STOCKHOLMS TINGSRÄTT
Avdelning 5

INKOM: 2022-01-04
MÅLNR: B 84-22
AKTBIL: 3

BILAGA A

Förhör

till förundersökningsprotokoll

EB-1081-19
9000-K822-19

Grovt svindleri
Grov marknadsmanipulation

Misstänkt:

Birgitte Bonnesen

Krinsp Björn Sandman
Krinsp Ann-Christin Sandén
Ekobrottsmyndigheten - Finansmarknadskammaren
Stockholm

Protokollbilaga

Arkiv/Åkl. ex

Myndighet
Ekobrottsmyndigheten

Enhet
Stockholm FMK

Handläggare (Protokollförare)
Björn Sandman

Bitr. handläggare
Ann-Christin Sandén

Undersökningsledare
Thomas Langrot

Polisens diarienummer
9000-K822-19

Åklnr
EB-1081-19

Signerat av
Björn Sandman

Signerat datum
2021-12-16 16:04

Datum
2021-01-29

Personer i ärendet

Förtursmål	Beslag	Målsägande vill bli underrättad om tidpunkt för huvudförhandlingen
Nej	Finns	Nej
Ersättningsyrkanden		Tolk krävs

Misstänkt (Efternamn och förnamn)	Personnummer
Bonnesen, Birgitte	19560518-1824

Delgiven information om förenklad delgivning vid ett personligt möte genom att skriftlig information överlämnats

Underrättelse om utredning enligt RB 23:18a Underrättelsesätt, misstänkt	Underrättelse utsänd	Yttrande senast	Underrättelse slutförd
Skickad per mejl och post samt överlämnad hos advokatbyrån.	2021-01-29	2021-12-03	2021-02-01
Försvarare Privat försvarare, Per E Samuelson	2021-01-29	2021-12-03	2021-02-01

Underrättelsesätt, försvarare	Resultat av underrättelse mt	Resultat av underrättelse försv
Skickad per mejl och post samt överlämnad hos advokatbyrån.	Erinran, 2021-12-03	Erinran, 2021-12-03

Notering

Innehåll protokollbilaga A

Förhör med vittnen och misstänkt

Innehållsförteckning

Diarienr	Uppgiftstyp	Sida
	Förhör personal Swedbank	
	Liselott Alström	
9000-K822-19	Förhör med vittne, Alström, Liselott Gunilla	5
	Förhör med vittne, Alström, Liselott Gunilla	12
	Bilaga: Dokument visade vid förhör	
	Håkan Bengtsson	
	Förhör med vittne, Bengtsson, Karl Håkan	44
	Förhör med vittne, Bengtsson, Karl Håkan	57
	Bilaga: Bilagor visade vid förhör	
	Charlotte Elsnitz	
	Förhör med vittne, Elsnitz, Annika Charlotte	97
	Eva De Falck	
	Förhör med vittne, De Falck, Eva Caroline Margareta	108
	Bilaga: Bilagor visade vid förhör	
	Förhör med vittne, De Falck, Eva Caroline Margareta	140
	Bilaga: Dokument Eva De Falck refererat till vid förhör	
	Bilaga: SMS-meddelanden Eva visat upp vid genomläsning	
	Jan Fecko	
	Förhör med vittne, Fecko, Jan Michael	207
	Förhör med vittne, Fecko, Jan Michael	214
	Cecila Hernqvist	
	Förhör med vittne, Hernqvist, Anna Cecilia	215
	Bilaga: Bilagor visade vid förhör	
	Andréas Hobbelin	
	Förhör med vittne, Hobbelin, Andréas	276
	PM Andréas Hobbelin möte med Birgitte Bonnesen	293
	Förhör med vittne, Hobbelin, Andréas	294
	Bilaga: 001_Förhör Andréas Hobbelin 2020-09-15	
	Bilaga: 002 _Bilagor visade vid förhör	
	Tjänsteanteckning Rättelse förhör med Andréas Hobbelin 2020-09-15	355
	Tjänsteanteckning Rättelse Rapporten "Observations" ursprung	356
	Förhör med vittne Andréas Hobbelin 2020-09-15, K564-19	357

Gregori Karamouzis

Förhör med vittne, Karamouzis, Gregori 364

Bilaga: Bilagor visade vid förhör

Anders Karlsson

Förhör med vittne, Karlsson, Anders 413

Bilaga: Visade vid förhör med Anders Karlsson, 2020-06-15

Helo Meigas

Förhör med vittne, Meigas, Helo 429

Josefine Uppling

Förhör med vittne, Nygren Uppling, Josefine Karolina 434

Bilaga: Mejl visade vid förhöret

Gabriel Francke Rodau

Förhör med vittne, Francke Rodau, Gabriel Natan 458

Bilaga: 1. Tidningsartikel DI 2018-10-04 pdf

Bilaga: 2. Tidningsartikel DI 2018-10-04

Johan Rosén

Förhör med vittne, Rosén, Johan Håkan 475

Viveka Strangert

Förhör med vittne, Strangert, Viveka 485

Bilaga: ritad av Viveka Strangert vid förhör 2019-09-12

Förhör med vittne, Strangert, Viveka 498

Bilaga: Scannat dokument

Förhör med vittne, Strangert, Viveka 507

Louise Örbom

Förhör med vittne, Örbom, Louise Erika 509

Förhör styrelsemedlemmar Swedbank

Ulrika Francke

Förhör med vittne, Francke, Ulrika Margareta Heléne 516

Lars Idermark

Förhör med vittne, Idermark, Lars Nils-Johan 521

Magnus Uggla

Förhör med vittne, Uggla, Jan Magnus 531

Bilaga: Styrelseprotokoll och Transcription

Förhör konsulter Swedbank

Erling Grimstad

Förhör med vittne, Grimstad, Erling 547

Bilaga: Förhör med Erling Grimstad 2019-11-12

Lennart Kvist

Förhör med vittne, Kvist, Olof Lennart 557

Förhör personal Finansinspektionen

Christina Claeson

Förhör med vittne, Claeson, Lillemor Christina 563

Camilla Hellgren

Förhör med vittne, Vegelius Hellgren, Anne Camilla 568

Bilaga: Tidningsartikel Dagens industri

Förhör misstänkt

Birgitte Bonnesen

Förhör med misstänkt, Bonnesen, Birgitte 575

Bilaga: visade vid förhöret 2020-04-27

Förhör med misstänkt, Bonnesen, Birgitte 653

Bilaga: Dokument visade vid förhör

Personalia

Bilaga skäligen misstänkt, Bonnesen, Birgitte..... 694

Personalia, Bonnesen, Birgitte..... 695

Förhör

Myndighet
Ekobrottsmyndigheten

Signerat av

Signerat datum

Enhet
Stockholm FMK

Diarienr
9000-K822-19

Hörd person
Alström, Liselott

Personnummer

Den hörde är	ID Styrkt	Sätt	Ställning till misstänkt - målsägande - vittne
Vittne	Ja	sv. körkort, gilt tom 2023-04-23	

Tolk

Språk

Ytterligare information om anledning till förhör
Hörd i sin roll som tidigare chef AML-Compliance hos Swedbank.

Underrättad om misstanke

Underrättad om rätt till försvarare	Godtar den försvarare som rätten förordnar	Försvarare/ombud önskas	Försvarare/ombud närvarande

Förhörsledare	Förhörsdatum	Förhör påbörjat	Förhör avslutat
Ann-Christin Sandén	2019-05-09	09:29	09:56

Förhörsplats	Typ av förhör	Förhörssätt
EBM, Hantverkargatan 15, Stockholm	RB 23:6	Ljudbandsförhör

Förhörsvittne

Utskrivet av

Involverade personer	Personnummer/Orgnr	Roll
Rainer, Johan		Ombud

Involverad personal	Funktion
Björn Sandman	Biträdande förhörsledare

Berättelse

Liselott Alström kallas i förhör för Liselott.

Vid förhöret närvarar advokat Johan Rainer som ombud för Liselott.

Liselott informeras om att förundersökningen som hon hörs i bland annat gäller Grovt svindleri med anledning av Swedbanks externa kommunikation angående misstänkt penningtvätt i Baltikum.

Liselott informeras om att det kommer ske ljudupptagning av förhöret och förhöret kommer att skrivas ut i sammanfattad form. När förhöret är utskrivet får hon komma tillbaka till Ekobrottsmyndigheten för att ta del och godkänna utskriften. Ljudupptagningen kommer att arkiveras i sin helhet.

Liselott och advokat Johan Rainer delges att åklagaren fattat beslut om att det är yppandeförbud gällande förhöret, det som förhöret handlar om och det som framkommer vid förhöret.

Liselott och Johan Rainer uppger på fråga att de har förstått innebörden av yppandeförbud och vad en överträdelse av förbudet kan innebära.

Bakgrund

Liselott tillfrågas om när det var hon började respektive slutade på Swedbank.
Liselott började i slutet av april 2017, hon tror att det var den 17 april. Hon är fortfarande anställd men har gjort sin sista dag på kontoret. Hennes sista anställningsdag är 5 juni 2019.

Liselott tillfrågas om vad hon har haft för befattning på Swedbank.
När hon började hos Swedbank blev hon anställd som Compliance officer. Den dåvarande tillförordnande chefen för enheten gick på föräldraledighet, en eller två veckor efter att hon börjat. När han gick på föräldraledigheten blev hon tillförordnad chef för enheten och var det under sommaren. Under hösten fick hon tjänsten som ordinarie chef för enheten AML Compliance.

Liselott tillfrågas om vilka hennes arbetsuppgifter har varit.
Hennes arbetsuppgifter som Head of Group AML Compliance var dels att stötta Chief Compliance officer i hennes frågor där hon behöver stöd men också att kordinera compliancearbetet inom penningtvättsområdet. Det var en av hennes stora huvuduppgifter, att hon gjorde om hur de arbetade.

När hon kom in på Swedbank så var det inte så många kvar på enheten. När man gick tillbaks och tittade på vad man tidigare hade gjort så var det, åtminstone för henne som utomstående, svårt att bilda sig en uppfattning hur riskerna faktiskt såg ut över hela gruppen, både complianceriskerna men också penningtvättsriskerna. Det gjorde att hon såg att de behövde börja arbeta på ett litet annat sätt.

Som Compliance officer i andra försvarslinjen ingår det att man ska hjälpa till att kontrollera om banken verkligen uppfyller de krav som ställs och så vidare. För att kunna göra det och kunna bilda sig en riktig uppfattning behövde man se över hela "gruppen" och inte bara titta på enskilda "små tårtbitar".

Liselott säger, "de enskilda små tårtbitarna är också jätteviktiga men man måste också få ihop hela tårtan". Det var det som hennes arbete i stor del bestod i, att göra om det arbetssättet så att de fick den lite mer holistiska bilden och kunde jämföra hur arbetet såg ut, exempelvis inom Large Corporates and Institutions som är ett av deras affärsområden jämfört med Swedish banking och så vidare.

Det började med gruppöverskridande monitoreringsaktiviteter under hösten 2017 där de granskade de olika stora processerna som är väldigt viktiga för att förebygga penningtvätt.

Liselott tillfrågas om vad "gruppen" innebär.
Med det menar hon gruppen Swedbanks koncernen med de dotterbolag som ingår i den konsoliderade situationen.

Liselott tillfrågas om de då bara tittade på det i Sverige.
Liselott säger nej och att man tittar på filialerna som finns men också dotterbolagen, exempelvis i Baltikum, även om ansvaret för compliancefrågorna i Baltikum fortfarande ligger på complianceenheterna i Baltikum. Liselottes enhet hjälper till att kordinera och ser till att de faktiskt har en likartad kvalité på arbetet som de gör, att de faktiskt bedömer och tolkar frågor på samma sätt inom Compliance när man tittar på olika delar inom Swedbankgruppen.
Det var den ena delen som hon hjälpte till att bygga upp.

Beträffande penningtvättsfrågan har man dels compliancedelen, att man ska se till att man efterlever penningtvättsregelverkets krav, och sedan har de också de faktiska penningtvättsriskerna. De båda går "hand i hand" men det är fortfarande lite olika arbete.

Själva "analysbenet" det var också någonting som de började bygga upp. Eftersom de var en complianceenhet började de med compliancedelen men de började också bygga upp analysdelen. Hon anställde ett par personer som exempelvis inte har en klassisk compliancebakgrund utan var mer åt det analytiska hållet, för att de också skulle kunna utmana affären och se hur flödena ser ut.

Liselott tillfrågas om ungefär hur många anställda hon var chef över.
Det varierade lite. När hon kom in i Swedbank så var det en grupp bestående av de Compliance AML officers som hade ett ansvar gentemot ett respektive affärsområde inom den svenska delen. Det var det så det var uppbyggt och det var också därför man hade tittat lite mer "tårbitsvis".

Det var en mot Swedish banking, en mot GLP (Group Lending & Payment), en mot LC&I och en mot GS (Group Savings). Där ut över var det en del av de andra uppgifterna som under året flyttade över till första linjen, GSI (Group Security and Investigations), Johan Larssons enhet. Liselott säger att hon inte vet om hans namn har dykt upp.
Hon tror att det var ungefär sex till sju personer. Till dem fanns det också en underenhet, de som gör den faktiska dagliga penningtvätts monitoreringen där man tittar på transaktioner som egentligen är en mer klassisk förstalinje uppgift. Den underenheten gick över ganska snabbt till Johan Larsson i praktiken, även om det på pappret låg kvar lite så var det Johan Larsson som skötte den.

Det var Johan Larsson som var tillförordnad chef när hon kom in i Swedbank. Det var så konstellationen såg ut först. Men när de beslutade att de behövde få det holistiska synsättet gjorde man också en organisationsförändring. De som ingick i gruppen från början flyttade ut till de complianceenheter som arbetade mer tätt mot de andra affärsenheterna. Compliance organiserades som Swedbank i stort, att man följer matrisorganisationen så att det finns en complianceenhet som hjälper respektive affärsenhet. Exempelvis flyttade Compliance officeren som svarade för penningtvättsfrågor gentemot Swedish banking ut till Swedish banking Compliance. Men de ingick fortfarande i en kompetensgrupp.

Från årsskiftet 2017/2018 blev den enheten som hon kom in i en helt ny enhet och det var då de blev Group AML Compliance. Innan hade det egentligen bara varit ett svenskt perspektiv på enheten vilket de tyckte var felaktigt. I samband med bildandet av Group AML Compliance byggdes egentligen en helt ny enhet upp under 2018. När hon nu slutade var det sju personer förutom hon själv på enheten men de flesta av dem hade då kommit in under 2018.

Ansvaret för respektive verksamhet ligger fortfarande på respektive affärsområdes Compliance.

Liselott tillfrågas om vem som var hennes närmaste chef och vad den hade för befattning.
Det var Cecilia Hernqvist och hennes befattning var Chief Compliance officer.

Penningtvätt
Liselott tillfrågas om hon haft arbetsuppgifter rörande penningtvätt i Baltikum.
Indirekt hade hon det men det är fortfarande de AML Compliance officerens och respektive Head of Country Compliance Baltikum som har ansvaret för det. Däremot har de personerna, deras AML Compliance officers, ingått i kompetensgruppen som hon berättat om. När de gör compliancemonitoreringar går de där igenom och säkerhetsställer hur lagstiftningen ser ut i de olika länderna, vilka krav det är man ska uppfylla och hur de ska tolka det så att det blir likartat över hela gruppen.

I det arbetet så har den ingått men hon har inte varit direkt ansvarig på något sätt för compliancearbetet på penningtvättssidan i Baltikum. Däremot har hon blivit konsulterad i frågor, hur vissa frågor ska tolkas och kanske också i förhållande till grupperspektivet så man faktiskt tolkar det likadant exempelvis i Baltikum som i Sverige.
Ibland kommer man inte kunna tolka det lika eftersom att lagstiftningen är helt olika.

Liselott tillfrågas om när hon i tid blev mer anspråkstagen utifrån hennes roll i penningtvätten i Baltikum.
Liselott har egentligen inte blivit särskilt mycket i anspråkstagen för det. Direkt under Cecilia Hernqvist fanns det också ett litet "specialteam" bestående av Andreas Hobbelin och Håkan Bengtsson som var de som framför allt arbetade med penningtvättsfrågorna i Baltikum. Det var där det arbetet sköttes. Liselott har bara kommit in lite perifert ibland. Ibland har hon fått läsa någon rapport och exempelvis fått komma med någon synpunkt. Hon har aldrig arbetat direkt mot Baltikum på det sättet utan det här var ett arbete som de började nu för att börja kordinera med det övriga compliancearbetet, för att skapa viss likvärdighet inom hela gruppen.

Liselott tillfrågas om det "teamet" med de Andreas Hobbelin och Håkan Bengtsson hette något.
Hon tror att de kallades för "Task Force" ibland men inte så att de var en enhet på ett formellt sätt utan de låg direkt under Chief Compliance officer, Cecilia Hernqvist.

Liselott tillfrågas om hon var med och sammanställde några rapporter över penningtvätten i Baltikum.
Liselott säger nej och att de inte har tittat på penningtvätten i Baltikum. I exempelvis Danske Bank rapporten har hon inte varit med i arbetet att ta fram materialet. Däremot sommaren 2018 fick hon läsa genom ett utkast för att ge feedback. Hon tittade på det utifrån om man förstod det som stod och om det skulle struktureras på ett annat sätt och så vidare.

Under hösten när Danske Bank härvan rullades upp, penningtvätten inom Nordea och kopplingarna till Ukio bankas och så vidare, kom de överens om att de skulle göra en undersökning. Hennes team kontrollerade det mot svenska delen och Andreas Hobbelin och Håkan Bengtsson kontrollerade den Baltiska delen, vad det gäller flödena till och från Ukio bankas men också de övriga länderna som framkom i Browders rapport.

Ukio bankas är en av de banker som har förekommit i kanske inte allt för positiva ordalag i penningtvättssammanhang

Det var Håkan Bengtsson och Andreas Hobbelin som har stått för det Baltiska faktaframtagandet. Hennes team hjälpte till att kordinera och skriva ihop så att det blev en sammanhållen rapport både för den svenska delen och för den baltiska delen.

Liselott tillfrågas om när den rapporten färdig som hon var med och arbetade fram.
Ukio-rapporten var klar runt årsskiftet 2018/2019 och HC Magnitsky-rapporten, den andra rapporten hon berättat om, den håller på att färdigställas just nu. Den är i princip klar men det är vissa sista detaljer kvar vem som ska göra vad med anledning av det som har framkommit

Liselott tillfrågas vad hennes uppfattning var gällande resultatet som hennes arbete visade gällande penningtvätten som hon säger företrädesvis var den svenska delen.
Det de kunde se förekommer det i Sverige också men de kunde också se att det var större flöden i den baltiska delen. Det här var också retrospektiva granskningar som de gjorde. Det betyder att de tittade tillbaka i tiden, inte hur flödena såg ut just nu utan historiskt eftersom det framför allt har varit historiska problem med de rapporter som har publicerats.

Det var där de då ville se hur det hade sett ut i Swedbank historiskt.

Liselott tillfrågas om under vilken period de tittade på.
Hon har inte tillgång till rapporterna och hon har inte suttit och arbetat så utan det har framför allt de i hennes grupp gjort. Hon vill minnas att det var från 2007 eller 2008 och framåt till 2018, hon är lite osäker. Men hon kommer inte helt ihåg eftersom hon inte har tillgång till materialet.

Vad det gäller Danske Bank läste hon en draft under sommaren 2018 och kom med synpunkter. Sedan togs den tillbaka och arbetades om. Hon kan inte komma ihåg riktigt och det är möjligt att hon kan ha fått den för kännedom i september också, men hon är lite osäker. Men hon var inte med i de vidare diskussionerna när rapporten fördes vidare inom organisationen.

Liselott tillfrågas om vad hon menar med "fördes vidare".
När Compliance tar fram en rapport så kan den inte bara stanna inom Compliance utan måste förankras ut i den övriga organisationen, det här är vad vi har sett och kommit fram till och det här är våra rekommendationer eller vad man nu säger att man behöver göra med anledning av det som har framkommit. De diskussionerna har hon inte varit med på.

Hon har inte varit med när rapporten har presenterats för ledningen eller vd. Hon har inte varit med vid någon presentation.

Liselott tillfrågas om hon har någon kännedom om hur Swedbank resonerade kring resultaten som man hade kommit fram till.
Eftersom hon inte var med på presentationerna så vet hon inte hur diskussionerna gick.

Liselott tillfrågas om vilken information vd Birgitte Bonnesen fick.
Hon vet inte riktigt det och hon vet inte heller riktigt i vilken tid Birgitte Bonnesen fick information.

Liselott tillfrågas om rapporten hon berättat om att hon läst igenom, "sommarrapporten" 2018 Danske Bank, om hon vet när den blev klar.
Hon är inte helt hundra eftersom det var en draft hon fick under sommaren. Hon vill minnas att det var juli som hon fick se en draft. De diskuterade den och kom med förslag hur den skulle bli mer lättillgänglig och lättläst, för det är alltid så mycket siffror i den här typen av rapporter. Sedan gick rapporten tillbaka till Håkan Bengtsson och Andreas Hobbelin som jobbade vidare med den. Hon tror, men är inte helt hundra på, att den blev klar i september. Hon har inte det exakta datumet. Så vitt hon vet var det ingen rapport som blev klar under sommaren, utan troligtvis i september.

Liselott tillfrågas om vad den rapporten innehöll som hon tror blev klar i september.
Hon kommer inte ihåg några siffror men det var en del av flödena kopplade till Danske Bank men hon kommer inte ihåg exakt vad det var man tittat på. Hon vet att man använde sig av riskindikatorer. De flöden man såg i rapporten och bara för att de flödena var med i rapporten behövde det inte betyda att det var misstänkta flöden, men det var de flöden som matchade ett antal av de riskindikatorer som man hade ställt upp i sin metod. Om hon inte missminner sig påminde den metoden om den metod som Danske Bank själva hade använt i sin rapport.

Liselott tillfrågas om hur färdig draften var som hon läste.
Hon vet inte riktigt det eftersom hon inte vet vad slutresultatet blev. Hon kan ha sett slutresultatet men hon vågar inte säga att hon absolut har gjort det. Det är ingen rapport som hon har läst och arbetat något med. Hon gissar, men det blir bara spekulationer, att resultatet

siffermässigt/datamässigt kanske inte har korrigerats jättemycket. Men det vet hon inte helt hundra eller om man fått fram ytterligare information under sommaren. Så hon vågar inte svara helt.

Förhörsledaren säger, angående rapporten som hon kallar Danske Bank rapporten och att det finns en sådan rapport som är daterad 20 september. I den rapporten hänvisar man i noter till en rapport som ska ha skrivits i juli 2018. Liselott tillfrågas om det är något hon känner till.
Liselott säger att hon inte vet och att det kanske är två olika rapporter. Så vitt hon vet är det en rapport som hon har läst utkastet till. I juli var det en rapport som hon fick och hon trodde att det var den som sedan blev finalisierad. Men det kanske har kommit dubbla men det vet hon inte riktigt. Hon gissar att Håkan Bengtsson och Andreas Hobbelin vet detta. Det kan hända att hon kan ha fått den för kännedom men hon har inte varit djupare involverad, så hennes svar är att hon är osäker.

New York State Department of Financial Services
Förhörsledaren säger till Liselott att det är känt att den amerikanska myndigheten, New York State Department of Financial Services har ställt förfrågningar till Swedbank.
Liselott tillfrågas om vad hon känner till om förfrågningarna från dem.
Hon känner till förfrågningarna, hon har läst dem.

Liselott tillfrågas om när hon läste dem.
Hon läste dem i slutet av februari 2019 när förfrågan kom och även den förfrågan som kom 2018.

Liselott tillfrågas om vad hon vet om de svar som Swedbank lämnade.
Hon vet att man lämnade vissa preliminära svar på vissa av frågorna i början av mars men där är det också bankens ombud, byrån Clifford Chance, som har skött mycket av konversationen med DFS.

Liselott tillfrågas om det gäller både de frågeställningar som kom 2018 och 2019.
De var ombud även för frågeställningarna 2018 och de svaren skickades in även 2018. De var hon delaktig i till viss del. Däremot så vet hon inte riktigt hur mycket hon får gå in och prata om det eftersom de från dem har också har tystnadsplikt, att de inte får säga någonting om vad de har frågat om och vad svaren innehåller. Egentligen får hon inte säga att det har kommit förfrågningar och hon känner sig lite osäker på vad hon får säga och inte säga.

Liselotte bekräftar på fråga att de frågor som kom 2018 har man besvarat under våren 2018. Hon har för sig att förfrågan då kom vid sportlovet, ungefär samtidigt som de förfrågningar som kom 2019.

Hon vet inte om man har svarat helt och hållet på frågorna 2019. Hon tror att man fortfarande arbetar med vissa av frågorna. Men hon vet inte det helt säkert utan det är bättre att fråga banken om det.

Liselotte tillfrågas om hon vet vem eller vilka som arbetade fram svaren för 2018.
Det var framför allt Niklas Bagelius som ledde informationsframtagandet. Hon och Cecilia Hernqvist var också med och läste igenom och gav synpunkter på svaren.

Liselott tillfrågas vad man baserade svaren på.
Det var på datakörningar.

Liselott tillfrågas hur det var för frågeställningarna som kom 2019.

Där tror hon att man håller på att ta fram data och svar fortfarande. För det är väldigt mycket mer omfattande frågor.

Liselott tillfrågas om hon vet vem eller vilka som håller på att ta fram de svaren.
Hon tror att man där bland annat tar hjälp av ombuden. Hon tror att det är bättre att man här vänder sig till banken och frågar. Hon vet inte exakt, hon tror bland annat FTI hjälper till och tar fram svar till DFS förfrågan.

Liselott tillfrågas om hur svaren på frågorna 2018 skickades.
Hon vet inte exakt, svaret gick dels till filialchefen John Mathews i New York men hon vet inte om han printade ut det eller om han har en säker kommunikationslina till deras tillsynsmyndighet. Hon tror att det var han, eller om det var Cecilia som undertecknade, eller om det eventuellt kan ha varit Clifford Chance som hjälpte till att lämna in svaren. Det är hon osäker på.

Liselott tillfrågas om vilken information Birgitte Bonnesen fick om frågorna och svaren som lämnades 2018.
Det vet hon inte, den kommunikationen har nog Cecilia Hernqvist tagit med henne.

Liselott tillfrågas om hur det var för 2019.
Det vet hon inte heller. Hon har inte haft någon dialog själv med Birgitte Bonnesen gällande det. Hon gissar att den dialogen har skötts av Cecilia Hernqvist.

Liselott tillfrågas om hon har några frågor.
Det har hon inte.

Förhöret avslutas klockan 09.56

Vid bokat besök hos Ekobrottsmyndigheten, Hantverkargatan 15 i Stockholm, 2019-05-29 klockan 10.55 fick Liselott möjlighet att läsa det utskrivna förhöret.
När Liselott tog del av förhöret gjorde hon vissa förtydligande, det gällde bland annat förtydligande av enhetsnamn och något årtal.
Efter dessa korrigeringar godkände Liselott utskriften av förhöret.
Besöket avslutades klockan 11.31.

Förhör

Signerat av

Signerat datum

Myndighet
Ekobrottsmyndigheten

Enhet
Stockholm FMK

Diarienr
9000-K822-19

Hörd person
Alström, Liselott

Personnummer

Den hörde är	ID Styrkt	Sätt	Ställning till misstänkt - målsägande - vittne
Vittne	Ja	hörd tidigare i utredningen	

Tolk

Språk

Ytterligare information om anledning till förhör
Kompletterande förhör i förundersökningen gällande Swedbank AB.

Underrättad om misstanke

Underrättad om rätt till försvarare	Godtar den försvarare som rätten förordnar	Försvarare/ombud önskas	Försvarare/ombud närvarande

Förhörsledare	Förhörsdatum	Förhör påbörjat	Förhör avslutat
Björn Sandman	2020-11-10	11:06	11:52

Förhörsplats	Typ av förhör	Förhörssätt
Flemingsbergs polisstation, Huddinge	RB 23:6	Ljudbandsförhör

Förhörsvittne

Utskrivet av
AS

Involverad personal	Funktion
Ann-Christin Sandén	Biträdande förhörsledare

Berättelse

I förhöret kallas Liselott Alström för Liselott.

Liselott informeras om att det är ett kompletterande förhör i förundersökningen gällande Swedbank AB.

Liselott informeras om att det kommer ske ljudupptagning av förhöret och att förhöret kommer skrivas ut i sammanfattad form. När förhöret är utskrivet får Liselott komma till Ekobrottsmyndigheten alternativt till Flemingsbergs polisstation för att ta del av det utskrivna förhöret. Ljudupptagningen arkiveras i sin helhet.

Liselott delges att åklagaren fattat beslut om att det är yppandeförbud gällande förhöret, det som förhöret handlar om och det som framkommer vid förhöret. Yppandeförbudet gäller tills åklagaren meddelar annat.

Liselott tillfrågas om hon har förstått innebörden av yppandeförbudet och vad en överträdelse av förbudet kan innebära. Liselott svarar ja.

Förhörsledaren inleder förhöret med att säga att Liselott har hörts tidigare och att det bland annat handlade om 2018 och det arbete som till stor del compliancefunktionen gjorde.

Liselott informeras om att det blir en komplettering till det som hon har hörts om tidigare.

Liselott har tidigare berättat om att hon sommaren 2018 var med och korrekturläste en rapport som banken skrev och som handlade om bankens exponering mot Danske Bank.

Liselott säger att det stämmer.

Förhörsledaren fortsätter och säger att rapporten arbetades det vidare med under sommaren.

(Fhls ant. samtliga mejl som Liselott förevisas under förhöret är från beslag i 9000-K564-19, beslagsnummer 2019-9000-BG294)

Mejl 2018-09-03
(Se bilaga 1)

Förhörsledaren informerar Liselott om att hon ska bli visad ett mejl daterat 2018-09-03.

Liselott förevisas en kopia av mejlet och blir informerad om att mejlet börjar på sidan 2.

Liselott tillfrågas om hon känner igen mejlet.

Liselott svarar att det gör hon inte.

Förhörsledaren informerar Liselott om att mejlet skickas från Johanna Lind till Tommie Everfjärd den 3 september,

Förhörsledaren läser från mejlet, *"Verkar som att Danske Banks interna utredning är klar och att den visar på betydligt större belopp".*

Förhörsledaren fortsätter och säger att det är en mejlslinga och att Andréas Hobbelin svarar till Cecilia Hernqvist, Liselott och Håkan Bengtsson.

Förhörsledaren läser från mejlet,
***"Ja jag såg det på precis på nyhetsvarsel. Men tänk på att detta också är Danske Bank in/ut mot alla olika banker. Vi har bara mellan oss och Danske Bank Estonia, DBE. Skulle vi se på våra kunder och deras omsättning till/från andra banker, ja då blir det tal på de kunder som är involverade där betydligt större".* Förhörsledaren tillägger att Andréas också har refererat till några.**

Liselott tillfrågas om hon minns den här diskussionen man hade på Compliance när man skrev den här rapporten.

Liselott säger nej, att hon inte gör det. Om hon skulle tolka det här mejlet, med det som mejlväxlingen startar med, så var det Johanna Lind som var den som skötte omvärldsbevakningen på Liselotts enhet.

Liselott fortsätter och säger, med tanke på länken *(Fhls ant. Liselott hänvisar till länken som är skriven i mejlet)* tycker hon att det ser ut som att det är referensen till Danske Banks utredning, det vill säga inte Swedbanks utredning. Hon kan inte säga att hon kommer ihåg att det var någon diskussion. Hon kommer inte ihåg det här mejlet som Andreás Hobbelin har skickat.

Förhörsledaren hänvisar till mejlet och säger att Andréas Hobbelin refererar till

transaktioner med exempelvis och läser från mejlet, " *FBME, ABLV, ryska banker, Cypriotiska banker etc. etc".*

Förhörsledaren säger att i förhöret som hölls vid försommaren förra året med Liselott, att hon då berättade att när man gjorde rapporten/genomlysningen att man hade tittat på riskindikatorer och att man hade gjort eller försökt göra det på samma sätt som Danske Bank hade gjort.

Liselott säger precis, det vill hon minnas att hon sagt. Hon minns absolut att de tittade på riskindikatorer när man tog fram rapporten, som hon kommer ihåg det. Men hon kommer inte ihåg nu närmare exakt hur de riskindikatorerna var utformade.

Förhörsledaren hänvisar till mejlet som Andréas Hobbelin skrivit och läser, *"Vi har bara mellan oss och Danske Bank Estonia, DBE"* och säger vidare att Andréas hänvisar till att Danske Bank har Danske Bank Estonia in/ut mot alla olika banker.

Liselott säger att hon inte vet om Andréas Hobbelin menar och refererar i förhållande till den rapporten eller om det är någonting annat. Hon vågar inte riktigt svara på det.

Förhörsledaren säger att frågan egentligen är, om det var samma scoop mellan Swedbanks undersökning och den som Danske Bank gjorde, gick det att jämföra dem rakt av.

Liselott säger att hon inte vet. Hon var inte var riktigt involverad så i den utredningen som gjordes på Swedbank. Så vitt hon vet så var det Andréas Hobbelin och Håkan Bengtsson som var de som gjorde den utredningen. Hon fick sedan rapporten på sommaren 2018 för att korrekturläsa den. Men då var det snarare så att hon läste den utifrån perspektivet, *"Ja men är det förståeligt, kan man se och följa med"*. Det var inte så att hon granskade och gjorde en analys, om scoopet var tillräckligt eller motsvarade. Det var inte det som hon hade som uppgift när hon fick den.

Så vitt som Liselott har förstått så trodde hon att det var att man använde sig av åtminstone en liknande metodik. Men sedan kom "Danske Bank-rapporten" och om det var så att rapporten på sommaren var uppbyggd på samma sätt eller om det var så att man sedan utvidgade efter att "Danske Bank-rapporten" kom, det vet hon inte.

Hon vet inte riktigt om man nu "synkade" det heller. Hon var inte särskilt involverad i just den utredningen, hon fick den på sommaren och hon kan inte minnas att hon fick det färdiga resultatet. Om det gjordes något mer under hösten det vågar hon i svara säkert på.

Mejl 2018-10-23
(Se bilaga 2)

Förhörsledaren informerar Liselott om att nästa mejl är från den 23 oktober 2018 och att det är den dagen som Swedbanks Q3 presenterades.

Liselott förevisas en kopia av mejlet.

Förhörsledaren informerar Liselott om att tidsstämplarna inte riktigt stämmer, och att det är en förskjutning på två timmar.

Förhörsledaren hänvisar till mejlet där Sigrid Kernell har skickat till Liselott och att

Liselott sedan har svarat henne lite senare.

Förhörsledaren hänvisar till det som Sigrid Kernell skickar och läser från mejlet, *"Läste du Birgittes uttalande i DI? Jag briefade C som talade med Coms och tydligen har hon blivit felciterad. Men mycket olyckligt för man vill ju inte ringa upp och säga att de felciterat henne".*

Förhörsledaren fortsätter och säger att Liselott sedan svarade henne och läser från mejlet, *"Jag pratade med C om detta, såg ett liknande citat i en annan tidning också, mycket olyckligt".*

Liselott tillfrågas om hon minns någonting av den här diskussionen som var i samband med Q3 rapporten.

Liselott säger att hon inte vågar säga att hon minns att det var i samband med Q3 rapporten. Det hon minns där emot var att det kom några citat från Birgitte Bonnesen som de reagerade lite på men hon kommer inte ihåg och vågar inte svara på datumen men det var under hösten.

De diskuterade då att det kändes som att citaten kanske blev lite för "svartvita". Hon kommer inte ihåg de exakta citaten i huvudet.

Liselott ombeds utveckla hur hon menar med "svartvita".

Liselott säger, att det blev ett för kategoriskt uttryck. För det är så att ingen bank någonsin kan garantera att man aldrig har utsatts för penningtvätt eller liknande. Varje bank utsätts varje dag för penningtvättsförsök. Får man då uttalanden som går ut på, *"Att det inte finns någonting, ja men då riskerar ju det att bli för svartvitt. För det är inte riktigt så, det finns alltid penningtvättsförsök i en bank. Och sedan så är det också, har man då lyckats agera och hantera dom eller inte, för det är också skyldigheten som man då har såklart, att ser man någonting så ska man ju reagera på dom varningssignaler man får och rapportera vidare till Finanspolisen.*

Och det var mot bakgrunden av det som jag vet att jag hade diskussioner, inom, mellan kollegorna i alla fall, på Compliance, och reagerade. Jag vet också att jag reagerade på något citat. Jag kan inte svara vilket citat det var jag hade läst här men jag kommer ihåg också att det var några som, vid något tillfälle där jag såg och tyckte att, blev det här helt rätt, och som jag också pratade med Cecilia Hernqvist om".

Förhörsledaren hänvisar till mejlet och att Sigrid säger att hon har "briefat C". Liselott tillfrågas om det är Cecilia Hernqvist som avses.

Liselott säger, att hon utgår ifrån att det är Cecilia Hernqvist.

Förhörsledaren fortsätter och hänvisar till mejlet att det står, *"som talade med Coms".* Liselott tillfrågas om det är kommunikationsavdelningen som avses.

Liselott säger, att det skulle hon säga att det är.

Förhörsledaren fortsätter och läser från mejlet, *"... och tydligen har hon blivit felciterad".* Liselott tillfrågas om hon vet vad man kom fram till angående felciteringarna.

Liselott kommer inte ihåg det. Däremot kommer hon ihåg att när de första uttalanden kom

där, att de fick besked om att det var felcitering, men vad man grundade det på eller inte det vet hon inte.

Liselott var inte med i någon sådan diskussion, utan de uppmärksammade det och fick också dem beskeden tillbaka.

Förhörsledaren informerar Liselott om att DI's artikel och Svenska Dagbladets artikel finns med till förhöret men att förhörsledaren förstår det som att det var ingenting som de diskuterade, var felciteringen var någonstans.

Liselott säger, nej det var det inte. Hon var inte heller involverad i kommunikationsstrategin kring det här eller i de diskussionerna som Swedbanks kommunikationsavdelning eller liknande sedan hade när de fick artikeln och läste den. Hon vet inte vilka diskussioner som försegick och vad man grundade felciteringsuttalandet på.

Liselott tillfrågas om att hon själv har skrivit, *"mycket olyckligt"*, och vad hon menar med det.

Liselott kommer inte ihåg exakt, men eftersom hon hade uppmärksammat tidningsartikeln och reagerat på den, eller själva citatet, och tagit upp det med Cecilia Hernqvist. Hon minns att hon också fick besked om att det var "felciterat".

Liselott tillfrågas om vilken tidning det var som hon hade tittat i då, och om det var Svenska Dagbladet eller DI.

Liselott kommer inte ihåg vilken av tidningarna det var. Men som hon just förklarade och om hon kommer ihåg citaten rätt så var de ganska kategoriska, *"Det här är ingenting som har skett inom Swedbank"*. Har Birgitte Bonnesen blivit felciterad är det olyckligt och att ingen bank egentligen någonsin kan garantera en sådan sak. Därför blir det för *"svart eller vitt"*.

Det är mot bakgrund som Liselott tror att hon skrev så, även om hon inte kommer ihåg exakt vad hon tänkte när hon skrev just det mejlet.

Mejl 2018-10-23
(Se bilaga 3)

Förhörsledaren informerar Liselott om att nästa mejl också är från den 23 oktober och att det är ett mejl som Cecilia Hernqvist skriver till Liselott. I mejlet står det att det är skrivet klockan 20.39.

Liselott förevisas en kopia av mejlet.

Förhörsledaren läser från mejlet, *"Hej Liselott. Vill inte messa utanför brandväggarna. Ringde Gabriel och frågade vad som hände och att vi ju hade varit överens om att inte tala past tense. Fick inget svar på frågan. Vi hoppas att allt fokus går på SHB nu som meddelade att de ska byta Vd, vad händer? Tiden är ur led".*

Liselott säger, *"Det här tror jag hade och göra just med dom artiklarna som hade varit och hur man uttryckte sig i dom, citaten, just för att ingen bank kan ju någonsin garantera och att man då inte heller ville prata om, garantera bakåt, hur det faktiskt hade sett ut"*.

Liselott tillfrågas om varför man inte ville det.

Liselott säger att det var eftersom ingen bank någonsin kan garantera, att man inte har missat någonting eftersom man också alltid utsätts. Det var hennes uppfattning.

Liselott tillfrågas om det ska ha varit anledningen till varför man inte skulle tala i "past tense"

Liselott säger att om hon kommer ihåg rätt, så gick artiklarna ut på att det inte hade förekommit någon penningtvätt bakåt i tiden. Det är inte någonting som man kan gå ut och garantera på det sättet. Det är därför man inte heller ska prata om då-tiden på det sättet.

Förhörsledaren säger att Cecilia Hernqvist skriver att, *"vi var ju överens om att vi inte skulle tala i past tense"*. Liselott tillfrågas om vilka som var involverade i den överenskommelsen.

Liselott tror att det var Cecilias dialog med Kommunikation eftersom Gabriel arbetade på Kommunikation *(Fhls ant. Gabriel är Gabriel Francke Rodau).*

Förhörsledaren hänvisar till att Cecilia Hernqvist överst i mejlet skriver till Liselott, *"I Svenska Dagbladet står citat att vi uppdaterar alla kunder varje år".*

Liselott säger att alla kunder inte uppdateras årligen utan det där är styrt utifrån hur stor risk den aktuella kunden medför. Är det en högriskkund då brukade kundkännedomen uppdateras varje år. Hon är lite osäker på om Swedbank vid det tillfället fortfarande hade det per två år när det gäller normalriskkunder. Hon tror när det gäller lågriskkund att det vid det tillfället var vart tredje år som man uppdaterade kundkännedomen.

Liselott tillfrågas om hon pratar om Baltikum.

Liselott säger att hon inte vet exakt hur deras rutin såg ut men att det egentligen gäller oavsett om det är Baltikum eller i Sverige. Det är också så som regelverket är uppbyggt, att där risken är som störst där ska man också sätta in flest resurser och vidta flest åtgärder.

(Förtydligande vid genomläsning 2020-11-27, Liselott säger att principen om att den periodiska uppdateringens frekvens av kundens kundkännedom baseras på kundens risk, gäller oavsett om det är Baltikum eller Sverige. Liselott är ganska säker att samma tidsperioder för uppdateringen av kundkännedomen gällde både i Sverige och Baltikum.)

Liselott säger, *"Om det då står att vi uppdaterar alla kunder varje år, ja men då stämmer ju inte det riktigt, för det är inte så man har gjort, för alla kunder är inte högriskkunder utan det är styrt ut efter kundens risk".*

Liselott tillfrågas om man hade den kontrollen på vilka kunder som var hög risk vid den tiden.

Liselott undrar vad förhörsledaren menar med "den tiden".

Förhörsledaren förtydligar och säger då när det här utspelar sig oktober 2018 och om man då hade den kontrollen när man jämförde i den här artikeln. Liselott säger att KYC baseras på om vilken risk kunden har. Liselott tillfrågas om man hade den kontrollen på sina kunder, att man kunde avgöra vad som var en hög risk, låg risk.

Liselott kan inte "svära på" när riskklassificeringssystemet kom i bruk i Baltikum. Hon är rätt säker på att det fanns vid tidpunkten för 2018. I systemet är alla kunders riskklass markerade så att man ser vilken risk varje kund har bedömts medföra.

Förhörsledaren säger att Liselott säger att troligtvis fanns då vid den här tidpunkten. Liselott tillfrågas om det tillbaka i tiden då inte har funnits, att det är så man ska förstå henne.

Liselott tror att det har funnits ett tag. Kraven har funnits ganska länge men hon vågar inte "svära på" när det kom in i systemen i Baltikum. Hon har inte jobbat så mycket med den Baltiska verksamheten och hon har inte kännedom om historiken på det sättet, så hon vågar inte svara på det.

Hon vet att Baltikum har ett riskklassificeringssystem och hon tror att det varit i drift ett tag, men exakt när det startade det vet hon inte. Kravet på att riskklassificera kunderna kom egentligt redan i Tredje penningtvättsdirektivet. Hon skulle därför tro att det varit på plats ett tag men hon vågar inte svara helt säkert.

Liselott tillfrågas om hon då menar att banken låg i fas med de nya kraven som kom vart efter.

Liselott vågar inte svara. Hon har inte gått in och "compliancegranskat" den baltiska verksamheten på det sättet. Där är hon nog inte helt rätt person att svara, hur pass i fas man låg. Hon har inte jobbat där så länge och var inte heller inriktad mot den baltiska verksamheten, så huruvida den baltiska verksamheten låg i fas, det tror hon att personerna som jobbar i Baltikum är bättre på att svara på det. Möjligtvis kan man också se det av "Compliancerapporter".

Hon utgår sedan ifrån att, som för alla verksamheter, att det alltid finns förbättringsområden och att man kan uppmärksamma brister som kan utvecklas. Hon vet inte när de fick sina system på plats, det kommer hon inte ihåg.

Mejl 2018-10-23
(Se bilaga 4)

Förhörsledaren informeras om att det är ett mejl från den 23 oktober 2018, klockan 20.41 och där Liselott sedan har svarat Cecilia Hernqvist.

Liselott förevisas en kopia av mejlet.

Förhörsledaren hänvisar till där Cecilia Hernqvist skriver och läser, *"Och såg KYCn på 2007 transaktionen..."* och att Liselott svarar Cecilia Hernqvist på det.

Liselott kommer inte alls ihåg vad KYCn på 2007 transaktionen var för någonting.

Förhörsledaren hänvisar till Liselotts svar och läser från mejlet, *"Usch, vet inte om jag ska skratta eller gråta. Särskilt i kombo med dagens budskap då vi förutom kontrollerna tryckte på att vi dessutom sen 2008 har arbetat systematiskt med att stärka processerna".*

Liselott tillfrågas om det är något som hon vill utveckla.

Liselott säger att hon inte riktigt vet vad det här rör men att det förmodligen är något som hon inte har tyckt sett särskilt bra ut. Men hon vet inte om det är ett enskilt "kundcase" eller om det är något annat. Hon kommer inte ihåg det.

Hon vet inte om det är ett baltiskt fall eller om det är ett svenskt fall. Konsulten och SBV det

är för den svenska verksamheten och det handlar också om det som är SAS-projektet, för det var för att den svenska verksamheten verkligen behövde utveckla metoden för riskklassificering av kunderna. Det fanns en riskklassificering men den var inte tillräckligt robust vilket de också hade konstaterat, bland annat av de compliance monitoreringar som banken genomförde. Hon kommer inte ihåg vad mejlet handlar om.

Förhörsledaren säger att om man tittar på hur Liselott har svarat. Förhörsledaren läser, *"Särskilt i kombo med dagens budskap"*, och att det här var den 23 oktober och att det var mycket fokus på Baltikum.

Liselott säger, precis och att man möjligen skulle kunna tänka sig, men att det bara är en spekulation från hennes sida, att det handlade om att om man då har sagt att de inte haft någon penningtvätt. Att man här exempelvis ser att det är en kund där man inte har tillräcklig kundkännedom. Men hon kommer inte ihåg, så det är bara en spekulation.

Förhörsledaren hänvisar till mejlet och läser, *"Dessutom sen 2008 har arbetat systematiskt med att stärka processerna"*. Liselott tillfrågas om hur det var med det.

Liselott säger att det har man nog men att hon samtidigt är osäker här på om det är baltisk verksamhet eller om det är svensk verksamhet eftersom de också hänvisar till FI (Finansinspektionen). FI granskar den svenska verksamheten när man kommer till de här kraven.

Det hade de sett i bankens compliancegranskningar, att det fanns brister i den svenska verksamheten också och som man behövde komma tillrätta med. Hon kommer verkligen inte ihåg om det refererar till baltisk eller svensk verksamhet.

Mejl 2018-10-23
(Se bilaga 5)

Förhörsledaren informerar Liselott om att det är ett mejl som Cecilia Hernqvist har skickat till Liselott den 23 oktober 2018 klockan 22.02. Förhörsledaren tillägger att tidsstämpeln inte stämmer.

Förhörsledaren hänvisar till mejlet och läser, *"Såg rapport på SVT play"*. Liselott har svarat och förhörsledaren läser, *"Var ett rätt tydligt budskap"*.

Liselott tillfrågas om hon kommer ihåg någonting av Rapport-sändningen.

Liselott vågar inte säga att det verkligen är Rapport-sändningen som hon kommer ihåg eller om det är någon annan sändning som hon kommer ihåg. Hon kommer egentligen inte riktigt ihåg det här mejlet men hon kan gissa att det är någon intervju med Birgitte Bonnesen där hon ändå då framför ett visst budskap eftersom det är det som Liselott skriver, *"Var ett rätt tydligt budskap"*.

Liselott kan inte säga att det var just det här. Det har visats så många klipp i efterhand så det är svårt att säga vad minnesbilden egentligen avser.

Förhörsledaren informerar Liselott att hon ska få se en transkribering som banken själva har gjort utifrån intervjuen som var på Rapport. Liselott tillfrågas om det skulle underlätta om hon fick läs igenom den.

Liselott svarar att ja, och att det kan hon göra för att se om det är den hon tänker på.

Mejl 2019-02-12, med citat i media
(Se bilaga 6)

Liselott förevisas en transkribering som banken har gjort över vad Birgitte Bonnesen sa till media angående Danske Bank och penningtvätt när de gick ut med Q3.

Förhörsledaren hänvisar till det stycket där det står, SVT 23 oktober, 19.30, intervju Kristina Lagerström.

Liselott säger att det nog var den hon tänkte på. Liselott hänvisar till mejlet och säger att hon tror att hon där med det menade, att eftersom de hade fått beskedet innan att det just var "felcitering" så var det nog snarast det som hon undrade, *"Felcitering var det verkligen det, eftersom hon ändå, det var en filmad intervju där det här budskapet framgår".*

Förhörsledaren säger att det här är en filmad intervju. Liselott tillfrågas om hon kan förklara vad hon menar med "felciteringen".

Liselott säger att det är som hon sagt, *"Om det här är samma dag, för de första citaten som vi fick del utav eller se, jag var ju inte med på intervjuerna eller något sådant, och vi frågade att, varför har vi sagt så här, stämmer det här. Då fick ju vi beskedet, eller jag beskedet i alla fall, som ni såg i mejlen där också att det skulle vara fråga om en felcitering. Och sen när man såg Rapport på kvällen, och det faktiskt var en filmad intervju. Då kändes det kanske lite, alltså fick man kanske inte ihop bilden av felciteringen på samma sätt eftersom budskapet då är ganska tydligt i det man såg att, hur förhåller det sig".*

Förhörsledaren säger att det nu handlar om oktober månad och rapporten som Liselott var med korrekturläste och som hon sa hon gjorde lite mer lättillgänglig och som var klar den 20 september. Liselott tillfrågas om hon förstår vilken rapport som avses.

Liselott säger ja, och att hon utgår ifrån att förhörsledaren menar Danske Bank rapporten.

Förhörsledaren säger ja och att det Swedbanks interna rapport. Sedan när den var klar blev det lite arbete i banken, utifrån det man kom fram till.

Liselott tillfrågas om hon var involverad i det arbetet på något sätt.

Liselott säger nej och inte som hon kan minnas, i sådant fall väldigt perifert.

Förhörsledaren säger att man startade upp ett projekt.

Liselott säger "precis", och att hon inte var involverad i det.

Förhörsledaren fortsätter och säger att man följde upp ett antal kunder utifrån resultatet av rapporten. Liselott tillfrågas om hon var involverad i det.

Liselott säger nej.

Mejl 2018-12-10
(Se bilaga 7)

Förhörsledaren informerar Liselott om att det är ett mejl som Liselott får från Cecilia Hernqvist och är daterat den 11 december 2018.

(Fhls ant. mejlet som Cecilia Hernqvist har vidarebefordrat till Liselott Alström är från Erling Grimstad och skickat till Cecilia Hernqvist och Håkan Bengtsson 2018-12-10, har två bilagor, en pdf och en power point av rapporten, *High Risk Non-Resident customers of Swedbank Estonia, Draft Preliminary Status Report on AML to Swedbank AB* , 10 december 2018)

Liselott förevisas en kopia av mejlet och första sidan av de två bilagorna. Förhörsledaren förklarar att det Liselott förevisas är mejlet och två kopior av första sidan av de dokument som är bifogade till mejlet.

Förhörsledaren hänvisar till bilagorna och informerar om att det är en rapport som är skickad och som är skickad i två versioner, en Power point och att den andra är en pdf, men att de innehåller samma information.

Liselott säger att, om hon kommer ihåg rätt, för hon var inte involverad i det här utredningsarbetet under hösten. Någon gång där kontrakterade man Erling Grimstad och det var hon inte heller involverad i. Om hon inte missminner sig var det här första uppföljningen, eller briefingen, på vad som hade hänt och som hon fick.

Hon vill minnas att hon fick det för kännedom och hon tror inte, hon kan inte minnas, att det blev något mer arbete med anledning av det här för hennes del vid det här tillfället. Däremot vill hon minnas att hon fick rapporten för genomläsning igen sedan, om det kan ha varit någon gång slutet av januari eller början av februari.

Om hon kommer ihåg rätt var det Cecilia Hernqvist, Andréas Hobbelin och Håkan Bengtsson som jobbade med att svara på rapporten. Hon har för sig att man tyckte att vissa delar av rapporten som Erling Grimstad hade skrivit inte helt korrekt återspeglade vilka åtgärder man hade vidtagit. Hon kommer inte ihåg vilka åtgärder det var.

Liselott tillägger och säger att det är nog hennes minnesbild av det här.

Liselott tillfrågas om när hon fick rapporten om hon hade någon dialog med Cecilia Hernqvist om rapporten.

Liselott säger att hon inte kommer ihåg.

Förhörsledaren säger att rapporten kom till Liselotts mejlkorg, *For your information. (Fhls ant. i mejlet från Cecilia Hernqvist är det skrivet, FYI, vilket betyder For your information)*

Liselott tillfrågas om de pratade om rapporten efteråt.

Liselott säger att hon faktiskt inte vet. Hon kommer inte ihåg, antingen kan hon (Cecilia Hernqvist) ha sagt någonting innan, att hon kommer skicka den för kännedom eller att Liselott har fått den för kännedom. Liselott säger att hon verkligen inte kommer ihåg.

Liselott tillfrågas om hon har tagit del av den, i och med att hon har fått den i hennes inkorg.

Liselott säger förmodligen. Men hon kommer inte ihåg närmare för det var ingenting hon jobbade med där under december, som hon kan komma ihåg nu i vart fall. Däremot kommer

hon ihåg det där i slutet av januari och början av februari.

Förhörsledaren säger att Liselott har fått andra rapporter som har rört Baltikum, även om det inte är hennes huvudsakliga område, har hon under 2018 fått andra rapporter att ta del av och titta på och att man ändå haft en dialog kring Baltikum med henne.

Liselott säger ja, till viss del. Hon kommer inte ihåg om de hade någon dialog här.

Liselott tillfrågas om hon kommer ihåg innehållet i rapporten.

Liselott kan inte säga att hon kommer ihåg det från december. Däremot så vet hon att där i slutet januari/början av februari kommer hon ihåg att det fanns vissa punktlistor med, vad banken hade gjort och vad banken inte hade gjort. Hon har för sig att Cecilia Hernqvist kommenterade det också och som hon (Liselott) också läste för att se och som Cecilia Hernqvist ville ha Liselotts feedback på.

Liselott tillfrågas om det var möjligt för henne att då ge feedback på det, om hon inte hade satt sig in i den här rapporten som Erling Grimstad hade skrivit.

Liselott säger att då fick hon väl hela rapporten. Hon vet att hon frågade efter den, hon hade inte varit särskilt involverad i hans arbete.

(Förtydligande vid genomläsning 2020-11-27, Liselott säger att hon är osäker på om hon fick hela eller delar av rapporten. Hon har heller ingen klar minnesbild av att hon efterfrågade den. Hon vet heller inte om det hade skett någon ändring i hans rapport från det att den kom i december 2018 till att hon ombads ge feedback i vissa valda delar.)

Förhörsledaren säger att det här var hela rapporten som skickades till henne i december.

Liselott säger ja men att hon inte kommer ihåg om hon läste den där och då.

Liselott tillfrågas om hon menar att hon läste den sedan.

Liselott säger, där i månadsskiftet januari/februari. Men hon vågar inte heller säga att hon fick hela rapporten eller om det var delar av den. För hon kommer ihåg att hon fick den här punktlistan med vad banken gjort och inte, och som Cecilia Hernqvist ville ha feedback på.

Men Liselott kommer inte ihåg om hon läste hela rapporten och allt det i ett sammanhang utan det var vissa punkter, om hon kommer ihåg det rätt, som Cecilia Hernqvist ville ha feedback på.

Liselott tillfrågas om hon vet om banken vidtog några direkta åtgärder med anledning av innehållet i rapporten, när den kom.

Liselott har för sig att man inledde en dialog med Erling Grimstad för man var inte helt överens om innehållet i rapporten. Men hon var inte involverad i diskussionerna med Erling Grimstad.

Liselott tillfrågas om hon vet att det varit några andra åtgärder som "off-boarding" eller liknande med anledning av innehållet i rapporten.

Liselott säger att hon inte kommer ihåg.

Liselott tillfrågas om hon får något förhållningssätt kring rapporten när hon får den mejlad till sig, att den inte ska diskuteras internt eller externt, och om det är någon som pratade med henne om rapporten.

Liselott säger, *"Kommer inte ihåg, jag har ingen klar minnesbild av det i varje fall eller jag har ingen minnesbild av det alls faktiskt. Så att nej, inte vad jag kommer ihåg".*

Liselott tillfrågas om hon har någon minnesbild om att Cecilia Hernqvist pratar någonting om att hon (Cecilia) har pratat med Birgitte Bonnesen om den här rapporten.

Liselott säger, *"Nej, nej jag är ledsen jag kommer inte ihåg. Vet inte om hon sa att hon gjorde det eller inte. Vid något tillfälle eller tidpunkt borde hon ha gjort det, men jag kan inte, kommer inte ihåg".*

Förhörsledaren säger att Liselott är osäker på om hon har tagit del av rapporten och tillfrågas om hon inte var nyfiken på vad han (Erling Grimstad) hade kommit fram till i sitt arbete. Eftersom hon ändå var involverad ganska mycket under 2018 med att det pågick arbete i Baltikum, och så kommer det här en rapport från en extern som har tittat, djupdykt, och tittat lite ytterligare på Baltikum och så säger Liselott att hon inte tog del av den när den kommer i hennes inkorg i december.

Liselott svarar, att hon sagt att hon inte kommer ihåg huruvida hon läste den eller inte, för det gör hon faktiskt inte. Det är mycket troligt att hon gjorde det men hon kommer inte riktigt ihåg. Det hon kommer ihåg var just att man inte riktigt var överens om innehållet så det var fortfarande ett pågående arbete.

Liselott tillfrågas om när det kom upp på agendan, att man inte var överens.

Liselott säger att det borde varit i samband med att den rapporten kom, men hon kommer inte ihåg datumen där heller. Men det var innan slutet av januari i alla fall, så hon utgår ifrån att det borde varit runt i december.

Liselott tillfrågas om hon under årsskiftet hade något enskilt samtal med Birgitte Bonnesen.

Liselott svarar nej.

Liselott tillfrågas om hon inte har blivit inkallad till henne (Birgitte Bonnesen) på något samtal om den här rapporten.

Liselott säger nej.

Liselott tillfrågas om hon är helt säker på det.

Liselott säger ja och att hon inte har något minne av att hon blivit kallad till möte med Birgitte Bonnesen överhuvudtaget.

Inkommen handling till Ekobrottsmyndigheten 2020-05-29
(Se bilaga 8)

Förhörsledaren säger att Liselott ska få titta på nästa dokument. Det är en anonym skrivelse som har kommit till Ekobrottsmyndigheten och till åklagare Thomas Langrot.

I och med att den har kommit in som inkommen handling så får Liselott titta på den och så får hon kommentera om det är något som hon känner igen.

Liselott förevisas en kopia av dokumentet.

Liselott säger att det är ingeting som hon känner igen och hon har inte varit inkallad på något sådant möte. Hon kan inte minnas att hon haft något möte med Birgitte Bonnesen överhuvudtaget och det borde gå att se i hennes kalender (Liselotts).

Liselott tillfrågas om hon tidigare har rapporterat till Birgitte Bonnesen och om de haft den relationen där Liselott har gjort dragningar.

Liselott säger nej, och att det har gått via Cecilia Hernqvist.

Liselott tillfrågas om informationen i skrivelsen och om det är något hon har hört talas om eller känner igen.

Liselott säger nej, inte alls.

Förhörsledaren säger att det är ytterligare en fråga angående Erling Grimstads rapport som kom i december och att Liselott hade ett nära samarbete med Cecilia Hernqvist.

Liselott säger, ja hon var min chef.

Förhörsledaren säger att Cecilia Hernqvist har skickat rapporten till Liselott.

Liselott tillfrågas om hon kan dra sig till minnes Cecilia Hernqvists reaktion på rapporten.

Liselott säger, " *I december, nej. Nej det som jag kommer ihåg är just som jag sa att, det är att man inte var helt överens om innehållet. Men jag kommer inte ihåg någon närmare reaktion".*

Liselott tillfrågas om hon där menar att Cecilia Hernqvist inte pratade med henne om rapporten som sådan.

Liselott säger, *"Jag kan inte minnas att vi diskuterade den i december i alla fall. Möjligt att vi gjorde det. Men jag har ingen minnesbild av det. Det betyder inte att det kanske inte har skett men jag kommer inte ihåg".*

Liselott tillfrågas om hon, innan förhöret avslutas, har några frågor till förhörsledarna som gäller det som det pratats om vid förhöret.

Liselott säger att hon inte har det.

Förhöret avslutas klockan 11.52

Genomläsning 2020-11-27

Vid besök på Flemingsbergspolisstation 2020-11-27 mellan klockan 11:06 och 12:06 fick Liselott Alström möjlighet att läsa igenom förhöret. Efter några förtydliganden som anges i texten godkände Liselott förhöret.

Vid genomläsningen närvarar insp Björn Sandman och insp Ann-Christin Sandén.

Bilagor till förhör med Liselott Alström 2020-11-10

Mejl som förevisas vid förhöret är från beslag i utredning 9000-K564-19, beslag 2019-9000-BG294.

Brevet (nr 8) är en inkommen handling och diarieförd i utredning 9000-K822-19.

1.) Mejl 2018-09-03 från Johanna Lind till Liselott Alström, där Cecilia Hernqvist och Andreás Hobbelin svarar.
(beslag journal nr 2019/998-60)

2.) Mejl 2018-10-23 mellan Sigrid Kernell och Liselott Alström.

3.) Mejl 2018-10-23 mellan Cecilia Hernqvist och Liselott Alström.

4.) Mejl 2018-10-23 mellan Cecilia Hernqvist och Liselott Alström.

5.) Mejl 2018-10-23 mellan Cecilia Hernqvist och Liselott Alström.

6.) Mejl 2019-02-12 från Anette Ringius till Gabriel Francke Rodau, Carina Sesser Nylund och Josefine Uppling. Subject: Gamla citat. Attachments: citat 23-24 oktober.

Liselott Alström blir vid förhöret förevisad utskrift av intervju i SVT 23 oktober, 19.30, Kristina Lagerström.

7.) Mejl 2018-12-11 från Cecilia Hernqvist till Liselott Alström med vidarebefordning av ett mejl från Erling Grimstad daterat 2018-12-10 med bilagor, en power point och en pdf, av hans rapport, *High Risk Non-Resident customers of Swedbank Estonia, Draft Preliminary Status Report on AML to Swedbank AB*, 10 december 2018.

Vid förhöret blir Liselott Alström förevisad mejlet samt första sidan av de två bilagorna .

8.) Brev från okänd avsändare, inkom till Ekobrottsmyndigheten 2020-05-29.

From: Andreas Hobbelin <MYNTET/EXCHANGE ADMINISTRATIVE GROUP (FYDIBOHF23SPDLT)/RECIPIENTS/F32E89B71F674B72A528BB7D6F5AEA16-P901AHF>
Sent: 2018-09-03 19:47:50 +0000
To: Cecilia Hernqvist <cecilia.hernqvist@swedbank.com>; Liselott Alström <liselott.alstrom@swedbank.se>
CC: Håkan Bengtsson <hakan.bengtsson@swedbank.com>
Subject: RE: Danske Bank

Ja jag såg det precis på nyhetsvarsel

Men tänk på att detta också är DBE in/ut mot alla olika banker

Vi har bara mellan oss och DBE

Skulle vi så se på våra kunder och deras omsättning till/från andra banker, ja då blir de tal på de kunder som är involverade där betydligt större (ref. transaktioner med ex. FBME, ABLV, ryska banker, Cypriotiska banker etc. etc.)

Promote a Compliance Culture

Swedbank

Andreas Hobbelin

Senior AML Officer

Chief Compliance Office

Swedbank Group

Mob: +47 91 70 74 14

Please note that this message may contain confidential information. If you have received this message by mistake, please inform the sender of the mistake by sending a reply, then delete the message from your system without making, distributing or retaining any copies of it.

Although we believe that the message and any attachment are free from viruses and other errors that might affect the computer or IT system where it is received and read, the recipient opens the message at his or her own risk. We assume no responsibility for any loss or damage arising from the receipt or use of this message.

Please consider the environment before printing this e-mail!

From: Cecilia Hernqvist
Sent: 3. september 2018 21:42
To: Liselott Alström
Cc: Andreas Hobbelin; Håkan Bengtsson
Subject: Re: Danske Bank

Txs:(

Skickat från min iPhone

3 sep. 2018 kl. 21:39 skrev Liselott Alström <liselott.alstrom@swedbank.se>:

> FYI, se nedan. Verkar som att utredningen av Danske är klar. Verkar röra sig om ännu större summor...
>
> /Liselott
>
> Vidarebefordrat brev:
>
> **Från:** Johanna Lindh <johanna.lindh@swedbank.se>
> **Datum:** 3 september 2018 21:31:39 CEST
> **Till:** Tommie Everfjärd <tommie.everfjard@swedbank.se>, Fredrik Tidqvist <fredrik.tidqvist@swedbank.se>, Liselott Alström <liselott.alstrom@swedbank.se>, Evelina Tullberg <evelina.tullberg@swedbank.se>
> **Ämne: Danske Bank**
>
> Verkar som att Danske Banks interna utredning är klar och att den visar på betydligt större belopp
>
> https://www.ft.com/content/d1efae70-af80-11e8-8d14-6f049d06439c
>
> <IMG_0767.jpeg>
>
> /Johanna
>
> Skickat från min iPhone

From: Liselott Alström <MYNTET/EXCHANGE ADMINISTRATIVE GROUP (FYDIBOHF23SPDLT)/RECIPIENTS/72CD49046A53468EB5BC68124D381C7E-P901ISM>
Sent: 2018-10-23 13:38:29 +0000
To: Sigrid Kernell <sigrid.kernell@swedbank.se>
Subject: RE:

Jag pratade med C om detta, såg ett liknande citat i en annan tidning också... mycket olyckligt...

From: Sigrid Kernell
Sent: den 23 oktober 2018 15:35
To: Liselott Alström
Subject:

Läste du Birgittes uttalande i Di? Jag briefade C som talade med Coms och tydligen har hon blivit felciterad. Men mycket olyckligt för man vill ju inte ringa upp och säga att de felciterat henne...

Sigrid

Sigrid Kernell

Head of Compliance

Swedish Banking and Group Lending & Payments

Digital Banking and Customer Value Management

Swedbank

Vxl: +46 (0) 8 585 900 00

Dir: +46 (0) 730 73 95 47

Swedbank AB (publ)

www.swedbank.se

From: Cecilia Hernqvist <cecilia.hernqvist@swedbank.com>
Sent: 2018-10-23 18:50:35 +0000
To: Liselott Alström <liselott.alstrom@swedbank.se>
Subject: Re:

I SvD står citat att vi uppdaterar alla kunder varje år...

Skickat från min iPhone

> 23 okt. 2018 kl. 20:44 skrev Liselott Alström <liselott.alstrom@swedbank.se>:
>
> Ja, det kan man verkligen säga... känns väldigt skakigt...
>
>
>
>> 23 okt. 2018 kl. 20:39 skrev Cecilia Hernqvist <cecilia.hernqvist@swedbank.com>:
>>
>> Hej Liselott,
>> Vill inte messa - utanför brandväggarna. Ringde till Gabriel och frågade vad som hände och att vi ju hade varit överens om att inte tala past tense. Fick inget svar på frågan.
>>
>> Vi hoppas allt fokus går på SHB nu som meddelade att de ska byta VD - vad händer?
>>
>> Tiden är ur led...
>>
>> Skickat från min iPhone

Message Headers:

Received: from SRV62316.fspa.myntet.se (10.8.31.62) by SRV63091.fspa.myntet.se (10.8.31.65) with Microsoft SMTP Server (TLS) id 15.0.1367.3 via Mailbox Transport; Tue, 23 Oct 2018 20:50:35 +0200
Received: from SRV62317.fspa.myntet.se (10.8.31.63) by SRV62316.fspa.myntet.se (10.8.31.62) with Microsoft SMTP Server (TLS) id 15.0.1367.3; Tue, 23 Oct 2018 20:50:35 +0200
Received: from SRV62317.fspa.myntet.se ([fe80::4583:8a8:dba3:8634]) by SRV62317.fspa.myntet.se ([fe80::4583:8a8:dba3:8634%21]) with mapi id 15.00.1367.000; Tue, 23 Oct 2018 20:50:35 +0200
Content-Type: application/ms-tnef; name="winmail.dat"
Content-Transfer-Encoding: binary
From: Cecilia Hernqvist <cecilia.hernqvist@swedbank.com>
To: Liselott Alström <liselott.alstrom@swedbank.se>
Subject: Re:
Thread-Index: AQHUav/DHkL91jxVa0qtIPK/pgTtvaUtKrq9gAAB16Y=
Date: Tue, 23 Oct 2018 20:50:35 +0200
Message-ID: <5631E20F-2D10-4D52-8163-0C3282F795F8@swedbank.com>
References: <E37F1BBF-B87E-44B4-A525-0246316B347D@swedbank.com>,<CC2F16AF-17DB-4E43-80B4-F35250E6BC3E@
In-Reply-To: <CC2F16AF-17DB-4E43-80B4-F35250E6BC3E@swedbank.se>
Accept-Language: en-US
Content-Language: sv-SE
X-MS-Has-Attach:
X-MS-Exchange-Organization-SCL: -1
X-MS-TNEF-Correlator: <5631E20F-2D10-4D52-8163-0C3282F795F8@swedbank.com>
MIME-Version: 1.0
X-MS-Exchange-Transport-FromEntityHeader: Hosted
X-MS-Exchange-Organization-MessageDirectionality: Originating
X-MS-Exchange-Organization-AuthSource: SRV62317.fspa.myntet.se
X-MS-Exchange-Organization-AuthAs: Internal
X-MS-Exchange-Organization-AuthMechanism: 04
X-MS-Exchange-Organization-Network-Message-Id: dc40a708-6dbd-4eea-4444-08d639186af4
Return-Path: cecilia.hernqvist@swedbank.com

From: Liselott Alström <liselott.alstrom@swedbank.se>
Sent: 2018-10-23 18:54:24 +0000
To: Cecilia Hernqvist <cecilia.hernqvist@swedbank.com>
Subject: Re:

Mmm, den var omfattande... ;) Usch, vet inte om jag ska skratta eller gråta. Särkilt i kombo med dagens budskap då vi förutom kontrollerna tryckte på att vi dessutom sen 2008 har arbetat systematiskt med att stärka processerna... (vilket inte blir bra om FI faktiskt gör en reell granskning av oss som leder någonstans... Den nya konsulten Björn som SBV har tagit in för AML-stöttning i [redacted] projektet konstaterade på vårt första möte idag att han tyckte att det var något uppseendeväckande att en bank som Swedbank inte har kommit längre 2018, sammanfattar det hela ganska bra)

Bara att kavla upp ärmarna och ta nya tag imorgon!

Hoppas att du kryar på dig! Låter klokt att vara hemma.

/L

> 23 okt. 2018 kl. 20:41 skrev Cecilia Hernqvist <cecilia.hernqvist@swedbank.com>:
>
> Och såg KYCn på 2007 transaktionen ...
>
> Skickat från min iPhone

From: Liselott Alström <liselott.alstrom@swedbank.se>
Sent: 2018-10-23 20:09:27 +0000
To: Cecilia Hernqvist <cecilia.hernqvist@swedbank.com>
Subject: Re:

Var ett rätt tydligt budskap...

> 23 okt. 2018 kl. 22:02 skrev Cecilia Hernqvist <cecilia.hernqvist@swedbank.com>:
>
> Såg rapport på SVT play
>
> Skickat från min iPhone

From: Anette Ringius <anette.ringius@swedbank.se>
Sent: 2019-02-12 10:22:33 +0000
To: Gabriel Francke Rodau <gabriel.francke.rodau@swedbank.com>
CC: Carina Sesser Nylund <carina.sesser-nylund@swedbank.se>; Josefine Uppling <josefine.uppling@swedbank.com>
Subject: SV: Gamla citat
Attachments: citat 23-24 oktober.docx

Här kommer länken till SR Ekot med. SVT Nyheter verkar ha tagit bort sin länk/sändning. Ska även kolla med Retriever om de kan hämta den någonstans.

//Anette

Anette Ringius

Press Contact, Press Office

Group Communication

Swedbank AB (publ)

SE-105 34 Stockholm

Tel: +46 (0)70 529 24 76

Från: Gabriel Francke Rodau
Skickat: den 12 februari 2019 10:43
Till: Anette Ringius; Josefine Uppling
Kopia: Carina Sesser Nylund
Ämne: RE: Gamla citat

Det här är ju superbra, tack!

Fanns även länkar till SR och SVT får du gärna lägga till i dokumentet.

Tack!

Gabriel

Gabriel Francke Rodau

Head of Group Communication

Group Communication

CEO Office

Swedbank AB (publ)

SE- 105 34 STOCKHOLM

Dir: +46(0)8 58 59 21 07

Mob: +46(0)70 144 89 66

From: Anette Ringius
Sent: den 12 februari 2019 10:30

To: Josefine Uppling; Gabriel Francke Rodau
Cc: Carina Sesser Nylund
Subject: SV: Gamla citat

Här kommer citaten. Tog även med Josefines citat (sist i dokumentet) i Ekot den 3 oktober när Bloomberg-artikeln publicerades och aktien föll.

Återkom om ni saknar något.

//Anette

Anette Ringius

Press Contact, Press Office

Group Communication

Swedbank AB (publ)

SE-105 34 Stockholm

Tel: +46 (0)70 529 24 76

Från: Josefine Uppling
Skickat: den 11 februari 2019 18:02
Till: Anette Ringius; Carina Sesser Nylund
Ämne: Fwd: Gamla citat

Se nedan - vem av er har möjlighet under morgondagen? Prio på denna pga Uppdrag granskning

Behöver inte hela artiklarna utan räcker m Birgittes citat/budskap

Kolla särskilt Kristina Lagerströms intervju i SVT som sändes på kvällen samma dag som rapporten släpptes.

Tusen tack

Josefine Uppling

Presschef/Group Press Officer

Swedbank

+46 76 114 54 21

josefine.uppling@swedbank.com

Vidarebefordrat brev:

> **Från:** Gabriel Francke Rodau <gabriel.francke.rodau@swedbank.com>
> **Datum:** 11 februari 2019 17:49:39 CET
> **Till:** Josefine Uppling <josefine.uppling@swedbank.com>
> **Ämne: Gamla citat**
>
> Hej,
>
> Ditt pressteam skulle imorgon behöva sammanfatta vad Birgitte sa till media angående Danske/penningtvätt när vi gick ut med Q3:
>
> SR
> SVT
> Di
> SvD
> DN

Plus vad vi sa till Bloomberg.

Sammanställt i ett dokument.

Tack!

Gabriel

Gabriel Francke Rodau
+46 701 44 89 66

Message Headers:

Received: from SRV62315.fspa.myntet.se (10.8.31.61) by SRV62320.fspa.myntet.se (10.8.33.63) with Microsoft SMTP Server (TLS) id 15.0.1367.3 via Mailbox Transport; Tue, 12 Feb 2019 11:22:33 +0100
Received: from SRV63091.fspa.myntet.se (10.8.31.65) by SRV62315.fspa.myntet.se (10.8.31.61) with Microsoft SMTP Server (TLS) id 15.0.1367.3; Tue, 12 Feb 2019 11:22:33 +0100
Received: from SRV63091.fspa.myntet.se ([fe80::6573:d29b:1568:61de]) by SRV63091.fspa.myntet.se ([fe80::6573:d29b:1568:61de%23]) with mapi id 15.00.1367.000; Tue, 12 Feb 2019 11:22:33 +0100
Content-Type: application/ms-tnef; name="winmail.dat"
Content-Transfer-Encoding: binary
From: Anette Ringius <anette.ringius@swedbank.se>
To: Gabriel Francke Rodau <gabriel.francke.rodau@swedbank.com>
CC: Carina Sesser Nylund <carina.sesser-nylund@swedbank.se>, Josefine Uppling <josefine.uppling@swedbank.com>
Subject: SV: Gamla citat
Thread-Topic: Gamla citat
Thread-Index: AQHUwinH+BGezLgAYUeYMWPIFNJW0KXa0rUXgAETh8CAAAP6cIAACtpA
Date: Tue, 12 Feb 2019 11:22:33 +0100
Message-ID: <901cbafd1b37401b84a0af40f6857bb0@SRV63091.fspa.myntet.se>
References: <8A12422B-33FE-4310-B526-468A84B3DE06@swedbank.com> <51585F95-17C7-475C-A7AD-59ABB8202B4D@swedbank.com> <3639cb56518e4cbc81e3c148bf9acabc@SRV63091.fspa.myntet.se> <3104709bd2434a76bbe5b81397665440@SRV62320.fspa.myntet.se>
In-Reply-To: <3104709bd2434a76bbe5b81397665440@SRV62320.fspa.myntet.se>
Accept-Language: sv-SE, en-US
Content-Language: sv-SE
X-MS-Has-Attach: yes
X-MS-Exchange-Organization-SCL: -1
X-MS-TNEF-Correlator: <901cbafd1b37401b84a0af40f6857bb0@SRV63091.fspa.myntet.se>
MIME-Version: 1.0
X-MS-Exchange-Transport-FromEntityHeader: Hosted
X-MS-Exchange-Organization-MessageDirectionality: Originating
X-MS-Exchange-Organization-AuthSource: SRV63091.fspa.myntet.se
X-MS-Exchange-Organization-AuthAs: Internal
X-MS-Exchange-Organization-AuthMechanism: 04
X-Originating-IP: [10.8.31.4]
X-MS-Exchange-Organization-Network-Message-Id: e771f506-3708-40e5-252e-08d690d400a9
Return-Path: anette.ringius@swedbank.se

SR Ekot 23 oktober
https://sverigesradio.se/artikel/7072940

Vad gäller rapporterna om omfattande penningtvätt i Estland inom Danske Bank vill Birgitte Bonnesen helt avfärda riskerna att det kan spilla över framöver även på Swedbank som ju också är stora i Baltikum.
- Jag säger till alla att man kan vara lugn. Vi driver en stor retail-bank i fyra länder. Det är exakt samma affärsmodell vi har i Estland som i Sverige. Detsamma gäller för Lettland och Litauen. Vi fokuserar på inhemska kunder och det är en jättestor skillnad jämfört med den verksamhet som en av våra konkurrenter drev i Estland.

SVT 23 oktober, 19.30, intervju Kristina Lagerström
Swedbank har ingenting med härvorna i Baltikum att göra var budskapet från Swedbanks vd idag.
När Estland, Lettland och Litauen gick med i EU tog svenska storbanker mer eller mindre över ländernas banksystem. Störst blev Swedbank. När Nordea och Danske Bank anklagas för penningtvätthärvor i Baltikum befarar många att Swedbank också är indraget.
-Kan det finnas penningtvätt i Swedbank som upptäcks framöver?
"Vi har kollat upp alla de här kunderna i Danske Bank och Nordea. Ingen av dem har varit eller är kunder i Swedbank."

-Har inte ni också utländska kunder som flyttar pengar från Ryssland?
"Men inte kunder som inte har en verksamhet i landet."

-Ska man kunna tro att ni i denna fråga är så ansvarsfulla?
"Om du tittar på hur vi agerat från 2008 och fram till i dag så ser du att vi systematiskt har arbetat med vår affärsmodell och våra processer. Vi driver i dag en bank i Baltikum som har högst kundnöjdheten av alla."

TT 23 oktober
Ett starkt resultat som var bättre än väntat och en stigande aktie. Men det mesta i bankvärlden handlar nu om penningtvätt. Swedbanks vd Birgitte Bonnesen **försäkrar att banken inte hittat någon otvättad byk i den baltiska verksamheten**.
Swedbank är först ut bland landets storbanker att visa upp sitt kvartalsresultat. Men i spåren av Danske Banks enorma penningtvätthärva i Estland kommer vinst och intäkter i bakvattnet – det är eventuella otvättade bankbykar som fångar intresset. Och det var också av rädsla för en "baltsmitta" som bankaktierna rasade rejält tidigare i oktober.

En noggrann genomgång har gjorts, men Swedbank har inte hittat något fuffens i den egna verksamheten, enligt Birgitte Bonnesen. **Inte heller har finansmannen Bill Browders anmälningar mot Nordea för penningtvätt dykt upp på motsvarande vis hos Swedbank**, enligt Bonnesen.
Men det viktigaste av allt, för varje gång vi ser något, så agerar vi, och det med kraft, säger Bonnesen.
Försök till penningtvätt märker dock banken av, i alla verksamheter, men det finns också i Sverige.

Som bank måste man vara medveten om att det är en risk som finns, säger hon.

TT: Men ni har inte sett något mer i Baltikum?
Nej, vi har inte det.

TT: Hur säker kan du vara på att ni inte har några otvättade bykar i Baltikum?
Med hela det som kommit upp i den här Danskehistorien, kan jag vara helt säker, vi har gått igenom allting, säger hon.

DI 24 oktober, papperstidningen

Swedbanks resultat för det tredje kvartalet var bättre än väntat, men minst lika välkommet var att banken gav tydliga svar kring oron för penningtvätt i Baltikum.
"Vi har gått igenom allting och det finns ingenting", säger vd:n Birgitte Bonnesen till DI.
Inte minst är banken nu tydlig med att den trots omfattande intern granskning av sin baltiska kundstock och transaktioner mellan Swedbank och Danske Bank inte har hittat några varningssignaler.
"Vi har gått igenom alla de namn som du har sett i medierna och i Danske Bankrapporten, och vi har gått igenom det sedan 2007 och fram till i dag, och det finns inga av dem som har varit kunder i Swedbank", säger Birgitte Bonnesen till Di.
Birgitte Bonnesen inledde även tisdagsmorgonens analytikerkonferens med att gå igenom hur bankens estniska kundstock har sett ut historiskt, med fokus på att banken har haft en liten andel utländska kunder utanför EU. **Hon pekade bland annat på att Swedbank har haft en historiskt stabilt andel av Estlands gränsöverskridande transaktioner.**
Samtidigt **berättade hon att "mindre än en halv procent" av Swedbanks baltiska kunder är hemmahörande i Ryssland och tidigare OSS länder, länder som hamnade i fokus i Danske Banks penningtvättshärva.**
Det innebär att Swedbank i dag har uppemot 15 000 kunder från dessa länder, vilket är ungefär vad Danske Bank hade totalt under åren 2007–2015.
Birgitte Bonnesen uppger dock för DI att hon är trygg med dessa kunder, och påpekar att utländska kunder inte automatiskt ska misstänkliggöras – teoretiskt är hon själv en utländsk kund i Sverige.

SvD 24 oktober, papperstidningen

Danske Banks estniska penningtvättsskandal hängde över Swedbanks koncernchef Birgitte Bonnesen, trots att hon levererade en stark kvartalsrapport som fick aktien att stiga. Swedbank är nämligen väldigt stort i Baltikum.
Så fort Swedbankchefen Birgitte Bonnesen fick höra om Danske Banks penningtvättskandal i Tallinn flög hon dit.
- Jag frågade: "Hur fan kunde det här hända? Varför har ni inte gjort något?"
Hon besökte landets finansinspektion och centralbank samt träffade politiker. Då fick hon veta att den estniska finansinspektionen informerade den danska finansinspektionen 2007, 2009, 2012, 2013 och 2014 - utan att något hände.
Men 2014 kom en ny penningtvättslag i EU som gav den estniska finansinspektionen makt att agera och då gav inspektionen Danske Bank ett föreläggande. Året därpå var det kontakten ur för tvättmaskinen. Det var utlänningar, det vill säga icke-ester, som tvättade pengar via Danske Bank. Swedbank har varit näst störst på transaktioner över den estniska gränsen, efter Danske Bank, enligt en färsk rapport från den estniska centralbanken.
2014 kom en ny penningtvättslag i EU som gav den estniska finansinspektionen makt att agera och då gav inspektionen Danske Bank ett föreläggande. Året därpå var det kontakten ur för tvättmaskinen. Det var utlänningar, det vill säga icke-ester, som tvättade pengar via Danske Bank. Swedbank har varit näst störst på transaktioner över den estniska gränsen, efter

Danske Bank, enligt en färsk rapport från den estniska centralbanken.
- Vi ska ha en stor andel, eftersom vi har en stor marknadsandel.
I förhållande till sin marknadsandel gör Swedbank inte överdrivet många sådana affärer, enligt rapporten. Ändå har Swedbank tiotusentals icke-estniska kunder.

Vad skiljer era icke-estniska kunder från Danske Banks?
- Det är en jätteskillnad. För att vara kund i Swedbank måste du ha en fysisk länk till landet. Du måste ha en fabrik där, eller ett försäljningskontor eller någon annan typ av verksamhet. Om du är privatkund måste du till exempel ha en anställning i ett estniskt bolag eller vara inskriven på ett universitet.

Ni har gått igenom era transaktioner med Danske Bank 2007-2015, vad hittade ni?
- Ja. Vi hittade ingenting. Vi har gått igenom alla kunder som var med i mediernas rapportering om Danske Bank och ingen av dem är, eller har varit, kunder i Swedbank. Inte en enda.

Är inte det konstigt?
- Nej, det är inte ett dugg konstigt. Alla de där kunderna är väldigt non-resident. De har inte haft någon verksamhet i Estland. Det är inte konstigt att de inte fanns hos oss.
Men hon medger att myndigheterna i Lettland och Litauen varnade Swedbank för brister i arbetet med att förebygga penningtvätt, 2016 respektive 2017.

Ni har 3,3 miljoner kunder i Baltikum, hur vet ni exakt vad de gör?
- Vi följer upp vårt kundregister hela tiden. Vi delar in i riskklasser och uppdaterar en gång om året. Så vi har koll på om kunderna ändrar beteende. Om ett utländskt bolag slutar tillverka i Estland upptäcker vi det direkt.

Kan ni garantera varenda enskild transaktion?
- Det är det som är målet, att du kan fånga ett avvikande beteende. När jag senast var i Litauen ringer de från banken och säger att "nu är ditt kort spärrat, det har använts i Litauen". Då hade jag inte varit i Litauen på ett år.

Vad säger du om Danske Bankspenningtvätt?
- Jag vet inte vad jag ska säga. Det är jättetråkigt. Det har gjort att Estland ifrågasätts på ett helt onödigt sätt.

DN 24 oktober, papperstidningen

Den senaste tiden har uppmärksamheten inom bankvärlden varit på misstänkta affärer i Estland. Danske Bank misstänks för att ha hjälpt till med penningtvätt och SEB för "skatteplundring" – att ha hjälpt kunder att få igenom skatteavdrag de inte har haft rätt till. Skandalerna har pressat aktiekurserna i alla banker med verksamhet i de baltiska länderna, men Birgitte Bonnesen försäkrar att Swedbank inte har haft de utpekade personerna och företagen som kunder.
– Vi har gått igenom alla de namn som kommit upp och ingen av dem är eller har varit kund i Swedbank. Det kan jag garantera dig, säger hon. Hon understryker att banken har vanliga lokala kunder också i Estland och att de har gått igenom den kundkännedom som banker är ålagda att göra.
–Vi driver exakt samma verksamhet i Baltikum som i Sverige. Vi är en lokal bank där precis som i Sverige, säger hon.

SR Ekot 3 oktober,

Josefine Uppling intervjuades på kvällen när Bloomberg-artikeln publicerats och aktien rasade.

Efter uppgifterna i Bloomberg News tidigare i dag, som bland annat ledde till att flera svenska storbanker föll på börsen, så avvisar nu den estniska centralbanken uppgifterna.
Enligt centralbanken så har siffrorna som Bloomberg hänvisar till tolkats fel.
Det var tidigare i dag som nyhetsbyrån Bloomberg News rapporterade att det i Estland under åren 2008 till 2015 gjordes penningtransaktioner på totalt omkring 1 000 miljarder dollar från utländska kunder.
Affären med penningtvätt-skandalen på Danske Bank, som briserade nyligen, skulle då inkludera knappt en fjärdedel av den summan.
De här uppgifterna, menade artikeln i Bloomberg, skulle kunna betyda att många fler storbanker med verksamhet i Estland är inblandade i liknande verksamhet, något som fick marknaden att reagera.
Swedbanks aktie föll med nästan sex procent, bland annat. Även SEB, Nordea och Handelsbanken gick ned något.
Så här sa Josefine Uppling till Ekot tidigare idag:
– Vi vill ju understryka att vi inte känner igen oss i det som Bloomberg rapporterar, säger Josefine Uppling, presschef på Swedbank.

Har ni efter Danske Bank-historien briserade sett över er verksamhet i Estland?
– Vi har arbetat kontinuerligt just för att säkerställa att vi har system och processer som är solida kopplade till bekämpning av penningtvätt.

Men nu menar den estniska centralbanken Eesti Panke att nyhetsbyrån Bloomberg använt siffrorna fel. Totalsumman på närmare 1000 miljarder dollar i penningtransaktioner under perioden stämmer visserligen, men summan är enligt centralbanken en totalsumma av samtliga estniska utrikesaffärer som import och export av varor samt finansiella investeringar.
Påståendet att pengarna skulle komma från utländska kontoinnehavare är därför vilseledande, skriver banken i ett pressmeddelande nu på kvällen.

Cnbc
https://www.cnbc.com/video/2018/10/23/swedbank-ceo-we-are-a-low-risk-bank.html

E-post med bilagor. Cecilia Hernqvist till Liselott Alström 2018-12-11 15.30

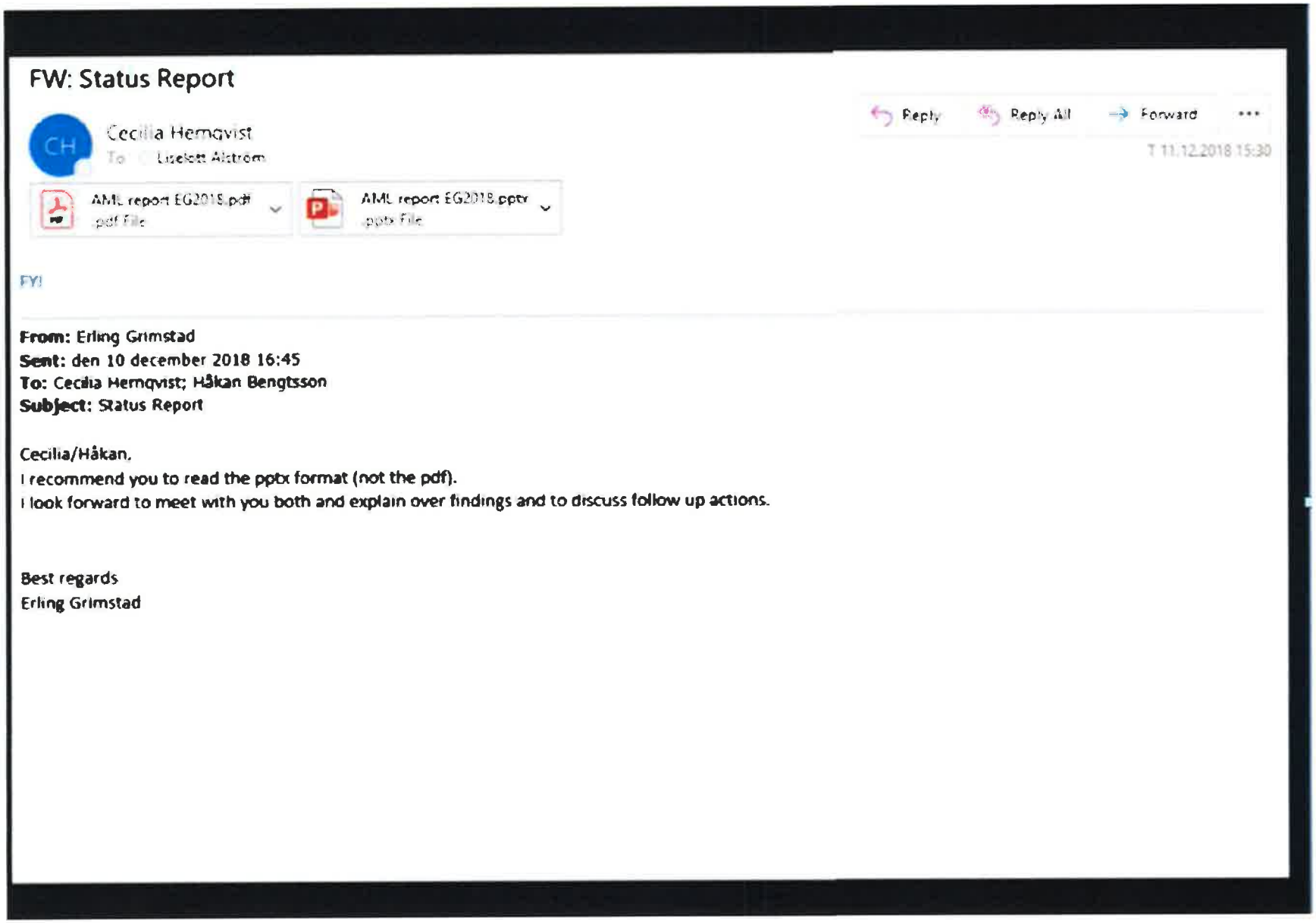

FW: Status Report

Cecilia Hernqvist
To: Liselott Alström

Reply | Reply All | Forward | ...

T 11.12.2018 15:30

AML report EG2018.pdf
.pdf File

AML report EG2018.pptx
.pptx File

FYI

From: Erling Grimstad
Sent: den 10 december 2018 16:45
To: Cecilia Hernqvist; Håkan Bengtsson
Subject: Status Report

Cecilia/Håkan,
I recommend you to read the pptx format (not the pdf).
I look forward to meet with you both and explain over findings and to discuss follow up actions.

Best regards
Erling Grimstad

Dokument visade vid förhör, 2020-11-10 11:06 diarienr: 9000-K822-19

Bifogad fil: AML Report EG2018.pdf

Dokument visade vid förhör, 2020-11-10 11:06 diarienr: 9000-K822-19

ERLING GRIMSTAD

To: Chief Compliance Officer, Swedbank AB
From: Erling Grimstad, lawyer
Date: 10 December 2018

High Risk Non-Resident customers of Swedbank Estonia

Draft Preliminary Status Report on AML to Swedbank AB

10 December 2018

Disclaimer

This Draft Preliminary Status Report for Swedbank AB is prepared by Erling Grimstad, a Norwegian lawyer from the Norwegian law firm Advokatfirmaet Erling Grimstad AS. Erling is a member of the Norwegian Bar Association. Activities conducted on behalf of a client outside Norwegian jurisdiction is subject to statues and professional codes and court decisions. Legal advice or opinions rendered on laws or regulations outside Norwegian jurisdiction and EU/EEA law, should not be considered to be within the law firms' expertise. The client should seek adequate counsel for specific legal matters in it's home country or the country were the legal matters occurred, in order to understand it's obligations in accordance with the national law.

This Status Report is strictly confidential and contain attorney – client privileged information solely prepared for Swedbank AB.

Bifogad fil: AML Report EG2018.pptx

Dokument visade vid förhör, 2020-11-10 11:06 diarienr: 9000-K822-19

ERLING GRIMSTAD

To: Chief Compliance Officer, Swedbank AB
From: Erling Grimstad, lawyer
Date: 10 December 2018

High Risk Non-Resident customers of Swedbank Estonia

Draft Preliminary Status Report on AML to Swedbank AB
10 December 2018

Disclaimer
This Draft Preliminary Status Report for Swedbank AB is prepared by Erling Grimstad, a Norwegian lawyer from the Norwegian law firm Advokatfirmaet Erling Grimstad AS. Erling is a member of the Norwegian Bar Association. Activities conducted on behalf of a client outside Norwegian jurisdiction is subject to statues and professional codes and court decisions. Legal advice or opinions rendered on laws or regulations outside Norwegian jurisdiction and EU/EEA law, should not be considered to be within the law firms' expertise. The client should seek adequate counsel for specific legal matters in it's home country or the country were the legal matters occurred, in order to understand it's obligations in accordance with the national law.

This Status Report is strictly confidential and contain attorney – client privileged information solely prepared for Swedbank AB.

Ekobrotts
2020 -08- 29
Ärende EB:.....
Tjänst.....

Att:

Ekobrottsmyndigheten
Åklagare Tomas Langroth
Hantverkargatan 15
112 21 Stockholm

VIKTIG INFORMATION ANG SWEDBANK

Den 22 mars 2019 presenterade Swedbank slutsatserna av den externa granskningen gällande de 50 kunderna från SVT's lista.

Veckan innan tog Birgitte Bonnesen in alla personer, på enskilda möten, som haft med Erling Grimstads rapport att göra. Centralt gällde de enskilda mötena Grimstadsrapporten.

Vid mötena ställdes ultimatum till de anställda, de skulle fundera hur deras End-Games skulle se ut, skulle de sluta i katastrof eller skulle de ha en framtid i banken? Vilka skulle få stanna och vilka skulle få gå från banken?

Efter mötena kan personer vittna om att Bonnesen haft information om Grimstads rapport först efter att information om den publicerats i media.

Förhör

Signerat av

Signerat datum

Myndighet
Ekobrottsmyndigheten

Enhet
Stockholm FMK

Diarienr
9000-K822-19

Hörd person
Bengtsson, Håkan

Personnummer

Den hörde är	ID Styrkt	Sätt	Ställning till misstänkt - målsägande - vittne
Vittne	Ja	pass, gilt tom 2022-01-19, nr 92962717	anställd hos Swedbank

Tolk

Språk

Ytterligare information om anledning till förhör

Underrättad om misstanke

Hörs med anledning av att hans namn förekommer i det material som Ekobrottsmyndigheten tagit i beslag hos Swedbank i Sundbyberg, Stockholm.

Underrättad om rätt till försvarare	Godtar den försvarare som rätten förordnar	Försvarare/ombud önskas	Försvarare/ombud närvarande

Förhörsledare	Förhörsdatum	Förhör påbörjat	Förhör avslutat
Ann-Christin Sandén	2019-07-04	14:02	15:13

Förhörsplats	Typ av förhör	Förhörssätt
Brigadgatan 4, Linköping	RB 23:6	Ljudbandsförhör

Förhörsvittne

Utskrivet av

Involverade personer	Personnummer/Orgnr	Roll
Ivarsson, Bengt		Ombud

Involverad personal	Funktion
Björn Sandman	Biträdande förhörsledare

Berättelse

Håkan Bengtsson kallas i förhör för Håkan.
Vid förhöret närvarar ombudet advokat Bengt Ivarsson.

Håkan informeras om att det kommer ske ljudupptagning av förhöret och att förhöret kommer att skrivas ut i sammanfattad form. När förhöret är utskrivet kommer han bli kallad igen för att ta del och godkänna det. Ljudupptagningen kommer att arkiveras i sin helhet.

Håkan informeras om att förundersökningen han hörs i bland annat gäller Grovt Svindleri med anledning av Swedbanks externa kommunikation angående misstänkt penningtvätt i Baltikum.

Håkan och ombudet advokat Bengt Ivarsson delges att åklagaren fattat beslut om att det är yppandeförbud gällande förhöret, det som förhöret handlar om och det som framkommer vid förhöret.

Håkan och ombudet advokat Bengt Ivarsson uppger på fråga att de båda har förstått innebörden av yppandeförbud och vad en överträdelse av förbudet kan innebära.

Bakgrund
Håkan tillfrågas om vem som är hans arbetsgivare och när han började arbeta där.

Hans arbetsgivare är Swedbank AB och han började arbeta där 1991 i Östergötland men i det som då var Sparbankerna och det som det då bestod av.

Håkan tillfrågas vad han hans nuvarande befattning är och inom vilken enhet hos Swedbank det är.
Han arbetar som Compliance officer inom Group Compliance där han rapporterar till Head of Compliance.

Håkan tillfrågas vad hans arbetsuppgifter har bestått av i hans nuvarande befattning.
Han började i den funktionen och blev rekryterad från den dåvarande chefen Lars-Erik Danielsson, kreditchef i koncernen. Dessförinnan hade Håkan under ett antal år jobbat med ansvar för Ryssland och Ukraina och det avslutades sommaren 2016. Han fortsatte jobba med Lars-Eriks Danielsson med kreditrelaterade frågor. Håkan har arbetat som affärsjurist under alla år i banken.

Han blev tillfrågad av Compliance officer Cecilia Hernqvist att hjälpa till med en pågående undersökning som man hade hos banken i Lettland som rörde penningtvätt. Det var första gången som han kom i direkt kontakt med området.

Han blev ombedd att hjälpa till i den processen, i dialogen med finanstillsynen i Riga i Lettland eftersom de hade olika synpunkter. Tillsammans med banken där och med folk i Stockholm hjälpte han till att utarbeta en slags plan hur banken skulle bli bättre på olika sätt. Han deltog i arbetet med att åtstadkomma en "administrative agreement" som man träffade där. Banken i Lettland fick en slags bot vid tillsynen för att det funnits brister i penningtvättsarbetet. Han tror att bankens bot kom i början 2017.

Det var så han kom in i den delen men formellt blev han anställd av den funktionen i april 2017 på grund av att han lagt ned så mycket tid och jobbat med det så mycket. Han tror att cheferna gjorde upp om att han istället skulle bli avlönad på den avdelningen.

Håkan tillfrågas om vem som är hans chef idag och om det fortfarande är Cecilia Hernqvist.
Håkan säger nej och att de har en ny chef. Som det framkommit i pressmedelande fick Cecilia Hernqvist lämna den rollen. Nu är det en ny person som heter Ingrid Harbo som i vart fall är tillförordnad i Compliance officer.

Cecilia Hernqvist var hans chef från det att han formellt blev anställd där april 2017 och fram tills att hon lämnade, han kommer inte ihåg vid förhöret när det var.

Penningtvätt
Håkan tillfrågas om han haft arbetsuppgifter som rör misstänkt penningtvätt i Baltikum, det som han själv berättat om.
Håkan säger, ja eller mer direkt han blev inkallad eller ombedd att hjälpa till med anledning av den pågående undersökningen som tillsynsmyndigheten i Lettland höll på med, mer som jurist. Han tror det var oktober-november 2016. Han tror att boten kom i början av 2017.

Håkan tillfrågas om vad hans roll bestod av i det arbetet från början.
Han var i Lettland flera gånger och hans roll var i egentligen att försöka förstå vad den Lettiska myndigheten hade för åsikter, vad de var missnöjda med. Det hade varit skriftväxling mellan banken i Lettland och den lettiska tillsynsmyndigheten. Tillsynsmyndigheten hade gjort en platsundersökning där de går igenom kundengagemang, instruktioner, befattningar, generellt hur banken jobbar för att leva upp till regelverken, kontrollfunktioner och mekanismer. Han blev då tillfrågad att hjälpa till att förstå vad det är man anmärker på, vad det är för problem och vad kan resultatet bli.

Banken anlitade en extern advokatbyrå som hjälpte till att försöka få dokument översatta och så vidare, försöka förstå vad problemen är, hur banken kan agera för att se till att det inte är några missförstånd i kommunikationen, hur man ska svara på frågorna och vilka åtgärder som behöver göras framöver på olika sätt. Det träffades då ett avtal med tillsynsmyndigheten, för det är så man jobbar där, vilket man inte gör i Sverige.

Banken fick en bot på om han kommer ihåg rätt 1,4 miljoner Euro för brister och samtidigt åtog sig banken att vidta ett antal olika åtgärder inom olika områden, förbättringsområden. Det var bland annat utbildning och bättre system och så vidare och det följdes sedan upp men där var han inte med så mycket. Det följdes upp kontinuerligt med tillsynsmyndigheten, att man levde upp till avtalet och det blev sedan avslutat när tillsynsmyndigheten tyckte det var klart. Det var så som han kom in i det.

Håkan tillfrågas hur det arbetet fortsatte sedan.
I Lettland höll arbetet på ganska lång tid. Han kommer inte ihåg om det var ett år innan det blev avslutat för att åtgärder skulle vidtas. Det skedde stora insatser där lokalt. Han kommer inte ihåg exakt, men han fick olika rapporter och lämnade synpunkter på hur man skulle gå vidare för att leva upp till kraven.

Håkan tillfrågas om han rapporterade något till Swedbank i Sverige och Cecilia Hernqvist under tiden.
Cecilia Hernqvist var med i bilden då eftersom det var hon som frågade om han kunde hjälpa till. Hon var hans chef och rapporteringen var ofta muntliga avstämningar. Han tror inte att han skrev rapporter, i sådana fall var det att han vidarebefordrade rapporter och försökte "pusha på" den lokala bankledningen. Han vet inte om han vidarebefordrade varje rapport som han fick till henne.

Håkan tillfrågas om han arbetade tillsammans med någon ytterligare person eller personer eller om han arbetade själv.
I jobbet att hjälpa dem där jobbade han tillsammans med lokala juristerna, lokala Vd:n, med riskfunktionen och externa advokater som de också tog in. Det var ett team som jobbade med det här.

Han tror att arbetet pågick ett år innan det var avklarat, i förhållande till inspektionen, efter att avtalet var träffat. När avtalet var på plats och boten var lämnad och betald så blev det som han kommer ihåg en lokal uppföljning av ett arbetsteam som jobbade mycket med det. Sedan var det givetvis chefen för den baltiska verksamheten som hade ett ansvar för att leva upp till det.

Håkan tillfrågas om han fortsatte ha arbetsuppgifter rörande misstänkt penningtvätt i Baltikum.
Håkan säger, ja absolut. Efter Lettland började han och en kollega som kom in från Norge att jobba mer riskbaserat för att se om man kunde se förhöjda risker som man på något sätt borde hantera. De höll rätt mycket utbildningar för både management och kundansvariga för att öka riskmedvetenheten.

Håkan tillfrågas vad personen från Norge heter som han jobbade tillsammans med.
Han heter Andréas Hobbelin. Det var den dåvarande chefen Cecilia Hernqvist som rekryterade honom också. Andréas Hobbelin kom från Swedbanks norska filial och var AML officer, KYC officer i norska filialen. Som tillhör en del av svenska storföretagsgruppen i Swedbank som även kallas LC&I.

Håkan tillfrågas hur hans och Andréas Hobbelins arbete fortskred.
Det arbetet gick parallellt i olika spår. Det som tog mycket av Håkans tid efter arbetet i Lettland var frågor som gällde "offboarding" av större kunder som de arbetade med och som hänförde sig till Estland.

Håkan tillfrågas om när de startade det arbetet.
Det var nog kanske i början av 2017, januari-februari.

Håkan tillfrågas om det var av någon specifik anledning som man började titta på det och fortsatte titta på misstänkt penningtvätt där.
Som Håkan kommer ihåg var det en kund som hade uppmärksammats på huvudkontoret i Stockholm inom LC&I. Han tror att det var därför som Andréas Hobbelin kom in i bilden eftersom han jobbade med den typen av kunder. Det var en specifik kund som man tyckte utgjorde hög risk. Om det hade förekommit penningtvätt eller inte det tror han ingen vet, i varje fall inte han själv. Men det var en oacceptabel eller förhöjd risk och banken beslutade att avsluta affären med den kunden. Kunden fanns både i Stockholm och i Estland, både i Swedbank AB och i Swedbank AS som den heter i Estland.

Håkan tillfrågas om resultatet som han och Andréas Hobbelin kom fram till, om det skrevs några rapporter utifrån det, om de rapporterade till Cecilia Hernqvist och hur rapporteringen skedde till Swedbank.
Det arbetet bedrevs först under ledning av Cecilia Hernqvist och efter en kort stund så ersattes hon, "hon klev åt sidan", och sedan blev bankens riskchef ansvarig för projektet som sådant. Någon i koncernledningen, vilket han inte tillhörde, det var någon där som ägde och skötte ansvaret för arbetet.

Håkan tillfrågas om hur det kom sig att Cecilia Hernqvist "klev åt sidan" som han beskriver det.
Håkan säger, "det får ni nog fråga henne".

Håkan tillfrågas om han vet varför det kom in en annan person istället för Cecilia Hernqvist.
Han vet inte hur turerna gick och det kanske är bättre att man frågar henne, "om hon var överbelastad eller att hon upplevde att det fanns någon intressekonflikt". Men det var riskchefen som kom in och hon heter Helo Meigas.

Håkan tillfrågas om de skrev några rapporter och hur han och Andréas Hobbelin rapporterade sitt arbete.
Det var inte bara han och Andréas Hobbelin utan det var ett projekt, så de var flera.

Håkan tillfrågas om projektet hade ett namn.
Det kallades för Clear, en del kallade det Clean.

Håkan tillfrågas vad det projektet gick ut på och vad man hade som mål.
Det var flera mål. Han har försökt titta tillbaks för att komma ihåg och han har sett att Helo Meigas också skickade rapporter löpande veckovis. Det var flera delar i projektet, den första delen var att avsluta affärsförbindelserna med de kunder som de hade iakttagit och monitonerat transaktioner med dem under tiden, vilket han jobbade mestadels med i det projektet. Sedan var den andra delen att göra en bedömning av efterlevnaden av regelverk i förhållande till den här kundgruppen.

Projektet såg till att det kom med konsulter som skulle titta på om det fanns någon form av misstanke om, eller om det fanns spår, att de skulle ha agerat felaktigt från personalens sida när det gällde de här kunderna. Det fanns en "leagel stream" där några personer skulle titta

mer på de legala frågorna runt kunderna, offboardingen och hantera juridiken. IT-säkerhets frågor tittade Jan Fecko på, som hade befattningen IT Security officer eller något liknande, för att se om det skulle komma några förhöjda risker mot banken utifrån IT säkerhetsaspekt under tiden man jobbade med det här projektet.

Håkan tillfrågas om de rapporter som Helo Meigas hade skickat och om det var rapporter som sammanställdes utifrån det de kom fram till i projektet.
Det var någon slags veckovisa rapporter om hur bankens arbete i projektet framskred.

Håkan tillfrågas vem han rapporterade direkt till utifrån det han själv kom fram till i sitt arbete.
Det var ytterligare en förändring, han kommer inte ihåg när den inträffade. Jan Fecko, IT-säkerhetschefen, övertog ansvaret från Helo Meigas vid någon tidpunkt, eventuellt var det slutet april eller maj 2017. De jobbade väldigt tätt ihop hela tiden. När Håkan jobbade med Helo Meigas rapporterade han till henne och hon sammanställde rapporterna med ansvarig. När Jan Fecko kom in jobbade han tätt med honom.

Håkan tillfrågas om vart de rapporterna som Helo Meigas och Jan Fecko sammanställde gick vidare.
De rapporterna gick vidare och vad han vet och uppfattade gick de vidare till Vd Birgitte Bonnesen, eftersom de här personerna tillhörde koncernledningen med henne som chef. Men huruvida de skickade allt vidare eller inte det vet han inte.

Håkan tillfrågas om han hade någon dialog med Birgitte Bonnesen om resultaten som han i sitt arbete kom fram till.
Ja han hade några möten med henne men slutresultatet av arbetet sammanställdes i en rapport av Johan Rosén. Johan Rosén var också en person som hade en ledande roll i projektet. Johan Rosén sammanställde en rapport och Håkan hjälpte till med informationen i den också, hur det skulle formuleras på lite olika sätt.

Den rapporten vet han, för han har tittat tillbaks, skickade han (Håkan) till Birgitte Bonnesen på Jan Feckos uppdrag. Både Jan Fecko och Johan Rosén var på semester och Håkan var den som var i tjänst och skickade slutrapporten till henne. Han kommer inte ihåg vad rapporten heter, men det var rapporten från Project Clear.

Håkan tillfrågas om han hade något möte med Birgitte Bonnesen med anledning av den rapporten.
Ja han hade ett möte med henne där de gick igenom den. Sedan fanns det andra rapporter, där han inte riktigt vet hur de har skickats, från en advokat som var med i projektet och jobbade med olika delar.

Håkan tillfrågas vad den advokaten heter.
Han heter Erling Grimstad och är en norsk advokat.

Håkan tillfrågas om hur Birgitte Bonnesen resonerade runt resultaten när han delgav henne rapporten och hade möte med henne.
Det var ett kort möte. Han rapporterade inte till henne så och de hade inte direkt den relationen. Han kommer inte ihåg att hon resonerade så mycket egentligen.

Håkan tillfrågas om att han tidigare sa att de gått igenom rapporten.
De gick igenom rapporten väldigt kort. Han skickade förmodligen den någon dag innan och sedan så satte hon ut ett möte. Han kommer inte riktigt ihåg hur det gick till, han är lite osäker. Rapporten sammanfattade bland annat vad Erling Grimstad hade skrivit i sina

rapporter, den sammanfattade offboarding delen när de avslutade kundförbindelserna. Det är möjligt att hon hade någon fråga om det till Håkan, för det var det som han hade någon form av insyn i eftersom han jobbat operativt. Sedan i de delar som Erling Grimstad hade jobbat med så tror Håkan, han vet inte men vad han kan komma ihåg, att Erling Grimstad sa till honom att han hade separata möten med Vd för att presentera sina rapporter.

Håkan tillfrågas om han kommer ihåg vad det var för datum på rapporten som han själv var med och tog fram.
Det var precis innan semestern, juni eller början av juli 2017.

Håkan tillfrågas vem som fattade beslutet att man skulle driva projektet Clear, på vilken nivå det låg eller vem som gav uppdraget.
Han vet inte det och han vet inte om det finns formaliserat på det sättet. I vart fall kommer han inte ihåg det.

Håkan tillfrågas om han minns hur det gick till när Erling Grimstad kom in i projektet och varför just Erling Grimstad togs in i projektet.
Håkan hade i vart fall inte träffat Erling Grimstad tidigare. Han uppfattade det som att det var en diskussion som Cecilia Hernqvist hade med Andréas Hobbelin i Norge. Det är möjligt att Håkan var med i den diskussionen vid något tillfälle.

Längre fram var Håkan med och träffade Erling Grimstad. Andréas Hobbelin hade jobbat ihop med Erling Grimstad i Norge i BDO, där var kontaktytan på något sätt. Han tror att Cecilia Hernqvist letade efter en duktig person med gott renommé och som kan de här frågorna. På något sätt blev det en kontakt och vid något senare tillfälle träffade Håkan sedan Erling Grimstad ihop med Cecilia Hernqvist.

Håkan tillfrågas om när projektet slutade 2017.
Det avslutades juni/juli i samband med att arbetet sammanfattades i dokumentet med de olika delarna.

Håkan tillfrågas vad resten av 2017 handlade om och vad de då gjorde gällande Baltikum.
Håkan jobbade väldigt fritt och inte med tydlig instruktion. Han har jobbat som problemlösare de senaste tio åren och försöker hjälpa till där det behövs. Han jobbade bland annat en hel del tillsammans med Andréas Hobbelin men också med andra människor i Baltikum och deras GSI, Group Security Investigations, som ansvarar för olika säkerhetsfrågor. Han jobbade med dem för att öka riskmedvetenhet och att titta på olika kunder.

Andréas Hobbelin jobbade mycket med dataanalys, att ta in olika typer av transaktionsinformation, för att se om det fanns några förhöjda risker eller någonting som var värt att titta närmare på.

Håkan tillfrågas vad rapporten visade som han var med att ta fram och om det fanns förhöjda risker.
Ja rapporten handlade dels om offboardingen som han jobbade med den beskriver också Erling Grimstads slutsatser som mer pratar om AML Compliance frågor. Den utredningen har inte Håkan varit del av men han har sett den införd i rapporten.

Om han inte missminner sig pratade Erling Grimstad i rapporten om att det finns brister i tillämpning av Know Your Customer, kundkännedom och monitorering och transaktioner. Det var ungefär samma som tillsynsmyndigheten i Lettland gjorde något halvår, något år innan.

De fortsatte med sådant arbete en hel del och sedan kom ytterligare ett tillsynsarbete och det var i Litauen som Håkan ägnade rätt mycket tid åt. Han tror att det arbetet satte igång i slutet av 2017. Det resulterade inte i en sanktion men en varning till Swedbanks dotterbolag i Litauen för brister i penningtvättsarbetet.

Han kommer inte ihåg exakt hur tillsynsmyndigheten formulerade det men det var väl snarlika iakttagelser att "ni kan vara mycket bättre". Men varken tillsynsmyndigheten där eller i Lettland, såvitt han vet, har sagt att det har förekommit penningtvätt utan de tittar mer på att rutinen måste bli bättre för att förhindra. Det är det som det handlar om i banken. Det var ganska mycket jobb som han lade ned tidsmässigt där på olika sätt för att stötta banken i tillsynen. Det var skriftväxling och likadant där togs det in externa advokater för att föra dialogen med tillsynsmyndigheten.

Rapporten daterad 12 juli 2018

Håkan tillfrågas om han har varit med i arbetet i rapporten 12 juli 2018 som handlar exponeringen mot Danske Bank.

Det finns en rapport från 20-28 september, han kommer inte ihåg datumet. Den rapporten som var från sommaren är en "förrapport", en form av första uppstart till den. Så som han vet bygger den på information som Andréas Hobbelin tog fram utifrån det riskbaserade arbetssättet som man hade haft, att titta på olika transaktionsdata. Håkan hjälpte honom lite grand med det, mer utifrån en bedömning-juristsyn och hur det skulle formuleras. Håkan tillägger, om han nu kommer ihåg rätt rapport.

Håkan tillfrågas om han vet om Birgitte Bonnesen fick ta del av juli-rapporten som han berättar om att den kom under sommaren, innan september rapporten.

Håkan säger, nej det vet han inte. Han har försökt titta tillbaks på en del olika rapporter för att vara lite förberedd inför det här mötet *(förhörsledarens anteckning: förhöret)* så han kan svara på någonting. Han vet inte, han kanske blandar ihop det, om det var den eller någon senare som var adresserad till Vd men han kommer inte ihåg distributionen på den rapporten.

Håkan tillfrågas om han minns om han och Birgitte Bonnesen hade något möte vid den här tiden och diskuterade vad de hade kommit fram till för resultat.

Håkan säger, nej det tror han inte. Han behöver nästan titta i alla agendor/bokningar om han ska kunna säga det.

Håkan tillfrågas om det var Jan Fecko som då var hans närmaste eller vem det var som han rapporterade närmast till vid tiden 2018.

Då var det den dåvarande Compliance chefen Cecilia Hernqvist som hade varit hans chef arbetsrättsligt sedan april 2017 och fram till nyligen. När han pratar om Jan Fecko och Helo Meigas är det personer som haft projektansvar i koncernledningen för olika saker. Han förutsätter att de har rapporterat vidare men han vet inte vad andra har rapporterat.

Håkan tillfrågas om han hade någon dialog med Cecilia Hernqvist vid den här tiden försommaren 2018.

Som han kommer ihåg diskuterades den rapporten. Han kommer inte ihåg om det var han eller Andréas Hobbelin som delade den med Cecilia Hernqvist. Han är inte riktigt säker på om hon var del i arbetet.

Håkan tillfrågas om september rapporten som togs fram och att juli rapporten var mer som en förrapport till septemberrapporten.

Som han ser det nu vet han inte om man då visste eller trodde att den skulle vara en förrapport till något annat. Men det blev så eftersom det blev en form av större

rapport/projekt runt det arbetet.

Håkan tillfrågas hur det kom sig att det arbetet startade upp.
Han kommer inte riktigt ihåg. Han vet att Andréas Hobbelin fortsatte att analysera data och att det var mycket information. Eftersom han själv var med vet han att det var en dialog med Cecilia Hernqvist om att ta in konsulter, och BDO kom in med ett par personer som skulle hjälpa till att analysera data och transaktionsflöden. Han antar att det resulterade i den här lite bredare rapporten som kom i september, eller "Memo" som han kanske skulle vilja kalla den. I den beskriver man olika transaktioner och kunder.

Håkan tillfrågas om det var på någon förekommen anledning varför det blev ytterligare en rapport eller som han säger PM/Memo.
Han förutsätter, han kommer inte ihåg diskussionerna baserade på den första rapporten, så såg Cecilia Hernqvist och andra "att här behöver man titta vidare på saker och ting" och arbetet fortsatte för att förstå det bättre.

Håkan tillägger, "minnet bleknar så han kommer inte ihåg alla".

Håkan tillfrågas om AML Task Force som omnämns i julirapporten 2018.
Det var det namnet som Cecilia Hernqvist gav till honom och Andréas Hobbelin, att vara någon form av " Task Force". Det var nog inte mycket mer än så. I den här Compliance funktionen så finns en Group AML-funktion som jobbar med AML frågor och är ansvarig med sin chef men och han och Andréas Hobbelin rapporterade direkt till Cecilia Hernqvist och "stod liksom vid sidan om".

Håkan tillfrågas om det var så hela tiden från att Andréas Hobbelin kom med in i bilden att de benämndes som "Task force" i det arbete som de gjorde.
Han vet inte om det var Andréas Hobbelin eller Cecilia Hernqvist som satte det namnet, det finns inga instruktioner eller beskrivningar över det i banken. Han tror att det var någon slags pedagogisk sak att någon började kalla deras arbete för det för att skilja det från det som andra gjorde.

Håkan tillfrågas om han minns vad rapporten handlade om som han själv benämner som en förrapport till rapporten 20 september.
Det var väldigt länge sedan han tittade på den, det var väl när den gjordes. Han minns inte strukturen riktigt, hur den är uppställd men förutsätter att den hanterar i likheter med septemberrapporten, som han kommer ihåg bättre och som var genomarbetad, att den pratar om förhöjda risker eller riskexponeringar i förhållande till Danske Bank i Estland.

Det var Andréas Hobbelins idé att titta på om det fanns en riskexponering mot Danske Bank i Estland eftersom det började bli skriverier och de förstod att Danske Bank haft ett problem. Det var en ren förebyggande åtgärd att börja titta lite grann, om det fanns någon form av länkar till deras bank i Estland, eftersom Estland är en liten marknad.

De som jobbade aktivt med penningtvätt och Investigations som han jobbade med, där gick det inte att ta en kund i taget utan man tittade på, om det fanns någonting som skulle kunna tyda på ett problem och de använde sig av olika riskindikatorer

Håkan tillfrågas om han minns vad man kan kom fram till i den här rapporten eller vad slutsatsen i rapporten var.
Håkan säger, nej och att han inte kommer ihåg riktigt. Det borde han göra eftersom han säkert varit med och formulerat delarna. Slutsatsen var väl att det var förhöjda risker baserat på riskindikatorer. Han vet inte vad som står där men han förutsätter också att det står där att det

var förhöjda risker för att banken skulle vara utsatt för felaktiga transaktioner. Men vad han känner till så såg de inte då, eller senare, att det faktiskt finns belägg för att det har förekommit penningtvätt eller i vilken omfattning.

PM/Rapporten daterad september 2018
Håkan tillfrågas om han kan beskriva vad september rapporten handlade om, som han säger själv att han minns lite bättre av.
Håkan frågar om det var några speciella delar som efterfrågas. Förhörsledaren förtydligar och säger att om han kan beskriva i stort. Håkan säger att "ni har ju läst den och den är väl på 25 sidor.

Håkan tillfrågas vad hans uppfattning var, vad de kom fram till och vad den handlade om.
Det här var ett stort projekt och det drevs rätt mycket av Cecilia Hernqvist och med Andréas Hobbelins data och BDO's data i den rapporten. Den pekade ut transaktioner och stora belopp som innefattade, eller som hade träffats av, riskindikatorer som de här utredarna kallade det för.

Man tittade på transaktionsflöden mellan Danske Bank i Estland och Swedbank i Estland med tanke på att dem uppenbarligen hade haft någon form av problem i Danske Bank i Estland. Man tittade på transaktioner från den banken. Håkan tror att man även tittade på transaktioner till Danske Bank, som hade vissa riskindikatorer.

Det var kunder i Danske Bank som hade en viss typ av bolagsformer exempelvis LP och LLP som de kallas för, engelska bolag, offshorebolag och så vidare. Man kombinerade det med betalningstransaktions beskrivningar utifrån en slags riskmatris, vad kan vara vanligare av någonting som inte kanske är okej och vad är mer ovanligt. Man fick fram stora mängder transaktioner och belopp, han vet inte hur det var uttryckt där. Där får man vara försiktig, för den talar inte om att det skulle ha förekommit penningtvätt men det var förhöjda risker som man bör titta vidare på.

Håkan tillfrågas om han kan förklara skillnaden på "förhöjda risker" och "misstänkt penningtvätt", hur man ser skillnaden på det.
Håkan säger, "det är en bedömningsfråga givetvis". Tittar man på ett 100-tusentals transaktioner till miljardbelopp så är det svårt att göra en fördjupad bedömning på varje transaktion.

Håkan tillfrågas om det är därför man inte kan säga att det är "misstänkt penningtvätt" utan man säger att det är "riskindikatorer" när man tittar på en stor massa.
Håkan säger, ja för att plocka fram någons slags population, om man ska jobba riskbaserat då vill man försöka fånga "kan det finnas ett problem som man måste åtgärda, hantera eller ska anmäla någonting till Finanspolisen".

För att göra en bedömning i slutändan om det är "suspicious transactions" eller "activity" som ska rapporteras måste man gå in och titta ofta i underlag till transaktionerna och vad det finns för dokument på transaktionen, vilka är parterna, stämmer det överens med vad det här bolaget har för normal verksamhet och så vidare. När man plockar ut data i banken på 100-tusentals transaktioner tittar man övergripande och försöker sätta riskflaggor och se om det är någonting som man ska titta vidare på.

Håkan tillfrågas om Birgitte Bonnesen tog del av septemberrapporten.
Håkan säger, ja det gjorde hon.

Håkan tillfrågas hur han vet det.

Det vet han därför att han blev ombedd av Cecilia Hernqvist att skicka den till Birgitte Bonnesen.

Håkan tillfrågas hur den skickades.
Det var med e-mail.

Håkan tillfrågas om han själva hade något möte personligen med Birgitte Bonnesen gällande den rapporten.
Håkan säger, nej inte vad han kommer ihåg.

Håkan tillfrågas om han vet om man diskuterade några åtgärder utifrån resultatet i den rapporten.
Det som sattes igång som han har jobbat en del med det var att man strukturerade upp transaktionerna i kundgrupper, vilka kunder som inte fanns kvar i banken och vilka som fanns kvar i banken. Den gruppen där kunder fortfarande fanns kvar i banken då sattes det igång ett arbete att gå på djupet och titta på det eftersom det var riskindikatorer. Banken behövde då gå in och titta på de här kunderna, både på de enskilda transaktionerna som visat sig och hur kundens beteende var i övrigt. Det drogs igång ett särskilt projekt.

Håkan tillfrågas om man då kunde se någon misstänkt penningtvätt.
Håkan säger, att utifrån genomgången av de här befintliga kunderna, det var väl närmare 2000-1800 kunder, såg han en siffra för inte så länge sedan på de man har offboardat. Det är ett antal han vet inte exakt i den här gruppen och absolut inte alla utan en mindre del än hälften. Det är av olika skäl, förhöjda risker eller att man inte tycker att det är en bra kund, att kunden inte är aktiv.

Den siffran han har sett i någon forma av rapport från Head Baltic Banking, de som ansvarar för det här, är att det skulle varit gjort runt 130 anmälningar till Finanspolisen i Estland. Vilket i sig sedan inte säger att det är penningtvätt men där har man sett att det finns anledning att rapportera, att något beteende eller transaktion är misstänkt.
Om det är 130 kunder eller om det är 130 transaktioner är han lite osäker på, om den rapporten stämmer är det ett ganska litet utfall utifrån riskindikatorsrapporten.

Håkan tillfrågas vad han kan berätta om projektet han nämnde som drogs igång som ett resultat efter 20 september rapporten.
Projektet handlade om det just han sa, att gå igenom befintliga kvarvarande kunder som fanns i det segmentet med förhöjda risker, någon form av riskindikator. Det drevs av respektive Vd i de tre länderna, Estland, Lettland och Litauen. De utsåg sedan särskilda personer i respektive land.

Det rapporterades ganska löpande, det började veckovis och sedan kanske varannan vecka, hur arbetet fortskred. Då gick de igenom kunderna med det som kallas EDD Ehanced Diligence och tittade på dels vad det var för transaktion som hade "poppat upp" där i den stora körningen, om den var förklarbar eller inte, vad det handlade om, dels titta på kunden i övrigt, den nuvarande relationen, vad de sysslade med och "ser dom okej ut eller inte".

Det skedde i stort och det var som han tror runt 1800 kunder.

Håkan tillfrågas om det projektet hette något.
Han tror det var Nemo.

Håkan tillfrågas till vem man rapporterade till.
Det var telefonmöten som hölls. Det är inte alltid så formaliserat inom bankvärlden som det

kanske är i myndighetsvärlden. Hans uppfattning är att de leddes av Cecilia Hernqvist initialt och sedan succesivt blev det chefen för Baltic Banking mer ledande i rollen i de här mötena. Det var en slags löpande rapportering om hur många kunder hunnit gå igenom. Han kommer inte ihåg men det sattes upp "tighta" tidsplaner, " det här måste gås igenom".

Håkan tillfrågas om Task Force var involverade i projekt Nemo.
Task Force är bara ett namn.

Håkan tillfrågas om han och Andréas Hobbelin jobbade med det projektet.
Ja både han och Andréas Hobbelin var med i det. Men det var många personer, det var ett stort projekt inklusive Vd, företagschefer, privat marknadschef, KYC specialist, AML specialist i varje land.

Håkan tillfrågas om det projektet resulterade i någon ytterligare rapport.
Håkan säger, ja men att han inte vet om han sett slutrapporten. Han vet att Charlotte Elsnitz som är chef för Baltic Banking gjorde en sammanställning, han tror det var i maj. Han tror att syftet var att hon skulle dra det i styrelsen men han vet inte riktigt. Han var med på något möte där man diskuterade, ihop med vd:arna, hur läget är och så vidare. Man skrev på någon form av powerpoint/rapport om det. Men han är inte säker på att han sett den slutliga. Han var inte med i den. Det var tänkt att det skulle vara en dragning i något sammanhang men han var inte med själv så han vet inte riktigt hur ser ut.

Möte med Finansinspektionen mars 2019
Håkan tillfrågas om han minns mötet hos Finansinspektionen i mars 2019 och vilka som närvarade på det mötet från Swedbank.
Håkan säger ja och att det var han, Cecilia Hernqvist och Andréas Hobbelin.

Håkan tillfrågas om han minns vilka som var representerade från Finansinspektionen.
Håkan säger nej.

Håkan tillfrågas om vad anledningen var till det mötet.
Han tror att det var september rapporten som presenterades, om han inte blandar ihop saker. Det finns såklart diarieförtväldigt noga hos Finansinspektionen. De hade läckagen, att det kom ut saker till tidningarna, han undrar om det inte var Danske Bank rapporten som var anledningen till att Finansinspektionen ville ha ett möte. Han är lite osäker men det han vet är att Cecilia Hernqvist kontaktade honom och bad honom följa med till Finansinspektionen. Normalt sätt skulle det varit den som är Head of AML som gör det men han vet inte om hon hade semester eller inte kunde. Men av någon anledning blev han tillfrågad/tillsagd att följa med. Det var Liselott Ahlström som var Head of AML.

Håkan tillfrågas om han kan berätta om mötet.
Det började med att Cecilia Hernqvist förklarade att amerikanska myndigheter hade börjat intressera sig för banken och att det fanns olika sekretessregler runt det. Vilket Håkan inte hade en aning om själv innan han hörde det när det var hos Finansinspektionen, han var inte involverad i det.

Cecilia Hernqvist gjorde sedan en övergripande beskrivning av innehållet i rapporten, vilket måste ha varit septemberrapporten, och Finansinspektionen ställde en del frågor, uppföljningsfrågor. Det slutade med att Cecilia Hernqvist lämnade över en papperskopia på den till Finansinspektionen.

Håkan tillfrågas om hur han upplevde det här mötet och om Finansinspektionen fick en rättvis bild av det som de efterfrågade.

Han kommer inte ihåg exakt men Cecilia Hernqvist svarade på deras frågor och lämnade över rapporten och bad dem återkomma. Det är lite svårt eftersom det är en värderingsfråga om de fick en rättvisande bild eller inte.

New York State Department of Financial Services
I julirapporten 2018 som han tidigare nämnde var en förrapport till september rapporten där framgår att man fått förfrågan från New York State Department of Financial Services (DFS) under våren 2018 om klienter kopplade till Mossack Fonseca.

Håkan tillfrågas om vad han känner till om förfrågningarna från DFS.
I princip ingenting, han var inte involverad. Han har hört efteråt att det varit förfrågningar, och att det har kommit nya förfrågningar, men han har inte varit med i det arbetet och besvarat dem eller varit med i de arbetsgrupperna.

Håkan tillfrågas om han har varit med tidigare, när det kommit frågor innan 2018.
Håkan säger nej, det tror han inte när det gäller amerikanska myndigheter. Han vet att Cecilia Hernqvist någon gång skickade över för kännedom, hon skickade mycket information för kännedom om olika saker. Om han har fått någon förfrågan, i hans e-mail det vet han inte. Han har inte varit med och diskuterat utformningen av svar eller sett några slutliga svar.

Även om han nu på senare tid förstått att det är en "het fråga" så har han ingen insikt i det.

PM/Rapporten daterad september 2018
Håkan tillfrågas om styrelsen blev informerad om september rapporten, på det arbetet som man hade gjort och exponeringen mot Danske Bank.
Det är inget som Håkan vet. Han rapporterade till Cecilia Hernqvist som rapporterade till Vd:n som rapporterade till styrelsen eller om hon rapporterade vid sidan direkt. Han vet inte vad som har rapporterats exakt eller hur mycket. Han har ett minne av att Cecilia Hernqvist har förberett eller visat upp ett utkast till någon form av rapportering och mejlat. Det är möjligt att han kan ha lämnat synpunkter också men han vet inte slutresultatet av det hela. Han har inte deltagit på något styrelsemöte.

Håkan tillfrågas om han kan berätta lite om varför Erling Grimstad fick ett nytt uppdrag från Swedbank hösten 2018, efter september rapporten.
Det var GSI, Group Security Investigations, i Estland hade gjort en utredning och börjat titta på kopplingar igen mellan Danske Bank och Swedbank men utifrån ett personperspektiv och frågeställningen, kan det har förekommit felaktig hantering i banken av de anställda eller kan det finnas kontakter mellan bankens anställda och kontakter i Danske Bank Estland.

Det var i samband med det som det dök upp en massa press om att Danske Bank-anställda skulle vara, han vet inte om det stod "korrupta" men det var väl tanken, att de på något sätt agerat felaktigt tillsammans med kunderna. Man började titta på det perspektivet med de här säkerhets/"investigators", gamla poliser – före detta duktiga poliser som är anställda. De tittade på, finns det risker här, ser vi här att vår personal har gjort fel eller har olämpliga kontakter med personer som offentligt pekas ut i Estnisk . Det var några Danske Bank-anställda som blev gripna, men det var kanske senare.

De gjorde en utredning. Erling Grimstad kom in på det sättet att Cecilia Hernqvist tyckte, med all rätta, och den dåvarande Vd:n i Estland att det kanske inte är helt korrekt att det är Estnisk säkerhetstjänst eller säkerhetsfolk utreder personer i Estland för det finns alltid risk för intressekonflikter och att de behövde "titta ett varv till". Det var så Erling Grimstad då blev involverad att göra en "second opinion" på deras utredning och titta vidare på de här frågorna om AML Compliance.

Håkan tillfrågas om han vet vad resultatet blev av Erling Grimstads utredning.
Håkan säger, ja. Erling Grimstad skickade en "draft rapport" eller en Power Point i december 2018.

Håkan tillfrågas om han har något ytterligare han vill tillägga
Han har inget att tillägga mer än att det är svårt att minnas alla detaljer.

Förhöret avslutas 15.13

Tisdagen den 20 augusti 2019 var Håkan Bengtsson hos EBM Hantverkargatan 15 i Stockholm och läste igenom det utskrivna förhöret i sin helhet.

Efter mindre justeringar av stavfel och syftningsfel godkände Håkan Bengtsson förhöret i sin helhet.

Förhör

Myndighet
Ekobrottsmyndigheten

Signerat av

Signerat datum

Enhet
Stockholm FMK

Diarienr
9000-K822-19

Hörd person
Bengtsson, Håkan

Personnummer

Den hörde är	ID Styrkt	Sätt	Ställning till misstänkt - målsägande - vittne
Vittne	Ja	ID kontrollerad tidigare i utredning	

Tolk

Språk

Ytterligare information om anledning till förhör
Kompletterande förhör utifrån Håkan Bengtssons befattning hos Swedbank AB.

Underrättad om misstanke

Underrättad om rätt till försvarare	Godtar den försvarare som rätten förordnar	Försvarare/ombud önskas	Försvarare/ombud närvarande

Förhörsledare
Björn Sandman

Förhörsdatum	Förhör påbörjat	Förhör avslutat
2020-06-09	10:10	11:59

Förhörsplats
Polishuset i Norrköping

Typ av förhör
RB 23:6

Förhörssätt
Ljudbandsförhör

Förhörsvittne

Utskrivet av

Involverade personer	Personnummer/Orgnr	Roll
Ivarsson, Bengt		Ombud

Involverad personal	Funktion
Ann-Christin Sandén	Biträdande förhörsledare

Berättelse

I förhöret kallas Håkan Bengtsson för Håkan.
Vid förhöret närvarar advokat Bengt Ivarsson som ombud.

Håkan informeras om att det är ett kompletterande förhör i förundersökningen som bland annat gäller Grovt Svindleri med anledning av Swedbanks externa kommunikation angående misstänkt penningtvätt i Baltikum.

Håkan informeras om att det kommer ske en ljudupptagning av förhöret och att förhöret kommer att skrivas ut i sammanfattad form. När förhöret är utskrivet kommer förhörsledaren kontakta Håkan Bengtsson för genomläsning av det utskrivna förhöret. Ljudupptagningen kommer att arkiveras i sin helhet.

Håkan och advokat Bengt Ivarsson delges att åklagaren fattat beslut om att det är yppandeförbud gällande förhöret, det som förhöret handlar om och det som framkommer vid förhöret. Yppandeförbudet gäller tills att åklagaren meddelar annat.

Håkan och advokat Bengt Ivarsson tillfrågas om de har förstått innebörden av yppandeförbudet och vad en överträdelse av förbudet kan innebära. Båda svarar "Ja".

Tidningsartikel i Dagens Industri 2018-10-04

Håkan förevisas en tidningsartikel och ombeds läsa igenom den. Artikeln har publicerats i Dagens Industri 2018-10-04 och är en intervju med Swedbanks tidigare kommunikationschef, Gabriel Francke Rodau.

Håkan tillfrågas om det uttalande Swedbanks tidigare kommunikationschef gör; *"även efter den här genomgången känner vi oss bekväma med de kunder vi har på den Estniska marknaden, det är vanliga hushåll, det är vanliga företag, som vi har ställt frågor till för att säkerställa att de har koppling till Estland".*

Håkan tillfrågas, utifrån att han arbetade intensivt med det här hösten 2018, om det är den bild Håkan har hur situationen var den 4 oktober 2018 att "man är bekväm med de kunder man har i banken".

Håkan svarar att han inter riktigt vet vad Gabriel Francke Rodau menar med "det där". Håkan berättar att han antar att de syftar på den utredning, kartläggning som Håkan själv var med och gjorde.

Förhörsledaren förtydligar att artikeln kom efter den rapport som banken själva gjorde den 20 september 2018.

Håkan säger att det måste det vara och berättar att den rapporten pekar ut en mängd kunder som har varningsflaggor, när det gäller förhöjda risker baserat på olika indikatorer som banken använde sig av, typ av motpart. Det var framförallt relaterat till motparter i Danske Bank Estland. Man tittade på transaktioner där motparten t.ex. var engelska LP-företag, LLP-företag och "Off-Shore företag". De olika indikatorerna som fanns där gjorde att banken tog fram ett antal kunder som hade förhöjd risk som sedan skulle utredas närmare.

Håkan säger att han inte vill lägga några subjektiva omdömen hur Gabriel Francke Rodau formulerade sig eller hur han tänkte. Fakta är att genomgången visade att det fanns förhöjda risker, det fanns kunder banken behövde titta närmare på och som det också gjordes i projektet Nemo. Där bedömdes ett antal kunder ha förhöjda risker. Banken sa upp kunder och en del kunder hade redan lämnat banken tidigare. Håkan säger att han inte minns hur många kunder det rörde sig om, han tror att han nämnde det vid förra förhöret, men som rapporterades till berörd myndighet, FIU i Estland, även i de andra baltiska länderna tror Håkan att det fanns anmälningar.

Projekt Nemo

Håkan tillfrågas om hur länge projekt Nemo höll på.

Håkan säger att det startade i september, mer formellt i slutet av september. Håkan kommer inte exakt ihåg när. Projektet höll sedan på till efter årsskiftet, in i första kvartalet 2019. Arbetet fortlöpte med olika genomgångar, lokalt, centralt av den här kundgruppen som hade förhöjd risk.

Håkan tillfrågas om även "Off-boarding" förekom

Håkan svarar att det förekom i den här gruppen. Vad Håkan kommer ihåg bestämde man sig för att "den här kunden ligger inte inom bankens riskaptit", utan att man för den sakens skull fastslog att det fanns penningtvätt eller att det skulle anmälas misstänkt penningtvätt. Håkan säger att det var olika schatteringar av kunder.

Mejl daterat 2018-10-04, från Håkan Bengtsson till Andréas Hobbelin
(Beslag journal nr 2019/998-60)

Håkan informeras om att han kommer förevisas ett mejl, som finns i beslag hos EBM. Håkan ombeds att läsa igenom det.

När Håkan har läst igenom mejlet tillfrågas han om han kommer ihåg det.

Håkan svarar, "inte direkt".

Förhörsledaren förtydligar att mejlet är skickat samma dag som tidningsartikeln Håkan tidigare fick ta del av. Förhörsledaren ber Håkan titta på det översta sms:et i mejlet till Birgitte Bonnesen där det står; *"ett antal strategiska felsteg just nu, jag är mycket orolig, måste hanteras"*. Håkan tillfrågas om vad innehållet i sms:et relaterar till.

Håkan svarar att han inte kommer ihåg exakt men säger att han vet att det var en diskussion om att dra ner på deras arbete. I oktober arbetade de förutom med Nemo, med att höja "Risk Awareness", EDD-kunskap, kunskapslyftande med mera. Håkan "har i bakhuvudet" att det var en dialog om att dra ner den ambitionen vilket Håkan tyckte att de skulle fortsätta med. Det var viktigt att fortsätta arbetet och lyfta kompetens osv. Det är det som Håkan kan minnas just nu.

Förhörsledaren läser "ett antal strategiska felsteg just nu" och fråga Håkan om mejlet handlar om Baltikum.

Håkan svarar att det gör det, Håkan tolkar det så. Håkan berättar att hans minnesbild är att han tror att det handlar om att dra ner på deras arbete med att höja kompetens och jobba proaktivt med kundansvariga osv.

Förhörsledaren tillfrågar Håkan om Birgitte Bonnesen ville dra ner på det och om det inte var något som hon efterfrågade.

Håkan svarar nej och säger att Birgitte faktiskt "var på där". Den diskussionen, om den kom från Håkans chef eller från andra delar av organisationen "på något sätt". Håkan hörde på omvägar att de rörde upp för mycket, det blev oroligheter, de var ute och höll utbildningar och skulle höja kompetens. Man kanske tyckte att man var tillräckligt bra ändå i Baltikum.

Håkan tillfrågas om vem som var hans chef vid det tillfället.

Håkan svarar att det var chefen för Compliance, Cecilia Hernqvist.

Förhörsledaren läser vidare vad Håkan skriver i sms:et i mejlet "ville ge dig info du bad om för ett år sedan regarding EE och vårt projekt med Ryska kunder etc".

Håkan säger att han kopplar ihop det med det. Håkan säger att Birgitte var angelägen om att de skulle fortsätta att jobba med den problematiken som de hade sett när de jobbade med det andra projektet, som hette "Clear", "Project Clear". Att fortsätta att höja kompetens och "risk awareness" som de kallar det för.

Håkan tillfrågas om det förutom "Project Nemo" om det var annat som pockade på, som de behövde jobba med under hösten 2018.

Håkan svarar att Project Nemo gick då men att han och Andreas i mångt och mycket fortsate att jobba parallellt med det som Håkan precis berättade om. Håkan tror även att han nämnde det förra gången, utbildning, kompetenshöjning och gå igenom olika typer av kunder, även vid sidan om Nemo, som var ett specifikt projekt.

Förhörsledaren säger att Cecilia enligt mejlet uppenbarligen har ringt till Håkan

Håkan svarar "Ja"

Förhörsledaren tillfrågar Håkan om vad Cecilia sa vid samtalet innan Håkan skickade det andra sms:et till Birgitte.

Håkan svarar att han inte riktigt kommer ihåg samtalet. Håkan säger att han förstår på mejlet att när han hade kontaktat Birgitte, för att Håkan tyckte att de skulle fortsätta med deras jobb så måste Birgitte ha kontaktat Cecilia och Cecilia kontaktat Håkan. Håkan tror att Birgitte måste ha blivit orolig eller någonting eftersom han skriver så i sms:et. Håkan säger att det inte var hans mening att "oroa".

Håkan tillfrågas om han kan dra sig till minnes vad Cecilia sa till honom vid telefonsamtalet.

Håkan svarar att han inte exakt kan göra det.

Håkan tillfrågas om han kommer ihåg någonting från samtalet.

Håkan svarar att han faktiskt inte kommer ihåg det samtalet. Håkan säger att han inte vet om det var då eller om det var senare som Cecilia sa att Håkan skulle pratat direkt med henne då Cecilia var hans chef.

Håkan tillfrågas om vem han skulle prata direkt med.

Håkan svarar att det var Cecilia han skulle prata direkt med och att han inte skulle "gå ett snäpp längre upp i organisationen.

Håkan tillfrågas om vem han då syftade på

Håkan svarar att han syftar "på det här" och säger att han vet att Cecilia vid något tillfälle, Håkan vet inte om det var vid just det här samtalet, sa att, " du ska pratat med mig om du tycker att vi ska jobba på annat sätt, inte med Birgitte".

Håkan tillfrågas om han har kvar det aktuella sms:et i sin telefon.

Håkan svarar att han nog inte har det då han har en ny telefon sedan mars, april 2019.

Håkan tillfrågas om han och Birgitte var så pass personliga i deras kommunikation att han ändå sms:ar Birgitte efter att han fått samtal från sin närmaste chef.

Håkan svarar ja, och berättar att han och Birgitte hade haft rätt så mycket kontakt under 2017 under det projektet. Håkan säger att det var Birgitte som drev det projektet. Cecilia klev av det projektet.

Förhörsledaren tillfrågar Håkan om det är "Project Clear" som åsyftas.

Håkan svarar, ja, att det var Project Clear, och berättar att egentligen alla som arbetade i

projektet hade "ganska mycket" kontakt med Birgitte, på olika sätt. Birgitte bad Håkan någon gång då, som Håkan skrev "där" (i sms:et i mejlet), att återkomma längre fram om han ville det. Håkan säger att det var väl anledningen då han kände att, nu "drar man tillbaka ambitionen". Håkan tyckte att de måste fortsätta med full kraft.

Håkan tillfrågas om vad han fick för återkoppling från Birgitte när han hade skickat sms:et.

Håkan svarar att han inte kommer ihåg det. Han minns inte om han alls fick någon återkoppling, vid det tillfället.

Under 2018 producerade banken flera interna rapporter som genomlyste bankens exponering mot Danske Bank, t.ex. "*Swedbank Estonia transactions with Danske Bank and exposure to the Magnitsky Case*", daterad 3 januari 2018, *"Baltic Bankings Exposure mainly related to Danske Bank Estonia Case"*, daterad 12 juli 2018, och till sist "*Follow up on Swedbanks Risk Exposure in relation to the investigation on Money Laundering Issues in Danske Bank Estonia*", daterad den 20 september 2018.

Håkan tillfrågas om den information de hade plockat fram i sitt arbete under 2018 fram till september när den sista rapporten kom, hur han upplever att den information de i banken satt inne med stod i förhållande till det banken kommunicerade vid Q3-rapporten i oktober 2018.

Håkan svarar att den första kommer han inte riktigt ihåg hur mycket han var med "i den där Magnitskij". De andra rapporterna är de som sedan blev projekt Nemo, juni, juli och så småningom september. Håkan säger att det nog är Danske Bank-exponeringen vi nyss pratade om. Håkan säger att det var ju det som kommunikationschefen pratade om.

Håkan ber förhörsledaren att repetera frågan.

Med den informationen Banken sitter med hur det ser ut på AML-området i Baltikum, hur tycker Håkan det överensstämmer med det banken kommunicerade till marknaden den 23 oktober 2018 vid Q3-rapporten.

Håkan svarar att han faktiskt inte kommer ihåg hur banken kommunicerade.

Håkan ber förhörsledaren om lite ledning.

Håkan informeras om att det är Håkans minnesbild som efterfrågas. Håkan tillfrågas om han inte kommer ihåg någonting av bankens kommunikation med marknaden under hösten 2018.

Håkan svarar att han kommer ihåg ungefär det som ni visade som Gabriel Francke Rodau sa. Håkan tänker efter och minns att banken sa, "när vi hittar något så agerar vi" eller något liknande, som återkom.

Håkan tillfrågas om han kommer ihåg någonting av de intervjuer som gjordes med Swedbanks VD vid tiden kring Q3-rapporten.

Håkan svarar att han har sett någon i efterhand via bl.a. Uppdrag Granskning. Håkan säger att han inte såg det då, "när det utspelade sig".

Under hösten 2018 tog banken in advokat Erling Grimstad som konsult, vilken banken

även samarbetat med tidigare, under 2017. Håkan ombeds berätta om vad anledning var att banken under hösten tog in Erling Grimstad igen som konsult.

Håkan svarar att det var med anledning av tidningsartiklar om Danske Bank osv där det skrevs i media, att medarbetare i Danske bank hade jobbat eller påstods ha jobbat på ett felaktigt sätt. Det sattes igång en utredning i Estland av GSI, en intern avdelning, Group Security Investigations som skulle titta på det och de skrev också en rapport.

Håkan säger att han inte kommer ihåg när den kom men att det kom en rapport där de beskrev olika saker och ting, de tittade utifrån ett medarbetarperspektiv. "Kan man se att medarbetare har agerat felaktigt på något sätt". Håkan säger att slutsatsen var väl att GSI inte hittade "något handfast", om Håkan kommer ihåg det riktigt.

De tittade bl.a. på medarbetare om de haft stora insättningar av kontanter på sina konton, hade de haft egna konstiga transaktioner som på något sätt skulle kunna tyda på någon form av korruption eller problem internt i banken. Den utredningen initierades av Cecilia efter en diskussion med Håkan. Håkan tror att de satte igång under sommaren, då Håkan var på semester när de hade en telefonkonferens om det.

När utredningen var klar hade de en ny diskussion och det beslutades att banken skulle ta in en extern part som skulle titta på det, så att det skulle bli objektivt. Håkan tror till och med att det var dåvarande Vd´n i Estland som själv sa att det fanns intressekonflikter när kollegor inom samma bank är utredare, och att det finns en risk att informationen inte kommer fram. Det var anledningen till att Grimstad togs in.

Håkan tror att just Erling Grimstad togs in berodde på att han varit med 2017 och redan då träffat medarbetare och kände igen kunder osv. Erling Grimstad var "familjär" med banken och att det skulle gå lite fortare att få igång den utredningen som han skulle göra.

Håkan tillfrågas om vem det formellt var som fattade beslut om att ta in Erling Grimstad som konsult.

Håkan svarar att det var Cecilia Hernqvist som Håkan förstår det. Om Cecilia sedan hade förankrat det beslutet eller diskuterat det vet inte Håkan någonting om. Cecilia var den som "ägde" projektet och tog beslutet.

Håkan tillfrågas om hur de arbetade tillsammans med Erling under hösten.

Håkan svarar att banken försåg Erling Grimstad med information, med olika typer av information som Erling tyckte var viktigt att ta del av. Det var protokoll, beslut och de underliggande utredningarna som banken hade gjort. Håkan var själv med Erling Grimstad vid några tillfällen i Estland när Erling var där och tittade på handlingar som det inte fanns access till direkt från Sverige. Erling träffade även en del olika medarbetare

Håkan tillfrågas om det Håkan berättat, att de fick access till information som de inte hade tillgång till direkt från Sverige, som de åkte över och tittade på.

Håkan svarar att han fungerade som en liten "hub", Håkan kunde få informationen till sig och han kunde därefter vidarebefordra den till Erling. Det var en hel del dokument vad Håkan minns men det fanns även annat, som var i pappersformat. Framför allt var Erling över för att träffa olika personer och för att få en bild och ställa frågor om hur saker och ting fungerade osv.

Håkan tillfrågas om information de hade från tidigare projekt var användbar i detta projekt.

Håkan svarar att det var den. Erling frågade specifikt om han fick använda den och banken svarade Erling att "det är okej givetvis". Det vore dumt att inte använda kunskap som finns och som han redan hade tagit fram 2017.

Håkan tillfrågas om det var information som ni hade men inte hade blivit dokumenterad i tidigare rapporter. Håkan svarar att han faktiskt inte vet det fullt ut. Rapporten hade Grimstad givetvis eftersom han hade skrivit den själv. Om han sedan bearbetade den ytterligare kommer Håkan inte ihåg och hänvisar den frågan till Erling. Men det är möjligt då de tog fram en hel del information 2017.

Håkan tillfrågas om vad Erlings arbete visade, det arbete som han bedrev under hösten 2018, där Håkan till vissa delar också var delaktig.

Håkan svarar att han försåg Erling med information men var inte del i hans analysarbete.

Förhörsledaren säger att Håkan ändå har tagit del av Erlings arbete.

Håkan svarar att han har tagit del av Erlings rapport.

Håkan tillfrågas om vad rapporten visade.

Håkan svarar att rapporten hade ett antal rekommendationer, ca 15-18 stycken. Den pekade också på några olika kundgrupper om Håkan kommer ihåg, de fanns på en sida i den Powerpointen som Erling levererade i december. Erling har levererat en rapport och det var Erlings slutsatser med ett antal rekommendationer till banken.

Håkan tillfrågas om vad han tycker om det Erling kom fram till utifrån det Håkan också kände till i Baltikum, hur det såg ut.

Håkan svarar att egentligen skulle man gå igenom det punkt för punkt för att inte generalisera så mycket. Håkan tror att vi pratade om det vid förra förhöret också, så fanns ett antal rekommendationer som Håkan tyckte stämde. Dålig monitorering, den fungerade inte tillfredsställande, man hade inte alltid kontroll på eller verifikation på verklig huvudman, det borde finnas mer resurser.

En hel del av de rekommendationerna kommenterade banken också. En del rekommendationer tyckte banken att det var viktigt att fortsätta med, en del tyckte banken att man redan hade tagit tag i, i vart fall börjat att hantera. Det var en dialog som Håkan var med i med Erling om rekommendationerna, vilka som var viktigast och hur man skulle gå vidare med dem på olika sätt.

Det var ett möte i Oslo med anledning av rekommendationerna som Håkan säger att han tror att vi pratade om sist.

Håkan tillfrågas om när det mötet var.

Håkan svarar att mötet måste ha varit i januari - februari 2019. Då var tanken att Erling Grimstad skulle, som han uppfattade det proaktivt jobba vidare med det, d.v.s. vilka är de viktiga sakerna att fortsätta och jobba med och att agera på. Sen kom Uppdrag Granskning och då avbröts det samarbetet och andra konsulter togs in istället.

Håkan tillfrågas om han var med och författade det uppdrag som Erling fick för det arbete som han skulle bedriva under 2018.

Håkan svarar att ha inte vet om det finns i skrift och svarar att de hade en dialog, Cecilia, Erling och han. Uppdraget var i huvudsak att titta på och utgå ifrån GSI´s utredningen, utifrån perspektivet "finns det interna felaktigheter i banken gjorda av personal". Överpröva den, eller se över den igen men också titta generellt på området om AML, "Anti – Penningtvättsområdet". Håkan säger att han inte kommer ihåg om det egentligen fanns en specifikation på det.

Håkan tillfrågas om hur samarbetet går till om det går åt båda håll, om Erling också återrapporterar till Håkan.

Håkan svarar att det pågick under ett antal månader. Erling frågade efter material, Håkan levererade material och de har givetvis också viss dialog "under hand".

Håkan tillfrågas om han eller banken fick någon förhandsinformation om resultat, innan Erling levererade sin "draft-report" eller om banken fick informationen först kring den 10 december, när Erling levererade sin "draft-report" till banken.

Håkan svarar att han tror att Erling skickade sin rapport ett par dagar innan till Håkan. Håkan minns inte exakt vad han svarade men minns att han sa åt Erling att även skicka rapporten till Cecilia som var Erling Grimstads uppdragsgivare. Håkan tror inte, vad han kommer ihåg, att Erling gjorde några förhandsdragningar innan.

Håkan tillfrågas om hur det kommer sig att Erling skickade sin "draft-rapport" till banken i december.

Håkan svarar att det var Cecilia som ville att Erling skulle komma med någonting ganska snabbt. Det blev snabbare än vad Erling hade räknat med. Håkan tror att Erling inte kände sig riktigt färdig. Håkan säger att Erling inte kände sig "trängd" men att han inte kände sig färdig med uppdraget och att Cecilia ville att Erling måste komma med någonting nu.

Håkan tillfrågas om vad anledningen till det var, att Cecilia ville att Erling skulle komma in med sin rapport.

Håkan svarar att han egentligen inte vet varför Cecilia satte den "tighta dead-linen". Håkan kommer inte ihåg hur Cecilia motiverade det mer än att "den måste komma fram snabbt nu". Håkan säger att Cecilia kanske hade diskuterat det i ledningen eller hade något tryck på sig att hon måste redovisa, Håkan vet inte, eller kommer i varje fall inte ihåg hur det motiverades. Håkan minns, att "det måste snabbas på", "det måste levereras".

Håkan tillfrågas om hur det inom Compliance diskuterades kring "draft-rapporten" efter att den hade levererats till banken.

Håkan vet inte om det var några generella diskussioner. Håkan kommer ihåg att Cecilia reagerade på den och tyckte att "nu måste man agera" utifrån rapporten. Det var en diskussion, vad kan banken anses ha initierat i förhållande till Erlings rekommendationer och hur ska rekommendationerna hanteras operativt, var några redan avklarade, Erling hade inte full insyn i de olika programmen.

Det fanns ett Baltic Banking – AML – program. Huruvida vissa av rekommendationerna var omhändertagna av det programmet, så att det kunde läggas åt sidan och vilket är inte med och

måste man agera på något särskilt. Håkan säger att där var det en diskussion, som också kom till uttryck i den mejlväxling som senare var med Erling i januari – februari, efter hans rapport.

Håkan har tidigare berättat att han och Erling var över till Estland vid ett eller flera tillfällen. Håkan tillfrågas om Birgitte Bonnesen var med på några möten i Estland.

Håkan svarar att det kanske var vid tre tillfällen de var över till Estland. Håkan säger att han inte kan påminna sig om att de träffade på Birgitte Bonnesen då i Estland.

Håkan tillfrågas om de har haft några andra möten med Birgitte under hösten, där hon blivit informerad och uppdaterad.

Håkan säger att han inte tror att de hade några fasta möten 2018. I projektet 2017 var det möten där Erling träffade Birgitte separat och där projektet träffade Birgitte. Håkan säger att ha inte direkt tror att det var några möten. Erling jobbade på och skrev ihop sin rapport.

Håkan tillfrågas om han har fått återkopplat huruvida Birgitte har tagit del av Erling Grimstads rapport.

Om Håkan kommer ihåg rätt så har Cecilia sagt till Håkan att hon har delgett den till Birgitte. Håkan säger att han inte har träffat henne och diskuterat rapporten eller skickat över den, så vitt Håkan kommer ihåg. Håkan tror att Cecilia har sagt att hon har delgett den till Birgitte.

Håkan tillfrågas om vad Birgittes reaktion var på rapporten.

Håkan svarar att han inte har en aning. Håkan säger att han antar att Cecilia och Birgitte hade en dialog.

Håkan tillfrågas, utifrån att Cecilia har berättat att hon delgett Birgitte rapporten, om Cecilia har berättat om vad de diskussionerna gick ut på.

Håkan svarar att han inte tror det, inte vad han kan påminna sig.

Håkan tillfrågas om när i tid detta är.

Håkan svarar att han inte kommer ihåg när Cecilia sa det till honom och säger att han förutsätter att det är i januari, eller i december när Erling Grimstad skickade rapporten, kanske delgav hon den omgående, den 10 eller 12 december.

Håkan har berättat att Erling skickade rapporten till honom. Håkan tillfrågas vem Håkan skickade rapporten vidare till.

Håkan svarar att han inte tror att han skickade den till någon. Om Håkan kommer ihåg rätt så sa Erling att han skulle skicka den till Cecilia, Håkan tror att han bad Erling göra det.

Håkan tillfrågas om han har något minne av att han själv skickade den vidare till någon annan.

Håkan svarar nej, inte då. Sedan skickades den runt, när konsulterna Clifford Chance och FTI kom in och började samla upp information internt i den utredningen. Den skickades även internt till folk i banken. Detta var i mars 2019, kanske i april.

Håkan har tagit del av Erling Grimstads rapport daterad 10 december som Håkan

säger att han fick av Erling. Håkan tillfrågas om vad hans uppfattning är om kvalitén på det arbetet Erling hade gjort.

Håkan svarar att han inte ifrågasätter Erlings kompetens eller kvalitet men Erling har själv sagt att han inte hade full tid att gå till botten. Det var därför han kallade den för en "draft" och att det var rekommendationer och många var framåtblickande.

Vad Håkan förstod såg Erling framför sig att det skulle krävas att jobba fram till sommaren, hösten 2019 för att "komma igenom det här", ordentligt.

Håkan var med i Estland för att inhämta material angående personalbiten som Erling blev ombedd att titta på. Håkan tillfrågas om hur han tycker att den informationen som fanns med i Erlings "draft", stämde överens med den information och den kunskap Håkan hade om personalen i Baltikum.

Håkan svarar att den egentligen inte gick in så väldigt djupt, på de delarna om Håkan minns rätt. Den hade egentligen en större tyngdpunkt på processer och brister i monitorering och rapportering om Håkan minns rätt. Det var inte lika mycket när det gällde personalfrågorna. Håkan säger att Erling helt enkelt kanske inte hade hunnit bottna i det.

Memo daterat 2018-10-09, Erling Grimstads uppdrag (*Beslag journal nr 2019/998-60)*

Håkan informeras om att han ska förevisas ett dokument från Erling Grimstad som finns i beslag hos Ekobrottsmyndigheten. Dokumentet är ställt till banken och Håkan. Dokumentet är daterat den 9 oktober 2018. Håkan ombeds att läsa igenom dokumentet.

Håkan läser igenom dokumentet och säger sedan att han kommer ihåg det. Det är Erling som beskriver uppdraget baserat det på diskussioner med Cecilia och Håkan.

Håkan tillfrågas om det var någonting som de hade kommit överens om.

Håkan svarar att han antar att det var så. Håkan kommer inte ihåg exakt vad de pratade om och säger att Cecilia och han hade ett möte med Erling inför uppdraget och pratade med honom. Håkan säger att Erling antingen ombads att skriva ner hur han såg på det utifrån diskussionen eller så gjorde han det, av sig själv, som noggrann advokat. "Så här tänker jag jobba eller angripa uppdraget".

Håkan läser och konstaterar att det var precis som han tidigare sa, för att se över den interna utredningen och undvikande av intressekonflikter.

Håkan tillfrågas om dokumentet "i stort" återspeglar det uppdrag som Erling fick av banken.

Håkan svarar att han tycker det. De lät Erling vara ganska självgående, ungefär som i 2017 års uppdrag. Håkan säger att Erling är en mycket erfaren advokat.

Håkan förevisas en sida ur Erlings rapport daterad den 10 december 2018 och ombeds att läsa igenom den. Det är sidan 4 ur *"High Risk Non Resident Custumers of Swedbank Estonia" s*kriven av Erling Grimstad.

Håkan tillfrågas om han känner igen de summeringar som Erling Grimstad har gjort av "Findings and Observations"

Håkan svarar att han känner igen det men ordalydelsen kommer han inte ihåg exakt. Håkan säger att han förutsätter att utdraget stämmer. Håkan säger att han har läst rapporten.

Under punkten 1 skriver Erling Grimstad " *We found several similar risks in Swedbank Estonia as mentioned in the Report of the Non-Resident Portofolio at Danske Banks Estonia Branch of 19 september 2018".* Erling hänvisar till Danske Banks egna rapport som Danske bank kom med den 19 september 2018.

Håkan frågar om inte 19 september 2018 är Swedbanks interna rapport.

Förhörsledaren förtydligar att Swedbanks interna rapport kom den 20 september 2018 och dagen innan den 19 september hade Danske Bank i samband med en presskonferens släppt sin egna rapport som genomlyste Danske Bank.

Håkan berättar att han tolkat det som att det är Swedbanks egna rapport.

I Erlings rapport står det att "vi har hittat flera liknande risker i Swedbank Estonia som nämns i Danske Banks rapport", Håkan tillfrågas om det är någonting han vill utveckla.

Håkan svarar "Nej, som jag sa" och berättar att han trodde att det syftade på Swedbanks rapport.

Erling skriver vidare i sin rapport *"there is an obvious risk that employees in Swedbank Estonia might have colluded with customers and facilitated the customers suspicious transactions and activities in Swedbank Estonia".* Håkan tillfrågas om vad det var Erling hade hittat.

Håkan svarar att han inte vet om Erling Grimstad hittade mer än vad som framgick av den interna rapporten som GSI hade gjort i september, som var det som vi såg i uppdragsbeskrivningen som han använde som grund. Håkan tror att det är en generell slutsats, det är en risk att anställda faktiskt inte följt regelverket utan jobbat tillsammans med kunder.

Håkan säger att han häromdagen såg en "nyhetsflash" att Estoniska åklagaren eller polisen hade satt igång en förundersökning, mot några före detta anställda. Vilka det är vet inte Håkan själv, han har inte den informationen. Håkan säger att "tydligen har man gjort det för några veckor sedan".

Håkan tror att det är en generell iakttagelse att det funnits kunder som har varit hög risk och de fanns på en särskild avdelning, en High Risk Non-Resident-avdelning. Om man inte har förstått eller fått rapporter högre upp i organisationen om att någonting varit fel, och det vet man väl inte ännu, det återstår att se, finns det en risk att anställda på något sätt varit beblandade.

Håkan tillfrågas om man efter att Erling lämnat sin rapport, diskuterade hur banken skulle gå vidare i den delen, utifrån perspektivet att det kanske fanns, som Håkan sa, anställda som inte har följt regelverket och kanske beblandat sig med kunder.

Håkan svarar att han själv ansåg att det måste utredas vidare. Det var det som skulle diskuteras med Erling. Sedan kom Uppdrag Granskning osv, då satte man in de amerikanska och engelska "utredningsfirmorna". Så vitt han förstår har de bland annat jobbat med den frågeställningen och kanske jobbar allt jämt med den. Han vet inte. Det är folk som har

lämnat banken efter att det här arbetet sattes igång. Om det är på grund av att man har hittat något eller inte vet Håkan inte eftersom han inte har varit med i den processen. Håkan säger att han givetvis hoppas att det är "under fokus".

Under "Findings", punkten tre, skriver Erling, *"We have not been able to find any obvious explanation why the management decided to report only limited number of suspicious transactions and activities from High Risk Non-Resident customers to the FIU in Estonia"*

Håkan tillfrågas om banken, efter Erlings rapport, kom fram till varför det förehöll sig på det sättet.

Håkan svarar, nej och säger att han tror att det förhoppningsvis ligger i det uppdrag som de externa konsulterna nu har. Mellan december och det inträffade, hanns det väl inte göras så mycket. Håkan säger att han vet generellt, vilket han också har reagerat på, att han tycker att banken haft en låg rapporteringsnivå. Det är en viss tolkningsfråga "vad är en suspicious transaction", är det här "suspicious eller inte". Det visade sig att man kan ha väldigt olika synpunkter på detta. Det är också en juridisk bedömning, vad det är för beviskrav när du verkligen ska rapportera eller inte.

Håkan tycker att man har varit för restriktiv i rapporteringen i Estland och kanske ännu mer i något annat av de Baltiska länderna. Håkan har själv träffat Finanspolisen i alla tre länderna och det har varit ganska tydligt politiskt, att man inte har velat ha så mycket rapporter. Man har haft en inställning i något av länderna att inte rapportera om ni inte har hundra procent klara bevis att "det här är penningtvätt". Håkan säger att lagstiftningen inte riktigt är så men om du har en myndighet vars chef säger så, kan Håkan förstå att det blivit så att man inte rapporterar lika mycket som Håkan personligen tycker att man ska rapportera.

Håkan säger att frågan om rapportering började banken jobba med tidigare, innan "det här kom", i det jobbet som Håkan och Andreas gjorde med "risk awareness" och göra ordentliga "Due Diligence" på kunder och att försöka flytta fram positionerna. Håkan säger, förstår man inte en transaktion fullt ut då ska man nog bedöma den som "suspicious, om man inte får några förklaringar från kunderna osv.

Förhörsledaren förevisar sidan 34 ur Erling Grimstads rapport daterad den 10 december. Håkan ombeds läsa igenom sidan.

Håkan säger att det han har läst nog mycket relaterar till den interna utredningen som gjordes av GSI i Estland om före detta anställda.

Första stycket, andra raden nerifrån står det *"based on the findings of Swedbanks customers link to those cases"* där Erling get exempel på en del penningtvättsärenden som Deutsche Bank mirror trading, Azerbanijani Launderomat. *"We suspect that some of those transactions is linked to the case being investigated by the Danish police".* Den utredningen som Danska myndigheter gjorde med anledning av "Danske Bank-affären"

Håkan tillfrågas om det blev någon diskussion i banken utifrån de resultaten att Erling Grimstad misstänkte att det kunde finnas kopplingar där.

Håkan svarar att Projekt Nemo parallellt tittade just på de kunderna som hade länkar till Danske Bank Estland. Det var uppåt två tusen kunder. Det skedde inom ramen för det

projektet, som pågick parallellt och som höll på i december och sedan fortsatte in i 2019.

Där gjorde man ett antal FIU-rapporter under våren där man kunde bedöma något som misstänkt. Håkan kommer inte ihåg exakt antalet rapporter.

Håkan tillfrågas om han vet hur många kunder banken anmälde då.

Håkan säger att det var drygt ett hundra eller kanske närmare två hundra stycken. Håkan svarar att han kom ihåg det för ett år sedan, när EBM frågade och att det fanns med i förhörsprotokollet som Håkan fick läsa igenom. Det är den ungefärliga minnesbilden Håkan har.

Håkan tillfrågas om andra stycket och att Håkan tror att det baserats på den interna rapport som GSI Estland har skrivit.

Håkan svarar att han tror det. Håkan tror inte att Erling kom så mycket längre själv, Håkan tror att han relaterade till den utredningen. GSI gjorde en kartläggning av just det, vad det är för personer som jobbar i Danske Bank och tidigare har jobbat i Swedbank. Det var själva uppdraget, för att se om det fanns några länkar mellan personer i de två bankerna eftersom informationen i pressen tydde på problem med anställda i Danske Bank.

Utifrån informationen att *"some of the Swedbank employees had a number of unexplained cash in transactions leading to suspicion of employees receiving gifts from customer agents"* och vidare så skriver man om någon som *"was suspected for taking/asking for kick-backs"*.
Håkan tillfrågas om banken har gjort några anmälningar till polisen eller FIU med anledning av de misstankarna.

Håkan svarar att den personen (taking/asking for kick backs) blev uppsagd av banken redan 2007. Håkan tror att man gjorde någon rapport till FIU, SAR, Suspicious Activity Report. Håkan hanterade inte detta men han fick någon fråga som gjorde att Håkan förstod att banken skulle skicka någon rapport.

Håkan tillfrågas om det var i anslutning till att de körde Projekt Nemo eller längre tillbaka.

Håkan svarar att han inte kommer ihåg när det var, möjligen i början av 2019, under våren 2019. Projekt Nemo kördes parallellt. Håkan hörde att det pratades om att skicka en sådan rapport.

Håkan tillfrågas om det gällde flera personer.

Håkan svarar att han själv vet specifikt en person, sen möjligtvis ytterligare någon som han vet har varit i fokus och som var kundansvarig på High Risk Non-Resident-avdelningen. Det är en estländare. Håkan vet inte om det är han åklagaren nu tittar på.

Telefonkonferens 20 februari 2019
Håkan blir visad en kopia på en telefonkonferens, en transcription, som finns på Swedbanks hemsida.

Förhörsledaren säger att det är en telefonkonferens, en financial call, som är daterat den 20 februari 2019, samma dag som Uppdrag Granskning sände sitt första program.

Förhörsledaren läser upp frågan från Rob Rane. *(Fhls ant: Transcription sidan 3, femte stycket)*

Rob Rane
"All right', okay. So is there any reason for you to believe there might be individual Swedbank employees that have committed crimes as seems to be the case for Danske Bank".

Birgitte Bonnesen svarar.
"Of course as part of our due diligence we track this too and we haven't seen anything".

Håkan tillfrågas om det var så banken såg på det utifrån den information man hade, utifrån Erlings jobb och även det som GSI har kommit fram till.
Han kan inte uttala sig om det, hur Birgitte resonerade när hon svarade. "Det får ni fråga henne om, hur hon tolkade frågan".

Vad Erling pekade på var att det "might been colussion". Håkan vet inte att det fanns några bevis när Erling Grimstad eller GSI rapporterade, för då hade man väl förhoppningsvis skickat in en polisanmälan direkt till polismyndigheten.

"Men vad hon säger med att använda de här orden, ja det får ju stå för henne".
Det finns alltid människor inom en bank som begår brott och där är det konstigt om man inte skulle tro det överhuvudtaget, även här i Sverige. Det händer ju inte så sällan ser vi ju tyvärr. Det är så när man handskas med pengar och kundrelationer, så på det sättet så är väl…"

Håkan tillfrågas vad han tycker om hennes svar utifrån den frågan hon får.
Håkan säger "ska jag recensera".

Förhörsledaren säger nej men tillfrågar Håkan om han kan sammanfatta det han sa nyss.
Han kan tänka sig att hon tolkade, har ni sett att det är anställda som har "committed crimes", penningtvättsbrott. Det är kanske så hon svarar. Det är lite, liksom svårt att recensera. Det finns väl andra som kanske skulle ha svarat på annat sätt, vad vet jag, att det kan man aldrig utesluta och man kan inte veta. Tvärtom så brukar det ju tyvärr förekomma brott i många verksamheter, statligt och privata.

Håkan tillfrågas om han under hösten 2018 delgav Birgitte GSI's rapport som Erlings jobb baserades på.
Håkan säger, inte vad han kommer ihåg. Han tror inte att han hade så mycket kommunikation med henne då. Han kommer inte ihåg, han tror inte det. Cecilia kanske gjorde det, men det har han ingen aning om. Cecilia var egentligen uppdragsgivare för den rapporten och rapporterade till Birgitte.

Förhörsledaren säger att Håkan precis har pratat om att anledningen till att man tog in Erling Grimstad bland annat var att man ville titta närmare på det som GSI själva hade kommit fram till, för att få en mer objektiv utredning om hur det stod till i Baltikum.

Håkan säger, ja precis så att inte något inte hade "plockats upp" och redovisats.

Förhörsledaren säger vidare att Håkan precis har pratat om att banken har kommit fram till att vissa har fått lämna.
Håkan tillägger att det är så vitt han har förstått och att han inte har deltagit i det arbetet. Han vet inte om de som har lämnat, är kopplade till penningtvätt. Vad han har förstått tror han det

mer är kopplat till lämplighetsbedömning att Vd i Estland inte sitter kvar och vissa andra i ledningen, att det handlar mer om bolagsstyrningsfrågor.

Styrelseprotokoll daterat den 22 oktober 2018
(Fhls ant: beslag 9000-BG297-17)
Håkan blir vid förhöret visad Swedbanks styrelseprotokoll från den 22 oktober 2018 §4c, AML Issues, sid 3 av 24. Håkan får möjlighet att läsa.

"Birgitte Bonnesen also informed that communication to analysts in conjunction with the presentation of Swedbanks Q3 results, will include information about the internal thorough investigations that show that Swedbank's Baltic operations has no connections to the alleged ML in DBE.

Swedbank has a market leading position in the Baltic market with strong focus on domestic customers, and relatively low share of cross border payments, compared to competitors with significantly lower market share. A very large number of transactions have been analyzed based on different risk indicators and it can be noted that none of the companies that has been mentioned in the DBE case have been identified as current clients of Swedbank. Equally no former clients have been identified as having done transactions with DBE clients mentioned in the DBE case..."

Förhörsledaren läser upp första stycket och tillfrågar Håkan om det är något han vill eller kan kommentera.
Håkan säger nej och att han inte var med på det mötet.

Förhörsledaren tillfrågar om det stämmer överens med den bild de hade när de jobbade i projekt Nemo under hösten 2018. Informationen som enligt protokollet har lämnats till styrelsen.
Han har svårt att säga när han inte var med på det mötet och förstod sammanhanget. Det är inte alltid ett protokoll avspeglar exakta ordalydelsen. Han känner igen det som står längre ned och läser upp *(Fhls ant: Håkan läser upp från andra stycket under det stycke som förhörsledaren läst upp för honom.)* "...it can be noted that none of the companies that has been mentioned in the DBE case have been identified as current clients of Swedbank". Håkan säger vidare, det stämmer som han kommer ihåg, att tittade man på det som publicerades som Danske Banks problem så var det egentligen en ganska fåtal faktiska kunder som redovisades i media öppet, vad det handlade om, annars var det mer generellt att det fanns problemkunder men det var en "handfull kunder". Han kommer inte ihåg hur många, han kommer inte ihåg hur, men på något sätt i media framkom det vilka det var. Det kontrollerades i banken, att dem inte var kunder i Swedbank.

Vad han vet var det en "handfull kunder", han vet inte om det var 12 eller 50. Danske Bank hade ett antal tusen kunder.

Håkan tillfrågas om det var jämförbart med "none of the companies that has been mentioned in the DBE case have been identified as current clients of Swedbank".
Han kommer bara ihåg att man gjorde en kontroll av de officiella kunder som nämndes från Danske Bank, det här var problemkunder, så det kontrollerade man. Den texten känner han igen sig vid.

Håkan tillfrågas om "de här officiella kunderna", om Danske Bank hade gått ut med namnen kunderna.

Han kommer inte ihåg om det var i Berlingske tidning, att det fanns i pressen på något sätt. Han kommer inte ihåg bakgrunden. Han tror det var Andréas som gjorde de kontrollerna eller hade någon bättre inblick i fakta.

Håkan tillfrågas om han har något minne av hur många kunder det var som man tittade på.
Håkan säger nej, men det var inte så många i jämförelse med totalen. Det handlade inte om flera hundra utan det var ett mindre antal men han kommer inte ihåg exakt. Men har givetvis läst i pressen eller Uppdrag granskning just diskussionerna om vad det betyder, vad de syftade på när man ställde frågor och svarade dem att, de kunderna som man visste om inte fanns i Swedbank.

Håkan tillfrågas vad det var man kom fram till i den undersökningen, det var att ingen av de kunder som hade nämnts i media var kunder hos Swedbank.
Håkan säger att ja det kommer han ihåg.

Håkan tillfrågas om de hade någon information om de tidigare varit kunder i banken.
Han kommer inte ihåg. När han läser från stycket i texten, "*identified as current clients*" och att det kanske var det man tittade på. Han gjorde inte de kontrollerna själv och slog i några system, så han kommer inte ihåg eller vet inte exakt.

Håkan blir visad ett mejl med ett bifogat Memo med titeln,
Danske Bank involvement in money laundering schemes – new links, daterad 2018-07-11.
(Beslag journal nr 2019/998-60)

Håkan får en kopia av dokumentet för att titta i. Håkan tittar i dokumentet.
Håkan säger att det kanske var de här som GSI gjorde, det låter som det vi nyss pratade om, att man inte hade hittat vissa, handfull, kunder.

Håkan tillfrågas om det var de här namnen som blir kända, namnen som framgår i dokumentet.
Håkan säger ja, att han kopplar det så och det fanns ytterligare några. Håkan hänvisar till texten, att det där står "addition". Håkan läser högt, "In addition to historical media coverage from 2017 following company were mentioned as new". Håkan tillägger att här pratar man om Danske Bank. Han förmodar att det var GSI som gjorde de kontrollerna. *(Fhls ant: På första sidan av Memot daterat 2018-07-11 och under "Summary" står det bla skrivet, "In addition to historical media coverage back from 2017 following company names were mentioned as new".)*

Håkan säger, om det sedan hänger ihop med protokollet som var daterat den 22 oktober. Håkan säger att han tycker det ser ut att vara en koppling. *(Fhls ant: Håkan gör jämförelse med datumet för Memot som är daterat 2018-07-11 och med Styrelseprotokollet daterat den 22 oktober 2018 Håkan har blivit visad styrelseprotokollet tidigare vid förhöret)*

Q3 oktober 2018

Håkan tillfrågas om han var involverad i framtagandet av kommunikationsplanen kring kvartalsrapporten Q3 2018 och som man hade den 23 oktober.
Han kommer inte ihåg om han fick en specifik fråga eller någonting men generellt är han inte involverad i Q-rapporterna sedan många år tillbaka. Om Cecilia frågat honom eller skickat något till honom det kommer han inte ihåg.

Han arbetade inte med kvartalsrapporter och årsrapporter utan det var andra som skötte det.

Förhörsledaren säger att utifrån de kunder som blev kända och som skulle finnas med i den danska utredningen och som man tittade på, som Håkan sagt var en handfull.

När man jämförde det med det som Danske Bank's egen utredning visade och som baserade sig på många fler kunder, så kommunicerar man ut att, ingen av de kunderna som kommit ut från Danske Bank är kunder hos oss.

Håkan tillfrågas om man var fullständig och tydlig där i kommunikationen till marknaden.

Han vill inte värdera det. Det låter som att man som han förstår det pratar om de kunder som man faktiskt visste om. "Man visste ju inte vad Danske Bank hade för portfölj i övrigt". Håkan tillägger andra får recensera.

Håkan tillfrågas om banken hade fått någon annan version av rapport från Danske Bank med namn på kunder.
Håkan säger nej, att de fick plocka från media eller det som kom fram i Berlinske eller Bill Browder som lade ute lite bolagsnamn i mellanåt. De var de som man fångade upp och som banken givetvis jobbade med och hade koll på nyheter.

Håkan tillfrågas om det var utifrån det som banken själv gjorde en jämförelse och sedan kunde kommunicera ut när man diskuterade jämförelsen med Danske Bank.
Håkan säger ja, att han förstod det som att då, pratade banken om de kunder man kände till i Danske Bank och det var de man faktiskt hade kunnat kontrollera.

Håkan tillfrågas var man har hämtat den informationen.
Det var från officiella källor. Han har aldrig fått någon information från Danske Bank själv, utan det är bara det som har gått ut via pressen. Danske Banks egen utredning nämner inga namn överhuvudtaget, "den är helt anonymiserad".

Mejl, daterat 2018-11-19, mellan Håkan Bengtsson och Andréas Hobbelin
(Beslag journal nr 2019/998-60)
(Fhls ant: Håkan får titta på en kopia av ett mejl och ges möjlighet att läsa)

Håkan tillfrågas om han läst.
Håkan svarar ja.

Förhörsledaren säger relaterat till det som framkommer i mejlet, att mejlet handlar om att Cecilia Hernqvist inte vill att Håkan pratar direkt med Birgitte eller styrelsen.
Håkan säger ja, precis och att det går tillbaks till det förhöret inleddes med. Det är det han kommer ihåg att Cecilia Hernqvist sade åt honom, att han skulle prata med henne *(Fhls ant: Cecilia Hernqvist).*

Förhörsledaren säger ja, det var i början av oktober och att det nu är den 19 november.
Håkan tillfrågas om han haft kontakter med Birgitte med anledning av det arbete som Erling hade gjort eller generellt i projekt Nemo.
Han kommer inte ihåg exakt. Han tyckte det var jätteviktigt att fortsätta arbetet i Baltikum men vid sidan av projekt Nemo och det övriga, att jobba med "risk awareness" och även öka manskapet. Han hade synpunkter på att de borde vara fler som jobbade proaktivt.

Håkan tillfrågas om det var någon särskild information som Cecilia inte ville att Vd och styrelse skulle få kännedom om.
Håkan säger nej i vart fall så har han inte fått det beskrivet för honom att det är något särskild information som man inte ville det med utan det var generellt. Generellt med det mottot att han tyckte de skulle öka både bemanning och kraften i arbetssättet. Med tanke då på vad man såg att det var problem med andra banker runt om, både Danske Bank och andra banker i världen, att de måste ligga i framkant och jobba proaktivt.

Håkan tillfrågas vad anledningen är till att Cecilia säger som hon gör.
Han vet faktiskt inte. Cecilia och han har varit kollegor i många år. Han har varit chefsjurist i banken och hon har varit chefsjurist och 2017 jobbade han ganska nära Birgitte och Cecilia sattes vid sidan på grund av intressekonflikter. Han tror att det helt enkelt var, inte en "karriärsfråga" men han tror det var viktigt för Cecilia "att du är min anställde, det är jag som sköter de här kontakterna, det är jag som har den här rollen". Det har kanske varit lite konkurrens mellan dem under årens lopp. Han tror att det mer "ligger på den bogen", "försök inte ta över mitt jobb".

Håkan tillfrågas om det var mer det som det handlade om.
Håkan säger, ja och att han tror det. Cecilia tyckte det var viktigt att hon rapporterade till Vd och då att det är hon (Cecilia) som gör det.

Håkan tillfrågas om han själv upplever att han var mer tydlig i hans kommunikation till Birgitte Bonnesen än var kanske Cecilia Hernqvist var.
Det kan han inte säga. Han kan inte uttala sig om det för han vet inte hur de kommunicerade.

Håkan tillfrågas om han med anledning av det här mejlet tog en egen kontakt med Birgitte Bonnesen, oaktat att Cecilia Hernqvist hade sagt till honom att han inte skulle göra det.
Håkan säger nej, inte vad han kommer ihåg. Det tror han inte. Sedan "sprang" de givetvis på varandra på huvudkontoret ibland i lunchmatsalen, i trappan eller någonstans och pratade allmänt.

Håkan tillfrågas om att det i mejlet står "Senior Vice President, Chief Compliance Office" och om han var ställföreträdande till Cecilia Hernqvist.
Håkan säger nej, det är en titel som är bra att ha när man är i Baltikum, Ryssland och Ukraina. Executive President är dem som jobbar under Vd och Senior Vice President är, i bankvärlden, en erfaren äldre person.
Han var inte någon ställföreträdande eller vice chef. Det fanns en AML chef under Cecilia Hernqvist som ibland möjligtvis var ställföreträdande. Vid den tiden var det Liselotte Ahlström som var AML ansvarig. Han och Andréas Hobbelin "låg på sidan om" i en egen grupp.

Pressmeddelande daterat 2019-09-17
(Fhls ant: Håkan blir visad och får läsa en kopia av Pressmeddelande daterat 2019-09-17)
Förhörsledaren säger att det är pressmeddelande som banken går ut med.
Håkan tillfrågas om han känner igen det.
Håkan säger jadå, att han känner igen det nu när han läser det.

Håkan tillfrågas om han var delaktig i utformningen av det som skrevs i det här pressmeddelandet.
Håkan säger ja. Han var delaktig och hjälpte till att svara Tillsynsmyndigheterna framförallt i Estland. Om han kommer ihåg rätt så kom en hel del av texten från det svaret som banken

utarbetade, där man konstaterade att, ja det har funnits brister. Vilket andra internt har pekat på och vilket Erling Grimstad har pekat på.

Håkan tillfrågas om han var med och utformade Pressmeddelandet.
Han kommer inte ihåg det. Det är mycket möjligt att han har sett det innan det gick ut eftersom han jobbade tillsammans med en stor gruppering som jobbade med svaren, det var kommunikation och formuleringen. Det är möjligt att han var med på något möte där man diskuterade Pressmeddelandet men det kommer han inte ihåg.

Håkan tillfrågas om när han säger att det var flera som var involverade, om han menar just till det här Pressmeddelandet eller om han menar till något annat, vilket sammanhang han menar.
Det var att svara Tillsynsmyndigheterna och han tror att mycket av det här också framkommer när man läser svaret till Finansinspektionen.

Håkan tillfrågas vad det var som föranledde att de skrev det här Pressmeddelandet, om det var deras svar till Tillsynsmyndigheterna.
Håkan säger att svaren är mycket, mycket längre.

Förhörsledaren förtydligar frågan och Håkan tillfrågas om vad anledningen var till att Pressmeddelandet kom ut.
Håkan säger att man kanske ska fråga dåvarande chefsjuristen om det. Han tror att det var i drivet av olika regler, när man ska lämna ett Pressmeddelande när saker och ting kan bli offentligt och så vidare. Det fanns en vetskap i Pressen och kommunicerat om att banken skulle svara på kritiken vid en viss tidpunkt. Om det var drivet av regelverk, att man var tvungen, eller för att man ville tala om det eller kanske en kombination.

Förhörsledaren säger att i åklagarens förundersökning finns information om att Birgitte Bonnesen sagt till personal som haft kännedom om Erlings rapport från 10 december, sagt till personal att hon själv har fått kännedom om rapporten först efter att den blev känd i media. Det finns information att Birgitte sagt till personal vad dem kan säga om när hon har haft tillgång till informationen i rapporten.
Håkan säger att förhörsledaren får ta det en gång till.

Förhörsledaren säger att i förundersökningen finns det information, i utredningen, om att Birgitte Bonnesen har sagt till personal att hon har haft kännedom om Erlings rapport först efter att det blev känt i media att den existerade. Håkan tillfrågas om det är någonting han känner igen.
Håkan säger nej.

Håkan tillfrågas om det något som Birgitte har sagt till honom, att han inte får prata om att hon haft kännedom om den här rapporten.
Håkan säger nej, Han känner inte igen det.

Håkan tillfrågas om han känner igen uppgiften som sådan.
Håkan säger nej, inte det heller faktiskt.

Det är ingenting han känner igen och inget han har hört ifrån henne eller någon annan.

Håkan tillfrågas om det utifrån det vi har pratat om idag och även tidigare, om det är något som han vill tillägga eller berätta innan förhöret avslutas.
Håkan säger nej, minnesbilden har bleknat mer och mer så han hoppas om det blir en rättssak att det blir innan man har glömt allting så småningom.

Förhöret avslutat

Vid besök på polisstationen i Norrköping 2020-06-25 mellan klockan 10.20-12.00 får Håkan Bengtsson möjlighet att läsa igenom det utskrivna förhöret. Efter vissa korrigeringar av syftning och förtydliganden godkänner Håkan Bengtsson förhöret i sin helhet.

Bilagor till förhör med Håkan Bengtsson 2020-06-06

1.) Tidningsartikel Dagens Industri 2018-10-04 (www.di.se)

2.) Mejl Håkan Bengtsson till Andreas Hobbelin 2018-10-04 med kopior på sms till Birgtte Bonnesen. (Beslag journal nr 2019/998-60)

3.) Memo upprättat av advokat Erling Grimstad 2018-10-09 till Swedbank AB Preliminary Recommendation – Danske Bank´s Case related issues. (Beslag journal nr 2019/998-60)

4.) Utdrag ur (sid 4 + 34) Erling Grimstads rapport "High Risk Non-Resident customers of Swedbank Estonia Draft preliminary status report on AML to Swedbank AB 10 december 2018. (inkommen handling)

5.) Utdrag ur (sid 2+3) Transcription "Swedbank Announcement" 2019-02-20 (www.swedbank.se)

6.) Utdrag ur (sid 3+4) Styrelseprotokoll Swedbank AB, 2018-10-22. (Beslag 2019-9000-BG297-P17

7.) Mejl Håkan Bengtsson till Mats Blomfeldt daterat 2018-08-13 med bilaga "Danske Bank involvement in money laundering schemes – new links – GSI Investigations Baltics 2018-07-11 (2019-9000-BG406)

Se separat protokollbilaga

8.) Mejlslinga Håkan Bengtsson till Andreas Hobbelin 2018-11-19 *(Beslag journal nr 2019/998-60)*

9.) Pressmeddelande Swedbank AB 2019-09-17 (www.swedbank.se)

FTSE100 -0,05%
START BÖRS MARKNADSNYTT BEVAKNINGAR ANALYS Ledare
Di Weekend Di Digital Di TV Di Gasell Jobb Dagens tidning
MENY
AS
AS
Om våra annonser

Swedbank döljer resultat av egen Danske-utredning

Swedbank har med hjälp av extern expertis gått igenom transaktioner med Danske Bank under åren 2007–2015 i jakt på smutsiga pengar.
Men banken vill inte svara på om genomgången gav några varningssignaler.

MARTIN REX
Publicerad: 04 oktober 2018, 16:56 | Uppdaterad: 04 oktober 2018, 17:35

Artikeln handlar om: Ekobrott | SEB | Danske Bank | Swedbank

Gabriel Francke Rodau, kommunikationschef på Swedbank. Foto: Michael Stienberg/TT

Nyligen presenterade den danska storbanken **Danske Bank** DANSKE +0,37% en rapport kring den misstänkta penningtvättshärvan i bankens estniska filial, genom vilken det under åren 2007–2015 strömmade mer än 2.000 miljarder kronor från utländska kunder. En stor andel av dessa utländska kunder är att betrakta som "suspekta", enligt bankens egen granskningsrapport.

Nu kan DI berätta att **Swedbank** SWED A -0,33% nyligen avslutat en stor genomgång av transaktioner mellan Swedbank och Danske Bank under de aktuella åren, det vill säga 2007–2015. Genomgången gjordes tillsammans med extern expertis.

"Vi har gjort en egen genomgång av de transaktioner som skett mellan oss och Danske Bank, alltså transaktioner som kunder hos oss har gjort med kunder i Danske Bank, under åren 2007 till 2015. Det har vi gjort på grund av den rapportering som varit i media och de uppgifter som Danske Bank själva har gått ut med", säger Gabriel Francke Rodau, kommunikationschef på Swedbank.

Han uppger vidare att Swedbank har velat se om det finns suspekta transaktioner som banken "missat".

"Genomgången är klar, och vi har jobbat precis som vi alltid gör när vi monitorerar transaktioner. I de fall vi ser varningssignaler så agerar vi och rapporterar till berörda myndigheter", fortsätter han.

Hittade ni transaktioner som ni hade missat?
"Vi kommenterar inte de transaktionsmonitoreringar vi gör. Är det fall där det uppstår varningssignalerar så agerar vi, och om det behövs så rapporterar vi till berörda myndigheter."

Så ni bekräftar att ni har gjort den här genomgången men vill inte redogöra för slutsatserna?
"Även efter den här genomgången känner vi oss bekväma med de kunder vi har på den estniska marknaden. Det är vanliga hushåll och vanliga företag som vi har ställt frågor till för att säkerställa att de har koppling till Estland."

Så ni upptäckte ingenting som får er att känna annat än trygghet kring era processer och rutiner kring penningtvätt i Estland?
"Jag vill som sagt inte kommentera huruvida vi har fått några varningssignaler i den här genomgången. Däremot kan jag säga att vi är komfortabla med att vi har solida processer och system som vi arbetar med varje dag. Men sedan är det så att penningtvätt, precis som alla andra bedrägerier, ändrar karaktär. Så det vi måste göra i samråd med bland annat myndigheter och reglerare är att ständigt ändra våra processer och rutiner för att se till att vi ligger steget före den illegala verksamheten", säger Gabriel Francke Rodau.

Under onsdagen publicerade Bloomberg en artikel som fick Swedbank och **SEB** SEB A +0,3% , som är etta och tvåa på den estniska marknaden, att falla tungt på Stockholmsbörsen. Swedbank stängde på 206 kronor, ett ras på 5,8 procent.

Artikeln byggde på en analys av data från den estiska centralbanken, och slutsatsen var att Danske Banks utlandstransaktioner bara utgjorde en fjärdedel av alla sådana transaktioner i landet under 2007-2015. Den estniska centralbanken tillbakavisade senare den slutsatsen, och uppgav att Bloomberg hade misstolkat statistiken.

Swedbank fortsatte dock ned på börsen under torsdagen, för att vid 16-tiden handlas runt 203 kronor. SEB:s aktie var vid samma tidpunkt upp 0,75 procent.

Kommentera artikeln

Bli först med att kommentera! ▾

Kommentarer från HERÅGASÅT

From: Håkan Bengtsson <hakan.bengtsson@swedbank.com>
Sent: 2018-10-04 19:03:51 +0000
To: Andreas Hobbelin <andreas.hobbelin@swedbank.no>
Subject:

Inressant kväll
CH ringde och undrade varför jag oroar BB med info/sms. Känns jobbigt, men jag står upp för vad vi gör. Skickade därefter följande till BB.

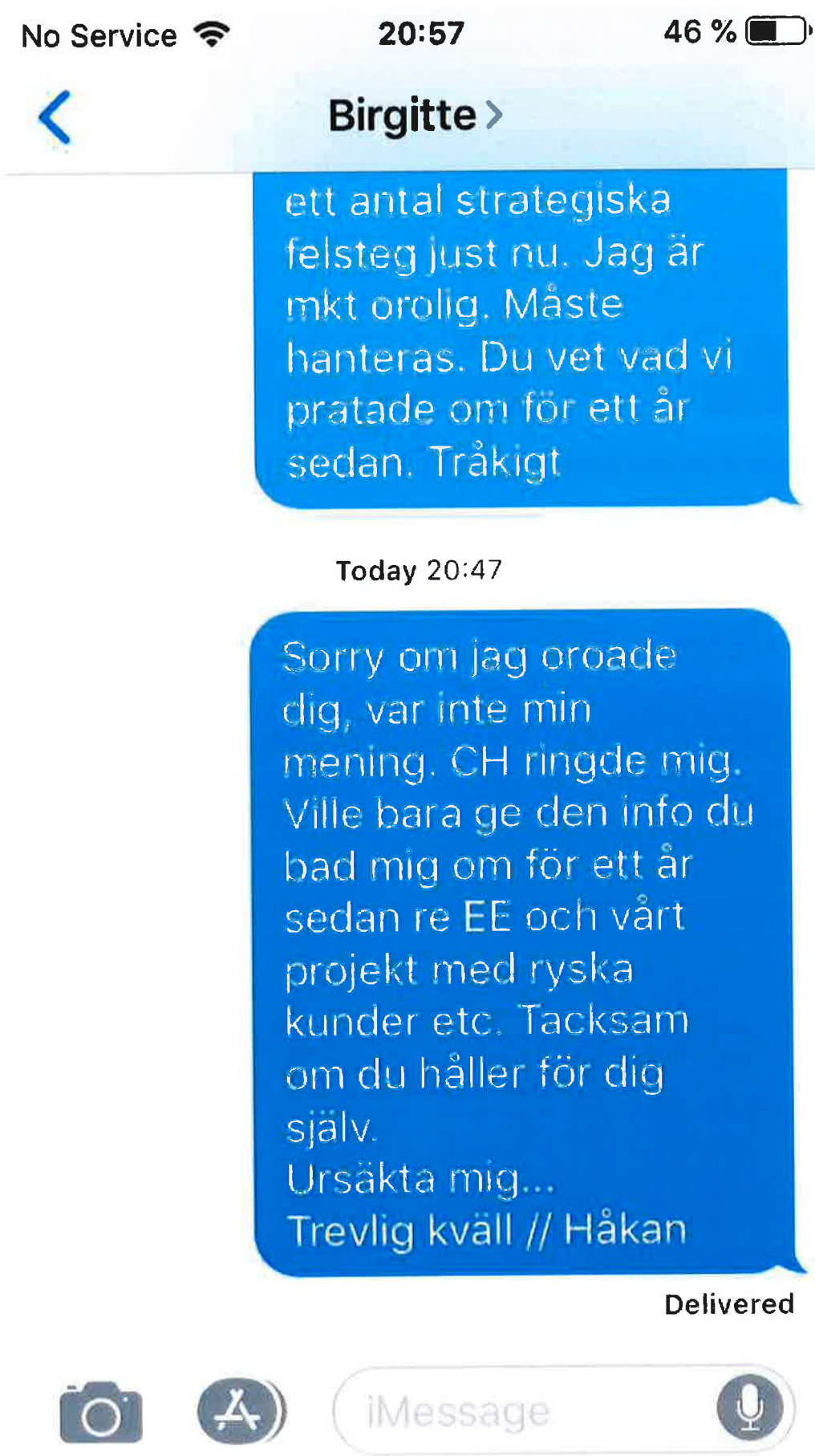

BR // Håkan

Sent from my iPhone

Message Headers: Received: from SRV62318.fspa.myntet.se (10.8.33.61) by SRV63093.fspa.myntet.se

(10.8.31.66) with Microsoft SMTP Server (TLS) id 15.0.1367.3 via Mailbox Transport; Thu, 4 Oct 2018 21:03:51 +0200
Received: from SRV62318.fspa.myntet.se (10.8.33.61) by SRV62318.fspa.myntet.se (10.8.33.61) with Microsoft SMTP Server (TLS) id 15.0.1367.3; Thu, 4 Oct 2018 21:03:51 +0200
Received: from SRV62318.fspa.myntet.se ([fe80::498e:aaa8:7bdb:d9ba]) by SRV62318.fspa.myntet.se ([fe80::498e:aaa8:7bdb:d9ba%21]) with mapi id 15.00.1367.000; Thu, 4 Oct 2018 21:03:51 +0200
Content-Type: application/ms-tnef; name="winmail.dat"
Content-Transfer-Encoding: binary
From: Håkan Bengtsson <hakan.bengtsson@swedbank.com>
To: Andreas Hobbelin <andreas.hobbelin@swedbank.no>
Subject:
Thread-Index: AQHUXBT8w/hyH1T020mzRbyGfh06UA==
Date: Thu, 4 Oct 2018 21:03:51 +0200
Message-ID: <FA4A5558-EA04-4A87-8D38-E81921F159E3@swedbank.com>
Accept-Language: sv-SE, en-US
Content-Language: en-US
X-MS-Has-Attach: yes
X-MS-Exchange-Organization-SCL: -1
X-MS-TNEF-Correlator: <FA4A5558-EA04-4A87-8D38-E81921F159E3@swedbank.com>
MIME-Version: 1.0
X-MS-Exchange-Transport-FromEntityHeader: Hosted
X-MS-Exchange-Organization-MessageDirectionality: Originating
X-MS-Exchange-Organization-AuthSource: SRV62318.fspa.myntet.se
X-MS-Exchange-Organization-AuthAs: Internal
X-MS-Exchange-Organization-AuthMechanism: 04
X-MS-Exchange-Organization-Network-Message-Id: c454b932-096c-493c-f899-08d62a2c1f66
Return-Path: hakan.bengtsson@swedbank.com

advokatfirmaet
ERLING GRIMSTAD
Adresse: Gaustadalléen 21, 0349 Oslo
T: 997 97 542 • E-post: eg@governance.no
Web: www.governance.no

Confidential – Attorney client privileged information

MEMO

Swedbank AB
Att: Håkan Bengtsson

Partner in charge: Erling Grimstad
Oslo, 9/10/2018

PRELIMINARY RECOMMENDATION – DANSKE BANK'S CASE RELATED ISSUES

The initial purpose of the assignment, given to us by Swedbank 2/10/2018, is to oversee that the investigation made by Swedbank of past and current employees is objective and thorough. The purpose of this function is to avoid any conflict of interests within the bank and to ensure that the investigation reveals all relevant facts of relevance of the investigation.

This memo describes our preliminary recommendations on how to start the work to oversee the investigations done by Group Security & Investigations Estonia (GSII EE):

1. **Organization and preparations of our role and function.**
2. **Access to any relevant information from GSII EE investigations.**
3. **Analysis of relevant information available from the Danske Bank case.**
4. **Review of relevant requests to Swedbank from the FSA in Estonia and Sweden.**
5. **Review of relevant requests to Swedbank from the FIU in Estonia and Sweden.**
6. **Identify whether there is any legal obligation to submit SAR reports regarding former and current employees.**
7. **Conduct any relevant additional investigation needed to ensure proper and thorough investigation as expected from Authorities in Estonia and Sweden.**
8. **Review of any possible breaches of rules and regulations by former or current employees, that might lead to suspicion of corruption, fraudulent behaviour or other material violations of rules and regulations to be reported to Law Enforcement Agency.**
9. **Safeguarding of the investigations of current and former employees to ensure that investigations is performed in accordance with relevant rules and regulations.**

Erling Grimstad
lawyer

"MAJOR BREACHES OF AML OBLIGATIONS IDENTIFIED IN SWEDBANK ESTONIA

We have identified major breaches of core AML obligations in Swedbank Estonia. Our preliminary investigation reveals that the most serious breaches occurred within the bank's High Risk Non-Resident portfolio. The customers in this portfolio, mainly Russian citizens were protected from Russian government and tax authorities by the management of the bank. The non-compliance with AML obligations, made it possible for private and corporate customers to misuse the bank to conduct suspicious transactions and activities. The majority of the High Risk Non-Resident customers from Russia should never have been accepted as customers according to core AML obligations. We have identified a number of examples where the management of the bank had no certain confirmation of beneficial owners, source of funds, nature of business or proper understanding of the customers, complex business structures. The management of the bank received information from numerous of their Russian HRNR customers stating that they used offshore jurisdictions for security reasons, tax reasons and to minimize the book keeping for the entities.

Summary of findings and observations:

I. *We found several similar risks in Swedbank Estonia as mentioned in the Report on the Non-Resident Portfolio at Danske Bank's Estonian branch of 19 september 2018. We also identified similar risks as publicly known findings from the Deutsch Bank money laundering probe in 2017. There is an obvious risk that employees in Swedbank Estonia might have colluded with customers or facilitated the customers suspicious transactions and activities in Swedbank Estonia.*

II. *The management in Swedbank Estonia failed to comply with core AML obligations, enabling HRNR customers to misuse the bank for money laundering purposes. Numerous of the HRNR customers from Russia should have been rejected any services or products from the bank due to false information or lack of proper information of beneficial owners, source of funds, nature of business and more.*

III. *We have not been able to find any obvious explanation why the management decided to report only a limited number of suspicious transactions and activities from HRNR customers to the FIU in Estonia."*

Utdrag ur: (sid 4.)

High Risk Non-Resident customers of Swedbank Estonia
Draft preliminary status report on AML to Swedbank AB
10 december 2018

Från advokat Erling Grimstad ställd till Chief Compliance Officer, Swedbank AB

We suspect connection with Swedbank and the Danske Bank investigation.

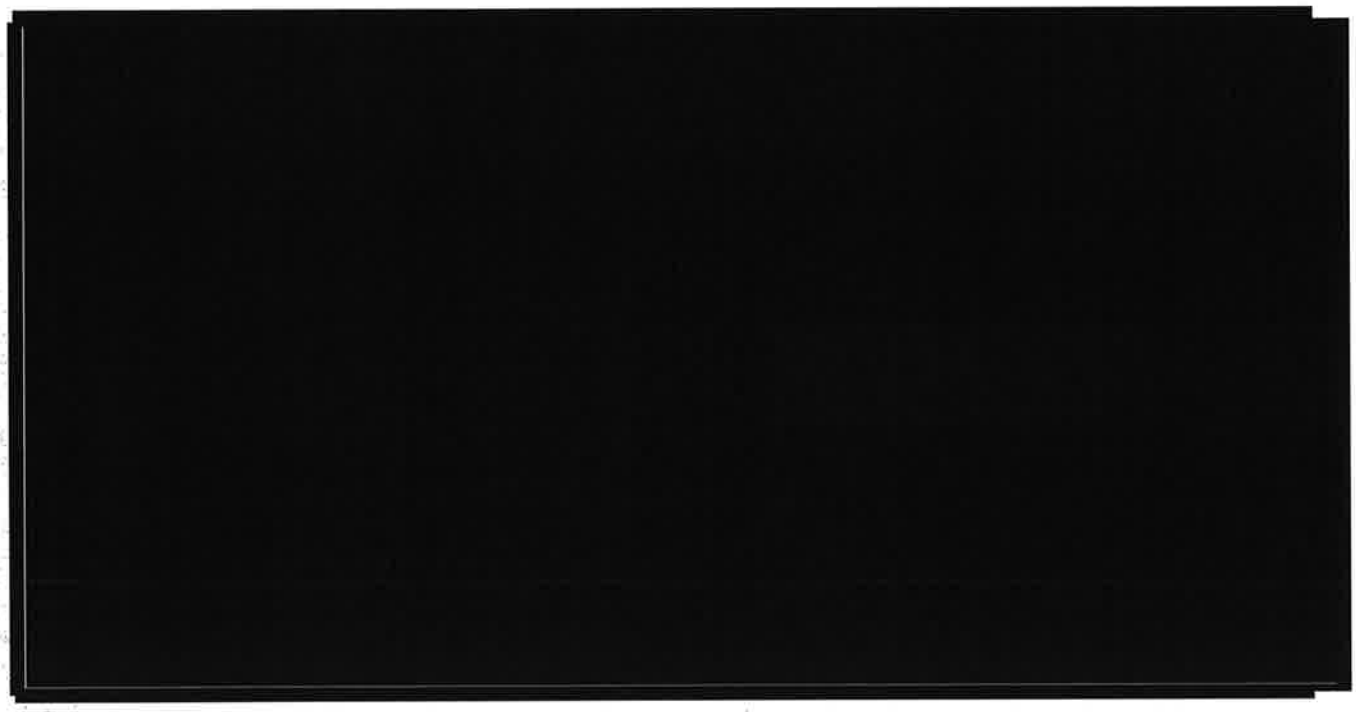

Utdrag ur: (sid 34.)

High Risk Non-Resident customers of Swedbank Estonia
Draft preliminary status report on AML to Swedbank AB
10 december 2018

Från advokat Erling Grimstad ställd till Chief Compliance Officer, Swedbank AB

Transcription

Title: Swedbank Announcement

Date: 20.02.2019
Speakers: Gregori Karamouzis, Birgitte Bonnesen and Gabriel Francke Rodau

Duration: 45:51

Presentation

Operator

Hello and welcome to today's Swedbank announcement. Throughout this all participants will be in listen-only mode and afterwards there will be a question and answer session. And just to remind you this is being recorded. So today I'm very pleased to pass you to Gregori Karamouzis, Head of Investor Relations. Gregori; please begin.

Gregori Karamouzis

Thank you operator and good afternoon everyone and thank you for participating on this call with such short notice. Due to today's Swedish media coverage on money laundering related matters and Swedbanks' mentioning in this context, we would like to make a few comments. I will soon hand over to Birgitte, but after Birgitte's comments we will open up for questions. Birgitte, please.

Birgitte Bonnesen

Thank you, Gregori, and thank you for joining us. Its been quite a dramatic day. But first of all I would like to start off by repeating some of the key messages that we have conveyed to you before. Nothing has changed in that. Swedbank has a domestic business model that focus on local private and corporate customers in all our home markets. We have and have always had a very systematic approach to dealing with all kinds of economic criminal activities. We have a zero tolerance. When we have identified suspicious transactions or suspicious activities of any kind we have acted by conducting in-depth reviews and where appropriate we have reported them to the authorities which is the finance Police.

We have a very low share of non-resident customers in the Baltics; as you know it's around 1%, or a bit more, 1.5% on average. The majority of these are private customers. And in addition we have throughout the years had a very small number of non-resident corporate customers domiciled outside of the EU. It was actually 79 individual customers last year. In Estonia specifically the share of non-resident customers out of total customers is around 1%. I will say this because this was a topic that you – many of you referred to when we had our last call which was in combination with – just before the third quarter. And something we've talked about. You've also seen, and we've shared with you the information that came out of the Estonian central bank about the – our cross-border payments which is an indication of what kind of business you run; that in Estonia, they are predominantly executed within our home markets, cross border payments that go to the other countries where we operate, which is Sweden, Latvia and Lithuania. Also when you look at the amount of cross border they are in line with the corporate banking business that we have in the country, and it has been very stable over time.

I would also like to clarify to everyone in relation to a Swedish news programme that will be broadcasted tonight, but it was released on the Swedish television – their website – this morning. And this was on AML in general. It was connected to the Magnitsky case, but also very much to Danske and to Swedbank. And for many reasons I think because we are the largest one in Estonia, so we were included in this.

And in connection with this I would like to say that something that you're all aware of but still it serves a purpose to repeat it. Money laundering attempts and other types of economic criminal activities have tried to make their way through the banking system, including Swedbank, is the largest challenge for banks overall. It's something, it's a phenomenon which happens across geographies, customer groups and segments, not only in the financial sector; but it happens in all banks. When we in Swedbank identify suspicious transactions we take action; we conduct more thorough investigations as I said and where needed and appropriate, we report it.

So also as we've mentioned to many of you already, during the past ten years the activities have changed shape and form as the regulation regarding AML has developed and our own internal processes and approach has been strengthened and we act in a way that is helped by our monitoring systems in reply to all the suspicious transactions.

So at various points in time we've taken actions by actively offboarding customers that no longer fulfil our requirements. As we mentioned in October, when Danske blew up, so to speak, on top of the fact that we have been monitoring suspicious activities continuously for a long time, we also initiated a look back, which I talked about to many of you, analysts, investors and also media. And in this look back what we did was that we talked to – we took in external help. We thought that it was good and useful for us to get external eyes on our own systems and everything that we found. And we used risk indicators on transaction data between Danske and Swedbank between seven and 15. And we concluded that what we saw we acted on and I think that this is important to repeat: that there's nothing new.

I also have questions today that when Danske first hit the media there was a number of customers – a small number, it was six or seven – mentioned and upon a question from media I replied that none of these are customers of Swedbank. That still holds. Since October, we've taken further actions. We continue to work with this. We continue to do deep dives into things that we see and that is actually nothing out of the ordinary as such. I would also like to mention that today in Swedish media there has been a mentioning of Bill Browder who was the Magnitsky case that I'm sure that you all know about which is a completely horrible case. All of that. Awful in all aspects. And what I would like to share with you – and I think I said to many of you before that we understand in Swedbank that we don't know it all. So we look to the outside constantly to get help, to see if there are indicators, counterparties or traffic that we haven't detected ourselves. We work with other banks, we work with authorities and yeah, with screen media for things, etc. And we apply all that to our own systems to make sure that we actually – in connection with that, I went to London and met with Bill Browder and asked him to share what he saw. Because I think that its important for us to reach out to everyone who works with money laundering and have detected things just to make sure that we have seen the same thing.

And – and that I think could be important information in relation to what we're seeing because there has been a piece of news in the newspaper today that he might come in and – and sue Swedbank. And we actually talked to him today and there's no such thing.

So I think let me just end here and then I think we move on to take questions.

Gregori Karamouzis
Yes, thank you Birgitte. Operator, we're handing back to you to let the questions through.

Q&A

Operator
Thank youvery much. So ladies and gentlemen if you wish to ask a question it is zero and then one on your phone keypad now in order to enter the queue. And then after I announce you simply ask that question. And if you find that question has been answered before it's your turn to speak, just press zero and then two to cancel.

And our first question is from the line of Rob Rane of Kepler Cheuvreux. Please go ahead sir; your line is now open.

Rob Rane
Hi, and thank you for taking the question. So I understand that you have seen the material of the journalists and I understand that you cannot comment on individual cases, but are these figures new to you or have you already reviewed this material before?

Gabriel Francke Rodau
Hi, Gabriel Francke Rodau, Head of Group Communication. We have not seen the full material from Swedish television. They showed us some material but not all.

Rob Rane
Alright, okay. So is there any reason for you to believe there might be individual Swedbank employees that have committed crimes as seems to be the case for Danske Bank?

Birgitte Bonnesen
Of course as part of our due diligence we track this too and we haven't seen anything.

Rob Rane
Alright, thank you, I'll stop there.

Operator
We are now over to the line of Maths Liljedahl at Handelsbanken. Matt, please go ahead. Your line is open.

Maths Liljedahl
Yes, good afternoon. A couple of questions if I may. First of all you mentioned that you had taken in external help or an independent investigation. Is that something that you could share? I know you can't specify details but could you go through,

Swedbank

Minutes

INTERNAL AND CONFIDENTIAL

Author	Date	Page
Eva de Falck	22 October 2018	1 (24)
Specification	Identification	
The Board of Directors – Swedbank AB	S 13/18	

Present: Lars Idermark, Chair
Ulrika Francke, vice Chair
Bodil Eriksson
Mats Granryd
Bo Johansson
Anna Mossberg
Peter Norman
Annika Poutiainen
Siv Svensson
Magnus Uggla

Camilla Linder
Åke Skoglund

Birgitte Bonnesen, CEO
Anders Karlsson, CFO
Eva de Falck, Secretary of the Board of Directors

Ola Laurin, Head of LC&I	§ 4c
Charlotte Elsnitz, Head of Baltic Banking	§ 4c
Christer Trägårdh, Head of Swedish Banking	§ 4c
Ragnar Gustavii, Head of CEO Office	§ 4c
Carina Strand, Head of Group HR	§ 4f
Cecilia Hernqvist, Chief Compliance Officer	§§ 4c, 5
Helo Meigas, CRO	§ 6
Lars-Erik Danielsson, CCO	§ 7
Tomas Hedberg, Head of Group Treasury	§ 8
Ingrid Harbo, Chief Audit Executive	§ 9
Patrick Honeth, Deloitte	§ 10

Apologies of absence: Roger Ljung

Date: 22 October 2018

Venue: Swedbank Head Office, Landsvägen 40, Sundbyberg, Sweden

Swedbank

Minutes

INTERNAL AND CONFIDENTIAL

Author	Date	Page
Eva de Falck	22 October 2018	2 (24)
Specification	Identification	
The Board of Directors – Swedbank AB	S 13/18	

§ 1 OPENING OF THE MEETING

The Chair, Lars Idermark, opened the meeting and welcomed everybody. It was noted that all presentations shown at the meeting will be uploaded on Directors Desk directly after the meeting.

Lars Idermark also informed that the CEO-update today will focus on Anti Money Laundering actions and Money Laundering mitigating measures in different parts of Swedbank Group.

§ 2 CONFLICT OF INTEREST TO REPORT AS REGARDS ANY OF THE ITEMS ON TODAY'S AGENDA

[redacted]

§ 3 APPROVAL OF THE MINUTES

[redacted]

§ 4 CEO UPDATE

§ 4a CEO REPORT

[redacted]

§ 4b CENTRAL BANKS

[redacted]

Swedbank

Minutes

INTERNAL AND CONFIDENTIAL

Author	Date	Page
Eva de Falck	22 October 2018	3 (24)
Specification	Identification	
The Board of Directors – Swedbank AB	S 13/18	

[redacted]

§ 4c AML ISSUES

[redacted]

Swedbank

Minutes

INTERNAL AND CONFIDENTIAL

Author	Date	Page
Eva de Falck	22 October 2018	4 (24)
Specification	Identification	
The Board of Directors – Swedbank AB	S 13/18	

[redacted]

§ 4d CUSTOMER SATISFACTION UPDATE

[redacted]

§ 4e SALE OF BUSINESS IN LUXEMBOURG

7.) Förhörsbilaga

Mejl Håkan Bengtsson till Mats Blomfeldt daterat 2018-08-13

med bilaga

”Danske Bank involvement in money laundering schemes – new links – GSI Investigations Baltics 2018-07-11 (2019-9000-BG406)

Se separat protokollbilaga

From: Håkan Bengtsson <hakan.bengtsson@swedbank.com>
Sent: 2018-11-19 17:39:52 +0000
To: Andreas Hobbelin <andreas.hobbelin@swedbank.no>
Subject: Vad göra ..

Du har väl hört Kim Larsen;

Hvad gör vi nu liller du ....

Snaran dras åt och jag tycker det blir lite jobbigt. Vad säga, vad göra.

CH säger nu uttryckligen åt mig att INTE prata med CEO, inte med Styret, bara henne..

åkan Bengtsson

Senior Vice President

Chief Compliance Office

Swedbank AB (publ)

SE-105 34 Stockholm

Dir: +46 (0)8 5859 05 36

Mob: +46 (0)70 566 74 05

Environmentally certified according to ISO 14001

Please note that this message may contain confidential information. If you have received this message by mistake, please inform the sender of the mistake by sending a reply, then delete the message from your system without making, distributing or retaining any copies of it.

though we believe that the message and any attachment are free from viruses and other errors that might affect the computer or IT system where it is received and read, the recipient opens the message at his or her own risk. We assume no responsibility for any loss or damage arising from the receipt or use of this message

Please consider the environment before printing this email

Message Headers:

Received: from SRV62319.fspa.myntet.se (10.8.33.62) by SRV63093.fspa.myntet.se (10.8.31.66) with Microsoft SMTP Server (TLS) id 15.0.1367.3 via Mailbox Transport; Mon, 19 Nov 2018 18:39:53 +0100
Received: from SRV62318.fspa.myntet.se (10.8.33.61) by SRV62319.fspa.myntet.se (10.8.33.62) with Microsoft SMTP Server (TLS) id 15.0.1367.3; Mon, 19 Nov 2018 18:39:52 +0100
Received: from SRV62318.fspa.myntet.se ([fe80::498e:aaa8:7bdb:d9ba]) by SRV62318.fspa.myntet.se ([fe80::498e:aaa8:7bdb:d9ba%21]) with mapi id 15.00.1367.000; Mon, 19 Nov 2018 18:39:52 +0100
Content-Type: application/ms-tnef; name="winmail.dat"
Content-Transfer-Encoding: binary
From: Håkan Bengtsson <hakan.bengtsson@swedbank.com>
To: Andreas Hobbelin <andreas.hobbelin@swedbank.no>
Subject: Vad göra ..
Thread-Topic: Vad göra ..

From: Andreas Hobbelin <andreas.hobbelin@swedbank.no>
Sent: 2018-11-19 18:53:02 +0000
To: Håkan Bengtsson <hakan.bengtsson@swedbank.com>
Subject: Re: Vad göra ..

Hm...

Hon vill vara single point contact

Ja jag blev orolig idag igen efter Danske høringen

CH har fått info från oss, vi vet att hon pratar med BB, CH har varit i styrelsen och presenterat DBE saken
Vi har gjort allt vi kan på DBE saken och utgår från att alla relevanta parter i banken nu är korrekt informerade

Jag tycker väl att det är på tiden att CH tar med oss i möte med BB, intern revision, och ngn från styrelsen för att berätta om de 2 år vi jobbat med Baltikum, vad vi sett, hört samt så kan vi lägga fram mer info som ex FBME, ABLV, TKB, uppdaterad [redacted] med [redacted] samt lyfta fram risken med [redacted] FX handel på LC&I

Sendt fra min iPhone

19. nov. 2018 kl. 18:39 skrev Håkan Bengtsson <hakan.bengtsson@swedbank.com>:

> Du har väl hört Kim Larsen;
>
> Hvad gör vi nu liller du ....
>
> Snaran dras åt och jag tycker det blir lite jobbigt. Vad säga, vad göra.
> CH säger nu uttryckligen åt mig att INTE prata med CEO, inte med Styret, bara henne..

Håkan Bengtsson
Senior Vice President
Chief Compliance Office

Swedbank AB (publ)
SE-105 34 Stockholm
Dir: +46 (0)8 5859 05 36
Mob: +46 (0)70 566 74 05

Environmentally certified according to ISO 14001

Please note that this message may contain confidential information. If you have received this message by mistake, please inform the sender of the mistake by sending a reply, then delete the message from your system without making, distributing or retaining any copies of it.

Although we believe that the message and any attachment are free from viruses and other errors that might affect the computer or IT system where it is received and read, the recipient opens the message at his or her own risk. We assume no responsibility for any loss or damage arising from the receipt or use of this message

Please consider the environment before printing this email

Swedbank

Pressmeddelande

17 september 2019

Swedbank har svarat tillsynsmyndigheterna i Sverige och Estland

Swedbank svarade igår kväll på de frågor som banken fått från tillsynsmyndigheterna i Sverige och Estland, med anledning av deras pågående undersökningar av banken. I svaren konstaterar Swedbank att tillsynsmyndigheternas iakttagelser på flera centrala punkter överensstämmer med bankens egna.

Swedbank har under senare år kontinuerligt förbättrat systemstöd, processer och rutiner samt avslutat relationer med kunder som inte uppfyller aktuella regelkrav eller bankens policy.

Det har dock funnits brister i bankens arbete mot penningtvätt och vissa brister kvarstår alltjämt. Banken har historiskt inte haft tillräckliga resurser eller kompetens för att fullt ut hantera risken för att kunder och andra aktörer tvättar pengar. Ansvarsfördelningen har inte varit tillräckligt tydlig och banken har inte alltid följt interna regler. Kundkännedom och riskbedömning är också områden där Swedbank har haft, och fortfarande har, brister. Det gäller såväl i den svenska som i den estniska verksamheten.

Utifrån dessa insikter arbetar Swedbank nu intensivt med att säkerställa regelefterlevnad framåt. Den internationella advokatbyrån Clifford Chance fick i februari i uppdrag att genomföra en intern utredning om historiska brister inom banken. Denna utredning beräknas vara klar i början av 2020.

Clifford Chance ska också ge rekommendationer för hur banken ska uppfylla bästa möjliga branschpraxis när det gäller arbete mot penningtvätt och tillgodose alla regulatoriska krav.

Inom ramen för bankens nya enhet, Anti Financial Crime (AFC), pågår sedan april arbetet med att klarlägga historiska brister och utveckla bankens förmåga att motverka alla former av ekonomisk brottslighet.

Banken kommer att lämna information om sina insatser för att bekämpa penningtvätt och annan ekonomisk brottslighet i samband med nästa delårsrapport den 23 oktober.

Styrelsebeslut

Styrelsen för Swedbank har beslutat att tillmötesgå Ekobrottsmyndighetens framställan om att avstå den s.k. advokatsekretessen avseende advokat Grimstads uppdrag åt Swedbank.

Styrelsen har också beslutat att utse Ingrid Harbo till permanent chef för Group Compliance. Ingrid Harbo kommer även i fortsättningen att vara adjungerad till koncernledningen.

Kontakt:
Unni Jerndal, presschef, Swedbank, tel +46 73 092 11 80

Swedbank främjar en sund och hållbar ekonomi för de många människorna, hushållen och företagen. Som en ledande bank på hemmamarknaderna Sverige, Estland, Lettland och Litauen erbjuder vi ett brett utbud av finansiella tjänster och produkter. Swedbank har drygt 7 miljoner privatkunder och ca 600 000 företags- och organisationskunder med 172 kontor i Sverige och 122 kontor i de baltiska länderna. Koncernen har även verksamhet i övriga Norden, USA och Kina. Den 30 juni 2019 uppgick balansomslutningen till 2 480 miljarder kronor. Läs mer på www.swedbank.se

Förhör

Myndighet
Ekobrottsmyndigheten

Signerat av

Signerat datum

Enhet
Stockholm FMK

Diarienr
9000-K822-19

Hörd person
Elsnitz, Charlotte

Personnummer

Den hörde är	ID Styrkt	Sätt	Ställning till misstänkt - målsägande - vittne
Vittne	Ja	Svenskt körkort giltigt tom 2028	

Tolk

Språk

Ytterligare information om anledning till förhör
Charlotte Elsnitz hörs utifrån hennes befattning i Swedbank AB

Underrättad om misstanke

Underrättad om rätt till försvarare	Godtar den försvarare som rätten förordnar	Försvarare/ombud önskas	Försvarare/ombud närvarande

Förhörsledare	Förhörsdatum	Förhör påbörjat	Förhör avslutat
Björn Sandman	2020-06-18	09:13	10:09

Förhörsplats	Typ av förhör	Förhörssätt
EBM, Hantverkargatan Stockholm	RB 23:6	Ljudbandsförhör

Förhörsvittne

Utskrivet av
B.S.

Involverade personer	Personnummer/Orgnr	Roll
Granfelt, Jonas		Ombud

Involverad personal	Funktion
Ann-Christin Sandén	Biträdande förhörsledare

Berättelse

I förhör kallas Charlotte Elsnitz för Charlotte. Vid förhöret närvarar ombudet advokat Jonas Granfelt.

Charlotte informeras om att förundersökningen hon hörs i bland annat gäller Grovt Svindleri med anledning av Swedbanks externa kommunikation angående misstänkt penningtvätt i Baltikum.

Charlotte informeras om att det kommer ske ljudupptagning av förhöret och att förhöret kommer skrivas ut i sammanfattad form. När förhöret är utskrivet får hon komma tillbaka till Ekobrottsmyndigheten för att ta del och godkänna utskriften. Ljudupptagningen kommer att arkiveras i sin helhet.

Charlotte och ombudet advokat Jonas Granfelt delges att åklagaren fattat beslut om att det är yppandeförbud gällande förhöret, det som förhöret handlar om och det som framkommer vid förhöret. Yppandeförbudet gäller tills att åklagaren meddelar annat.

Charlotte och ombudet advokat Jonas Granfelt tillfrågas om de har förstått innebörden av yppandeförbud och vad en överträdelse av förbudet kan innebära.

De svarar båda "Ja" på frågan

Charlotte ombeds att berätta om sin bakgrund i Swedbank och vilka befattningar hon har haft.

Charlotte började i banken 2007, på bankens riskkontroll och säger att det var en liten annan organisation då. Det var precis när Basel II – regelverket med kreditriskmodeller och stresstester implementerades. Närmast innan kom Charlotte från Finansinspektionen där hon jobbat med att skriva reglerna, in i Svensk reglering.

Det var Charlottes första jobb i banken och minns inte exakt antal år men gick därefter vidare till Treasury. Jobbade där som ansvarig för en liten grupp med analytiker som jobbade med balansräkningsanalys och andra typer av kapitalanalyser. Efter det gick Charlotte tillbaka till Group Risk som ansvarig för ungefär samma frågor med olika typer av stresstester, analyser, likviditetsriskkontroll.

Det var efter finanskrisen. Man byggde upp en annan typ av kontrollapparat (Förtydligande vid genomläsning, "med anledning av de problemställningar som utlöst den finanskrisen"), till följd av det. 2014 fick Charlotte frågan från Birgitte om Charlotte ville komma över till Baltic Banking och jobba som CFO för det affärsområdet. Det gjorde Charlotte fram till halvåret 2017 när hon fick frågan om hon ville ta över som chef för affärsområdet Baltic Banking. Det var den rollen Charlotte hade fram till december 2019 när Charlotte lämnade banken. Just nu är Charlotte anställd av banken men är arbetsbefriad.

Charlotte ombeds att berätta vem som varit hennes närmaste chef under de perioder hon har beskrivit.

Senast var det Jens Henriksson på slutet, när han kom in som chef. Som interimistisk Vd var det Anders Karlsson som tog över efter Birgitte när hon lämnade banken. Charlotte berättar att hon hade Birgitte som chef från halvåret 2017 till Birgitte lämnade banken. När Charlotte hade sin tjänst som CFO var det Birgitte som till en början var hennes närmaste chef. I slutet av 2014 lämnade Birgitte affärsområdet Baltic Banking, när Priit Perens tog över och var affärsområdeschef. Då hade Charlotte Priit Perens som sin närmaste chef.

Charlotte tillfrågas om hur det såg ut inom AML och KYC inom Baltic Bankig när Charlotte tog över som affärsområdeschef för de tre olika länderna.

När Charlotte fick frågan från Birgitte att ta över var de också överens, Birgitte bad Charlotte att specifikt fokusera på två särskilda områden som Charlotte minns det. Det ena var att se till att affärsområdet Baltic Banking kunde delge den kompetens man hade inom olika områden och komma närmre den övriga gruppen när det gällde vilka processer och rutiner generellt och produkter man har utvecklat. Hur man jobbade med data och alla möjliga kompetenser man hade byggt upp som inte hade specifikt med AML och KYC att göra.

Det andra uppdraget var att jobba vidare med att öka förståelsen runt just de två frågeställningarna, Penningtvättsfrågor generellt och en förståelse för att jobba vidare med kulturfrågorna (förtydligande vid genomläsning; "medvetenheten kring riskfrågorna") runt det men även förståelsen för att vidareutveckla det området.

Charlotte hade inte jobbat med AML och KYC som riskområde i sina tidigare befattningar. Där och då, som Charlotte minns hade hon inte någon riktig uppfattning om det. Charlotte säger att hon vet, med anledning av att hon tidigare varit CFO, hon hade suttit i styrelsen i de tre bankerna, att banken hade "Off-boardat" en hel del kunder och att banken hade minskat risken på det sättet och det i kombination med att Birgitte ville att Charlotte skulle jobba vidare var att banken var i en förändringsfas och att det behövde vidareutvecklas.

Charlotte tillfrågas om det var något pågående AML-program eller något pågående arbete som Charlotte tog vid.

Charlotte berättar att AML-programmet hade startats i Baltikum redan innan, någon gång 2015-2016. Det fanns ett AML-program med ett antal specifika leverabler som man har i ett program eller i ett projekt. De skulle systemimplementera, utveckla m.m.

Charlotte berättade att banken hade "Off-boardat" och tillfrågas om hon var involverad i Projekt Clear.

Charlotte svarar att hon inte var det.

Charlotte tillfrågas om hon fick någon information om att banken hade haft ett projekt och vad det handlade om när hon tillträdde.

Charlotte svarar att hon senare fått ta del av vissa av rapporterna. Charlotte vet inte exakt om det är alla rapporterna men de har hon fått ta del av senare. Där och då, när hon tillträdde, fick Charlotte inte ta del av de rapporterna.

Förhörsledaren förtydligar att frågan mer gällde om hon fick någon information om projektet då hon tog över.

Charlotte säger att just den här frågan är väldigt svår att svara på eftersom det har förflutit väldigt lång tid sedan dess och att Charlotte tagit del av rapporter i efterhand. Exakt vad Charlotte visste där och då har Charlotte väldigt svårt att erinra sig. Charlotte fick aldrig någon sammanhållen genomgång av projektet och vad som framkommit i projektet, vad som hade gjorts i projektet och vad resultatet av det var. "Så nej", det fick inte Charlotte.

Charlotte tillfrågas om Baltic Banking vidtog några särskilda åtgärder inom AML med anledning av att det 2017 började skrivas i media om Danske Bank och den problematiken.

Charlotte minns inte om det var något speciellt med anledning av Danske Bank. Det betyder inte att banken inte gjorde ngt specifikt. Ett år senare under 2018 så vet Charlotte att banken hade en rapport som kom. Inget under 2017, vad Charlotte kan erinra sig.

Charlotte ombeds att berätta vad hon minns om arbetet 2018, om Swedbanks exponering mot Danske Bank.

Charlotte svarar att det är nästan två år sedan och att hon har svårt att komma ihåg exakt och säger att hon får göra så gott hon kan utifrån hennes minnesbild. Charlotte berättar att det kom ut två interna rapporter. Upprinnelsen till rapporterna, hur initiativet togs till det arbete som gjordes, det minns inte Charlotte. Charlotte vet inte om hon ens visste det då. Charlotte vet att det var Compliance som gjorde ett jobb. Exakt hur mycket man gjorde själva, när man tog in hjälp externt ifrån, det minns inte Charlotte.

Charlottes minnesbild är att någon gång under sommaren 2018, runt semestertid så fick Charlotte en rapport från Compliance. Det var en liten krets av personer som var delgivna den rapporten som innehöll en första analys av det arbete som hade gjorts, eller en sammanfattning av de konklusioner som kommit fram.

Den rapporten, som kom precis i samband med semestrarna, gjorde man ingenting av där och

då. Det kom en rapport till senare i september tror Charlotte att det var, som de fick till del att jobba vidare med, att gå igenom de kunder som fortfarande fanns kvar i banken för att avgöra om det var så att de kunde behålla dem eller om banken var tvungna att göra sig av med dem.

Charlotte berättar att hon och hennes kollegor jobbade med att ta hand om det som fanns i rapporten (förtydligande vid genomläsning; rapporten som kom i september), gällande de existerande kunderna.

Det jobbet fortsatte sedan under hela hösten 2018 och en bra bit in på våren 2019. Jobbet gjordes i olika faser. Om inte Charlotte missminner sig hade de jobb också under sommaren och hösten 2019.

Kunderna som redan tidigare hade Off-boardats gjorde de inte något jobb med "där och då".

Charlotte tillfrågas om det var Off-boardingen som gjorde att det drog ut på tiden.

Charlotte svarar att det var en lista med runt två tusen kunder och i alla tre länderna så det var ett ganska omfattande jobb att gå igenom varenda kund. Att göra en omfattande analys, transaktionsscheman och, bygga en riskprofil och förstå vad kunden hade "här och nu" men även historiskt tillbaka. Charlotte berättar att det var ett ganska gediget jobb som gjordes.

Charlotte tillfrågas om hur många personer på banken som aktivt jobbade med de två tusen kunderna.

Charlotte säger att hon inte riktigt kan svara på det men att det var ett stort jobb. Det banken gjorde var att involvera varje land. Varje lands Vd hade skapat en organisation runt sig för att hantera det. Så fort man började jobba ner i organisationen så sprids det ut. Charlotte säger att man lade över det, ner det på en i och för sig begränsad grupp människor så hade de kontroll på vilka som var med och jobbade med listan.

Charlotte tillfrågas om det var personal både från Sverige och respektive land

Charlotte svarar "absolut", banken hade folk från Compliance som var med. Charlotte berättar att de gick igenom vissa av kunderna gemensamt. En del kunder gick man igenom med sina lokala kommittéer och en del kunder på ett riskbaserat sätt där de lyfte upp och hade en gruppgemensam eller en gemensam diskussion med folk också från Compliance som var involverade.

Under hösten 2018, 27 september skriver GSI Estonia en egen rapport som handlar om personal och har personalfokus. Charlotte tillfrågas om den skrevs med anledning av Swedbanks interna rapport som kom i september 2018.

Charlotte kan inte svara på om den var ett resultat av rapporten som sådan men säger att det hängde ihop med hela analysen av Danske Bank.

Compliance då bad den lokala organisationen GSI, att göra en vidare genomgång även av personal och utreda om det har varit några oegentligheter eller om det har varit någonting som banken behövde ta tag i runt personalen.

När GSI-rapporten kom bestämdes det att utredningen runt personalfrågan skulle tas över av Compliance.

Charlotte tillfrågas om arbetet runt personalfrågan ingick i samma projekt som de

jobbade med under hösten.

Det Charlotte och hennes kollegor jobbade med under hösten var frågan runt rapporten som kom i två versioner från Compliance, det var själva arbetet med kunderna. Skulle de behålla de där kunderna eller skulle de göra sig av med kunderna baserat på en analys av vad de hade gjort för transaktioner och hur det helt enkelt såg ut med riskprofilen runt kunden.

Själva personalärendet tog Compliance. Kundfrågan tog "affären", med hjälp av avstämningar med vissa personer på Compliance.

Både Projekt Doris och Projekt Nemo har nämnts. Charlotte tillfrågas om namnet på det projekt de jobbade med under hösten 2018.

Charlotte berättar att projektet hette Doris från början men bytte senare namn till Nemo, så det är egentligen samma projekt. Det är projektnamnet för själva kundanalysen av de två tusen kunderna som de jobbade med.

Under hösten släppte banken sin Q3-rapport. Charlotte tillfrågas om hon var involverad i den kommunikationsplan banken tog fram inför Q3-rapporten hösten 2018.

Charlotte svarar att det är en väldigt vid fråga som nästan är helt omöjlig att svara på. Charlotte säger att hon inte vet om det finns "en" kommunikationsplan. Charlotte ber förhörsledaren ställa om frågan.

Charlotte ombeds berätta utifrån hennes egen minnesbild om hur hon var involverad i arbetet inför Q3-rapporten hösten 2018.

Charlotte svarar att det är lite rörigt i "time-linen", under den hösten, vad som kom först och vad som kom sen. Precis som man gör inför alla kvartalsrapporter så jobbade man i banken med förberedelser av olika slag. Det är dokument som tas fram, Q&A, Questions and Answers och sådana saker. Charlotte minns att de jobbade bland annat med att ta fram en Q&A för många frågor. Normalt sett är det IR i kombination med Finance som gör ett ganska stort dokument, vilket sker inför varje kvartalsrapport.

Charlotte berättar att inför Q3 – 2018 jobbades det också med ett separat dokument bland annat runt AML och AML-frågor. Det jobbet var Charlotte bland annat involverad i. Sen är det alltid så att man svarar på en mängd olika frågor som kommer. Det kan handla om räntenetto, korttransaktioner och allt möjligt. Det är ganska vanligt att man blir involverad i att svara på olika typer av frågor både som i Charlottes gamla roll som CFO men även som affärsområdeschef. Finance tar ofta fram "Basic-svaren" på frågorna men Charlotte minns att de hade ett särskilt dokument runt AML-frågor.

Charlotte tillfrågas om anledningen kring det var att det hade varit fokus kring Danske Bank.

Charlotte berättar att det bland annat var med anledning av Bloomberg-artikeln, som inte minns exakt när den kom ut, i september eller oktober, men i alla fall innan kvartalsrapporten var det lite rörigt runt de här frågorna och den "beryktade" Bloomberg-artikeln. I och med att det hade varit fokus på det, vilket är Charlottes minnesbild, så skedde det ett särskilt förberedelsejobb inför Q3 på grund av att det hade varit fokus på de frågorna, tidigare under hösten.

Hur resonerade man utifrån de egna rapporterna som banken hade tagit fram, var det någon särskild diskussion kring det hur man skulle förhålla sig, när man arbetade med dokumentet och diskuterade hur banken skulle kommunicera.

Charlotte svarar att "inte vad hon minns", eller i alla fall inte vad Charlotte minns att hon har varit med i, att det var något särskilt.

I samband med Q3 kommunicerade banken, dels vid rapporten men även i media. Charlotte tillfrågas om hur hon tycker att den kommunikationen stämde med den bild Charlotte hade som "Head of Baltic Banking", av hur det såg ut.

Charlotte säger att det också är en väldigt svår fråga att svara på för att både Kommunikation, IR, Birgitte har en "massa möten", intervjuer och får frågor. Charlotte säger att hon faktiskt inte har någon samlad bild av vad det var som kommunicerades. Det var säkert jättemånga uppgifter som lämnades och Charlotte har ingen sammanhållen bild. Charlotte har svårt att faktiskt säga någonting om hur det var "där och då" och om det stämde överens eller inte. Charlotte har en väldigt fragmenterad bild.

Förhörsledaren förtydligar att han främst tänkte på kommunikationen kring AML-frågorna.

Charlotte svarar att hon förstår det. Charlotte tänker att banken haft hundratals möten med investerare och träffat media. Charlotte har inte varit med i de där diskussionerna, hon är aldrig med på de där mötena. Det enda, egentligen publika sammanhanget som Charlotte lyssnade in på var det sedvanliga analytikermötet.

Då var Charlotte inte ens i rummet, vilket de ofta inte är vid kvartalsrapporterna. Då sitter man ofta och lyssnar i ett eget rum någonstans med sin personal och lyssnar in på "call-en" som är på morgonen. Det var det enda tillfället som Charlotte "lyssnade in" på hela. Sen är det klart att Charlotte såg henne på tv, på Aktuellt eller så där. Charlotte har inte någon sammanhållen bild av exakt huruvida det stämmer överens eller inte med den.

Under hösten 2018 anlitade Swedbank Erling Grimstad. Charlotte tillfrågas om hon var involverad i det arbetet.

Charlotte svarar att hon inte var det och har aldrig träffat honom. Charlotte kan inte svara på när hon visste om att han var anlitad. Det är någonting hon har funderat på i efterhand. Charlotte var aldrig med i någon upphandling av hans uppdrag, hon vet inte exakt "scopet". I efterhand har Charlotte läst rapporten och vad hon förstår finns det flera rapporter från Erling Grimstad. Det gäller att hålla isär om man säger "Grimstadrapporten".

Charlotte tillfrågas om hon inte hade någon kontakt med Erling Grimstad under 2018 med anledning av att Charlotte hade rollen som "Head of Baltic Banking".

Charlotte svarar att hon inte hade någon kontakt med Erling Grimstad.

Charlotte tillfrågas om när hon fick kännedom om eller blev involverad i "Grimstadsrapporten" som levererades till banken runt 10 december 2018.

Charlotte berättar att hon fick rapporten först sent under våren 2019, någon gång i maj eller juni, i samband med att de suspenderade deras VD och CFO i Estland.

Charlottes minnesbild är att banken hade fått en rapport, det exakta innehållet i den visste

Charlotte inte om, och att de hade anlitat honom någon gång mellan juni och december 2018 innan jul. Charlotte fick ta del av den fysiska rapporten i maj eller juni 2019.

Någon gång där emellan visste Charlotte om att det fanns en rapport. Charlotte kan inte säga exakt när, Charlotte visste inget om den totala omfattningen av innehållet i rapporten. Men visste att den handlade om Estland och att man hade gått igenom "förhållanden" och Charlottes uppfattning när det gällde personalfrågan var att det skulle utredas av Compliance och att det då hade varit del av Erling Grimstads uppdrag.

Mer exakt visste inte Charlotte då hon inte hade varit med i upphandlingen eller i frågan till Erling Grimstad eller hans kollegor. Charlotte visste inte om det totala innehållet i rapporten då hon inte heller tagit del av rapporten.

Charlotte tillfrågas om hon har tagit del av de övriga rapporterna Erling Grimstad har medverkat till.

Charlotte svarar "Nej - inte förrän senare". Charlotte kan inte svara exakt på vilka rapporter hon fick ta del av i maj - juni 2019 inför att de suspenderade VD´n och CFO´n, eller lite senare under augusti september 2019 när de jobbade med svaren till Finansinspektionen och den Estniska Finansinspektionen.

Charlotte tillfrågas om Erling Grimstads rapporter eller rapporter som underkonsulter till Erling Grimstad har producerat, har bidragit till suspenderingar av personal.

Charlotte ber förhörsledaren att förtydliga frågan då hon uppfattar den för vid.

Erling Grimstad har skrivit flera rapporter som Charlotte har uppgett att hon tagit del av, dels i samband med när de har suspenderat personal. Är bakgrundsmaterialet till beslutet att suspendera personal hämtat ur Erling Grimstads material.

Charlotte svarar att de har suspenderat flera personer. Charlotte börjar med att berätta om maj-juni 2019 då suspenderade de VD och CFO i Estland, Robert Kitt och Vaiko Tammeväli. Upprinnelsen till det var att banken hade haft en dialog med ECB om lämpligheten. ECB gör lämplighetsprövningar av alla ledande befattningshavare.

Då gör man alltid en intern "Fit and Proper – bedömning" och då tog Charlotte hjälp av Legal, hon tror inte att det var Compliance utan att det var Group Legal på Swedbank, de hjälper till med sådant och i samband med det så fick Charlotte ta del av en av rapporterna. Det var den som hade kommit i december som var i "Draft-form".

Charlotte ändrar sig och säger att det inte var Erling Grimstad, det var en annan som "kommit till ytan" som härstammade från arbetet 2017. Det arbetet som kom upp i samband med "fit and proper", om hon inte missminner sig. Hon måste göra en reservation för att hon blandar ihop rapporterna. Där i var båda de här personerna namngivna och om hon inte missminner sig kom det från ett jobb 2017 som hade kommit henne till del.

Baserat den information gjorde de bedömningen att de helt enkelt inte kunde ha dem kvar. Men de hade inte tillräckligt med belägg där och då för att avskeda dem. Därför gjorde de en sådan lösning att de suspenderades och de fick fråntäda sina befattningar men de var fortfarande formellt anställda i banken men fick inte utföra sina jobb.

Charlotte säger att hon inte är kvar i banken heller så för henne blir det att en del av henne försöker gå vidare och hitta ett nytt förhållningssätt till det här och en del av henne vill hjälpa

till och på något vis komma ihåg allt, men det är svårt.

Charlotte tillfrågas vem det var som delgav henne Erling Grimstads rapport från december i fysisk form, vem hon fick den av.

Charlotte fick den i elektronisk form. Hon tror att den kom ifrån Legal, att hon fick be Anders Karlsson som då var Vd att hon ville ta del av den. Hon kan inte namnge exakt vem det var men hon har för sig att den kom från Legal och det kan ha varit Jennifer.

Charlotte tillfrågas om hon fick någon förklaring varför hon inte fått den tidigare.

Charlotte svarar att: "Det var knappast Jennifer som skulle stå till svars för det".

Förhörsledaren säger att det är förståeligt men att Charlotte ändå fick kännedom om rapporten av någon innan hon begärde att få den i fysisk form. Charlotte tillfrågas av vem hon fick den informationen.

Charlotte säger om hon nu inte blandar ihop det så är det två olika rapporter. Dels är det Erling Grimstads rapport från december men sedan om det var hans rapport eller om det var någon underkonsultrapport från 2017 det minns hon inte exakt men det är två olika rapporter. Charlotte frågar om frågan gäller december rapporten.

Förhörsledaren säger ja och så tar vi den andra rapporten sedan.
Charlotte tillfrågas av vem hon fick kännedom om att Erling Grimstads december 2018 rapport fanns.

Charlotte säger att det antagligen var från Cecilia Hernqvist. Hon kan inte säga exakt men hon misstänker att det var hon.

Charlotte tillfrågas om rapporten från 2017 som handlade om personal av vem hon fick kännedom om den.

Det var från Legal.

Förhörsledaren säger att Charlotte säger att hon fick "decemberrapporten" i fysisk form i maj-juni och tillfrågas hur det var med den andra rapporten.

Charlotte säger att det var samtidigt som december rapporten.

Charlotte tillfrågas om hon ställde frågan varför hon inte fått det materialet och den informationen tidigare.

Charlotte undrar, är frågan om hon "ställde någon till svars".

Förhörsledaren svarar att Charlotte fått information om att de finns och när hon tar del av dem i fysisk form och den informationen som ändå framgår.

Charlotte säger att rapporten från 2017 visste hon faktiskt inte om att den fanns förrän den dök upp. Som hon har förstått i efterhand, hon vet inte men det är hennes uppfattning, härstammar den från Project Clear eller runt det projektet och det visste hon inte omfattningen om eller fick någon information om så det var svårt att fråga något om något hon inte visste fanns.

Vad gäller Erling Grimstads rapport från december ställde hon inte frågan varför hon inte

hade fått den. Charlotte kan inte minnas att hon gjorde det. Å andra sidan hade hon också förstått att det var en pågående diskussion om innehållet och konklusionerna i rapporten mellan Compliance och Erling Grimstad, huruvida om det var en final rapport eller inte, om den var i "draft-format" eller om man skulle komma överens om att det slutliga innehållet i den.

Charlotte tillfrågas om rapporten som fanns från 2017 som hon fick samtidigt som Erling Grimstads rapport, om hon ställde frågan varför den inte kommit henne till del tidigare.

Charlotte ställer en motfråga; "vem skulle hon ha frågat?".

Förhörsledaren säger att det är upp till Charlotte att svara på.

Charlotte svarar att hon inte gjorde det för den hon skulle ha kunnat fråga var Birgitte Bonnesen men hon fanns inte kvar. Charlotte säger att när hon med andra som där och då, i juni fick del av den här rapporten bedömde de ändå att innehållet var så pass graverande att de inte kunde ha kvar deras vd och CFO.

Charlotte kan inte svara på om hon hade agerat exakt likadant om hon hade fått den 2017. Hon vet inte det, det är en hypotetisk fråga men där och då 2019 då bedömde de att den här informationen kan de inte ha utan att agera.

Charlotte tillfrågas om hon hade någon dialog med Cecilia Hernqvist om rapporterna när Charlotte hade fått "december-rapporten" och rapporten från 2017.

Charlotte säger nej, egentligen inte. Vad hon minns var inte Cecilia Hernqvist involverad i själva suspenderingen. Hon tror att Cecilia Hernqvist kanske inte ens hade kvar sin roll som chef för Compliance utan hade en annan roll då.

Charlotte tillfrågas om det skett tidigare att personal i Swedbank Baltikum fått sluta med anledning av oegentligheter, som till exempel inblandning i misstänkt penningtvätt eller korruption.

I sådana fall har det varit vid sådana händelser som hon har fått ta del av i efterhand och som hon fått lärdom av genom olika rapporter som hon har läst. Hon har inte varit delaktig någon sådan aktivitet. När de suspenderade [redacted] och [redacted] var det Charlottes första inblandning i det här.

Där och då bedömde de att det var tillräckligt graverande för att agera. De kände ändå inte att de hade hela, eftersom de hade en pågående utredning med bland annat Clifford Chance, behövde de mer information för att slutligen agera. De kände att de var tvungna att agera för att göra någonting. Sedan var det i slutet av september som de slutligen entledigade dem.

Charlotte tillfrågas om hur hon ser på det här med resurser och kompetens inom AML och KYC och hur utvecklingen såg ut, om hon tittar tillbaka fram till att hon slutade. Charlotte tillträdde sommaren 2017 som Head of Baltic Banking.

De ökade upp antalet resurser rejält. Uppenbarligen så här i efterhand så behövdes mer eftersom det hela tiden ökade på. Å andra sidan är det väldigt svårt att veta exakt hur man ska "staffa upp" (öka antalet resurser) när man inte vet var man ska sluta någonstans. Hon fick ett uppdrag att jobba vidare med kultur och utveckla förståelsen. De pratade aldrig egentligen om själva resursfrågan när hon tillträdde. Hon kan tycka att de hade fokus på frågorna och de

ökade på.

Eftersom hon satt på möjligheten att påverka fokus på inom affärsområdet och resurser hade hon en väldigt tydlig bild, att de aldrig fick "gå kort på" resurser på grund av att de inte hade råd i den här frågan utan de måste se till att "staffa upp".

Det skedde också en del organisationsförändringar, ansvar gick ifrån Baltic Banking, GSI till centrala enheter. Hon vet att de "committade" sig att finansiera även efter det att enheterna flyttats över, för att de skulle se till att Baltic Banking fick den hjälp de behövde. Att det var fokus på frågan och att de utvecklade mer, det hade de som ett av deras viktigaste mål under de här åren.

Det var däremot ett "Baltic Banking-mål" som hon satte upp som ansvarig. Det var inte förrän hösten 2019 som hon tyckte att det var en enhetlighet och en samordning runt koncernen som helhet runt de här frågorna. Fokuset med en gemensam målsättning och gemensamt arbete, där var ansvaret decentraliserat för de här frågorna. Det fanns inte en sammanhållen målbild för koncernens arbete förrän ganska sent.

Baserat på det uppdrag hon fick och det jobb hon gjorde det kan hon stå för, att de ändå flyttade fram positionerna både vad det gäller resurser, utveckling av system och analys. De fortsatte att "offboarda" väldigt mycket kunder och fokuserade på de frågorna. De hade lokalt fokus men antagligen inte tillräckligt eftersom de hela tiden var tvungna att öka på mer. Det var uppenbarligen en avsaknad av en koncerngemensam bild eftersom det kom till ganska sent.

Charlotte säger att hon behöver förtydliga det hon sa, att det inte har varit en gemensam koncernfokus på AML. De hade inte ett gemensamt AML-program först ganska sent, hon vet inte om det kom våren eller hösten 2019, hon minns inte. Men Baltic Banking hade sitt eget och Swedish Banking hade sitt, det var det hon menade med att det inte fanns en gemensam uttolkning av deras policys och procedures, de hade inte en gemensam KYC-kommitté på koncernnivå. Normalt så har man kanske lokala och sedan kan man eskalera upp det till en koncerngemensam. Det var decentraliserat.

Charlotte tillfrågas om stocken med HRNR-kunder (High Risk Non-Resident) från det att hon började till när hon sedan lämnade, eftersom de har "offboardat" väldigt mycket, om hon kan ge en bild av hur det såg ut när hon lämnade jämfört med när hon tillträdde.

Charlotte säger att definitionen HRNR är lite "lurig" den har ändrats under "resans gång". När hon lämnade hade de inte det som en kategori av kunder utan det var tidigare, hon vet inte när det försvann. De hade sitt riskklassificeringssystem där de klassade kunder så de pratade inte om den gruppen.

Charlotte säger vidare, om du *(Fhls ant: förhörsledaren)* menar högriskkunder generellt och inte bara just den definitionen så skulle hon säga att från den perioden när hon klev in till att hon lämnade så har den fortsatt att minska. Sedan skedde det uppenbarligen en stor "offboarding" redan innan, 2017 och 2016 både i Lettland och i Estland, det var innan hon fick sin affärsområdesroll. I olika etapper har risknivån rent generellt sätt minskat.

Charlotte tillfrågas om hon själv har någon fundering eller något hon vill förtydliga innan förhöret avslutas.

Inte annat än att som hon sagt flera gånger att hon hoppas att hon har kommit ihåg rätt. Det är

en lång period, nästan två år sedan, som hon satt i de här frågorna.

Det var väldigt, väldigt komplex materia och det är lång period där det har skett väldigt mycket informationsflöden. Både i form av interna rapporter och media och vad hon själv varit del i så hon hoppas att hon kommer ihåg rätt.

Hennes ambition är att verkligen göra det men det är också svårt att exakt veta när hon fick del av någonting och vad som har kommit till henne i efterhand.

Förhöret avslutas klockan 10:03.

Onsdagen den 1 juli klockan 08.45 var Charlotte hos EBM och läste igenom sin förhörsutsaga tillsammans med ombudet Jonas Granfelt.

Efter några förtydligande godkände Charlotte förhörsutskriften i sin helhet.

Avslutas 09.43

Förhör

Myndighet
Ekobrottsmyndigheten

Signerat av

Signerat datum

Enhet
Stockholm FMK

Diarienr
9000-K822-19

Hörd person
De Falck, Eva

Personnummer

Den hörde är	ID Styrkt	Sätt	Ställning till misstänkt - målsägande - vittne
Vittne	Ja	körkort gilt tom, 27.11.2028	

Tolk

Språk

Ytterligare information om anledning till förhör
Hörd utifrån sin befattning hos Swedbank AB.

Underrättad om misstanke

Underrättad om rätt till försvarare	Godtar den försvarare som rätten förordnar	Försvarare/ombud önskas	Försvarare/ombud närvarande

Förhörsledare	Förhörsdatum	Förhör påbörjat	Förhör avslutat
Ann-Christin Sandén	2020-07-02	08:59	10:24

Förhörsplats	Typ av förhör	Förhörssätt
EBM, Hantverkargatan 15, Stockholm	RB 23:6	Ljudbandsförhör

Förhörsvittne

Utskrivet av
A-CS

Involverade personer	Personnummer/Orgnr	Roll
Backlund, Helena		Ombud

Involverad personal	Funktion
Björn Sandman	Biträdande förhörsledare

Berättelse

I förhör kallas Eva De Falck för Eva. Vid förhöret närvarar ombudet advokat Helena Backlund.

Eva informeras om att förundersökningen hon hörs i bland annat gäller Grovt Svindleri med anledning av Swedbanks externa kommunikation angående misstänkt penningtvätt i Baltikum.

Eva informeras om att det kommer ske ljudupptagning av förhöret och att förhöret kommer skrivas ut i sammanfattad form. När förhöret är utskrivet får hon komma tillbaka till Ekobrottsmyndigheten för att ta del och godkänna utskriften. Ljudupptagningen kommer att arkiveras i sin helhet.

Eva och ombudet advokat Helena Backlund delges att åklagaren Thomas Langrot fattat beslut om att det är yppandeförbud gällande förhöret, det som förhöret handlar om och det som framkommer vid förhöret. Yppandeförbudet gäller tills att åklagaren meddelar annat.

Eva och ombudet advokat Helena Backlund tillfrågas om de har förstått innebörden av yppandeförbud och vad en överträdelse av förbudet kan innebära. Båda uppger att de har förstått innebörden.

Befattning hos Swedbank

Eva ombeds berätta om sin befattning/funktion hos Swedbank och under vilken

tidsperiod det har varit.
Evas senaste befattning hos Swedbank har varit som chefsjurist på koncernnivå. Hon var även styrelsens sekreterare fram till december 2019. Hon tillträdde sin befattning 2016. Innan dess var hon chefsjurist för Svensk bankverksamhet i Swedbank, kontorsrörelsen och telefonbanken för den svenska delen. I den rollen som hon tillträdde juni 2016 rapporterade hon till chefen för CEO Office Mikael Björknert och sedan till Ragnar Gustavii som efterträdde honom som chef för CEO Office.

I den ledningsgruppen fanns det andra gruppgemensamma funktioner som HR och Kommunikationschef och så vidare. Vd Birgitte Bonnesen hade den modellen att hon hade ett CEO Office och hade inte de här koncerngemensamma funktionen rapporterande direkt till sig.

Eva rapporterade inte till Vd Birgitte Bonnesen.

När Birgitte Bonnesen entledigades på stämman 2019 blev Anders Karlsson som hela tiden hade varit Birgitte Bonnesens "närmaste man" tillförordnad Vd. Anders Karlsson upphävde då CEO Office och sedan det genomfördes hösten 2019 rapporterade Eva direkt till Vd.

Innan Swedbank jobbade Eva 12-13 år på Handelsbanken i olika chefsbefattningar, olika chefsjuristroller och även på affärssidan. Hon har även jobbat statligt för Exportkreditnämnden i många år.

Eva tillfrågas när hon slutade på Swedbank.
Eva lämnade sin tjänst på Swedbank i april 2020. Hon är arbetsbefriad men har inte kvar sin befattning. Hon har två styrelseuppdrag på två Sparbanker där hon sitter på Swedbankmandat. Eva har hela tiden haft den här typen av styrelseuppdrag, i delägda Sparbanker och dotterbolag och sådant.

Styrelseprotokoll

Eva ombeds berätta om formen för styrelseprotokollen, hur de upprättas och justeras.
Styrelseprotokollen följer Aktiebolagens regler om hur styrelseprotokollen ska vara upprättade. Det ska inte vara diskussionsprotokoll utan det är egentligen ett beslutsprotokoll. Man anger inte personer där man till exempel berättar att det har förekommit en diskussion eller en fråga utan man anger att det har förekommit en fråga, men inte alltid för de kan inte vara uttömmande eftersom de ändå är väldigt omfattande.

Det är beslutsprotokoll där man också ska hänvisa till vad det är för material som åberopas och presentationer och så vidare. Den formen har styrelseprotokollen och de är skrivna på engelska eftersom det är koncernspråk men föredragningarna är på svenska.

Styrelseprotokollen justeras sedan, dels så skickas de ut tillsammans med styrelsematerialet, minst en vecka innan styrelsemötet. Då har alla möjligheter att komma med synpunkter. Det finns sedan en särskild punkt på dagordningen där man också får komma med synpunkter på styrelseprotokollen. Ibland finns det sådana och då rättas det till. Styrelseprotokollen skrivs sedan under av ordförande och vice ordförande (justering). Det är en väldigt rigorös justeringsprocess.

Eva tillfrågas om styrelseprotokollen alltid skickas ut till kommande styrelsemöte för justering.
Eva säger ja och "per capsulam-protokoll", de som tas på handlingarna och där det inte är

något fysiskt möte, de justeras av hela styrelsen av de som varit med, som en formalitet. Vanliga styrelseprotokoll från fysiska möten skrivs under av ordförande och vice ordförande. Men det finns en särskild punkt på dagordningen där det alltid finns möjlighet för en enskild styrelseledamot att komma med en korrigering eller om man tycker att något bör framgå tydligare. Ofta kommer sådana synpunkter direkt till Eva innan styrelsemötet. Eva har då föredragit det på styrelsemötet och sagt att det har kommit upp synpunkt på "det här och det här" och att hon har rättat till det i styrelseprotokollet. Med de korrigeringarna godkänner man föregående protokoll på styrelsemötet och lägger det till handlingarna.

Det är också en beslutspunkt, föregående protokoll skickas ut, kommer upp som en punkt på dagordningen, det föredras normalt inte eftersom det har varit utskickat. Sedan beslutas det att det godkänns och läggs till handlingarna. Dessutom skrivs det under av ordförande och vice ordförande.

Eva tillfrågas om det kunde det hända att någon som inte hade varit med på styrelsemötet justerade protokollet och hade synpunkter.
Eva säger nej och att det hade varit "konstigt". Det är ingen specifik "justeringsperson" som man utser utan det justeras på styrelsemötet och skrivs under för formens skull av ordförande och vice ordförande. Hon har aldrig varit med om, som hon kommer ihåg, att någon som inte varit med på styrelsemötet kommer med synpunkter.

Däremot kan det förstås komma frågor från de som inte varit med på styrelsemötet.

Eva tillfrågas om när andra som inte har varit med på styrelsemötet, får ta del av styrelseprotokollet.
Den personen som var assistent i Board Office, Annika Winther, hon brukade skicka ut styrelseprotokollet. Eva skrev styrelseprotokollet, eller den som var sekreterare, så som hon uppfattade "saker och ting" på styrelsemötet. Ofta var det utifrån det material som hade skickats ut och också om det var någon fråga som hon upplevde var viktig som borde framgå, eller om det var någon diskussion om någon punkt.

Sedan skickas styrelseprotokollet ut till den som har föredragit punkten och den personen kommer med synpunkter. Det här ombesörjer assistenten i Board Office som då var Annika Winther. Assistenten skickar bara den punkten och man får aldrig titta på något som någon annan har sagt utan det är bara det man själv har föredragit.

Till exempel om det är Vd som har dragit sin CEO Report på styrelsemötet då får Vd bara se den punkten. Det är den delen som Vd kan justera. Om det är chefen för Compliance så får hon se sin del och är det chefen för Internrevision så får den personen se sin del och så vidare, det är alltid så det går till. Sedan vet inte Eva om det sker något annat vid sidan om men det är så här det ska gå till.

Eva tillfrågas att hon har sagt att man på det kommande styrelsemötet, när man på dagordningen tar upp det föregående styrelseprotokollet, att man då kan få komma med synpunkter.
Det är inte några tjänstemän som kan komma med synpunkter då utan det är bara ledamötena som får göra det. Tjänstemännen får komma med synpunkter på sin föredragning. Eva skriver det som hon har uppfattat på styrelsemötet och hon har inte någon skyldighet att ta till sig det som tjänstemännen skriver och om de skulle stryka något.

Eva vill tillägga att under den "turbulenta perioden" som var i Swedbank från 19 februari 2019, när Uppdrag Granskning första episod sändes, var det väldigt många extra styrelsemöten, det var "var och varannan dag". Under den perioden så skickades alla

styrelseprotokoll också till Gernandt & Danielsson advokatbyrå för en "kvalitets säkring". Det var på ordförandens och vice ordförandens uppdrag.

Eva tillfrågas om Gernandt & Danielsson advokatbyrå fick ta del av hela styrelseprotokollen.
Det var inte några "vanliga protokoll" utan det var just de som handlade om "den här situationen". De skickade inga andra vanliga punkter till Gernandt & Danielsson utan det var de extra styrelsemötena som handlade om AML, penningtvättsproblematiken, som skickades dit.

Eva tillägger att som ordförande i Insider Kommittén vilket hon också var under den här tiden så har inte all information kommit henne tillhanda. Hon har därför inte kunnat göra de bedömningar som borde göras.

Gernandt & Danielsson har kommit med vissa synpunkter men det är inte alltid som Eva har tagit till sig det heller, för hon måste känna att hon kan stå för det som är skrivet i styrelseprotokollet. Exempelvis en sådan sak var att man exponerade banken för en viss risk när Eva faktiskt säger att hon inte har fått tagit del av informationen förrän "vid den här tidpunkten" fast den har funnits tidigare, men det kände hon att hon inte kunde kompromissa med. Det kan vara känsligt och kan utsätta banken för en viss risk men samtidigt kan Eva inte säga någonting som inte stämmer, så sådana synpunkter har hon inte tagit till sig. Det vet Gernandt & Danielsson om, som har kommit med lite andra synpunkter, men "väldigt, väldigt lite".

Styrelseprotokoll 17 juli 2018
(Fhls ant: Styrelseprotokollet i beslag, 2019-9000-BG297-17)

Förhörsledaren berättar att Eva ska bli visad ett styrelseprotokoll från den 17 juli 2018.

Eva får ta del av sid 1-3 (av totalt 20 sidor) och blir informerad om att det inte är hela styrelseprotokollet som hon kommer att få se.

Förhörsledaren hänvisar till sid 1 av styrelseprotokollet.
Eva tillfrågas om de personer som framgår på styrelseprotokollets första sida om det är dem som är närvarande vid mötet.
Eva säger ja men att det också kan vara andra närvarande. Ledamötena som är närvarande det är dem som framgår på protokollet. Sedan ska alltid CEO och CFO och sekreteraren vara närvarande och sedan kommer de som har föredragit punkter. Ibland kan det vara med någon till på de punkterna men som inte har föredragit någonting och då nämner man inte alltid den personen.

Förhörsledaren hänvisar till sid 2 och 3, 4§a "CEO REPORT", och Eva ombeds läsa det.

Förhörsledaren läser upp 3:e stycket på sid 2.
"Danske Bank in Estonia is suspected to have been used for money laundering amounting to billions of DKK with connection to Russia and in addition suspected to have been involved in illegal arms trade to North Korea and Iran. In light of this news, Swedbank is looking into transactions and other links, if any, to Danske Bank in Estonia".

Förhörsledaren säger att det här var en del av det som står under CEO Report. Eva tillfrågas om Birgitte Bonnesen informerade styrelsen om att banken hade en intern

rapport daterad den 12 juli 2018.
Inte vad Eva kan komma ihåg.

Förhörsledaren säger att rapporten heter, *Baltic Banking´s exposure mainly related to Danske Bank Estonia Case,* daterad 12 juli 2018.
I sådant fall hade Eva skrivit det.

Eva tillägger att det här var jättelänge sedan och det är jättemycket som har hänt. Hon kanske inte kommer ihåg allting. Det hon vet är att det uppdagades efter Uppdrag Granskning 1 att Swedbank hade både själva och med extern hjälp företagit "en massa" olika undersökningar, varav väldigt få hade kommit till styrelsens kännedom och definitivt inte till hennes kännedom i egenskap av chefsjurist.

Eva och chefen för Internrevision upptäckte flera sådana utredningar i sen tid när "de redan var överspelade" och som inte hade informerats om eller som hade informerats selektivt om till styrelsen. Man hade utlämnat viss information som Eva tycker borde ha framgått.

Eva säger att enligt hennes uppfattning hade det stått om det hade varit så att man hade hänvisat till någon rapport.

Eva tillfrågas om att hon säger att man selektivt kommer med information till styrelsen, kan det vara så att man tog selektiv information från rapporter men inte hänvisade till rapporten i sin helhet.
Eva säger att det är jättesvårt för henne att säga, hur någon har valt ut informationen. CEO report är en skriven rapport men Vd kommenterar väldigt sällan det skrivna om det inte är något speciellt eller någon fråga, för det har alla fått tagit del av. Ofta är det andra saker som har inträffat som Vd vill berätta och det är inte säkert att det här ens har stått i själva den skrivna rapporten, "troligen inte" *(Fhls ant: Eva hänvisar till det som är skrivet under §4c).*

Ofta är det sådant som har inträffat och någon har läst om. Eva minns lite svagt att just det här med den illegala vapenhandeln till Nordkorea och Iran, det hade stått i tidningarna. Så det kan också har varit så att det var någon fråga om det innan och att någon sa "det skulle vara bra om du kunde nämna några ord om det här". Så kan någon styrelseledamot säga.

Som sekreterare skriver Eva och är helt fokuserad på att skriva så hon minns därför egentligen inga detaljer från de här mötena.

Hon kan säga att normalt sett hade det stått i styrelseprotokollet om man hade refererat till en rapport, om det var en rapport som var utsänd. Var rapporten inte utsänd, vilket den troligen inte var om den fanns, så hade man knappats refererat till den för då hade styrelsen velat se den.

Förhörsledaren säger att rapporten skrevs den 12 juli och att styrelsemötet var den 17 juli. Det som man läser i tredje stycket så är det Danske Bank i Estland som man refererar till och deras problematik.
Eva säger att hon tror att det var det som också stod i tidningen. Det här indikerar som hon brukade göra, att det nämndes väldigt kort och att det troligen inte var mer än så här. Det hade troligen framgått om det hade kommit frågor *(Fhls ant: Eva hänvisar till det som står i 3:e st).*

Mejl från Birgitte Bonnesen daterat 21 september 2018

Förhörsledaren berättar att Eva ska få se en del av ett mejl som är skickat från Birgitte Bonnesen till FB.Compliance. Insider.

Eva får titta på en kopia av mejlet för att ta del av det.

Eva tillfrågas om hon vet vad det är för mejl utifrån ämnesraden, *"I herby confirm that I have read and understood the Insider rules. Information to persons with access to inside information concerning Swedbank AB"* och med mottagaren, " *FB Compliance Insider".*
Utan att veta "hundra procent" skulle Eva tolka det som att det bara är en bekräftelse på att man vet att man finns med på en Insiderlista. Innan Group Legal tog över insiderhanteringen så var det Compliance som ansvarade för den. Sedan tyckte Compliance att det var fel att det låg i "Andra linjen" och då togs det över av Group Legal som var "Första linjen". Då hade även Group Legal en rutin.

Insiderlistor öppnas normalt kvartalsvis innan man släpper en kvartalsrapport, det är det vanligaste, och om det är något stort förvärv eller avyttring på gång eller något sådant. Då måste man tala om för dem som finns på en lista att "nu är du på en lista och du får inte handla i Swedbanks instrument" och så får man bekräfta det. Eva antar att det är ett sådant bekräftelsemejl.

Eva tillfrågas om det även kunde upprättas en insiderlista om man får kännedom om annan information exempelvis en utredning eller något sådant där det skrivs en rapport.
Eva kan inte svara på det. Under den tiden som Eva har hanterat det här har administrationen skötts av en assistent, så det har inte skötts av Eva personligen. Eva vet inte i detalj hur de praktiska rutinerna sett ut eller hur ordalydelsen i bekräftelsemejlen sett ut. Eftersom hon själv har varit med på alla de här insiderlistorna som har rört till exempel kvartalsrapporter så vet hon att man får ett mejl som man aktivt måste kryssa i att man har tagit del av och vad det innebär. Det kommer sedan ett svarsmejl till den som hanterar administrationen.

Vid genomläsning 2020-08-31, förtydligar Eva och säger att hon inte kan svara för hur det har skötts innan Group Legal fick ansvaret.

Eva kan säga det med tanke på att det har "poppat upp en massa information" av det slaget som normalt inte finns i en bank och som enligt insiderreglerna, MAR-reglerna, så utgår man ifrån att när informationen når banken når den också relevanta personer, så att man kan göra en bedömning. Det är inte alltid så i en jättestor organisation.

I den rollen som Eva har haft som ordförande i Insiderkommittén så har det kommit "en massa information" som borde ha bedömts tidigare och som då kanske hade varit insiderinformation.

Huvudregeln enligt MAR är att, är det information som bedöms kunna påverka aktiekursen i en förnuftig investerares ögon eller som är sådan information som allmänheten behöver få kännedom av för att kunna ta ett investeringsbeslut, då ska den offentliggöras direkt. Det är huvudregeln.

Man kan också skjuta upp offentliggörandet och då måste rekvisiten enligt MAR regelverket vara uppfyllda för det. Det är ganska rigorösa regler för det och det är också så att öppnar man en Insiderlista på grund av en viss information, en rapport eller något sådant, då måste man offentligöra informationen sedan. Det måste finnas skäl att inte offentligöra det direkt. Finns de skälen och rekvisiten är uppfyllda måste man sedan offentligöra det väsentliga i den rapporten för att överhuvudtaget kunna besluta om ett uppskjutande. Det finns en sådan problematik och det här måste ske ganska omgående.

Man kan inte besluta om att en rapport som plötsligt "poppar upp" och som tidigare har kommit till vissa personers kännedom men inte kunnat bedömas i tid. Den rapporten kan man inte på något sätt öppna en Insiderlista för i efterhand, då är det försent.

Eva kan inte svara på om man har öppnat några sådana listor innan hennes tid. Sedan hon tillträdde som ordförande i CMI, Insider Kommittén, så har det så vitt hon kan komma ihåg inte öppnats någon sådan lista förutom till exempel när Clifford Chance rapporten kom, den oberoende rapporten.

Den rapporten fick då vissa i banken del av innan för att också själva kunna se, "vad står det och hur ska vi hantera det här och hur ska det offentligöras". Där tyckte Eva till exempel att det här var något som hela marknaden väntade på och hon tyckte det var självklart att de måste öppna en Insiderlista. Rapporten kom under en helg och den skulle offentligöras i sin helhet på måndagen. Det är en riktig hantering, när den kom de första personerna till del så öppnades en Insiderlista för dem. Sedan adderades en del personer under helgen och sedan offentliggjordes den i sin helhet på måndagen.

Det kan säkert finnas några andra sådana exempel men hon vet inte vad som har hanterats som Insiderinformation tidigare.

Eva tillfrågas om det är information och rapporter som hon har tagit del av i efterhand, hon nämnde det tidigare själv, där hon tycker att man borde ha lyft upp det till CMI.
Eva säger ja absolut.

Eva tillfrågas om hon kan ge något exempel.
Eva säger att det är svårt eftersom hon inte har haft tillgång till några handlingar sedan april, så hon har inte kunnat förbereda sig för "det här". Hon vet att det var en rapport som de hittade, hon kommer inte ihåg exakt tidpunkt för det. Det var chefen för Internrevision som "snubblade över" en rapport i samband med att de försökte få en bild av vad som hänt. Eva har inte varit inkopplad i penningtvättshanteringen överhuvudtaget förrän "det här inträffade", då har hon förstås varit med och försökt reda upp allting och särskilt de legala bitarna.

Eva tillfrågas vad hon menar med "inträffade".
Uppdrag Granskning 1, det var det som var startskottet till allting.

Eva säger vidare att under den här "resans gång" försökte de samla information och få någon uppfattning om vad som hade hänt. Då har det kommit fram flera rapporter, "det finns hur mycket som helst". Det finns 2 000 rapporter eller något sådant som hon förstår det som Finansinspektionen har fått tagit del av.

Det är också naturligt och är positivt att man försöker undersöka vad som har hänt för att se, "har vi någonting här som vi behöver hantera". Men det är klart om det kommer fram saker som är av den digniteten, att man kan säkerställa att det finns information som allmänheten har intresse av, då bör man hantera det på något sätt. Hon tycker att man först och främst då måste bedöma om det är insiderinformation. Förutsättningen är då, om den bedöms så, att man sedan offentliggör det, alternativet är att man egentligen offentliggör det väsentliga direkt.

Eva tillfrågas vad det var för rapport som "de snubblade över".
Eva säger att det var en rapport där det fanns med en del namn på kunder och så vidare och som hade figurerat i Uppdrag Granskning-sammanhangen. Eva och Internrevisionschefen

kände att det här borde styrelsen ha informerats om. Eva, i sin roll som Chefsjurist, och Internrevisionschefen borde också ha informerats om det. Men det framgick i huvudet på själva rapporten att det var ett antal personer som hade informerats om den, "men inte de så att säga".

Förtydligande vid genomläsning 2020-08-31, Eva säger att med "de" menar hon att hon i egenskap av chefsjurist och chefen för Internrevision inte stod med bland de personer som fått informationen.

När de tittade på styrelsepresentationen i efterhand kunde de konstatera att styrelsen hade informerats ganska selektivt om det här. Styrelsen hade informerats men inte om allt som man åtminstone i efterhand kunde tycka var väsentligt.

Eva tillfrågas hur hon kunde se att styrelsen hade informerats selektivt.
Eva säger att hon var med på styrelsedragningen och hon hade den presentationen som var underlag för styrelsen och som styrelsen hade fått se. När hon sedan kunde jämföra det med den rapport som låg till grund för presentationen så såg hon att det fanns vissa saker som nog borde ha framgått. Det är också svårt att veta i efterhand för det här är förstås en bedömning som man gör.

Eva tillfrågas om hon kommer ihåg någonting mer om rapporten hon såg, vad den hade för månad och år på sig.
Eva säger nej och att hon inte vågar uttala sig om det. Hon säger vidare att hon också kan nämna en sådan rapport som har figurerat mycket i media och det var "Grimstadrapporten". Den som kallades "Grimstadrapporten", det fanns flera rapporter där Erling Grimstad hade varit involverad. Men den som kallades för "Grimstadrapporten" det var väl också en sådan som borde ha på något sätt…

Den kom i december 2018 om hon inte helt missminner sig. "Sedan rullade i och för sig saker och ting i gång. Den var intermistisk och fullföljdes aldrig för att det inträffade saker och ting och så där". Den kom till Evas kännedom i mars eller april 2019. Hon fick då upp den för någon slags bedömning i Insiderkommittén "och det är klart det var alldeles för sent". Att den kom till hennes kännedom då det var för att styrelsen hade bett att få den och då fick de den.

Eva tillfrågas vem det var som såg till att styrelsen fick den rapporten.
Det var styrelsen som begärde att få den. Eva tror att hon sa till Compliance att, "har ni den här och så fall har styrelsen begärt att få den". Eva fick den och skickade ut den till styrelsen. Begär styrelsen att få någonting, det är klart då får styrelsen det.

Eva tillfrågas om den rapporten som hon sa att hon hittade och där hon sa att man hade selektivt lämnat information till styrelsen, om det var en intern rapport som Swedbank själva hade upprättat.
Eva tror det var det. Hon tror inte att det var en extern part som hade varit med. Hon tror att det var någon gång under hösten 2018. Det hon kommer väldigt väl ihåg från den rapporten är att det stod vilka som hade fått den och att den inte fick delges andra utan Vd's godkännande, det stod på själva rapporten.

Eva tillfrågas om när det står så på en rapport om det då är Vd själv som har sagt till att den inte får delges utan ett godkännande.
Eva har ingen aning. Hon har aldrig varit med om det. Hon tycker det är lite konstigt men hon vet inte alls vad som ligger bakom det. Det kan vara så men det är väldigt svårt att också veta hur mycket Vd aktivt har känt till. Det kan också vara så att någon rådgivare säger att, "Det här behöver du inte ta del av. Det här är en rapport och det finns vissa uppgifter i den men det

hanterar vi, inom Compliance eller CFO Office", eller vad det nu kan vara. Eva säger att hon nu spekulerar och att hon inte har en aning om vilka som har pratat med varandra där.

Förtydligande vid genomläsning 2020-08-31, Eva säger att det kan ha varit så att Vd har sagt till om det.

Eva tillfrågas om när hon säger "rådgivare" om det är en extern.
Eva säger nej och att hon menar interna. Hon vet inte eftersom hon inte har tillhört den "inre kretsen" så hon vet inte vilka diskussioner som har förekommit. Men hon vet vilka Vd Birgitte Bonnesens närmaste personer var.

Eva tillfrågas vilka de personerna var.
Eva säger det var naturligtvis Anders Karlsson som CFO, "de var riktiga parhästar", och Compliance chefen Cecilia Hernqvist. Sedan fanns det flera andra som också fanns i "den här kretsen" och som fick del av den här informationen.

Eva säger att hon menar att trots allt var Birgitte Bonnesen också chef i Baltikum under en period. Anders Karlsson var Riskchef och borde också i den egenskapen ha känt till en hel del av de här sakerna. Sedan vet inte Eva vilka som pratat eller vilka som har haft del eller vilken dialog till exempel ordförande och Vd har haft, "det är jättesvårt att veta".

Eva tillfrågas om ordförande och Vd ha egna möten utanför styrelsen.
Eva säger det är klart och så är det alltid. Eva kan bara se som i Sparbanken där hon sitter, det är i och för sig inte publika bolag men det är klart att Vd och ordförande hela tiden har en dialog om saker och ting. Eva är ordförande i Ölands bank som är en betydligt mindre bank men det är klart att Eva hela tiden har en dialog med Anneli som är Vd där. Eftersom Eva har det ansvaret vill hon veta vad som händer och vill vara informerad. Anneli som Vd vill också stämma av så att hon hela tiden känner att hon har informerat Eva.

Men sedan vet inte Eva vilken relation till exempel Lars Idermark och Birgitte Bonnesen hade, det har inte Eva någon aning om. Eva vet att Helo Meigas var Riskchef och att hon också har ett förflutet i Baltikum. Helo Meigas fanns också med som mottagare av den här rapporten. Evas dåvarande chef Ragnar Gustavii som var "Specially appointed executive" i penningtvättsfrågor, fanns också med på rapporten som mottagare.

Förtydligande vid genomläsning 2020-08-31, Eva säger att även Charlotte Elsnitz, Head of Baltic Banking, stod med som mottagare, precis som de andra.

Eva tillfrågas om hon tänker på rapporten som hon hittade.
Eva säger ja, den här rapporten som hon "bara såg" vilka som var mottagare på, som bara är en av många. Men den kom inte vidare exempelvis då till Eva trots att Ragnar Gustavii visste vilken roll hon hade.

Eva vet inte hur många som har kunnat ta del av det här och förstått allvaret av det. Hon kan tycka att åtminstone dem som hade en tidigare koppling till Baltikum borde ha förstått det.

Eva tillfrågas om hon själv har tagit del av som hon säger "Grimstadrapporten" och som hon tror kom i december 2018. Eva tillfrågas om hon har läst den.
Eva säger att den fick hon eftersom den skulle skickas till styrelsen men det var i mars/april något sådant. Det måste ha varit efter stämman eftersom på stämman intervjuades ordförande Lars Idermark. Han fick en fråga om "Grimstadrapporten" och sa då att han inte hade tagit del av den, "vilket naturligtvis inte lät särskilt bra". Eva tror inte att han hade tagit del utan styrelsen fick den sedan på förfrågan.

Eva tillfrågas om det blev känt vilka som hade tagit del av "Grimstadrapporten".
Grimstadsrapporten var beställd av Compliance så den kom Compliance till del. Just den tror hon inte att det framgick vilka som hade fått del av i övrigt.

Eva tillfrågas om styrelsen fick någon förklaring varför man inte hade fått tagit del av den tidigare.
Förklaringen var den att det var en "icke färdig rapport", man hade inte hunnit prata klart om den. Som hon förstår det fanns det åsikter om att den inte riktigt stämde.
Eva tillägger, "den är ju speciellt skriven". Det här var en dialog som skulle följas upp men som aldrig blev av eftersom det var så mycket annat som hände. Den fullföljdes aldrig, det är den förklaring som Eva har hört.

Eva tillfrågas om när hon var in och granskade den rapporten om hon har någon uppfattning om när Erling Grimstads rapport hade levererats till banken, vidtog banken några speciella åtgärder med anledning av den rapporten. Var det något som Erling Grimstad hade kommit fram till som banken var tvungen att ta tag i.
Eva vet inte det eftersom hon inte fick den när den kom. Hon har ingen aning om vad man gjorde.

Eva tillfrågas när hon fick ta del av den då om det gjordes någonting då.
Eva frågar vad förhörsledaren menar med "gjordes någonting".

Förhörsledaren säger att Erling Grimstad kom med rekommendationer, han hade åsikter om saker. Eva tillfrågas om det var något av de rekommendationerna som banken tog och jobbade med.
Eva vet inte det heller för allt det här hanterades inom Compliance, så det är inget som hon varken har haft insyn i eller tagit del av. Förutom det som har rapporterats till styrelsen, det är allt som hon har sett. Hon har heller inte läst allt styrelsematerial. Hon har även haft ett annat uppdrag som chef för 180 jurister. Hon har fungerat som en sekreterare i styrelsen men däremot har hon hört alla dragningar och hon vet vad som har visats, men hon har inte läst varenda och allt material som har kommit styrelsen till del.

Det har funnits massor med åtgärdsplaner i AML, de här penningtvättsärendena. Det har det funnits hela tiden och har efterfrågats av styrelsen och redogjorts för. Sedan är det svårt om man inte har hela bilden att veta, om det borde ha kommit upp mer eller om det var relevant eller om man borde ha vidtagit andra åtgärder.

Eva tillfrågas om mejlet som hon tidigare blev visad. Förhörsledaren säger att Eva berättade att när man blev uppsatt på en Insiderlista till exempel vid arbete med en kvartalsrapport, då fick man ett mejl som man skulle bekräfta, att man var införstådd med regelverket och att man var uppsatt på listan. Eva tillfrågas om det var vissa funktioner i banken som var uppsatta på en permanent Insiderförteckning.
Eva säger att hon inte tror det, det kan man inte ha och att hon inte kan tänka sig det, åtminstone inte under hennes tid. Vad som sedan har funnits innan det, det vet hon inte och det har hon inte någon kontroll på.

Det är inte så att hon känner igen texten i detalj. När man får mejlet och kryssar i en ruta, en grön ruta att man har förstått att man är på Insiderlista, sedan får man också ett mejl när listan har upphört. Det genereras till den som har skickat det och hon vet inte exakt hur det ser ut.

En permanent lista kan man inte ha enligt regelverket.

Eva tillfrågas om det är så att när man gör en sådan bekräftelse, att det är med anledning av att det är en ny lista som har öppnats eller att man har hamnat på en lista som det kanske har jobbats med.
Eva säger, att man själv har fått del av informationen och hamnat på listan. Så skulle hon tolka det. Men eftersom hon inte riktigt vet hur det ser ut för mottagaren kan hon inte säga det helt säkert. Hon tycker det ser ut som att det är ett sådant mejl.

Styrelseprotokoll 27 september 2018
(Fhls ant: Styrelseprotokollet i beslag, 2019-9000-BG297-17)

Förhörsledaren berättar att det är ett Styrelseprotokoll som är daterat 27 september 2018.

Eva blir visad kopia av sidorna 1, 16 och 17 (av totalt 18 sidor) för att ta del av dem. Eva ombeds läsa igenom hela §10 med rubrik, *Any other business.*

Eva tillfrågas om hon kommer ihåg vad paragrafen handlade om, utöver det som står skrivet.
Eva säger ja, absolut. Det var för att det hade eskalerat med Danske Banks estniska bransch och att rapporten från Bruun & Hjejle hade kommit.

Eva tillfrågas om det var rapporten som handlade om Danske Bank i Estland.
Eva säger ja och att det var en oberoende rapport ungefär den som Clifford Chance rapporten, fast inte lika omfattande, som i och för sig kanske inte var lika oberoende heller eftersom Bruun & Hjejle var Danske Banks "husadvokat".

I första delen var det Compliance chefen Cecilia Hernqvist som berättade det som står här *(Fhls ant: Eva hänvisar till texten i §10).* Sedan hade Eva och hennes ställföreträdare Stefan Frisk en punkt där de hade analyserat själva Bruun & Hjejle rapporten och drog lite slutsatser av det. Efter det hade Niclas Rockborn från Gernandt & Danielsson en dragning om styrelsens ansvar rent generellt i den här typen av frågor.

Eva tillfrågas vad anledningen var att Niclas Rockborn från Gernandt & Danielsson var med.
Gernard & Danielsson har varit mycket av Swedbanks "husadvokat" sedan tidigare och i vissa lägen kan det vara bra att ha en extern part med, som inte har någon intressekonflikt eller något eget intresse i det hela. Det är inget konstigt i sig. Det var bara för att få ytterligare lite "objektiv touch" på det hela.

Eva tillfrågas om det var någon speciell beröringspunkt vad det gällde det som hände i Danske Bank och för Swedbank själva som man berörde.
Eva säger nej, och som ni säkert har sett av presentationen var den som hon kommer ihåg väldigt generell. Den handlade om vilket ansvar styrelsen har i de här frågorna. Det är klart som styrelseledamot i Swedbank när "Danske Bank bomben briserade", med tanke på att Swedbank också har en sådan pass stor baltisk verksamhet, så klart att styrelseledamötena blev lite oroliga och undrar, "hur ser det egentligen ut för oss, vad har vi för ansvar och har vi gjort tillräckligt".

Förhörsledaren säger att vid styrelsemötet den 27 september då har banken en egen rapport som heter, " *Follow up on Swedbank's risk exposure in relation to the investigation of ML issues in Danske Bank, Estonia"* och som är daterad 20 september 2018. Eva tillfrågas om det är något som hon känner igen, att styrelsen fick ta del av på

detta styrelsemötet.
Eva säger att om hon inte har skrivit det har hon svårt att tro att man fick ta del av rapporten. Här ser det inte ut som att Cecilia refererar till någon särskild rapport *(Fhls ant: Eva hänvisar till texten i §10).* Det är inget som hon kommer ihåg och som hon kommer ihåg det var det ingen sådan rapport som var utsänd innan styrelsemötet.

Eva säger, rent generellt kan hon säga att så vitt hon kommer ihåg har hon ingen minnesbild av att det någonsin har skickats ut någon sådan rapport. Compliance skriver en rapport som omfattar flera delar inför styrelsemötena. Normalt sett är det en kvartalsrapport och då är penningtvättsdelen och anti terroristfinansieringen en del av det hela. Sedan finns det andra funktioner som också rapporterar om AML, det handlar mer om hur monitoreringen går till och vilka anmälningar man gör till Finanspolisen och så vidare.

I Regelefterlevnadsdelen är det här en av delarna. Sedan var det ett antal specialdragningar som gjordes efter att dels "Danske Bank historien" kom upp, men särskilt också efter Uppdrag Granskning 1, och som Compliance höll i. Det handlade just om hur det egentligen såg ut i Baltikum och vad man gjorde och om det fanns kopplingar till Danske Bank. Det finns flera sådana presentationer.

Eva tillfrågas om hon upplevde att det kom upp mer information då efter Uppdrag Granskning som de borde ha fått tagit del av tidigare.
Eva säger att det är jättesvårt för henne att bedöma eftersom hon inte har insyn i vad som egentligen hade funnits tidigare. Hon känner till några få rapporter. Det har inte funnits anledning för henne att fördjupa sig i alla dem, även om hon skulle kunna göra det. Hon vet att det har funnits ett antal rapporter och det kan man tycka å ena sidan är väldigt sunt när det inträffar saker i omgivningen, att klart man måste titta "hur ser det ut för oss".

Sedan är det nästa sak, vilka ska då få reda på det man kommit fram till och i vilken form. Det är inte säkert att man vill skicka ut en rapport men däremot ska man redogöra för det viktigaste innehållet i rapporten.

Som ett ytterligare svar på frågan, i den uppmärksamhet som blev på Danske Bank's penningtvättsproblem i Estland, blev det så klart ett extra stort fokus i styrelsen på de här frågorna. Det är självklart och att det frågades mycket mer. Cecilia Hernqvist var där vid många tillfällen och föredrog saker med koppling till det här, vilket kanske i normalfallet inte hade inträffat.

Styrelseprotokollet 22 oktober 2018
(Fhls ant: Styrelseprotokollet i beslag, 2019-9000-BG297-17)

Förhörsledaren berättar att det är ett Styrelseprotokoll som är daterat 22 oktober 2018. och §4c, *AML Issues*.

Eva blir visad kopia av sidorna 1, 3 och 4 (av totalt 24 sidor) för att ta del av dem. Eva ombeds läsa igenom, §4c, *AML Issues.*

Förhörsledaren hänvisar till sid 2, §4a och CEO Report. Eva får en kopia av sidan för att ta del. Förhörsledaren säger att det framgår där att det är Birgitte Bonnesen som uttalade sig.

Förhörsledaren hänvisar till sid 3, §4c AML Issues och 2:a och 3:e stycket, och säger att man får uppfattningen att Birgitte Bonnesen även uttalade sig där.

Eva tillfrågas om det var Birgitte Bonnesen som har sagt det här, där det är refererat till Birgitte Bonnesens namn i stycke 2.
Eva säger att det utgår hon ifrån eftersom hon (Eva) har skrivit det så.

Förhörsledaren säger att, tittar man på sid 1 av styrelseprotokollet är det hänvisat till flera namn vid §4c.
Eva säger att de personerna kommer sedan och att hon nämner de personerna och att de också har blivit inbjudna. *(Fhls ant: Eva hänvisar till sid 4 och 2:a stycket)*

Eva tillfrågas om man ska förstå/läsa det som att, när det står Birgitte Bonnesens namn framför då är det något som Birgitte Bonnesen har informerat om *(Fhls ant: förhörsledaren hänvisar till §4c och 2:a stycket).*
Eva säger ja.

Eva tillfrågas om hon kan dra sig till minnes något mer utifrån att hon nu läst §4c.
Evas minnesbild är, hon vet inte om det var just det här mötet eller rent generellt, att Birgitte Bonnesen var väldigt lugnande när det gällde de här frågorna.

Eva tillfrågas vad hon menar med "de här frågorna" och vad hon tänker på då.
Eva säger att hon tänker på just penningtvättsproblematiken i Baltikum eller framför allt Estland som då var aktuellt.
Eva säger, precis som det står där *(Fhls ant: Eva hänvisar till §4c)* betonar Birgitte Bonnesen att, de har en stark marknadsposition med många kunder och att det är klart att det då blir stora transaktionsmängder och så vidare.

Eva tillägger att just i det här sammanhanget hade Bloomberg kommit ut med en felaktig rapport som fick en större börspåverkan och där man hade angett bruttovolymer av transaktioner som i sig inte var misstänkta. Även om det skulle vara betalningar mellan kända namn i AML-sammanhang och Swedbank, finns det "helt okej betalningar också, de gör ju också vanliga saker, allt är inte penningtvätt". Bloomberg hade angett bruttovolymer och det dementerade sedan Bloomberg. Det kommer Eva väl ihåg.

Eva har också sedan hört Birgitte Bonnesens uttalanden offentligt. När hela Ekobrottsmyndighetens utredning drog igång så har det analyserats flera gånger vad Birgitte Bonnesen egentligen har sagt. Eva kan säga att det stämmer med hennes bild (Evas), när det gäller vad Birgitte Bonnesen sa i styrelsen, det vill säga, "Vi är en annan bank än Danske. Vi har inte som affärsidé att ha en massa non-resident kunder, det vill säga kunder som inte är domestika i de här regionerna, det är inte vår affärsidé. Alla banker har naturligtvis en utmaning när det gäller hantering av penningtvättrisker men vi jobbar med det här och agerar när vi ser någonting".

Så som Eva kommer ihåg det här mötet, som även säkert kan vara en allmän minnesbild, så lugnade Birgitte Bonnesen styrelsen mycket på den här punkten. Till och med innan det här första programmet Uppdrag Granskning kom och styrelsen fick reda på att det skulle bli ett sådant program var Birgitte Bonnesen inte särskilt orolig. Det märktes och det gjorde att styrelsen inte heller blev det. Det är klart att det aldrig är positivt *(Fhls ant: Eva syftar på programmet Uppdrag Granskning)* men Birgitte Bonnesen trodde att det var flera banker som skulle vara med.

Eva tillfrågas om det var något som Birgitte Bonnesen sa.
Eva vet inte om Birgitte Bonnesen sa det då men Eva har förstått det i efterhand. Eva har även suttit med när Finansinspektionen har intervjuat flera personer. Eva har då suttit med

utan att säga någonting och har då hört Birgitte Bonnesen berätta om det här i andra sammanhang också.

Eva har också suttit med när Lars Idermark och Ulrika Francke som var vice ordförande blev intervjuade av Finansinspektionen. Eva har därför hört deras bild.

När Eva har lyssnat på Birgitte Bonnsen har Eva har förstått det som att Birgitte Bonnesen, har beskrivit det som att hon satte igång väldigt mycket åtgärder inom penningtvättsområdet i Baltikum. Eva tillägger att, det kan man tycka vad man vill om men på något sätt så känns det som att Birgitte Bonnesen "tror på det".

Förhörsledaren hänvisar till 2:stycket under § 4c AML Issues, och att det står, *"Birgitte Bonnesen also informed that communication to analysts in conjunction with the presentation of Swedbanks Q3 results, will include information about the internal thorough investigations that show that Swedbank's Baltic operations has no connections to the alleged ML in DBE"*

Förhörsledaren säger att Birgitte Bonnesen pratar om att de har gjort en omfattande utredning där. Eva tillfrågas om Eva uppfattar att det syftar till den utredningen som gjordes under hösten.
Eva säger att hon inte vet vilka utredningar som gjordes men det framgick tydligt på Cecilia Hernqvists presentationer, att det hade företagits stora interna utredningar för att undersöka de här kopplingarna, och det är det som Birgitte Bonnesen refererar till här, utan att det skickades ut någon intern rapport.

Cecilia Hernqvist har vid flera tillfällen refererat till det arbete som har lagts ned för att titta på om det finns kopplingar. Det är det Birgitte Bonnesen refererar till och säger att i samband med Q3 rapporten så kommer man också att informera analytikerna *(Fhls ant: se §4c, 2:a stycket).*

Eva tillfrågas om det gavs någon förklaring på det här styrelsemötet hur man hade kommit fram till att," *Swedbank's Baltic operations has no connections to the alleged ML in DBE" (Fhls ant: se § 4c, 2:a stycket).*
Förhörsledaren säger att det kan tolkas att det är en slutsats man gjort av undersökningen, att det inte finns någon koppling.
När Eva läser det tolkar hon det som att det är Birgitte Bonnesens slutsats, att det hon säger relaterar till de utredningar som Swedbank själva har gjort inom det här området och säger att, " *...no former clients have been identified as having done transactions with DBE clients mentioned in the DBE case.".*

Eva säger , "Det säger hon ju och det måste vara en slutsats".

Förhörsledaren tillfrågar Eva om hon menar det som står i 3:e stycket.
Eva säger ja, precis.

Eva tillfrågas om det var det som man byggde kommunikationen på, det som står i 3:e stycket.
Eva vet inte vad Birgitte Bonnesen sedan "de facto" kommunicerade till analytikerna. För det var ingenting som Eva var med på, det vill säga den här typen av möten. Det är normalt CFO och Vd som har de träffarna tillsammans med Investor Relationschefen Gregori Karamouzis.

Eva vet inte vad som har sagts mer än vad hon har tittat på sedan när EBM "drog igång" sin

utredning har de från Group Legals sida bett om att få Transcript från Kommunikation, på vad Birgitte Bonnesen "de facto" har sagt i de här sammanhangen. Det har de sett men det är inget som man har hört själv.

Eva tillfrågas om de då har jämfört det med de utredningar som banken har gjort.
Eva svarar nej, det har de inte gjort. Styrelsen ville ha en slags bild av, "ligger det något i de här anklagelserna" när utredningen drog igång. Dagen före stämman 2019 kom Ekobrottsmyndigheten till banken och det var Eva som tog emot. Det var klart man ville veta, "ligger det något i de här anklagelserna". Först var det "Obehörigt röjande av insiderinformation" som var den första utredningen som man meddelade att man gjorde.

Sedan kom "Grovt svindleri" som nummer två. Då lät de Nordia, som är Swedbanks ombud i utredningen som hon antar riktar sig mot själva banken, göra en liten analys, väldigt "brief", väldigt övergripande kort på båda de här punkterna. Nordia ville förstås då veta vad Birgitte Bonnesen hade sagt och Group Legal samlade in den informationen.

Eva tillfrågas vad Nordia jämförde det med, den analysen de gjorde.
Eva vet inte det, men den analysen tror Eva att Ekobrottsmyndigheten kan få, om man inte redan har den. Hon tror att Ekobrottsmyndigheten har den. Hon vet inte hur Nordia kom fram till sina slutsatser det får man fråga dem om. Nordia kunde ändå se utifrån de beslag som gjordes, de handlingarna har också Nordia. Hon antar att Nordia har gjort en jämförelse, vad som fanns i banken och vad som sades.

Eva tillfrågas om hon fick ta del av slutsatsen där.
Eva säger ja och att det var ett PM. Evas minnesbild är att Nordia tyckte att det fanns visst fog för den första punkten, "Obehörigt röjande" men att de tyckte det skulle vara svårt att fastställa att det skulle röra sig om "Grovt svindleri", men det är bara hennes minnesbild.

Även Gernadt & Danielsson har gjort motsvarande, en väldigt kortfattad analys.

Eva tillfrågas om deras analys skilde sig någonting åt i jämförelse med Nordias.
Eva kommer inte ihåg det. Hon tror att de ungefär drog samma slutsats.
Gernandt & Danielsson har däremot inte alla handlingar, de har inte fått de handlingar som Nordia hade, allt det som togs i beslag av Ekobrottsmyndigheten. De har inte gjort en sådan jämförelse utan har mer tittat på, vad som har sagts och vad vet banken genom andra utredningar och undersökningar som har kommit fram, som är offentliga.

Förhörsledaren hänvisar till 6:e stycket i § 4c under AML issues och att Eva berättade om Bloomberg artikeln som hade presenterats.
Förhörsledaren läser från 6:e stycket, "... ***strongly affected the market values of Swedbank's shares on the Stock Exchange".***

Eva tillfrågas om sådan information som kommer ut i media och där det spekuleras om penningtvätt hur känslig den är för aktiekursen och hur det påverkar den.
Eva säger att det beror precis på vad man har sagt.

Förhörsledaren säger vid det här tillfället pratade man om volymer.
Eva säger att det är klart det var stora volymer och i ljuset av det som hade hänt i Danske Bank var att marknaden kanske inte förväntade sig att Swedbank hade motsvarande problem.

Det blev så klart en stor effekt men det här är också någonting som har betydelse för bedömningen sedan av Uppdrag Granskning 1, ur en "insider-synvinkel", för det har redan

varit en reaktion i marknaden. Det är då inte självklart att man skulle bedöma att, det faktum att det skulle göras ett Uppdrag Granskning program om de här frågorna, skulle påverka aktiekursen. Det finns en koppling.

Förtydligande vid genomläsning 2020-08-31, Eva säger att det gjordes en bedömning av banken innan Uppdrag Granskning 1, att det inte skulle bedömas som insiderinformation.

Eva tillfrågas om hon menar att det redan hade kommit ut information innan Uppdrag Granskning.
Eva säger ja och som marknaden hade reagerat på. Det var ganska lite information innan Uppdrag Granskning 1. Eva tillägger att hon vet att det är en annan utredning men att det hänger ihop.

Förhörsledaren säger att Eva sa att i Bloomberg artikeln hade man tittat på hela, bruttovolymen, och att den sedan var felaktig. Eva tillfrågas om Bloomberg gick ut och dementerade det.
Eva säger ja, men att Bloomberg gjorde det, som man alltid gör, "med väldigt mycket mindre text".

Eva tillfrågas om det påverkade marknaden när de gick ut och dementerade.
Eva kommer inte ihåg det.

Eva tillfrågas om den dementin kom ut innan Uppdrag Granskning 1.
Eva säger ja, det gjorde den men att det är sällan att det blir en sådan tillbakagång att, "Oj då, jaha det var fel men då tror vi på banken igen". Så logisk är inte marknaden. Hon vet inte ens om gemene man eller gemene investeraren någonsin såg den dementin.

Eva tillfrågas om det var utifrån det som banken då tänkte att Uppdrag Granskning inte skulle ha den påverkan.
Eva säger nej, det var en aspekt. Framför allt var det för att det var så pass lite information som de fick innan från Uppdrag Granskning och den information som hade kommit kommunikationschefen till del, kom till Insiderkommittén betydligt senare, i varje fall någon dag senare.

Eva tillfrågas vad anledningen till fördröjningen var beträffande det.
Eva har ingen aning, kanske att man inte förstod hur stort det skulle bli. Hon tror att alla var förvånade över den reaktion som kom.

Pressmeddelandet 2019-09-17

Förhörsledaren berättar att Eva kommer bli visad Pressmeddelandet daterat den 17 september 2019.

Eva får se en kopia av pressmeddelandet för att ta del av det.

Eva säger att hon vet "diskrepansen". Plötsligt gick man ut och sa att, "Vi har brister".

Eva tillfrågas om hon kan utveckla formuleringen och det som hon nyss sa, att det har funnits brister i banken.
Eva är inte involverad på det sättet i bankens externa eller interna kommunikation. Eftersom hon hamnade i "en väldigt knepig situation" som ordförande i CMI, när hon inte fick information för att bedöma i rätt tid så har hon varit en av dem som ändå har drivit på att, "Vi

borde ju faktiskt, nu är det helt uppenbart att det finns ju brister och varför talar vi inte om det. Vi måste någon gång säga det för att också släcka liksom det så att säga som vi inte har sagt bakåt. Nu är det väl läge liksom att tala om att, uppenbarligen så visar våra egna utredningar och annat att det finns brister i vår hantering".

Förtydligande vid genomläsning 2020-08-31, Eva säger att det som är skrivet i citat, det ska läsas som att hon tycker att de borde kommunicera de brister banken hade eftersom det framgår i bankens egna utredningar.

Eva vet att hon tyckte, för hon fick se "saker och ting", som hon tyckte att hon själv borde fått sett tidigare. Hon fick också en bild av att, det fanns uppenbarligen brister eftersom tillsynsmyndigheter och andra hade saker att titta på.

Eva tillfrågas om hon refererar till Baltikum.
Eva säger ja absolut. Sedan har det för den delen också kommit fram i styrelsedragningar och så vidare att det funnits brister i den svenska verksamheten också när det gäller kundkännedom och så vidare. Men det är också så att i en kontext så "har ju liksom alla det, alla banker som har stora volymer har en stor utmaning i att det finns personer som försöker använda banksystemet på ett otillbörligt sätt".

Eva säger att hon då kan tycka, bara utifrån ett "amatör perspektiv", eftersom hon inte är kommunikatör, att det måste man väl kunna tala om. Det finns ingen bank som kan säga att, "Vi har inte någon penningtvätt i systemet". För de här "skurkarna" som de faktiskt är, de är mycket mer förslagna än så. Det är otroligt stora komplicerade nätverk som på ytan ser bra ut. Det måste man kunna tala om, för det här är ett problem i branschen.

Förhörsledaren hänvisar till Pressmeddelandet och 3:e stycket och läser upp, *"Det har dock funnits brister i bankens arbete mot penningtvätt och vissa brister kvarstår alltjämt".* Eva har suttit med i styrelsemöten tidigare. Eva tillfrågas om det är den information som kom styrelsen till del.
Eva säger att succesivt har det gjort det.

Förhörsledaren fortsätter och säger, innan det med Uppdrag Granskning kom upp och fram, är det information som var känd för styrelsen just att det fanns brister.
Eva säger att det tycker hon att man absolut måste säga. Inte minst inom den svenska delen. Där har det varit en undersökning från Finansinspektionen med en åtgärdsplan som inte har följts och som man kanske borde ha arbetat hårdare med. Det har också funnits i den svenska delen och det har rapporterats till styrelsen.

Eva säger att Birgitte gav en lugnande bild rent generellt sett när det gäller Baltikum, så upplever Eva att det har varit av det hon har hört. Men det är inte så att det inte har rapporterats brister, det har Compliance gjort hela tiden. Sedan kanske de borde ha rapporterat mer i vissa delar.

Svensk bankverksamhet har också rapporterat brister, men man har inte hanterat de brister som har funnits på ett så stringent sätt som man kanske borde ha gjort. Det är inte heller Swedbank ensamma om, det gäller alla storbanker.

Eva tror att de här händelserna i Baltikum har fäst bankernas uppmärksamhet på de här frågorna på ett helt annat sätt. Hon tror att många banker har vetat om AML lagstiftningen och man vet att det finns krav, och att man också måste jobba med det och att man vet att det är viktigt. Men hon tror att alla banker har tagit lite för lätt på det här och att man vill jobba med affären, man vill jobba med verksamheten, och det här tar otroligt mycket kraft och tid

och resurser från verksamheten.

Hon tror att det har behövts de här upptäckterna i Baltikum och den regionen för att bankerna ska förstå hur viktigt det här är. Det gäller alla banker, det tror hon rent generellt, att det faktiskt är så att det inte bara är en onödig byråkrati utan penningtvätt finns överallt. Det finns även i Sverige naturligtvis, det finns överallt, och man måste försöka "täppa till de här hålen". Den polletten tror hon succesivt har trillat ned hos alla stora banker, att det här är viktigt att jobba med. Inte bara för att man ska tillfredsställa Finansinspektionen eller för att det är något nytt regelverk som har trätt i kraft.

Eva tillfrågas hur hennes syn är på hur man kommunicerade till marknaden med anledning av att man här går ut med ett Pressmeddelande och talar om att det har funnits brister i banken och att brister kvarstår. Hur man då kommunicerade till marknaden exempelvis vid Q3 2018 och framgent.
Eva säger att det inte är helt konsistent kan man säga. Man kan också säga att de faktiskt i ett Pressmeddelande 2019 gått ut och sagt de här sakerna, men var i Q3 2018 som de här uttalandena kom och som är ifrågasatta.

Frågan är hur mycket man visste då och hur allvarligt man tog på det. Det är en sak att det har funnits fakta men sedan vet man inte, de talespersoner som banken har haft CEO och Vd och Kommunikationschef och CFO som har pratat med analytiker, vilken information de satt på, hur mycket förstod de och så vidare.

Man kan tycka att med hänsyn till de rapporter som ändå fanns och som de åtminstone på pappret har tagit del av så borde de ha förstått. Eva vet inte exakt vad de sedan har sagt, hon har ingen aning. Hon vet bara de små korta pressuttalanden som finns, där Vd framförallt är citerad, vad som har sagts på analytikerträffar och annat. Eva har naturligtvis förstått att det har varit mycket frågor om det här.

Det här var ett år senare och att efter allt det som hade inträffat så var det väl konstigt om man inte hade sagt det här (Pressmeddelandet).

Eva tillfrågas om hon menar att det här Pressmeddelandet är baserat på ny information som banken har fått 2019 och som inte var känd 2018.
Eva säger att det beror på vad man menar med banken.

Förhörsledaren läser från Pressmeddelandet, *"Det har dock funnits brister i bankens arbete mot penningtvätt och vissa brister kvarstår alltjämt".* Eva tillfrågas om hon menar att det är en upptäckt man gör 2019.
Eva säger att hon snarare skulle se det kanske som "en insikt", att insikten har kommit senare om vad egentligen de här förhållandena som man har upptäckt, vad de egentligen säger och hur man ska tolka det. Insikten har kommit senare, så skulle hon säga, eller att man har ändrat strategi, hon vet inte.

Eva har ofta fått Pressmeddelanden under den här "turbulenta perioden", aldrig tidigare. Nu har hon ofta fått dem för granskning utifrån ett legalt perspektiv, men hon kan aldrig ha några synpunkter på innehållet i sig.

Eva tillfrågas om hon var delaktig i utformningen av det här Pressmeddelandet.
Eva tror att hon har fått se det. Men så vitt hon vet har hon hela tiden, under den här perioden, fått Pressmeddelanden för en legal kontroll. Det är allt från att man måste ha rätt regulatorisk etikett om man offentliggör insiderinformation. Det finns många legala aspekter på ett Pressmeddelande.

Hon kan ändå säga att hon har varit en av dem som har drivit på att de ska vara mer transparanta i deras kommunikation externt. Det gör också hennes jobb som ordförande i CMI mycket enklare. Nivån höjs, när allt blir så här känsligt då behövs inte så mycket för att marknaden ska reagera. Det blir otroligt svårt att bedöma flera saker hela tiden, utifrån ett sådant här perspektiv. Det är bättre att transparant gå ut och säga, "Ja vi har problem liksom alla andra och det är jättesvårt, det här är ett stort problem för branschen. Vi jobbar med det, vi gör vad vi kan, men vi kan inte säga att vi inte utnyttjas".

Det är mycket bättre, då har man sagt det och då måste man inte var enda gång något litet nytt "poppar upp", bedöma det som insiderinformation. Eva är väldigt "pro" att man ska vara transparant och det är också ett legalt krav som börsbolag. Sedan kan hon inte som jurist sitta och styra vad som ska stå i Pressmeddelanden, det vill de inte, utan normalt sett är det Kommunikation som styr det tillsammans med Vd.

Eva tillfrågas om hon har något som hon vill tillägga utifrån hennes roll/befattning i Swedbank och det som rullade upp i samband med som hon har sagt Uppdrag Granskning och hennes arbete i styrelsen, vad de fick veta och vad de borde fått information om.
Eva säger att det i sådant fall bara är en personlig reflektion. Utifrån det hon har sett som sekreterare i styrelsen så kan hon förstå att man inte har reagerat mer än vad man har gjort, att man inte har efterfrågat mer. Hon kan förstå att man kan tycka utifrån sett, "varför har man inte frågat mer, även om man inte har fått informationen". Hon kan förstå att man inte har gjort det, för det handlar om att man inte har förmedlat en oroande bild till styrelsen på det sättet.

Eva tillfrågas vad hon menar med "man".
Eva menar Compliance och Vd eller även andra höga befattningshavare som måste ha fått informationen.

Eva tillfrågas om hon menar att de inte har förmedlat det till styrelsen.
Eva säger nej och att hon inte tycker det är riktigt. Man har förmedlat att det har funnits problem så det är inte det, men att man också har jobbat med det väldigt hårt och det har man också gjort. Det är jättesvåra frågor det här.

Eva tillfrågas vad hon då tänker på att man inte har förmedlat till styrelsen.
Eva säger att det är kanske vissa saker som styrelsen i efterhand kan tycka, att det här borde de ha fått reda på. Eva kan känna lite likadant på det personliga planet, hon har varit chefsjurist men hon inser att det är så otroligt mycket som hon inte har känt till och som hon tycker att hon i sin befattning borde ha känt till och kanske hade fått vara med och ge råd om hur man ska hantera. Inte bara ur ett insiderperspektiv, men också hur man ska hantera det i förhållande till andra parter och styrelsen inte minst. Men hon känner att man har hållit det här i en mindre krets, det är i varje fall hennes känsla.

Förhöret avslutas klockan 10:24

Genomläsning av förhör 2020-08-31
Vid besök på Ekobrottsmyndigheten 2020-08-31 klockan 14:05-15:55 fick Eva De Falck läsa igenom det utskrivna förhöret. Efter några mindre korrigeringar och förtydliganden godkände hon förhöret. Se noteringar i texten.

Vid genomläsningen närvarade insp A-C Sandén.

Bilagor till förhör med Eva De Falck 2020-07-02

1.) Utdrag (sid 1-3) Styrelseprotokoll Swedbank AB, 2018-07-17,
(beslag 2019-9000-BG297-17)

2.) Mejl från Birgitte Bonnesen 2018-09-21, till FB.Compliance.Insider
(beslag 2019-9000-BG294-1)

3.) Utdrag (sid 1, 16 och 17) Styrelseprotokoll Swedbank AB, 2018-09-27,
(beslag 2019-9000-BG297-17)

4.) Utdrag (sid 1-4) Styrelseprotokoll Swedbank AB, 2018-10-22,
(beslag 2019-9000-BG297-17)

5.) Pressmeddelande Swedbank AB, 2019-09-17
(www.swedbank.se)

Swedbank

Minutes

INTERNAL AND CONFIDENTIAL

Author	Date	Page
Eva de Falck	17 July 2018	1 (20)
Specification	**Identification**	
The Board of Directors – Swedbank AB	S 09/18	

Present: Lars Idermark, Chair
Ulrika Francke, vice Chair
Bodil Eriksson
Mats Granryd
Bo Johansson
Anna Mossberg
Peter Norman
Annika Poutiainen
Siv Svensson
Magnus Uggla

Roger Ljung
Camilla Linder

Birgitte Bonnesen, CEO
Anders Karlsson, CFO
Eva de Falck, Secretary of the Board of Directors

Carina Strand, Head of Group HR	§ 4c
Cecilia Hernqvist, Chief Compliance Officer	§ 5
Helo Meigas, CRO	§ 6
Lars-Erik Danielsson, CCO	§ 7
Ingrid Harbo, Chief Audit Executive	§ 9
Patrick Honeth, Deloitte	§ 10

Apologies of absence:

Date: 17 July 2018

Venue: Swedbank Head Office, Landsvägen 40, Sundbyberg, Sweden

§ 1 OPENING OF THE MEETING

The Chair, Lars Idermark, opened the meeting and welcomed everybody. It was noted that all presentations shown at the meeting will be uploaded on Directors Desk directly after the meeting.

The Chair, Lars Idermark informed that the Board evaluation for 2018 will be made in late August.

Swedbank

Minutes

INTERNAL AND CONFIDENTIAL

Author	Date	Page
Eva de Falck	17 July 2018	2 (20)
Specification	Identification	
The Board of Directors – Swedbank AB	S 09/18	

In addition to the written inquiry, Lars Idermark will have an interview with each one of the Board members. The result will be presented at the August Board meeting.

§ 2 CONFLICT OF INTEREST TO REPORT AS REGARDS ANY OF THE ITEMS ON TODAY'S AGENDA

[redacted]

§ 3 APPROVAL OF THE MINUTES

[redacted]

§ 4 CEO UPDATE

§ 4a CEO REPORT

The CEO, Birgitte Bonnesen, referred to the CEO report that had been sent out prior to the meeting and briefly commented some of the items in the report.

[redacted]

Danske Bank in Estonia is suspected to have been used for money laundering amounting to billions of DKK with connection to Russia and in addition suspected to have been involved in illegal arms trade to North Korea and Iran. In light of this news, Swedbank is looking into transactions and other links, if any, to Danske Bank in Estonia.

[redacted]

Since everyone had read the CEO report, Birgitte Bonnesen asked whether anyone had any questions or comments as to the report.

Swedbank

Minutes

INTERNAL AND CONFIDENTIAL

Author	Date	Page
Eva de Falck	17 July 2018	3 (20)
Specification	Identification	
The Board of Directors – Swedbank AB	S 09/18	

[redacted]

[redacted]

The Chair, Lars Idermark, thanked Birgitte Bonnesen for the update.

§ 4b CENTRAL BANKS

[redacted]

§ 4c HR UPDATE

§ 4c i REMCO SUMMARY

[redacted]

§ 4c ii EKEN AND IP; Q2 2018 PROPOSED ALLOCATION

[redacted]

§ 4c iii IP; Q2 RISK ASSESSMENT

[redacted]

From: Birgitte Bonnesen <MYNTET/FIRST ADMINISTRATIVE GROUP/RECIPIENTS/P901BBO>
Sent: 2018-09-21 07:17:01 +0000
To: _FB.Compliance.Insider <insider@swedbank.com>
Subject: I hereby confirm that I have read and understood the insider rules.: Information to persons with access to inside information concerning Swedbank AB (publ), "Swedbank"

Swedbank

Minutes

INTERNAL AND CONFIDENTIAL

Author	Date	Page
Eva de Falck	27 September 2018	1 (18)
Specification	Identification	
The Board of Directors – Swedbank AB	S 12/18	

Present: Lars Idermark, Chair
Ulrika Francke, vice Chair
Bodil Eriksson
Bo Johansson
Anna Mossberg
Peter Norman
Annika Poutiainen
Siv Svensson
Magnus Uggla

Camilla Linder
Åke Skoglund

Birgitte Bonnesen, CEO
Anders Karlsson, CFO
Eva de Falck, Secretary of the Board of Directors

Lotta Lovén, Head of Digital Banking	§ 4c
Lija Strasuna, Chief Economist, Latvia	§ 4d
Helo Meigas, CRO	§ 5
Lars-Erik Danielsson, CCO	§ 6
Göran Råckle, Head of Real Estate Analysis	§ 6a
Cecilia Hernqvist, Head of Group Compliance	§ 10
Stefan Frisk, deputy General Counsel	§ 10
Niclas Rockborn, Gernandt & Danielsson	§ 10

Apologies of absence: Mats Granryd
Roger Ljung

Date: 27 September 2018

Venue: Swedbank Head Office, Landsvägen 40, Sundbyberg, Sweden

§ 1 OPENING OF THE MEETING

The Chair, Lars Idermark, opened the meeting and welcomed everybody. It was noted that all presentations shown at the meeting will be uploaded on Directors Desk directly after the meeting.

The Chair also welcomed Åke Skoglund to his first meeting with the Board of Directors.

Swedbank

Minutes

INTERNAL AND CONFIDENTIAL

Author	Date	Page
Eva de Falck	27 September 2018	16 (18)
Specification	Identification	
The Board of Directors – Swedbank AB	S 12/18	

[redacted]

§ 10 ANY OTHER BUSINESS

[redacted]

Swedbank

Minutes

INTERNAL AND CONFIDENTIAL

Author	Date	Page
Eva de Falck	27 September 2018	17 (18)
Specification	Identification	
The Board of Directors – Swedbank AB	S 12/18	

[redacted]

§ 11 NEXT MEETING MONDAY 22 OCTOBER 2018

The Chair, Lars Idermark, reminded the Board of Directors that the next ordinary meeting is scheduled on Monday 22nd October 2018, starting at 14.00. The meeting will be held at Swedbank's Head Office in Sundbyberg, in the Board room on floor 8.

§ 11 CLOSING OF THE MEETING

As no further matters were at hand, the Chair, Lars Idermark, declared the meeting, which was opened at 10.00, closed at 15.40.

Minutes kept by:

Eva de Falck

Eva de Falck

Swedbank

Minutes

INTERNAL AND CONFIDENTIAL

Author	Date	Page
Eva de Falck	22 October 2018	1 (24)
Specification	Identification	
The Board of Directors – Swedbank AB	S 13/18	

Present: Lars Idermark, Chair
Ulrika Francke, vice Chair
Bodil Eriksson
Mats Granryd
Bo Johansson
Anna Mossberg
Peter Norman
Annika Poutiainen
Siv Svensson
Magnus Uggla

Camilla Linder
Åke Skoglund

Birgitte Bonnesen, CEO
Anders Karlsson, CFO
Eva de Falck, Secretary of the Board of Directors

Ola Laurin, Head of LC&I	§ 4c
Charlotte Elsnitz, Head of Baltic Banking	§ 4c
Christer Trägårdh, Head of Swedish Banking	§ 4c
Ragnar Gustavii, Head of CEO Office	§ 4c
Carina Strand, Head of Group HR	§ 4f
Cecilia Hernqvist, Chief Compliance Officer	§§ 4c, 5
Helo Meigas, CRO	§ 6
Lars-Erik Danielsson, CCO	§ 7
Tomas Hedberg, Head of Group Treasury	§ 8
Ingrid Harbo, Chief Audit Executive	§ 9
Patrick Honeth, Deloitte	§ 10

Apologies of absence: Roger Ljung

Date: 22 October 2018

Venue: Swedbank Head Office, Landsvägen 40, Sundbyberg, Sweden

Swedbank

Minutes

INTERNAL AND CONFIDENTIAL

Author	Date	Page
Eva de Falck	22 October 2018	2 (24)
Specification	Identification	
The Board of Directors – Swedbank AB	S 13/18	

§ 1 OPENING OF THE MEETING

The Chair, Lars Idermark, opened the meeting and welcomed everybody. It was noted that all presentations shown at the meeting will be uploaded on Directors Desk directly after the meeting.

Lars Idermark also informed that the CEO-update today will focus on Anti Money Laundering actions and Money Laundering mitigating measures in different parts of Swedbank Group.

§ 2 CONFLICT OF INTEREST TO REPORT AS REGARDS ANY OF THE ITEMS ON TODAY'S AGENDA

[redacted]

§ 3 APPROVAL OF THE MINUTES

[redacted]

§ 4 CEO UPDATE

§ 4a CEO REPORT

[redacted]

§ 4b CENTRAL BANKS

[redacted]

Swedbank

Minutes

INTERNAL AND CONFIDENTIAL

Author	Date	Page
Eva de Falck	22 October 2018	3 (24)
Specification	Identification	
The Board of Directors – Swedbank AB	S 13/18	

[redacted]

§ 4c AML ISSUES

[redacted]

Swedbank

Minutes

INTERNAL AND CONFIDENTIAL

Author	Date	Page
Eva de Falck	22 October 2018	4 (24)
Specification	Identification	
The Board of Directors – Swedbank AB	S 13/18	

[redacted]

§ 4d CUSTOMER SATISFACTION UPDATE

[redacted]

§ 4e SALE OF BUSINESS IN LUXEMBOURG

Swedbank

Pressmeddelande

17 september 2019

Swedbank har svarat tillsynsmyndigheterna i Sverige och Estland

Swedbank svarade igår kväll på de frågor som banken fått från tillsynsmyndigheterna i Sverige och Estland, med anledning av deras pågående undersökningar av banken. I svaren konstaterar Swedbank att tillsynsmyndigheternas iakttagelser på flera centrala punkter överensstämmer med bankens egna.

Swedbank har under senare år kontinuerligt förbättrat systemstöd, processer och rutiner samt avslutat relationer med kunder som inte uppfyller aktuella regelkrav eller bankens policy.

Det har dock funnits brister i bankens arbete mot penningtvätt och vissa brister kvarstår alltjämt. Banken har historiskt inte haft tillräckliga resurser eller kompetens för att fullt ut hantera risken för att kunder och andra aktörer tvättar pengar. Ansvarsfördelningen har inte varit tillräckligt tydlig och banken har inte alltid följt interna regler. Kundkännedom och riskbedömning är också områden där Swedbank har haft, och fortfarande har, brister. Det gäller såväl i den svenska som i den estniska verksamheten.

Utifrån dessa insikter arbetar Swedbank nu intensivt med att säkerställa regelefterlevnad framåt. Den internationella advokatbyrån Clifford Chance fick i februari i uppdrag att genomföra en intern utredning om historiska brister inom banken. Denna utredning beräknas vara klar i början av 2020.

Clifford Chance ska också ge rekommendationer för hur banken ska uppfylla bästa möjliga branschpraxis när det gäller arbete mot penningtvätt och tillgodose alla regulatoriska krav.

Inom ramen för bankens nya enhet, Anti Financial Crime (AFC), pågår sedan april arbetet med att klarlägga historiska brister och utveckla bankens förmåga att motverka alla former av ekonomisk brottslighet.

Banken kommer att lämna information om sina insatser för att bekämpa penningtvätt och annan ekonomisk brottslighet i samband med nästa delårsrapport den 23 oktober.

Styrelsebeslut

Styrelsen för Swedbank har beslutat att tillmötesgå Ekobrottsmyndighetens framställan om att avstå den s.k. advokatsekretessen avseende advokat Grimstads uppdrag åt Swedbank.

Styrelsen har också beslutat att utse Ingrid Harbo till permanent chef för Group Compliance. Ingrid Harbo kommer även i fortsättningen att vara adjungerad till koncernledningen.

Kontakt:
Unni Jerndal, presschef, Swedbank, tel +46 73 092 11 80

Swedbank främjar en sund och hållbar ekonomi för de många människorna, hushållen och företagen. Som en ledande bank på hemmamarknaderna Sverige, Estland, Lettland och Litauen erbjuder vi ett brett utbud av finansiella tjänster och produkter. Swedbank har drygt 7 miljoner privatkunder och ca 600 000 företags- och organisationskunder med 172 kontor i Sverige och 122 kontor i de baltiska länderna. Koncernen har även verksamhet i övriga Norden, USA och Kina. Den 30 juni 2019 uppgick balansomslutningen till 2 480 miljarder kronor. Läs mer på www.swedbank.se

Förhör

Signerat av

Signerat datum

Myndighet
Ekobrottsmyndigheten

Enhet
Stockholm FMK

Diarienr
9000-K822-19

Hörd person
De Falck, Eva

Personnummer

Den hörde är	ID Styrkt	Sätt	Ställning till misstänkt - målsägande - vittne
Vittne	Ja	hörd tidigare i utredningen	

Tolk

Språk

Ytterligare information om anledning till förhör
Kompletterande förhör utifrån att Eva De Falck vill lämna ytterligare information.

Underrättad om misstanke

Underrättad om rätt till försvarare	Godtar den försvarare som rätten förordnar	Försvarare/ombud önskas	Försvarare/ombud närvarande

Förhörsledare	Förhörsdatum	Förhör påbörjat	Förhör avslutat
Ann-Christin Sandén	2020-10-13	09:08	10:18

Förhörsplats	Typ av förhör	Förhörssätt
EBM, Hantverkargatan 15, Stockholm	RB 23:6	Ljudbandsförhör

Förhörsvittne

Utskrivet av
AS-BS

Involverad personal	Funktion
Björn Sandman	Biträdande förhörsledare

Berättelse

I förhör kallas Eva De Falck för Eva.

Eva informeras om att det är ett kompletterande förhör utifrån att hon har ytterligare information som hon vill delge.

Eva informeras om att det kommer ske ljudupptagning av förhöret och att förhöret kommer att skrivas ut i sammanfattad form. När förhöret är utskrivet kommer förhörsledaren kontakta Eva för att komma överens om när hon ska komma tillbaka och ta del och godkänna utskriften. Ljudupptagningen kommer att arkiveras i sin helhet.

Eva delges att åklagaren fattat beslut om att det är yppandeförbud gällande förhöret, det som förhöret handlar om och det som framkommer vid förhöret. Yppandeförbudet gäller tills att åklagaren meddelar annat.

Eva tillfrågas om hon förstått innebörden av yppandeförbudet och Eva svarar ja.

Eva har med sig dokument som hon kommer att hänvisa till under förhöret. De dokumenten kommer sedan att kopieras för att arkiveras i ärendet samt läggas som bilagor till förhöret.

Eva framför att hon gärna vill att Finansinspektionen får den information som hon lämnar vid förhöret. Eftersom hon inte längre jobbar på Swedbank kan hon själv inte kontakta dem.

Eva ombeds berätta om den information hon vill delge.

Eva var ordförande i Insiderkommittén hos Swedbank och eftersom hon tyckte att den

processen inte fungerade alls, gjorde hon för sin egen del en logg. Loggen handlar om det som förekom, från det att Uppdrag Granskning 1 sändes och fram till den 23 april 2019 när det gick ut ett pressmeddelande med ett antal organisationsförändringar i Swedbank. *(Vid genomläsning 2020-11-05 korrigerar Eva datumet och säger att det ska vara den 25 april 2019.)*

Under den här perioden kände Eva att hon satt väldigt ensam och inte hade någon som lyssnade på henne. Hon försökte eskalera frågan vid flera tillfällen till hennes chef Ragnar Gustavii som också var Specially Appointed Executive för AML-frågor i Swedbank och även till Anders Karlsson när han var tf Vd utan att känna att hon fick något gehör.

Det hon försökte säga till dem var, dels att hon hade en intressekonflikt för att hon kände någonstans att hon var lämnad ensam och att de ville att hon skulle fatta beslut utan att ha fullständig information. Det blev också en intressekonflikt för henne, dels för att hon på något sätt skulle besluta om saker som skulle skydda banken, som en lojal medarbetare förväntades det, men dels så kände hon att hon då också exponerade sig själv och banken för en risk, att sitta och fatta beslut på ofullständiga grunder. Hon kände att hon inte kunde göra det och det var därför hon sedan skrev loggen.

(Fhls ant. Eva hänvisar till ett av de dokument hon har med sig som har titeln, "Logg över händelser utifrån MAR/CMI perspektiv med anledning av UG1, EG-rapporten och BDO-rapporten", se bilaga 1)

Hon tyckte inte att hon fick gehör överhuvudtaget när hon eskalerade frågan till sina chefer. Hon kände att hon lämnades helt ensam. Hon kände mer och mer ju längre tiden gick att fler och fler hoppade ur Insiderkommittén och ville inte vara med och fatta beslut eller diskutera. Till slut var det bara hon kvar i Insiderkommittén vid vissa tillfällen.

Eva tillfrågas under vilken period det var som hon kände så.

Eva kände så under hela perioden. Eftersom hon var chefsjurist så hade hon inte något ansvar för AML-frågor överhuvudtaget och det innebar också att hon inte hade någon insyn i vad som fanns, varken risker eller vilka rapporter eller utredningar som gjordes internt eller med extern medverkan genom Compliance försorg. Det var Compliance och Risk som hanterade AML-risker, Riskorganisationen i andra linjen och Compliance i andra linjen. Det var inget som Eva hade något med att göra och därför var hon helt ovetande om allt som hände under hösten 2018.

Första gången som en sådan här fråga kom upp för bedömning i Insiderkommittén var innan Uppdrag Granskning 1 skulle sändas. Det hade då kommit viss information till banken. När hon fick frågan satt hon själv i styrelsemöte. Eva tillägger att det har hon berättat om vid förhör i den andra utredningen *(Fhls ant. utredning diarienummer 9000-K564-19).*

Det var från och med den tidpunkten och till pressmeddelandet som hon har fört loggen, för hon kände hela tiden att det blev en jättekonstig situation. Det kändes som att det var en massa andra personer som ville påverka vilka beslut som fattades och det kändes som att ingen ville vara med och fatta beslutet.

Formellt i Swedbank har man ett eget beslutsmandat så det finns inga kollektiva beslut men tanken är ändå att Insiderkommittén ska bestå av personer som har insyn i de här frågorna och också vet hur marknaden skulle reagera. Det är Investor Relations chef, CFO, kommunikationschefen, chefsjuristen och en bolagsjurist som är sekreterare.

Tidigare hanterades hela den processen av Compliance men 2017 tyckte Compliance att det skulle ligga i första linjen och togs därför över av Group Legal. Compliance fortsatte att försöka påverka utfallet av beslut och så vidare i Insiderkommittén. Det har Eva under den tiden tolkat som att det är för att Compliance har haft mer information. Den informationen som det refereras till har inte Eva haft och då är det väldigt svårt att fatta beslut. Detta är bakgrunden.

Eva förklarar hur loggen är uppbyggd och pekar på kolumnen där det står "Datum" och "Händelser relaterade till UG" och säger att det är själva loggen. Hon pekar sedan på kolumnen "Dokument" och förklarar att där är det bakomligganden mejlet/dokumentet.

Loggen visar hur hela "slingan" såg ut när de skulle försöka bedöma om det faktum att det skulle göras ett Uppdrag Granskning program där Swedbank skulle vara med, för det var det enda de visste, och om det i sig skulle utgöra insiderinformation.

Eva säger att det finns en "slinga" som tydligt visar det *(Fhls ant. Eva hänvisar till mejlslinga med början datering 2019-02-19, se bilaga 2).*

Gregori Karamouzis som var Investor Relations chef vid den här tidpunkten var inte med i diskussionen. Eva tillägger att egentligen blev det så av misstag för att hon hade styrelsemöte och satt och förde protokoll som sekreterare, när hon fick frågan av Cecilia Hernqvist.

Eva tillfrågas när det styrelsemötet var och om det framgår i mejlet.

Eva säger ja och att det var den 19 februari. Eva pekar i mejlet där hon har skrivit till Gabriel Francke Rodau klockan 10:14, *"Styrelsemöte fram till kl 15 (minst)"*. Eva tillägger att det var dagen innan programmet skulle sändas.

Det kom ett mejl från Cecilia Hernqvist till Eva och Gabriel Francke Rodau som då var kommunikationschef. Eva läser högt från mejlet som är skickat den 19 februari 2019, 09:25.

"Har ni funderat på om UG kan vara insiderinfo? Tror inte det men ni kanske behöver göra en bedömning och skriva ett protokoll?".

Gabriel Francke Rodau svarade, *"Gregori hade samma tanke igår efter ägarmötet, men jag tycker det är svårbedömt. Eva, vad säger du?".*

När mejlet kom satt Eva som sekreterare i styrelsemöte och det var därför svåra frågor att ta ställning till under tiden.

Eva säger att i mejlet nämner Gabriel Francke Rodau "ägarmötet" men att hon aldrig har varit involverad i "ägarmöten" eller vet vad som avhandlades där och därför sa det henne ingenting. Hon konstaterade bara själv att, *"Jaha de har tydligen funderat över det här tidigare"*, det sade inte henne någonting om att det kanske hade nämnts något om Uppdrag Granskning på ägarmötet.

Eva tillägger att det är viktigt att komma ihåg, att i hennes roll så ingick det inte att delta eller att överhuvudtaget planera eller ens veta när ägarmöten ägde rum eller vad som togs upp där.

Eva tillfrågas om hon kände till att det hade varit ett ägarmöte.

Eva säger nej och även om hon har sett att det står "ägarmöte" så reagerade inte hon på det för det är inget som säger henne någonting. Eva säger att hon inte då tänkte att, *"Jaha har det nämnts någonting om det här där"*, så tänkte hon absolut inte utan hon bara konstaterade,

"Jaha det här har man tydligen funderat lite på".

(Fhls ant. Eva läser upp från mejlet som är skickat klockan 10:10 till Gabriel Francke Rodau och Cecilia Hernqivst, se bilaga 2)
Eva säger att hon skrev och läser högt, *"Beror ju lite på vad som framgår – och hur det tas emot. Det är väl nästan upp till Gregori och er att avgöra, som har större insyn, men vi kan absolut titta på det. Sänds imorgon, eller hur, så blir ju en kort lista i så fall. Vilka ska vara med på listan i så fall förutom vi, Birgitte, Gregori".*
Eva tillägger att hon med "större insyn" menade att man hade större insyn i hur marknaden kan reagera.

Eva hänvisar till mejlslingan och säger att det skedde en kommunikation mellan parterna, det var hon, Gabriel Francke Rodau och Cecilia Hernqvist. Kommunikationen mynnade till slut ut i att Gabriel och Cecilia vill att de ska prata i telefon och att Eva säger att hon inte kan det för att hon sitter i styrelsemöte till klockan 15 men att hon ber Nene ringa upp dem.

Eva tillägger att Nene var hennes kollega som var sekreterare i Insiderkommittén.

Eva hänvisar till mejlslinga och säger vidare att det sedan sker en kommunikation om att det är svårt att ringa in vilka som har fått informationen, för det skedde tydligen väldigt öppet när Gabriel Francke Rodau pratade med journalisterna i den stora undervåningen till Swedbank. Det var massor av folk som gick förbi och de tyckte att det var svårt att "ringa in" vilka som hade varit med och sett det, för de måste då föras upp på listan i sådant fall. Det var av den anledningen det inte gick.

Om man ska skjuta upp ett offentliggörande så skulle det naturligtvis bli offentligt när programmet sändes klockan 18, efter börsens stängning nästa dag. Men fram till dess är man skyldig att hålla det konfidentiellt och det är svårt när det är sådan stor krets.

Eva säger att så småningom mynnade diskussionen ut i att kommunikationschefen Gabriel Francke Rodau och Evas kollega Nene kom fram till att det fanns en liten mindre krets som hade fått mer information än de andra och att man då kunde öppna en lista för dem. Det skulle då ha varit Birgitte Bonnesen, Ragnar Gustavii, Charlotte Elsnitz, Cecilia Hernqvist, Josefine Uppling som också var på kommunikationssidan, Johan Larsson som var chef för GSI - Group Security Investigations, och Gabriel Francke Rodau.

Eva skrev att hon tyckte det var bra och läser från mejlet,
"Låter bra, så gör vi" (Fhls ant. Eva hänvisar till mejlet som hon skrev klockan 12.31, se bilaga 3).

Med det så bad hon Nene per mejl att protokollföra det här och hon bad uttryckligen Nene att kontakta Gregori Karamouzis men det missade Nene att göra på något sätt. Gregori Karamouzis har därför inte varit med i slingan utan han vände sig senare till Eva och därför skickade hon sedan slingan till honom.

Eva säger att Cecilia Hernqvist sedan skrev och läser från mejlet, *"Det här känns inte bra, ring mig" (Fhls ant. Eva hänvisar till mejl från Cecilia Hernqvist 19 februari kl 12.41, se bilaga 3).*

Eva säger att hon inte tror att det framgår i den här slingan men säger att det finns i andra mejl att Eva talade om för Cecilia Hernqvist att, *"Jag kan inte ringa men jag ber Nene att prata med dig".* Nene pratade med Cecilia Hernqvist och Cecilia har skrivit, *"Det här är enligt min bästa bedömning inte insider information".* Eva tillägger att det framgår även av

andra mejl *(Fhls ant. Eva hänvisar till mejl från Cecilia Hernqvist 19 februari kl 13.53, se bilaga 2).*

Eva säger att de (CMI) då litade på det. Cecilia Hernqvist hade sett informationen vilket CMI inte hade gjort. *(Förtydligande vid genomläsningen 2020-11-05, förutom Cecilia Hernqvist var det bland annat de personer som framgår i mejl från Gabriel Rodau 19 februari kl 12.28)*

Eva tillfrågas om den här kretsen som hon nämner som hade ytterligare information, att hon inte hade fått se den informationen.

Eva säger, nej precis och att det också framgår av protokollet. Eva vägrade att låtsas att de hade fått se den informationen, det framgår att de fick se det materialet först någon dag senare. Det framgår av bilagan till protokollet.
(Fhls ant. Eva hänvisar till CMI protokollet daterat 2019-02-20, 08:00 och Addendum daterat 2019-02-21, se bilaga 4 och bilaga 5)

Sedan hade Nene och Cecilia Hernqvist en konversation. Cecilia Hernqvist ringde till Nene och Nene skickade ett sms till Eva efter det samtalet och som Eva vidarebefordrade till Gregori Karamouzis *(Fhls ant. Eva hänvisar till mejl daterat den 20 februari 2019, 21:15, se bilaga 3).*

(Förtydligande vid genomläsning 2020-11-05, Eva visar sms som hon har i sin mobiltelefon och säger att hon har visat dem i den andra utredningen där hon är hörd. Fhls ant. sms:en fotas av insp Björn Sandman, se bilaga till förhöret)

Eva säger att det i mejlet till Gregori Karamouzis framgår att Cecilia Hernqvist inte tyckte att en lista skulle öppnas.
Eva läser från mejlet, *"Eftersom varken jag eller Nene visste vilken den bakomliggande informationen var, förlitade vi oss på henne eftersom hon visste vilken information det rörde sig om".*

Eva säger att hon spekulerar men att i vetskap om att det tydligen nämndes någonting om det här programmet på ägarmötet. *"Såklart att hon måste ha tyckt att det här exponerar banken för en risk om vi öppnar insiderlista". För det innebär då att någon har brutit mot, röjt insiderinformation".* De litade på att Cecilia Hernqvist kunde göra den här bedömningen. Cecilia Hernqvist hade själv varit Chair, ordförande i Insiderkommittén i jättemånga år, eller i varje fall hade det legat inom Compliance, och hon kunde den här materian.

Eva tillägger att, aktiemarknadsrätt är Cecilias Hernqvists område, mer än hennes (Evas). Eva har mer varit en affärsjurist. Det här gjorde att Eva kände att, *"Det här är liksom ingen kul situation. Ska jag sitta här försöka fatta beslut utan att 1. Ha fullständig information och 2. Att det liksom ska ligga på mig".* Eva kände att det i sista hand är Vd som ska besluta om när man ska öppna lista eller inte, sedan kan Eva ge råd. Eva ville involvera fler i den här typen av beslut och det var därför som hon började föra loggen.

Eva säger att hon har kopior på mejl där hon har eskalerat den här frågan, både till Ragnar Gustavii vid två tillfällen och till Anders Karlsson när han var tf Vd. Men hon har även gjort det muntligen många gånger också för hon kände att, *"Ni sätter mig i en hopplös situation. När jag ska sitta utan att ha fullständig information och försöka fatta beslut, ensam. Där jag dels då i så fall exponerar banken för en risk, om det blir fel beslut, om underlaget säger någonting annat. Men dels också exponerar mig själv för en risk naturligtvis eftersom besluten fattas i mitt namn".* Det var därför hon förde den här loggen.

Eva säger vid förhöret att, *"Det är det jag kan känna, när jag ser det här nu i efterhand vilka desperata rop det ändå var på något sätt till mina chefer, så tycker jag det är dåligt att inte lyssna på en sådan person, att inte ta till sig det och inte försöka hjälpa till".*

Eva säger det var flera saker, bland annat skrev hon ett mejl som hon vill läsa upp. Efter att hon inte fått något gehör muntligen skrev hon den 1 mars ett mejl till Ragnar Gustavii *(Fhls ant. Eva hänvisar till ett mejl daterat den 1 mars 2019, 11:12, se bilaga 7).*

Eva läser från mejlet, *"Beträffande insiderkommittén, CMI har funderat ytterligare efter vårt samtal igår och skulle vilja kliva av som Chair (ordförande) av följande skäl: "Jag behöver fokusera på mitigerande åtgärder och krishantering gällande AMG".* Eva förklarar att AMG är stämman som skulle komma upp.

Eva fortsätter läsa, *"Baltikum, extern och intern kommunikation".* Eva förklarar att extern och intern kommunikation var också något som hon tyckte behövde bedömas juridiskt.

Eva fortsätter läsa, *"Dessutom måste jag se till att verksamheten fungerar och att Group Legal kan fortsätta supportera affären, som ju måste rulla på. Till skillnad från Compliance kan vi ju inte dedikera en massa jurister till just detta".* Eva förklarar att de endast var några få jurister och att Compliance kunde dedikera mycket folk, för det var deras område.

Eva fortsätter läsa, *"Vi är ju första linjen och affären måste ju rulla vidare". "2. Dessutom hamnar jag i en tydlig intressekonflikt när jag å ena sidan jobbar i linjen med riskmitigerande åtgärder och å andra sidan ska fatta beslut på ett neutralt och objektiv sätt".* Eva förklarar att hon försökte få Ragnar Gustavii att förstå att hon tyckte den här funktionen egentligen skulle ligga på en armslängds avstånd från affären, för att undvika det här.

Eva fortsätter läsa, *"Vi har ju inga kollektiva beslut i banken och den som fattar beslutet borde enligt min mening sitta på armslängds avstånd till affären och inte mitt i".* Eva förklarar att hon sedan gav några exempel på vilka som skulle kunna vara tänkbara. *(Fhls ant. I mejlet står det, "RISK, GIA el dyl. Även vissa funktioner i CFO-Office är tänkbara.")*

Eva fortsätter läsa, *"I normalfallet när det handlar om öppna insiderlistor inför kvartalsbokslut eller M&A transaktioner".* Eva förklarar och säger som förvärv och avyttringar och så vidare.

Eva fortsätter läsa, *"Så blir inte det här något problem, men det accentueras i en krissituation som den här".* Eva förklarar att hon också i mejlet säger att hon har pratat med en extern jurist Johan Josjö på GDA, Gernandt & Danielsson, om det här och han höll med om att det var en intressekonflikt. Eva fortsätter läsa från mejlet, *"Jag tycker en jurist absolut ska vara med men inte var ordförande".* Eva säger att hon i senare mejl har sagt, att alternativt att man åtminstone kan ha en viceordförande som kan träda in om man känner en intressekonflikt eller en jävsituation på något sätt. Eva säger att hon tycker det är självklart att man ska ha det.

Eva fortsätter läsa, under punkten 3 i mejlet, *"Johan Josjö var även enig med mig om att det krävs att alla strömmar".* Eva förklarar att de hade flera strömmar i den här krishanteringen, var av Compliance var en och Risk var en och så vidare.

Eva fortsätter läsa, *"... att alla strömmar eskalerar händelser till CMI".* Eva förklarar och säger, det vill säga vidarebefordrar information till CMI.

Eva fortsätter läsa, *"... om processen ska fungera. Jag kan och hinner inte gå runt och fråga*

flera gånger om dagen om det är något som har hänt, utan omständigheter som kommer till bankens kännedom och som kan vara kursdrivande måste eskaleras och loggas samt eventuellt bedömas och protokolleras. Utifrån risken för disciplinåtgärder är den relevanta tidpunkten när banken fått vetskap om omständigheter och inte när CMI har fått veta". Eva förklarar, därför måste det komma till vår kännedom direkt.

Eva fortsätter läsa, *"Jag tycker inte det är acceptabelt att Compliance säger att de inte har tid att eskalera".* Eva förklarar att det svaret hade hon fått när hon sagt till Compliance att, *"Ni måste vidarebefordra information till oss när ni får den omedelbart så vi kan göra en bedömning i den här grupperingen för annars fungerar inte processen".* Då har Compliance sagt att de inte har tid att göra det. Det tyckte inte Eva var "okej". Eva säger att det här var det första mejlet som hon skrev.

Eva säger att alla protokoll finns och hänvisar till dokument som hon har med sig.

Eva tillfrågas om när hon säger protokoll vad hon menar med det.

Eva säger att det är protokoll från CMI.

Eva säger vidare att det framgår av loggen att de diskuterade fram och tillbaka om programmet skulle utgöra insiderinformation eller inte. Eva informerade Gregori Karamouzis i efterhand.

Eva tillfrågas vilka dokument hon hänvisar till.

Eva säger, loggen, mejlväxlingen och protokollet som Insiderkommittén skrev och att det där finns ett adendum där det framgår att de fick informationen senare till CMI, den här lite mer utförliga informationen . *(Fhls ant. Eva hänvisar till dokumentet "Appendix 1, Mejl 13 februari" som finns som bilaga till CMI protokollet, se bilaga 5)*

Eva säger vidare att hon sedan kände att, *"Det är så mycket som händer nu och det är så mycket i luften så det är inte lämpligt att koncernledningen, som hon inte var med i, köper och säljer Swedbank instrument, det måste de avhålla sig ifrån att göra".* Eva hänvisar till loggen och säger att hon därför gick ut med ett mejl om det den 22 februari (*Fhls ant, se loggen och 2019-02-22).*

Några dagar senare skickade Eva en uppmaning att varje GEC ledamot i koncernledningen skulle se till att de personer i deras respektive organisationer som satt inne med känslig information att de skulle få samma uppmaning, att inte göra det. Även om de inte hade öppnat någon formell insiderlista så kände Eva att, *"Det händer saker hela tiden här i den här krishanteringen så det är inte lämpligt att dom som sitter inne med känslig information gör någonting överhuvudtaget",* så den uppmaningen kom sedan *(Fhls ant. Eva hänvisar till mejl daterat den 25 februari 2019, se bilaga 6).*

Eva fortsätter och hänvisar till loggen och att det där framgår om mejlet till Ragnar Gustavii som hon refererade till *(Fhls ant. Det mejlet har Eva läst ifrån tidigare under förhöret, mejlet är daterat 1 mars 2019, 11:12, se bilaga 7).*

Sedan skulle det göras någon form av artikel av reportrarna från Uppdrag Granskning, innehållande påstådda citat från "Grimstadrapporten". Eva hänvisar till loggen och 2019-03-26 och att det där står att eventuella kommentarer skulle lämnas senast klockan 13.

Evas sekreterare i Insiderkommittén, Nene, fick ett utkast av artikeln och det konstaterades då

att eftersom CMI, Insiderkommittén, inte hade sett själva "Grimstadrapporten" så var det väldigt svårt att bedöma innehållet i en artikel, enbart utifrån innehållet i artikeln. Eva säger vidare att det här är ett tydligt bevis på att de inte hade fått information *(Fhls ant. Eva hänvisar till loggen och 2019-03-26).*

Eva tillfrågas från vem utkastet till artikeln kom ifrån.

Eva säger att hon antar och tror att det kom ifrån Gabriel Francke Rodau.

Eva säger att artikeln sedan kom *(Fhls ant. Eva hänvisar till loggen och 2019-03-26).*

Eva säger att hon den 29 mars fick hon ta del av "Grimstadrapporten" *(Fhls ant. Eva hänvisar till loggen och 2019-03-26).*
Rapporten kom till Compliance i december året innan. Eva fick del av den för att styrelsen hade bett att få ta del av den. Eva bad då Compliance om att få den för utskick till styrelsen och hon fick den. Hon såg då att den innehöll en massa saker som naturligtvis var allvarliga. Sedan var den i utkast form och det framgick inte av själva rapporten hur man hade tagit emot den hos Compliance och om man tyckte att det här stämde eller inte och så vidare, för det har också en viss betydelse. Det här var en ensidig rapport och var ett utkast.

Eva konstaterade också att det var enormt svårt att ta ett beslut i efterhand. Om rapporten har kommit banken tillhanda i december och de ska ta ett beslut 29 mars, *"Det är ju jättesvårt".* Den hade kommit banken tillhanda och då ska beslutet tas *(Förtydligande vid genomläsning 2020-11-05, att beslutet ska tas december 2018)* . Eva säger att, *"Hur man än gör här så blir det fel".*

Eva tillfrågas om det framgick vilka det var som hade fått tagit del av rapporten.

Eva säger att det tror hon inte att det gjorde. Men det var Compliance som hade beställt den och att Compliance hade fått tagit del av den det var "solklart". Eva tror inte att det framgick på själva rapporten vilka som i övrigt hade tagit del.

Detta diskuterades fram och tillbaka i flera dagar och Eva försökte förklara för sina chefer, både för Ragnar Gustavii och för Anders Karlsson att det här inte fungerade. *"Här har en rapport kommit, vi ska sitta och bedöma den flera månader senare om det är insiderinformation. Bedömningen skulle för det första ha skett tidigare, det är ganska sannolikt att det kanske hade varit insiderinformation då, åtminstone att man hade fått utreda, tycker vi att det här stämmer eller inte och så vidare".*

Eva ville då att de skulle försöka, för att mitigera den här risken, offentligöra så mycket som möjligt ur rapporten för att då åtminstone om möjligt läka lite av den skadan eftersom de inte hade hanterat den i tid. Eva säger att det handlar resten av Loggen om, att de försökte driva på om att de skulle göra det.

De här externa advokaterna hade hon som stöd hela tiden för att inte vara exponerad helt själv, att man skulle skylla på Eva sedan. Hon ville att det skulle synas att det varit andra med också, att hon hade tagit externt råd för att slippa sitta ensam med hela beslutet.

Eva tillfrågas om hon fick veta varför man inte hade lyft rapporten tidigare och frågat om det var insiderinformation.

Eva säger nej, det fick hon aldrig någon förklaring till. Det var väldigt otillfredsställande. Men de försökte i varje fall göra sitt bästa och föreslog att de ändå skulle gå ut med ett

pressmeddelande, där de talade om de viktigaste "findings" som fanns i rapporten, bara för att också vara transparanta mot marknaden. Det här diskuterades fram och tillbaka. Eva hänvisar till loggen och säger att det framgår där att det kom massor av utkast på pressmeddelanden och där de hade synpunkter *(Fhls ant. Eva hänvisar till loggen och 2019-04-10—11).*

Den 11 april kom man ändå fram till att man skulle avvakta med pressmeddelandet till Q1 rapporten. Eva säger, att man ville välja sitt tillfälle för det här. (*Fhls ant. Eva hänvisar till loggen och 2019-04-11 där det står om ett möte klockan 18.30).*

Pressmeddelandet kom inte ut förrän den 25 april *(Fhls ant. Eva hänvisar till loggen och 2019-04-25, se bilaga 1 och bilaga 15).*

Under den här tiden lyfte Eva även frågan om problematiken igen, med både Ragnar Gustavii och med Anders Karlsson.

Eva tillfrågas om Cecilia Hernqvist var involverad i bedömningen vid den här tidpunkten.

Eva svarar att hon inte riktig kommer ihåg när Cecilia Hernqvist slutade. Eva säger att hon tror att Cecilia flyttades bort från Compliance ganska tidigt. Eva tror inte att Cecilia var med så mycket i diskussionerna vid den här tidpunkten. Cecilia hjälpte vid den här tiden AFC, som Anders Ekedahl var chef för, med lite speciella utredningar och höll kontakten med Clifford Chance m.m.

Eva säger att hon ska leta efter det andra mejlet som hon gärna vill ta fram *(Fhls ant. Eva hittar mejlet bland de dokument hon har med sig).* Det är ett mejl till Anders Karlsson, daterat den 2 april 2019 och den 3 april är det ett motsvarande mejl till Ragnar Gustavii. *(Fhls ant. se bilaga 9 och bilaga 10)*

Eva säger när hon börjar läsa högt från mejlet att, Anders inte ville bli störd med en massa frågor eftersom han hade blivit tillförordnad Vd och han hade förstås fullt upp med det. Eva läser från mejlet till Anders Karlsson, *"Jag vet att du har en extrem press, men jag måste lyfta två frågor med dig. Magnus Uggla i styrelsen har bett att få ut Compliance Q1 rapport från 2016 som Viveca Strangert, som var tidigare Compliance-chef hade avlämnat. Den här rapporten är omfattande och flaggar för en hel del brister vad det gäller AML i Baltic Banking.*

I en bilaga adresseras en uppföljning av Off-Shore-engagemang, eftersom styrelsen bett om en uppdatering med anledning av Panama Papers. Compliance råder banken att göra en cross check, samt säger att Compliance kommer att supportera och monitorera under Q3 2016 och återkomma med statusrapport. Detta följs dock aldrig upp varken av Compliance eller styrelsen. Det talas också om stickprov som aldrig görs."

Eva förklarar att hon och den nya Compliancechefen, Ingrid Harbo hade bokat ett kort möte med Anders om det. Eva säger att de ville att Anders Karlsson skulle ta ställning. Det var så tydligt att det varken hade följts upp av Compliance eller av styrelsen. Eva säger att hon tyckte det var så pass känsligt att hon ville att Anders skulle ta ett beslut om det.

Eva fortsätter läsa,
"Den andra frågan rör eventuell insiderhantering av Grimstadrapporten. Den bedömningen borde naturligtvis ha gjorts redan i december när rapporten kom banken tillhanda och redan där exponerar vi oss för en sanktionsrisk. Vi har nu att ta ställning till hur vi ska hantera den, när den nu har kommit till flera personers kännedom.

Om vi kommer fram till att rapporten utgör insiderinformation, innebär det att vi måste fatta beslut om att offentliggöra de uppgifter i rapporten som kan antas vara kurspåverkande, alternativt skjuta upp offentliggörandet. Om vi offentliggör uppgifterna, kan det innebära att vi äventyrar client priviliege".

Eva förklarar att det då var mycket diskussion kring advokatsekretess. Det drevs väldigt mycket av Clifford Chance som gjorde den externa utredningen. Det är väldigt starkt i USA med advokatsekretessen.

Eva fortsätter läsa,
"Vad vi än beslutar angående rapporten innebär det att vi exponerar oss för risker som sanktionsavgifter från FI och sanktioner från börsen. Den allvarligaste sanktionen från börsen är att aktierna avnoteras, vilket förstås är en ren katastrof. Detta är en för stor fråga för att jag ska kunna hantera den ensam, eller inom ramen från CMI. Både banken och jag personligen exponeras för risker som är så stora att frågan måste lyftas till Vd-nivå."

Eva förklarar att hon skriver det väldigt tydligt. Eva tillägger att hon försöker "skrämma" Anders lite för att han ska förstå att han måste ta i den här frågan.

Eva fortsätter läsa,
"Jag har bett GDA, (Gernant Danielsson Advokatbyrå) att försöka kvantifiera riskerna i olika scenarios och ge ett handfast råd om vilket agerande som innebär minst risk. Jag har också bett dem skissa på vad man ur svensk legal synvinkel skulle kunna kommunicera runt rapporten, för att uppfylla kravet på offentliggörande, samtidigt som vi inte säger sådant som ger ytterligare bad-will eller gör att vi bryter mot banksekretessen. En sådan kommunikation behöver självklart i nästa steg stämmas av med Clifford Chance."

"Vi behöver prata om denna fråga inom de närmaste dagarna och jag tror att det vore lämpligt att ha ett möte med GDA så dom får beskriva riskerna."

Eva säger att Anders Karlsson svarar och läser upp hans var på den första frågan som gäller Compliance rapporten,
"Det är väl styrelsens rätt att få del av den informationen. Dom har väl fått den tidigare och vill se den igen? Jag förstår inte riktigt hur det kan vara en fråga."

Eva förklarar och säger att hon ville informera och att han bara skulle säga "okej till det". Hon ville informera om det och ville inte bara göra en massa saker som hon sen skulle få kritik för. Eva säger att hon skrev, *"punkt 1 okej".*

Beträffande punkten två när det gäller frågan om "Grimstadrapporten", offentliggörande eller inte och insiderbedömning eller inte, som Eva ville lyfta till Anders Karlsson så svarar Anders så här. Eva läser högt,
"Vi måste följa den governance vi har beslutat. Därför är det väl lämpligt att du tillsammans med Cecilia, frågetecken, tar ett möte med GDA och tillsammans reder ut fakta och vilka alternativ vi har och därefter fattar vederbörligt beslut."

Eva säger att Anders Karlsson inte alls ville vara med i det beslutet.

Eva läser upp vad hon skrev till Anders Karlsson beträffande den tredje punkten angående CMI-funktionen,
"Slutligen kan vi konstatera att vår CMI-funktion i banken överhuvudtaget inte fungerar, eftersom den förutsätter att de som är representerade i kommittén har tillgång till fakta om

sådant som kan vara kurspåverkande. Så har inte varit fallet hos oss". Eva säger att hon eskalerade det tydligt.

Eva läser upp vad Anders Karlsson svarar beträffande punkten tre,
"Vad gäller CMI-processen framgent, skriv gärna ihop ett förslag till ny process och låt oss titta på det."

Eva säger att hon svarar och läser högt,
"När det gäller punkt tre så får vi ta tag i det när allt har lugnat ner sig. Men punkt två kommer jag behöva lyfta igen när vi har kartlagt riskerna. Cecilia har sedan tidigare skjutit ut sig ur insiderkommittén, andra linjen, och jag tycker inte att det känns rätt att blanda in henne i detta eftersom hon/Compliance, så att säga är part i målet".

Eva förklarar och säger att det beror på att det är Compliance som har tagit emot rapporten och läser högt att hon skriver, " *Vi får försöka hantera det från legal."*

Eva tillägger att hon här upplevde att hon inte får något stöd.

Eva tillfrågas om hon får något ytterligare svar från Anders Karlsson på hennes mejl.

Eva svarar nej, att hon inte fick det. Därför skrev hon nästa dag till Ragnar Gustavii som var hennes närmaste chef. Eva skrev ungefär samma sak till honom och att hon också säger (skriver), *"Anders vill inte längre delta i CMI på grund av sin nya roll, vilket är förståeligt och Gabriel och Gregori har inte läst rapporten."*

Eva förklarar och säger att, *"Det var också ett problem".* Hon hade läst den för utskick till styrelsen och de hade inte ens läst den. Hon kände att hela processen hade havererat.

Eva fortsätter läsa, *"Tanken med CMI är ju att en bedömning ska göras av personer som är insatta i frågan och kan förutse hur kunder, finansierare och investerare kan påverkas av informationen, inte att beslutet ska tas av mig personligen. Jag lyfter detta för att jag inte vill exponera banken för ytterligare risker, inte för att vara besvärlig."*

Eva förklarar att alla tyckte att *"hon bara var jobbig"*, som hela tiden låg på om de här frågorna.

Eva fortsätter läsa, *"Vi behöver prata om denna fråga".*

Eva förklarar att hon förstås fortsatte att prata om denna fråga, men det gick egentligen inte att lösa, så som det såg ut. De fortsatte sedan att försöka hantera de frågor som dök upp.

Eva tillfrågas om hon fick något svar från Ragnar Gustavii.

Eva svarar att hon inte fick något skriftligt svar av honom. Han sa ungefär samma sak att, *"Vi får köra så här nu, vi får titta framåtriktat". (Förtydligande vid genomläsning 2020-11-05, Eva säger att Ragnar Gustavii menade, att vi får titta på det framåtriktat.)*

Sedan så småningom, när det mesta av det här hade ebbat ut, skrev Eva till Anders Karlsson igen, den 7 maj 2019. Eva hade då sammankallat till ett möte om MAR-regelverket för att informera om det och för att komma med ett förslag framåtriktat hur hon tyckte de skulle hantera frågan. Eva skickade över "Terms of Reference" för kommittén så Anders Karlsson skulle se det. Eva skickade också över den information som fanns på bankens intranät. *(Fhls ant. se bilaga 14)*

Eva säger att hon skrev att de skulle uppdatera den information som fanns på intranätet och läser från mejlet som är daterat 7 maj 2019, *"Jag tog över rollen som Chair i oktober 2016. Normalt sätt så upprättar vi insiderlistor trettio dagar innan finansiella rapporter släpps. Utöver dessa CMI-protokoll och insiderlistor, har vi från oktober 2016 fram till februari 2019 haft 11 protokollförda CMI-beslut rörande andra frågor".*

Eva förklarar att det kunde röra sig om tänkta förvärv, omorganisation eller stora frågor.

Eva fortsätter läsa upp, *"Sex stycken av dem har resulterat i öppnande av insiderlista.*

Eva förklarar att hon sedan för att visa vilken aktivitet det hade varit skriver och hon läser högt, " *Under perioden februari 2019 fram till dags dato, sjunde maj, har vi haft femton protokollförda CMI-beslut, varav två stycken listor öppnade. Det var för Vd's entledigande och ordförandes avgång.* Eva förklarar och säger att, *"Det var en extrem aktivitet här".*

Eva fortsätter läsa, *Det säger något om det förändrade läget sedan mitten av februari."*

Eva säger att hon sedan föreslog följande och läser upp, *"Några av mina tankar angående processen framåt".*
"Sammankallande till en work-shop med stakeholders i syfte att identifiera var i banken insiderinformation typiskt sett dyker upp".
Eva förklarar att de som ska vara med är då kommunikation, Finance, de som jobbar med strategiska förvärv, Strategy och så vidare.

Eva fortsätter läsa,
"Deltagare bör vara representanter från de enheter som vi initialt identifierar.
När väl enheterna är identifierade – ta fram guidelines och träffa GEC och övriga ledningsgrupper för respektive aktuella enheter och informera om den här processen så att ska vara medvetna om den när dom då ska vidarebefordra information".
-"Se över informationen som finns på intranätet."
-"Se över processen avseende öppning och stängning."

Eva berättar att hon ville att detta skulle ske med ett verktyg så att det inte skulle vara avhänget den mänskliga faktorn och att man missade någon och så vidare. Eva säger att hon menade att det skulle ske med automatik från systemet. Banken köpte senare också in ett sådant system.

Eva fortsätter läsa från mejlet till Anders Karlsson,
"Informera i banken om att frågor alltid kan ställas angående vad som är insiderinformation."

Eva berättar att det var hennes förslag och att de gjorde på det sättet sedan. De hade sedan den typen av information till alla ledningsgrupper och till koncernledningen.

Eva och hennes kollega Nene hade ett antal sådana utbildningspass. Eva säger att det då kändes som att, då var ju alla på ett helt annat sätt medvetna om Insiderprocessen och ingen kan inte heller låta bli att föra vidare information. Tröskeln sänks, när allt är i en krissituation så sänks tröskeln för vad som normalt sett skulle vara insiderinformation. Marknaden blir så känslig och reagerar på saker på ett helt annat sätt. Det försökte Eva också förklara att, när man är mitt inne i ett sådant scenario är det mycket mindre som krävs. Sådant som normalt sett kanske inte skulle behövas bedömas alls, men som i det här läget faktiskt blir kurspåverkande.

Eva fortsätter att summera resten av mejlet och hennes förslag till sammansättningen av CMI. Hon tycker att rätt funktioner var med, hon tyckte inte att chefsjuristen ska vara ordförande. Om chefsjuristen ska vara ordförande ska det finnas en vice ordförande, vilket det också senare blev. Det blev Treasury-chefen.

Eva tillfrågas om vem som då var Treasury-chef.

Eva svarar att det var Tomas Hedberg och berättar vidare att enligt förslaget skall ordförande helst vara en position som vet hur bankens aktier prissätts, så man inte bara gör bedömningen enligt det legala regelverket, utan det ska också vara kunskapen hur marknaden reagerar.

Eva säger att det är sammanfattningen av loggen som hon tycker ger en helhetsbild.

Eva har tidigare berättat att hon den 29 mars fick ta del av Erling Grimstads rapport med anledning av att styrelsen begärt att få ta del av den. Eva tillfrågas om hon fick någon information om vilka som tidigare hade tagit del av rapporten.

Eva svarar, nej.

Eva tillfrågas om hon efterfrågade den informationen.

Eva säger, ja och på så sätt att hon hade fått en fråga från styrelsen om att de ville ha ut den. Eva säger att Lars Idermark fick en fråga direkt efter stämman, där han svarade att han inte hade läst den. Eva säger att det lät jättekonstigt men fortsätter att säga att han troligtvis inte hade läst den. Då ville styrelsen ha ut rapporten. Eva frågade då Compliance om rapporten. Eva utgick ifrån att det var Compliance som hade beställt rapporten. Något annat frågade inte hon då.

Däremot den tredje april, Eva tror att det framgår av loggen, framgick mottagarna på BDO-rapporten, men som kallas för DBE-rapporten, Danske Bank Estonia, utredning och rapport som man hade gjort internt i banken i september 2018. Den relaterade till Danske Banks risker. *(Fhls ant. se bilaga 11)*

Eva säger att de alla jobbade i krishanteringen, Eva och hennes två kollegor, Stefan och Jennifer, försökte hantera de legala riskerna. Compliance hade ett helt gäng som hjälpte dem, för de satt på all information och allting som skulle skickas till FI. Det var Compliance som tog fram det materialet.

Eva berättar att hon inledningsvis var kontaktperson gentemot FI i den utredning som handlade om hanteringen av AML-relaterade risker i Baltikum. Det berodde på att man tyckte att Compliance var i "scopet", och det kunde bli en intressekonflikt om de höll i själva hanteringen från bankens sida. Därför blev det Group Legal som gjorde det.

Eva tillfrågas om när i tid det var.

Eva säger att hon inte riktigt kommer ihåg när FI initierade sin utredning men säger att det var efter Uppdrag Granskning, någon gång under våren. Eva säger att de (Group Legal) också hade hanterat en utredning som handlade om intressekonflikter i förra ledningen med Michael Wolf. De hade även då varit kontaktpersoner då Compliance var lite i "scopet".

Compliance rapporterade in allt material för att Compliance hade den överblicken. Eva säger att Group Legal inte hade det, eftersom de inte hade haft det inom sitt ansvarsområde. På

kvällen den tredje april ringde Ingrid Harbo, Compliance chef, till Eva och sa att hon hade hittat den här rapporten (BDO-rapporten/DBE-rapporten) i samband med att hon gick igenom material som skulle skickas till FI. Ingrid Harbo hade inte sett rapporten tidigare och den var daterad den 20 september 2018 och upprättad av Compliance-funktionen. *(Förtydligande vid genomläsningen 2020-11-05, Compliance funktionen hade externt anlitat BDO för hjälp med rapporten)*

Eva pekar på rapportens framsida och säger att det där står vilka som fått den och det står även att den inte får delas vidare utan Vd's medgivande. Ingrid Harbo blev alldeles chockad när hon läste den för hon såg att det var en massa saker som inte var kul och inte var bra, som de inte hade kännedom om tidigare. Eva säger att hon hade kännedom om det som rapporterades till styrelsen, varken mer eller mindre. Eva säger att hon inte hade insyn i vad Compliance gjorde på det här området och Ingrid Harbo var ganska ny.

Eva sa till Ingrid Harbo att, *"Det här ser inte bra ut, vi ses tidigt imorgon bitti så får vi titta på den tillsammans och så får jag också se hur den ser ut"*. Ingrid Harbo och Eva tittade på rapporten och såg att de behövde prata om den med ordförande och Vd. De kallade ihop Ander Karlsson som då var tf Vd och Ulrika Francke som då var ordförande. Eva och Ingrid Harbo informerade Anders Karlsson och Ulrika Francke om den och de förberedde sedan tillsamman en dragning till styrelsen som Ingrid Harbo höll.

De (Ingrid Harbo och Eva) visade också på en diskrepans mellan vad som hade rapporterats tidigare till styrelsen och det som framgick i rapporten. Det framgick tydligt att allt inte hade rapporterats. Ganska väsentliga saker hade utelämnats, det finns också protokollfört.

Eva tillfrågas om det framgick om Anders Karlsson och Ulrika Francke hade sett rapporten från den 20 september 2018 tidigare.

Eva svarar att det inte verkade så och definitivt inte Ulrika Francke. Eva tror inte heller att Anders Karlsson hade sett den tidigare och hänvisar till att det inte står på rapporten. Eva säger att det i så fall ska vara om Birgitte Bonnesen har informerat honom. Både Anders Karlsson och Ulrika Francke såg allvarligt på saken och sen var de tvungna att hantera även den här frågan ur ett insiderperspektiv. En rapport som kommer i september och ska bedömas i april året efter, Eva tillägger att, *"Det är helt hopplöst"*.

Evas råd i denna situation var att försöka ta höjd för att pressmeddelandet även offentliggjorde det väsentligaste ur även den här rapporten. Eva menar att man då har försökt vara transparanta när man nu kan vara det. Eva säger att det ändå är märkligt att man kan hålla det i en så pass stor krets utan att informationen kommer vidare. Att inte någon känner att, *"Det här kanske vi ska eskalera till styrelsen"*.

Eva tillägger att, här var ett exempel på att när de väl fick en information som de inte kände till så tog de den direkt vidare *(Förtydligande vid genomläsning 2020-11-05, Eva säger att de tog den direkt vidare till styrelse och Vd)*.

Eva tillfrågas om de pratade någonting med Cecilia Hernqvist om den rapporten.

Eva svarar att hon inte vet om Ingrid Harbo gjorde det. Ingrid Harbo var inom "Compliance-röret", det låg inte på Eva att göra det.

Det blev ett misstroende mot Cecilia Hernqvist i styrelsen efter det här, där styrelsen kände att de inte hade förtroende för henne längre. Det ledde så småningom fram till att Cecilia slutade.

Eva tillfrågas om hon kommer ihåg och kan ge något exempel på den diskrepans mellan vad styrelsen tidigare hade fått för information och vad hon och Ingrid Harbo senare hittade i rapporten.

Eva svarar att det finns en presentation som visar precis det. Det var bland annat namn som hade nämnts i Uppdrag Granskning rapport och som hade nämnts i samband med Danske Bank, som de definitivt reagerade på, men som inte hade rapporterats på det sättet till styrelsen. Eva säger att om hon hade suttit i styrelsen hade hon velat veta om det.

Eva säger att, *"Sedan vet man inte, det kan ha varit så att Compliance var liksom så insyltade i all det här så det är svårt att avgöra, dom kanske tyckte att det räcker att vi redogör för det här på ett mer generellt plan, vi behöver inte dra detaljer liksom för styrelsen"*
.

Eva tillägger att det är jättesvårt att veta i efterhand och att det inte alls behöver vara något medvetet undanhållande. Eva tycker att det är lite konstigt att man skriver så här på en rapport, att den inte får delas med någon. Allt kring det där finns protokollfört i styrelseprotokoll och det finns också den presentationen som visar på "gapen".
(Förtydligande vid genomläsning 2020-11-05 med "gapen" menar Eva vad som stod i rapporten och vad som hade rapporterats till styrelsen.)

Eva tillfrågas om hon själv har sett den presentationen.

Eva svarar ja och säger att hon då satt som sekreterare i styrelsen och skrev också styrelseprotokollet.

Eva tillfrågas om hon vet vilket datum det var.

Eva svarar att hon och Ingrid Harbo tog upp det med Anders Karlsson och Ulrika Francke den 4 april. Eva säger att de kallade till ett extra styrelsemöte samma kväll. Eva tror att det var samma kväll eller möjligtvis dagen därpå.

Eva tillfrågas om det hon tidigare sa att styrelsen hade fått information men inte den fullständiga informationen som finns i rapporten. Eva tillfrågas om när styrelsen fick den selektiva informationen.

Eva svarar att hon inte kan komma ihåg det exakt men säger att det var i samband med att det om Danske Bank briserade. Då efterfrågades det mycket information av styrelsen, så det var under flera tillfällen där under hösten (2018) som det rapporterades i styrelsen. Eva kommer ihåg att Cecilia Hernqvist som drog presentationerna också sa, vi har gjort en egen utredning. Eva säger att det var Birgitte Bonnesen som också sa i styrelsen, att så här ser det inte ut hos oss.

Det var presentationer av egna "findings" som gjordes. Eva tittar i ett styrelseprotokoll som hon har med sig och säger att protokollet är daterat den 10 april. Den 10 april informerade man om organisationsförändringar och att Cecilia Hernqvist ska ersättas med Ingrid Harbo. I §2 kommer jämförelser med vad styrelsen har fått för information tidigare och vad som står i rapporten *(Fhls ant, med rapporten avses den som är daterad 2018-09-20, se bilaga 11 och Styrelseprotokollet bilaga 13).*

Eva läser högt från protokollet,
"Ingrid Harbo has made a reconciliation between Chief Compliance Officers's and CEO's

presentations to the board 2016 and 2018 and findings in the DBE Report which was presented. Inter alia the following was highlighted".

Eva berättar vidare att det därpå följde några "highlights", men allt var med så styrelsen kunde själva läsa och så fanns det också en presentation. Eva hänvisar till längre ned i styrelseprotokollet och läser högt,
"A discussion took place on the selective information given to the Board of Directors and the question was brought up, whether there is a remaining confidence in the Chief Compliance Officer, Cecilia Hernqvist, to continue in her current role or at all in the bank."

Eva berättar att när det här styrelsemötet var hade Cecilia flyttats till AFC (Anti-Financial Crime unit). Man ifrågasatte om hon över huvud taget skulle hantera den här typen av frågor.

Eva tillfrågas om det framgick hur Ingrid Harbo hade hittat rapporten från den 20 september 2018

Eva svarar, nej men säger att hon har tolkat det som att det var i samband med att Ingrid Harbo skulle leta efter material som skulle skickas till FI. Eva säger att hon och Ingrid Harbo bara gick ut med en begäran i organisationen. De skickade ut FI´s förfrågan till Risk, till Compliance och så vidare, så fick de leverera in det som var relevant. De loggade det i ett stort Excel-ark.

Eva tillfrågas om hon har ytterligare något hon vill berätta eller ta upp innan förhöret avslutas.

Eva svarar, nej och säger att det framgår, att det räcker. Eva säger att hon ville ge hela bilden, hur hela kedjan har sett ut från hennes horisont.

Förhöret avslutas klockan 10:13

Förhöret återupptas klockan 10:14 då förhörsledaren behöver ställa kompletterande fråga.

Eva nämnde innan förhöret började att en del av dokumenten hon har med sig till förhöret också förvaras på en separat server som är tillgänglig för styrelsen.

Eva tillfrågas om att hon nämnde att det fanns handlingar som fanns på en särskild server och om hon menar att det var styrelseprotokoll och det arbetsmaterial som styrelsen hade tillgång till.

Eva svarar, ja allt material rörande styrelsen finns på en särskild server eftersom det är sekretessbelagt. Det är väldigt få personer som har tillgång till den, egentligen bara styrelse och sekreterare och assistenten. Inte ens Vd har inte tillgång till den.

Eva tillfrågas om det är den servern som man laddar upp material till innan styrelsemöten.

Eva säger, nej och att det är en särskild portal som heter "Directors Desk" som är Nasdaqs styrelseportal. Det är där som sedan styrelseledamötena kan gå in och titta. Den är det fler som har access till.

Det lagras även historisk data på den så kallade R-disken, där finns det mer som lämplighetsbedömningar på styrelseledamöter och allt möjligt sådant som inte ska cirkulera

runt i banken.

Eva tillfrågas om att hon sa att det var Nasdaqs portal.

Eva säger, att "Directors Desk" är Nasdaqs portal. Hon vet inte om de har den längre. Det är två helt olika saker. Det finns dels en server på Swedbanks dator som kallas för R-disken och där finns alla protokoll, allt styrelsematerial och allt sådant. Där lagrade Eva sin logg bara för att den inte skulle cirkulera runt i banken. Eva hade tillgång till R-disken då.

Eva tillfrågas om det som hon säger att Nasdaq hade om det var något helt annat.

Eva säger, ja och att det är själva portalen där styrelseledamötena loggar in. Styrelseledamötena har inte tillgång till Swedbanks datorer utan de får sitt material via en sådan här portal där allt utskick går. Där kan styrelse ledmötena även leta historiskt efter dokument och protokoll, för det lagras även där.

Eva tillfrågas om det går att utläsa där vilken information styrelsen har fått.

Eva säger, ja och att det även går att utläsa på R-disken för där finns det lagrat varje styrelsemöte och vilka presentationer som har varit, vilka protokoll och vilka inläsningsmaterial som fanns. Det finns på båda ställena, både i portalen och på R-disken.

Eva tillfrågas om även exempelvis CEO report som skickas ut inför styrelsemötena ligger i R-disken.

Eva säger, ja och att den även ligger i portalen.

Eva tillfrågas om Nasdaq endast tillhandahåller portalen eller om de även har tillgång till allt material man lägger upp där.

Eva säger, nej inte alls. Det är Nasdaq som tillhandahåller systemet bara och sedan får man köpa ett antal licenser. Man bestämmer vilka som ska ha licens och ska komma åt materialet där.

Eva tillfrågas om det är just för att ledamöten bara ska ha access till material utanför banken och för att de ska få information inför styrelsemötena.

Eva säger, ja och att de får det elektroniskt. De ska inte printa ut några papper utan de ska bara läsa det elektroniskt.

Eva tillfrågas vem det är som ser till att föra över det material som ledmötena ska få från R-disken till portalen.

Eva säger, att det är den administrativa resursen, Annika Winther, som gör det och gör utskicken till styrelsen. Eva vet inte i vilken ordning som Annika Winther lagrar, men hon lagrar säkert på R-disken först, för det är olika versioner och så kommer det nya. Senast en vecka innan styrelsemötet skickas det sedan ut ett utskick i "Directors Desk", i portalen.

Eva tillägger att det sedan är massor av annat material rörande styrelsen som också behöver lagras någonstans och som lagras i R-disken.

Förhöret avslutas klockan 10:18

De dokument som Eva har med sig till förhöret kopieras och diarieförs i ärendet,

diarienummer 9000-K822-19.

En del av de dokument som Eva har med sig och som hon hänvisar till i förhöret läggs även som bilaga till förhöret, alternativt med hänvisning till särskild protokollbilaga.

De dokument som Eva har med sig till förhöret återlämnades till henne efter kopieringen 2020-10-13.

Genomläsning 2020-11-05
Vid besök hos Ekobrottsmyndigheten 2020-11-05 klockan13.00-14.35 fick Eva De Falck läsa igenom utskriften av förhöret. Efter några förtydliganden som anges i förhöret godkände Eva De Falck utskriften.

Vid genomläsningen närvarade insp Ann-Christin Sandén och insp Björn Sandman.

Bilaga

Dokument Eva De Falck refererat till vid förhör

Bilaga till Förhör 2020-10-13 09:08, diarienr 9000-K822-19

Beskrivning

Inkomna handlingar Eva De Falck lämnade vid förhör. Förutom bilaga 15 Pressmeddelande Swedbank AB 2019-04-25 som laddats ner från

https://mb.cision.com/Main/67/2796214/1031449.pdf

Bilagor till förhör med Eva De Falck 2020-10-13

1.) Logg över händelser utifrån MAR/CMI perspektiv med anledning av UG1, EG-rapporten och BDO-rapporten.

2.) Mejlväxling 19-02-19, öppning av lista,

3.) Mejl Eva De Falck till Gregori Karamouzis den 2019-02-20 inklusive mejlslinga från den 19-02-19

4.) Minutes CMI 19-02-20

5.) Addendum to Minutes 2019-02-20, daterad 19-02-21

6.) Mejl Eva De Falck till GEC, Information om handel i Swedbanks finansiella instrument, 19-02-22 / 19-02-25

7.) Mejl Eva De Falck till Ragnar Gustavii angående ordförandeskapet i CMI och intressekonflikter 19-03-01

8.) Minutes CMI 19-03-26

9.) Mejl Eva De Falck till Anders Karlsson 19-04-02

10.) Mejl Eva De Falck till Ragnar Gustavii 19-04-03

11.) Rapport *"Follow up on Swedbank's risk exposure in relation to the investigation of ML issues in Danske Bank, Estonia"*
Daterad 2018-09-20, Upprättad av Swedbank Compliance
Se separat protokollbilaga

12.) Utkast till Pressmeddelande den 19-04-05

13.) Styrelseprotokoll "The Board of Directors – Swedbank AB" 19-04-10
Se separat protokollbilaga

14.) Mejl Eva De Falck till Annika Winther 19-05-08, innehållande mejlslinga från 19-05-07 till bl.a. Anders Karlsson angå kommande MAR-möte och Eva De Falcks tankar angående processen framåt.

Ovan bilagda handlingar inkomna i samband med förhör.

15.) Pressmeddelande Swedbank AB 2019-04-25

(https://mb.cision.com/Main/67/2796214/1031449.pdf)

Logg över händelser utifrån MAR/CMI perspektiv med anledning av UG1, EG-rapporten och BDO-rapporten

Nedan logg visar diskussioner som förts i samband med att Uppdrag Granskning sände sitt första avsnitt (UG1) om penningtvätt, och huruvida en insiderlista ska upprättas.

Nedan logg sammanställer även huvudsakligen delar hänförliga till utkast till rapporten "Draft Preliminary Status Report on AML" av den norske advokaten Erling Grimstad, i denna logg benämnd som EG-rapporten. Rapporten är ett utkast i vilket EG sammanfattar de findings han gjorde vid sin utredning av AML-hanteringen i bankens estniska dotterbolag, samt förslag på åtgärder. Enligt uppgift fick banken del av EG-rapporten den 10 december 2018.

Nedan logg behandlar även den s.k. BDO-rapporten, daterad den 20 september 2018.

Datum	Händelser relaterade till UG1	Dokument
2019-02-19	Diskussion förs över mail huruvida insiderlista ska öppnas med anledning av informationen att UG ska sända ett program om penningtvätt där Swedbank är med	Mailväxling Öppning av lista 2019-02-19.dc
2019-02-19	Fortsatt diskussion om eventuell öppning av insiderlista bestående av en mindre grupp som enligt uppgift hade mer bakomliggande information om vad som skulle beröras i programmet. Information till Gregori i efterhand om hur diskussionerna gått 2019-02-20	Fortsatt mailväxling om öppning av lista 2(Protokoll CMI 20190220 utan adden Addendum.pdf
2019-02-22	Mail skickas ut till GEC där man avråder från handel i Swedbanks finansiella instrument. Den 25/2 skickas mail igen till GEC där de uppmanas att vidarebefordra mailet till relevanta personer samt att dokumentera vilka det skickas till.	Information om handel i Swedbanks fi
2019-03-01	EdF mailar Ragnar Gustavii (RG) och tar upp frågan om ordförandeskapet i CMI, och intressekonflikter som uppstår.	BILAGA LOGG Mail om CMI Chair 2019-03-01

Datum	Händelser relaterade till EG-rapporten och BDO-rapporten	Dokument
2019-03-26	Medlemmarna i CMI erhåller mail från Gabriel Francke Rodau med utkast av artikel från Uppdrag granskning (UG) innehållande påstådda citat från EG-rapporten. Eventuella kommentarer från banken skulle lämnas senast kl 13 till reportern.	
2019-03-26	Utkastet till artikel skickas samma dag av Nene Bjerström Galvan (NBG) till Gustav Skogö (GS) och Johan Josjö (JJ) på GDA för hjälp med bedömning av innehållet ur ett insiderperspektiv. Det konstateras att CMI inte fått del av själva EG-rapporten, vilket gjorde att det var svårt att göra en korrekt bedömning av insiderfrågan enbart utifrån innehållet i utkastet till artikel.	 CMI meeting minutes - artikel EG-rapp 2019
2019-03-26	SVT publicerade artikeln på eftermiddagen.	
2019-03-29	Eva de Falck (EdF) får del av EG-rapporten i samband utskick till styrelsen med anledning av att styrelsen begärt att få ta del rapporten. Kl 21.30 diskuterar EdF rapporten vid telefonmöte med JS och GS). Diskussionen avsåg huvudsakligen frågan om EG-rapporten utgjorde insiderinformation eller inte. Det konstaterades att CMI inte känner till vilka överväganden, avseende insiderfrågan, som gjordes i december när banken (Compliance) fick del av rapportutkastet. Det föreligger risk att innehållet i utkastet borde ha bedömts utgöra insiderinformation när den kom. Det bör dock beaktas att det rör sig om ett utkast och inte en slutlig rapport. För det fall innehållet ska anses som insiderinformation bör det ha varit fallet även i december, varför det konstaterades vara för sent att nu göra en bedömning. Marknaden har dessutom nu fått del av vissa delar av rapporten. EdF har vid ett flertal telefonmöten med GDA diskuterat frågan hur banken bör behandla rapporten utifrån ett insider perspektiv (varav några samtal redogörs för i denna logg). I telefonsamtalen konstaterades bland annat att rapporten är ett utkast, att CMI inte känner till bankens/Compliance´s inställning till rapportens innehåll (håller man med om vad som anges eller anser man att i vart fall delar inte är korrekta), samt att CMI inte känner till vilka åtgärder, om några, som vidtagits med anledning av rapportutkastet.	
2019-03-31	Nene Bjerström Galvan (NBG) får del av rapporten. Konstateras att Gabriel Francke Rodau och Gregori Karamouzis, både ledamöter av CMI, inte har fått del av rapporten pga. beslut att begränsa spridningen. Konstateras vidare att Anders Karlsson har utsetts till tf VD och inte längre är CFO, vilket innebär att han inte längre ingår	

	i CMI (uppdraget var knutet till hans tjänst som CFO).	
2019-04-01	NBG återkoppling och avstämning med bl.a. GS. Kl 22.00 - telefonmöte (EdF, NBG, Håkan Bengtsson(HB), Compliance, samt GDA – JJ, GS, Niclas Rockborn (NR), Daniel Waerme (DW)). Syfte att diskutera frågan och rådgöra med GDA hur informationen i EG-rapporten ska bedömas samt hur eventuellt offentliggörande eller uppskjutande ska bedömas och hanteras. HB redogjorde bl.a. för bakgrunden till rapporten. HB konstaterade att rapporten var i utkastform, tagits fram under mycket kort tid, samt att banken hade vissa synpunkter på den, vilka hade kommunicerats till EG.	
2019-04-02	EdF lyfter tre frågor med Anders Karlsson 1. Compliance kvartalsrapport från Q1 2016 delas med styrelsen 2. Hur ska EG rapporten hanteras ur ett insiderperspektiv 3. CMI fungerar inte i sin nuvarande form	Mailväxling EdF och AK ang risker 2019-04
2019-04-02	GDA tar fram förslag till kommunikation/pressmeddelande runt rapportutkastet. Fortsatta diskussioner med GDA avseende informationens karaktär och om innehållet i rapporten ska anses vara insiderinformation. Kl 23.00 - telefonmöte (EdF, NBG, JJ, GS, NR, DW) där utkast till kommunikation/pressmeddelande och rapportutkastet och dess innehåll diskuterades. Det konstaterades bland annat att huvudslutsatserna var publicerade genom artikel den 26 mars.	
2019-04-03	EdF mailar RG för att lyfta frågan om ev insiderhantering av EG-rapporten.	Mail om ev insiderhantering EG ra
2019-04-03	Fortsatta diskussioner avseende förslag till kommunikation/pressmeddelande och rapportutkastet och dess innehåll. Kl 21.30 - telefonmöte (EdF, NBG, JJ, GS, NR, DW).	
2019-04-03	På kvällen den 3 april får EdF vetskap om en annan rapport – nedan kallad BDO-rapporten - genom telefonsamtal med Ingrid Harbo, CAE, (IH)). Denna rapport är daterad 20 september 2018 och är upprättad av bankens compliancefunktion. Rapporten har delgetts vd, CRO, Head of Baltic Banking, och Head of CEO Office (i egenskap av Specially Appointed Executive for AML of Swedbank AB). Påskrift på rapporten: " Internal Memo Confidential – not to be spread to anyone without the express consent of the CEO of Swedbank AB (publ). De "findings" som framgår av rapporten rapporterades aldrig vidare till bankens styrelse. Denna rapport hade med mycket hög sannolikhet bedömts vara	180920 Exposure Final (2).docx

	insiderinformation om den bedömts rättidigt i september 2018.	
2019-04-04	Kl 10.30 får Anders Karlsson och Ulrika Francke vetskap om innehållet i BDO-rapporten. Hanteringen av rapporten ur insiderperspektiv diskuterades mellan IH, EdF, Anders Karlsson (vd) och Ulrika Francke (vice ordförande i styrelsen). Kl 15.30 diskuteras insideraspekten med JJ och GS, GDA, vid ett telefonmöte. Det överenskoms på detta möte att även försöka täcka in innehållet i BDO-rapporten i det tänkta pressmeddelandet. Kl 23.00 diskuteras problematiken med de båda rapporterna på ett nytt telefonmöte (EdF, JJ, GS, samt Clifford Chance – Daniel Silver m.fl.). Riskerna med att öppna insiderlista så långt i efterhand samt ta beslut att offentliggöra eller skjuta upp offentliggörandet, diskuterades ånyo. Det tänkta pressmeddelandet, som var tänkt att mitigera riskerna med att ingen av rapporterna hade kunnat hanteras enligt ordinarie process för insiderhantering, diskuterades också. GDA åtog sig att ta fram ett utkast till sådant pressmeddelande, samt stämma av detta med Clifford Chance.	DOK-#3345494-v4-Everest - Memo conseq Mailväxling ang Proposed Media state 190403-PM om rapporten (v3).docx Mailväxling Everest - MAR konsekvenser.do
2019-04-05	På ovan telefonmöten diskuterades om innehållet i rapporten ska ses som insiderinformation. Diskuterades vidare att ta fram pressmeddelande och redogöra för/kommentera uppgifterna i rapporten samt offentliggöra uppgifter som inte framgick av artikeln den 26 mars. Informationen i pressmeddelandet syftade bland annat till att mitigera vissa framtida risker för bankens del samt risken med att varken EG-rapporten eller BDO-rapporten hade kunnat bedömas utifrån MAR/insider perspektiv i rätt tid. Det utkast som togs fram förankrades genom GDAs försorg med Clifford Chance.	0405 - Angående medieuppgifter om Ide Mailväxling om PRM ang medieuppgifter or
2019-04-10--11	Pressmeddelande och kommunikationsplan upprättas under 10:e och 11:e april i olika versioner för offentliggörande av organisationsförändring och förändringar i bankens ledning och för att mitigera MAR-relaterade risker	190410-Communication plan (v3).docx 190410-Communication plan (v5).docx 190410-Communication plan (v7).docx 190411-Communication plan (v10).docx

2019-04-11	Vid möte kl 18.30 den 11 april hos AK (tillsammans med Kreab, GFR, GK och Åsa A) överenskoms att avvakta med pressmedd till Q1 rapporten, 24/4.	
2019-04-23	EdF skickar synpunkter på kommunikationsplan och VD-ord till GFR	Communication plan (v18).docx m u EdF.dc CEO statement Q1 2019_ver 11.docx mu
2019-04-25	Pressmeddelande går ut kl 07.00 om organisationsförändring och förändringar i Swedbanks ledning	Communication plan (v23).docx

-----Original Message-----
From: Cecilia Hernqvist
Sent: den 19 februari 2019 18:24
To: Eva De Falck
Cc: Gabriel Francke Rodau; Nene Bjerström Galvan
Subject: Re: RE: RE:

Det är det som är bedömningen det Nenne ska skriva, eller talar vi om varandra Eva?

Ringer dig imorgon om detta

Skickat från min iPhone

> 19 feb. 2019 kl. 14:17 skrev Eva De Falck <eva.de-falck@swedbank.com>:
>
> Ok, jag uppfattade att du ändå ville ha en bedömning av om detta är insiderinfo (jag vet ju inte lika mycket som du och Gabriel).
> Men då dokumenterar vi internt att vi inte öppnar lista på de grunder du nämnde för Nene och nöjer oss så då.
>
> Ha det bra i Oslo!
> Mvh
> Eva
>
> -----Original Message-----
> From: Cecilia Hernqvist
> Sent: den 19 februari 2019 13:53
> To: Eva De Falck
> Cc: Gabriel Francke Rodau
> Subject: Re: RE:
>
> Det viktiga är att det inte är insider, enligt min bästa bedömning och vi har dessutom diskuterat denna fråga tidigare Eva.
>
> Hur som jag har talat m Nenne, han kommer dokumentera det o det var det jag var ute efter för bankens skull!
>
> Trevlig em hälsas från Oslo
>
> Skickat från min iPhone
>
>> 19 feb. 2019 kl. 10:34 skrev Eva De Falck <eva.de-falck@swedbank.com>:
>>
>> Listan omfattar ju enbart "interna", men det rör sig alltså om så pass många?
>> I så fall kan jag tycka att det är meningslösta att ta upp det för beslut - eller vill ni ändå att vi protokollför detta?
>>
>> Mvh

>> Eva
>>
>> -----Original Message-----
>> From: Gabriel Francke Rodau
>> Sent: den 19 februari 2019 10:30
>> To: Eva De Falck
>> Cc: Cecilia Hernqvist
>> Subject: RE:
>>
>> Okej, be Nene kontakta mig.
>>
>> Vi kan omöjligt upprätta en lista. Vi vet inte vilka som vet helt enkelt. Utanför vår kontroll.
>>
>> Gabriel Francke Rodau
>> Head of Group Communication
>> Group Communication
>> CEO Office
>>
>> Swedbank AB (publ)
>> SE- 105 34 STOCKHOLM
>> Dir: +46(0)8 58 59 21 07
>> Mob: +46(0)70 144 89 66
>>
>>
>> -----Original Message-----
>> From: Eva De Falck
>> Sent: den 19 februari 2019 10:24
>> To: Gabriel Francke Rodau
>> Cc: Cecilia Hernqvist
>> Subject: RE:
>>
>> Men det sänds=blir offentligt imorgon, eller hur?
>> Det blir i s f bara fram till kl 18 (Börsens stängning) imorgon som listan är öppen. Och vi måste då snabbt notifiera dem som finns på listan.
>> Möjligen kan vi fatta ett beslut om att det inte går att öppna lista, eftersom det är för många/okänt antal internt som känner till det (det är ju dessa som måste informeras om att de inte får handla i våra instrument).
>>
>> Dessutom har vi ju informerat FI, eller hur, så vi behöver inte öppna lista för deras skull s a s.
>>
>> Eftersom jag sitter i styrelsemöte hela dagen, så kan jag be Nene kontakta dig och Gregori och bilda sig en uppfattning och i s f förbereda protokoll och notifiering till dem som ska registreras på listan, Men då måste någon förse oss med de namn som ska upp på listan.
>>
>> Vad säger ni?
>>
>> Mvh
>> Eva

>> -----Original Message-----
>> From: Gabriel Francke Rodau
>> Sent: den 19 februari 2019 10:16
>> To: Eva De Falck
>> Subject: RE:
>>
>> Förstår.
>>
>> Problemet är följande:
>>
>> - aktien kan eventuellt gå ner till följd av programmet, men det vet vi egentligen inte givet att vi inte vet hur det kommer se ut
>> - är smått omöjligt att sätta upp insider-listan eftersom antalet människor som känner till är minst 100 personer vid det här laget och utanför vår kontroll
>>
>> Så om protokoll snarare symboliskt för att visa att vi tagit ett beslut.
>>
>> Gabriel Francke Rodau
>> Head of Group Communication
>> Group Communication
>> CEO Office
>>
>> Swedbank AB (publ)
>> SE- 105 34 STOCKHOLM
>> Dir: +46(0)8 58 59 21 07
>> Mob: +46(0)70 144 89 66
>>
>>
>> ----Original Message-----
>> From: Eva De Falck
>> Sent: den 19 februari 2019 10:14
>> To: Gabriel Francke Rodau
>> Subject: RE:
>>
>> Styrelsemöte fram till kl 15 (minst).
>> Maila gärna - styrelseutbildning nu, så jag kan kolla mail!
>>
>> -----Original Message-----
>> From: Gabriel Francke Rodau
>> Sent: den 19 februari 2019 10:12
>> To: Eva De Falck; Cecilia Hernqvist
>> Subject: RE:
>>
>> Jag ringer dig Eva.
>>
>> Gabriel Francke Rodau
>> Head of Group Communication
>> Group Communication

>> CEO Office
>>
>> Swedbank AB (publ)
>> SE- 105 34 STOCKHOLM
>> Dir: +46(0)8 58 59 21 07
>> Mob: +46(0)70 144 89 66
>>
>>
>> -----Original Message-----
>> From: Eva De Falck
>> Sent: den 19 februari 2019 10:10
>> To: Gabriel Francke Rodau; Cecilia Hernqvist
>> Subject: RE:
>>
>> Hej,
>>
>> Beror ju lite på vad som framgår - och hur det tas emot. Det är väl nästan upp till Gregori och er att avgöra, som har större insyn, men vi kan absolut titta på det.
>> Sänds imorgon, eller, så blir ju en kort lista i s f.
>> Vilka ska i s f vara med på listan? (Förutom vi, Birgitte, Gregori ....)
>>
>> Mvh
>> Eva
>>
>> -----Original Message-----
>> From: Gabriel Francke Rodau
>> Sent: den 19 februari 2019 09:37
>> To: Cecilia Hernqvist; Eva De Falck
>> Subject: RE:
>>
>> Gregori hade samma tanke igår efter ägarmötet, men jag tycker svårbedömt. Eva, vad säger du?
>>
>> Gabriel Francke Rodau
>> Head of Group Communication
>> Group Communication
>> CEO Office
>>
>> Swedbank AB (publ)
>> SE- 105 34 STOCKHOLM
>> Dir: +46(0)8 58 59 21 07
>> Mob: +46(0)70 144 89 66
>>
>> -----Original Message-----
>> From: Cecilia Hernqvist
>> Sent: den 19 februari 2019 09:25
>> To: Eva De Falck; Gabriel Francke Rodau
>> Subject:
>>

>> Har ni funderat på om UG kan vara insider info? Tror inte det men ni kanske behöver göra en bedömning o skriva ett protokoll?
>>
>> Skickat från min iPhone

Eva De Falck

From: Eva De Falck
Sent: den 20 februari 2019 21:15
To: Gregori Karamouzis
Subject: FW: RE:

Hej Gregori,

Här ser du hela slingan. I första mailet ber jag Nene att även kontakta dig - sedan försiggick tydligen konversationen enbart mellan Cecilia, Gabriel och Nene. Jag skriver också att jag sitter i styrelsemöte och inte kan tala i telefon själv.

I slingan framgår också att jag delade uppfattningen att vi skulle öppna lista avseende dem som hade den bakomliggande informationen. Vi hade t o m listan klar för utskick, men stoppade den för att Cecilia tyckte det var fel. Nedan ser du att Cecilia inte tyckte det var en bra idé att öppna lista avseende dem som hade bakomliggande info. Cecilia ringde sedan Nene och Nene skickade mig ett sms efter samtalet, som jag har vidarebefordrat till dig som sms. I detta framgår varför Cecilia inte tyckte att lista skulle öppnas.

Eftersom varken jag eller Nene visste vilken den bakomliggande informationen var, förlitade vi oss på Cecilia (eftersom hon visste vilken information det rörde sig om).

Vad gäller protokollet har Nene skickat det till Cecilia för synpunkter.

Du får det så snart jag får tillbaks det.

Mvh
Eva

-----Original Message-----
From: Cecilia Hernqvist
Sent: den 19 februari 2019 12:41
To: Eva De Falck
Cc: Gabriel Francke Rodau; Nene Bjerström Galvan
Subject: Re: RE:

Nej det känns inte bra, ringer er sen

Skickat från min iPhone

> 19 feb. 2019 kl. 12:31 skrev Eva De Falck <eva.de-falck@swedbank.com>:
>
> Låter bra!
>
> Mvh
> Eva
>
> -----Original Message-----
> From: Gabriel Francke Rodau
> Sent: den 19 februari 2019 12:28
> To: Eva De Falck; Cecilia Hernqvist
> Cc: Nene Bjerström Galvan
> Subject: RE:
>

> Jag har pratat med Nene och vi hittat en bra lösning. Vi öppnar en lista, MEN har bara med personer som de facto sett den bakomliggande informationen/fakta som vi fått från Uppdrag Granskning.
>
> På den listan är det i så fall bara följande som ska vara med (någon mer??):
>
> - Birgitte B
> - Ragnar g
> - Charlotte E
> - Cecilia H
> - Josefine U
> - Johan L
> - Gabriel FR
>
> För det är ju den informationen, snarare än det faktum att Uppdrag granskning kommer handla om penningtvätt/Swedbank som kan vara kurspåverkande.
>
> Gabriel
>
>
> Gabriel Francke Rodau
> Head of Group Communication
> Group Communication
> CEO Office
>
> Swedbank AB (publ)
> SE- 105 34 STOCKHOLM
> Dir: +46(0)8 58 59 21 07
> Mob: +46(0)70 144 89 66
>
>
> -----Original Message-----
> From: Eva De Falck
> Sent: den 19 februari 2019 10:40
> To: Gabriel Francke Rodau
> Cc: Cecilia Hernqvist
> Subject: RE:
>
> Har messat Nene (som är på sportlov) och ber honom kontakta dig, Gabriel.
> Mvh
> Eva
>
> -----Original Message-----
> From: Gabriel Francke Rodau
> Sent: den 19 februari 2019 10:39
> To: Eva De Falck
> Cc: Cecilia Hernqvist
> Subject: RE:
>
> Vi håller bla på att skicka ut info till alla chefer inom SBV och kommer imorgon (innan programmet sänds) ta upp ämnet på Banknytt.
>
> För min del inte nödvändigt protkollföra, men jag är inte jurist :-)
>
>
>
> Gabriel Francke Rodau

> Head of Group Communication
> Group Communication
> CEO Office
>
> Swedbank AB (publ)
> SE- 105 34 STOCKHOLM
> Dir: +46(0)8 58 59 21 07
> Mob: +46(0)70 144 89 66
>
>
> -----Original Message-----
> From: Eva De Falck
> Sent: den 19 februari 2019 10:34
> To: Gabriel Francke Rodau
> Cc: Cecilia Hernqvist
> Subject: RE:
>
> Listan omfattar ju enbart "interna", men det rör sig alltså om så pass många?
> I så fall kan jag tycka att det är meningslösta att ta upp det för beslut - eller vill ni ändå att vi protokollför detta?
>
> Mvh
> Eva
>
> -----Original Message-----
> From: Gabriel Francke Rodau
> Sent: den 19 februari 2019 10:30
> To: Eva De Falck
> Cc: Cecilia Hernqvist
> Subject: RE:
>
> Okej, be Nene kontakta mig.
>
> Vi kan omöjligt upprätta en lista. Vi vet inte vilka som vet helt enkelt. Utanför vår kontroll.
>
> Gabriel Francke Rodau
> Head of Group Communication
> Group Communication
> CEO Office
>
> Swedbank AB (publ)
> SE- 105 34 STOCKHOLM
> Dir: +46(0)8 58 59 21 07
> Mob: +46(0)70 144 89 66
>
>
> -----Original Message-----
> From: Eva De Falck
> Sent: den 19 februari 2019 10:24
> To: Gabriel Francke Rodau
> Cc: Cecilia Hernqvist
> Subject: RE:
>
> Men det sänds=blir offentligt imorgon, eller hur?
> Det blir i s f bara fram till kl 18 (Börsens stängning) imorgon som listan är öppen. Och vi måste då snabbt notifiera dem som finns på listan.

> Möjligen kan vi fatta ett beslut om att det inte går att öppna lista, eftersom det är för många/okänt antal internt som känner till det (det är ju dessa som måste informeras om att de inte får handla i våra instrument).
>
> Dessutom har vi ju informerat FI, eller hur, så vi behöver inte öppna lista för deras skull s a s.
>
> Eftersom jag sitter i styrelsemöte hela dagen, så kan jag be Nene kontakta dig och Gregori och bilda sig en uppfattning och i s f förbereda protokoll och notifiering till dem som ska registreras på listan, Men då måste någon förse oss med de namn som ska upp på listan.
>
> Vad säger ni?
>
> Mvh
> Eva
> -----Original Message-----
> From: Gabriel Francke Rodau
> Sent: den 19 februari 2019 10:16
> To: Eva De Falck
> Subject: RE:
>
> Förstår.
>
> Problemet är följande:
>
> - aktien kan eventuellt gå ner till följd av programmet, men det vet vi egentligen inte givet att vi inte vet hur det kommer se ut
> - är smått omöjligt att sätta upp insider-listan eftersom antalet människor som känner till är minst 100 personer vid det här laget och utanför vår kontroll
>
> Så om protokoll snarare symboliskt för att visa att vi tagit ett beslut.
>
> Gabriel Francke Rodau
> Head of Group Communication
> Group Communication
> CEO Office
>
> Swedbank AB (publ)
> SE- 105 34 STOCKHOLM
> Dir: +46(0)8 58 59 21 07
> Mob: +46(0)70 144 89 66
>
>
> -----Original Message-----
> From: Eva De Falck
> Sent: den 19 februari 2019 10:14
> To: Gabriel Francke Rodau
> Subject: RE:
>
> Styrelsemöte fram till kl 15 (minst).
> Maila gärna - styrelseutbildning nu, så jag kan kolla mail!
>
> -----Original Message-----
> From: Gabriel Francke Rodau
> Sent: den 19 februari 2019 10:12
> To: Eva De Falck; Cecilia Hernqvist
> Subject: RE:
>

> Jag ringer dig Eva.
>
> Gabriel Francke Rodau
> Head of Group Communication
> Group Communication
> CEO Office
>
> Swedbank AB (publ)
> SE- 105 34 STOCKHOLM
> Dir: +46(0)8 58 59 21 07
> Mob: +46(0)70 144 89 66
>
>
> -----Original Message-----
> From: Eva De Falck
> Sent: den 19 februari 2019 10:10
> To: Gabriel Francke Rodau; Cecilia Hernqvist
> Subject: RE:
>
> Hej,
>
> Beror ju lite på vad som framgår - och hur det tas emot. Det är väl nästan upp till Gregori och er att avgöra, som har större insyn, men vi kan absolut titta på det.
> Sänds imorgon, eller, så blir ju en kort lista i s f.
> Vilka ska i s f vara med på listan? (Förutom vi, Birgitte, Gregori ....)
>
> Mvh
> Eva
>
> -----Original Message-----
> From: Gabriel Francke Rodau
> Sent: den 19 februari 2019 09:37
> To: Cecilia Hernqvist; Eva De Falck
> Subject: RE:
>
> Gregori hade samma tanke igår efter ägarmötet, men jag tycker svårbedömt. Eva, vad säger du?
>
> Gabriel Francke Rodau
> Head of Group Communication
> Group Communication
> CEO Office
>
> Swedbank AB (publ)
> SE- 105 34 STOCKHOLM
> Dir: +46(0)8 58 59 21 07
> Mob: +46(0)70 144 89 66
>
> -----Original Message-----
> From: Cecilia Hernqvist
> Sent: den 19 februari 2019 09:25
> To: Eva De Falck; Gabriel Francke Rodau
> Subject:
>
> Har ni funderat på om UG kan vara insider info? Tror inte det men ni kanske behöver göra en bedömning o skriva ett protokoll?
>

> Skickat från min iPhone

Swedbank

Minutes
Per Capsulam

Author	Date and Time	Page
Nene Bjerström Galvan	2019-02-20, 08:00	
Specification Council on Managing of Inside Information	**Security** Confidential	
Present Eva de Falck (Chair), Gabriel Francke Rodau **Absent** Anders Karlsson, Gregori Karamouzis		
Attending		

Meeting papers that has been circulated to the members prior to the meeting are incorporated by reference and referred to as the "Papers" at each relevant item below. Any additional documentation circulated or presented at the meeting is referred to as an appendix at each item below and incorporated by reference.

§ 1 Opening of meeting

The Chair opened the meeting.

§ 2 Approval of previous minutes

N/A.

§ 3 Information regarding Swedbank Estonia´s work to prevent money laundry etc.

The Swedish television program Uppdrag Granskning ("UG") is investigating how Swedbank Estonia has been working to prevent money laundering and if the Estonian branch has been used for money laundering. The program will be aired in Swedish television on 20 th February at 8 pm. In connection with the investigation the bank has received certain information from UG.

The question has been raised if information received from UG or the fact that UG is investigating Swedbank´s Estonian operations from a money laundering perspective as such, should be considered as inside information.

According to the CMI the information is to brief and limited for the CMI to be able to make a proper assessment.

Due to above the CMI´s assessment at this stage, after consulting Swedbank´s Chief Compliance Officer, is that information received from UG and the fact that UG is investigating Swedbank's Estonian branch from a money laundering perspective is not likely to have a significant effect on the price of Swedbank's shares and therefore not deemed to be insider information.

At the minutes:

Nene Bjerström Galvan

Checked by:

Eva De Falck

Swedbank

Addendum

2019-02-21

Addendum to Minutes 2019-02-20 "Information regarding Swedbank Estonia's work to prevent money laundry etc."

Swedbank has received information from UG in accordance with the following timeline:

- 11 February, 12:00; Swedbank is contacted by Axel Gordh Humlesjö at UG, who asks for an interview with Birgitte Bonnesen.
- 13 February, 14:30; Axel Gordh Humlesjö e-mails the bank's communication department with certain limited information prior to the interview with Gabriel Francke Rodau on 15 February, as per Appendix 1.
- 15 February, 10:00; UG interviews Gabriel Francke Rodau.
- 18 February, 07:00; Axel Gordh Humlesjö e-mails information that another TV show by UG will be aired with focus on Swedbank, Appendix 2.

It is noted that the CMI did not have access to above and attached information until 21 February.

It is further noted that the information provided to the bank by UG is brief, limited and imprecise. Details such as customer names and time data are missing. UG has refused to provide any additional information, although the bank has requested it. The customers referred to in UG's e-mail of 13 February are unnamed. It is unknown what the amount of SEK 40bn relates to and to which period. The four customers named in UG's e-mail of 18 February have been subject to internal searches but all but one needs further searches to get a better understanding. A disclosure of the imprecise information received from UG would not make any sense and help the market.

Appendix 1

Mejl 13 februari

"UPPDRAG GRANSKNING, SVT 1 - 20/2 2019
Birgitte Bonnesen, och Swedbank, har vid många tillfällen, och på olika sätt under det senaste halvåret förklarat att Swedbank inte har haft samma problem som Danske Bank i Baltikum, avseende misstänkt penningtvätt.

Sverige Television har, som part i ett internationellt samarbete, tagit del av transaktionsdata gällande flera svenska storbanker, däribland Swedbank.

Uppdrag granskning har kartlagt delar av transaktionsunderlaget och kommer till följande slutsatser:

1) Swedbank har, likt Danske Bank, haft en stor non-resident-portfölj (och även en HRNR-grupp).

2) Många dessa kontohavare (NR) saknar synlig affärsverksamhet.

3) Många av Swedbanks kontohavare (NR), eller deras motparter, är skrivna på adresser som förekommer i rapporter kring korruption och penningtvätt. Över 1200 kontohavare (i Swedbank eller motparter i annan bank) delar adress med andra bolag.

4) Ett flertal kontohavare i Swedbank, eller deras motparter i annan bank, finns omnämnda i tidigare penningtvättshärvor.

5) Av de specialstuderade kontohavare (NR)/motparter ser vi tecken på falska årsredovisningar, samt transaktioner till vilande bolag.

6) Flera av de mest väldokumenterade målvakterna finns i bolag som har konto i Swedbank/Swedbanks motparter.

7) Pengar från den sk. "Magnitsky-affären", det väldokumenterade skattebedrägeriet i Ryssland, slussas in i Swedbank.

8) UG har granskat de 50 kontohavare i Swedbank som drar på sig flest varningsflaggor för misstänkt penningtvätt. Dessa 50 misstänkta konton omsätter motsvarande 40 miljarder SEK.

Sveriges Television, Uppdrag granskning, vill intervjua VD Birgitte Bonnesen om slutsatserna i vår kartläggning. Senaste fredag eftermiddag (15/2) kommer vi till Swedbank för att genomföra intervjun."

Appendix 2

Mejl 18 februari

"Här kommer information om nästa del av granskningen i vår serie om penningtvätt i Baltikum. Detta program sänds den 27 februari 2019 och ytterligare delar av granskningen kommer också publiceras på svt.se

Vi är medvetna om att banksekretessen gör det svårt för er att kommentera alla detaljer i enskilda fall men det är viktigt att ni får ta del av den information som är relevant för ert gensvar.

Bakgrund:

Uppdrag granskning har, som vi förklarat tidigare, utgått från samma metoder som den danska advokatfirman rörande Danske Bank, men istället tittat på Swedbanks kunder. När vi letar efter högriskkunder hittar vi bolag som har bas i kända offshore jurisdiktioner, och sammanräknat uppgår era non-residentkunder till över 1000 (fram till 2015 då Danske Bank stänger sin NR-portfölj).

Med utgångspunkt från de varningsflaggor vi letat efter har vi specialgranskat de 50 kunder som dragit på sig flest riskindikatorer i Swedbank, respektive Danske bank. Underlaget från Ukio Bank analyseras fortfarande och kommer att publiceras senare i vår.

Vi har med anledning av detta följande frågor:

Frågor:

1) Danske bank får av myndigheterna frågor gällande sin högriskgrupp:

"The report from Group Compliance & AML also mentioned the bank's reply in 2012 to the Danish FSA "regarding the high market share of high risk customers"(Danske Bank-rapporten s.45)

Har motsvarande frågor – om andelen högriskkunder - ställts till Swedbank i Sverige eller de tre baltiska länderna? I så fall när och av vem?

2) När vi analyserar transaktionsmönster och ägande (i de fall det är möjligt) ser vi en rad "kluster". Vi har studerat några av dessa t ex, [redacted] och [redacted], eftersom de utmärker sig avseende omsättning.

Dessa två kluster har en mängd konton i både Danske bank och Swedbank.

Har ni identifierat misstänkt penningtvätt kopplat till dessa två bolagsstrukturer? I så fall när? Vilka åtgärder har ni vidtagit?

I vår research ser vi att en rad av bolagen kan misstänktas för penningtvätt. Många varningsflaggor kommer upp såsom målvakter, skatteparadis, ökända advokatbyråer, gemensamma adresser etc. Ändå fortsätter pengar slussas år efter år. Varför har inte banken agerat?

3) Ett av de bolag i [redacted] kluster som omsätter mest i relation till Danske Bank är [redacted]. På många av de omfattande transfereringarna.. mellan [redacted] och [redacted] står det i vår data endast "Loan agreement" och ett datum, och samma beskrivning återkommer för väldigt många transaktioner. Finns det hos Swedbank underliggande dokumentation som styrker dessa stora återkommande överföringar?

4) UBO bakom [redacted] är enligt vår kartläggning oligarken [redacted] Kände Swedbank till att [redacted] är den egentliga ägaren av [redacted] i banken?

5) [redacted] pekas i vår research ut (av åklagare som utrett organiserad brottslighet) som högrisk-kund, med starka kopplingar till organiserad brottslighet och korruption. Vad är er kommentar till det?

6) Vi har specialstuderat transaktioner som gått mellan Swedbank och Danske bank från kunder med bolag i England. Vi kan då se en rad misstänkta fall av penningtvätt. Exempelvis transaktioner till icke-aktiva bolag har genomförts och många av bolagen delar adresser och kan kopplas till tidigare penningtvättshärvor. Hur ser ni på det?

7) Är [redacted] respektive [redacted] (med tillhörande kluster av bolag) fortfarande kunder i Swedbank?

Uppgifterna ovan kommer att publiceras inom kort varför vi hoppas kunna få ett snabbt svar.

Med vänlig hälsning

Axel"

From: Eva De Falck
Sent: den 25 februari 2019 13:10
To: _DL.GEC
Subject: Important information

SWEDISH
Nedanstående information skickades fredagen den 22 Februari till GEC-ledamöter och andra anställda med insyn i pågående AML-ärende.
Meddelandet ska skickas vidare till personer som har tillgång till information och har insyn i frågorna. Observera att det är varje GEC-ledamots ansvar att se till att meddelandet når dem det berör i respektive organisation. Varje GEC-ledamot ansvarar också för att dokumentera vilka i respektive organisationen som har fått meddelandet.
Vänligen notera också att de som har tillgång till kundinformation omfattas av banksekretessen, vilket innebär att sådan information inte får obehörigen röjas.

ENGLISH
The information below was circulated on Friday 22 February to GEC-members and others with insight into the current AML matter.
The message shall be forwarded to employees with information and insight into the matter. Please be aware that it is the responsibility of every GEC-member to make sure that the message reaches the relevant employees in your respective units. Every GEC member is also responsible for keeping a log over employees in respective unit who have received the message.
Please also remember that employees who have access to customer information are always bound by the banking secrecy, meaning that such information may not be disclosed.

Information sent to GEC-members on 22 February:

SWEDISH
Vi har ännu inte formellt öppnat någon insider-lista, men på grund av det känsliga läget vad gäller informationen runt Uppdrag Gransking, uppmanas ni att tills vidare inte handla med Swedbank-instrument/aktier. Detta för att dels begränsa eventuell kritik för det fall det i ett senare skede skulle ifrågasättas varför vi inte hade öppnat en insiderlista och dels för att det kan bli aktuellt att med kort varsel öppna en insiderlista om ny information framkommer.

ENGLISH
We have still not formally opened an insider list, but due to the sensitive situation regarding the information from the TV show "Uppdrag Granskning", you are hereby urged not to trade in Swedbank instruments/shares for the time being. The reason for this is partly to limit possible criticism at a later stage, in case it should be questioned why we have not opened an insider list, and partly because it can be necessary to open an insider list with very short notice, in case new information should emerge.

Med vänlig hälsning/Kind regards
Eva C. de Falck
Swedbank
Chefsjurist/Chief Legal Officer
Head of Legal/Secretary of the Board

Swedbank (publ) AB
105 34 Stockholm
Dir +46 8 585 935 07
Mob +46 72 733 48 47

Gen +46 8 585 900 00
Email eva.de-falck@swedbank.com

From: Eva De Falck
Sent: den 1 mars 2019 11:12
To: Ragnar Gustavii
Subject: CMI

Hej Ragnar,

Beträffande insiderkommittén, CMI har funderat ytterligare efter vårt samtal igår och skulle vilja kliva av som Chair av följande skäl:

1. Jag behöver fokusera på mitigerande åtgärder och krishantering gällande AGM, Baltikum, extern och intern kommunikation, styrelsehantering mm. Dessutom måste jag se till att verksamheten fungerar och att Group Legal kan fortsätta supportera affären, som ju måste rulla på. Till skillnad från Compliance kan vi ju inte dedikera en massa jurister till detta – vi är ju i första linjen och affären måste ju rulla vidare.
2. Dessutom hamnar jag i en tydlig intressekonflikt när jag å ena sidan jobbar i linjen med riskmitigerande åtgärder och å andra sidan ska fatta ett netutralt och objektivt beslut, utifrån risken för sanktioner och disciplinåtgärder för banken. Vi har ju inga kollektiva beslut i banken och den som fattar beslutet borde enligt min mening sitta på armlängds avstånd till affären och inte mitt i. (Risk, GIA el dyl. Även vissa funktioner i CFO-Office är tänkbara). I normalfallet när det handlar om att öppna insiderlistor inför kvartalsbokslut eller M&A transaktioner blir inte detta något problem, men det accentueras i en krissituation som denna. Jag talade även med Johan Josjö, GDA, om detta igår kväll och han höll med om att detta är en tydlig intressekonflikt och inte alls optimalt. OBS! Jag tycker att en jurist med rätt kompetens ska vara med i CMI, alt adjungerad, men inte vara Chair.
3. Johan Josjö var även enig med mig om att det krävs att alla strömmar eskalerar händelser till CMI om processen ska fungera. Jag kan (och hinner) inte gå runt och fråga flera gånger om dagen om något har hänt, utan omständigheter som kommer till bankens kännedom och som kan vara kursdrivande måste eskaleras och loggas samt och ev bedömas och protokollning.
   Utifrån risken för disciplinåtgärder är den relevanta tidpunkten när **banken** fått vetskap om omständigheten och inte när CMI har fått veta. Jag tycker inte det är acceptabelt att Compliance säger att de inte har tid att eskalera!

Låt oss prata vidare om detta i nästa vecka. Jag har lite idéer om hur det kan lösas också.

Mvh
Eva
Med vänlig hälsning/Kind regards
Eva C. de Falck

Chefsjurist/Chief Legal Officer
Head of Group Legal/Secretary of the Board

Swedbank (publ) AB
105 34 Stockholm
Dir +46 8 585 935 07
Mob +46 72 733 48 47
Gen +46 8 585 900 00
Email eva.de-falck@swedbank.com

Swedbank

Minutes
Per Capsulam

Author	Date and Time	Page
Nene Bjerström Galvan	2019-03-26, 13:00	
Specification Council on Managing of Inside Information	**Security** Confidential	
Present Eva de Falck (Chair), Gabriel Francke Rodau, Gregori Karamouzis **Absent** Anders Karlsson		
Attending		

Meeting papers that has been circulated to the members prior to the meeting are incorporated by reference and referred to as the "Papers" at each relevant item below. Any additional documentation circulated or presented at the meeting is referred to as an appendix at each item below and incorporated by reference.

§ 1 Opening of meeting

The Chair opened the meeting.

§ 2 Approval of previous minutes

N/A.

§ 3 Information regarding article to be published by the television program Uppdrag Granskning

Earlier today the bank received an email from the Swedish television program Uppdrag Granskning ("UG") with a draft to an article to be published today. The article contained, for example, alleged quotes from a report written, on behalf of Swedbank, by the Norwegian lawyer Ehrling Grimstad. Any comment, from the bank, on the article and the alleged quotes should be sent to UG no later than 1 pm today.

The CMI received an email with a copy of the draft article at 11.17.

It was noted that the CMI did not have access to the alleged report, why it was not possible for the CMI to assess the correctness of the quotes.

Due to above the CMI concluded that it was not possible for the CMI to make a proper assessment of the content of the draft article from an insider perspective.

At the minutes:

Nene Bjerström Galvan

Checked by:

Eva De Falck

From: Eva De Falck
Sent: den 2 april 2019 14:17
To: Anders Karlsson
Subject: RE: Två frågor jag beböver lyfta med dig

Hej igen,

Punkt 1. Ok.

Punkt 3 får vi ta tag i när allt lugnat ned sig, men punkt 2 kommer jag att behöva lyfta igen, när vi kartlagt riskerna.

Cecilia har sedan tidigare skjutit ut sig ur insider kommittén (2:a linjen) och jag tycker inte det känns rätt att blanda in henne i detta, eftersom hon/Compliance s a s är part i målet.
Vi försöker hantera det från Legal.

Mvh
Eva

From: Anders Karlsson
Sent: den 2 april 2019 13:39
To: Eva De Falck
Subject: RE: Två frågor jag beböver lyfta med dig

Hej Eva,

1. Det är väl styrelsens rätt att få ta del av den informationen. De har fått den tidigare och vill se den igen? Jag förstår inte riktigt hur det kan vara en fråga.
2. Vi måste följa den governance vi har beslutat om. Därför är det väl lämpligt att du (tillsammans med Cecilia?) tar ett möte med GDA och tillsammans reder ut fakta och vilka alternativ vi har, och därefter fattar vederbörligt beslut.
3. Vad gäller CMI processen framgent, skriv gärna ihop ett förslag till ny process och låt oss titta på det.

//Anders

From: Eva De Falck
Sent: den 2 april 2019 11:48
To: Anders Karlsson
Subject: Två frågor jag beböver lyfta med dig

Anders,

Jag vet att du har en extrem press, men jag måste lyfta två frågor med dig:

1. Magnus U har bett att få ut Compliance Q1 rapport 2016 som Viveka avlämnade. Denna rapport är omfattande och flaggar för en hel del brister v g AML i Baltic Banking. I en bilaga till rapporten adresseras en uppföljning av off-shore engagemang, eftersom styrelsen bett om en uppdatering m a a Panama Papers. Compliance råder banken att göra en cross check, samt säger att Compliance kommer att supportera och monitorera under Q3 2016 och återkomma med statusrapport till styrelsen. Detta följs dock aldrig upp – varken av Compliance eller styrelsen. Det talas också om stickprov som aldrig görs... Jag och Ingrid har bokat ett kort möte med dig idag om detta inför kvällens möte. **Vi behöver ta ställning till**

om Magnus/styrelsen ska få rapporten. Det är tydligt att det inte har följts upp av Compliance, men det slår även tillbaka på styrelsen som inte har efterfrågat uppföljning.

2. Den andra frågan rör ev insiderhantering av Grimstadrapporten. Den bedömningen borde naturligtvis ha gjorts redan i december, när rapporten kom banken tillhanda och redan där exponerar vi oss för en sanktionsrisk. Vi har nu att ta ställning till hur vi ska hantera den, när den nu kommit till flera personers kännedom. Om vil kommer fram till att rapporten utgör insiderinformation, innebär det att vi måste fatta beslut om att offentliggöra de uppgifter i rapporten som kan antas vara kurspåverkande, alt. skjuta upp offentliggörandet. Om vi offentliggör uppgifterna, kan det innebära att vi äventyrar client priviliege....

   Vad vi än beslutar ang rapporten innebär det att vi exponerar vi oss för risker som sanktionsavgifter från FI och sanktioner från börsen. Den allvarligaste sanktionen från börsen är att aktierna avnoteras, vilket förstås är en ren katastrof. **Detta är en för stor fråga för att jag ska kunna hantera den ensam, eller inom ramen för CMI. Både banken och jag personligen exponeras för risker som är så stora att frågan måste lyftas till vd nivå.**

   Jag har bett GDA att försöka kvantifiera riskerna i olika scenarios och ge ett handfast råd om vilket agerande som innebär minst risk. Jag har också bett dem skissa på vad man (ur svensk legal synvinkel) skulle kunna kommunicera runt rapporten, för att uppfylla kravet på offentliggörande, samtidigt som vi inte säger sådant som ger ytterligare bad-will eller gör att vi bryter mot banksekretessen. En sådan kommunikation behöver självklart i nästa steg stämmas av med Clifford Chance.

   Vi behöver prata om denna fråga inom de närmaste dagarna och jag tror det vore lämpligt att ha ett möte med GDA så de får beskriva riskerna.

   Slutligen kan vi konstatera att vår CMI funktion i banken ö h t inte fungerar, eftersom den förutsätter att de som är representerade i kommittén har tillgång till fakta om sådant som kan vara kurspåverkande. Så har inte varit fallet hos oss.

   Mvh
   Eva

Med vänlig hälsning/Kind regards
Eva C. de Falck

Chefsjurist/Chief Legal Officer
Head of Group Legal/Secretary of the Board

Swedbank (publ) AB
105 34 Stockholm
Dir +46 8 585 935 07
Mob +46 72 733 48 47
Gen +46 8 585 900 00
Email eva.de-falck@swedbank.com

From: Eva De Falck
Sent: den 3 april 2019 11:17
To: Ragnar Gustavii
Subject: CMI

Hej Ragnar,

Jag behöver lyfta frågan om ev insiderhantering av Grimstadrapporten med dig. Den bedömningen borde naturligtvis ha gjorts redan i december, när rapporten kom banken tillhanda och redan i o m att det inte gjordes exponerar vi oss för en sanktionsrisk. Vi har nu att ta ställning till hur vi ska hantera rapporten, när den nu kommit till flera personers kännedom. Om vil kommer fram till att rapporten utgör insiderinformation, innebär det att vi måste fatta beslut om att offentliggöra de uppgifter i rapporten som kan antas vara kurspåverkande, alt. skjuta upp offentliggörandet. Om vi offentliggör uppgifterna; kan det innebära att vi äventyrar client priviliege (advokatsekretessen), vilket kan få bäring på US Authorities....

Vad vi än beslutar ang rapporten medför det m a o att vi exponerar vi oss för risker som höga sanktionsavgifter från FI och sanktioner från börsen. Den allvarligaste sanktionen från börsen är att aktierna avnoteras, vilket förstås är en ren katastrof, även om det inte är sannolikt. Detta är en för stor fråga för att jag ska kunna hantera den ensam, eller inom ramen för CMI (som inte längre existerar). Både banken och jag personligen exponeras för risker som är så stora att jag måste kunna bolla frågan med någon. Detta särskilt som vår CMI funktion i banken ö h t inte fungerar, eftersom den förutsätter att de som är representerade i kommittén har tillgång till fakta om sådant som kan vara kurspåverkande. Så har inte varit fallet hos oss.

Anders vill inte längre delta i CMI p g a sin nya roll, vilket är förståeligt och Gabriel och Gregori har inte läst rapporten..... Tanken med CMI är ju att en bedömning ska göras av personer som är insatta i frågan och kan förutse hur kunder, finanser och investerare kan påverkas av informationen – inte att beslutet ska tas av mig personligen.

Jag lyfter detta för att jag inte vill exponera banken för ytterligare risker, (inte för att vara besvärlig☺).

Jag har bett GDA att försöka kvantifiera riskerna i olika scenarios och ge ett handfast råd om vilket agerande som innebär minst risk. Jag har också bett dem skissa på vad man (ur svensk legal synvinkel) skulle kunna kommunicera runt rapporten, för att uppfylla kravet på offentliggörande, samtidigt som vi inte säger sådant som ger ytterligare bad-will eller gör att vi bryter mot advokatsekretessen. En sådan kommunikation behöver självklart i nästa steg stämmas av med Clifford Chance.

Vi behöver prata om denna fråga inom de närmaste dagarna när jag har fått mer input från GDA.

Mvh
Eva

Eva C. de Falck

Chefsjurist/Chief Legal Officer

Head of Group Legal/Secretary of the Board

Swedbank (publ) AB
105 34 Stockholm
Dir +46 8 585 935 07
Mob +46 72 733 48 47
Gen +46 8 585 900 00
Email eva.de-falck@swedbank.com

Bilaga 11.

11.) Rapport "Follow up on Swedbank´s risk exposure in relation to the investigation of ML issues in Danske Bank, Estonia"
Daterad 2018-09-20, Upprättad av Swedbank Compliance

Se separat protokollbilaga

From: Unni Jerndal
Sent: den 6 april 2019 14:12
To: Gabriel Francke Rodau; Ragnar Gustavii; Eva De Falck; Gregori Karamouzis
Subject: FW: senaste

Här är de sista versionerna av prm ang insiderfråga som behöver kommuniceras.
Ser att det vore bra med en taktisk plan där denna och ev andra frågor som behöver "vädras" tas om hand på ett sätt så att bolagsledningens agerande blir genomtänkt, resolut och konsekvent. Och bidrar till att vi tar steg mot att få ett avslut på krisen.

Denna release innehåller information som kommer att väcka många frågor som kan skada bolaget om inte någon ledande företrädare med lugn och sakliga argument - samt ett stort mått av ödmjukhet - kan svara och förklara vad det som står i releasen innebär.

I den situation vi står i nu måste vi börja leva våra värderingar. Om vi går ut med detta men inte svarar på frågor så blir det en ny version på "mörka" och "obegriplig".

Bästa
Unni

From: Unni Jerndal
Sent: den 5 april 2019 15:50
To: Eva De Falck
Subject: senaste

Eva

Jag gjorde en sista ändring i sista stycket på den svenska versionen. Tror att det blev bättre. Men kolla innan jag skickar vidare.

Bästa
Unni

Unni Jerndal
Press Officer
Group Communication

Swedbank AB (publ)
SE-105 34 Stockholm
Visit: Landsvägen 40, Sundbyberg

Dir: +46 (0)8 5859 7640
Mob: +46 (0)730921180

Swedbank

Pressmeddelande

5 april 2019

Angående medieuppgifter om identifierade brister i regelefterlevnad i Swedbank AB

I den senaste tidens medierapportering förekommer uppgifter om brister i Swedbanks regelefterlevnad när det gäller penningtvätt, bland annat i den sk Grimstadrapporten. Därför har banken med godkännande av styrelse och vd - och i samarbete med relevanta myndigheter - startat en bred granskning i både de svenska och baltiska verksamheterna.

-Granskningen omfattar både efterlevnad av regelverk för att upptäcka och rapportera penningtvätt samt bankens styrningsprocesser. Granskningen genomförs i samarbete med relevanta myndigheter, säger Ragnar Gustavii, chef för VD-staben på Swedbank.

Nedan utlåtande beskriver bankens pågående granskningsarbete

Den senaste tidens uppgifter i media har indikerat att banken genom interna utredningar, har identifierat historiska brister i Swedbanks rutiner och kontroller för motverkan av penningtvätt i Baltikum. Vissa har utförts med externt stöd.

Swedbanks arbete för att förbättra sina system och kontroller för regelefterlevnad omfattar pågående utvärderingar av effektivitet i systemen och kundförhållanden. Under de senaste åren har Swedbank genomfört flertalet granskningar av kundbas och övervakningsrutiner. Därigenom har Swedbank över tid identifierat historiska brister i rutiner och kontroller för att motverka penningtvätt. Till exempel har Swedbank identifierat att vissa kunder i Swedbanks baltiska verksamhet funnits med i listor över personer och företag som omnämnts i samband med tidigare misstänkta penningtvättsaffärer. Man har också sett att Swedbank Estland har ingått kundförhållanden trots att information verkar ha saknats om exempelvis företags verkliga ägare, pengars ursprung och vad affärsförbindelsers verkliga art och syfte varit. Det finns indikationer på att Swedbanks baltiska verksamhet underlåtit att utreda och rapportera misstänkta transaktioner och misstänkt beteende. Det finns också en risk att anställda i Swedbank Estland historiskt kan ha agerat i samarbete med kunder eller understött kunders misstänkta transaktioner och misstänkta beteende.

Till följd av dessa utvärderingar har Swedbank över tid avslutat vissa kundförhållanden som identifierats innebära en risk som går utöver bankens risktolerans. Swedbank har också identifierat behov av förbättring och förstärkning i system och kontroller för att motverka penningtvätt.

Dessa interna utredningar rörande historisk regelefterlevnad har varit en del av Swedbanks ordinarie arbete för att motverka penningtvätt. Vissa utredningar pågår fortfarande och finns i nuläget endast i utkastform. Vissa har varit begränsade i omfång och hade specifika syften och mål. Enskilt ger utredningarna inte en fullständig bild av de historiska eller nuvarande omständigheterna för bankens arbete mot penningtvätt. Detta gäller bland annat rapporten *"Draft Preliminary Status Report on AML"*, vilken har upprättats av bankens externa ombud Erling Grimstad och omnämnts i media.

Swedbank främjar en sund och hållbar ekonomi för de många människorna, hushållen och företagen. Som en ledande bank på hemmamarknaderna Sverige, Estland, Lettland och Litauen erbjuder vi ett brett utbud av finansiella tjänster och produkter. Swedbank har drygt 7 miljoner privatkunder och ca 600 000 företags- och organisationskunder med 186 kontor i Sverige och 125 kontor i de baltiska länderna. Koncernen har även verksamhet i övriga Norden, USA och Kina. Den 31 december 2018 uppgick balansomslutningen till 2 246 miljarder kronor. Läs mer på www.swedbank.se

Swedbank har, med godkännande från styrelse och vd inlett en omfattande intern utredning av bankens historiska efterlevnad av regelverken. Utredningen omfattar motverkan av penningtvätt och styrningsrutiner inom Swedbank och dess baltiska dotterbolag. Utredningen görs med stöd av erfarna externa rådgivare och bevistekniker samt i samarbete med relevanta myndigheter.

Utredningen kommer bland annat inkludera preliminära slutsatser från tidigare utredningar och förväntas bli tidskrävande att färdigställa. Swedbank kan inte förutse resultatet av denna utredning, men kommer ta ställning till de slutsatser som dras under det pågående analysarbetet. Swedbank kommer att samarbete med berörda myndigheter kring de slutsatser som utredningen presenterar.

För mer information:
Unni Jerndal, presschef, Swedbank, tfn: +46 73 092 11 80

Detta meddelande gäller offentliggörande av insiderinformation
Swedbank AB (publ) ska offentliggöra denna information enligt Marknadsmissbruksförordningen (EU) nr 596/2014, lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument och Nasdaq Stockholms regelverk för emittenter. Informationen lämnades för offentliggörande den 5 april 2019, kl xx.xx.

Swedbank främjar en sund och hållbar ekonomi för de många människorna, hushållen och företagen. Som en ledande bank på hemmamarknaderna Sverige, Estland, Lettland och Litauen erbjuder vi ett brett utbud av finansiella tjänster och produkter. Swedbank har drygt 7 miljoner privatkunder och ca 600 000 företags- och organisationskunder med 186 kontor i Sverige och 125 kontor i de baltiska länderna. Koncernen har även verksamhet i övriga Norden, USA och Kina. Den 31 december 2018 uppgick balansomslutningen till 2 246 miljarder kronor. Läs mer på www.swedbank.se

Bilaga 13.

13.) Styrelseprotokoll "The Borad of Directors – Swedbank AB" 10 april 2019

Se separat protokollbilaga

Annika Winther

From: Eva De Falck
Sent: den 8 maj 2019 09:03
To: Annika Winther
Subject: FW: MAR-mötet på onsdag
Attachments: cid_2878988[1].pdf; ToR CMI.pdf

From: Eva De Falck
Sent: den 7 maj 2019 21:48
To: Eva De Falck
Subject: FW: MAR-mötet på onsdag

From: Eva De Falck
Sent: den 7 maj 2019 17:02
To: Gabriel Francke Rodau; Tomas Hedberg; Gregori Karamouzis
Subject: FW: MAR-mötet på onsdag

Se nedan och bif. Lite tankar runt CMI framåtriktat.

Mvh
Eva

From: Eva De Falck
Sent: den 7 maj 2019 13:01
To: Anders Karlsson; 'Biorn Riese'
Cc: Åsa Andersson; Alexandra Kaijser
Subject: MAR-mötet på onsdag

Hej,

[redacted]

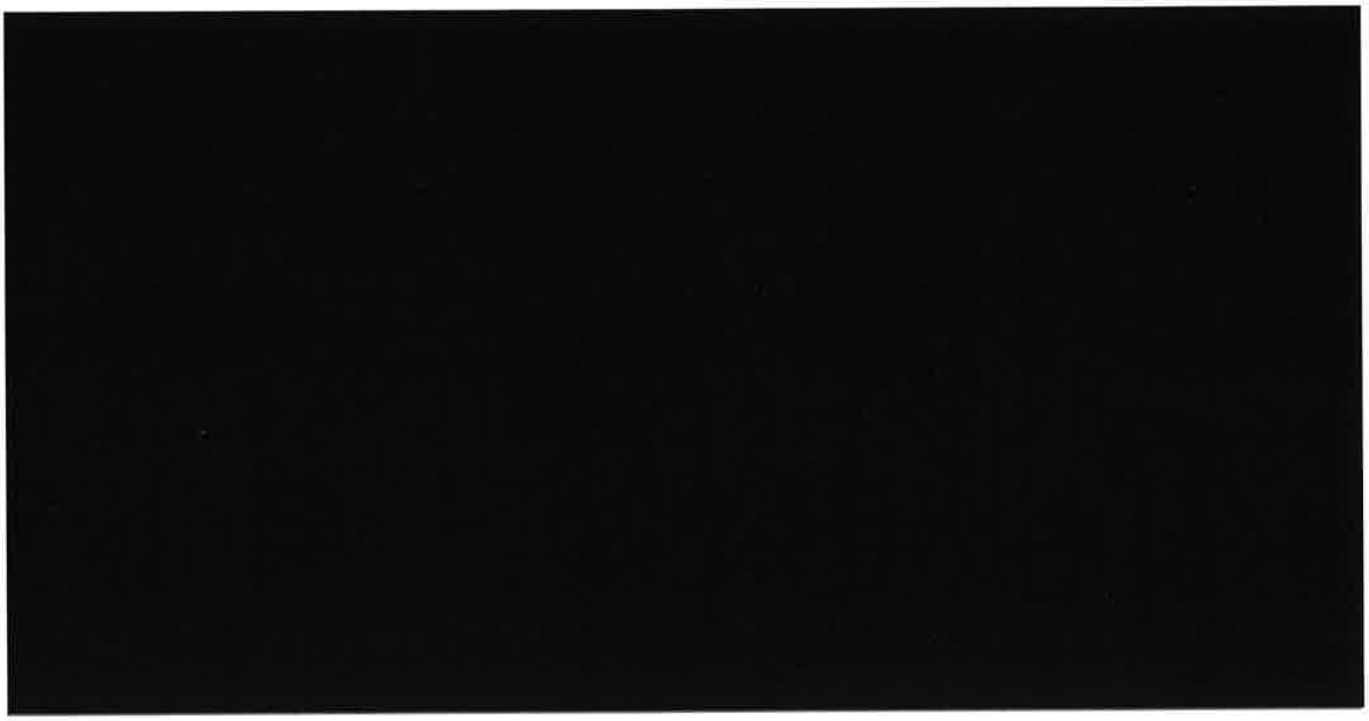

Mvh
Eva

Hantering av insiderlistor

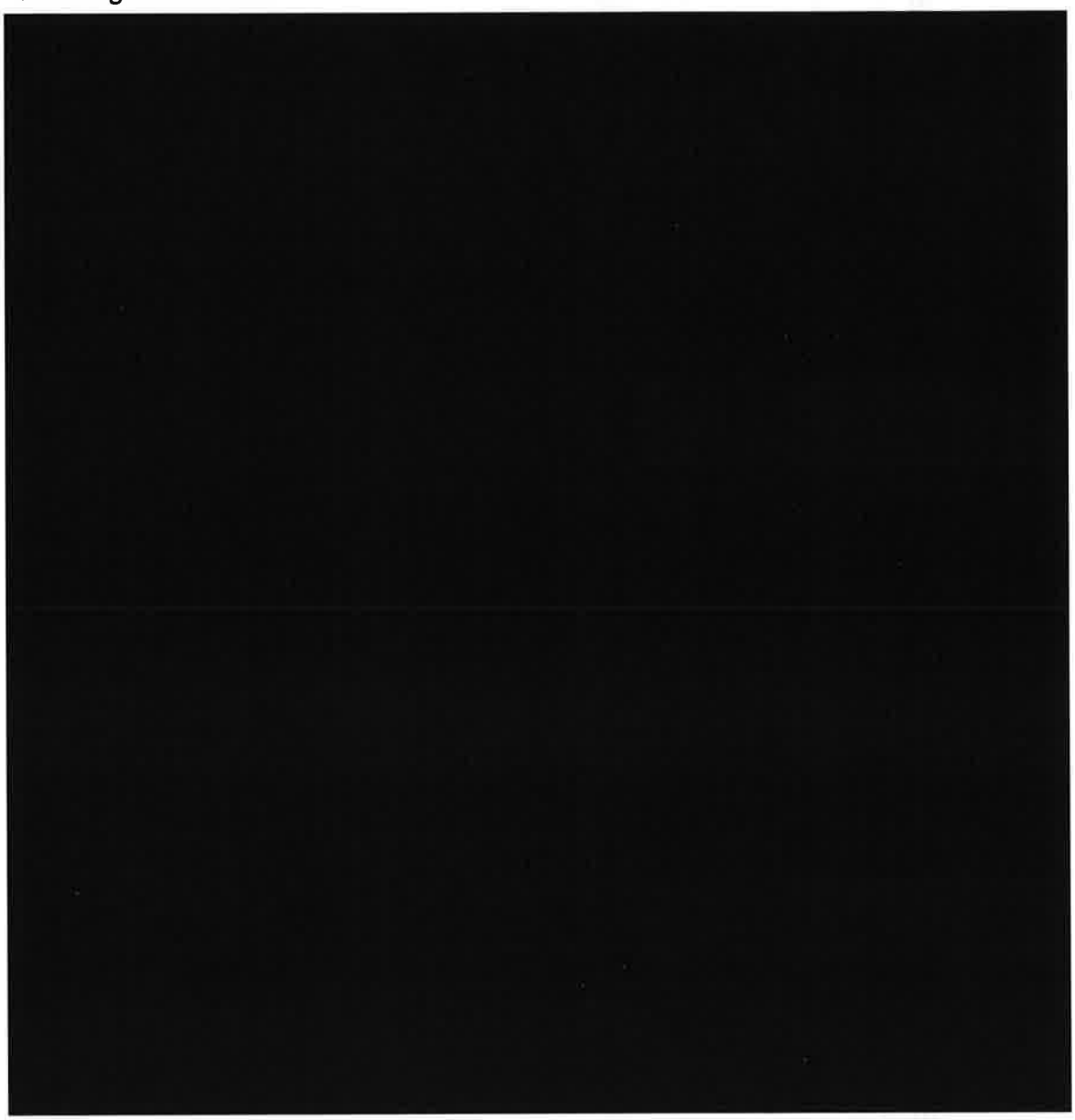

Appendix 5.2 (i)

Terms of Reference for the Council on managing Inside Information (CMI)

1. General Purpose and Authorithy

[redacted]

2. Composition etc.

[redacted]

3. Scope and duties

[redacted]

[redacted]

4. Decision-making rules

[redacted]

5. Meetings

[redacted]

6. Minutes

[redacted]

Swedbank

Press release

25 April, 2019

Swedbank establishes a dedicated Anti-Financial Crime unit and makes changes in Group Executive Committee

Swedbank's acting President and CEO Anders Karlsson has, based on an initiative from the Board of Directors, decided to set up an Anti-Financial Crime unit (AFC) within the bank, which will bring together technology and investigative resources and competence connected to financial crime.

Organisational changes to strengthen AML capabilities

The Anti-Financial Crime unit (AFC) will focus on anti-money laundering (AML), counter-terrorism financing (CTF), fraud prevention, cyber security, information security and physical security.

The unit will be headed by Anders Ekedahl, who will have the overall group responsibility for AML processes in Swedbank. In addition to its primary focus, AFC will coordinate internal and external investigations within the AML area, which includes cooperating with authorities. This part of the AFC work will be led by the current Head of Group Compliance, Cecilia Hernqvist. Anders Karlsson has appointed Ingrid Harbo as acting Head of Compliance.

"By forming the AFC, we are creating a strong unit focusing on different aspects of financial crime. The unit will have the overall responsibility for the bank's AML processes including framework and processes for KYC, risk classification, transaction monitoring and reporting to authorities. We are now gathering all relevant resources and competences in the bank to make sure that we secure robust capabilities and we will continue to invest in this area", says Anders Karlsson.

Following these changes, Anders Karlsson has appointed Tarmo Pajumets as acting Head of Group IT and the Board of Directors has appointed Anders Erlandsson as acting Chief Audit Executive. Anders Ekedahl and Tarmo Pajumets will both report to the CEO and be members of the Group Executive Committee. Ingrid Harbo will report to the CEO and is co-opted to the Group Executive Committee. All changes will take effect immediately.

Investigations regarding AML practices

Swedbank is cooperating fully with the authorities in Sweden, the Baltics and the United States that are conducting investigations regarding historical AML compliance. In this work, Swedbank has appointed external advisors including the international law firm Clifford Chance, which is leading the ongoing internal investigation. In their work, Clifford Chance has appointed the international consultancy firm FTI to support them with forensic expertise.

The internal investigation will include, among other things, a review of the bank's current and historical customer relationships in its Baltic subsidiaries, the preliminary findings from prior internal reviews, the bank's response to recommendations made by prior internal reviews as well as the bank's AML compliance and governance processes. The internal investigation will also incorporate

Swedbank encourage a sound and sustainable financial situation for the many households and businesses. As a leading bank in the home markets of Sweden, Estonia, Latvia and Lithuania, Swedbank offers a wide range of financial services and products. Swedbank has over 7 million retail customers and around 600 000 corporate customers and organisations with 186 branches in Sweden and 125 branches in the Baltic countries. The group is also present in other Nordic countries, the US and China. As of 31 December, 2018 the group had total assets of SEK 2 246 billion. Read more at www.swedbank.com

the work conducted by Forensic Risk Alliance (FRA), which is focused on the persons and companies connected to the so-called 50 list.

Clifford Chance is also supporting the bank in communications with U.S. authorities.

The Swedbank Board has appointed external advisors
Following recent reports and ongoing investigations, the confidence in Swedbank and its compliance capabilities needs to be restored. The Board of Directors has therefore taken the decision to appoint the attorney Biörn Riese as an external legal advisor to support the Board of Directors in the ongoing investigation and the work going forward. Since there already are several internal and external ongoing investigations, the Board of Directors will at this point of time not initiate any additional investigations. Moreover, the Board of Directors has appointed the communication advisor Kreab to support the Board of Directors and the CEO in the work with restoring confidence in the bank.

Additional information
Please refer to the CEO comment in the quarterly report.

For further information:
Gabriel Francke Rodau, Head of Group Communication, Swedbank, tel +46 70 144 89 66
Gregori Karamouzis, Head of Investor Relations, Swedbank, tel +46 727 40 63 38

Swedbank encourage a sound and sustainable financial situation for the many households and businesses. As a leading bank in the home markets of Sweden, Estonia, Latvia and Lithuania, Swedbank offers a wide range of financial services and products. Swedbank has over 7 million retail customers and around 600 000 corporate customers and organisations with 186 branches in Sweden and 125 branches in the Baltic countries. The group is also present in other Nordic countries, the US and China. As of 31 December, 2018 the group had total assets of SEK 2 246 billion. Read more at www.swedbank.com

Bilaga

SMS-meddelanden Eva visat upp vid genomläsning

Bilaga till Förhör 2020-10-13 09:08, diarienr 9000-K822-19

Beskrivning

SMS-meddelanden Eva De Falck refererat till i sitt förhör. Eva De Falck visade upp dessa vid genomläsning av hennes förhör 2020-11-05. Fotodokumenterade av Insp Björn Sandman

SMS-meddelanden Eva De Falck refererat till i sitt förhör. Eva De Falck visade upp dessa vid genomläsning av hennes förhör 2020-11-05. Fotodokumenterade av Insp Björn Sandman, bilägges förhörsutskriften.

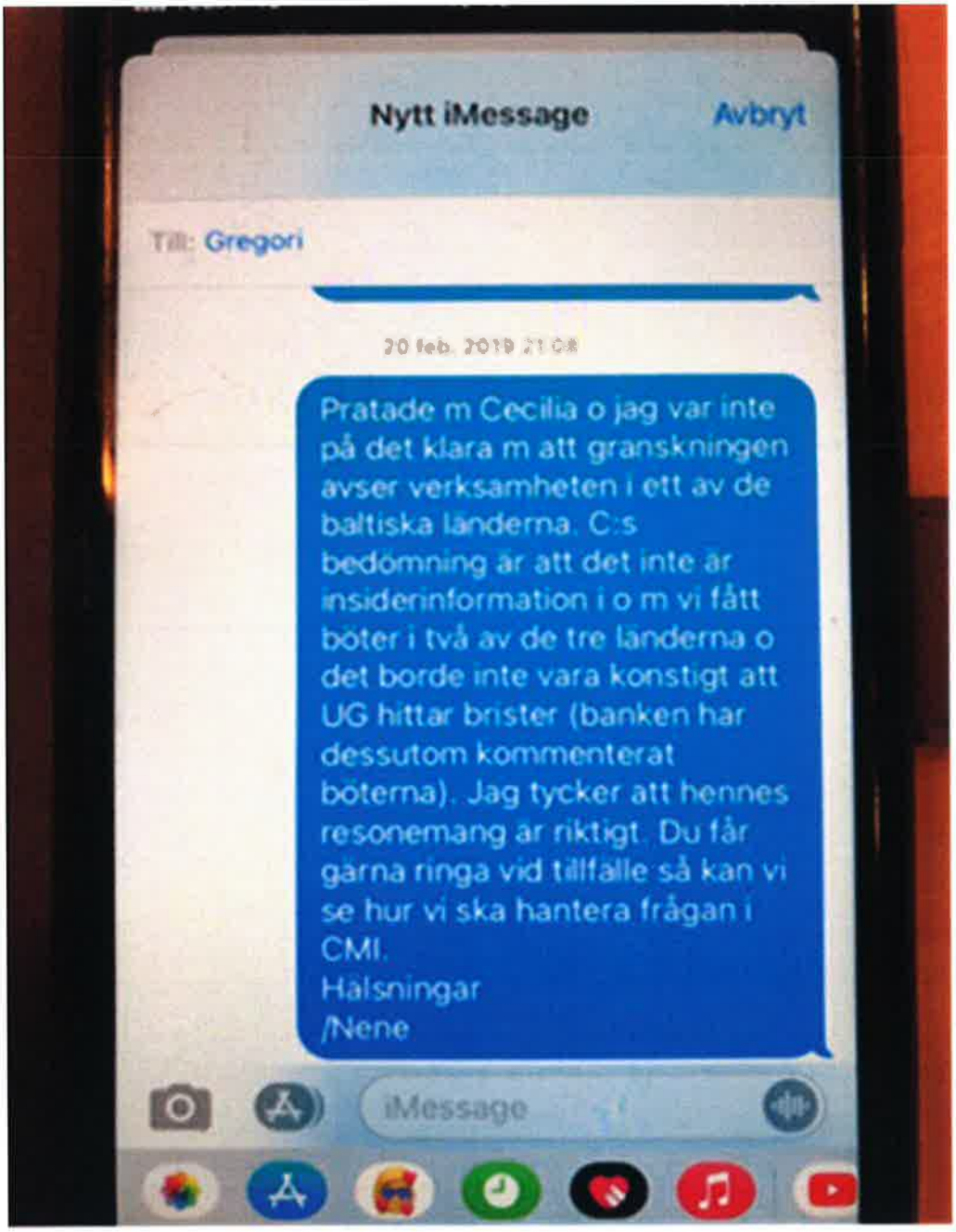

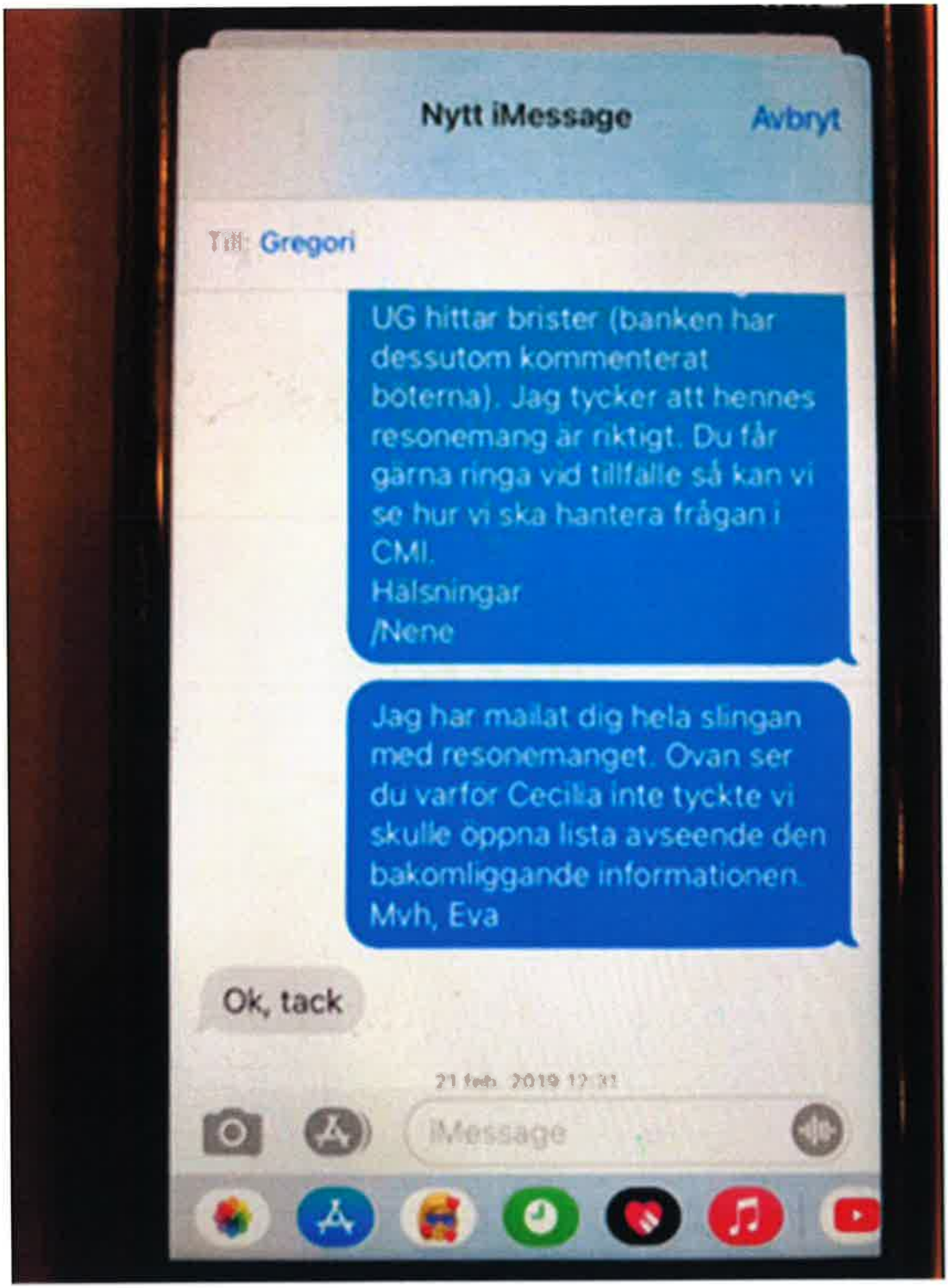
Nytt iMessage
Avbryt
Till: Gregori
UG hittar brister (banken har dessutom kommenterat böterna). Jag tycker att hennes resonemang är riktigt. Du får gärna ringa vid tillfälle så kan vi se hur vi ska hantera frågan i CMI.
Hälsningar
/Nene
Jag har mailat dig hela slingan med resonemanget. Ovan ser du varför Cecilia inte tyckte vi skulle öppna lista avseende den bakomliggande informationen.
Mvh, Eva
Ok, tack
21 feb. 2019 12:31
iMessage

Förhör

Myndighet
Ekobrottsmyndigheten

Signerat av

Signerat datum

Enhet
Stockholm FMK

Diarienr
9000-K822-19

Hörd person
Fecko, Jan

Personnummer

Den hörde är	ID Styrkt	Sätt	Ställning till misstänkt - målsägande - vittne
Vittne	Ja	Nationellt id-kort, gilt tom 2023-05-10	

Tolk

Språk

Ytterligare information om anledning till förhör

Underrättad om misstanke

Hörs med anledning av att hans namn förekommer i utredningen gällande Swedbank, i bland annat rapport gällande Swedbank i Baltikum.

Underrättad om rätt till försvarare	Godtar den försvarare som rätten förordnar	Försvarare/ombud önskas	Försvarare/ombud närvarande

Förhörsledare	Förhörsdatum	Förhör påbörjat	Förhör avslutat
Ann-Christin Sandén	2019-12-03	13:04	13:28

Förhörsplats	Typ av förhör	Förhörssätt
EBM, Hantverkargatan 15, Stockholm	RB 23:6	Ljudbandsförhör

Förhörsvittne

Utskrivet av
AS

Involverade personer	Personnummer/Orgnr	Roll
Larsson, Martin		Ombud

Involverad personal	Funktion
Björn Sandman	Biträdande förhörsledare

Berättelse

Jan Fecko kallas i förhör för Jan.

Vid förhöret närvarar ombudet advokat Martin Larsson från Salomonssons advokatbyrå.

Jan informeras om att förundersökningen han hörs i gäller Grovt Svindleri med anledning av Swedbanks externa kommunikation angående misstänkt penningtvätt i Baltikum.

Jan informeras om att det kommer ske ljudupptagning av förhöret och att förhöret kommer skrivas ut i sammanfattad form. När förhöret är utskrivet får han komma tillbaka till Ekobrottsmyndigheten för att ta del och godkänna utskriften. Ljudupptagningen kommer att arkiveras i sin helhet.

Jan och ombudet advokat Martin Larsson delges att åklagaren fattat beslut om att det är yppandeförbud gällande förhöret, det som förhöret handlar om och det som framkommer vid förhöret. Yppandeförbudet gäller tills att åklagaren meddelar annat.

Jan och ombudet advokat Martin Larsson tillfrågas om de förstått innebörden av yppandeförbud och vad en överträdelse av förbudet kan innebära. Både Jan och ombudet advokat Martin Larsson svarar att de förstått.

Nuvarande anställning

Jan tillfrågas om sin nuvarande anställning.
Han jobbar på Ericsson som chef för IT-säkerhet.

Swedbank

Jan ombeds berätta vad han har haft för befattningar hos Swedbank och tidsperioderna för dem.
Han började på Swedbank 2012 som Head of Group IT, operativ IT-chef. Den befattningen hade han fram till 2016 då han blev chef för Informationssäkerhet och som han sedan hade fram till att han slutade i augusti 2019.

Jan tillfrågas vem som har varit hans närmaste chef.
Det har varit olika över tiden. När han började var det Mikael Björknert. Det blev sedan Mats Engstrand och efter det blev det Anders Ekedal 2014. Han hade Anders Ekedal som chef fram till att han (Jan) slutade i augusti 2019.

Jan tillfrågas om vilka projekt/arbeten han har varit involverad i gällande misstänkt penningtvätt i Baltikum.
Han har varit med i det som Erling Grimstad gjorde som första rapport för Swedbank. Då var Jans uppdrag att vara projektledare, att se till att logistiken, It-system och fakturering fungerade.

Jan tillfrågas vad det projektet hette.
Han tror att det kan ha hetat Project Clear.

Jan tillfrågas om han minns när i tid det projektet var.
Om han minns rätt började det någon gång slutet 2016 och varade över jul/nyår. Han kom in i projektet i februari 2017 och var med i projektet fram till sommaren 2017. I juni 2017 skrevs en slutrapport för Project Clear och i och med det upplöstes det projektet. Erling Grimstad var klar och Jan var inte med i projektet längre.

Jan tillfrågas om han kommer ihåg vad den rapporten hette.
Den borde ha hetat något med Project Clear. Han kan inte den exakta titeln.

Jan tillfrågas om det var en egen rapport som de på Swedbank skrev ihop eller var det Erling Grimstads.
Det var två rapporter. Först var det Erling Grimstads rapport, som de tagit in som expert, och sedan Swedbanks rapport som sammanfattade Erling Grimstads rapport och deras egna slutsatser.

Jan tillfrågas vem som skrev deras egen rapport.
Johan Rosén författade och den reviderades av Håkan Bengtsson och Andréas Hobbelin.

Jan tillfrågas om vilka som ingick i projektet Clear.
De som var Swedbankanställda var han själv, Håkan Bengtsson, Andréas Hobbelin och Johan Rosén. Det var sedan Erling Grimstad med hans medarbetare, dels var det personal från EY som dels satte upp IT-systemet men också gjorde vissa analyser och dels hade Erling Grimstad även med sig en advokat som jobbade i Danmark, Jan minns inte namnet på advokaten vid förhöret. Det var de som var själva utredningsteamet.

Jan tillfrågas om de jobbade tillsammans med Erling Grimstads team eller om det var två

separata.
Håkan Bengtsson och Andréas Hobbelin jobbade tillsammans med Erling Grimstad. Johan Rosén var med och sammanfattade hela arbetet. Jan var inte med i själva arbetet, hans uppgift var inte att göra analyser över penningtvätten utan han såg till att det fanns ett utredningssystem på plats, att det fanns säkra datorer och säkra telefoner, att det fanns lokaler som var säkra, att kommunikation mellan projektet och Birgitte Bonnesen fungerade, att det fanns avrapportering och att det fanns dialog med Birgitte Bonnesen om projektet. Jan såg till att fakturering fungerade och avtal med externa leverantörer och att EY satte upp teknikmiljön. Jans arbete vara att skapa infrastrukturen för utredningen.

Jan tillfrågas om man satt i Baltikum eller i Sverige.
Först satt man i Sundbyberg och sedan satt man på Stora Essingen.

Förhörsledaren säger att Jan nämnde hur man skulle ha en dialog med Birgitte Bonnesen. Jan ombeds berätta lite mer om hur den fungerade.
Det var egentligen genom progress eller statusrapporter, hur långt har de kommit och var är det för mönster som börjar ses. Hela början av arbetet var att titta på andra banker som hade haft penningtvättsproblem i Baltikum som Danske Bank och Deutsche Bank. Det var upprinnelsen till varför de gjorde en egen analys, "kan Swedbank vara exponerad mot samma kunder".

De här avrapporteringarna till Birgitte var kring det ämnet, finns det indikationer – ja det finns indikationer, vilka är kunderna och vad är effekten det var ett spår. Ett annat spår var ett antal kunder som var identifierade som högriskkunder, och som troligtvis var involverade i det här, dem skulle offboardas eller skulle avslutas som kunder. Det var också rapportering om, hur gick offboardingen och hur avslutar de kunder. De ville avsluta dem, till om det var 1 juli 2017, då skulle högriskkunderna bort.

Jan tillfrågas om hur själva informationen konkret till gentemot Birgitte Bonnsens.
Det var lite olika vid olika tillfällen. Det kunde antingen vara Håkan Bengtsson som tillsammans med Jan och Birgitte, de tre i ett rum, där de berättade det här är vad vi ser och det här är vad vi ägnar oss åt och det här är nästa veckas analys.

Vid något tillfälle hade Erling Grimstad och Birgitte Bonnesen diskussion bara de två. Det var då av en speciell anledning. Jans jobb var att arbeta med informationssäkerheten men det fanns också aspekter av personsäkerhet för när man börjar avsluta högriskkunder väcks vissa element i samhället och börjar synas. Framför allt fick de en observation i Tallin, att den ryska underrättelsetjänsten observerade personal som gick in och ut ur huvudkontoret. Erling Grimstad hade tidigare beskrivet att det finns en hög risk i det hela när man arbetat med sådana här frågor tidigare. Så när de fick den observationen då stannade Jan av projektet för han tyckte risken var för hög och de behövde fundera på om projektet skulle fortsätta eller inte.

Efter att Jan gjorde det så gick det ett dygn och Birgitte återkom och sa att de måste fortsätta. Hon tog då också en diskussion personligen med Erling Grimstad kring att arbetet måste fortskrida. Det är vad Jan såg själv av den dialogen men i övrigt gick rapporteringen från Erling Grimstad, Håkan Bengtsson och till Birgitte Bonnesen, ofta även med Johan Rosén. Det kunde också vara att Johan Rosén och Birgitte Bonnesen hade diskussioner i ämnet och vid något tillfälle hade även Jan och Birgitte Bonnesen diskussioner, framför allt kring säkerheten när Jan sa, "nu är det för hög risk, vi vill inte att någon av våra medarbetare råkar illa ut".

Jan tillfrågas om Birgitte Bonnesen fick information hela tiden, om det som projektet

handlade om och det som man kom fram till under tiden man jobbade.
Jan säger ja, hon fick löpande information av vad man såg i arbetet.

Jan tillfrågas på vilket sätt Birgitte Bonnesen fick den informationen.
Hon fick den muntligen.

Jan tillfrågas om det var några rapporteringar skriftligen som hon också fick ta del av löpande.
Han vet inte det, det var löpande avstämningar. Birgitte Bonnesens kalender är ganska upptagen och när man fick en kvart eller en halvtimme så tog de den och samlades oftast i hennes rum. Håkan Bengtsson eller Johan Rosén gick igenom var de befann sig. Jan vet att de gjorde en skriftlig rapport den som Johan Rosén skrev på sommaren i juni. Jan vet inte men antar, eftersom han själv inte sett Birgitte Bonnesen läsa den, att den gick till henne. Det var en summering av hela arbetet.

Jan tillfrågas om Jan drog sitt ansvarsområde och att de övriga sedan drog sitt ansvarsområde när de satt och hade sina avstämningar med Birgitte Bonnesen.
Så formellt var det inte utan de tre träffades i ett rum och så kunde Jan säga, "vi har kanske de här indikationerna på att de nu har [redacted]" eller "vi har haft en olycka här" eller "vi har nu satt upp det här systemet så utredningen kan fortgå". Men egentligen var det en bi-fråga i det hela utan det var egentligen Håkan Bengtssons redogörelse, vad man såg, hur man bedömde situationen och hur skulle man hantera situationen, det var det som diskussionen rörde.

Jan tillfrågas om de alla var samlade när Håkan Bengtsson pratade om sitt.
Jan säger ja precis, exakt.
(Förtydligande av Jan Fecko i samband med genomläsning 2019-12-13: Det var flera olika möten så dem som kunde vara med var samlade).

Jan tillfrågas om han känner till om Birgitte Bonnesen har tagit del av slutrapporten/sammanfattningen som Johan Rosén skrev.
Jan vet inte men han antar det. Hela hans tro är att det de skrev sammanfattade hela arbetet och arbetet har de hela tiden rapporterat till Birgitte Bonnesen. Han har inte själv sett att Birgitte Bonnesen har läst den och har inga andra bevis än att hela inramningen var en mindre krets där Birgitte Bonnesen var en del av kretsen.

Jan tillfrågas vad man kom fram till i projektet, hur såg det ut i Baltikum.
Jan vet inte, han är ingen penningtvättsexpert men man kom fram till att de här högriskkunderna att det var kunder de inte skulle ha i banken. Man tog bort kunderna samtidigt. Han kunde se att på alla områden började de arbeta mer och mer med penningtvättsfrågan.

När man tittar på just den rapporten och vilka exakta aktiviteter som skapades det vet han inte. Det han vet är att när det här arbetet pågick och rapporter skrevs så ökade fokuseringen på penningtvätt i banken. Han kunde se antal projekt de startade kring det hela och han kunde också se i andra rapporteringar att penningtvättsfrågan fick större och större utrymme. Han kan inte säga den direkta påverkan men han såg under den här tiden hur penningtvättsfrågan fick mer och mer plats i deras agendor. Om det exempelvis kom en "Rekommendation 1" och sedan hur den implementerades det kan han inte säga något om.

Jan tillfrågas om vad fortsättningen sedan blev när man gjort projektet.
Han vet inte det eftersom han i sin roll inte arbetade med penningtvätt. Det här var första projektet och man behövde sätt upp en säker utredningsmiljö. Dels ville man att hela

beviskedjan skulle var orörd och man måste sätta upp det på ett specifikt sätt och det kan de på Informationssäkerhet. De har dessutom sådana lokaler som är skyddade så att de vet att ingen fysiskt kan komma åt systemet. Därför var Jan involverad i första projektet. Sedan har han förstått via media och andra att Erling Grimstad var inne vid andra tillfällen men där var inte Jan involverad. Penningtvätt hanteras av de som arbetade med AML-frågor och Compliance så den frågan får man nog ställa till Håkan Bengtsson och Andréas Hobbelin som är penningtvättsutredarna.

Jan tillägger, "Kom ihåg att min roll var infrastruktur och kordination".

Jan tillfrågas om han kom in i projektet när det hade pågått ett tag.
Jan säger ja.

Jan tillfrågas om någon annan hade axlat motsvarande hans roll tidigare eller hur det hade sett ut.
Det var inte väldigt tydligt för honom men om han minns rätt var det Helo Meigas som var chef för Risk och Cecilia Hernqvist som var chef för Compliance.
Frågan om penningtvättsrisk ligger nära Risk eller Compliance. Han vet inte exakta anledningen varför inte Helo Meigas eller Cecilia Hernqvist tog projektet. Han tror att de hade projektet i början för Jan fick frågor från Helo Meigas kring informationssäkerhet om de kunde ordna säkra telefoner och säkra datorer. Det var Johan Roséns chef Helo Meigas som ställde de frågorna till honom (Jan) i början så han misstänker att de hade projektet. Birgitte Bonnesen frågade Jan i februari, slutet januari 2017 om han kunde se till att ta hand om projektet och driva det framåt.

Project Clear fanns innan han kom in och det hette även Project Clear när han kom in i det.

Jan tillfrågas om det som han fick ta hand om som säker datatrafik osv om det var på en förekommen anledning att det blev aktuellt just då att man plockade in honom.
Jan tillfrågas också om det inte hade varit aktuellt tidigare i uppstarten av projektet.
Det brukar ofta vara så här när det gäller informationssäkerhet att folk tror att det är så "himla lätt" och sedan upptäcker man att det här med att ordna säkra telefoner, säkra datorer var nog inte så "himla lätt". Det blir då en frustration, "var är alla de här grejerna", och man går då direkt till hans avdelning som jobbar med sådana frågor.

Jan tillfrågas om det var först senare som man upptäckte det med Säkerhetstjänsten.
Jan säger ja precis, det kanske var i mars/april som man upptäckte det.

Jan tillfrågas om man eskalerade det vidare någonstans.
Jan berättade det för Birgitte Bonnesen. De nämnde det för estniska Säkerhetspolisen och svenska Säkerhetspolisen.

Jan tillfrågas om det framkom något mer annat direkt riktat mot banken.
Vad han vet gjorde det inte det i Estland.

Jan tillfrågas om han var engagerad i något ytterligare projekt gällande Baltikum när projektet var avslutat.
Det enda han var engagerad i när det gäller Project Clear var att den tekniska utredningsmiljön som stod kvar i deras säkra lokaler. Han hanterade att det fanns backuper, att det lagrades på ett ställe, att den fanns redo att plockas upp när den behövdes. Det var hans enda bidrag efteråt.

Jan tillfrågas om hans arbete gällande säkerheten skiljde sig åt annars.

Jan säger nej, säkerhetsuppdraget var precis samma som tidigare.

Jan tillfrågas om vad man kom fram till om hur situationen såg ut i Baltikum.
Man konstaterade att det fanns penningtvätt och att högriskkunderna är kunder som de inte borde ha, det är något man konstaterade i projektet. I omfattning och allvarlighetsgrad det kan han inte säga.

Förhörsledaren säger att Jan tidigare sagt att man gjorde projektet med tanke på Danske Bank och Deutsche Bank. Han tillfrågas om man såg några likheter där emellan.
Jan vet inte det. Han misstänker det men han vet inte det. Eftersom han inte var utredaren så tittade han inte exakt på det man hittade, så han kan inte säga det.

Jan tillfrågas om man lyckats få ut de kunder man ville och om man var klar med den biten när slutrapporterna var skrivna.
Man fick ut sina högriskkunder, han vet inte totala omfattningen i antal kunder men att högriskkunderna inte var alla kunder det var uppenbart för det var högriskkunderna. Men den listan där man hade förutsatt sig att, "de här kunderna ska inte vara kvar", den var avslutad. För han minns hur, precis som det är i alla projekt i slutet av leverans, att det blev väldigt mycket arbete och det var tydligt datum och det blev en ökad press.

Jan tillfrågas om det resultat man kom fram till under tiden i projektet, om det var ny information eller om det var gammal information.
Det vet han inte för han vet inte vilket mål man hade innan. Det enda han vet vilket var ganska klokt gjort av banken att titta på var "Nu har det här hänt med Deutsche bank och Danske Bank", "Har vi dom kunderna också" och "Om de kunderna har haft penningtvätt för sig i de bankerna finns det säkert en risk för att vi har det också". Så det var ingångsvärdet i det hela.

Jan tillfrågas om man tittade på samma kunder eller om det var kundkategorierna man tittade på.
Jan vet inte det. Det han kan veta är att kategorin borde vara samma hög risk men vad det sedan betyder i detalj det vet han inte, om det är exakt samma kunder.

Jan tillfrågas om han tog del av rapporten som banken skrev.
Han har haft rapporten hos sig, i sin mejlbox, men han är inte den utredaren och hans sakkunskap på området är svag. Så de som verkligen läser igenom och går igenom att de har rätt slutsatser var Håkan Bengtsson, Andréas Hobbelin och Johan Rosén som stod för sakinnehållet.

Jan tillfrågas vad Birgitte Bonnesens reaktion över det som de kom fram till under arbetet.
Han tror i alla deras möten så uppfattade han henne som oerhört engagerad och seriös i de här frågorna, det var en betydande risk och någonting allvarligt. Hon tog frågan på stort allvar under alla deras möten. Hon tog sig tid, hennes kalender var väldigt upptagen, att då få så mycket tid, att få en halvtimme här och där på kort varsel, det visar bara att det var en väldigt viktig fråga.

Jan tillfrågas om Cecilia Hernqvist var med på mötena.
Jan säger nej, hon var inte med.

Jan tillfrågas om han har något ytterligare han vill berätta om gällande det som gäller misstänkt penningtvätt i Baltikum och projektet.
Jan säger inget specifikt. Det enda är, det som han sa på slutet, att frågan var oerhört viktig för Birgitte Bonnesen. Jan säger att han kommer tillbaka till då när han stoppade projektet

och sa att de inte kunde fortsätta projektet för att risken var för hög. Birgitte Bonnesen sov på saken och sa, "Vi har inget val det här är för viktigt, vi måste fortsätta". Hennes vilja att få saker och ting att bli rätt, att hantera de här riskerna den var stark. Det sken igenom i hela projektet, att det här var viktigt.

Förhöret avslutas klockan 13.28.

Vid besök på Ekobrottsmyndigheten 2019-12-13 fick Jan Fecko möjlighet läsa igenom det utskrivna förhöret klockan 08.16. Jan Fecko lämnade ett förtydligande på sid 4, se notering på den sidan. Förhöret genomläst och godkänt klockan 08.39.

Vid genomläsningen närvarade insp Ann-Christin Sandén och insp Björn Sandman.

Förhör

Myndighet
Ekobrottsmyndigheten

Signerat av

Signerat datum

Enhet
Stockholm FMK

Diarienr
9000-K822-19

Hörd person
Fecko, Jan

Personnummer

Den hörde är	ID Styrkt	Sätt	Ställning till misstänkt - målsägande - vittne
Vittne	Ja	Hörd sedan tidigare i utredningen.	

Tolk

Språk

Ytterligare information om anledning till förhör

Underrättad om misstanke

Kompletterande förhör utifrån uppgift som lämnades i hans tidigare förhör daterat 2019-12-03.

Underrättad om rätt till försvarare	Godtar den försvarare som rätten förordnar	Försvarare/ombud önskas	Försvarare/ombud närvarande

Förhörsledare	Förhörsdatum	Förhör påbörjat	Förhör avslutat
Ann-Christin Sandén	2019-12-13	08:14	08:16

Förhörsplats	Typ av förhör	Förhörssätt
EBM, Hantverkargatan 15, Stockholm	RB 23:6	

Förhörsvittne

Utskrivet av
AS

Berättelse

I förhöret kallas Jan Fecko för Jan.

Jan informeras om att förhöret gäller en kompletterande fråga utifrån uppgifter som han lämnade i sitt tidigare förhör.

Jan informeras om att yppandeförbudet som han delgavs vid sitt tidigare förhör även gäller detta förhör. På fråga uppger Jan att han förstår det.

Jan tillfrågas vad anledningen var att högriskkunderna skulle vara offboardade till just 1 juli 2017(Fhls ant: se Jans förhör daterat 2019-12-03 sid 3, stycke 4).
Jan vet inte varför det var 1 juli 2017 som var datumet för att högriskkunderna skulle vara offboardade. Det var ett tydligt datum men varför kommer han inte ihåg. Han vet inte ens om han någonsin har vetat det.

Förhöret avslutat.
Från förhörsanteckningar uppläst och godkänt.

Förhör

Signerat av

Signerat datum

Myndighet
Ekobrottsmyndigheten

Enhet
Stockholm FMK

Diarienr
9000-K822-19

Hörd person
Hernqvist, Cecilia

Personnummer

Den hörde är	ID Styrkt	Sätt	Ställning till misstänkt - målsägande - vittne
Vittne	Ja	körkort, gilt tom 09.10.2028	

Tolk

Språk

Ytterligare information om anledning till förhör
Hörd utifrån sin befattning i Swedbank AB.

Underrättad om misstanke

Underrättad om rätt till försvarare	Godtar den försvarare som rätten förordnar	Försvarare/ombud önskas	Försvarare/ombud närvarande

Förhörsledare	Förhörsdatum	Förhör påbörjat	Förhör avslutat
Ann-Christin Sandén	2020-06-30	10:29	12:27

Förhörsplats	Typ av förhör	Förhörssätt
EBM, Hantverkargatan 15, Stockholm	RB 23:6	Ljudbandsförhör

Förhörsvittne

Utskrivet av
A-C S

Involverade personer	Personnummer/Orgnr	Roll
Malmberg, Carl-Johan		Ombud

Involverad personal	Funktion
Björn Sandman	Biträdande förhörsledare

Berättelse

Cecilia Hernqvist kallas i förhör för Cecilia. Vid förhöret närvarar ombudet advokat Carl-Johan Malmberg

Cecilia informeras om att förundersökningen hon hörs i bland annat gäller Grovt Svindleri med anledning av Swedbanks externa kommunikation angående misstänkt penningtvätt i Baltikum.

Cecilia informeras om att det kommer ske ljudupptagning av förhöret och att förhöret kommer skrivas ut i sammanfattad form. När förhöret är utskrivet får hon komma tillbaka till Ekobrottsmyndigheten för att ta del och godkänna utskriften. Ljudupptagningen kommer att arkiveras i sin helhet.

Cecilia och ombudet advokat Carl-Johan Malmberg delges att åklagaren fattat beslut om att det är yppandeförbud gällande förhöret, det som förhöret handlar om och det som framkommer vid förhöret. Yppandeförbudet gäller tills att åklagaren meddelar annat.

Cecilia och ombudet advokat Carl-Johan Malmberg tillfrågas om de har förstått innebörden av yppandeförbud och vad en överträdelse av förbudet kan innebära.
De båda svarar ja.

Befattning hos Swedbank

Cecilia ombeds berätta om sin bakgrund/anställning hos Swedbank
Cecilia tror att hon började i Swedbank i augusti 1990. Hon jobbade där fram till någon gång i mitten av september 2019 då banken använde sig av det avtal hon har och sade upp henne. Cecilia är fortfarande anställd i banken eftersom hennes uppsägningstid fortfarande löper.

Cecilia kom till Swedbank från en advokatbyrå där hon hade jobbat i fem år. I Swedbank jobbade hon som jurist och framför allt jobbade hon med Treasury relaterade frågor, vilket betyder upplåningsfrågor. Sedan dess har hon arbetat med alla typer av frågor i banken men alltid på central nivå. Hon har inte jobbat ut mot enskilda fysiska personer, hon har inte suttit i kundmöten, utan mer på den institutionella sidan eller storkunder.

Hon har varit chef för Group Legal och från 2003 eller 2004 även varit sekreterare i styrelsen. Hon tror att det var från 2009 som hon var med i koncernledningen. Hon kommer inte riktigt ihåg när det var men någon gång där emellan, närmare 2009 eller 2010, var hon chefsjurist och ansvarade för alla jurister i banken fram till någon gång i slutet av 2013.

Hon tror det var 2014 som hon blev tillfrågad om hon ville bli kommunikationschef. Formellt sätt hade hon kvar sitt jobb som chefsjurist, även om det var andra som utförde arbetet och även skrev protokollen och administrerade hela styrelsen och all bolagsjuridik. Hon var kommunikationschef ungefär fram till juni 2016 då hon tillträdde som chef för Regelefterlevnad, eller som man också säger på svenska "Chief Compliance Officer". Hon var det fram till någon gång i april 2019 då banken valde att tillsätta en ny tillförordnad. Mellan april till september arbetade hon sedan med de olika utredningarna som pågick.

Cecilia tillfrågas vem hon har haft som närmaste chef från 2014/2015.
När Cecilia var chefsjurist var Michael Wolf hennes närmaste chef. När hon var kommunikationschef var hennes närmaste chef Göran Bronner som då var CFO. Från juni 2016 var Vd Birgitte Bonnesen hennes närmaste chef.

I samband med att Birgitte Bonnesen fick gå i slutet av mars 2019 och fram till april 2019 var Cecilias närmaste chef tillförordnad Vd Anders Karlsson, som numera igen är CFO vilket han var innan han blev tillförordnad Vd. Efter april 2019 hade hon Anders Ekedahl som närmaste chef.

Baltic Banking

Cecilia tillfrågas om hur det såg ut inom AML och KYC i Baltic Banking, i Estland, Lettland och Litauen, hon tillträdde som chef för Compliance.

Cecilia frågar hur förhörsledaren menar angående "hur det såg ut".

Cecilia tillfrågas om hur det var ställt med KYC och AML när hon blev chef för Compliance.

Cecilia frågar om förhörsledaren menar om det fanns påpekanden och säger att hon inte riktigt förstår frågan.

Cecilia tillfrågas hur det var ställt med ordningen i de tre baltiska länderna och om de skilde sig åt. Förhörsledaren säger, banken var inne i ett AML-program som hade påbörjats strax innan.
Cecilia säger, ja någon gång 2016.

Förhörsledaren fortsätter och säger, att banken har haft en konsult som heter Lennart Kvist över till Baltikum som har gjort en undersökning.

Cecilia säger att Lennart Kvist var tidigare anställd och han hade bland annat jobbat hos henne långt tidigare på Group Legal.

Förhörsledaren fortsätter och säger att banken sedan gjorde en analys av hans arbete. Cecilia tillfrågas om hon har någon uppfattning om vad den analysen sa och hur det såg ut. Hon tillträdde och hade ett uppdrag för Compliance. Cecilia tillfrågas vad hennes start och ingångsvärden var. Förhörsledaren tillfrågar Cecilia om hon förstår.

Cecilia säger att hon tror att hon förstår vad förhörsledarna menar. Hon har i efterhand sett den analysen. Hon tror inte att hon såg den 2016. Hon vet i efterhand att den var dragen i styrelsen. Eftersom hon har läst den i efterhand, i samband med de interna undersökningarna som banken gjorde med den amerikanska byrån, vet hon nu när hon läst den vad som står i den.

Förtydliganden vid genomläsning 2020-08-26, Cecilia säger att den analys som hon syftar på är en rapport som Compliance har gjort.

Hon hade ingen direkt uppfattning om den då. När hon tillträdde i mitten 2016 vet hon att hon ganska omgående, någon gång under juli/augusti 2016, fick veta att den lettiska tillsynsmyndigheten hade en pågående undersökning mot banken. Tillsynsmyndigheten hade synpunkter på processerna och rutiner när det gällde AML.

Banken fick sedermera en sanktion av den lettiska tillsynsmyndigheten. Banken ingick i ett så kallat "administrative agreement" med tillsynsmyndigheten, där banken åtog sig att förbättra vissa saker. Det var det hon visste om Lettland. Rent allmänt kan man säga att det var väldigt mycket fokus externt på Lettland, "det var Lettland som man pratade om".

Cecilia tillfrågas i vilket sammanhang man pratade om Lettland.
Det var i tidningar eller i den "externa miljön" där man ofta hörde att Lettland som land pekades ut som ett land som kanske på grund av sin historia och nära sammankopplat kunde vara föremål för transaktioner som kunde vara misstänkta.

Cecilia tillfrågas om hon tycker att de tre länderna skilde sig något åt när hon tillträdde, hur det var ställt med AML och KYC.
När Cecilia tillträdde visste hon inte speciellt mycket om hur det var ställt med KYC. Hennes "ingång" var egentligen den lettiska undersökningen där de i avtalet gick med på att introducera samma IT-plattform som de hade i Sverige. Banken ville egentligen introducera det i alla de tre baltiska länderna, eftersom det var ett affärsområde där de från affärssidan försökte göra allting likadant, men de började med Lettland. Som hon kommer ihåg var det för att den lettiska Tillsynsmyndigheten tyckte det var viktigast. Sedan implementerade banken det även i de andra länderna också.

Cecilia tillfrågas vilket av länderna de gick vidare till sedan.
Cecilia kommer inte ihåg men tror att det både var Estland och Litauen, men hon vet inte i vilken ordning för allt det sköttes av det som kallas för "BIO-organisationen" i varje affärsområde *(Fhls anteckning, BI= Business Intelligence).*

Projekt Clear

Förhörsledaren säger att banken startade ett projekt som heter Clear. Cecilia tillfrågas vad bakgrunden var till det projektet.
Bakgrunden till det projektet var enligt Cecilias uppfattning att det var en kund som skulle "off-boardas", som hade en del bolag inom sin struktur som skulle "off-boardas". Där behövde de hjälp och därför tog de in extern hjälp som skulle hjälpa till med att "off-boarda" den här kundgruppen.

Cecilia tillfrågas vad kunden heter.
Cecilia svarar, [redacted]
Vid genomläsning 2020-08-26 säger Cecilia att på grund av banksekretess vill hon att kundnamnet maskas i förhörsprotokollet.

Cecilia tillfrågas varför det var viktigt för banken att "off-boarda" den kunden.
Som Cecilia uppfattade det var det för att ägarstrukturen hade kopplingar långt upp till en "hög stadsledning".

Cecilia tillfrågas vad det var för "hög stadsledning".
Om Cecilia kommer ihåg rätt var det [redacted] och som hon kommer ihåg var det en väldigt komplicerad bolagsstruktur.

Cecilia tillfrågas om det bara var för den "komplicerade bolagsstrukturen" som man tittade och ville "off-boarda" [redacted]
Enligt hennes uppfattning så var det så.

Förhörsledaren säger att Cecilia säger att de tog in extern hjälp och hon tillfrågas om hon kan beskriva den externa hjälpen.
Det var delvis Cecilia som såg till att det kom in extern hjälp. Tillsammans med några av hennes kollegor funderade de på vem de skulle ta in. De tyckte det var svårt att hitta någon som kunde det där och de ville inte ha in någon av de stora revisionsbyråerna eftersom de här tre länderna är ganska små. Det finns potentiella intressekonflikter på grund av historian som de här tre länderna har, där alla de tre länderna varit ockuperade av dåvarande Sovjetunionen. Det är därför en hel generation som är borta och som det kallades när de här tre länderna återfick sin frihet på 90-talet. Det var då väldigt många unga som fick posterna.

Det är små länder och det var inte ovanligt då i mitten på 2000-talet att man i trettio år har varit Riksbankschef eller chefen för Finansinspektionen, att alla haft väldigt höga poster och det kan även finnas de som var konsulter. Därför var det viktigt för banken att inte ha någon därifrån. En av Cecilias medarbetare som heter Andréas Hobbelin som då inte jobbade på Compliance hade tidigare jobbat på BDO i Norge som är en revisionsbyrå/konsultbyrå. Där hade Andréas Hobbelin jobbat tillsammans med en person som heter Erling Grimstad. Andréas Hobbelin föreslog att de skulle "testa honom".

Cecilia Hernqvist, Håkan Bengtsson och Andréas Hobbelin träffade Erling Grimstad i Oslo, hon tror det var i januari 2017. De tog in Erling Grimstad och han hjälpte till med hela "off-boardingen" och försökte förstå hur de här olika bolagen, och andra bolag som kunde vara intressanta, kunde hänga ihop.

Cecilia tillfrågas hur det kom sig att valet hamnade på Erling Grimstad och om de hade andra kandidater också.
Cecilia säger att de uppfattade att det var svårt att hitta någon som kunde det här "hands on" och eftersom revisionsbyråerna var lite "out" var det svårt att hitta någon. Hon kan inte påminna sig att de funderade i andra termer än det hon har sagt (*Fhls ant: det som Cecilia*

har berättat om vid förhöret).

Cecilia tillfrågas vilka som ingick i projekt Clear, hon har tidigare nämnt Andréas Hobbelin, Håkan Bengtsson, Erling Grimstad och hon själv, om det var några fler som ingick i projektet.
Det var flera som visste om det. Man får skilja mellan dem som kände till projektet och dem som faktiskt arbetade med det.

Cecilia ombeds att berätta om de som arbetade med projekt Clear.
Dåvarande CRO Helo Meigas visste om det. Helo arbetade inte aktivt praktiskt med det. Cecilia själv visste naturligtvis om det men arbetade inte praktiskt med det, Jan Fecko som jobbade inom IT säkerhet han var involverad och inkopplad. Det hölls regelrätta möten i projektet. Om Cecilia kommer ihåg rätt var det Åsa Andersson som skrev protokollen. Åsa hade varit tillförordnad chefsjurist och var den som skrev protokollen. Birgitte Bonnesen kände till projektet och var även med ibland på några av mötena. Robert Kitt i Estland var involverad. Cecilia är lite osäker men tror att Sven Kivistik i Estland kan ha varit involverad.

Det var säkert flera men det här är de som hon kommer ihåg. Hon vet inte om Johan Larsson som jobbade på GSI, Group Security Investigation, som idag heter AFC, Anti Financial Crime. Hon tror inte att Johan Larsson var med men eftersom Sven Kivistik sedan kom att jobba med Johan Larsson så tror hon att Johan Larsson visste något om projektet i varje fall.

Cecilia var med i början men efter ett tag sa hon att hon inte ville vara med i projektet för att det kom att involvera personal inom Compliance i Estland. Hon sa att om det skulle visa sig att någon av hennes personal skulle ha gjort något fel då kände hon att hon inte kunde vara med på grund av eventuella intressekonflikter. Därför lämnade hon projektet även om Andréas Hobbelin och Håkan Bengsson fortsatte att jobba med det. Hon är osäker på om Håkan Bengtsson jobbade inom Compliance eller inte, hon tror inte det och i vart fall inte i början. Både Håkan Bengtsson och Andréas Hobbelin kom någon gång under 2017 att byta organisation till Compliance.

Helo Meigas tog över projektet men även hon lämnade sedan projektet. Cecilia vet inte riktigt varför. Cecilia tror att hon har hört efteråt att det också var med anledning av någon intressekonflikt. När Helo Meigas lämnade började Johan Rosén att jobba i projektet och det var han och Jan Fecko som på något vis höll i projektet.

Cecilia tillfrågas om hon blev fortsatt informerad löpande om projektet resultat.
Cecilia svarar "nej inte löpande", men hon stötte på Håkan Bengtsson eller Andréas Hobbelin ibland "i korridorerna" och då frågade hon hur det gick. Någon gång fick hon ett PM som hon tror att Johan Rosén hade skrivit över slutresultatet.

På grund av de interna utredningarna som har pågått så har hon fått se mycket material i efterhand som har "uppfriskat hennes minne". Hon kommer inte ihåg allting eftersom hon inte bara sysslade med det här. Hon vet att det som Johan Rosén skrev inte var ett så långt PM. Hon vet att det fanns ett mycket tjockare PM från Erling Grimstad. Cecilia är osäker på om hon fick Erling Grimstads rapport. Johan Roséns rapport har hon läst.

Förhörsledaren säger att Erling Grimstad skrev, *Focus Clients AML Investigation.*
Cecilia tillfrågas om det är den som hon inte vet om hon har tagit del av.
Cecilia säger att hon inte kommer ihåg om hon tog del av den då.

Förhörsledaren säger att Johan Rosén skrev *Memorandum Project Clear.*
Cecilia säger att den känner hon igen. Hon frågar om den är mycket kortare än Erling

Grimstads rapport.

Förhörsledaren säger att förhörsledaren inte kan säga antalet sidor men att båda är daterade i juli 2017.

Cecilia tillfrågas om banken då var tillfreds med Erling Grimstads arbete.
Cecilia säger att det var hennes uppfattning. Hans uppdrag var att hjälpa till att "off-boarda", det vill säga avsluta relationer med de här bolagen. Eftersom hon inte var med i hela projektet vet hon inte riktigt hur hans uppdrag kom att utformas.

Förhörsledaren säger att Cecilia säger att hon i vart fall har läst Johan Roséns PM.
Cecilia säger att det tror hon att hon gjorde, eller fick.

Cecilia tillfrågas vad man kom fram till i projektet. Vad hennes kunskap är, om hon baserar det bara på hans PM eller om hon vet i stort vad hela det projektet landade i, vad man kom fram till.
Cecilia undrar om frågan är vad hon visste 2017 eller om frågan gäller vad det är hon vet nu.

Förhörsledaren svarar, vad Cecilia visste då.
Hennes uppfattning är att hon visste om Johan Roséns Memo och att i princip allting var åtgärdat. Det vill säga att den här kundgruppen var "off-boardad" och att de var ute ur banken.

Cecilia tillfrågas om det inte blev något fortsatt jobb.
Cecilia svarar, "jo absolut" men tillägger att hon har väldigt oklara minnen över det här. Det är svårt att skilja på vad hon kommer ihåg från den tiden och vad hon har läst senare. Hon vet att hon och Håkan Bengtsson åtminstone diskuterade att fortsätta med Erling Grimstad. Hon tror att Erling Grimstad erbjöd sig att göra det, att åtminstone utbilda personal om KYC och penningtvätt och sådana saker. Antingen har hon pratat med Erling Grimstad i telefon eller så har hon skrivit till honom och sagt, "tack så mycket för det erbjudandet men vi har beslutat att gå vidare internt med att höja medvetandegraden om och vikten av de här frågorna".

Cecilia tillfrågas om hur man gick till väga med det, vilka var det som fick ta sig an de rollerna.
Det fanns ett baltiskt AML-program som hade till uppgift att titta igenom processer och rutiner. En viktig del av det var även att utbilda eller höja medvetandegraden eller förstärka medvetandegraden om de här frågorna. Hennes uppfattning är att bland annat att det var Sven Kivistiks organisation som gjorde mycket av det. Håkan Bengtsson och Andréas Hobbelin som fortsatte att jobba med henne, de var också där och hjälpte Baltic Banking som de kallar affärsområdet, i de här frågorna. AML-programmet omfattade mängder av olika arbetsströmmar. Allt som de lärde sig gick in i AML-programmet och det var mängder med personer som var involverade i det.

Cecilia tillfrågas vad hennes uppfattning var när hon tillträdde 2016 utifrån det materialet och den information hon fick ta del av i samband med projektet, om hur det var ställt med de tre olika länderna beträffande AML och KYC.
Hennes uppfattning var att det var bra att de hade ett AML-program för att förbättra processer och rutiner.

Cecilia tillfrågas om det var någon skillnad länderna i emellan eller om de var likriktade i sitt arbete gällande det.
Hennes uppfattning är att de nog var ungefär lika.

Cecilia tillfrågas vad hon skulle säga var det största problemet som de upptäckte.
Cecilia säger att om hon nu minns rätt, kom det fjärde penningtvättsdirektivet under den här perioden och det var något som de jobbade med att implementera. Fjärde penningtvättsdirektivet ställde annorlunda och större krav än vad den tidigare lagstiftningen hade gjort. Det är viktigt att komma ihåg att processerna och rutinerna behövde anpassas till den då kommande EU-lagstiftningen.

Cecilia tillfrågas om det var en del av det arbete som Andréas Hobbelin och Håkan Bengtsson gjorde.
Cecilia säger nej. Enligt hennes uppfattning var deras arbete mer att genom handfasta exempel visa på hur till exempel misstänkta transaktioner kunde se ut, vad man skulle titta efter och den typen av saker. Bankens organisation var då sådan att alla risker ägdes av affärsverksamheten inklusive risken för penningtvätt. Det var i första hand affärsverksamheten som ägde och ansvarade för alla riskerna.

Cecilia tillfrågas vad hon syftar på med "affärsverksamheten", om de var fristående eller om det var hela Baltic Banking
Cecilia säger att hon menar hur bankens organisation såg ut. I banken talar de om "försvarslinjer" och där affärsverksamheten är en och sedan finns det kontrollfunktioner i andra och tredje och fjärde eller femte linjen beroende på hur nu många lager man ser. Men i bankens organisation var affären ansvarig för alla risker och ska se till att de har adekvata resurser och processer och rutiner. Det är Group Risk och Group Compliance som kontrollerar. Första linjen, affärsverksamheteten, har en egen riskhantering som kontrollerar och det var i första hand deras ansvar att se till att det de behövde för att bedriva sin verksamhet fanns där. Det var därför AML-programmet fanns för att de skulle implementera det.

Förhörsledaren säger att när de bestämde sig för att ta in Erling Grimstad sa Cecilia tidigare att någon som kunde det lite "hands on". Cecilia tillfrågas vad de visste om Erling Grimstads bakgrund och kapacitet när de tog in honom.
Det de visste var dels när de pratade med Erling Grimstad berättade han vad han hade gjort och Andréas Hobbelin hade också berättat en del. De visste att Erling Grimstad hade varit f.d. åklagare i Norge och att han hade varit med om att jobba med den här typen av frågor. Han tog sedan in Tormod Tingstad som han hade jobbat med.

Cecilia tillfrågas vad Tormod Tingstad gjorde.
Tormod Tingstad hjälpte till i projekt Clear. Han tittade mer på om det fanns anställda som kanske hade gjort något felaktigt.

Cecilia tillfrågas vad Tormod Tingstad kom fram till i sin del i projektet.
Hon har en väldigt vag uppfattning om det men hon tror att han kom fram till att ingen hade gjort någonting som var direkt felaktigt.

Cecilia tillfrågas om "direkt felaktigt" vad hon tänker på då.
Hans slutsatser var att man inte behövde göra någonting med någon anställd.

Cecilia tillfrågas om hon menar att det inte fanns några frågetecken alls när det gällde personalen.
Cecilia svarar, i vart fall som hon uppfattade behövdes det inte vidtas några åtgärder.

Cecilia tillfrågas om det var några andra konsultfirmor inne banken och jobbade inom AML och KYC under våren 2017 när de körde projekt Clear.
Cecilia svarar ja.

Cecilia frågar förhörsledaren, om det var några som inte hade med projekt Clear att göra, om det är en allmän fråga eller om frågan är kopplad till projekt Clear.

Förhörsledaren svarar, allmänt och om de hade någon annan konsultfirma som gjorde någon undersökning som riktade in sig på AML och KYC, och att hon sedan får berätta om de var kopplade till projektet eller inte.
Cecilia säger att hon förstår. Hon tror att Baltic Banking tog in KPMG som gjorde en undersökning på alla de tre länderna som ingick i Baltic Banking, vilket är Estland, Lettland och Litauen. Alla deras "findings" gick in i AML-programmet i Baltic Banking. Om hon kommer ihåg rätt gjordes det första halvåret 2017 och redovisades någon gång i april 2017. KPMG's arbete pågick inte ett helt år.

Cecilia tillfrågas om det uppdrag som KPMG hade var en del av projektet.
Cecilia säger nej. Enligt hennes uppfattning hade det ingenting att göra med projekt Clear.

Cecilia tillfrågas vad KPMG's uppdrag var.
Hennes uppfattning är att KPMG's uppdrag var att se över hur processerna och rutinerna såg ut.

Danske Bank

Cecilia tillfrågas om vad banken vidtog för åtgärder med anledning av att det började skrivas under 2017 om det som hände Danske Bank i Estland.
Cecilia vet att Andréas Hobbelin, hon och Håkan Bengtsson diskuterade att de kanske behövde titta på om det fanns eventuella kopplingar eftersom det var väldigt mycket skriverier om Danske Bank.

Cecilia tillägger att hon inte kommer ihåg när det började skrivas om det men det accelererade i varje fall under 2018 om hon kommer ihåg rätt. Hon vet att hon var på Andréas Hobbelin och Håkan Bengtsson om att titta på det. Någon gång under våren tittade de på det, på transaktioner mellan de tre baltiska dotterbankerna till Swedbank och med Danske banks Estniska filial, eftersom det var Danske Banks estniska filial som var omskriven i media. Det kom en "draft" rapport som Compliance skrev någon gång sommaren 2018 där man hade tittat på de här transaktionerna och det arbetet fortsatte sedan fram i både augusti och i september.

I september skrev de en rapport där de redogjorde för de "findings" de hade gjort. Till hjälp hade de BDO som hjälpte till med att titta på de riskparametrar som banken använde för att se om de var relevanta när de skulle försöka se om de hittade transaktioner som behövde tittas närmare på som gällde deras kunder. Hon tror också att BDO hjälpte dem med att analysera data. Det var jättemycket data och då tittade de på samma period som det påstods om Danske Bank, från 2007 till 2015.

Cecilia tillfrågas på vilket sätt banken gick till väga när man jämförde de kunder som var aktuella i Danske Bank och hur man kunde jämföra med de kunder som fanns hos Swedbank. Hur gick man tillväga när man gjorde jämförelsen för att se om det fanns kopplingar.

Cecilia säger att de tittade på alla transaktioner, alla betaltransaktioner utöver ett visst belopp, i vissa valutor, som hade gått mellan Swedbanks tre baltiska dotterbanker och till Danske Banks estniska filial. De såg i flödena om det hade skickats pengar till kunder hos Danske

Banks estniska filial från kunder hos Swedbanks tre baltiska dotterbanker eller om det hade betalats från Danske Banks kunder till någon av Swedbanks kunder.

Cecilia tillfrågas om det var känt för dem vilka kunder som var aktuella i Danske Banks utredning.
Cecilia säger, absolut inte. De visste bara om ett fåtal namn som hade skrivits om i media. De visste att Danske Banks estniska filial var föremål för intresse och i betalningsinstruktionen så syns det.

Cecilia tillfrågas om att hon säger "ett fåtal kunder" och tillfrågas om hur många kunder det rörde sig om ungefär.
Det var mindre än tio, någonstans mellan fem och sju.

Cecilia tillfrågas om det antalet kunder, om man fått fram dem från media.
Cecilia säger ja.

Cecilia tillfrågas om att Danske Bank inte hade fler kunder än så.
Cecilia säger ja, men att det var deras kunder.

Cecilia tillfrågas om att hon säger mindre än tio kunder och tillfrågas om det var kunder som Swedbank hade.
Cecilia säger nej. Det var kunder som Danske Bank hade haft enligt media och som var utpekade kunder som var högriskkunder. Det var inte kunder hos Swedbank, det vill säga de ville se att de inte hade varit deras kunder eller att de var det.

Cecilia tillfrågas vad de såg.
Om hon kommer ihåg rätt så såg de inte, att det fåtal kunder som enligt media hade varit kunder i Danske Bank, att de var eller hade varit kunder hos Swedbank.

GSI

Förhörsledaren säger att GSI skrev en rapport som heter, *Danske Bank involvement in money laundring schemes – new links*, daterad 2018-07-11.

(Fhls ant: på framsidan står bland annat, "prepared by GSI Investigation Baltics")

Förhörsledaren ger Cecilia en kopia att titta på och tillfrågas om det är något hon känner igen.
Cecilia säger, att hon ser att hon inte står med som en av mottagarna av den. Hon är osäker på om hon såg den vid den tidpunkten. Hon har sett den senare i samband med de interna utredningarna som har gjorts. Hon kommer inte ihåg.

Förhörsledaren säger att Cecilia pratat om de kunder som kom ut i media om det är de kunderna.
Cecilia säger att hon inte kommer ihåg vilka kunder det var. Men hon vet att Compliance skrev i sin rapport från september att det var ett fåtal kunder som de hade tittat på och som hade nämnts i media och som inte hade varit kunder hos Swedbank. Hon vet inte om det är baserat på det här Memot eller om det var baserat på den undersökning som banken gjorde eller om det är en kombination. Cecilia tillägger att hon faktiskt inte vet det, eller kommer inte ihåg det.

Förhörsledaren säger att Cecilia sagt att med anledning av det som hände med Danske

Bank att det skrevs en intern rapport. Cecilia tillfrågas om en rapport med titeln, *Baltic Banking´s exposure mainly related to Danske Bank Estonia Case,* daterad 12 juli 2018, säger henne något.
Cecilia säger att hon tror hon sagt att de gjorde en "draft" i mitten av juli och att det arbetet sedan fortsatte. Rapporten i september var egentligen en fortsättning på rapporten, *Baltic Banking´s exposure mainly related to Danske Bank Estonia Case,* daterad 12 juli 2018

Cecilia tillfrågas om det är rapporten med titeln, *Follow up on Swedbank's risk exposure in relation to the investigation of ML issues in Danske Bank, Estonia*, daterad 20 september 2018 som hon avser.
Cecilia säger, ja just det.

Cecilia tillfrågas om vad banken vidtog för åtgärder med anledning av rapporten den 20 september.
Banken startade ett projekt för att gå vidare och undersöka om det som stod i den rapporten, att titta vidare på kunder. Det projektet hette från början projekt Doris. Det de gjorde var att de lämnade över det till affärsverksamheten och sa att det här har vi kommit fram till, rätt eller fel, "nu behöver ni titta på era kunder för att se om ni ser någonting som man behöver göra någonting åt, om ni behöver uppdatera KYC, om ni behöver vidta några mitigerande åtgärder, om det är några relationer som ska avslutas, om man ska göra någon rapportering".

Cecilia tillägger att det var en riskbaserad genomgång där de faktiskt inte visste om det var några kunder som låg innanför eller utanför riskaptiten eller om några ytterligare åtgärder behövde vidtas. De startade därför det här projektet Doris. Projektet bytte senare namn till projekt Nemo.

Projektet lämnades över till affärsverksamheten för att gå igenom de här "findings", det som de trodde sig ha sett. Det lämnades till Baltic Banking som arbetade med de olika kunderna för att titta igenom och se om det var någonting. Hon vill minnas att det var några fåtal kunder som de rekommenderade att Baltic Banking skulle avsluta relationen med.

Cecilia tillfrågas vad anledningen var till att man skulle avsluta relationen.
Det var för att man tyckte att de, hon kommer inte riktigt ihåg varför, men på något sätt fanns det kopplingar på något sätt till motparter i första hand. Cecilia tillägger att Swedbank tittade på sina kunders motparter som de inte tyckte låg inom riskaptiten. Om hon kommer ihåg rätt så var inte det så många.

Cecilia tillfrågas var de här motparterna fanns.
Cecilia kommer inte ihåg.
Cecilia frågar om det var, var motparterna var kunder någonstans, och förhörsledaren svarar "ja".
Cecilia säger att hon bland annat antar att någon av dem borde ha varit kunder i Danske Banks estniska filial eftersom det var det flödet som de tittade på. Det kan finnas olika lager i betalningskedjorna och det behövde inte bara ha varit där men att hon inte kommer ihåg.

Förhörsledaren säger att Cecilia tidigare pratat om att hon klev ur det projekt Clear med anledning av att det eventuellt kunde finnas personal som hade begått misstag. GSI i Baltikum gjorde en egen utredning där man tittade på personalbiten.
Cecilia säger att det var senare och att det inte var inom ramen för projekt Clear.

Cecilia tillfrågas vad man kom fram till där.
Om hon kommer ihåg rätt var bakgrunden till det att Danske Bank hade lämnat in namn på anställda och/eller före detta anställda, som de misstänkte på något sätt, hon tror det var till

den estniska polisen. Compliance bad Estland att titta på om något av de här namnen förekom som anställda hos Swedbank, då eller tidigare. Det var det som var upprinnelsen till den här GSI rapporten som förhörsledaren talar om. Estland tittade på det och höll på med det och hon tror att en slutlig form kom senare än under sommaren 2018. Hon tror att det var i september 2018.

Där hade GSI dels tittat på det här men också rent allmänt och även tittat på kunder. Compliance kom överens med GSI att GSI skulle fortsätta och följa upp kunder som eventuellt behövde hanteras på något sätt och Compliance skulle ta över utredningen om anställda.

Cecilia tillfrågas om hur man fick veta namnen som förekom i Danske Bank.
Cecilia säger att hon är osäker på om de visste det men de vidtog i varje fall någon åtgärd med anledning av det som stod i media, att Danske Bank hade anmält personer till estniska polisen. Hon är lite osäker på om de visste det eller inte, men hon vet att de vidtog åtgärder och att hon pratade med Robert Kitt om det. Hon vet också att Robert Kitt sa till henne att det var en anställd i banken som frivilligt hade kommit till dem och sagt att "jag är en person som finns på den här listan" och att man då hade bett henne göra något annat under tiden medan det utreddes.

Cecilia tillfrågas vad Swedbank kom fram till själv i sin utredning vad det gäller personalen.
Cecilia säger att hon inte kommer ihåg vad det stod i den.
De tog över den för att se om det fanns några konstigheter bland personalen.

Cecilia tillfrågas hur de fortsatte med det arbetet.
Om hon minns rätt kom det i september 2018. Hon pratade då med Håkan Bengtsson om hur de skulle gå vidare och "efter mycket om och men" kom de fram till att de igen skulle anlita Erling Grimstad. Det var mycket med anledning av att Erling Grimstad hade gjort så mycket under projekt Clear och att han varit och intervjuat väldigt många människor. Hon har för sig att de redan under september anlitade Erling Grimstad. Det var i första hand Håkan Bengtsson som skötte den kontakten.

Cecilia tillfrågas vad Erling Grimstad uppdrag blev.
Hennes uppfattning var att Erling Grimstads uppdrag var att han skyndsamt skulle titta på om det fanns några anställda som hade gjort någonting som de behövde agera på. Eftersom det var anställda så tyckte hon att det var brådskande. "Det är ingenting som man vill ligga och dra på, för någons skull".

Cecilia tillfrågas om hur kommunikationen och rapporteringen skedde till Swedbanks ledning vad det gäller rapporteringen från GSI och rapporteringen av projekt Nemo.
När det gällde rapporten som Compliance gjorde, där man tittade på riskindikatorer i transaktioner mellan Swedbanks tre baltiska dotterbolag och Danske Banks estniska filial, den skickades ut till ett antal personer. Hon tänker inte på den rapport som GSI gjorde utan hon talar om den som Compliance stod som avsändare för, den som var daterad 20 september. Hon tror att det står på den vilka det var som fick den. Hon kommer inte ihåg om de tre baltiska bankcheferna fick den eller inte, det är hon osäker på och kommer inte ihåg det.

Den avrapporterades i styrelsen genom en muntlig föredragning och Powerpoint bilder. Hon kommer inte ihåg om det var i september eller oktober. Den delgavs också muntligen till Finansinspektionen. Om hon kommer ihåg rätt drogs den även för externrevisorerna men hon kommer inte ihåg när det gjordes.

Förhörsledaren säger att Cecilia sa när hon pratade om projekt Nemo att resultatet av rapporten den 20 september var ett fåtal kunder som man lämnade över till affären.
Cecilia säger ja, det var ett fåtal kunder och om hon kommer ihåg det rätt var det ungefär 2 000 kunder som skulle granskas vidare men i en första prioritet var det ett tiotal-femtontal eller så som omedelbart skulle hanteras. Sedan skulle man riskbaserat hantera de här ungefär 2 000 kunderna som man skulle titta på om man behövde hantera.

Cecilia tillfrågas om hon minns hur länge projekt Nemo fortgick, hur lång tid tog det att gå igenom de här 2 000 kunderna.
Om hon kommer ihåg rätt skulle det ha varit klart till årsskiftet 2018-2019 men hon vet att det tog längre tid, att det förlängdes för man hann inte med. Delvis berodde det på att man var tvungen att göra förnyad EDD, som man säger på svenska "Enchanced Due Dilligence", vilket berodde på att kunderna kom in med det material som efterfrågades. Hon tror att det fortfarande pågick i första kvartalet 2019 men det tror hon delvis berodde på att styrelsen bad att man skulle titta igenom det igen. Det har hon inte hört i första hand utan det är en "hörsägen".

Cecilia tillfrågas om Birgitte Bonnesen var informerad om projektet och projektets gång vad det avser projekt Nemo och om Cecilia hade en dialog med henne.
Cecilia säger att Birgitte Bonnesen visste om resultatet eftersom hon deltog på styrelsens möten. Om hon kommer ihåg rätt var Birgitte Bonnesen även en av mottagarna av rapporten från den 20 september. Enligt hennes uppfattning visste Birgitte Bonnesen om att affären skulle hantera det här. Hon tror inte att Birgitte Bonnesen fick daglig eller regelbunden information hur det gick.

Birgitte Bonnesen var verkställande direktör och om man har sagt att något ska åtgärdas så förutsätter Birgitte Bonnesen att det sker. Birgitte Bonnesen är inte operativ på det sättet, hon är Vd. Cecilia tillägger att det var mängder med människor som var involverade i själva hanteringen av projekt Nemo genom att plocka in EDD, titta på transaktioner, ta fram gammalt material. "Det är en jätteorganisation man talar om".

Cecilia tillägger att allt det här är liksom ett "team effort", det är inte så att det är några personer som sköter allt.

Cecilia tillfrågas, angående att hon säger att det är många människor som arbetar med det, om det då var tre olika länder och Sverige som jobbade med det.
Cecilia säger att det framför allt var den baltiska verksamheten som jobbade med resultatet och att ta hand om det. Det är den baltiska verksamheten som äger sina kunder och som ska hantera det.

Cecilia tillfrågas om de på Compliance bara släppte det eller om de hade någon del i det och fortsatte att stödja och jobba med det.
Cecilia säger att Håkan Bengtsson och Andréas Hobbelin jobbade med det. Om hon kommer ihåg rätt så hade de en projektledare som hjälpte till att följa upp. Om hon kommer ihåg rätt var det en person från BDO som hjälpte till.

Cecilia tillägger att, det här inte var det enda som de på Compliance gjorde.

Cecilia tillfrågas om att hon tidigare sagt att man tittade på de 2 000 kunderna.
Cecilia säger att det var deras rekommendation att de skulle titta på de här 2 000 kunderna.

Cecilia tillfrågas vad undersökningen visade när man tittade på de 2 000 kunderna och

vad kom Baltic Banking fram till.
Cecilia vet inte det i detalj, det är Affärsverksamheten som är ansvariga för det. Hon vet att med vissa av kunderna beslöt man sig för att avsluta relationen med av olika skäl.

Cecilia tillfrågas vad det kunde vara för skäl.
Det kunde vara allting från att man tyckte att de hade gjort en transaktion med en motpart som man inte tyckte låg inom riskaptiten till exempel eller att man behöll dem för att de hade gjort en transaktion 2007 som man tyckte "såg okej ut", det kunde vara flera olika saker.

Förhörsledaren frågar om det är någon som vill ta en paus och Cecilia säger att hon precis tänkte fråga om det. Förhöret och ljudupptagningen pausas klockan 10:29.
Ljudupptagningen och förhöret fortsätter klockan 10:38.

Artikel Dagens Industri 2018-10-04

Förhörsledaren säger att Cecilia ska få se en artikel i Dagens Industri den 4 oktober 2018 där Gabriel Francke Rodau kommunikationschef hos Swedbank är intervjuad.

Förhörsledaren ger kopia av artikeln till Cecilia. Även ombudet Carl-Johan Malmberg tar del av den.

Förhörsledaren förklarar anledningen till varför kopian av intervjun visas för Cecilia i två exemplar. Det är samma artikel men när förhörsledaren skulle skapa en kopia i PDF-format av nätbilagan av artikeln i Dagens Industri bröts texten och det var en mening man inte kunde se av texten. Artikeln/texten "skärmdumpades" därför istället och sattes ihop för att hela texten skulle synas.

Cecilia ombeds ta del av artikeln och säga till när hon har läst klart.

Förhörsledaren tillfrågar Cecilia om hon har läst klart.
Cecilia säger ja.

Förhörsledaren säger att artikeln är från den 4 oktober 2018 och hänvisar till att det i inledningen av artikeln står, *"Swedbank har med hjälp av extern expertis gått igenom transaktioner med Danske Bank under åren 2007-2015 i jakt på smutsiga pengar. Men banken vill inte svara på om genomgången gav några varningssignaler."*

Förhörsledaren hänvisar till sidan 2 och att det där ställs en fråga till Gabriel Francke Rodau som lyder, *" Så ni bekräftar att ni har gjort den här genomgången men vill inte redogöra för slutsatserna?"*

Förhörsledaren säger vidare att svaret är i citat, *"Även efter den här genomgången känner vi oss bekväma med de kunder vi har på den estniska marknaden. Det är vanliga hushåll och vanliga företag som vi har ställt frågor till för att säkerställa att de har kopplingar till Estland".*

Cecilia tillfrågas hur hon tycker det svaret matchar utifrån hennes kunskap om det som kom fram i september rapporten och det arbete som banken gjort i Estland.
Cecilia säger att det här är ett generellt svar. Hon tycker det är "okej", om hon nu kommer ihåg rätt, det var 2 000 kunder som de hade identifierat utifrån de riskindikatorer som fanns. Hon kommer inte ihåg nu hur många kunder de hade men de hade i varje fall 3 miljoner kunder där borta. Så i hennes värld var 2 000 kunder ingenting.

Cecilia tillfrågas om att hon säger att det var "ett generellt svar" och vad som menas med "ett generellt svar".
Hon menar att det är en ganska ospecifik fråga och sedan frågar man, "...och vill inte redogöra för slutsatserna". Slutsatserna fanns inte den 4 oktober, de visste inte eftersom det var baserat på riskindikatorer och de hade inte tittat på de faktiska transaktionerna.

Förhörsledaren frågar om hon menar att slutsatserna skulle ha kommit i slutet av projekt Clear, när de hade fått in underlag.
Cecilia säger att hon menar att den rapporten lämnades den 20 september 2018 den sa bara att, "Vi vill att ni tittar på, om det nu var 2 000 kunder, och ser om dom är okej eller inte okej". Så de visste inte det då.

Fhls ant: Korrigering. Vid genomläsning av förhöret 2020-08-26 var båda förhörsledarna och Cecilia överens om att det är projekt Nemo som avses i frågan och inte projekt Clear.

Mejl 2018-10-04 mellan Håkan Bengtsson och Andréas Hobbelin med sms till Birgitte Bonnesen från Håkan Bengtsson

Förhörsledaren säger att det här är ett mejl som Håkan Bengtsson har skickat till Andréas Hobbelin och till mejlet är det bifogat en skärmdump av sms.

Cecilia ombeds läsa det. Cecilia läser högt, "Håkan Bengtsson 4 oktober".

Cecilia tillfrågas om hon har något minne av den här händelsen.
Cecilia säger att hon har något vagt minne av det, men ganska dimmigt. Hon vet att hon någon gång ringde och hon tror det var till Håkan eller om hon messade honom. Cecilia tillägger när hon läser mejlat att det i mejlet står att hon ringde och säger att hon då ringde hon honom.

Cecilia frågar förhörsledaren om det kan ha varit "något call" i samband med det här, om banken hade något "call" den 4 oktober.

Förhörsledaren säger, att inte vad han vet men att det däremot är samma dag som artikeln där Gabriel Francke Rodau gör sina uttalanden, samma dag som den är publicerad.
Cecilia säger att det är länge sedan och att hon inte kommer ihåg allting men att hon tror att antingen fick hon ett "mess" från Birgitte Bonnesen eller om Birgitte ringde till henne och sa att, "Håkan Bengtsson skickar mig en massa konstiga saker, vad håller han på med". Cecilia ringde då till Håkan Bengtsson och frågade, "Vad gör du Håkan". Det är egentligen det enda som hon kommer ihåg. Cecilia tillägger att "ibland skickade han konstiga saker".

Cecilia tillfrågas vad hon menar med "konstiga saker".
Cecilia säger att ibland förstod man inte riktigt vad det var han syftade på och varför han gjorde det. Plötsligt kunde det komma saker "out of the blue".

Förhörsledaren säger att Cecilia berättat att de lämnade över de 2 000 kunderna till Baltic Banking.
Cecilia säger ja.

Förhörsledaren hänvisar till det som Håkan Bengtsson skriver i sms:et och läser, *"ett antal strategiska felsteg just nu. Jag är mkt orolig. Måste hanteras. Du vet vad vi pratade*

om för ett år sedan. Tråkigt".

Cecilia tillfrågas om det var något annat stort förutom de 2 000 kunderna som det handlade om.
Cecilia säger att det här var ett sms som kommit till Birgitte från Håkan och Cecilia undrar om det är så man ska förstå det här.

Förhörsledaren säger att ja det är så vi tolkar det.
Cecilia säger ja och att hon läser det så också. Hon vet inte vet vad Håkan syftar på.

Cecilia tillfrågas om hon vet vad det handlade om.
Cecilia säger nej och läser från sms:et, *"...CH ringde mig. Ville bara ge den info du bad mig om för ett år sedan re EE och vårt projekt med ryska kunder etc. Tacksam om du håller för dig själv. Ursäkta mig. Trevlig kväll. Håkan".*

Cecilia säger att hon inte vet.

Dialog med FI 2018-10-05

Förhörsledaren säger att Cecilia sa att de hade en muntlig dragning för FI. Cecilia tillfrågas när den skedde i tid.
Cecilia säger att hon inte kommer ihåg. Hon tror det var i oktober. Det var med Generaldirektören Erik Thedéen och tillförordnad Generaldirektör Martin Noréus, sedan var det några fler men hon kommer inte ihåg. Swedbanks kontaktperson var också med.

Förhörsledaren säger att Cecilia tidigare blivit visad artikeln där Gabriel Francke Rodau var intervjuad i Dagens Industri den 4 oktober 2018. I beslag finns en mejlslinga mellan den 5 och 8 oktober 2018 till bland annat Cecilia från Camilla Hellgren på Finansinspektionen.

Förhörsledaren ger Cecilia en kopia av mejlslingan och ombeds läsa den.

Förhörsledaren säger att Camilla Hellgren bland annat skriver till Cecilia den 5 oktober 2018, *"Hej igen FI skulle vilja ta del av den interna utredning som artikeln i DI refererar till. Skulle du kunna skicka den till mig? Jag antar att den är sammanställd i en rapport". (Fhls ant: enligt mejlet är det skickat från Camilla Hellgren till Cecilia Hernqvist den 5 oktober 2018 kl 10:57)*

Förhörsledaren säger att Cecilia har svarat Camilla Hellgren och Cecilia ombeds läsa det. *(Fhls ant: enligt mejlet är det skickat från Cecilia Hernqvist till Camilla Hellgren den 5 oktober 2018 klockan 17:16)*

Förhörsledaren säger att Camilla Hellgren begär att få ut rapporten som Dagens Industri refererar till i artikeln den 4 oktober 2018. Cecilia skickar Powerpoint Board of Directors som är daterad 27 september.
Cecilia säger att hon inte skickade hela rapporten och att det även står i mejlet. Det står att hon skickade ett "utdrag".

Cecilia tillfrågas om det var Cecilia som gjorde det urvalet från Powerpoint.
Cecilia säger att det tror hon.

Cecilia tillfrågas vad anledning är att Finansinspektionen fick som hon säger ett utdrag

av Powerpoint Board of Directors daterad 27 september istället för den interna utredning som Camilla Hellgren efterfrågade.
Cecilia har för sig att hon pratade med Camilla Hellgren på telefonen. Cecilia sa till henne att de givetvis kunde få hela rapporten men att de inte hade skickat ut hela den rapporten till styrelsen. Innan Cecilia kunde skicka den rapporten till Camilla Hellgren ville Cecilia i sådana fall skicka den till styrelsen.

Cecilia sa till Camilla Hellgren att styrelsen har fått en muntlig föredragning som var stödd av en Powerpoint presentation och om det var "okej" att de skulle få väsentliga delar av den. Det är huvudsakligen vad Cecilia kommer ihåg av det. Om Cecilia kommer ihåg rätt tror hon att Camilla Hellgren skulle kontrollera det internt med sin "Op risk grupp" på FI. Cecilias uppfattning är att Camilla Hellgren kom tillbaka till henne och sa att det var "okej".

Cecilia tillfrågas om att hon säger att styrelsen inte hade fått tagit del av den.
Cecilia säger att det var som hon sagt tidigare, nämligen att rapporten den 20 september 2018 var den riskbaserade undersökningen av deras tre baltiska dotterbankers in och utflöden till Danske Bank's estniska filial. Styrelsen hade inte sett den skriftliga Wordrapporten utan de fick en muntlig presentation av hur de arbetade och vad de hade kommit fram till. Det skedde genom muntlig presentation i styrelsen och var understödd av en Powerpoint presentation.

Cecilia tillägger att de hade som vana att inte skicka saker till FI *(Fhls ant: Finansinspektionen)* som inte styrelsen hade sett, om det inte var "in the ordinary course of business".

Mötet med FI 2018-10-15

Förhörsledaren säger att det var ett möte med FI den 15 oktober 2018. Cecilia tillfrågas vad anledningen var att de initierade mötet.
Cecilia frågar vilket möte det var.

Förhörsledaren säger det mötet vi har pratat om, med Generaldirektören.

Cecilia säger att det var med anledningen av de skriverierna och att de ville tala om för FI vad de hade gjort.

Cecilia tillfrågas om det hade någon koppling till det utdraget av Board of Directors som hon hade skickat.
Cecilia säger absolut och att det rörde bankens så kallade "Danska undersökning".

Cecilia tillfrågas om FI då fick rapporten.
Cecilia säger nej. Hon kommer inte riktigt ihåg men hennes minnesbild är att det var en diskussion, om FI ville ha något av det som banken hade med sig men det ville inte FI ha. Hon kommer inte riktigt ihåg vad det var.

Cecilia tillfrågas om det var på FI's initiativ som det här mötet hölls.
Cecilia kan inte riktigt komma ihåg det. Hon tror sig komma ihåg att hon sa till Camilla Hellgren att de gärna träffar dem och går igenom det här. Cecilia tillägger att det syntes även av det som stod i mejlet *(Fhls ant: mejlet med Camilla Hellgren som Cecilia tidigare blev visad vid förhöret).*
Cecilia tillägger att, det är mycket bättre att presentera saker och då har FI möjlighet att ställa frågor.

Cecilia tillfrågas hur det kom sig att hon ville ha mötet med FI.
Cecilia säger att "det var väl inget konstigt". Det är deras tillsynsmyndighet och det hade varit en del i media, så det var inget konstigt.

Styrelseprotokoll 2018-10-22

Förhörsledaren säger att det är ett styrelseprotokoll från den 22 oktober 2018.
(Fhls ant: Styrelseprotokoll, beslag 2019-9000-BG-297-17)

Förhörsledaren ger Cecilia kopia av sid 1-4 av 24 sidor av styrelseprotokollet för att ta del. Cecilia ombeds titta på sidan 3 och §4c, och det som står under rubriken AML Issues.

Förhörsledaren hänvisar till och läser upp texten i 2:a och 3:e stycket.

2:a stycket
"Birgitte Bonnesen also informed that communication to analysts in conjunction with the presentation of Swedbanks Q3 results, will include information about the internal thorough investigations that show that Swedbank's Baltic operations has no connections to the alleged ML in DBE".

3:e stycket
Swedbank has a market leading position in the Baltic market with strong focus on domestic customers, and relatively low share of cross border payments, compared to competitors with significantly lower market share. A very large number of transactions have been analyzed based on different risk indicators and it can be noted that none of the companies that has been mentioned in the DBE case have been identified as current clients of Swedbank. Equally no former clients have been identified as having done transactions with DBE clients mentioned in the DBE case".

Cecilia tillfrågas om hur andra och tredje stycket står i förhållande till bankens utredning gällande Baltikum och AML.

I andra stycket står det att Birgitte i kommunikation med analytiker vid presentation av Q3, " *will include information about the internal thorough investigation that show that Swedbank's Baltic operations has no connections to the alleged ML in DBE".*

Cecilia tillfrågas om hon kan utveckla det eftersom man där säger att, *"Swedbank's Baltic operations has no connections to the alleged ML in DBE".*

Cecilia tillfrågas om det var en slutsats man redan kunde dra där. Projekt Clear var precis i sin början där. Förhörsledaren säger att Cecilia tidigare sagt att det inte fanns något resultat utifrån den rapporten och att man lämnade över det för vidare utredning.

Cecilia tillfrågas om hur den här slutsatsen gick till i andra stycket.
Cecilia svarar att hon inte riktigt kommer ihåg det här styrelsemötet mer än att hon vet att hon var där. Det är inte hon som har skrivit protokollet så det är svårt att veta vad Eva De Falck avsåg.

Cecilia frågar förhörsledaren vad frågan var.

Förhörsledaren säger det står att informationen som ska gå ut vid Q3 vill inkludera

information om den omfattande utredningen som visar att Swedbank baltiska operativa verksamhet inte har någon koppling till anklagelserna om misstänkt penningtvätt i Danske Bank Estonia. Cecilia tillfrågas hur de kom fram till den slutsatsen.

Cecilia säger att hon inte vet vad som sades och hon vet inte om protokollet reflekterar det korrekt. Hon kommer inte ihåg vad som sades men hon uppfattar, "rätt eller fel", att tredje stycket är ett förtydligande av det andra stycket.

Cecilia säger att det som står i tredje stycket och läser, *"...it can be noted none of the companies that has been mentioned in the DBE case have been identified as current clients of Swedbank..."*, det vill säga de här fåtalen som var och att *"...no former clients have been indentified as having done transactions....mentioned in the DBE case*".

Förhörsledaren säger att stycket ovanför det som blir andra stycket och tillfrågar Cecilia om hon tolkar det som att tredje stycket mer är en förklaring, en utveckling, av det översta *(Fhls ant: 2:stycket).*
Cecilia svarar ja.

Förhörsledaren frågar om *"att inget av de här företagen som har nämnts i anslutning till Danske Bank"*, Cecilia tillfrågas om det är de 5-7 kunderna som hon tidigare har pratat om.
Cecilia säger ja och att det är hennes uppfattning.

Cecilia tillfrågas om de inte var några nuvarande kunder hösten 2018.
Cecilia säger, de fanns inte som kunder i Swedbank och hade, om hon förstår sista meningen, hade heller inte varit det. Cecilia läser, *"Equally no former clients have been ..."*
(Fhls ant: sista meningen i 3:e stycket).

Förhörsledaren hänvisar till framsidan av styrelseprotokollet och att det vid §4c och 5 står Cecilia Hernqvist, Chief Compliance Officer och att när man läser styrelseprotokollet står det att, "Birgitte...also informed that communication to analysts in conjunction..." *(Fhls ant: 2:a stycket under §4c, AML Issues).*

Cecilia tillfrågas om Birgitte kunde vara inne och prata under hennes punkt eller om det är Cecilia som refererar till Birgitte.
Cecilia säger nej och att det är hon som har sagt det *(Fhls ant: Cecilia syftar på Birgitte Bonnesen).*

Förhörsledaren säger att, det står under Cecilias punkt där hon är föredragare. Cecilia tillfrågas om de pratade tillsammans.
Cecilia säger nej men att om hon kommer ihåg det rätt, och att det framgår av protokollet om man tittar på 7:e stycket *(Fhls ant, §4c AML Issues, 7:e stycket, där Cecilia läser vad som står).* Cecilia säger att först inleder Birgitte och sedan kommer " *hon, Ola Laurin, Charlotte Elsnitz, Christer Trädgårdh och Ragnar Gustavi had all been invited to elaborate around the achievments until 2018 in the Know Your Customer and AML area and the ambitions and challanges for 2019 in their respective area of responsibility. They referred to presentations shown in the meeting".*

Cecilia säger vidare att det inte var deras punkt utan att de blev inbjudna för att "dra" vad som hade gjorts hittills och vad det var för utestående utmaningar och förbättringsområden.

Cecilia säger att §5 inte finns med *(Fhls ant: Cecilia har endast fått kopia på sidorna 1-4 av styrelseprotokollet och där finns inte §5 med).* Hon antar att §5 var en dragning den 22

oktober, i samband med Q3, så hon antar att §5 är hennes Compliancedragning och att det mer var hennes punkt.

Förhörsledaren tillägger att hela protokollet är på 24 sidor och förklarar att anledningen till att Cecilia inte blev visad alla sidor var för de specifika frågorna gällde §4c.

Q3 2018

Cecilia tillfrågas på vilket sätt hon var delaktig i kommunikationsplanen för Q3 2018.
Den generella processen var att det var Kommunikationsavdelningen respektive det som på svenska kallas "Investor Relations, IR", som hanterade det tillsammans.

IR låg under CFO och ansvarar för investerarkommunikationen och Kommunikation ansvarar mer för media kan man förenklat säga, och även internkommunikation. Det brukade gå till så att man kunde få från IR förslag på speciella saker de ville säga och som då skickades ut till olika intressenter i banken för kommentarer. Det var samma sak för Kommunikation som ofta hade frågor och svar. De skickade ut frågor som till exempel rör penningtvätt, "kan du kolla så att ni tycker det här är okej".

Hon vet inte och kommer inte ihåg men det kan varit så att hon fick några texter eller frågor inför Q3 som skickades ut där man undrade, "vad tycker du om det här".
Det var inte bara hon utan det var affärsverksamheten, så det var en iterativ process där folk lämnade synpunkter utifrån de perspektiv man hade. Det var en process där flera var inblandade.

Cecilia tillfrågas om hur banken resonerade, om hur man skulle kommunicera med marknaden utifrån de resultat man hade kommit fram till, rapporter som banken själv hade skrivit som 12 juli rapporten och 20 september rapporten 2018.
Cecilia säger att hon vill säga att 12 juli rapporten i hennes uppfattning inte kan läsas fristående utan det arbetet fortsatte och resulterade i "den 20:e som var den slutliga". Om man tittar på den finns det en del olikheter. I hennes "värld" var det en fortsättning för "20:e är slutprodukten".

För det var en del saker som visade sig inte vara korrekt i rapporten från juli bland annat så ökade, om hon kommer ihåg rätt, antalet för de här 2 000 kunderna. De 2 000 kunderna var inte 2 000 från början i juli rapporten och hon tror även att beloppen ändrades. Det var extremt mycket data att processa och ta hand om.

Förhörsledaren säger att oaktat det hade banken en kunskap utifrån de två rapporterna och Cecilia tillfrågas hur man resonerade i banken om hur man skulle kommunicera i samband med Q3 2018.
Cecilia säger som hon sa det var inte hennes ansvarsområde.

Förhörsledaren säger att Cecilia ändå har besvarat frågor och är en del i det som kommunicerades ut och tillfrågas om hur hon tänkte själv runt kring hennes område.
I den mån som hon fick texter så tittade hon på dem utifrån om hon tyckte det var relevant eller inte.

Cecilia tillfrågas vad det var för texter hon fick yttra sig över.
Cecilia kommer inte ihåg det. Generellt var det så att Kommunikation och respektive IR skickade ut och så kunde man få svara och lämna synpunkter. Sedan i slutändan var det CFO

som bestämde, "det här ska vi säga till investerarna och det här beslutar Komms och vi säger det här internt" och så lämnade man sina synpunkter. *(Förhörsledarens ant: Cecilia har tidigare under förhöret förklarat att "Komms" är det samma som Kommunikation)*

Cecilia tillfrågas om hon satt med och lyssnade på Q3:an när den presenterades.
Cecilia tror inte att hon gjorde det. Hon brukade inte göra det.

Cecilia tillfrågas hur hennes uppfattning är om kommunikationen med marknaden och media i samband med Q3 och hur det såg ut i Baltikum när man fick frågor om det.
Cecilia säger att det var ingenting som var fel.

Cecilia tillfrågas hur hon uppfattade kommunikationen och tillfrågas om hon menar att ingenting var fel med det som banken kommunicerade ut.
Cecilia svarar "ja".

Förhörsledaren frågar om man följer en mall, en process när man jobbar med kvartalsrapporter.

Cecilia svarar "ja", och berättar att det finns en process, att det var den hon försökte beskriva generellt.

Förhörsledaren fortsätter och frågar utifrån det som Cecilia själv har berättat, att det var ganska stort tryck med anledning av Danske Bank under 2018, om det föranledde att man inför Q3 fick förbereda sig på något annat sätt än normalt.

Förhörsledaren förtydligar och säger att det innan Q3 hade kommit in en del frågeställningar till banken om penningtvätt och hur banken jobbar med det. Cecilia tillfrågas om det föranledde att man fick förbereda sig på något annat sätt inför Q3 och vad hon minns om det.

Cecilia minns att det var mycket frågor. Från tid till annan är det olika frågor som är intressanta för en investerare eller media. Det var klart att banken förbereder sig väl för att kunna svara rätt och svara på de frågorna som man uppfattar ställs.

Cecilia berättar vidare att i ett område där det är mer fokus på, där är det klart att det kräver mer arbete och det var inget ovanligt med det. Det var inte så att det "viftades bort" på något sätt utan det är klart att det lades ned väldigt mycket arbete kring att ta fram rätt underlag och rätt fakta. Hon vet av det hon har sett senare att det var mycket fakta som togs fram om marknadsandelar och "crossboarder payments" och sådant. Det startade redan i och med Bloomberg-artikeln, för den var tidigare, och det pågick ett kontinuerligt arbete för att försöka ta fram fakta som var relevant och som man kunde förstå.

Cecilia tillfrågas om det var mer fokus på AML vid Q3 2018 jämfört med andra kvartalsrapporter, eller om det var som det brukade
Cecilia svarar att det var det, eftersom det var så mycket frågor kring det. Cecilia tillägger att det är det som hon har försökt säga, ju fler frågor desto mer arbete kräver det att ta fram underlag och rätt information. Det är en jätteprocess och involverar många, inte minst Affären.

Cecilia tillfrågas om hur banken svarar och om det bara är hon som svarar på det från Compliance om det kommer en frågeställning innan kvartalsrapporten som gäller AML- området.
Cecilia svarar "absolut inte".

Cecilia tillfrågas om hon kan berätta hur det går till.
Cecilia säger att det är det hon har försökt säga. Det beror på var ifrån den kommer. Om det kommer från en investerare går det in via IR och så tittar de på frågan och ibland vet de kanske redan svaret och IR skickar då ut, "så här svarade vi förra gången är det rätt" och då kan IR skicka det både till Affärsverksamheten eller andra relevanta personer. Samma sak egentligen om det är en fråga som kommer från media för det går in via Kommunikation. Cecilia frågar om det var svaret på frågan och förhörsledaren säger ja.

Cecilia tillfrågas om det är så att om hon får en fråga så behöver hon inte alltid stå själv för den.
Cecilia svarar, "absolut inte". Cecilia berättar att det ibland kan det hända att hon skickar den vidare till någon av "de sinas", med frågan, "tycker du att det här är rätt utifrån ditt perspektiv".

SvD, 2018-10-24 (Finns även i nätbilaga 2018-10-23), av Birgitta Forsberg

Förhörsledaren säger att i Svenska Dagbladet den 24 oktober 2018 är det en intervju med Birgitte Bonnesen som Birgitta Forsberg har skrivit. Intervjun finns även i en nätbilaga som är publicerad den 23 oktober.

Förhörsledaren ger Cecilia kopia för att ta del av både intervjun som presenterades på nätet samt i tidningen.
Cecilia frågar om det är samma intervju.

Förhörsledaren svarar att det i stort sett ska vara det.

Förhörsledaren läser från intervjun en fråga som ställs till Birgitte Bonnesen, "*Ni har gått igenom era transaktioner med Danske Bank 2007-2015, vad hittade ni?"*

Förhörsledaren läser upp svaret, *"Ja. Vi hittade ingenting. Vi har gått igenom alla kunder som var med i mediernas rapportering om Danske Bank och ingen av dem är, eller har varit, kunder i Swedbank. Inte en enda".*

Cecilia tillfrågas vad hennes uppfattning är om svaret på den frågan utifrån det banken kände till.
Cecilias uppfattning är att svaret är korrekt. Det är som de har sagt förut, att dem fåtal kunder som var nämnda, var inte och hade inte varit kunder hos dem. Det är det som Birgitte säger och Cecilia tillägger, om det är så Birgitte har sagt och det vet hon inte.

Cecilia tillfrågas om hur många kunder det var som var kända för Swedbank.
Cecilia säger att "det var det här fåtalet 5-7 eller var det nu var". Cecilia hänvisar till att det står, " ... som var med i medias rapportering..." *(Fhls ant: Cecilia hänvisar till det som står i Birgittes Bonnesens svar i intervjun).*

Cecilia tillfrågas hur många Danske Bank hade i sin rapport, den utredning som gällde Danske Bank.
Cecilia frågar förhörsledaren, vilket antal.

Förhörsledaren säger ja.
Cecilia har för sig att det i deras egna interna utredning har hon för sig att Danske Bank hade tittat på 10 000 men hon tror att dem hade totalt 15 000 något sådant i sin "non-resident

portfölj".

Förhörsledaren säger att Cecilia har berättat nu att det är 5-7 kunder.
Cecilia säger ja, någonting sådant.

Cecilia tillfrågas om banken någon gång har gått ut med det antalet när de har kommunicerat.
Cecilia säger att hon inte vet det och att hon inte tror det. Cecilia säger, "Men det är tydligt att hon refererar till vad som var känt i medierna".

Cecilia tillfrågas om banken aldrig gick ut med något antal, hur många kunder banken hade jämfört emot.
Cecilia frågar förhörsledaren, de här 5-7.

Förhörsledaen säger ja
Cecilia tror inte det, hon vet inte det. Hon kan inte komma ihåg det. De gick inte ut med de 2 000 heller.

Dagens Industri, 2018-10-24, av Martin Rex

Förhörledaren säger att i Dagens Industri den 24 oktober är det en intervju av Martin Rex och ger Cecilia en kopia av intervjun för att ta del.

Förhörsledaren säger att det bland annat står i citat, *"Vi har gått igenom alla de namn som du har sett i medierna och i Danske Bank-rapporten, och vi har gått igenom det sedan 2007 och fram till idag och det finns inga av dem som har varit kunder i Swedbank", säger Birgitte Bonnesen till Di".*

Cecilia tillfrågas hur hon tycker det uttalandet står sig utifrån att det för Swedbank endast var känt som hon har beskrivit det 5-7, i vart fall under 10, antalet kunder när man går ut och uttalar sig i jämförelsen med Danske Banks egen rapport.
Cecilia säger till förhörsledaren att hon inte förstår frågan.

Förhörsledaren läser, *"Vi har gått igenom alla de namn som du har sett i medierna och i Danske Bank-rapporten, och vi har gått igenom det sedan 2007 och fram till idag och det finns inga av dem som har varit kunder i Swedbank".*

Cecilia tillfrågas om Swedbank fick ta del av Danske Banks egen rapport.
Cecilia säger att den låg på nätet, den var offentlig. Där fanns det inga namn och det är på grund av banksekretess och andra bestämmelser.

Förhörsledaren läser, *"Vi har gått igenom alla de namn som du har sett i medierna och i Danske Bank-rapporten".*
Cecilia frågar förhörsledaren vad frågan är.

Förhörsledaren säger att Cecilia säger att det inte var känt för dem vilka namn.
Cecilia tillägger förutom de 5-7 eller vad det nu var som stod i media och det är det som hon uppfattar att hon säger här också.

Cecilia tillfrågas om hon har någon uppfattning hur det kan uppfattas ifrån marknaden.
Cecilia svarar "nej".

Cecilia tillfrågas vad hennes uppfattning är om det här uttalandet.
Cecilia säger att det är rätt, att de här fåtal som fanns i media hade de konstaterat att de inte var eller hade inte varit kunder hos Swedbank. Om hon kommer ihåg Clifford Chance-rapporten så säger den också det.

Förhörsledaren säger att frågan egentligen var om Birgitte säger, *"Vi har gått igenom alla de namn som du sett i medierna och i Danske Bank-rapporten"* och att förhörsledaren uppfattar det som att de har tittat på Danske och haft en annan rapport med namn på de kunder som av Danske Bank ansågs vara misstänkta.
Cecilia säger att om man läser Danske Bank rapporten så finns det inga namn.

Förhörsledaren säger att frågan är om Swedbank hade någon bilaga som inte var offentlig med namn för att jämföra emot.
Cecilia svarar, "inte vad jag känner till".

Förhörsledaren säger att det går att uppfatta det så för Birgitte Bonnesen refererar till namnen i Danske Bank rapporten och då var frågan om Swedbank hade tillgång till någon sådan rapport med namn.
Cecilia säger, att inte vad hon vet. De enda rapporter som de hade tillgång till med namn var det som bland annat lämnades in till bland annat EBM. Cecilia säger "De begärde vi ut men det var inte Danske Bank kopplat".

Erling Grimstad

Förhörsledaren säger att Cecilia tidigare har berättat att Erling Grimstad togs in igen i september 2018. Cecilia tillfrågas vad anledning var till att han togs in.
Det var för att de hade kommit överens med Baltic Banking att Compliance skulle ta över den interna utredningen som avsåg att fastställa om det fanns några anställda som på något sätt gjort någonting som de var tvungna att hantera.

Erling Grimstad hade varit inne i projekt Clear och kunde det där. Cecilia säger att som hon har sagt tidigare var det väldigt bråttom med det, för om det är så att man har anställda som på något sätt behöver hanteras är det viktigt att det hanteras både från bankens perspektiv men också med hänsyn till de anställda och därför plockade de in Erling Grimstad trots att de visste att han kunde vara "lite speciell".

Cecilia tillfrågas om hon kan utveckla vad hon menar med "speciell".
Hon uppfattade ibland på det som Håkan Bengtsson och Andréas Hobbelin sa att Erling Grimstad kunde ibland "gå utanför sitt uppdrag" och han drog väldigt "vittgående slutsatser".

Cecilia tillfrågas om att det som Håkan och Andréas har sagt.
Cecilia säger som hon uppfattade att de har förmedlat till henne.

Cecilia tillfrågas om det är något som hon har en egen uppfattning om.
Cecilia säger ja och i samband med att de lämnade uppdraget i september 2018 för att utreda om det fanns några anställda som de behövde hantera då skickade Erling Grimstad den 10 december 2018 någonting som heter, "first initial draft report" och hon uppfattade att den inte var helt stringent och den svarade inte enligt hennes uppfattning på det uppdrag som han hade fått.

Cecilia tillfrågas vem det var som beslutade att Erling Grimstad skulle tas in igen 2018.

Cecilia tror att det var hon tillsammans med Håkan Bengtsson.

Cecilia tillfrågas om Birgitte Bonnesen var involverad i det beslutet att ta in honom.
Cecilia säger nej men möjligen att hon informerade henne om det. Cecilia uppfattade det att det låg inom hennes befogenhet att fatta ett sådant beslut.

Cecilia tillfrågas om att hon sagt att det var bråttom med hans uppdrag.
Cecilia säger ja, det tyckte hon.

Cecilia tillfrågas hur det kom sig att det uppdraget avslutades sedan.
Erling Grimstad skickade "first initial draft report" eller vad den nu hette den 10 december 2018. De hanterade en kund där eller om det var före detta kund. Hon kommer inte ihåg om det var en kund som han skrev om först. Sedan hade de en dialog med Erling Grimstad skriftligen, hon tror även att Håkan Bengtsson hade det muntligen med honom, om de skulle gå vidare för att titta på de anställda för det var det som var Erling Grimstads uppdrag. Dels skrev Håkan Bengtsson till Erling Grimstad på hennes uppdrag.

Hon och Håkan Bengtsson träffade även Erling Grimstad i Oslo. Hon tror att det var samma vecka som första programmet Uppdrag Granskning gick. Hon tror att det här var på måndagen, en eller två dagar innan, programmet. De diskuterade då det som Erling Grimstad hade skrivit. Han hade flera rekommendationer, och Cecilia sa att hon tyckte att han inte var uppdaterad på allting vad banken hade gjort inom ramen för AML-programmet eftersom de kontinuerligt försökte hantera "findings". De diskuterade hur de skulle gå vidare och de kom överens om att de skulle skicka AML-programmet och alla "workstreams" och vad som hade gjorts.

Uppdrag Granskning visade sedan programmet i februari. De fortsatte dialogen med Erling Grimstad och sedan blev det väldigt mycket att göra, "den ena krisgruppen efterlöste den andra". De tog in Clifford Chance i samma veva eftersom banken fick brev från utländska tillsynsmyndigheter och Clifford Chance skulle hjälpa banken med det.

Det var väldigt omfattande frågor och det "scoopet" omfattade även den här typen av frågor och därför avslutade banken Erling Grimstad. Hon pratade med honom personligen flera gånger om det. Hon tror även att hon har skickat ett mejl till honom om det och sagt att eftersom det här kommer att ligga inom vad Clifford Chance gör så behöver han inte gå vidare.

Cecilia tillägger att hon vill säga en sak till. I samband med att hon och Håkan Bengtsson var i Oslo och träffade Erling Grimstad, tror hon det var två andra personer med vid det mötet. En av dem var Erling Grimstads son som jobbade på hans advokatbyrå och sedan var det någon annan jurist. I samband med det frågade hon Erling Grimstad om när han kunde slutföra arbetet som enligt hennes uppfattning var uppdraget, att tala om för dem om de hade några anställda som de behövde hantera.

De hade en diskussion om att Erling Grimstad var upprörd över att de hade skrivit att han hade gjort en undersökning och det sa Erling Grimstad att han alls inte hade gjort och att de inte fick använda det. De försökte säga, "Okej vi ber om ursäkt om vi har lagt ord i din mun som var felaktiga. Det var inte meningen i så fall men när kan du slutföra den här undersökningen". Erling Grimstad sa att han skulle behöva göra det i en "full-fledged investigation" och att det skulle vara till september eller något sådant. Cecilia sa till honom då att det var alldeles för lång tid och att de inte hade den tiden.

Cecilia tillfrågas om han pratade om september 2019.

Cecilia säger ja och att det var hennes uppfattning att han gjorde. Hon kommer inte riktigt ihåg hur han sa men han sa i varje fall, enligt hennes uppfattning, att det skulle ta alldeles för lång tid.

Hon sa till honom att det är väldigt lång tid och att hon inte tror att de har den tiden och att de får återkomma till honom om hur de hanterar det. Sedan rullade det på med Clifford Chance och allt.

Cecilia tillfrågas vad anledningen var till att Erling Grimstad kom med en "draft", den som är daterad den 10 december.
Cecilia säger att det var för att hon "var på" Håkan Bengtsson. Det var Håkan Bengtsson som skötte kontakten i första hand med Erling Grimstad. Hon "var på" Håkan Bengtsson hela tiden och sa, "Vad är det som händer liksom? Varför får du inget resultat, vi behöver ett resultat, det är liksom viktigt om vi har anställda".

Cecilia tillägger att man måste komma ihåg att det påbörjades internt redan under sommaren och hon tyckte tiden gick. Hon ville att han skulle tala om, om han såg någonting som de behövde vara oroliga för så att de behövde tillsätta fler resurser eller om de behövde göra någonting. Erling Grimstad skickade då den här rapporten, "draft", som hon tyckte var mycket märklig, som hon inte tyckte svarade på frågorna överhuvudtaget.

Cecilia tillfrågas om det var hon som hade begärt att han skulle sätta samman den rapporten.
Hon hade sagt till Håkan Bengtsson att hon ville ha ett resultat, "Vad håller han på med, jag vill se någonting. Vad är det som händer. Varför får vi ingenting".

Cecilia tillfrågas vad de hade sagt för tidsperspektiv när de engagerade honom för uppdraget.
Det kommer hon inte ihåg. Det var Håkan Bengtsson som skötte den kontakten. Hon tror i varje fall inte, i hennes "föreställningsvärld", så hade de inte trott att det skulle ta 10 månader i varje fall.

Cecilia tillägger och säger, återigen det är en stor organisation. Om man har personal som misstänks för någonting då är det viktigt att man hanterar det för allas vidkommande, inte minst personalen, snabbt och effektivt, "av omsorg av alla".

Cecilia tillfrågas om hon tog del av hans rapport den 10 december.
Cecilia säger ja, den här "first initial draft", absolut.

Förhörsledaren säger den som heter, *"High Risk Non-Resident..."*
Hon kommer inte ihåg vad den heter men den som är daterad 10 december 2018.

Cecilia tillfrågas om det är den där det står, *"Draft prelimniary status report on AML to Swedbank AB.*
Cecilia säger, ja den har hon sett. Den har hon fått av Håkan och att det är hennes minnesbild.

Cecilia tillfrågas om hon fick den i fysisk form.
Cecilia säger nej, på mejl och hon tryckte aldrig ut den i fysisk form. Det är hennes uppfattning. Den där "läcktes" delvis sedan och banken gjorde en internutredning för att se hur den "fick fötter".

Cecilia tillfrågas om hon skickade den rapporten vidare till någon.
Cecilias uppfattning är att hon vet att hon skickade den till Birgitte Bonnesen.

Cecilia tillfrågas om hon och Birgitte hade någon dialog kring den rapporten.
Cecilia säger ja och att det hade de. De hade en dialog om det som Cecilia sagt, först över att det var ett kundnamn i den rapporten som Cecilia inte kände till och som de var överens om att de först skulle hantera. De skulle titta på om de behövde vidta ytterligare mitigerande åtgärder. Cecilia hade en diskussion med Håkan Bengtsson, med Charlotte Elsnitz, med Johan Larsson på GSI, med Robert Kitt och med Sven Kivistik om det.

Det resulterade sedermera i att Estland gjorde en FIU rapportering, om hon kommer ihåg det rätt, i början på januari 2019. Efter det hanterade de resten. Hennes minnesbild är att hon kort bara informerade Birgitte om att, "de måste hantera det där också".

Cecilia tillfrågas vad Birgitte Bonnesens uppfattning var om rapporten.
Cecilia tror inte att de hade mer diskussion än om att Cecilia sa till henne att det står ett kundnamn och att det kommer de hantera och sedan tar de frågan vidare.

Cecilia tillfrågas om hon pratade med Birgitte Bonnesen om rapporten som sådan och vad Erling Grimstad hunnit med i sitt arbete.
Cecilia säger att hon faktiskt inte riktigt kommer ihåg vad hon sa till henne om rapporten. Cecilia vet att hon skickade den till henne och hon vet att hon sa till henne att "vi är på frågorna".

Cecilia tillfrågas om Birgitte Bonnesen tog del av rapporten.
Cecilia säger att det vet hon inte. Hon vet att hon skickade den till henne.

Cecilia tillfrågas om när hon säger att hon skickade den till henne.
Cecilia säger, på mejl. Hon tror det var krypterat. Om hon kommer ihåg rätt var den krypterad när den kom från Erling Grimstad. Erling skickade den till Håkan Bengtsson som skickade den till Cecilia, krypterad.

Cecilia tillfrågas om ungefär vilket datum hon fick den, vilket datum hon säger att hon fick den.
Cecilia vet inte och att det tror hon inte att hon svarat på. Hon tror inte att hon fick den frågan.

Förhörsledaren förtydligar att Cecilia sagt att hon fick ta del av den rapporten och att den kom till henne.
Cecilia tror att Håkan måste ha skickat den vidare till henne väldigt nära anslutning till att den kom. För hon vet att Håkan och hon, och hon tror även Andréas Hobbelin, träffade Erling Grimstad redan i december tror hon, på banken i Sundbyberg för att diskutera den där och "Hur går vi vidare här".

Cecilia tillfrågas om när hon skickade den till Birgitte Bonnesen.
Cecilia kommer inte ihåg det men att det säkert också var i nära anslutning till att den kom. Hon tror det.

Cecilia tillfrågas om hon skickade den vidare till ytterligare personer.
Cecilia tror att hon skickade den till Liselott Ahlström som var chef hos henne på Compliance för grupp AML. Hon tror att hon gjorde det.

Cecilia tillfrågas om hon hade någon dialog med henne om rapporten som sådan och vad som framkom i den.
Cecilia kommer inte riktigt ihåg. Cecilia kan ha haft det men kommer inte ihåg något

speciellt.

De skickade sedan mejl, Cecilia tillägger, som hon inte vet om "ni har i beslag", till Erling Grimstad där de redogjorde för deras syn på vad han hade skrivit. Hon kommer ihåg att Erling Grimstad svarade och de skickade ett till mejl, där hon tyckte att han helt missuppfattat vad de hade försökt skriva till honom.

Cecilia säger att hon vill förtydliga att anledningen till att de avslutade var för att det skulle ligga inom ramen för Clifford Chance. Hon pratade med Erling Grimstad om det och hon mejlade honom om det också.

Cecilia tillfrågas om Erling Grimstads uppdrag blev avslutat eller inte.
Cecilia säger att det avslutades. Hon sa till honom att han inte behövde gå vidare.

Cecilia tillfrågas när det blev klart för Erling Grimstad.
Hon kommer inte riktigt ihåg det men det var efter att Clifford Chance kom in. Första gången som hon kontaktade dem med anledning av det här var samma dag som Uppdrag Granskning kördes första gången. Cecilia säger att det kanske måste ha varit någon gång februari/mars 2019.

Det pågick en dialog med Erling Grimstad även efter, hennes uppfattning är att Håkan Bengtsson skickade över det som hade gjorts inom AML och sedan tror hon även att Andréas Hobbelin träffade Erling Grimstad efter det för att försöka förklara vad de hade gjort. Men hon vet inte riktigt när det var.

Cecilia tillfrågas om när styrelsen fick ta del av Erling Grimstads rapport 10 december 2018.
Det var kanske någon gång mars/april 2019, hon vet inte.

Cecilia tillfrågas på vems initiativ de fick ta del av den.
Hon tror att de begärde det då.

Cecilia tillfrågas hur det kom sig att man inte hade presenterat den för styrelsen tidigare.
Cecilia säger att det var för att det inte var en slutgiltig rapport. Det var en "first initially draft" och som Compliance dessutom inte tyckte speglade det banken hade gjort.

Hennes uppfattning är att, "Man skickar inte upp något ofärdigt till styrelsen".

Förhörsledaren säger att när hon säger att styrelsen fick dragningen och tillfrågas om vem som gjorde den dragningen.
Cecilia frågar förhörsledaren, vilken dragning och att hon inte har sagt att någon har dragit något.

Förhörsledaren säger att styrelsen har fått en dragning om rapporten.
Cecilia frågar förhörsledaren om vilken rapport som avses.

Förhörsledaren säger december-rapporten.
Cecilia säger att hon inte vet om de har fått det. Hon tror att de har efterfrågat rapporten och som har skickats ut till dem skriftligen. Hon tror att det var så och att det kan ha varit efter att de bad henne att sluta som Chief Compliance. Hon kommer inte riktigt ihåg. Hon har i varje fall inte "dragit rapporten" som förhörsledaren sa, till styrelsen. Däremot har hon sagt till styrelsen under ett möte, att de har tagit över den interna utredningen och att de inte visste att

någon hade gjort någonting konstigt just då i alla fall. Styrelsen visste inte då att det var Erling Grimstad som hade det uppdraget.

Cecilia tillfrågas om att hon säger, "inte gjort något konstigt då".
Cecilia säger att det inte fanns någonting då som talade för att någon anställd hade gjort någonting som behövde hanteras. Så vitt Cecilia kommer ihåg har hon inte "dragit den här 10 december rapporten". Hennes uppfattning är, "rätt eller fel", att de har fått den utskickad och huruvida någon har "dragit den " det vet hon inte.

Förhörsledaren säger, i förhör med Birgitte Bonnesen uppger Birgitte Bonnesen att Cecilia sagt till henne att hon inte behöver läsa den. Cecilia tillfrågas om hon kan utveckla det. Erling Grimstads rapport daterad 10 december 2018.
Cecilia säger att det kan hon inte komma ihåg att hon skulle ha sagt. Cecilia har sagt till henne att, "vi hanterar den".

Korrigering av förhörsledaren till Cecilia vid genomläsning av förhöret 2020-08-26.
Förhörsledaren informerar Cecilia om att Birgitte Bonnesen i sitt förhör inte ordagrant sagt att Cecilia sagt att Birgitte Bonnesen inte behöver läsa Erling Grimstads rapport, daterad den 10 december 2018.

Birgitte Bonnesen säger i sitt förhör att hon aldrig läst rapporten. När Birgitte Bonnesen hade fått rapporten frågade hon Cecilia om hon måste läsa den och "Cecilia Hernqvist sa att han inte svarat på det, det är en draft rapport, att han inte svarat det som de frågat honom om". (Fhls ant: citatet är från sidan 11 i förhör med Birgitte Bonnesen)

Cecilia tillfrågas om det utifrån den här korrigeringen, om det blir någon skillnad i Cecilias svar på frågan.
Cecilia säger nej.

Förhörsledaren säger att Cecilia berättat (vid förhöret) att hon minns att hon tror att hon delade rapporten med Liselott, hennes AML chef.
Cecilia tror det. Hon tror att det bara var fem personer som visste om den där rapporten.

Förhörsledaren säger att Cecilia också berättat att det fanns ett kundnamn i den och att man var tvungen att jobba vidare med det och att hon då nämnde Charlotte Elsnitz, Sven Kivistik och Robert. Cecilia tillfrågas om de fick ta del av rapporten.
Cecilia tror inte att de fick det. De visste naturligtvis vilket det här kundnamnet var för det pratade de om. De hade telefonkonferens om det redan innan årsskiftet 2018 för att se till/förstå om de behövde göra mera med anledning av det här kundnamnet som sedan resulterade i en FIU, finanspolisrapportering som det heter på svenska.

Cecilia tillfrågas om hon skickade rapporten till dem som hon gjorde till Liselott Ahlströmmer.
Hennes uppfattning är att hon inte skickade den rapporten till dem, vad hon kommer ihåg.

Förhörsledaren säger att Cecilia sagt att det var fem personer som hade tagit del av Erling Grimstads rapport.
Cecilia säger nej, som visste om den i banken, det är hennes uppfattning.

Cecilia tillfrågas vem som fick den skickad till sig, enligt hennes uppfattning.
Cecilia frågar förhörsledaren, från Erling.

Förhörsledaren säger nej och att Cecilia sagt att hon skickade den vidare till Birgitte.

Cecilia säger ja och antagligen till Liselott och sedan Håkan. Sedan tror hon att Andréas hade den också. Hon tror inte att hon skickade den till Andréas. Hon tror att Håkan distribuerade den men det vet hon inte. Hon vet att hon själv fick den från Håkan.

Memo daterat 2018-10-09, Erling Grimstads uppdrag
(Fhls ant: Beslag journal nr 2019/998-60)

Förhörsledaren säger att det är ett Memo från Erling Grimstad till Håkan Bengtsson, *"Preliminary recommendation – Danske Bank's case related issues"* som är daterad den 9 oktober 2018.

Förhörsledaren ger Cecilia en kopia av Memot för att ta del.

Förhörsledaren säger att det framgår i Memot att det är ett uppdrag som Erling Grimstad har fått den 2 oktober 2018.
Cecilia säger till förhörsledaren att hon sagt september och om det var frågan.

Förhörsledaren säger nej och att förhörsledaren inte har frågat någonting utan att förhörsledaren bara talade om när hans Memo är daterat och att han hänvisar till det uppdrag han får av Swedbank den 2 oktober.

Cecilia tillfrågas om Memot är något hon känner igen.
Cecilia säger att hon tror att hon har sett det efteråt men att hon inte vet, eller inte kommer ihåg, om hon såg det i samband med att det skickades.

Förhörsledaren säger att Erling Grimstad har listat nio punkter.
Cecilia säger ja och läser, "This memo describes our preliminiary recommendations on how to start the work" *(Fhls ant: Cecilia läser högt en del från 2:a stycket under ämnesraden).*

Cecilia tillfrågas vad skriften baseras på, om hon minns det.
Det var inte Cecilia som i första hand skötte den kontakten utan det var Håkan Bengtsson som gjorde det. Hon antar att det var baserat på det. Hon tror sig komma ihåg att "12 december skriften" där står det har hon för sig att hans uppdrag var att titta på de anställda.

Cecilia tillfrågas om hur hon tycker att Memot överrenstämer med den preliminära "draft" rapporten Erling Grimstad levererade den 10 december 2018 när hon läser Memot.
Cecilia kommer inte riktigt ihåg rapporten. Hon kommer ihåg att det var flera rekommendationer, 10-tal eller 15-tal rekommendationer något sådant, i rapporten som inte hade relevans, tyckte hon, på det som han skriver i Memot under 8:an och 9:an.
(Fhls ant: Cecilia läser högt från punkten 8 och 9)
" Review of any possible breaches of rules and regulations by former or current employees, that might lead to suspicion of corruption, fraudulent behavior or other material violations of rules and regulations to be reported to Law Enforcement Agency.

"Safeguarding of the investigations of current and former employees to ensure that investigations is performed in accordance with relevant rules and regulations".

Cecilia tyckte som hon sagt att "draft rapporten" svarade inte på det som hon uppfattade var uppdraget, att finns det några anställda som behöver hanteras.

Förhörsledaren säger att Cecilia nämnde tidigare när hon pratade om Erling

Grimstads rekommendationer att hon fick uppfattningen att Erling Grimstad inte var uppdaterad mot vad banken hade gjort.

Cecilia tillfrågas om det inte är något man gör när man inleder ett sådant sammarbete, att man lämnar över det material som man behöver för att göra utredningen och uppdaterar personen. Cecilia tillfrågas hur en sådan process går till.
Cecilia säger att det beror på vad uppdraget är. Om uppdraget hade varit att tala om hur statusen var på AML-programmet så är det självklart. Nu var uppdraget enligt hennes uppfattning att Erling skulle titta på de anställda, om de hade gjort någonting som behövde hanteras. Det hade inte så mycket att göra med hur KYC-rutinerna följdes.

Förhörsledaren säger att hur KYC-rutinerna fungerar och om det inte går "hand i hand" med om personal kanske inte har skött sig och Cecilia tillfrågas om det är det hon menar.
Det de var ute efter för att se det var i första hand frågan, om det fanns personer som på något sätt hade tagit emot pengar, om de hade varit i maskopi med några andra och gjort någonting. De var ute för att förstå och inte om de inte hade följt processerna till "punkt och pricka", det har de andra kontrollfunktioner som ska fungera och titta på det.

De var ute för att se om, "Är det någon som har begått något riktigt allvarligt här med anledning då av de 42 personerna som Danske Bank hade rapporterat till polisen". I hennes värld är det skillnad och det var därför det var så bråttom.

Utdrag från Erling Grimstads rapport med titeln,

"High Risk Non-Resident customers of Swedbank Estonia. Draft preliminary status report on AML to Swedbank AB", daterad 10 december 2018
Sid 4 och sid 34 av 36 sidor.

Förhörsledaren berättar för Cecilia att hon ska få titta på utdrag av två sidor från Erling Grimstads rapport daterad den 10 december.

Sid 4
Cecilia får en kopia av sidan 4 för att ta del.
(Fhls ant: överst på sidan 4 står det, "Major breaches of AML obligations identified in Swedbank Estonia")

Cecilia säger att hon har för sig att rapporten kom i två versioner och att om hon kommer ihåg rätt sa Erling att de behövde bara läsa PDF: en, vilket gjorde att hon läste den andra också.

Förhörsledaren förklarar att formatet var i liggande form men att kopian är i stående A4 men att det är samma innehåll.

Cecilia tillfrågas om att hon säger den "andra rapporten" och vad det är.
Cecilia tror att Erling skickade en PDF och en Powerpoint. Han skrev du behöver bara läsa Powerpoint, hon tror att det stod i mejlet, varpå hon läste PDF: en också.

Förhörsledaren förklarar för Cecilia att den mörka delen på kopian inte är något som förhörsledaren har "high-lightat" utan att det ser ut så i rapporten.
Cecilia säger att hon förstår.

Förhörsledaren säger att det är sidan 4 av 36 sidor.
Cecilia säger till förhörsledaren att det inte står någon sida på kopian.

Förhörsledaren förklarar att det längst ned på sidan framgår att det är sidan 4.
Cecilia frågar förhörsledaren om allt är utdrag från sidan 4 eller är det bara det som framgår av kopian.

Förhörsledaren förklarar att hela sidan är ett utdrag från sidan 4.

Ombudet advokat Carl-Johan Malmberg frågar förhörsledarna om det med rapporten menas "draft rapporten".
Förhörsledaren säger ja och att den heter, "High Non-Resident customers..." och är den "Draft preliminary status report", daterad 10 december 2018.

Förhörsledaren säger att Erling skriver, *"Summary of findings and observations"*, och att under första punkten skriver han bland annat, *"There is on obvious risk that employees in Swedbank Estonia might have colluded with customers or facilitated the customers suspicious transactions and activities in Swedbank Estonia".*
Cecilia tillfrågas om det inte var det Erling skulle undersöka.
Cecilia säger jo, att det var det han skulle undersöka. Det är det som hon har försökt säga, "även om jag kanske uttryckte mig illa".

Förhörsledaren säger att när man läser det här låter det som att det är någonting som han har kommit fram till.
Det var det som var diskussionen, där de trodde att det var det som han hade kommit fram till. Det var det som Erling blev upprörd över, som hon kommer ihåg det, över att de sa att han hade gjort en sådan undersökning men det sa Erling att han inte hade gjort. Det var då hon sa till Erling att, "Men när kan du göra en sådan undersökning, när kan den bli klar". Det var då som Erling, som hon kommer ihåg det, sa till henne som hon uppfattade, att det var alldeles för lång tid. Han sa något om att det inte kommer bli klart förrän någon gång september/oktober. Hon sa då att det var alldeles för lång tid, att de inte kunde vänta så länge.

Förhörsledaren säger att det som Erling skriver här och tillfrågar Cecilia vad det är för slutsats Erling drar, om det är på det underlag som de har skickat in till honom.
Cecilia vet inte och säger att det var en av diskussionerna, "Om du inte har gjort det här varför står det här då".

Cecilia tillfrågas om hon inte vet vad Erling baserar det på.
Cecilia säger nej. Hon vet inte precis vad han baserade det på men hon vet att han hade fått underlag. Hon tror bland annat att han hade något underlag från 2007 som han "hade luskat reda på".

Cecilia säger, " Det är väl också en viktig distinktion - man vet inte, talar vi om 2007 eller talar vi om nu, här och nu".

Sid 34
Förhörsledaren ger Cecilia en kopia av sidan 34 för att ta del och talar om för Cecilia att det är från samma rapport.

Förhörsledaren hänvisar till sid 34 och säger att det överst står, *"We suspect connection with Swedbank and the Danske Bank investigation*".

Förhörsledaren säger att det här handlar också om personal. Cecilia tillfrågas om hur

hon ser på den här informationen som Erling skriver här.
Cecilia frågar förhörsledaren, "Hur ser jag på informationen".

Förhörsledaren säger när vi tittade på sidan 4 sa Cecilia att "vi vet inte vad han har fått det ifrån". Cecilia tillfrågas om det här är det information som redan var känd för banken eller är det något som han har letat fram själv.
Cecilia säger att hon faktiskt inte vet det.

Cecilia tillfrågas om det är något som hon känner igen sedan tidigare.
Cecilia vet att hon har hört att man hade avslutat anställda tidigare, det vet hon att hon har hört sägas och hänvisar till att det i texten står 2008 och 2011.

Cecilia säger att det var precis det här som hon ville att han skulle ta fram och framför allt utifrån riskbaserat var hon intresserad av, "Är det någonting som vi behöver hantera här och nu". För henne var det viktiga att hantera, "om de har ett problem idag eller om det var någon som lämnade för tio år sedan".

Cecilia tillfrågas om hon inte riktigt vet vad Erling drar de slutsatserna på, om det är ny eller gammal information.
Cecilia vet att han hade något utdrag från något protokoll. Hon vet att han i projekt Clear pratade med väldigt många i Baltikum. Han var där och intervjuade många. Hon kan inte exakt svara för varifrån det här kommer.

Möte med FI 2019-03-01
(Fhls ant: Mötesprotokoll, beslag journal nr 2019/998-60)

Förhörsledaren säger att den 1 mars 2019 var det ett möte med Finansinspektionen med anledning av Danske Bank Estonia rapporten som är daterad den 20 september 2018, *"Follow up on Swedbank's risk exposure in relation to the investigation of ML issues in Danske Bank Estonia".*

Förhörsledaren säger att det är ett protokoll från det mötet som finns i beslag. Cecilia får en kopia av mötesprotokoll för att ta del.

Förhörsledaren hänvisar till sid 2 och punkt 18 (den tredje från slutet av sidan). Förhörsledaren läser det som framgår av den punkten och Cecilia tillfrågas om "CH" är hon.
Cecilia säger ja och att det förefaller att vara det.

Förhörsledaren läser, *"CH avslutar med att banken är oroliga för det med att information kommer ut från FI och om DBE rapporten kommer ut är det förödande för banken och frågar om FI har rapporterat till Datainspektionen för data breach".*

Cecilia tillfrågas på vilket sätt det skulle vara förödande om deras september rapport kom ut.
Det var för det var konfidentiell information. Hon tror att det var med anledning av att det hade läckt från Finansinspektionen tidigare. Cecilia säger, "Det är inte bra när det läcker från myndigheter, information som är sekretessbelagd. Det gör i varje fall oss oroliga".

Det hade tidigare läckt och hon ville bara inskärpa vikten, att det är väldigt viktigt att den information som lämnas över inom ramen för tillsynsmyndighetens verksamhet som enligt lag ska vara sekretessbelagd inte läcker. Det var de väldigt oroliga för. Hon ville bara

understryka vikten för hon uppfattade, "rätt eller fel", att de inte hade tagit det på särskilt mycket allvar tidigare.

Om hon kommer ihåg rätt vill hon också tala om för dem att det fanns viss kundinformation som det var absolut sekretess på. Det är inte bra om den typen av information läcks ut från en myndighet för det skadar banken. Det skadar bankens förtroende.

Förhörsledaren säger att på mötet fick Finansinspektionen en kopia på bankens rapport daterad 2018-09-20. Cecilia tillfrågas vad anledningen var att de inte fick den i sin helhet när den efterfrågades i oktober 2018.
Cecilia säger att det var det som hon sa, de hade inte lämnat ut den till styrelsen utan styrelsen hade fått en muntlig föredragning. Som hon tror hon sagt tidigare hade hon en diskussion då med Camilla och sa att de givetvis får den om de begär den. Men, om det var okej för dem, att de kunde börja med att få ett utdrag ur presentationen som de hade lämnat till styrelsen. Camilla återkom till Cecilia per telefon och sa, enligt Cecilias uppfattning, att hon stämt av det internt och att det "var okej".

Cecilia tillägger att om FI hade velat hade de alla möjligheter sedan att begära in den.

Cecilia tillfrågas om styrelsen hade fått tagit del av rapporten när de befann sig på mötet med FI den 1 mars.
Cecilia tror det.

Förhörsledaren säger att Cecilia säger att när de lämnade den, att de hade en oro för att det skulle läcka information från FI.
Cecilia säger, vilket det hade gjort tidigare.

Cecilia tillfrågas om de inte brukar maska kunduppgifter när de normalt sätt levererar en intern rapport till FI.
Cecilia säger nej.

Cecilia tillfrågas om de kör det omaskat till FI.
Cecilia säger att de kör det på "en krypterad lina" som enligt FI är det sätt man ska lämna information på. De lämnar jättemycket kundinformation och finansiell information till Finansinspektionen. Banken lämnar hur många rapporter som helst och FI har rätt att ta del av vad de vill hos banken.

Cecilia tillfrågas om de aldrig maskar kundnamn.
Cecilia säger, aldrig vad hon vet. Det kanske har hänt någon gång men inte rutinmässigt. FI brukar dessutom fråga dem om kunder. Om FI begär KYC så lämnar de ut KYC om kunder och allting. Cecilia tillägger att anledningen till varför banken gör det är för att regeln finns i "Sekretess i offentlig verksamhet", "eller vad den nu heter". Där finns absolut sekretess för kunduppgifter och i övrigt är det ett skaderekvisit om det kan anses skada institutet eller något sådant står det.

Mejl daterat 2018-10-24, från Cecilia Hernqvist till Andreas Hobbelin.

Förhörsledaren säger att det är ett mejl från den 24 oktober 2018, dagen efter Q3. och där ämnesraden är, " *Fråga från marknaden".*

Cecilia får en kopia av mejlet för att ta del.

Cecilia tillfrågas om hon kan berätta vad det är för mejl och att det är många personer som är inblandade.
Cecilia säger att det återigen är ett exempel på den iterativa processen som hon har försökt beskriva tidigare, hur IR i det här fallet eftersom det är från Gregori och han var då chef för IR, hur de försöker svara på frågor. Ärenderaden säger, "Fråga från marknaden", och då har de uppenbarligen fått frågor och sedan försöker han ta fram svar baserat på svar som har lämnats tidigare eller har diskuterats.

Cecilia tittar på mejlet och säger att det verkar som att det är skickat till alla de personerna *(Fhls ant: Cecilia syftar till de personer som framgår av mejlet)*
Cecilia säger att det är skickat från Gregori klockan åtta, om man får tro att det är svensk tid då, till personerna;
Birgitte, Anders Karlsson, Helo Meigas, Thomas Hedberg och med cc, på personer som verkar jobba på IR. Cecilia tror att, baserat på mejl som hon såg i de andra utredningarna som har gjorts, att Helo skickade det här till henne och sa, "Har du sett det här". Det är därför hon (Cecilia) skickar till Gregori, för som man kan se är hon (Cecilia) inte mottagare.

Cecilia läser högt från mejlet och säger att hon har skrivit, *"Jag skulle uppskatta om du skickar detta via mig så jag kan rätta ev missuppfattningar! Se nedan t ex och jag vill bekräfta en annan sak-men återkommer om jag vill ändra ngt mer".*

Cecilia tillfrågas om hon har varit in och redigerat i det som Gregori hade skickat.
Cecilia säger att hon tror att det där är hennes ändringar.

Cecilia tillfrågas om det är det med blå text.
Cecilia säger ja och att det verkar som att det som är överstruket är hennes ändringar och så har hon skrivit några kommentarer i blå text. Hon tror det.

Förhörsledaren säger att i sista stycket, om det är Cecilia som har skrivit, så har hon lagt till, *"Vi har ju upprepade ggr sagt att vi inte ska tala i past tense, vi kan ha haft några av dessa som kunder du kan inte ändra budskapen! Vi har inte heller sagt att ingen av de som figurerat inte varit kunder, vi har sagt att de kunder som figurerat i media som kunder i Danske inte är kunder hos oss! Stor skillnad. Och hela genomgången fokuserade på motparterna till våra kunder".*

Förhörsledaren säger att det kan tolkas som att Cecilia säger, *"vi kan inte säga att vi inte har haft de här, att vi kan ha haft dom här som kunder".* Cecilia tillfrågas om det är så det ska uppfattas.
Det där har att göra med den metod som de använde. De tittade på transaktioner från deras tre dotterbanker till Danske Bank Estlands filial. Det skulle ha kunnat varit så att de hade haft någon av de här 5 eller 7, eller var det nu var, som kund och som inte fanns med i det flödet, det vill säga dem hade kanske fått eller mottagit eller skickat till en annan bank och det var inte med i flödet. Det var mer en fråga om metoden och hon tyckte att det skulle vara pinsamt om det visade sig att det var så i efterhand.

Hon vet från de mejl som hon sett i de senare utredningarna 2020 då hon har sett mejl, att de hade "disclosat" den metoden. Hon tror inte att hon kom ihåg det här och att hon inte läste rubriken på den artikeln, utan hon läste bara svaren. För henne skulle det vara pinsamt om de hade sagt något fel och det senare visade sig att någon av de här 5-7 faktiskt hade varit det. Det var det som hon försökte säga där, det rörde metoden *(Fhls ant: Cecilia hänvisar till det som hon skrivit i mejlet).*

Förhörsledaren säger, det i relation till de tidningsartiklar där Birgitte har sagt att

ingen av de här har varit kunder, inte en enda. Cecilia tillfrågas om det inte då är säkert utifrån det här.
Cecilia svarar " jo" och att det var det som hon försökt säga. I någon av de här artiklarna, hon kommer inte ihåg vilken, där står metoden. När metoden är beskriven har de "disclosat" det. Men det var det hon inte kommer ihåg. Hon tror att det var så. Det har att göra med metoden, det är det som är hennes budskap.

Cecilia tillägger att det sedermera visade sig vara rätt, om hon nu kommer ihåg Clifford Chance.

Cecilia tillfrågas om Swedbank köpte någon kundportfölj från Danske Bank i samband med att Danske Bank stängde sin filial i Estland.
Cecilia säger att hon skulle vilja svara så här på frågan, för att inte uttrycka sig felaktigt, de köpte en bolåneportfölj av Danske Bank. Hon kommer inte ihåg när det var och om det var i samband med att de stängde sin filial. Det var mest bolånekunder och hon vet att hon frågade om de gjorde någon DD på det på KYC. Hon tror också att hon fick ett svar på det, som sa att det inte var några problem.

Hon vet att när hon sedan läste Clifford Chance rapporten att det stod där, inte att de hade köpt någon kundportfölj, men hon vet att hon "lyfte på ögonbrynen" där det stod i Clifford Chance rapporten, att de hade tagit över några kunder i samband med att dem stängde ned sin filial, tror hon att det stod, och det har hon ingen aning om. Det enda hon kommer ihåg är att de köpte bolånestock av Danske Bank.

Cecilia tillfrågas vad det var för typ av kunder.
Det var privatpersoner som hade fått lån för att köpa bostäder. Det är hennes uppfattning.

Cecilia tillfrågas om det är något som hon vill förtydliga.
Cecilia säger att hon inte har det.

Förhöret avslutas klockan 12:27

Genomläsning av förhör 2020-08-26

Vid besök på Ekobrottsmyndigheten 2020-08-26 mellan klockan 12:10-14:35 fick Cecilia Hernqvist läsa igenom förhöret. Vid genomläsningen närvarade ombudet Carl-Johan Malmberg, insp Björn Sandman och insp Ann-Christin Sandén.

Efter korrigeringar som gjorts och att Cecilia framfört att hon vill att kundnamnet som hon uppger i förhöret ska maskas utifrån banksekretess, se sid 4, godkände Cecilia Hernqvist det utskrivna förhöret. Se noteringar i förhörstexten.

Bilagor till förhör med Cecilia Hernqvist 2020-06-30

1.) "Danske Bank involvment in money laundring schemes – new links", daterad 2018-07-11. Se separat protokollbilaga
(bilaga till mejl daterat 2018-08-13, beslag 2019-9000-BG406-1)

2.) Tidningsartikel DI 2018-10-04
(www.di.se)

3.) Mejl Håkan Bengtsson till Andréas Hobbelin 2018-10-04, med kopior på sms till Birgitte Bonnesen
(beslag journal nr 2019/998-60)

4.) Mejl Cecilia Hernqvist med Finansinspektionen 2018-10-05 och 2018-10-08, som vidarebefordrats till Birgitte Bonnesen
(beslag 2019-9000-BG294-1)

5.) Utdrag ur (sid 1-4) Styrelseprotokoll Swedbank AB, 2018-10-22,
(beslag 2019-9000-BG297-17)

6.) Tidningsartikel SvD 2018-10-23 (nätbilaga) och 2018-10-24
(www.svd.se)

7.) Tidningsartikel DI 2018-10-24
(www.di.se)

8.) Memo upprättat av advokat Erling Grimstad 2018-10-09 till Swedbank AB "Preliminary Recommendation – Danske Bank´s Case related issues",
(beslag journal nr 2019/998-60)

9.) Utdrag ur (sid 4 + 34) Erling Grimstads rapport "High Risk Non-Resident customers of Swedbank Estonia", Draft preliminary status report on AML to Swedbank AB, 10 december 2018
(inkommen handling)

10.) Mötesprotokoll med Finansinspektionen 2019-03-01
(beslag journal nr 2019/998-60)

11.) Mejl från Cecilia Hernqvist till Andréas Hobbelin, 2018-10-24
(beslag 2019-9000-BG294-1)

Bilaga 1.

"Danske Bank involvment in money laundring schemes – new links",2018-07-11.

(bilaga till mejl daterat 2018-08-13, beslag 2019-9000-BG406-1)

Se separat protokollbilaga

FTSE100 -0,05%
START BÖRS MARKNADSNYTT BEVAKNINGAR ANALYS Ledare
Di Weekend Di Digital Di TV Di Gasell Jobb Dagens ledning
MENY
AS
AS
Om våra annonser

Swedbank döljer resultat av egen Danske-utredning

Swedbank har med hjälp av extern expertis gått igenom transaktioner med Danske Bank under åren 2007–2015 i jakt på smutsiga pengar.
Men banken vill inte svara på om genomgången gav några varningssignaler.

MARTIN REX
Publicerad: 04 oktober 2018, 16:56 | Uppdaterad: 04 oktober 2018, 17:35

Artikeln handlar om: Ekobrott | SEB | Danske Bank | Swedbank

Gabriel Francke Rodau, kommunikationschef på Swedbank. Foto: Michael Stienberg/TT

Nyligen presenterade den danska storbanken **Danske Bank** DANSKE +0,37% en rapport kring den misstänkta penningtvättshärvan i bankens estniska filial, genom vilken det under åren 2007–2015 strömmade mer än 2.000 miljarder kronor från utländska kunder. En stor andel av dessa utländska kunder är att betrakta som "suspekta", enligt bankens egen granskningsrapport.

Nu kan DI berätta att Swedbank SWED A -0,33% nyligen avslutat en stor genomgång av transaktioner mellan Swedbank och Danske Bank under de aktuella åren, det vill säga 2007–2015. Genomgången gjordes tillsammans med extern expertis.

"Vi har gjort en egen genomgång av de transaktioner som skett mellan oss och Danske Bank, alltså transaktioner som kunder hos oss har gjort med kunder i Danske Bank, under åren 2007 till 2015. Det har vi gjort på grund av den rapportering som varit i media och de uppgifter som Danske Bank själva har gått ut med", säger Gabriel Francke Rodau, kommunikationschef på Swedbank.

Han uppger vidare att Swedbank har velat se om det finns suspekta transaktioner som banken "missat".

"Genomgången är klar, och vi har jobbat precis som vi alltid gör när vi monitorerar transaktioner. I de fall vi ser varningssignaler så agerar vi och rapporterar till berörda myndigheter", fortsätter han.

Hittade ni transaktioner som ni hade missat?
"Vi kommenterar inte de transaktionsmonitoreringar vi gör. Är det fall där det uppstår varningssignalerar så agerar vi, och om det behövs så rapporterar vi till berörda myndigheter."

Så ni bekräftar att ni har gjort den här genomgången men vill inte redogöra för slutsatserna?
"Även efter den här genomgången känner vi oss bekväma med de kunder vi har på den estniska marknaden. Det är vanliga hushåll och vanliga företag som vi har ställt frågor till för att säkerställa att de har koppling till Estland."

Så ni upptäckte ingenting som får er att känna annat än trygghet kring era processer och rutiner kring penningtvätt i Estland?
"Jag vill som sagt inte kommentera huruvida vi har fått några varningssignaler i den här genomgången. Däremot kan jag säga att vi är komfortabla med att vi har solida processer och system som vi arbetar med varje dag. Men sedan är det så att penningtvätt, precis som alla andra bedrägerier, ändrar karaktär. Så det vi måste göra i samråd med bland annat myndigheter och reglerare är att ständigt ändra våra processer och rutiner för att se till att vi ligger steget före den illegala verksamheten", säger Gabriel Francke Rodau.

Under onsdagen publicerade Bloomberg en artikel som fick Swedbank och **SEB** SEB A +0,3% , som är etta och tvåa på den estniska marknaden, att falla tungt på Stockholmsbörsen. Swedbank stängde på 206 kronor, ett ras på 5,8 procent.

Artikeln byggde på en analys av data från den estiska centralbanken, och slutsatsen var att Danske Banks utlandstransaktioner bara utgjorde en fjärdedel av alla sådana transaktioner i landet under 2007-2015. Den estniska centralbanken tillbakavisade senare den slutsatsen, och uppgav att Bloomberg hade misstolkat statistiken.

Swedbank fortsatte dock ned på börsen under torsdagen, för att vid 16-tiden handlas runt 203 kronor. SEB:s aktie var vid samma tidpunkt upp 0,75 procent.

Kommentera artikeln

Bli först med att kommentera! ▾

Kommentarer från FRÅGASAIT

From: Håkan Bengtsson <hakan.bengtsson@swedbank.com>
Sent: 2018-10-04 19:03:51 +0000
To: Andreas Hobbelin <andreas.hobbelin@swedbank.no>
Subject:

Inressant kväll
CH ringde och undrade varför jag oroar BB med info/sms. Känns jobbigt, men jag står upp för vad vi gör. Skickade därefter följande till BB.

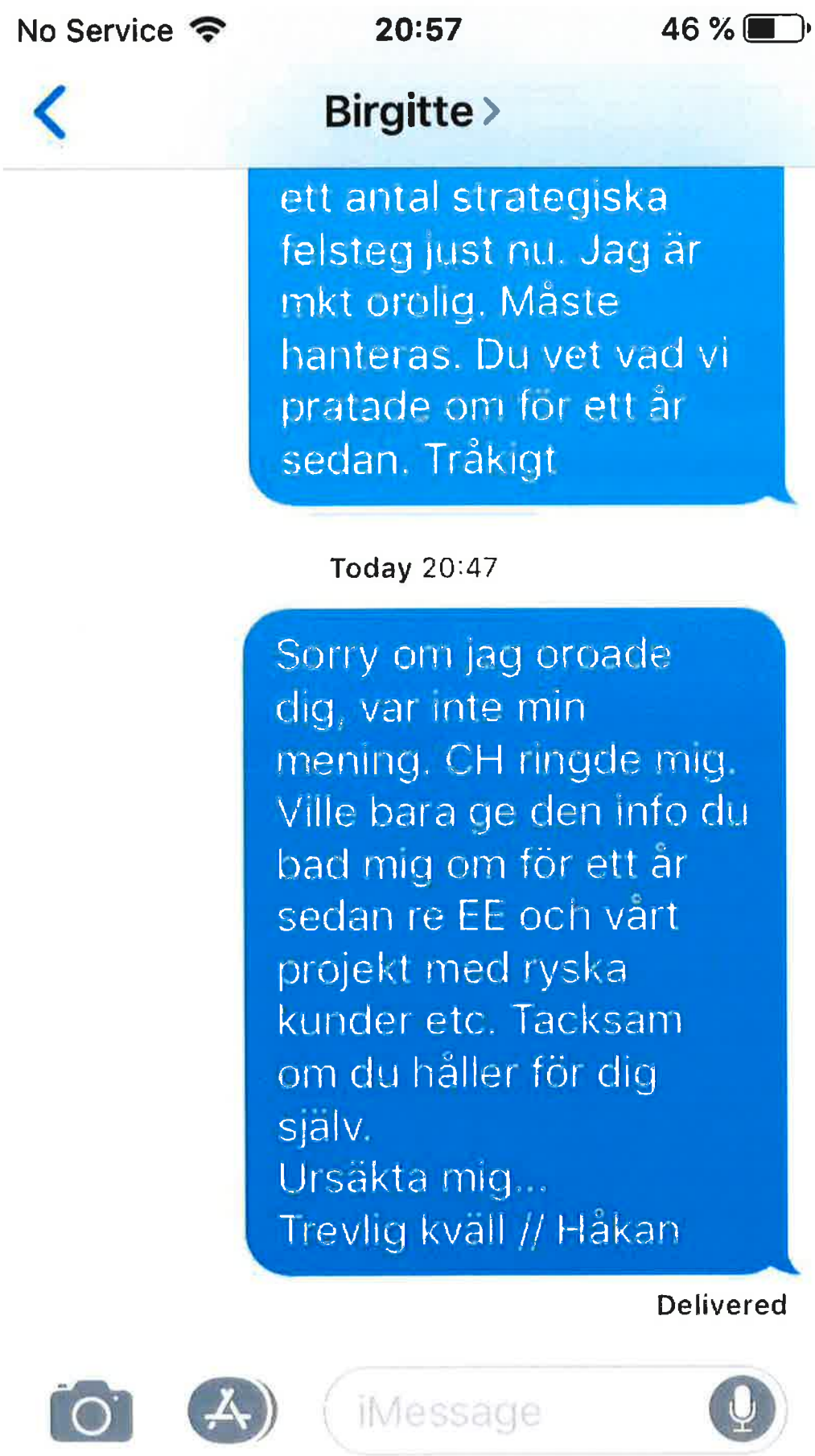

BR // Håkan

Sent from my iPhone

Message Headers: Received: from SRV62318.fspa.myntet.se (10.8.33.61) by SRV63093.fspa.myntet.se

(10.8.31.66) with Microsoft SMTP Server (TLS) id 15.0.1367.3 via Mailbox Transport; Thu, 4 Oct 2018 21:03:51 +0200
Received: from SRV62318.fspa.myntet.se (10.8.33.61) by SRV62318.fspa.myntet.se (10.8.33.61) with Microsoft SMTP Server (TLS) id 15.0.1367.3; Thu, 4 Oct 2018 21:03:51 +0200
Received: from SRV62318.fspa.myntet.se ([fe80::498e:aaa8:7bdb:d9ba]) by SRV62318.fspa.myntet.se ([fe80::498e:aaa8:7bdb:d9ba%21]) with mapi id 15.00.1367.000; Thu, 4 Oct 2018 21:03:51 +0200
Content-Type: application/ms-tnef; name="winmail.dat"
Content-Transfer-Encoding: binary
From: Håkan Bengtsson <hakan.bengtsson@swedbank.com>
To: Andreas Hobbelin <andreas.hobbelin@swedbank.no>
Subject:
Thread-Index: AQHUXBT8w/hyH1T020mzRbyGfh06UA==
Date: Thu, 4 Oct 2018 21:03:51 +0200
Message-ID: <FA4A5558-EA04-4A87-8D38-E81921F159E3@swedbank.com>
Accept-Language: sv-SE, en-US
Content-Language: en-US
X-MS-Has-Attach: yes
X-MS-Exchange-Organization-SCL: -1
X-MS-TNEF-Correlator: <FA4A5558-EA04-4A87-8D38-E81921F159E3@swedbank.com>
MIME-Version: 1.0
X-MS-Exchange-Transport-FromEntityHeader: Hosted
X-MS-Exchange-Organization-MessageDirectionality: Originating
X-MS-Exchange-Organization-AuthSource: SRV62318.fspa.myntet.se
X-MS-Exchange-Organization-AuthAs: Internal
X-MS-Exchange-Organization-AuthMechanism: 04
X-MS-Exchange-Organization-Network-Message-Id: c454b932-096c-493c-f899-08d62a2c1f66
Return-Path: hakan.bengtsson@swedbank.com

From: Cecilia Hernqvist <cecilia.hernqvist@swedbank.com>
Sent: 2018-10-08 09:39:27 +0000
To: Birgitte Bonnesen <birgitte.bonnesen@swedbank.se>
Subject: FW: Intern AML-utredning

Se nedan, vi väntar och ser om de återkommer

Cecilia

From: Cecilia Hernqvist
Sent: den 8 oktober 2018 11:38
To: 'Camilla Hellgren'
Subject: RE: Intern AML-utredning

Tack Camilla! Och återkom som sagt om ni har frågor.

Vänligen Cecilia

From: Camilla Hellgren [mailto:camilla.hellgren@fi.se]
Sent: den 8 oktober 2018 11:33
To: Cecilia Hernqvist
Subject: SV: Intern AML-utredning

Hej Cecilia,

Bekräftar att jag tagit emot dokumentet och lösenord som fungerar.

Mvh

Camilla

Från: cecilia.hernqvist@swedbank.com <cecilia.hernqvist@swedbank.com>
Skickat: den 8 oktober 2018 11:26
Till: Camilla Hellgren <camilla.hellgren@fi.se>
Ämne: FW: Intern AML-utredning

Hej igen Camilla,

Enligt vårt samtal och mejl, bifogar jag nu presentationen enligt nedan och skickar dig lösenord på mess.

Jag ber dig notera vad som övrigt står nedan.

Återkom om du har några frågor,

Vänligen Cecilia

From: Cecilia Hernqvist
Sent: den 5 oktober 2018 17:16
To: 'Camilla Hellgren'
Subject: RE: Intern AML-utredning

Hej Camilla,

Enligt vårt telefonsamtal, översänder jag "utdrag" ur den presentation som visades för styrelsen den 27 september som rör metod och slutsatser. Jag är angelägen om att ni inte drar några förhastade slutsatser pga hur vissa slides är formulerade/kan

uppfattas. Har ni frågor kring detta innan mötet så är jag tacksam för om du hör av dig till mig. Vi kommer som sagt att redogöra för vad vi gjort mer i detalj när vi ses och är givetvis även då beredda att svara på eventuella frågor.

Av någon oförklarlig anledning så kan jag inte få upp dokumentet när jag skriver in lösenordet för hand, bara om jag kopierar det. Jag kommer därför att skicka lösenordet via ett annan mejl och inte på mess. Hoppas det funkar om du kopierar det och lägger in det, annars får du återkomma.

Trevlig helg,

Cecilia

From: Camilla Hellgren [mailto:camilla.hellgren@fi.se]
Sent: den 5 oktober 2018 10:57
To: Cecilia Hernqvist
Subject: Intern AML-utredning

Hej igen,

FI skulle vilja ta del av den interna utredning som artikeln i DI refererar till. Skulle du kunna skicka den till mig? Jag antar att den är sammanställd i en rapport.

/Camilla

Från: Camilla Hellgren
Skickat: den 5 oktober 2018 09:40
Till: cecilia.hernqvist@swedbank.com
Ämne: Kontakt - statusuppdatering

Hej Cecilia,

Försökte ringa dig vid 8:45 för en kort statusuppdatering om läget. Du får gärna ringa mig när du får tillfälle.

Mvh

Camilla

Message Headers:

Received: from SRV63089.fspa.myntet.se (10.8.31.64) by SRV63091.fspa.myntet.se (10.8.31.65) with Microsoft SMTP Server (TLS) id 15.0.1367.3 via Mailbox Transport; Mon, 8 Oct 2018 11:39:28 +0200
Received: from SRV62317.fspa.myntet.se (10.8.31.63) by SRV63089.fspa.myntet.se (10.8.31.64) with Microsoft SMTP Server (TLS) id 15.0.1367.3; Mon, 8 Oct 2018 11:39:27 +0200
Received: from SRV62317.fspa.myntet.se ([fe80::4583:8a8:dba3:8634]) by SRV62317.fspa.myntet.se ([fe80::4583:8a8:dba3:8634%21]) with mapi id 15.00.1367.000; Mon, 8 Oct 2018 11:39:28 +0200
Content-Type: application/ms-tnef; name="winmail.dat"
Content-Transfer-Encoding: binary
From: Cecilia Hernqvist <cecilia.hernqvist@swedbank.com>
To: Birgitte Bonnesen <birgitte.bonnesen@swedbank.se>
Subject: FW: Intern AML-utredning
Thread-Topic: Intern AML-utredning
Thread-Index: AdRciVVpRZZZ8cXTStu+ujvq5Dx2hAAK0dqAAIz/w9AAAELQ4AAAMB4gAAAOqPA=
Date: Mon, 8 Oct 2018 11:39:27 +0200
Message-ID: <b9293e1558324cc0966bd0c2890fb724@SRV62317.fspa.myntet.se>
References: <0ce0e840c975482f838b1267780ca051@fi.se>
<20432d0248524077b8075b5d42cb2cfc@SRV62317.fspa.myntet.se>
<12e1936b088c43cfb7b99b6763e8109e@fi.se>
Accept-Language: en-US
Content-Language: en-US

Swedbank

Minutes

INTERNAL AND CONFIDENTIAL

Author	Date	Page
Eva de Falck	22 October 2018	1 (24)
Specification	Identification	
The Board of Directors – Swedbank AB	S 13/18	

Present: Lars Idermark, Chair
Ulrika Francke, vice Chair
Bodil Eriksson
Mats Granryd
Bo Johansson
Anna Mossberg
Peter Norman
Annika Poutiainen
Siv Svensson
Magnus Uggla

Camilla Linder
Åke Skoglund

Birgitte Bonnesen, CEO
Anders Karlsson, CFO
Eva de Falck, Secretary of the Board of Directors

Ola Laurin, Head of LC&I	§ 4c
Charlotte Elsnitz, Head of Baltic Banking	§ 4c
Christer Trägårdh, Head of Swedish Banking	§ 4c
Ragnar Gustavii, Head of CEO Office	§ 4c
Carina Strand, Head of Group HR	§ 4f
Cecilia Hernqvist, Chief Compliance Officer	§§ 4c, 5
Helo Meigas, CRO	§ 6
Lars-Erik Danielsson, CCO	§ 7
Tomas Hedberg, Head of Group Treasury	§ 8
Ingrid Harbo, Chief Audit Executive	§ 9
Patrick Honeth, Deloitte	§ 10

Apologies of absence: Roger Ljung

Date: 22 October 2018

Venue: Swedbank Head Office, Landsvägen 40, Sundbyberg, Sweden

Swedbank

Minutes

INTERNAL AND CONFIDENTIAL

Author	Date	Page
Eva de Falck	22 October 2018	2 (24)
Specification	Identification	
The Board of Directors – Swedbank AB	S 13/18	

§ 1 OPENING OF THE MEETING

The Chair, Lars Idermark, opened the meeting and welcomed everybody. It was noted that all presentations shown at the meeting will be uploaded on Directors Desk directly after the meeting.

Lars Idermark also informed that the CEO-update today will focus on Anti Money Laundering actions and Money Laundering mitigating measures in different parts of Swedbank Group.

§ 2 CONFLICT OF INTEREST TO REPORT AS REGARDS ANY OF THE ITEMS ON TODAY'S AGENDA

[redacted]

§ 3 APPROVAL OF THE MINUTES

[redacted]

§ 4 CEO UPDATE

§ 4a CEO REPORT

[redacted]

§ 4b CENTRAL BANKS

[redacted]

Swedbank

Minutes

INTERNAL AND CONFIDENTIAL

Author	Date	Page
Eva de Falck	22 October 2018	3 (24)
Specification	Identification	
The Board of Directors – Swedbank AB	S 13/18	

[redacted]

§ 4c AML ISSUES

[redacted]

Swedbank

Minutes

INTERNAL AND CONFIDENTIAL

Author	Date	Page
Eva de Falck	22 October 2018	4 (24)
Specification	Identification	
The Board of Directors – Swedbank AB	S 13/18	

[redacted]

§ 4d CUSTOMER SATISFACTION UPDATE

[redacted]

§ 4e SALE OF BUSINESS IN LUXEMBOURG

Swedbanks chef: ”Hur fan kunde det här hända?”

Danske Banks estniska penningtvättsskandal hänger över Swedbanks koncernchef Birgitte Bonnesen, trots att hon levererade en stark kvartalsrapport som fick aktien att stiga. Swedbank är nämligen väldigt stor i Baltikum.

Birgitta Forsberg

Publicerad 2018-10-23

Swedbanks vd Birgitte Bonnesen. Foto: Tomas Oneborg

Så fort Swedbankchefen Birgitte Bonnesen fick höra om Danske Banks penningtvättskandal i Tallinn flög hon dit.

– Jag frågade: ”Hur fan kunde det här hända? Varför har ni inte gjort något?”

Hon besökte landets finansinspektion och centralbank samt träffade politiker. Då fick hon veta att den estniska finansinspektionen informerade den danska finansinspektionen 2007, 2009, 2012, 2013 och 2014 – utan att något hände.

Men 2014 kom en ny penningtvättslag i EU som gav den estniska finansinspektionen makt att agera och då gav inspektionen Danske Bank ett föreläggande. Året därpå var det kontakten ur för tvättmaskinen.

Det var utlänningar, det vill säga icke-ester, som tvättade pengar via Danske Bank. Swedbank har varit näst störst på transaktioner över den estniska gränsen, efter Danske Bank, enligt en färsk rapport från den estniska centralbanken.

– Vi ska ha en stor andel, eftersom vi har en stor marknadsandel, säger Birgitte Bonnesen.

I förhållande till sin marknadsandel gör Swedbank inte överdrivet många sådana affärer, enligt rapporten. Ändå har Swedbank tiotusentals icke-estniska kunder.

Vad skiljer era icke-estniska kunder från Danske Banks?

– Det är en jätteskillnad. För att vara kund i Swedbank måsta du ha en fysisk länk till landet. Du måste ha en fabrik där, eller ett försäljningskontor eller någon annan typ av verksamhet. Om du

är privatkund måste du till exempel ha en anställning i ett estniskt bolag eller vara inskriven på ett universitet.

Ni har gått igenom era transaktioner med Danske Bank 2007–2015, vad hittade ni?

– Ja. Vi hittade ingenting. Vi har gått igenom alla kunder som var med i mediernas rapportering om Danske Bank och ingen av dem är, eller har varit, kunder i Swedbank. Inte en enda.

Är inte det konstigt?

– Nej, det är inte ett dugg konstigt. Alla de där kunderna är väldigt non-resident. De har inte haft någon verksamhet i Estland. Det är inte konstigt att de inte fanns hos oss.

Ändå varnade myndigheterna i Lettland och Litauen Swedbank för brister i arbetet med att förebygga penningtvätt, 2016 respektive 2017.

Ni har 3,3 miljoner kunder i Baltikum, hur vet ni exakt vad de gör?

– Vi följer upp vårt kundregister hela tiden. Vi delar in i riskklasser och uppdaterar en gång om året. Så vi har koll på om kunderna ändrar beteende. Om ett utländskt bolag slutar tillverka i Estland upptäcker vi det direkt.

Kan ni garantera varenda enskild transaktion?

– Det är det som är målet, att du kan fånga ett avvikande beteende. När jag senast var i Litauen ringer de från banken och säger att ”nu är ditt kort spärrat, det har använts i Litauen”. Då hade jag inte varit i Litauen på ett år.

Vad säger du om Danske Banks penningtvätt?

– Jag vet inte vad jag ska säga. Det är jättetråkigt. Det har gjort att Estland ifrågasätts på ett helt onödigt sätt.

I Lettland är kötiden 30 sekunder och där är kundnöjdheten störst.

Men nog om penningtvätt, Birgitte Bonnesens akilleshäl är den usla kundnöjdheten. Hon hade order om göra kunderna nöjdare när hon tillträdde 2016, men har inte lyckats. I stället skvalpar Swedbank fortfarande längst ner i kundnöjdhetsrankningen SKI tillammans med Nordea, medan SEB ligger lite högre och Handelsbanken skyhögt över.

– Jag vet. Helt fruktansvärt. Nu har vi gjort en sorts task force i koncernledningen. Oavsett om du jobbar med risk eller var du jobbar så måste du hjälpa till med kundnöjdhet. Nu mäter vi själva vad 30 000 kunder tycker, säger Birgitte Bonnesen.

Huvudproblemet är att kunderna inte anser att Swedbanks banktjänstemän är tillräckligt tillgängliga. Kötiden till telefonbanken kan vara en halvtimme.

– I Lettland är kötiden 30 sekunder och där är kundnöjdheten störst.

Handelsbanken har mer än dubbelt så många kontor i Sverige, kan skillnaden bero på det?

– Nej, men en sak de är jätteduktiga på är uppfattningen att varje kund har en personlig bankman. De har också en annan kundstock, mer välbeställda personer.

Men även SEB har mer välbeställda kunder och ligger endast strax över Swedbank i kundnöjdhet.

Målet är ändå att Swedbank ska finnas på fler ställen, bland annat via så kallade pop-up-kontor, alltså mer tillfälliga kontor.

Ny kritik från privatkunder kan tänkas välla upp mot banken eftersom den är väldigt stor på marknaden för företagsobligationer. Bland de företag som gett ut företagsobligationer via bankerna finns nämligen de bostadsutvecklare som nu skakar.

Bästa hälsningar/Best regards

Birgitta Forsberg

Reporter & krönikör/Reporter & Columnist

Svenska Dagbladet

Tel/Ph. +46-8-135117

Den mån 12 aug. 2019 kl 11:07 skrev Langrot Thomas <Thomas.Langrot@ekobrottsmyndigheten.se>:

Hej Birgitta

Jag behöver få verifierat vad som gått ut till allmänheten, dels papperstidningen men även det som publicerats på webben. Jag har inte inloggning till Svd så du får jättegärna skicka mig webbversionen inkl en kopia på det ni lagt ut av bandinspelningen (usb?).

Mvh

Thomas Langrot

Onsdag 24 oktober 2018

↘ -1,72% OMX-S, I ÅR -2,58% | ↘ -0,50% DOW JONES KL 22, I ÅR +1,91%

SVENSKA DAGBLADET

↗ 10,35 EURO, +3 öre | ↗ 9,03 DOLLAR, +2 öre

SvD NÄRINGSLIV

Annika Creutzer: **Orolig efter skandalturerna i Danske Bank? Fem faktorer att tänka på som bankkund.**

■ Sverige | Sid 8

Stockholm i går

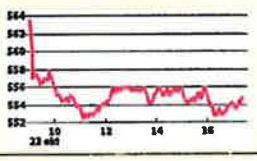

Stockholm 6 mån

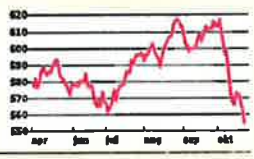

→ Q3-rapporter 2018 | SvD.se **Swedbanks koncernchef Birgitte Bonnesen.** Foto: Tomas Oneborg

Så undgick Swedbank den estniska penningtvätten

■ Swedbanks koncernchef Birgitte Bonnesen levererade en stark kvartalsrapport i går trots att banken är väldigt stor i Baltikum, plågat av pennningtvättrykten. Sverige | Sid 4

"Telia har valt en riskfylld väg"

Tele 2:s avgående vd Allison Kirkby menar att telekomföretag bör satsa på att investera i teknik och infrastruktur i stället för att som Telia, genom köpet av Bonnier Broadcasting, bli en aktör som också levererar innehåll.

■ Sverige | Sid 7

850

Saabanställda kommer att få lämna sina jobb när försvarskoncernen strukturerar om. Dessutom får aktieägarna skjuta till 6 miljarder kronor i en nyemission. I SvD-intervjun varnar vd:n Håkan Buskhe för att cyberhoten kommer att förändra allt för militären och Saab.

■ Sverige | Sid 6

Patricia Hedelius: **Egentligen borde de fyra storbankerna ha ett slagläge.**

■ Sverige | Sid 5

Har du koll på hur dina kollegor faktiskt mår?

Ibland kan det vara svårt att tyda signalerna på att en kollega mår dåligt. Vi kombinerar trygga försäkringar med förebyggande hälsofönster. Du får bättre koll på läget och vi kan sätta in åtgärder i tid. Tillsammans skapar vi Hälsosamma Medarbetare.

På BUP med Stella nu på morgonen. Bör vara på plats vid 11.

Fortfarande hängig 😴 Anna

Jobbar hemifrån, kommer hantverkare idag / Jennie

Vaknade med värsta huvudvärken 😭, tar en tablett och somnar om. Kommer när jag mår bättre - Fredrik

EURO ACCIDENT försäkring + hälsa

Sjukvårdsförsäkring • Sjuktörsäkring • Rehabiliteringsförsäkring • Samtalsstöd • Kontakta din försäkringsrådgivare! euroaccident.se/halsosammedarbetare

NYHETER

"Vi har gått igenom alla kunder som var med i mediernas rapportering om Danske Bank och ingen av dem är, eller har varit, kunder i Swedbank. Inte en enda", säger Swedbanks koncernchef Birgitte Bonnesen.

Birgitte Bonnesen: "Hur fan kunde det här hända?"

Danske Banks estniska penningtvättsskandal hängde över Swedbanks koncernchef Birgitte Bonnesen, trots att hon levererade en stark kvartalsrapport som fick aktien att stiga. Swedbank är nämligen väldigt stort i Baltikum.

Birgitta Forsberg
birgitta.forsberg@svd.se

Så fort Swedbankchefen Birgitte Bonnesen fick höra om Danske Banks penningtvättskandal i Tallinn flög hon dit.

– Jag frågade: "Hur fan kunde det här hända? Varför har ni inte gjort något?"

Hon besökte landets finansinspektion och centralbank samt träffade politiker. Då fick hon veta att den estniska finansinspektionen informerade den danska finansinspektionen 2007, 2009, 2012, 2013 och 2014 – utan att något hände.

Men 2014 kom en ny penningtvättslag i EU som gav den estniska finansinspektionen makt att agera och då gav inspektionen Danske Bank ett föreläggande. Året därpå var det kontakten ur för tvättmaskinen. Det var utlänningar, det vill säga icke-ester, som tvättade pengar via Danske Bank. Swedbank har varit näst störst på transaktioner över den estniska gränsen, efter Danske Bank, enligt en färsk rapport från den estniska centralbanken.

– Vi ska ha en stor andel, eftersom vi har en stor marknadsandel.

I förhållande till sin marknadsandel gör Swedbank inte överdrivet många sådana affärer, enligt rapporten. Ändå har Swedbank tiotusentals icke-estniska kunder.

Vad skiljer era icke-estniska kunder från Danske Banks?

– Det är en jätteskillnad. För att vara kund i Swedbank måste du ha en fysisk länk till landet. Du måste ha en fabrik där, eller ett försäljningskontor eller någon annan typ av verksamhet. Om du är privatkund måste du till exempel ha en anställning i ett estniskt bolag eller vara inskriven på ett universitet.

Ni har gått igenom era transaktioner med Danske Bank 2007–2015, vad hittade ni?

– Ja. Vi hittade ingenting. Vi har gått igenom alla kunder som var med i mediernas rapportering om Danske Bank och ingen av dem är, eller har varit, kunder i Swedbank. Inte en enda.

Är inte det konstigt?

– Nej, det är inte ett dugg konstigt. Alla de där kunderna är väldigt non-resident. De har inte haft någon verksamhet i Estland. Det är inte konstigt att de inte fanns hos oss.

Men hon medger att myndigheterna i Lettland och Litauen varnade Swedbank för brister i arbetet med att förebygga penningtvätt, 2016 respektive 2017.

Ni har 3,3 miljoner kunder i Baltikum, hur vet ni exakt vad de gör?

– Vi följer upp vårt kundregister hela tiden. Vi delar in i riskklasser och uppdaterar en gång om året. Så vi har koll på om kunderna ändrar beteende. Om ett utländskt bolag slutar tillverka i Estland upptäcker vi det direkt.

Kan ni garantera varenda enskild transaktion?

– Det är det som är målet, att du kan fånga ett avvikande beteende. När jag senast var i Litauen ringer de från banken och säger att "nu är ditt kort spärrat, det har använts i Litauen". Då hade jag inte varit i Litauen på ett år.

Vad säger du om Danske Banks penningtvätt?

– Jag vet inte vad jag ska säga. Det är jättetråkigt. Det har gjort att Estland ifrågasätts på ett helt onödigt sätt.

Men nog om penningtvätt, Birgitte Bonnesens akilleshäl är den usla kundnöjdheten. Hon hade order om göra kunderna nöjdare när hon tillträdde 2016, men har inte lyckats. I stället skvalpar Swedbank fortfarande längst ner i kundnöjdhetsrankningen SKI tillammans med Nordea, medan SEB ligger lite högre och Handelsbanken skyhögt över.

– Jag vet. Helt fruktansvärt. Nu har vi gjort en sorts task force i koncernledningen. Oavsett om du jobbar med risk eller var du jobbar så måste du hjälpa till med kundnöjdhet. Nu mäter vi själva vad 30 000 kunder tycker.

Huvudproblemet är att kunderna inte anser att Swedbanks bankkjänstemän är tillräckligt tillgängliga. Kötiden till telefonbanken kan vara en halvtimme.

– I Lettland är kötiden 30 sekunder och där är kundnöjdheten störst.

Handelsbanken har mer än dubbelt så många kontor i Sverige, kan skillnaden bero på det?

– Nej, men en sak de är jätteduktiga på är uppfattningen att varje kund har en personlig bankman. De har också en annan kundstock, mer välbeställda personer.

Men även SEB har mer välbeställda kunder och ligger endast strax över Swedbank i kundnöjdhet.

Målet är ändå att Swedbank ska finnas på fler ställen, bland annat via så kallade pop-up-kontor, alltså mer tillfälliga kontor.

Ny kritik från privatkunder kan tänkas välla upp mot banken eftersom den är väldigt stor på marknaden för företagsobligationer. Bland de företag som gett ut företagsobligationer via bankerna finns nämligen de bostadsutvecklare som nu skakar. ■

advokatfirmaet
ERLING GRIMSTAD
Adresse: Gaustadalléen 21, 0349 Oslo
T: 997 97 542 • E-post: eg@governance.no
Web: www.governance.no

Confidential – Attorney client privileged information

MEMO

Swedbank AB
Att: Håkan Bengtsson

Partner in charge: Erling Grimstad
Oslo, 9/10/2018

PRELIMINARY RECOMMENDATION – DANSKE BANK'S CASE RELATED ISSUES

The initial purpose of the assignment, given to us by Swedbank 2/10/2018, is to oversee that the investigation made by Swedbank of past and current employees is objective and thorough. The purpose of this function is to avoid any conflict of interests within the bank and to ensure that the investigation reveals all relevant facts of relevance of the investigation.

This memo describes our preliminary recommendations on how to start the work to oversee the investigations done by Group Security & Investigations Estonia (GSII EE):

1. **Organization and preparations of our role and function.**
2. **Access to any relevant information from GSII EE investigations.**
3. **Analysis of relevant information available from the Danske Bank case.**
4. **Review of relevant requests to Swedbank from the FSA in Estonia and Sweden.**
5. **Review of relevant requests to Swedbank from the FIU in Estonia and Sweden.**
6. **Identify whether there is any legal obligation to submit SAR reports regarding former and current employees.**
7. **Conduct any relevant additional investigation needed to ensure proper and thorough investigation as expected from Authorities in Estonia and Sweden.**
8. **Review of any possible breaches of rules and regulations by former or current employees, that might lead to suspicion of corruption, fraudulent behaviour or other material violations of rules and regulations to be reported to Law Enforcement Agency.**
9. **Safeguarding of the investigations of current and former employees to ensure that investigations is performed in accordance with relevant rules and regulations.**

Erling Grimstad
lawyer

"MAJOR BREACHES OF AML OBLIGATIONS IDENTIFIED IN SWEDBANK ESTONIA

We have identified major breaches of core AML obligations in Swedbank Estonia. Our preliminary investigation reveals that the most serious breaches occurred within the bank's High Risk Non-Resident portfolio. The customers in this portfolio, mainly Russian citizens were protected from Russian government and tax authorities by the management of the bank. The non-compliance with AML obligations, made it possible for private and corporate customers to misuse the bank to conduct suspicious transactions and activities. The majority of the High Risk Non-Resident customers from Russia should never have been accepted as customers according to core AML obligations. We have identified a number of examples where the management of the bank had no certain confirmation of beneficial owners, source of funds, nature of business or proper understanding of the customers, complex business structures. The management of the bank received information from numerous of their Russian HRNR customers stating that they used offshore jurisdictions for security reasons, tax reasons and to minimize the book keeping for the entities.

Summary of findings and observations:

I. *We found several similar risks in Swedbank Estonia as mentioned in the Report on the Non-Resident Portfolio at Danske Bank's Estonian branch of 19 september 2018. We also identified similar risks as publicly known findings from the Deutsch Bank money laundering probe in 2017. There is an obvious risk that employees in Swedbank Estonia might have colluded with customers or facilitated the customers suspicious transactions and activities in Swedbank Estonia.*

II. *The management in Swedbank Estonia failed to comply with core AML obligations, enabling HRNR customers to misuse the bank for money laundering purposes. Numerous of the HRNR customers from Russia should have been rejected any services or products from the bank due to false information or lack of proper information of beneficial owners, source of funds, nature of business and more.*

III. *We have not been able to find any obvious explanation why the management decided to report only a limited number of suspicious transactions and activities from HRNR customers to the FIU in Estonia."*

Utdrag ur: (sid 4.)

High Risk Non-Resident customers of Swedbank Estonia
Draft preliminary status report on AML to Swedbank AB
10 december 2018

Från advokat Erling Grimstad ställd till Chief Compliance Officer, Swedbank AB

We suspect connection with Swedbank and the Danske Bank investigation.

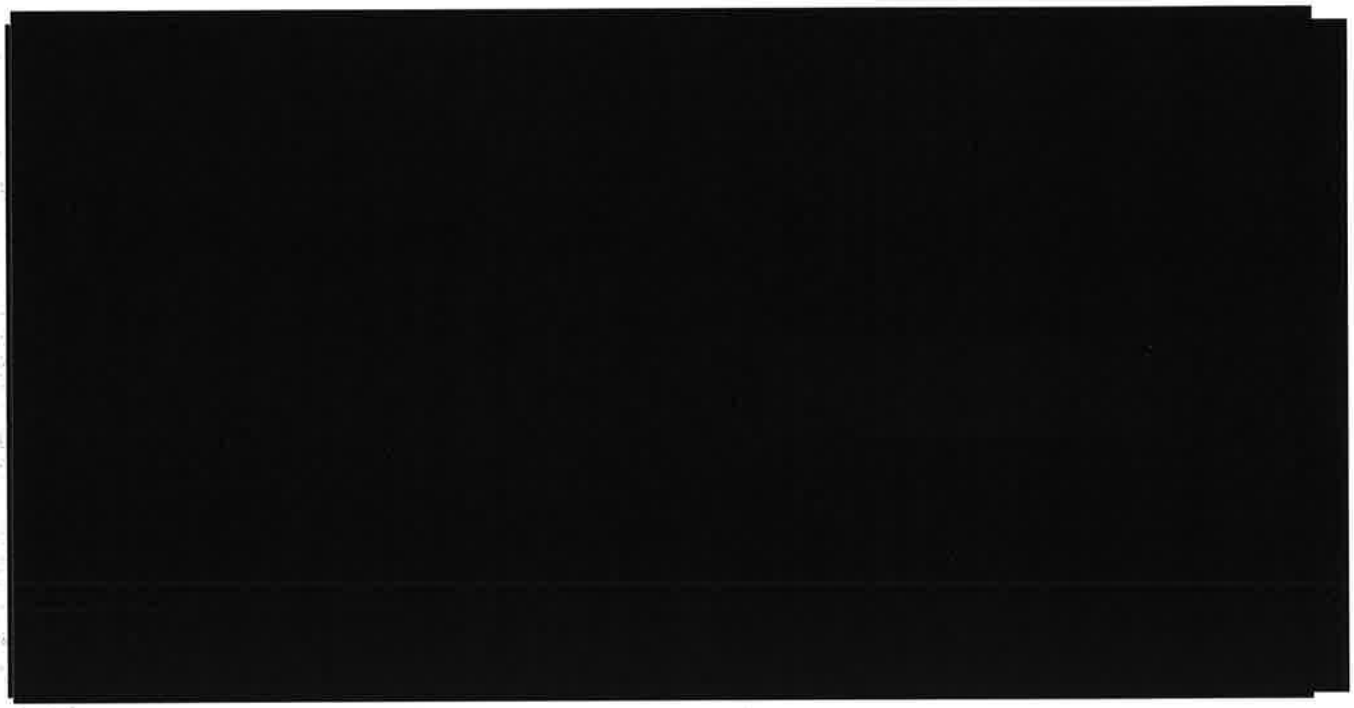

Utdrag ur: (sid 34.)

High Risk Non-Resident customers of Swedbank Estonia
Draft preliminary status report on AML to Swedbank AB
10 december 2018

Från advokat Erling Grimstad ställd till Chief Compliance Officer, Swedbank AB

Protokoll – möte Finansinspektionen 2019-03-01

Deltagare Finansinspektionen: Christina Claesson, Ida Hilander, Erik Johansson, Alexandra Kettis, Christian Lynnewandt (Avd. Chef)

Deltagare Swedbank: Cecilia Hernqvist (Chief Compliance Officer), Håkan Bengtsson (AML Chief Compliance Office), Andreas Hobbelin (AML Chief Compliance Office)

Genomgång

- CH läser upp om NYDFS
- CH läser upp om DOJ
- CH upplyser om att banken önskar att fortsatt vara transparanta och öppna med FI och att man nu fått lov att delge info till FI och baltiska FSAs och ECB, men att banken själva ska ta den första kontakten med myndigheterna och inte FI
- FI har fastsatta möten med andra myndigheter idag
- CH informerar att FI deltagare i möte inte på några omständigheter får dela information om US förfrågan eftersom detta inte är officiellt än
- CH berättar om DBE och "Project Nemo"
- AH menar vi följt DBE pressmeddelanden för uppstart, och uppstart Q3
- CH menar analysen utfördes Q4
- CH påpekar också att analysen omfattar först och främst SWBB och DBE (Estland)
- FI frågar om analysen inte omfattade transaktioner till SWBS
- CH fortsätter med metodbeskrivning
- FI frågar om risk indikatorer på privatpersoner – AH informerar att om de träffades av risk indikatorer i betalningsinfo
- CH fortsätter metodbeskrivning
- CH beskriver resultat av datainsamling och initial analys
- FI frågar om banken analyserat när kunder blivit registrerade och on-boardade
- FI frågar om avslutade kunder kan komma in eller om banken har rutiner för att förhindra att de blir kunder igen
- CH svarar på fråga om avslutade kunder, AH svarar att banken inte analyserat det med registrering och on-boarding datum
- FI frågar om banken utför några körningar/matchningar mot kända mediala namn. AH och CH svarade att det gör man i 1.a linjen löpande
- CH upplyser om FRA, också FTI Consulting men FTI är inte offentlig information.
- FI frågar vad FTI har tagits in för. CH svarar att man har tagit in dem som FRA utan att gå in i detaljer
- FI frågar vem som tagit in FTI och vem de rapporterar till. CH svarar att dessa rapporterar till bankens ledning
- FI frågar om SWBS och DBE transaktioner – CH/AH påpekar att så långt bara varit initial analys
- FI frågar om banken slagit på om VHM i de misstänkta bolagskunderna också är VHM i andra bolag som är kunder i banken

- FI frågar om banken ska fortsätta privatkunder – CH svarar att man jobbar risk baserat och så långt
- FI frågar om kunder som delar samma adresser – AH svarar på att banken måste komma tillbaka på det
- HB upplyser om status på kunder som är hanterade i Project Nemo
- FI frågar om vad man hittat i de man off-boardat. HB upplyser att det är olika saker och olika grunder för off-boarding
- FI frågar om FIU rapportering och bankens rapportering av FIU
- FI frågar om bankens möten med FIU
- FI frågar om FIU i dessa land och deras hjälp
- FI frågar om FIU förfrågan – om den kommer/levereras från samma delar av banken
- FI frågar om banken gjort några liknande analyser på transaktioner efter 2015 (då DBE upphörde med sin non-res portfölj). CH svarar att banken monitorerar transaktioner.
- HB informerar om att banken har och gör många aktiviteter på flöden
- CH informerar mer om rapporten och önskar att FI ska
- FI frågar om banken har hittat något mer i förhållande till DBE rapporten om man hittat något mer efter den rapporten
- FI frågar om man kan få transaktionsflöden
- FI frågar om UG
- CH avslutar med att banken delar rapporten och statistik och att FI får komma tillbaka om de har frågor
- FI frågar om banken har kontroll, om banken har nu mer info om att detta är större än bara DBE
- FI påpekar det att banken måste komma ut med att banken har gjort ett bra jobb på detta (ex. rapporterat till FIUs)
- CH avslutar med att banken är oroliga för det med att information kommer ut från FI och om DBE rapporten kommer ut är det förödande för banken och frågar om FI har rapporterat till Datainspektionen för data breach
- CH delar fysiskt DBE rapporten med FI
- FI påpekar för banken om källskydd och att banken inte initierar granskningar som strider med källskydd och GDPR
-
-
-

From: Cecilia Hernqvist <cecilia.hernqvist@swedbank.com>
Sent: 2018-10-24 18:36:48 +0000
To: Andreas Hobbelin <andreas.hobbelin@swedbank.no>
Subject: FW: Fråga från marknaden

Hej Gregori,

Jag skulle uppskatta om du skickar detta via mig så jag kan rätta ev missuppfattningar!

Se nedan t ex och jag vill bekräfta en annan sak – men återkommer om jag vill ändra ngt mer

Cecilia

From: Helo Meigas
Sent: den 24 oktober 2018 20:08
To: Cecilia Hernqvist
Subject: Fwd: Fråga från marknaden

Begin forwarded message:

> **From:** Gregori Karamouzis <gregori.karamouzis@swedbank.com>
> **Date:** 24 October 2018 at 20:03:30 CEST
> **To:** Birgitte Bonnesen <birgitte.bonnesen@swedbank.se>, Anders Karlsson <anders.karlsson@swedbank.com>, Helo Meigas <helo.meigas@swedbank.se>, Tomas Hedberg <tomas.hedberg@swedbank.se>
> **Cc:** Mattias Mauritzon <mattias.mauritzon@swedbank.com>, Peter Stenborn <peter.stenborn@swedbank.com>, Magnus Alvesson <magnus.alvesson@swedbank.com>, Annie Ho <annie.ho@swedbank.com>, Charlotta Rydin <charlotta.rydin@swedbank.com>
> **Subject: Fråga från marknaden**
>
> Så att vi alla säger samma sak på frågan om hur vi kunnat gå igenom Danskes kunder mot vår kunddatabas och vad vi exakt gjort:
>
> - vi har gjort en ~~portföl~~janalys på transaktioner mellan Danske och Swedbank mellan åren 2007 och 2015
>
> - vi har använt oss av av olika ~~källor~~ riskindikationer för att scanna av vår kundbas. ~~En källa har varit Magnitsky profilerade bolag akten (listan) - där individer och företag omnämns - en annan har varit mediaartiklar genom åren där individer och företag pekats ut som misstänkta av oegentligheter och en tredje har varit utbyte av information mellan oss och andra marknadsaktörer (såsom våra korrespondentbanker) tycker inte vi ska skriva detta —~~Jag tycker inte vi ska tala om vilka risk indikatorer vi har använt, varför ska vi göra detta? Det kommer bara bli följfrågor och så har vi målat in oss i ett hörn.
>
> - en portföljanalys innebär att vi skurit datan på olika ledder utifrån för oss intressanta parametrar, exempelvis geografi, riskklassificering, valutor, kundnamn osv, och sen scannat av enslilda transaktioner. Vi har alltså inte gått igenom alla enskilda transaktioner mellan oss och Danske, men tittat på enskilda transaktioner utifrån vissa parametrar Nej vi har inte tittat på risk klass det är inte relevant
>
> - vi har efter genomlysningen kunnat konstatera att inga kunder, som figurerat i de angivna källorna, varit kunder hos Swedbank. Vi har också kunna bekräfta att vi alltid följt vår policy och agerat i de fallen då vi identifierat misstänkta transaktioner - Vi har ju upprepade ggr sagt att vi inte ska tala i past tense, vi kan ha haft några av dessa som kunder du kan inte ändra budskapen! Vi har inte heller sagt att ingen av de som figurerat inte varit kunder, vi har sagt att de kunder som figurerat i media som kunder i Danske inte är kunder hos oss! Stor skillnad. Och hela genomgången fokuserade på motparterna till våra kunder.
>
> Regards
> Gregori Karamouzis

Message Headers:

Received: from SRV63093.fspa.myntet.se (10.8.31.66) by SRV63093.fspa.myntet.se (10.8.31.66) with Microsoft SMTP Server (TLS) id 15.0.1367.3 via Mailbox Transport; Wed, 24 Oct 2018 20:36:48 +0200
Received: from SRV62317.fspa.myntet.se (10.8.31.63) by SRV63093.fspa.myntet.se (10.8.31.66) with Microsoft SMTP Server (TLS) id 15.0.1367.3; Wed, 24 Oct 2018 20:36:48 +0200
Received: from SRV62317.fspa.myntet.se ([fe80::4583:8a8:dba3:8634]) by SRV62317.fspa.myntet.se ([fe80::4583:8a8:dba3:8634%21]) with mapi id

Förhör

Myndighet
Ekobrottsmyndigheten

Enhet
Stockholm FMK

Signerat av

Signerat datum

Diarienr
9000-K822-19

Hörd person
Hobbelin, Andréas

Personnummer

Den hörde är	ID Styrkt	Sätt	Ställning till misstänkt - målsägande - vittne
Vittne	Ja	Identifierad med passhandlingar	anställd hos Swedbank

Tolk

Språk

Ytterligare information om anledning till förhör
Hörs med anledning av att hans namn förekommer i det material som Ekobrottsmyndigheten tagit i beslag hos Swedbank i Sundbyberg, Stockholm.

Underrättad om misstanke

Underrättad om rätt till försvarare	Godtar den försvarare som rätten förordnar	Försvarare/ombud önskas	Försvarare/ombud närvarande

Förhörsledare	Förhörsdatum	Förhör påbörjat	Förhör avslutat
Björn Sandman	2019-06-12	10:10	11:23

Förhörsplats	Typ av förhör	Förhörssätt
EBM Hantverkargatan 15	RB 23:6	Ljudbandsförhör

Förhörsvittne

Utskrivet av

Involverade personer	Personnummer/Orgnr	Roll
Skjelbred, Thomas		Ombud

Involverad personal	Funktion
Ann-Christin Sandén	Biträdande förhörsledare

Berättelse

I förhöret kallas Andréas Hobbelin för Andréas.
Vid förhöret närvarar ombudet advokat Thomas Skjelbred.

Andréas informeras om att det kommer ske ljudupptagning av förhöret och att förhöret kommer att skrivas ut i sammanfattad form. När förhöret är utskrivet kommer han bli kallad till Ökokrim i Norge för att ta del och godkänna det. Ljudupptagningen kommer att arkiveras i sin helhet.

Andréas informeras om att förundersökningen han hörs i bland annat gäller Grovt Svindleri med anledning av Swedbanks externa kommunikation angående misstänkt penningtvätt i Baltikum.

Andréas och ombudet Thomas Skjelbred delges att åklagaren fattat beslut om att det är yppandeförbud gällande förhöret, det som förhöret handlar om och det som framkommer vid förhöret.

Andréas och Thomas Skjelbred uppger på fråga att de båda har förstått innebörden av yppandeförbud och vad en överträdelse kan innebära.

Bakgrund

Andréas ombeds berätta om vem som är hans arbetsgivare.
Andréas arbetsgivare är Swedbank Norge AS. Men han är placerad under gruppen i Swedbank Group, organisatoriskt under Chief Compliance Officer och Cecilia Hernqvist.

Andreas tillfrågas om han har ytterligare någon arbetsgivare
Andréas har inte någon ytterligare arbetsgivare.

Andréas tillfrågas om vad han har för befattning.
Hans befattning är Senior AML Officer, vilket motsvarar Senior Anti Penningtvättsofficer.

Andréas tillfrågas om hur länge han har varit hos Swedbank.
Han kom till Swedbank Norge-filialen, i mars 2016, då blev han "headhuntad" till filialen, för att vara ansvarig för Anti Penningtvättsarbetet i första linjen i filialen bara.

Andréas tillfrågas vad "första linje" innebär.
Det är den mer operationella delen, första linjen är de som jobbar med att gå igenom alerts i systemen, transaktionsmonitorering och liknande Due Dilligensearbete, bistå de som gör Due Dilligensearbetet men också bistå med rådgivning runt Anti Penningtvätt.
Han var placerad under LC&I i Stockholm, även om han var anställd vid första linjen i Norge.

Penningtvätt
Andréas tillfrågas om han har haft arbetsuppgifter kring misstänkt penningtvätt i Baltikum.
Andreas svarar att han har haft det.

Andréas tillfrågas om under vilken period det har varit.
Första gången Andréas fick någon inblick i Baltikum var i samband med Panama Papers, 2016, han minns inte om det var i mars. Han fick ett mejl skickat till sig som handlade om en kund som heter [redacted] som var kund i LC&I i Stockholm som också var kund i Estland men som kom som kund från Estland, som gjorde en del FX-handel med LC&I i Stockholm *(förhörsledarens anteckning: FX-handel är valutahandel)*. Det var Andréas första kontakt med någonting som har med Baltikum att göra.

Andréas tillfrågas om när det var 2016.
Det var någon gång i mars 2016, runt tiden för Panama Papers. Med anledning av att banken började titta på sina kunder som hade offshore exponering mot Panama Papers fick Andréas ett mejl från LC&I's, KYC Due Diligence Team *(förhörsledarens anteckning: LC&I är det samma som, Large Corporates and Institutions, KYC är det samma som Know Your Customer och Due Diligence Group är det samma som Företagsbesiktnings Grupp)* som frågade om han ville titta på [redacted] en extra check, en "Due Diligence check", utifrån Andréas bakgrund innan han kom till Swedbank.

Andréas till frågas om de arbetsuppgifterna fortgått från 2016.
Han fortsatte att jobba inom LC&I och under 2016 började han eskalera caset av [redacted] vilket betyder att man skulle ta ut kunden. Han fick till slut med sig LC&I-cheferna. Andréas förtydligar att LC&I står för Large Corporates and Institutions.

Han fick en accept från cheferna inom LC&I att de skulle ut. LC&I i Sverige bestämde att [redacted] skulle ut som kund, medan det i Baltikum fortfarande var en form av diskussion. Andréas var övertygad om att den kunden skulle ut.

Under den perioden, efter starten av Panama Papers till att LC&I bestämde sig för att kasta ut [redacted] hade Andréas för första gången en kontakt med Cecilia Hernqvist runt sommaren 2016.

Andréas gav Cecilia Hernqvist ett anonymt case men han kände inte att han nådde det resultat han ville ha. Andréas frågade henne hur han skulle göra och hon rekommenderade honom att gå den eskaleringsväg som han skulle gå i sin organisation. Han gjorde det och det gav till slut resultat.

Under den här tiden sommaren 2016/augusti 2016 så visade det sig att [redacted] hade en koppling till 200 bolag. Andréas fick in listan med 200 bolag och började titta på de bolagen och hittade kopplingar till Mossac Fonseca, Offshore Leaks, typiska offshorebolag.

Andréas eskalerade det igen till Compliance. Han själv var i LC&I, första linjen, och eskalerade till sina kollegor i AML-Compliance, som det hette då och som var ansvariga i banken för alla AML-utredningar. Han fortsatte att eskalera men hörde ingenting. Han fortsatte tillsammans med en till person som har lämnat banken.

Till slut satt han på Compliance, på deras avdelning i Stockholm, det var eventuellt i november 2016, och pratade med Compliance-kollegorna. Där var även Cecilia Hernqvist. Andréas hade aldrig tidigare pratat med henne utan hade bara mejlat om det anonyma caset. Cecilia Hernqvist hörde vad han pratade om och frågade om det var han som hade mejlat i våras eller i somras. Det var så de började prata runt [redacted] och kom fram till att företaget fortfarande inte var "offboardat" helt.

De konstaterade också att Cecilia Hernqvists AML-Compliance-kollegor i andra linjen inte hade agerat på de 200 bolagen. I den vevan började Cecilia Hernqvist trycka på, "att det här måste lösas", Andréas tror att det var i november. Cecilia Hernqvist skickade också en lista från Deutsche Bank till Andréas, där Deutsche Bank hade frågat om en del kunder. Andréas svarade direkt att han kände till några av de kunderna och att de var på listan med [redacted] 200 plus-bolagen, offshorebolagen. Andréas känner till en del om det där och en del av det hade de eskalerat tidigare.

I mellandagarna hörde Finansinspektionen av sig och refererade tillbaka till vårens svar från banken runt Panama Papers och [redacted] Av den anledningen bad Cecilia Hernqvist Andréas om hjälp och samtidigt kom en annan kollega med, Håkan Bengtsson, som också hjälpte Cecilia Hernqvist.

De börjar diskutera runt [redacted] och kring svaret till Finansinspektionen. Andréas var fortfarande i LC&I. I allt arbete som skedde runt Panama Papers och arbetet kring svaret till Finansinspektionen började Andréas hjälpa Cecilia Hernqvist och Håkan Bengtsson med Baltikum. Cecilia Hernqvist och Håkan Bengtsson såg att Andréas var den resurs de kunde använda för att få lite klarare bild av hur det såg ut, eller hur det hade sett ut, i Baltikum.

Från februari 2017 blev Andréas mer eller mindre flyttad, inte formellt, men gradvis mer för att hjälpa till med Baltikum tillsammans med Håkan Bengtsson. Andréas började pendla till Baltikum i stort sett varje vecka från februari, mars 2017.

Andréas tillfrågas om vilken uppfattning han hade om det material han hade sett vid den tiden, när han började samarbeta med Cecilia Hernqvist och Håkan Bengtsson.
Andréas uppfattning var att det nog var värre än vad det var våren 2016, när han fick [redacted] första gången och han såg personer som [redacted] och hela strukturen med allt som var runt det.

Då hade han inte ens insyn i transaktionerna. Då utgick han enbart från Due Diligence-material och det som han själv sökt fram och den egna rapporten han gjorde på

[redacted] i LC & I, för att få ut den kunden. För honom var det klart att den kunden hade en alldeles för hög penningtvättsrisk än vad banken borde ha accepterat.
Det var det som var runt [redacted] och de 200 bolagen, senare i augusti 2016, som var grunden för det Andréas började titta på i februari – mars 2017.

Andréas kom till banken 2016 men är inte bankman. Han har en annan bakgrund, kommer från en granskningsmiljö och ser kanske på det här på ett lite annat sätt. För honom var det här en klart förhöjd penningtvättsrisk i de kunderna som han tyckte att man på något sätt borde få ut ur banken.

Andréas tillfrågas hur bankens reaktion var när han lade fram materialet med [redacted]
Cecilia Hernqvists inställning där och då var att sådana här kunder skulle de inte ha. Håkan Bengtsson var i stort av samma åsikt. De kunderna var inte innanför "riskaptiten". Det var en förhöjd risk och det passade inte in i bankens profil.

Andréas tillfrågas om vad som hände sedan och om de jobbade vidare med det.
Andréas, Håkan Bengtsson och Cecilia Hernqvist var de tre som hade kärnan och de tittade på, vad det var som hade hänt eller vad det är som händer i Baltikum.

Andréas föreslog att man borde ta in en extern, för att utreda och granska. Det började diskuteras namn och Andréas föreslog att de kunde höra med hans gamla chef (*förhörsledarens anteckning: Erling Grimstad)* om han var intresserad av att ta ett sådant uppdrag. Som Andréas kände till då arbetade Erling Grimstad på BDO´s granskningsavdelning och hade tidigare varit chef på Ökokrim. När Andréas tog kontakt med Erling Grimstad skulle Grimstad precis avsluta sitt arbetsförhållande med BDO och starta eget.

Erling Grimstad åtog sig uppdraget och började tillsammans med dem.
De startade "Project Clear" som de flesta känner till genom media. "Project Clear" nämns i vissa fall också som "Project Clean" beroende vem man pratar med.

I Project Clear blev det först och främst fokus på de 200-kunderna plus. I det arbete som de gjorde i februari-mars fick de plötsligt veta att det fanns lite fler bolag runt det här som inte var som de trodde inte bara var [redacted] bolagen. [redacted] är en benämning på rysk kolbolagskoncern som heter [redacted] som kontrolleras av bl.a. [redacted] [redacted] bolagen, de här offshorebolagen, de här 200 plus, de hade man via ägaren [redacted] hittat ytterligare 50 bolag till som var samma typ av bolag. Andréas och hans kollegor tittade på dem och "skulle få bort allting". En del av dessa bolag tog Estland själva bort ganska fort innan Andréas och kollegorna, knapp hunnit in. I efterhand har de också fått reda på att de "offboardat" en del strax innan de kom in.

I Project Clear hade Erling Grimstad sitt "scope" (uppdrag, omfattning) att göra en utredning och titta på anställda som kan ha begått fel. Utredningen skedde genom granskning av e-post, datagranskning samt intervjuer.

Andréas var också en resurs till Erling Grimstad. Från banken var Andréas med i deras "E-discovery" på grund av att han tidigare arbetat med Erling Grimstad och förstod vad de skulle titta på. Samtidigt var Andréas med i "offboarding"/monitorering-delen i Project Clear tillsammans med Håkan Bengtsson och Sven Kivistik. Sven Kivistik kom in som ny i banken som Head of AML eller Head of Anti Penningtvätt i Baltikum men hade arbetat i banken tidigare, runt finanskrisen. De tre skötte "offboardingen" av [redacted] vilket man senare kallade för Focus Client Group eller Focus Clients som var knutet till [redacted] och [redacted] och [redacted]

Håkan Bengtsson hade ett möte med Birgitte Bonnesen och presenterade vad de hade hittat i starten av deras arbete februari/mars, Andréas är inte säker på månaden. Han tror att det var efter det mötet som Birgitte Bonnesen sa att Cecilia Hernqvist inte ska vara med i arbetet eftersom Cecilia Hernqvist kan vara "konfliktad". Det eftersom Cecilia Hernqvist tidigare hade tagit över en Compliance avdelning 2016 som då kanske inte hade gjort sitt jobb tillbaka i tiden.

Man satte Cecilia Hernqvist lite på sidan 2017 på grund av den "konflikten". Helo Meigas (Head of Group Risk Koncernen) kom in i arbetet i gruppen. Men Helo Meigas var inte med i monitorering-delen, där var det endast Andréas, Sven Kivistik, Håkan Bengtsson och Robert Kitt som var Ceo i Estland. Helo Meigas var däremot med på möten som omhandlade mycket av det. På de mötena var också Anna som var juridisk rådgivare till Birgitte Bonnesen i sfären av folk som arbetade med det i Estland. Andréas kommer inte ihåg Annas efternamn.
(*Ovan nämnda "Anna" heter Åsa Andersson – även Lars-Erik Danielsson var med* - Andreas förtydligande vid genomläsning 2019-09-20)

Andréas tillfrågas om hur länge de höll på att arbeta med projektet.
Project Clear där Erling Grimstad var med där tror Andréas att det var slutdatum sista maj som man hade bestämt. Han tror att det sedan drog ut lite på tiden till någon gång i juni på grund av rapporten och innehållet. I samband med detta blev det olika formella rapporter men styckade på olika saker. Det var beroende på vad banken ville presentera internt, eller visa.

Han vet att det bland annat gjordes en rapport som omhandlade anställda, en rapport som omhandlade penningtvättsbrister och en om eventuella träffar/transaktioner som kunde ha varit misstänkt penningtvätt. Det var flera saker som gjordes där men Andréas kommer inte ihåg allting i detalj eftersom det varit så mycket de två sista åren.

De har arbetat i stort sett sex dagar i veckan med jour på helgerna. Det är mycket Andréas vet men allt kan han inte "plocka fram här och nu" men ställs det en fråga vet han säkert konkret vad det handlar om. Men runt maj/juni 2017 var arbetet färdigt. Erling Grimstad presenterade den rapporten för Birgitte Bonnesen, fysiskt.

Andréas tillfrågas om de kände att de var klara när projektet avslutades försommaren/sommarn 2017 eller om de hade mer att jobba med.
Andréas blev tillfrågad av Sven Kivistik att hjälpa honom att ha antipenningtvättsträning av Board of Directors, Management och hela den delen. De hade därför olika "sessions" med Board of Directors, Management, Supervisor Council och Corporate Banking, de affärsområden som tidigare haft högriskkunder eller i vissa fall också "High Risk Non Resident- kunder". Med kundansvariga var de tvungna att ha workshops med träningssessions.

Det gick även från Estland till Lettland, utan att de var klara med Estland. De startade upp den första workshopen i Lettland i juli 2017, gick igenom olika "case", inte alla "kund-case", utan för att illustrera olika exempel, för att visa vilken "riskaptit" de hade dvs. Andréas och Håkan och Banken. De ville visa vad dem inte accepterade. Det innefattade allt ifrån vilken dokumentation som fanns, om de kunde acceptera målvakter som ägare, vilket Andréas säger är ganska vanligt i Baltikum och en del CIS-länder.

Detta var något som han och Håkan Bengtsson initierade själva för att det behövdes göra mer istället för att banken skulle skicka en policy eller en instruktion.

Han och Håkan Bengtsson fick godkänt att pendla till Baltikum varje vecka för att ändra "risk

awareness". I det arbetet kom även Charlotte Elsnitz in som idag är Head of Baltic Banking. Hon tog över efter Pritt Perens en estländare som varit CEO i Estland men också varit Head of Baltic Banking. Hon var väldigt positiv i det arbetet de gjorde. Oavsett vad som sades från gruppen så var det Charlotte Elsnitz som pushade för att han och Håkan skulle få vara i Baltikum, att hon behövde dem där. Charlotte Elsnitz är då första linjen, hon är "Affären"

Formellt blev Andréas flyttad till Cecilia Hernqvists organisation sommaren 2017. Han blev inte flyttad in i AML Compliance utan direkt upp till Cecilia Hernqvist egna organisation som är Chief Compliance Office. Varför det blev så vet han inte, det var en enkel lösning. Förutom han, Håkan Bengtsson och Cecilia Hernqvist var det väldigt få som satt där.

De arbetade med Lettland under sommaren och hösten. Till sommaren/hösten 2017 fick de besked om att Litauen skulle få besök av Finansinspektionen i Litauen. Då tyckte både han och Håkan Bengtsson på vissa grunder att det var en god idé att de skulle åka dit. De hjälpte Litauen så långt det gick att förbereda sig. Inte gällande vilka papper de skulle skicka in eller vad de skulle skicka in och svara på utan mer att titta på vad det var för kunder man haft i Litauen, hur det såg ut och vilken dokumentation man hade.

Han och Håkan Bengtsson hade inte full översikt över vilka transaktioner som fanns utan det kom senare längre fram i tiden. Det som framkommit i media av Erling Grimsta rapporten är att när de hade kommit in 2017 ökade också rapporteringarna om misstänkta transaktioner. Det var mycket tack vare hans och Håkan Bengtssons arbete i Estland, Lettland och Litauen.

Efter FSA-inspektionen november/december 2017 började de gå tillbaka till Estland och arbeta igen. Mycket av det arbete som han och Håkan Bengtsson gjorde var "Ad Hoc", "brandsläckning", ena sekunden drog man honom till ett case i Sverige eller så var det i Baltikum. Han har gjort så mycket han kan på bästa sätt baserat på väldigt få resurser.
De "gick" tillbaka till Estland vintern november/december 2017, efter att de under hösten 2017 sett att en del kunder där inte var utanför "riskaptiten". Inte bara typiska offshorebolag utan andra typer som exempelvis svenska handels- och komanditbolag. De fick bort dem och fortsatte jobba med workshops, med affären i Estland och Lettland. Det var återkommande arbete hela tiden där de hjälpte till med "kundcase". De själva var aldrig något beslutsorgan utan de sa bara ifrån.

Andréas tror att det var runt perioden som de var i Estland i november/december som han fick ett muntligt tips från en som tidigare jobbat i FIU i Estland *(förhörsledarens anteckning; FIU= Financial Intelligence Unit = Motsv Sv Finanspolisen)*. Den personen pratade om Danske Bank och att det var riktigt stort. När den personen sa det tänkte Andréas att de behövde börja titta på det. De hade redan börjat titta på exponeringen som Swedbank Estland hade mot "Magnitsky". De hade hittat några saker där och några av de sakerna hängde ihop med det arbete de hade gjort våren 2017.

Han och Håkan Bengtsson skrev interna rapporten som heter något liknande som, "Swedbank Estonia exposure to the Magnitsky". Efter det började de också titta på en del av den data som de hade tillgänglig och som gällde Danske Bank. Under den här perioden så insåg Andréas att han kunde ta direkt kontakt med Baltikum och deras datacenter och begära transaktionsdata själv, vilket han gjorde.

De hade olika hypoteser och inte bara Danske Bank utan flera andra banker bland annat FBME som varit i media och ABLV som är en lettisk bank, för att se hur en exponering såg ut mot de andra bankerna. De började se ett mönster. De arbetade med olika saker både workshops och transaktioner. Det blev lite halvfärdiga saker under hela starten under våren 2018.

På våren, vid maj någonstans, fick Andréas besked av Cecilia Hernqvist att han måste skynda på med rapporten om exponeringen mot Danske Bank. Han hade då bara haft det arbetet som ett sidoarbete. Han började skynda på med det och fokuset var att titta på Danske Banks egna kunder och inte titta på deras egna kunder. De visste att en del av de här kunderna de hade "offboardade" innan kunde vara utanför bankens riksaptit så fokuset var att identifiera kunderna i Danske Bank och om de var dåliga.

Andréas tycker att han gjorde ett grundligt arbete i excellark och kontrollerade alla motparterna eller kunderna till Danske Bank mot företagsdatabaser, Google sök, ICIJ som är databasen Offshore Leaks, Panama Papers. Han fick en bild av att Danske Banks egna kunder såg dåliga ut och det påverkade indirekt deras egna kunder, oavsett om det var en bankkund som ett "domestic-bolag" eller om det var Volvo eller Scania (liknelse). Oavsett vilka kända eller okända bolag banken hade på sin sida så såg de bara på den exponeringen.

Andréas säger, "eftersom man inte vill ropa varg varg, speciellt inte varken chef eller koncernledningen" så tog det honom tid honom att bli klar. Den 12 juli blev han klar med sin första rapport om Danske Bank som både Liselott Alström som då var Head of AML Compliance i andra linjen, Cecilia Hernqvist och Håkan Bengtsson, var med på något sätt och utformade hur den skulle presenteras.

Birgitte Bonnesen fick rapporten 12 juli som visar en exponering mot Danske Bank på x-antal miljarder som har en exponering i kunderna till Danske Bank som träffar en del riskindikatorer. De riskindikatorerna går först och främst på legala former bl.a."Limited", "Ltd", "LLP" mfl.

Det var sommaren 2018 och Andréas fick besked från Cecilia Hernqvist att hon fått besked från Birgitte Bonnesen att han och Håkan Bengtsson kunde ta in extern hjälp för att på något sätt analysera den här massan. Det visade det sig att materialet de hade från våren, från Danske Bank, och som de hade jobbat med inte var helt fullständigt. De fick ut mer data men det var fortfarande en del datakvalitetsproblem. De tog då in externa firman BDO, Andréas gamla arbetskollegor från BDO, för att endast göra analysen. De hade fått besked att det inte skulle granskas något utan endast analyseras.

BDO hjälpte till att analysera för att hitta mönster/öar eller cluster. De försökte hitta enkla transaktioner eller cluster för att se om det var kunder hos banken eller hos Danske Bank eller om det var kunder i båda bankerna. De hittade det tillsammans med BDO och eskalerade i rapporten som senare blev septemberrapporten om Danske Bank. Rapporten som mer eller mindre omhandlade samma sak men mer att man tagit extern analyshjälp eftersom man inte litade på all datakvalitet i den första rapporten.

I den utredning som gjordes mot motparten i den första rapporten så var den mer djuparbetad än vad det var i den andra rapporten. I den andra rapporten visade en större exponering i Sverige den var väldigt generell. Där hade BDO inte gjort någonting och de själva hade inte haft tid att göra någon analys själva.

Efter den rapporten som kom i slutet av september fick de ett mejl från Cecilia Hernqvist att hon har presenterat det för Birgitte Bonnesen som ska presentera det för styrelsen. De fick en Powerpoint som handlade om vad som ska presenteras för styrelsen. De gav input på det.

Även om Andréas står som författare, vilket han gör på många dokument och han har säkert ändrat i en del dokument, är det inte säkert att han har den sista versionen. Han har aldrig varit den som har skickat något direkt till Birgitte Bonnesen, inte vad han kommer ihåg i

varje fall. Han vet inte om någon har redigerat eller tagit bort eller lagt till saker. Han har i många fall fått en kopia på sista rapporten. Har man inte sagt emot så har man godkänt den som har gått vidare.

Han vet att styrelsen skulle få det presenterat för sig 26-27 september 2018, vilka summor det handlade om i exponeringen mot Danske Bank. Efter det ville Charlotte Elsnitz och de höjda upp det i Baltikum. Cecilia Hernqvist, Helo Meigas, Ragnar Gustavii, Sven Kivistik, Johan Larsson (Head of GSI) alla de och Andréas blev inkallade till ett möte. De gick igenom den interna Danske Bank rapporten. Man upprättade "Project Nemo" där Charlotte Elsnitz tog ägandet för att hon ville ha ordning.

"Project Nemo" handlade om de existerande kunderna banken har och deras exponering till Danske Bank. Det handlade ingenting om de kunderna som redan var "offboardade" även om de, både han och Håkan Bengtsson, uttryckte att de är kunderna som är "offboardade" var den största exponeringen. De hade ofta eskalerat och skrivit, allt från att de behövde resurser till att de behövde formalisera det arbete som han och Håkan Bengtsson gjorde.

Andréas tillägger att han och Håkan Bengtsson inte var en formaliserad grupp, de hade varit en "task-force interim" ihopsatt bara för att lösa problem så fort som möjligt. Då handlade det om att lösa ett problem innan det blev en formell rapport eller liknande, man ville bara få ut kunderna, få bort problemen och rapportera till myndigheterna. Det var mycket "brandsläckning" på det sättet, "Ad Hoc-aktiviteter". (*Andreas och Håkans uppgift var att lösa problem istället för att skriva rapporter. Banken ville inte att de skulle skriva rapporter.* Andreas förtydligande vid genomläsning 2019-09-20)

"Project Nemo" började i oktober någonstans. I förhållande till den exponering som var runt Danske Bank så tog man in Erling Grimstad igen. Han hade hjälpt till under våren 2017.

Andréas tillfrågas om Erling Grimstad togs in i Project Nemo.
Erling Grimstad togs inte in i Project Nemo utan var helt utanför det.

Andréas tillfrågas om han skulle beskriva det som att det som Erling Grimstad sedan gör under hösten om det är en sammanfattning av det de tidigare har gjort.
Andréas säger ja och att det var ganska bra för deras del. Mycket av det de redan visste och som de inte haft möjlighet att skriva om kan man säga kom via Erling Grimstad. För dem var det också kanske bra att Erling Grimstad sammanfattade mycket av det som gick tillbaka i historien. (*Med anledning av att han och Håkan inte fick skriva rapporter.* Andreas förtydligande vid genomläsning 2019-09-20)

GSI (Group Security Investigation AML) i Estland lett av Sven Kivistik tillsammans med Indrek Tibar initierade då en undersökning för att titta på anställda, både existerande och anställda som hade gått. Man tittade både på anställda som gått till Danske Bank eller kommit från Danske Bank men också andra anställda som slutat i banken och som jobbat med högriskkunder. Man identifierade en del anställda som hade jobbat både i Swedbank och i Danske Bank.

Andréas och Håkan Bengtsson fick den rapporten och deras syn på den var att, här behövde de göra mer. De ställde massor av frågor, de flesta frågorna gick enligt "chain of command". Det innebar att Håkan Bengtsson delade mycket med Andréas och Andréas gjorde det med input till honom och så skickade Håkan Bengtsson det vidare. Det var inte alltid att Andréas var i "loopen" på allting och det är därför inte säkert att Andréas fick all information direkt från Cecilia Hernqvist utan informationen kunde gå via Håkan Bengtsson.

Andréas tillägger att han hoppas att han och Håkan Bengtsson oftast hade likadan information. De var inte helt övertygade av rapporten utan de tyckte att de behövde göra mer och Cecilia Hernqvist var enig. Man tog därför in Erling Grimstad eftersom Erling Grimstad tidigare varit och jobbat i Estland, det var därför naturligt att använda honom igen.

Erling Grimstad togs in 2018 på grund av att förbindelsen med exponeringen som banken hade mot Danske Bank och för att det ut information om anställda som Bill Browder hade "gått efter" i Danske Bank. Det visade sig att några av de anställda i Danske Bank också hade varit anställda i Swedbank. (*Erling Grimstad togs in för att granska den rapport som GSI Estland själva hade gjort.* Andreas förtydligande vid genomläsning 2019-09-20)

Erling Grimstad satte igång en granskning igen med fokus på rapporten som GSI hade skrivit. Men för att kunna göra en bedömning av den rapporten var Andréas tvungen att få materialet. Det var mycket material runt den rapporten som omhandlade anställda som hade hanterat de här kunderna. Det materialet fick Erling Grimstad och gjorde sin rapport. Mitt i Erling Grimstads granskningsarbete som han var igång med så fick Erling Grimstad besked att han ganska snart skulle leverera en preliminär rapport över vad han hittat. Det beskedet kom från Birgitte Bonnesen till Cecilia Hernqvist och sedan till Håkan Bengtsson som instruerade Erling Grimstad att den skulle levereras.

Erling Grimstad rapporterade. Andréas tror han själv fick en kopia på rapporten den 13 eller den15 december. Han fick den inte direkt utan Erling Grimstad skickade rapporten till Cecilia Hernqvist och Håkan Bengtsson och sedan fick Andréas en kopia av Håkan Bengtsson.
De kände till mycket av materialet innan och det var som han och Håkan Bengtsson sa att, "nu är det viktigt att man inte sminkar grisen, att man faktiskt säger hur det ligger till här". Det hade egentligen varit mantrat för Andréas och Håkan Bengtsson hela tiden, att de ska försöka på så tydligt sätt som möjligt, med så mycket faktagrund som möjligt säga ifrån, att det inte har varit bra.

Andréas tillfrågas hur han upplever Erlings Grimstads rapport och om han tycker att den visar en rättvis bild av vad de hade sett tidigare.
Andréas säger, absolut det är mer komplicerat och det är svårt att säga ja eller nej på den frågan och det samma gäller nu i efterhand efter Uppdrag Granskning avslöjande och myndigheterna frågar frågor och Andréas kollegor ställer frågor "kan du svara ja eller nej".

Det är inte ett ja eller nej utan är mycket mycket mer, en historia nästan. Han tycker att det resultatet de fick 2017 sa i stort sett samma sak men var "inpackad" på olika sätt. Andréas tror också att Erling som är extern är inne och skriver en rapport 2017 som är allvarligt då och så kommer han, Erling in 2018 så är det klart att Erling vet hur det blev med Danske Bank och då kan han ju heller inte paketera in utan faktiskt säga vad det handlar om.

Andréas tillfrågas om det är hans uppfattning utifrån rapporten han skrev i juli 2018, att det finns ett problem.
Andréas säger det fanns ett problem då. Men det har Han och Håkan sagt hela tiden.
Han kanske skiljer ut sig från sina kollegor men han tycker att han själv har varit ganska klar i sin talan. Banken kan kanske säga att han gjorde förhastade slutsatser men hans bedömning av situationerna har varit, "att det här är så pass allvarligt" och så har han försökt att rapportera det i rapporter på något sätt. Det går inte säga att det är penningtvätt men det finns indikatorer på penningtvätt och det är det som är problemet.

Andréas tillfrågas om vad han menar med "indikatorer" om han skulle beskriva det som misstankar om penningtvätt.
Andréas säger att indikatorer på penningtvätt är flera olika riskindikatorer. Det kan

exempelvis vara adresser, typiska riskindikatorer i en kund t.ex. "Off Shore legal-former" på bolag som LLP, Ltd, Inc, corp m.m. Om de t.ex.har ett offshorebolag med rysk adress och så gör bolaget exempelvis bara transaktioner till Cypern, riskindikatorer som ligger i kunden eller motparten.

Andréas tillfrågas om inte AML i Estland hade jobbat med den problematik som de, den lilla gruppen Task Force, jobbade fram under 2018.
Man måste gå tillbaka till 2017. När de gjorde "Project Clear" och gjorde monitoneringsdelen då gjorde de det samtidigt som den dagliga fungerande monitoreringen. AML Compliance hade då ansvaret för monitoneringen.

Så långt Andréas vet av det som de rapporterade till myndigheterna så vet inte han att de (AML-Estland) har rapporterat något av det. De var svaga helt enkelt på AML-området och det kom fram i andra rapporter också. KPMG (Revision och redovisningsbyrå) var inne 2017 och gjorde en rapport och det har kommit fram att de var svaga på det området.

När Erling Grimstad kom in 2017 och skulle ge råd till banken så sade Erling Grimstad att det saknades en tydlig "Governance-struktur" i första och andra linjen *(förhörsledarens anteckning, Governance=Styrning)* vem som gjorde vad, tredje linjen var nog tydlig men inte första- och andralinjen. Det var det som kanske har ställde till en del av problemen.

Idag hade det inte gått att göra på samma sätt men då gjorde det. Det är egentligen det som de jobbade för, att stärka deras kollegor i andra linjen. Andréas som jobbade i andra linjen i Stockholm försökte hjälpa kollegor i andra linjen Compliance samtidigt som han också hjälpte första linjen AML, antipenningtvätts medarbetare, och affärsfolket och till det management och ledningen, på något sätt att "trycka in det". Det var det de gjorde, rådgivning samt fullt "oversight- perspektiv" *(förhörsledarens anteckning: oversight=tillsyn)* men också "insight" , där de har gått in i "caset" och verkligen försökt att kritisera.

Andréas tillfrågas om det var något problem för banken att ta till sig de rekommendationer som lämnades av Erling Grimstad 2017 och det arbete som Erling Grimstad gjorde då.
Andréas säger att de fick besked och följde upp vid varje rekommendation, utifrån de vad de visste då. Han försökte även förklara för Erling Grimstad efter att de fick hans rapport 2018 där det stod att de inte hade följt upp rekommendationerna. Det var de oeniga om. De hade faktiskt gjort massor av aktiviteter och varje rekommendation som Erling Grimstad hade gett kunde bli fem aktiviteter, Andreas berättar att de har gjort många "Ad Hoc-aktiviteter" baserat på hans rekommendationer. (*Erling hade inte fått tillgång till det material som de hade följt upp.* Andreas förtydligande vid genomläsning 2019-09-20)

Många av Erling Grimstads rekommendationer träffade också in på existerande AML-program som banken var igång med. Det var en del aktiviteter som redan på något sätt täcktes av det. När de fick rapporten 2018 och det stod att de inte gjort någonting, eller i vart fall att Erling Grimstad inte kunde utläsa det, var de kritiska till den delen.

Andréas tillfrågas om hur han skulle sammanfatta rapporten som är daterad 12 juli 2018 och vad man såg.
Han har inte har läst rapporten sedan dess. Han har försökt komma in och läsa den men hittar inte lösenordet.

Utifrån det arbetet som han själv hade gjort som var fokus på motparten, var det klart en stor risk för penningtvättsexponering. Det går inte avgöra om det är penningtvättsrisk eller inte utan att ha underliggande dokumentation, när beskedet är att de inte ska granska. Andra linjen ska inte heller granska utan det är första linjen som göra det. Andra linjen skulle därför göra

analysen för att visa "här har ni en risk och det måste ni titta på och agera på". Andréas bedömning var att, "det ringer i klockorna, det är allvarligt" och så såg det ut.

För den sakens skull såg det inte där och då ut så under 2018 för Danske Bank hade redan gjort sig av med de kunderna 2015-2016 och det fanns därför inte en sådan "urgent" exponering där och då. Men historiskt sett så var det en stor exponering som slog tillbaka på banken.

Andréas tillfrågas om det var kopplingar till Danske Bank.
Det var kopplingar till allt som hade med penningtvättsrisker att göra som Mossack Fonseca, Offshore Leaks, Magnitsky etc. Riskindikatorerna slog också in mycket mot flera, exempelvis Ltd-transaktioner och kunder i Danske Bank som hade Ltd-bolag. Det betydde inte att det bolaget var dåligt men utifrån det Andréas hade tittat på då så såg det i varje fall inte bra ut. Andréas säger, "Åter igen så ville han inte ropa varg varg". Han tycker att de miljarderna som de tog upp där var tillräckligt allvarliga.

Andréas tillfrågas om han kommunicerade något direkt mot Birgitte Bonnesen.
Det gjorde han inte. Första gången som han hälsade på henne måste ha varit innan Uppdrag Granskning kom med sitt avslöjande. Han gick då fram och skakade hand med henne och sa att det var han som är Andréas Hobbelin och som har hjälp till i Baltikum de senaste två åren. Efter Uppdrag Granskning tog hon kontakt med honom vid flera tillfällen.

Andréas tillfrågas vad anledningen var att Birgitte Bonnesen tog kontakt med honom.
Birgitte Bonnesen ville prata om Baltikum. Hon ville veta hur det kunde gå så galet. Första gången som hon tog kontakt med honom var de i kafeterian i Swedbank. Han sa till henne att de kommunicerade fel, han kritiserade bankens kommunikation.

Andréas tillfrågas vilken kommunikation han menade.
Det var kommunikationen utåt till marknaden. Han menade att den var fel.

Andréas tillfrågas vad han fick för svar.
Han kommer inte ihåg, han kan inte citera henne. Han är väl en av de få i banken som inte "orkar gå runt gröten", om de inte tål det så får han väl byta jobb. Han tycker att han var tydlig i det första mötet han hade med henne när de stod i kafeterian. De pratade om [redacted] om en del case och om riskexponeringen som varit. För honom var det uppenbart att banken haft en jättestor risk, penningtvättsrisk, i Baltikum och att man borde ha hanterat det på ett annat sätt. Kommunicerat på ett annat sätt. Han tror att han till och med sa att, hade man i varje fall på något sätt sagt att man självklart har en exponering då hade det också köpt banken tid och de hade kunna visat att banken är "på saken", att man jobbar med det.

För det är inte lätt att veta vad som är vad men utifrån de rapporterna som Birgitte hade fått så var det klart.

Han tror att många i banken oavsett vad de visste eller inte visste så var de inte alla som visste det som Håkan och Andreas visste. Han tror att alla generellt i banken, det ser man också på chatt-forum som går på bankens intranätssida och en del artiklar, att det är klart när banken går ut och säger "vi har inga problem" och vanliga medarbetare som inte ens har insyn säger att, "men hur fan kan man gå ut och säga det här". Han tror att folk är lite överraskade över kommunikationen istället för att om man hade varit lite mer ödmjuka och sagt, "vi jobbar med det, vi har jobbat med det".

Andréas tillfrågas om han minns när i tid det var som han pratade med Birgitte Bonnesen om det.

Det gör han men han minns inte här vid förhöret exakt när det var, men han har det i sin kalender. (*Andreas har det nertecknat i en logg-fil i sin arbetsdator.* Andreas förtydligande vid genomläsning 2019-09-20)

Birgitte Bonnesen ville ha möte med honom och Håkan Bengtsson i krisen som var. De hade möten med henne, han tror att det var tre möten totalt, två på en och samma dag. De lyfte då fram samma sak igen. De repeterade bara det som de hade sagt, det som de pratat om sedan 2017. Så de sa i stort sätt bara samma sak som de alltid hade sagt, vilken exponering de tyckte att det var.

Han måste se kalendern för att veta när det var han pratade med Birgitte Bonnesen. Han är helt säker på att han lade in det i kalendern, men det var efter Uppdrag Gransknings avslöjande, det första programmet.

Första programmet kom och de fick tips om att Uppdrag Granskning hade ca 50 bolag. De bolagen pratade de lite om på mötena. Flera av bolagen var [redacted] offshorebolag vad man tror är knutet till [redacted] Så det var dem de pratade en del om lite andra saker bland annat han som var kundansvarig för [redacted] vad han i tillägg hade för kunder som bland annat nämns i Erling Grimstads rapport, [redacted]

Andréas tillfrågas om det är hans uppfattning att Birgitte Bonnesen har tagit del av de rapporterna som de har tagit fram.
Andréas svarar *både* ja och nej och säger sen att han vet att hon tagit del av en del och att han har mejlkopia på 12/7-rapporten. (*Septemberrapporten förstår Andréas att Birgitte tagit del av i alla fall muntligen, då ledningsgruppen på banken hade ett möte med anledning av den rapporten. När det gäller Erlings rapport vet inte Andréas.* Andréas förtydligande vid genomläsning 2019-09-20)

Efter allt hände insåg Andréas att det gällde att ha kontroll på sina egna saker så han började gå igenom sina mejl och började göra egna sökord så gott det gick. Han hittade mejl till Birgitte Bonnesen som hon fått. Han vet att hon har mottagit juli-rapporten. Han tror inte att han har hittat något mejl där hon har mottagit september-rapporten men han vet ett mejl där det står att hon är informerad, Andréas säger att han vet att hon är informerad, annars hade inte de andra i koncernledning varit med på möten.

Erling Grimstads rapport är han osäker på om hon har tagit del. Men den information Andréas har fått av sina chefer är att hon har fått information. Cecilia Hernqvist har sagt att Birgitte Bonnesen har fått Erling Grimstads rapport. Men eftersom de inte var eniga, det vill säga Andréas, Håkan Bengtsson, Cecilia Hernqvist i Erling Grimstads konklusioner om rekommendationerna, att de inte hade gjort någonting, så blev den förlängd i arbetet. Han tror till och med att han och Håkan Bengtsson sa att när väl rapporten kom i december att, "nu tickar klockan, nu för varje dag som går så tickar klockan".

Det drog ut längre och längre på tiden och han vet att det blev lite dålig stämning mellan Erling Grimstad och Cecilia Hernqvist runt den rapporten för att den var skriven som den var skriven. Cecilia Hernqvist började kritisera Erling Grimstads "scope", att Erling Grimstad gått utanför sitt "scope", och inte gjort det han skulle göra. Andréas utgår ifrån att man har eskalerat. Det är själva poängen med det arbete de gjorde och de skickade det till Cecilia Hernqvist och försökte pusha henne på något sätt för att ge deras bild av det. De räknade med att hon tog de beslut som är riktiga, att de gjorde det för banken, att det eskalerades till styrelsen och CEO.

Andréas tillfrågas om hans uppfattning om Birgittes Bonnsens kunskap/uppfattning när han

hade möten med Birgitte Bonnesen.
Andréas minns inte om han skrev eller pratade med Håkan Bengtsson om det men plötsligt uppfattade han att Birgitte Bonnesen kände till allting, historiskt sätt, men inte om Erling Grimstads rapport.

För honom var det uppenbart att hon visste om riskerna men sen om hon hade läst rapporten eller fått rapporterna skriftligt det är en annan sak. Men att hon fått muntlig information det är han helt övertygad om att hon fått. Det är så det fungerar, att mycket av information är muntlig.

Andréas tillfrågas vem det företrädesvis är som muntligen har informerat Birgitte Bonnesen.
Det var Cecilia Hernqvist som direktrapporterade till Birgitte Bonnesen.

Förhörsledaren informerar Andréas om att det handlar om december 2018 och när Erling Grimstad fick en apropå att han skulle leverera rätt snart. Andréas tillfrågas om hur det var tänkt från början, om det var så att rapporten skulle kommit senare.
Erling Grimstad skulle ha fortsatt. I Andréas värld och som han förstod det hela, eftersom han har jobbat med Erling Grimstad och jobbat med sådana saker, så var Erling Grimstad "mitt i racet". Erling Grimstad uttryckte själv det som, "jag var mitt i racet och var inte ens i närheten av mål".

Det var också både Andréas och Håkan Bengtsson helt övertygade om, att det skulle fortsätta att det inte var färdigt. Han tror kanske att utifrån det lilla Erling Grimstad redan hade rapporterat muntligt så tror Andréas att man också insåg att det var så pass mycket, att det var så pass allvarligt att man kanske inte behövde ha mer. Att Erling Grimstad kanske inte behövde göra mer för att man ska få en konklusion hur det har sett ut i Baltikum, att det kanske räckte med det materialet som fanns. Det var ingen mening att gå in och peka på smådetaljer eller anställda.

Andréas tillfrågas om han med enkla ord kan beskriva skillnaden mellan analys och granskning.
Andréas säger, för att göra det enkelt, analyser är mer "oversight" övergripande för att få hela bilden och granskning för honom är mer när de går in "insight" detaljer på varje kund.

Det var klart i det arbete de hade gjort ska det först och främst vara fokus på analysdelen och det var ingen i första linjen som kunde göra det och därför gjorde Håkan och han det. Endast en analys ger ingen insikt och för att ha kraftfull information nog för att kunna skicka vidare från dem behövde de göra en del granskningar eller utredningar på individuella transaktioner och bolag för att visa. I Andréas server ligger det därför massor av material, flera halvfärdiga analyser eller halvfärdiga granskningar. Allt har inte blivit rapporter och det är ganska klar grund till det, beskedet var att man inte villa ha rapporter på allting och det blev då inte rapporter på allting. Det var ingen heller som efterfrågade det heller.

Håkan och Johan Rosén gjorde en internrapport 2017 som handlade om exponeringen runt "Project Clear" och sedan gjorde Andréas och Håkan Bengtsson deras rapport om Magnitsky exponeringen och Estland såklart hade de inte gjort de rapporterna själva hade aldrig någon frågat dem om de kunde skriva rapporterna.

Andréas tillfrågas angående förkortningen HRNR-kunder, high-risk non-resident kunder, och hur han med enkla ord skulle beskriva vad en sådan kund är.
Om det är bolag är det offshorekunder, offshore – onshore. Kan också var ryska kunder eller CIS-kunder som har något bolag, det är ganska sällan. Majoriteten av kunderna är offshore – onshore eller så är det privatkunder som är utländska kunder, typiska CIS-länder som

Ryssland.

Möte med Finansinspektionen
Andréas tillfrågas om mötet hos Finansinspektionen i mars 2019, och om Finansinspektionen fått tagit del av det som banken sett under de här åren?
Så långt Andreas vet så svarar han, "nej".

Han var med på det mötet och det handlade om Danske Bank exponeringen.

Finansinspektionen hade begärt materialet flera gånger och inte fått det i sin fulla bild. Finansinspektionen krävde i stort sätt att banken skulle infinna sig hos Finansinspektionen. Av den anledningen blev Andréas och Håkan Bengtsson tillfrågad men inte Liselott Alström som var Head av AML Compliance. Liselott Alström var inte med och det kan ha berott på att hon tidigare hade arbetat hos Finansinspektionen. Det blev Andréas, Cecilia Hernqvist och Håkan Bengtsson som var med på mötet hos Finansinspektionen. Finansinspektionen ställde upp ganska kraftfullt, i vart fall med många människor.

Mötet handlade om Danske Bank och Finansinspektionen frågade om en del annat och om vad de (Andréas, Håkan Bengtsson och Cecilia Hernqvist) hade sett. Det ville inte Cecilia Hernqvist svara på.

Andréas tillfrågas vad det var Cecilia Hernqvist inte ville svara på.
Det var avdelningschefen på Finansinspektionen som frågade vad deras bild var gällande exponeringen i Baltikum och fick svaret från Cecilia Hernqvist att, "de har en bild", och mer ville hon inte säga.

Det mötet med Finansinspektionen ville varken Andréas eller Håkan Bengtsson gå på, "det var inte en kul sits att sitta i, att sitta med en myndighet när man vet det man vet och mer eller mindre inte får…"

Andréas tillfrågas om han och Håkan Bengtsson kom till tals någon gång under mötet.
Det tycker han men det var Cecilia Hernqvist som höll i mötet. Det var strängt besked i mejl från Cecilia Hernqvist till Andréas där hon skrev att de skulle ha förhållningsregler inför mötet.

Andréas tillfrågas om han kände att Finansinspektionen inte fick den bild som han sett av hur det låg till i Baltikum.
Andréas säger att beror nog på hur de frågade eller om de inte frågade på korrekt sätt. Hade han suttit där och var den som bestämde så hade han själv kanske gett en annan bild, men det var inte han som bestämde.

Andréas tillfrågas om han fick någon fråga från Finansinspektionen.
Han kanske svarade någon gång men han fick "en handpåläggning" att han inte skulle svara och det kan säkert Finansinspektionen vittna om.

New York State Department Of Financial Services
Andréas tillfrågas om vad han känner till om förfrågan som Swedbank fick under våren 2018 från New York State Department of Financial Services om klienter kopplade till Mossack Fonseca och som nämns om i rapporten 12 juli.
När Andréas var i första linjen i LC&I 2016 så var han med i första rundan förfrågningar och det är ju klart att det var ganska begränsat vad de visste. Det var inte så lätt att ta ut alla data.

När förfrågan kom 2018 gjorde de kanske en mer omfattande datakörning och då visade det

sig att den körningen som man hade gjort i Sverige 2016 inte var komplett och den leddes då av bland annat av Johan Larsson som var Head of GSI. Så det var kanske mer ett misslyckande från 2016 som de skulle rätta upp 2018. Det var då självklart att Baltikum och allt skulle med, det var helt uppenbart, allt skulle upp på bordet. Den förfrågan New York State Department Of Financial Services hade var ganska omfattande, det var inte bara deras kunder utan det var transaktioner och motparter.

De visste att det fanns en del Mossack Fonseca-exponering där men inte exakt hur mycket, det visste de inte förrän senare efter svaret till New York. (*Efter att man jobbat med Danske Bank-rapporterna i juli och september.* Andreas förtydligande vid genomläsning 2019-09-20) Men Andréas skrev mejl till Cecilia Hernqvist, han minns inte om det var i mars. Innan mejlet hade de haft telefonmöte om hur de skulle hantera det. Andréas kom då mer eller mindre i diskussion med Cecilia Hernqvist och Liselott Alström om uppfattningen av vad "Swedbank Group" är.

Hans uppfattning är att Swedbank Group gäller hela gruppen inklusive Baltikum. Deras uppfattning, med stöttning av Clifford & Chanse som gav dem råd, var att man kunde tolka det lite som man vill men att banken tolkar det som det gäller Swedbank AB och filialer, alltså inte dotterbolagen i Baltikum. Det var inte Andréas enig med dem om. Han sa ifrån muntligt och insåg senare att han kanske måste skriva det och skrev det i ett mejl till Cecilia Hernqvist, att bara så att hon vet så har de stor MF, Mossack Fonseca exponering i Baltikum. Han fick då svar tillbaka att, ja men det är därför hon vill ha det "utom scope".

Han kunde inte gå utanför det eftersom det var beslutet i stort. Han är inte jurist, Liselott Alström är en av Sveriges bästa penningtvättsjurister och Cecilia Hernqvist likaså. Han såg det bara utifrån den bild han hade, att Baltikum skulle med.

Andréas tillfrågas vad han menar och vad det innebär med "scop".
Andréas svarar, "utom scope" betyder att det inte ska vara med i leveransen. De inhämtade inte den informationen, de gjorde inte den körningen mot Baltikum vilket gjorde att de heller inte levererade det.

Andréas fick kännedom om Mossack Fonseca redan 2016 och det fanns även i den körning man gjorde då som också var begränsad och som outsourcades till lokala Compliance folk som kanske inte heller hade rätt kompetens, men de hittade någonting.

Men när Andréas och Håkan Bengtsson kom in 2017, och fortsatte jobba 2017 och 2018, så hittade de saker. Han tror till och med att efter sista förfrågan från New York 2018 då skrev han till Cecilia Hernqvist att hon måste göra någonting åt det här. Han fick besked att han då fick skriva ett mejl och skicka ut till alla CEO´s men det gjorde han aldrig för han hade så mycket annat att göra. Men vid varje session i workshopsen, han tidigare har pratat om vid förhöret, så pratade de ändå om det. Så alla Ceos blev på så sätt muntligen informerade att allt som har med Mossack Fonseca att göra är på något sätt "toxic" *(förhörsledarens anteckning: toxic översatt från engelska till svenska betyder giftigt).* Även om man tyckte att Offshore Leaks var lika illa så var just det att New York hade kommit tillbaka en gång till så uppfattades det som riktigt allvarligt och att det kunde bli konsekvenser.

Han har tittat igenom sin mejl. Han har fått frågor och blivit inkallad på intervju internt av Säkerhet på grund av läckage. Jan Fecko som var Head Of Information and Security, han ska sluta i banken nu och börja hos Ericsson, och Olle Kullinger och Hans Strandberg som banken hade tagit in hade en intervju med Andréas. Intervjun handlade om vad Andréas visste om läckaget, eftersom han var författare till en del av dokumenten och var en av få som hade information. De hade en två timmars session med honom.

Andréas tillfrågas om hur det kändes.
Han förstår banken, det är klart det läckte som bara den i banken och det hade aldrig läckt något innan från det material som Håkan och Andreas varit involverade i och plötsligt läcker allting. Det är klart är det få som har information, och det sa väl Hans Strandberg både till Andréas och Håkan Bengtsson, att de var misstänkta, så de förstod att de var misstänkta. Andréas säger, "det är klart man kan alltid hantera anställda på olika sätt".

Andréas tillfrågas om man hade information om Mossack Fonseca 2016.
Andréas säger att man hade lite information 2016.
Lite information om det skickade man 2016 men eftersom scoopet, omfattningen av förfrågan från New York 2018 var mer omfattande, så gjorde det att man fick en större träffprocent än vad man fick på bara kundmassan.

Andréas tillfrågas om hur många det var som jobbade med arbetet med att ta fram svaren till DFS (New York State Department Of Financial Services).
Det var Compliance för GSI, första linjen AML hade inte resurser och det var därför Compliance i andra linjen som gjorde det mesta. Det leddes då av Nicklas Bagelius som annars är Head of Compliance i LC&I. Det var Compliance som försökte göra så gott de kunde baserat på det som de hade.

Andréas var inte så inblandad i det förutom i vad de skulle ta ut och vad han tyckte de skulle skicka. Han var inblandad i vilka lister de skulle hämta ut när det gäller Mossack Fonseca körningen, dvs hur mycket material de skulle hämta från LC&I med Panama Papers. Han var inblandad i utredning av reella träffar och inte träffar, för när körningen gjordes i banken så blev det väldigt mycket "faulse positives". De försökte göra så bra jobb de kunde för att identifiera de som verkligen var Mossack Fonseca, "real positives".

Andréas tillfrågas vem det var som lämnade svaren från banken till DFS.
Varför han tidigare nämnde Olle Kullinger och Hans Strandberg var just för att de frågade honom om han hade sett alla svaren. Andréas säger att han inte kan se att han har alla svaren i sina mejl. Det kan hända att normalt sätt att han har det, nu när banken gör en e-postgranskning på dem, det kan hända att fått svaren men han kan inte minnas att han fick dem. Han vet att han har sett en och det var ett utkast eller liknande av ett dokument. Han vet faktiskt inte alls men vad han kommer ihåg var han inte inblandad i svaren.

Andréas tillfrågas om han har någon uppfattning om Baltikum ingick i de svaren som lämnades till DFS.
Det gjorde dem inte. Han utgår ifrån att Baltikum inte var med för det var det besked som gavs till honom, "vi tar inte med Baltikum för vi ska bara ta med Swedbank AB med filialer och inte dotterbolag". Det var den information han fick från Cecilia Hernqvist och Liselott Alström.

Andréas tillfrågas om han har något mer som han vill berätta om.
Andréas tror att det är viktigt att man förstår att det har gjorts mycket penningtvättsarbete i banken men det arbete som har gjorts av honom och Håkan Bengtsson har gjorts av två personer. De har sprungit överallt, de har förmodligen gjort ett jobb motsvarande det dubbla antalet personer, säg kanske 5-10 personer. De har säkert missat någonting men han tycker att det de har gjort har de i vart fall försökt säga ifrån.

I vissa miljöer är det inte lätt att säga ifrån på det sätt man själv kanske tycker är rätt. Så försöker man göra det så gott man kan så att mottagaren kan "äta orden du säger". Det kanske syns i rapporterna där man skriver "questionable" eller "suspicious", alltså tvivelaktiga eller

misstänkta. Han tycker att de har varit tydliga med att banken har haft otrolig risk i Baltikum. Det går att se i mejlen till Cecilia Hernqvist, att Håkan och han har eskalerat och sagt ifrån om både vad man borde göra och resurser man borde sätta in. Andréas tycker att han och Håkan Bengtsson har gjort vad de var anställda för att göra. Andréas säger sedan "det klart att man kan göra mer eller så kanske någon vill att man ska göra mindre".

Han vet att informationen har blivit delad, han och Håkan Bengtsson de har inte hållit på informationen. Han vet att Cecilia Hernqvist inte har hållit på informationen. Hur det har hanterats "där uppe" det har han bara rykten på och det kan han inte underbygga med fakta.

Andréas tillfrågas om vad han menar med att det har "delats".
"Birgitte har lyft den, styrelsen vet om det, det är glasklart. Ledning och styrelse"

Förhörsledarens anteckning: enligt överenskommelse kommer Andréas ta reda på vilka kalenderdagar det var han hade möten med Birgitte Bonnesen.

Förhöret avslutas klockan 11.23

Fredagen den 20 september 2019 har Andréas Hobbelin läst igenom utskriften av förhöret hos Ökokrim i Oslo.

I de fall Andréas har förtydligat ngt framgår det i texten. Förtydligandet är i förekommande fall utskrivet inom parentes följt av att tillägget skett 2019-09-20.

Förhöret genomläst i sin helhet och godkänt, efter ovan nämnda förtydliganden.

PM

Andréas Hobbelin möte med Birgitte Bonnesen

Myndighet
Ekobrottsmyndigheten

Signerad av

Signerad datum

Enhet
Stockholm FMK

Diarienr
9000-K822-19

Uppgiftslämnare	Datum	Tid
Sandén, Ann-Christin	2019-12-19	10:31

Beslag verkställt	Material för analys
Nej	Nej

Mottaget	Mottaget datum	Tid

Sätt på vilket uppgift lämnats

Upprättad av
Ann-Christin Sandén

Uppgiften avser

Uppgift

I förhör 2019-06-12 med Andréas Hobbelin framgår att han ska återkomma med datum för när han hade möte med Birgitte Bonnesen.

I mejl daterat 2019-08-28 från Andréas Hobbelin till insp Björn Sandman skriver Andréas Hobbelin att han i sin kalender ser att det måste ha varit den 26 februari 2019.

Förhör

Myndighet
Ekobrottsmyndigheten

Signerat av

Signerat datum

Enhet
Stockholm FMK

Diarienr
9000-K822-19

Hörd person
Hobbelin, Andréas

Personnummer

Den hörde är	ID Styrkt	Sätt	Ställning till misstänkt - målsägande - vittne
Vittne	Ja	Id kontrollerad tidigare	

Tolk

Språk

Ytterligare information om anledning till förhör
Kompletterande vittnesförhör gällande Grovt Svindleri.

Underrättad om misstanke

Underrättad om rätt till försvarare	Godtar den försvarare som rätten förordnar	Försvarare/ombud önskas	Försvarare/ombud närvarande

Förhörsledare	Förhörsdatum	Förhör påbörjat	Förhör avslutat
Björn Sandman	2020-09-15	09:10	11:24

Förhörsplats	Typ av förhör	Förhörssätt
ØKOKRIM, Oslo, Norge	RB 23:6	Ljudbandsförhör

Förhörsvittne

Utskrivet av
AS-BS

Involverade personer	Personnummer/Orgnr	Roll
Skjelbred, Thomas		Ombud

Involverad personal	Funktion
Ann-Christin Sandén	Biträdande förhörsledare

Berättelse

Förhörsprotokoll med Andréas Hobbelin daterat 2020-09-15 bifogas detta dokument.

Bilaga

001_Förhör Andréas Hobbelin 2020-09-15

Bilaga till Förhör 2020-09-15 09:10, diarienr 9000-K822-19

Beskrivning

Förhöret inleds av politiinspektør Roger Broen.

Avhøret er gjennomført ved ØKOKRIM, Oslo - Norge med bistand fra politiinspektør Roger Broen, tirsdag 15.09.20 kl. 09.10, 0908-1123/1138.

Tilstede:

-Vitnet Andreas Hobbelin

-Advokat Thomas Skjelbred, som representerer Hobbelin

-Inspektør Ann-Christin Sandèn, EBM

-Inspektør Björn Sandman, EBM

-Politiinspektør Roger Broen, ØKOKRIM

Pi Roger Broen innledet avhøret med å gjøre vitnet Andreas Hobbelin kjent med de norske straffeprosessuelle reglene som gjelder ved avhør av vitne i Norge, som følger:

Gjort kjent med:

-saken, Ekobrottsmyndighetens etterforsking rettet mot Swedbank,

-vitneansvaret,

-at man ikke har plikt til å forklare seg for politiet,

-sin rett etter straffeprosessloven § 123 til ikke å svare på spørsmål som kan utsette vitnet selv eller noen av ens nærmeste for straff, vesentlig tap av sosialt omdømme eller vesentlig velferdstap,

-at det blir tatt lydopptak,

Vitnet Andres Hobbelin bekreftet at han var villig til å forklare seg som vitne i Ekobrottmyndighetens sak.

Deretter overlot pi Roger Broen den videre gjennomføringen av avhøret til Ekobrottsmyndigheten ved inspektør Ann-Christin Sandèn og inspektør Björn Sandman.

Ekobrottsmyndighetens dokumentation

Andréas Hobbelin kallas i förhör för Andréas.

Andréas informeras om att det kommer ske ljudupptagning av förhöret och att förhöret kommer skrivas ut i sammanfattad form. När förhöret är utskrivet får han komma tillbaka till Økokrim och läsa igenom förhöret. Ljudupptagningen kommer att arkiveras i sin helhet.

Andréas har innan förhöret fått möjlighet att ta del av fem dokument. Dessa dokument förevisas även för Andréas vid förhöret, se notering i förhöret vid respektive dokument.

Andréas informeras om att han kommer förevisas ett dokument samt en bilaga.

***Swedbank Estonia transactions with Danske Bank and exposure to the Magnitsky case,* daterad 2018-01-03.**

Bilagan heter, *Amendment to the report re Swedbank Estonia transactions with Danske Bank and exposure to the Magnitsky Case*

(Fhls ant, beslag 2019-9000-BG369-20 och BG369-21)

Andréas Hobbelin har fått tagit del av dokumenten innan förhöret.

Andréas tillfrågas om han har läst igenom rapporterna han nu förvisas.

Andréas svarar Ja, ja.

Andréas tillfrågas om vad han kommer av arbetet kring rapporterna.

Andréas svarar att det var ett arbete som han och Håkan Bengtsson gjorde tillsammans, men själva analysarbetet, inhämtning och bearbetning av information var det till största del Andréas som gjorde.

Håkan Bengtsson var en kvalitetsförsäkrare i arbetet med rapporten. Andréas gjorde mycket av gransknings- och utredningsarbetet. Andréas säger att det var en rapport som de skickade direkt till Cecilia Hernqvist, Chief Compliance Officer i Swedbank.

Andréas tillfrågas om vad bakgrunder var till att man arbetade med rapporterna.

Andréas berättar att bakgrunden, det går tillbaka till 2017 där de såg en del exponering mot högriskmotparter, motparter och kunder som hade misstänkliga indikationer, riskindikationer inom sig. När det 2017 i Litauen hade en tillsyn från Finansinspektionen i Litauen fick de ut en del data. Litauiska myndigheter ville se på ett års data tillbaka i tiden, kanske 2016-2017 ungefär. När de för första gången fick tag i en sådan stor mängd med data kunde de också söka på en del av de riskindikatorer de hade sett 2017.

Typisk riskindikator kunde exempelvis vara "offshore-bolag", LTD, de sökte på British Virgin Islands i adressen, UK-bolag eller LLP-bolag.

Under tiden som Andréas höll på med analysarbetet och internt mejlade med Litauen så mötte Andréas en kollega som hade arbetat i den Estniska FIU (Estniska Finanspolisen) och hade börjat arbetat i Swedbank

De började prata om att Andréas hade sett en del data i förbindelse med Danske Bank. Andréas säger att de hade gjort små stickanalyser på begränsad data de hade och tittat lite närmare på Litauiska datan de hade mot Danske Bank och att Andréas hade hittat stick.

Andréas fick ett tips från kollegan som innebar att Danske Bank "är mycket, mycket större än du tror". Andréas säger att kollegan ville väl inte säga det formellt men sa, "Se extra noga på

Danske Bank". Utifrån den förbindelsen gjorde Andréas det, utifrån den information de hade tillgänglig, från lite olika källor.

Andréas säger att det här arbetet var "embryot" till att undersöka utifrån den information de hade tillgängliga, "finns det någonting här vi behöver gå vidare med". Andréas säger att det här var det som initierade det senare utdraget av data kring Danske Bank och Swedbank samt att det här gällde bara Swedbank Estland.

När de senare gjorde utdraget av mer data, vinter-våren 2018 då gäller det Swedbank Baltikum och bara Danske Bank Estland.

Det här gav dem en indikator på att det fanns mer att göra och det som kom efteråt var egentligen det som Andréas initierade. Andréas säger att det inte var initierat från Cecilia Hernqvist, det var initierat av Andréas och sanktionerat/rekommenderat eller stöttat av Håkan Bengtsson och godkänt av Cecilia Hernqvist.

Andréas tillfrågas om vad de såg när de hade gjort jobbet som han beskriver som ett "embryo". Andreas sa att det fanns saker som de behövde titta vidare på.

Andréas svarar att i den begränsade mängden var det en del kunder som de identifierade och som var kopplade direkt mot Magnitskij-Caset. Andreas säger att det också var väldigt begränsat i scopet, för att när man såg på Magnitskij-Caset eller liknande launderomats, Azerbaijani Laundromat, Moldovan Laundromat, Russian Laundromat så är det en del bolag som har "ploppat upp" i media och då gjorde de sökningar mot dessa bolag.

Det här initiala arbetet var mer om, finns det uppenbara förbindelser. Andréas säger att det hänger ihop med skrivelsen banken fick från Bill Browders advokatfirma, 2013-2014 som är kopplat till Magnitskij.

(Förtydligande vid genomläsning 2020-09-17, Memo Magnitsky från 2013 av Johan Rosén, adresserat till Birgitte Bonnesen och Cecilia Hernqvist)

Lite av spåren som hittas i det här arbetet hade banken redan tittat lite på åren innan. Som Andréas minns det från 2013-dokumentet var Birgitte Bonnesen då Head of Baltic Banking och Cecilia Hernqvist var Leagal Adviser eller liknande.

Andréas berättar vidare, att de som då gjorde analysen eller undersökningen kom kanske till en annan konklusion eller förståelse av vilken risk det här var än vad Andréas och Håkan Bengtsson gjorde i januari 2018 och vad de såg under våren 2017, relaterat till projekt Nemo.

Andréas säger att det var uppföljningspunkter (Amendment), några specifika kunder som följdes upp. Om Andréas minns rätt så var några aktiva och några var "offboardade". En del av kunderna hade Swedbank problem med att få ut, av olika anledningar. Det var en mix av olika kunder och det var embryot som fick Andréas och Håkan Bengtsson att inse att de kanske behövde göra något mer.

Andréas tillfrågas om banken började med "offboarding" av det arbetet som resulterade i ovan rapport/rapporter.

Andréas svarar att det delvis skedde med anledning av det. En del av bolagen hade redan identifierats innan av Estland utifrån vad Andréas kan se i rapporten. Andréas säger att han vid den här tidpunkten hade fått besked av en lokal kollega i Estland att några av kunderna redan var satt till "offboarding".

I förbindelse med 2017-granskningen, projekt Clear, konstaterade de att det var en del målvakter, "straw men" som användes i bolagsstrukturer. De hade nätverk in i olika typer av bolag. Andreas skickade en lista med Proxies till en kollega vid namn Sven Kivvistik i Estland som kollegorna i Estland jobbade vidare med.

Andréas säger att en del av sticken hänger ihop med det fragmenterade arbetet som gjordes under 2017.

Andréas tillfrågas hur de fortsatte att arbeta när ovan dokument var färdiga, utifrån vad som framkommit och när de hade eskalerat resultaten.

Som Andréas kommer ihåg från de mejlkonversationer var att de tog bolagen som de hade identifierat, kontrollerade om de var aktiva eller inte, skickade det vidare till deras AML-kollegor eller Compliance-kollegor som var i andra linjen eller/och i första linjen AML-officer. I det här fallet var det Ragnar Russe i Estland för att höra vad det var för status. Ibland tog de direkt kontakt med de kundansvariga för bolagen eller cheferna över dem

Andréas tittar i dokumentet *Amendment* och säger att som exempelvis [redacted] och "Client explanation to transactions" är en text som kom från ett mejl som han fått från den som var Head of Private Banking. Andréas berättar att de följde upp en del och det här var mer att Cecilia Hernqvist sa åt dem att lösa det och Andréas och Håkan Bengtsson gjorde det.

Andréas tillfrågas om bilagan, *Amendment*, när den skapades i tid i förhållande till den första delen, med anledning av att den inte är daterad.

Andréas svarar att han tror att bilagan tog lite längre tid att färdigställa. De hade skickat mejl fram och tillbaka. Egentligen hade de sinsemellan honom, Cecilia Hernqvist och Håkan Bengtsson avklarat jobbet. Andréas minns det som att Håkan Bengtsson eller Cecilia Hernqvist var "lite på" att det skulle få ner något i skrift, dokumenterat.

Andréas minns inte exakt när den blev färdigställd men säger att det i alla fall var innan sommaren 2018, som han minns det. Andréas säger att det hade varit en del diskussioner via mejl om vissa "avklaringar", exempelvis så är [redacted] fortfarande kund och en del andra är nog också fortfarande kvar som kunder.

Mejl daterat 2018-07-04

Andréas informeras om att nästa dokument som han ska förevisas är mejl/mejlväxling mellan, Andréas Hobbelin och Jan Fecko, med ämnesraden, RE: Danske, daterat 2018-07-04.

(Fhls ant, Beslag journal nr 2019/998-60)

Andréas läser högt ur mejlen,

"Räknar med att du fått med dig artiklar från kvällen igår och idag om Danske".

"Nej, speciellt med tanke på att Danske själva snart ska släppa sin egen rapport"

Andréas tillfrågas om han känner igen mejlen

Andréas svarar att han faktiskt inte kommer håg det och säger att han ser att det var vid tiden kring den Danske Bank-rapport, den andra, som Swedbank själva skrev. Andréas säger att den inte kom många dagar efter de här mejlen.

Andréas tillfrågas om två rader i mejlet,

"Men om man tänker gamla anställda som fått gå p.g.a. deras ev. inblandning i ML så kan de vara en av de största källorna för att ge igen på Danske"

"Något vi kanske behöver tänka på när det gäller de 4-5 som fått gå från oss".

Andréas ombeds att utveckla ovan citat.

Andréas berättar att i Project Clear 2017 så hade banken ett par anställda som fick gå eller som slutade. Andreas säger att det var väldigt luddigt hur de slutade. Andréas säger att han tryckt på Håkan Bengtsson, både i mejlkonversation och muntligt, och han tror att Håkan har tryckt på vidare för att "avklara" att de har slutat, och att banken inte har betalat dem för att sluta. Banken fick ut dem på ett eller annat sätt.

Bland annat var en av de som fick gå kundansvarig för [redacted] som gick från Swedbank innan de knappt hann komma dit. Sedan var det en del som slutade "lite hastigt och lustigt", så sent som i slutet av 2017 när de satt i Estland och banken fortfarande hade en del konstiga bolag kvar i portföljen som de lyfte upp. Andréas säger att det var lite halvkonstig, lite hotfull stämning. Det här var specifika personer som Andréas i efterhand har fått förstå var någon av kunderna i ovan mejl.

Andréas tillfrågas om de som har slutat har gjort det under 2017.

Andréas säger att det finns fler om man går tillbaka i tiden. Andréas säger att det var före hans tid i banken. Som han har fått det återberättat från Håkan Bengtsson så kan det också ha att göra med en som heter [redacted] var tillbaka i tiden anställd i Swedbank. [redacted] blev sparkad från banken, någon stans efter finanskrisen med anledning av korruptionsrelaterade grunder. [redacted] var också en av de som varit anställd vid Danske Bank. Det fanns flera anställda som har arbetat i båda bankerna, Swedbank och Danske Bank.

Andréas säger att en annan av de personer som nämns i mejlet är "han som varit Head of Corporate Banking" och det finns ytterligare några personer som fick gå kring 2017.

Andréas tillfrågas om vad hans uppfattning är om vad anledningen till att dessa personer fick gå.

Andréas är inte helt säker på huruvida om de gick själva. En historia han har hört om exempelvis [redacted] som var väldigt central som kundansvarig i bankens High Risk Non Resident-portfölj, slutade självmant på grund av att banken "offboardade" High Risk

Non resident-kunderna. [redacted] hade då ingen portfölj, tjänade inte heller några pengar och var utan några kunder. Andréas vet inte om han fick ett val eller inte.

Andréas berättar att det senare togs några beslut runt några ledarpersoner. Både några som gick och några som blev omflyttade, bl.a. [redacted] Där var Birgitte Bonnesen involverad i vilka som fick chansen i att fortsätta eller inte fortsätta i banken.

Andréas säger att de 4-5 personerna i mejlet är alla personer som har fått sluta, eller om det ingår någon som har blivit omflyttad. Han kommer idag inte ihåg alla namnen.

Andréas tillfrågas om han minns om någon eller några av dessa personer blev rapporterade till FIU (Finanspolisen) eller polisanmälda för misstänkt verksamhet

Andréas svarar nej, "det är det som är grejen" och berättar att de hade det uppe i augusti september 2018 någon gång, i förbindelse med den interna rapporten som var kring [redacted] Oligarken, [redacted] som var kund i Swedbank Estland, eller om det var lite tidigare under sommaren.

Andréas säger att de då tryckte på och att de även diskuterades under 2017 om banken skulle polisanmäla de anställda eller om de skulle anmälas i förbindelse till FIU när misstänkta transaktioner rapporteras.

Andréas säger att han inte "hade någon stämma" där, att hans röst inte var hörd. Han hade sin åsikt om vad som skulle göras men det hade ingen verkan på vad som beslutades. Han tror att beslutet blev att banken inte gjorde någonting. Det är hans uppfattning av vad som hände, att banken varken polisanmälde eller rapporterade kunderna och tillsammans med kunderna, de kundansvariga. Han vet inte men det kan hända att någon blev indirekt rapporterad.

Andréas informeras om att nästa dokument han ska få titta på är en rapport som heter, *Baltic Bankings exposure mainly related to Danske Bank Estonia Case*, daterad 2018-07-12.

(Fhls ant, beslag 2019-9000-BG369-1)

Andréas Hobbelin har fått tagit del av rapporten innan förhöret.

Andréas informeras om att det ska finnas två bilagor men att de inte är med.

Andréas säger att den här rapporten känner han till för underlaget till rapporten är hans arbete. Andréas berättar att han hade mycket annat han skulle göra under vintern och våren, efter första rapporten han förevisades vid förhöret, Magnitsky.

Det var Andréas som initierade arbetet för utformningen av den här rapporten, vilket innebar att det var han som bad baltiska kollegor och datacentret i Baltikum om att få transaktionsdata som också visade bankens kunder från Swedbank Baltikum och Danske Bank Estland. Andréas jobbade med det som "ett vänsterhandsarbete", samtidigt som de åkte fram och tillbaka till Baltikum i andra ärenden. Det var många andra småstick som säkert hade koppling till det som nämndes här men var inte konsoliderat.

Under våren 2018, i april, maj, eller juni, Andréas kommer inte ihåg exakt när det var, men det var efter en episod Andréas hade med Cecilia Hernqvist i maj. Andréas konstaterar att det måste vara efter maj 2018 som det kom påtryckningar från Cecilia Hernqvist att banken måste

färdigställa en Danske Bank-rapport med analyserna och allt arbete.

Andréas satt med transaktionsdatan och gick i stort sett igenom transaktionerna en och en och motpart. Han kontrollerade dem mot "open source", öppna källor, mot olika globala företagsdatabaser, de existerande motparterna vad de hade knytningar till. Det var mycket manuellt arbete i underlaget till rapporten. Det här var den första officiella rapporten. När Andréas var färdig med sitt underlagsarbete började han skissa på rapporten, okänt om det var det här dokumentet. Han fick tidigt i sitt arbete in Liselott Alström Head of AML Compliance eller Head of AML Group i andra linjen och Cecilia Hernqvist.

Andréas säger att de som utformade rapporten som senare den 12 juli gick direkt till Birgitte Bonnesen var han, Håkan Bengtsson, Cecilia Hernqvist och Liselott Alström. Andréas säger att Liselott Alström dock inte kom ihåg detta när han senare pratade med henne under 2018 eller om det var i början av 2019.

Andréas säger att han precis vet vad rapporten handlar om och att han kommer ihåg allt i den.

Andréas tillfrågas om det han tidigare nämnt, att han jobbade med andra saker under våren 2018, och tillfrågas om även de var kopplade till Danske Bank

Andréas svarar att det inte direkt var kopplat till Danske Bank, det var lite olika saker men det var kopplat till penningtvättsrisk eller exponering på ett eller annat sätt. Andréas säger att det säkert fanns saker där som var kopplade till Danske Bank utan att de "per say" sa det.

Andréas säger att det är klart att vid tiden för de där mejlen med Jan Fecko och när det började läcka information från Danske Bank, "nu kommer det någonting, det här blir större och större", vet Andréas att de internt diskuterade om det kanske kunde vara Danske Bank själva som släppte ut lite information för att det inte skulle verka så stort.

Det började med några hundra miljoner, det blev någon miljard och det ökade så att inte rapporten som sedan kom från Danske Bank på hösten 2018 skulle verka så "Wow". Då hade "man" *(Förtydligande vid genomläsning 2020-09-17, Andréas syftar på Danske Bank)* liksom förberett marknaden under tre till fyra månader att det kunde bli stort.

Andréas säger att han mer eller mindre blev ansvarig för underlaget till arbetet, som var beroende på datakvaliteten. Cecilia Hernqvist var väldigt på Andréas, i mitten slutet av juni någon gång, att han måste bli färdig.

Andréas berättar att han nästan hade ångest för vad han skulle lägga fram. Det är ingen som vill lägga fram en rapport, som visar att banken har flera hundra miljoner i misstänkta transaktioner, till bankens CEO, bankens VD. Andréas säger att det är ingenting som en chef vill ha på bordet.

Andréas berättade tidigare att Cecilia sagt att de måste leverera någonting för att de måste få en bild av hur det såg ut. Andréas tillfrågas om bakgrunden till rapporten och om den är en fortsättning på den första rapporten från januari 2018

Andréas svarar att "det här är något nytt". Många av de från tidigare rapporten, i januari, finns med i den senare rapporten. Detsamma blir det med den rapport som kommer senare, när banken var färdiga med BDO, i september 2018. Det går lite igen i varandra, det hänger ihop, beroende på vilken datamängd man har. Det är samma typ av dataset man jobbar med.

Den första rapporten från januari 2018 var endast "småstick" som täcker in lite av det som finns i rapporten från 12 juli. Andréas säger att rapporten från 12 juli ger en mer verklig bild

av exponeringen Baltikum hade än vad den första rapporten från januari gav som bara involverade Swedbank Estland.

Andréas tillfrågas om han minns vad bankens slutsats blev kring rapporten och materialet. Vad kom banken fram till.

Andréas svarar att han var på semester, det var i mitten eller slutet av juli då Andréas fick ett telefonsamtal och ett mejl från Cecilia Hernqvist. Cecilia Hernqvist berättade att Birgitte Bonnesen hade sagt ja, ta in konsulenter. Det här var mitt under semestertider och det är inte lätt att få in konsulter i juli månad. Beskedet var ganska tydligt, som Andréas har fått höra från Cecilia Hernqvist; Birgitte har sagt ja till att ta in externa konsulenter, ni får analysera men ni får inte granska, så var budskapet.

Andréas säger att de fick analysera datan men inte granska och då visste de med referens till arbetet de gjorde under 2017 att även om det skulle granska alla "nitti gritty", alla detaljerna, så skulle inte det ge någon bättre bild eller sämre bild, det är som det är. Det var inte säkert att den underliggande datan fanns att granska heller.

Man kan inte säga att vi kan bekräfta att det här var penningtvätt, men alla indikatorer alla "red flags" indikerade att det var det. Andréas berättar vidare att de skrev det, både i slutet av rapporten från juli 2018 och kanske i rapporten från september att banken inte kunde bekräfta det. Andréas säger att banken inte är någon utredningsmyndighet på det sättet.

När det handlade om att ta in konsulter berättar Andréas vidare att han sa, ja okej de enda som jag vet som vi kan ta in nu är BDO i Norge och vi kan ringa Mads Blomfeldt. Det var Andréas gamla kollegor från tiden han själv arbetade inom BDO. Cecilia Hernqvist sa, ja och Andréas ringde Mads Blomfeldt mitt i semestern. Både Mads Blomfeldt och alla hans kollegor var mitt upp i semestern men Andréas berättar att de fick till en uppstart i vad Andréas minns var andra veckan i augusti 2018, när BDO kom in.

Det tog lite tid att komma igång med BDO. Andréas fick en känsla av att banken kanske ville kvalitetskontrollera eller dubbelchecka det arbetet han hade gjort, nästan som en "second opinion", även om han var involverad med att ta in BDO till banken.

När BDO kom in i banken begärde de ett nytt dataset. BDO sa, vi vill ha nya fräscha data, inte något som någon annan har hämtat in. De fick in data från samma ställe och BDO lade på bankens begäran på, lite extra datafält att matcha mot, exempelvis Mossack Fonseca, Panama Papers, Off Shore Leaks, en black list med bolag som var kopplad till Laundromat Magnitsky, med mera

BDO satte upp en analys där de hade hämtat externa källor som de skulle matcha internt.

Banken fick flera gånger varningar från BDO, Mads Blomfeldt skrev flera gånger att datan var för dålig. Han skrev att de inte klarade helt ut att arbeta med datan men det här är det vi ser och det bekräftade egentligen rapporten från juli 2018.

Beskedet som Andréas hade fått från Cecilia Hernqvist och som hon hade fått från Birgitte Bonnesen i klartext var att, det här skulle vara klart i augusti. Andréas säger att de uttryckte att det här inte går att få klart under augusti för det är så omfattande. Det hade varit mycket arbete för Andréas när han satt med det under maj och juni och även i början av juli. Andréas och Håkan Bengtsson sa ifrån och berättade också att kvalitén inte var bra, de kunde inte säkra kvalitén, "kör på det vi har, vi får ta det som det är".

För Andréas är det en rapport, där det också står vilka som är "Recievers", det står klart och tydligt, det var full information till en grupp med ledare i banken, så sa då VD´n, "ta in andra att analysera inte granska" *(Förtydligande vid genomläsning 2020-09-17, Andréas har fått det återberättat från Cecilia),* och så blev det till nästa rapport som hänger ihop med den här.

Andréas säger att om det var en kvalitetskontroll av hans rapport (juli-rapporten) eller inte, det vet han inte, men det var mer kvalitet på en del saker i rapporten från juli men kanske mindre data i julirapporten.

Andréas tillfrågas om anledningen till Birgitte Bonnesens önskemål om att den uppföljande rapporten till juli-rapporten skulle vara klar i augusti

Andréas svarar att det kan hänga ihop med att banken ville ha någonting klart innan Danske Bank släppte sin egen rapport. Danske Bank hade gått ut under sommaren att det skulle komma med sin rapport i september. Det var väl mer att komma i "förköpet", "Hur illa är det här egentligen". Om det var så illa som bankens rapport i juli visade eller om Andréas haft fel, det vet inte Andréas.

Andréas tillfrågas om att det i rapporten står omnämnt om det Syriska kemiska vapenprogrammet.

Grunden för att Andréas under våren 2018 hade Danske Bank som ett "vänsterhandsarbete" var att han också hade en annan bank som han skulle analysera, som heter FBME, en Cypriotisk-Libanesisk bank som amerikanarna stängde ner ganska fort. Amerikanarna menade att FBME var en bank av "Primary Money Laundering Concern". Får man den stämpeln så står man utanför dollarmarknaden. Det var en problematisk bank. Det var en artikel som kom ut från Buzzfeed i november-december 2017.

Andréas berättar att igen var det "vänsterhandsarbete" vid sidan av allt annat arbete de gjorde. De var bara två stycken, Andréas och Håkan Bengtsson som gjorde det här, det fanns ingen annan i banken som jobbade på något sätt, både pro aktivt men också tittade på det historiska för att kunna jobba pro aktivt. "Vart ska vi titta, vi måste förstå historien för att förstå vart vi ska gå".

Andréas arbetade lite med FBME, och det fanns mejlkonversationer fram och tillbaka med Cecilia Hernqvist där hon sanktionerade och sa, "okej du kan ta ut data", och det togs ut tillsammans med Sven Kivvistik och de fick materialet om FBME från honom.

Andréas gjorde det som lite "stick", tittade på det, analyserade det, såg att det var en ganska stor exponering med misstänkta transaktioner med kopplingar till ryska kriminella. I all den materian fick man fram två transportföretag i Litauen som matchade in mot en motpart som hade kopplingar till [redacted] och en del av hans bolag som idag är sanktionerade av amerikanarna.

Om Andréas minns rätt så gjordes transaktionerna någon dag innan sanktionerna gick in eller om det var samma dag, det var precis så att banken inte bröt mot några sanktioner. Swedbank i Baltikum har haft en öppen kanal med FBME mellan 2012 och 2015 någonstans. Där var de största transaktionerna, bl.a. transaktioner som var knutna till en del bolag som senare nämndes i Uppdrag Granskning.

I arbetet hittades en del transaktioner som bedömdes som så allvarliga att Cecilia Hernqvist behövde informeras. Andréas kontaktade Cecilia Hernqvist som var "glasklar" med att det här inte skulle diskuteras över telefon eller mejl. Cecilia Hernqvist sa att, "du måste presentera

något, jag flyger över till dig". Cecilia Hernqvist har aldrig flugit över till Andréas i Norge tidigare. Cecilia flög över till Norge på ganska kort tid.

Andréas hade fått uppdraget att göra en presentation över det han funnit och funderade om han skulle göra det i rapport-format då han inte fick lagra det. Andréas kontaktade Håkan Bengtsson som rådde Andréas att göra en Power Point och att döpa Power Pointen till, "Presentation för Cecilia Hernqvist" och ett visst datum. Håkan menade att Andréas då hade den "audit trailen".

Andréas berättar att han i efterhand förstår att allt Håkan Bengtsson har hjälpt Andréas med att manövrera som "audit trail" med mera var för att hjälpa Andréas. Håkan Bengtsson har varit trettio år i banken och sett både goda och dåliga sidor av den banken. Andréas säger att han antagligen annars hade varit den som hade blivit kastad under bussen.

Power Pointen som Andréas presenterade i Norge, visade att banken hade kunder inom transportnäringen som hade gjort transaktioner med de bolagen som är kopplade till den Syriska regimen direkt eller indirekt. Andréas säger att det är svårt att säga vilket. Andréas säger att det är ganska uppenbart att det är illa. Det tas beslut att kunderna ska ut ur banken. Inget fick tas på mejl, Andréas fick ringa till Dovile Grigiene, CEO i Litauen. Hon är på telefon ganska motvillig till att "offboarda" kunderna. Hon vill egentligen inte "offboarda" någon kund. När de pratade på telefon fick hon förklarat för sig att det här är så pass allvarligt så det här måste bara bort. Andréas berättar att han tror att "offboardingen" sedan gick ganska snabbt. Någon av dem blev "offboardad" redan på sommaren sen.

Andréas säger att det mer eller mindre bara lades ett lock på. Det var ganska få som visste om det. Andréas vet inte om det delades uppåt eller åt sidan.

Andréas tillfrågas om jobbet med att titta på andra banker fick pausas när de började jobba med Danske Bank.

Andréas svarar, Ja, ja och berättar att han också skrev mejl till Cecilia Hernqvist där han frågade, "Jag förstår att det nu är Danske Bank-fokus men hur gör jag med FBME ska den vänta" och fick till svar att, "Nu är det prio med Danske Bank".

Det var meningen att arbetet med FBME skulle fortsätta senare men det var i stort sett bara Andréas som arbetade med det, Andréas hann inte med det helt enkelt.

Andréas tillfrågas om han minns när det var i tid som Cecilia Hernqvist flög över till Oslo för dragningen

Andréas svarar att det var i maj månad, han säger att han tror det var den 28 maj. Andréas säger att han tror att det stod den 28 maj på Power Pointen han presenterade.

Mejl daterat 2018-08-13

Andréas informeras om att han ska förevisas ett mejl från augusti, 2018-08-13, ett mejl från Håkan Bengtsson till Mads Blomfeldt och Andréas Hobbelin, med en bilaga, *Danske Bank involvement in money laundering schemes – new links*, daterat 2018-07-11.

(Fhls ant, beslag 2019-9000-BG406-1)

Andréas tittar på mejlet och det dokument som bifogades, *Danske Bank involvement in money*

laundering schemes – new links, daterat 2018-07-11.

Andréas säger att en del av informationen i dokumentet redan hade kommit fram fragmenterat både 2017 men också tidigare. Andréas hänvisar till Memot som kom i förbindelse med Magnitsky och Bill Browder 2013 – 2014 som gick till Birgitte Bonnesen när hon då var Head of Baltic Banking. Några av bolagen var nämnda också då, det hänger ihop. Andréas säger att det är Group Security and Investigations (GSI) i Baltikum som har gjort sin lilla analys. Andréas vet inte varför GSI gjorde den här sammanställningen. Andréas säger att det är daterat dagen innan banken gjorde sin rapport.

Andréas tillfrågas vad dokumentet handlar om.

Andréas svarar att det handlar lite om samma sak. Han tror att GSI i Baltikum ville visa att de var på. Andréas säger att han inte tror att de visste vad de i Sverige gjorde, helt.

Andréas tolkar det som att GSI gjort sina analyser utifrån den mängd av materia som de hade. Andréas säger att han inte har initierat arbetet.

Andréas tittar vidare och ser att rapporten är från 11 juli 2018 medan hans mejl är från 13 augusti 2018. Andréas säger att det kan vara för att säkerställa att de namn de fick från GSI i juli 2018, att de namnen som står i bifogade rapporten också tas med i körningen till Mads, BDO, så att Mads kunde lägga in dem och matcha bolagen i transaktionsdatan.

Förhörsledaren säger, under summary står det, "*Media Corporations published in the beginning of july 2018 new articles regarding Danske Bank involvement in money laundering schemes*".

Andréas tillfrågas om det hade kommit ut namn på olika kunder

Andréas svarar att det här var väl några namn som hade nämnts i media, i förbindelse med den här danska tidningen Berlingske, hade det kommit ut några namn. Andréas säger att det var fler namn än de här som hade kommit ut i media. De här var bara "en droppe i havet".

Andréas tillfrågas om hur många namn på kunder i Danske Bank som hade kommit ut i media som man kände till.

Andréas svarar att han hade en Power Point där de hade hämtat information från olika källor. Där står de flesta bolagen som på något sätt var nämnda i de olika ärendena om det var tex Azerbaijani Laundromat och vilka som var länkade till Danske Bank.

Andréas säger att det var här den där diskussionen kom upp, som EBM säkert också är intresserade av, "Vad var det Birgitte Bonnesen sa när hon sa det och vad var det som låg i det", och det är ju en historia bakom det också.

Förhörsledaren säger att det finns något uttalande där man säger att, vi har checkat alla de kunder som har kommit ut från Danske Bank och ingen av dem är eller har varit kunder hos oss.

Andréas tillfrågas hur många kunder det var som banken hade tittat på och vad hade man för underlag

Andréas berättar att han fick ett telefonsamtal från Cecilia Hernqvist. Andréas kommer inte ihåg om han skulle skriva mejl eller om han skulle formulera sig muntligt. Det handlade om,

(Fhls ant, det Andreás berättar vid förhöret är i denna del skrivet i citat.)

"Hur de skulle säga det här, då sa jag; men nej så är det inte alls det, det ni måste säga är att i datamängden som vi har tittat på som bara gäller Swedbank Baltikum och Danske bank Estland, ingenting annat, det betyder att om vi då har kunder som är utanför den transaktionsströmmen mellan Swedbank Baltikum, vilket kan hända, det är inte alla som gör transaktioner mellan Swedbank Baltikum och Danske Bank Estland.

Om det är kunder utanför den, det har vi inte tagit med. Så vi kan säga att utifrån det som hade kommit upp vid den tidpunkten vi liksom hade kunna checka av, de bolagen vi hade vid den tidpunkten som vi hade hittat via media.

Kan hända att vi missade någon. Då sa vi att i materian som är mellan Swedbank Baltikum och Danske Bank Estland kan inte vi hitta någon som varit kund som nämns samtidigt i media, det kan vi gott säga. Men det som kom ut senare var ju att man sa att vi har inga kunder. Och då tog jag upp det igen med Cecilia och sa att det där är ju fel, det där var ju inte det vi sa. (Förtydligande vid genomläsning 2020-09-17, efterföljande mening var det Cecilia Hernqvist som sade.) Nej det spelar ingen roll det är ju liksom ingen checkar fakta längre, låt det gå. Det var mer en ganska rejäl relaxed tillnärmning till att det spelar ingen roll egentligen, om det var fel.

Det var så jag förstod det att, det var inte det vi formulerade vi sa, vi var jävligt noga, flera gånger vet jag, att det var inte det vi sa. Vi menade att det var bara, vi kunde bara säga att de som hade kommit upp i media av bolag som vi hade tittat på mellan Swedbank Baltikum och Danske Bank Estland, där kunde inte vi se att någon av de var kunder som hade gjort de transaktionerna. Men de var ju motparter vi ser.

Andréas tillfrågas om han kommer ihåg när i tid de tog kontakt med honom.

Andréas svarar att det i vart fall varit någonstans i augusti september 2018, innan det uttalandet. *(Förtydligande vid genomläsningen 2020-09-17, uttalandet syftar till de offentliga uttalanden som gjordes hösten 2018.)* Andréas vet att det var diskussion eller om han såg en mejl på texten. Andréas berättar att det var en del "Coms-saker" som han plötsligt blivit involverad i, både innan och efter.

Andréas tillfrågas vad han syftar på när han säger "Coms".

Andréas svarar Kommunikation. Kommunikation kan ha skrivit något som Andréas och hans kollegor senare gett sin input på. Ofta gav de input som mer eller mindre säger att de inte kan säga så. Om de tar hänsyn till det eller inte det kanske de inte har gjort. Det är så Andreas kommer ihåg den saken.

(Förtydligande vid genomläsning 2020-09-17, Andréas har innan 2019 inte själv haft någon kontakt med Kommunikation. Det är Cecilia Hernqvist som varit involverad i kommunikationen och hur den har formulerats.)

Andréas tillfrågas om när han säger och det här var motparter och ombeds att utveckla det.

Andréas säger att exempelvis en del av de här kunde ju vara kunder i Swedbank Baltikum som hade gjort transaktioner med de bolag som man ser i rapporten och andra rapporter, de var då motparter alltså kunder hos Danske Bank. Swedbanks kunder gjorde transaktioner med Danske Banks kunder.

Danske Banks kunder som var många av de här som är nämnda i media. *(Förtydligande vid genomläsning 2020-09-17, Swedbanks kunder gjorde transaktioner med Danske Banks kunder som förekom i media.)*

Andréas tillfrågas om en fras som står i rapporten, "None of above mentioned entities have been direct customers", och att frasen är understruken

Andréas säger att han inte kan svara på varför GSI, lägger till det så men tror att det mer är för att upplysa de här inte har varit direktkunder, just de här då få bolagen. När den här kom från GSI och Andréas och kollegorna sedan dagen efter den 12 juli levererade juli-rapporten som var mycket större så gav ju den här egentligen ingenting. Andréas säger att de inte visste om GSI gjorde något. Andréas vet inte om GSI hade fått besked att göra något eller om GSI initierade det själva.

Andréas säger att han nästan är helt säker på att Sven Kivvistik som gjorde den här rapporten inte visste var Compliance i Sverige gjorde, inte helt ut i alla fall.

Andréas tillfrågas om varför Sven Kivvistik inte kände till det.

Andréas säger att han inte tror att banken litade på Sven Kivvistik och en del av de som jobbade i Baltikum och Estland framför allt. Andréas säger att det är fel att säga att de inte litade på honom men säger att banken nog var osäker på vart de hade honom.

Sven Kivvistik blev också anställd av Priit Perens och Priit Perens var den som var ansvarig för hela High Risk Non Residental-portföljen som också blev förflyttad av Birgitte Bonnesen 2017, på grund av hanteringen av High Risk Non Residental-portföljen.

Sven Kivvistik var ett osäkert kort, banken visste inte helt vart man hade honom.

Han var väldigt estnisk, väldigt lojal mot Estland, Estland hade enligt honom inga problem. Han ville inte rapportera alla kunder banken rapporterade under 2017, exempelvis under Project Clear. Andréas säger att de hade ganska olika uppfattning men blev väl under 2017 och 2018 mer samkörda i förståelsen vad banken skulle rapportera och vad banken inte skulle rapportera. Bankens sätt att se på misstänkta transaktioner fick väl Sven Kivvistik också efter ett tag.

Men när det kommer till saker som en del rapporter, och det visade också rapporten som kom i augusti eller september 2018 som GSI gjorde om [redacted] den ryska [redacted] att GSI svarar på en del frågor men de reder inte ut saker helt. De lämnar hela tiden öppna saker. Det var därför banken senare tog in Erling Grimstad för att de var så kritiska till det arbete som Swedbank Estland hade gjort.

Mejl daterat 2018-09-03

Andréas informeras om att han kommer bli förevisad ett mejl som är daterat den 3 september 2018.

(Fhls ant, Beslag journal nr 2019/998-60)

Andréas säger att han känner igen mejlet.

Johanna Lind var inte alls inne i det som de jobbade med, hon hade inte detaljer om det.

Andréas tillägger att han inte är inkluderad i det första mejlet och att det här är AML Compliance, AML Group personerna.

Liselott Alström visste vad Andréas jobbade med, men kanske inte alla detaljer. Fredrik Tidqvist hade Andréas haft som en tidigare kollega i LC&I och de hade en ganska öppen dialog utan att Fredrik Tidqvist visste alla detaljer. Fredrik Tidqvist visste att Andréas jobbade med Baltikum och en del problematiska saker där.

(Fhls ant, se längst ned på kopian av mejlet där Johanna Lind står som avsändare i mejlet som skickas till bland annat Liselott Alström och Fredrik Tidqvist)

Andréas läser högt från mejlet att Johanna Lind skriver, "Verkar som att Danske Banks interna utredning är klar och att den visar på betydligt större belopp". Liselott Alström skickar till Cecilia Hernqvist. Cecilia Hernqvist svarar Liselott Alström och inkluderar Andréas och Håkan Bengtsson. Andréas svarar i mejltråden att han sett det på "nyhetsvarsel" men att det bara är Danske Bank Estland in och ut, mot alla olika banker. Men vi har bara oss och Danske Bank Estland.

Andréas tillägger, "Så att folk fattar att det var lite olika summor det handlade om. Det är som att jämföra potatis och gurka, det är inte samma sak".

Andréas fortsätter och säger, "Skulle vi se på våra kunder och deras omsättning till/från andra banker ja då blir det betydligt större belopp". Andréas säger att han i mejlet nämner FBME, ABLV, ryska banker och cypriotiska banker. Andréas vet inte vad han mer ska säga om det här mejlet.

Andréas tillfrågas om det är Danske Banks offentliga rapport som kom den 19 september som han menar, att där har Danske Bank inte bara tittat på exponeringen mot Swedbank utan de har tittat mot alla banker.

Andréas säger ja, mot alla banker och all data och det har inte "vi" gjort.

Andréas tillfrågas om den rapport som Swedbank presenterade i september, om man där bara tittade på Danske Bank.

Andréas säger ja, bara Danske Bank. Det finns några mejl efteråt där Andréas "varslar". Han kommer inte ihåg om det var direkt efteråt eller om det var senare. Men han "varslade" om att säga att, "Men exponeringen vi har, de här kunderna som bara har gjort de här dåliga transaktionerna med Danske Bank Estonia, vi har också kunder som har gjort andra transaktioner till andra banker som är minst lika dåliga". Men där skulle de inte titta. Det fick de aldrig varken "ok" på eller ett uppdrag att göra.

Andréas tillfrågas om Cecilia Hernqvist kände till det.

Andréas säger, ja det förstod alla. "Det var ingen som inte förstod att Danske Bank var en isolerad ö". Vid 2017 var det inte till Danske Bank pengarna gick, det var mer att pengarna hade kommit från Danske Bank 2015, 2016 och 2017 till Swedbank. Det var inte så att när Swedbank "offboardade" 2017 flera dåliga kunder, var det inte så att pengarna gick till Danske Bank utan de gick ut till "offshore jurisdiktions" eller Cypern, Schweiz, Luxemburg, Lichtenstein och Holland ING-bank som senare också blev involverade i "skandalen" och också hade [redacted] som kund. "Pengarna har bara snurrat runt".

Andréas tillägger att det här var ett litet sidospår och hänvisar till det han just sagt vid förhöret.

Andréas pekar på mejlet och säger att Liselott Alström var Head of AML

Andréas tillägger att det han kan sakna lite ibland när man skriver en del saker är att folk inte följer upp med frågor, "Vad menar du", "Vad lägger du i det" och "Vad grundar du det på". Det saknade han ända till den dag som han slutade i banken också.

Andréas tillfrågas om de gjorde något arbete senare och följde upp transaktionerna mot de andra bankerna.

Andréas säger ja men att det blev ett "vänsterhands arbete", för att det var så mycket fokus på Danske Bank och de startade projektet Nemo. Projekt Nemo leddes av Charlotte Elsnitz som hade tagit över det 2017 från Priit Perens som Head of Baltic Banking. Hon var tidigare CFO Baltic Banking.

Andréas tillägger att hade det inte varit för Charlotte Elsnitz så hade han och Håkan Bengtsson aldrig varit kvar i Baltikum 2017. Charlotte Elsnitz var den som höll dem kvar. Cecilia Hernqvist ville egentligen inte att han och Håkan Bengtsson skulle vara kvar men Charlotte Elsnitz sa att, "hon inte kunde jobba om inte Håkan Bengtsson och han (Andréas) var där".

(Förtydligande vid genomläsning 2020-09-17, Charlotte Elsnitz behövde Andréas och Håkan Bengtsson för att hantera eventuell penningtvättsrisk)

Det var tack vare Charlotte Elsnitz som han och Håkan Bengtsson var kvar i Baltikum och kunde göra allt efterföljande arbete, utan att hon visste om all historia från projekt Clear 2017. Just projekt Nemo *(Förtydligande vid genomläsning 2020-09-17, höst- vinter 2018)* tog mycket tid, kanske onödigt mycket tid och resurser, när de hade kunnat jobba med annat. Andréas tillägger, att tyvärr blev det här med ABLV och att titta på FBME och Trasta Komercbanka.

Runt den här tiden kom också Nordea och Bill Browder sakerna in i Sverige. Bill Browder hade även skrivit till Ekobrottsmyndigheten att det skulle utredas men som Sverige lade ned från sin sida. Det var samma sak i Norge, att Bill Browder skickade till norska myndigheter

Tidigare hade det mest varit Andréas som hade gjort arbetet och Håkan Bengtsson hade hjälpt till. Men i projekt Nemo var Affären i Baltikum med och det var mer folk där och folk i Stockholm som visste om det projektet. När de startade utredningen om Ukio bankas och Bill Browder, laundromat-delen som var riktad mot Sverige då samarbetade Andréas och Håkan Bengtsson mer med Compliance AML Group och gjorde arbetet tillsammans med dem. Det blev en "läroresa för dem" (Compliance AML Group).

Andréas vet inte om den rapporten blev presenterad i samma format eller om den blev presenterad innan skandalen 2019 i samband med Uppdrag Granskning och allt det. Det var en färdig rapport innan men han vet inte om den var godkänd att distribueras. Men långt innan det kände banken till vilken exponering de hade med Bill Browder, Ukio bankas och kopplingarna till Nordea och SEB.

Follow up on Swedbank's risk exposure in relation to the investigation of ML issues, daterad 2018-09-20 *(tillhörande 2 bilagor visas ej)*

(Fhls ant, inkommen handling från FI)

Andréas har fått tagit del av rapporten innan förhöret.

Andréas informeras om att han kommer förevisas rapporten och tillfrågas om han kan berätta vad rapporten handlar om.

Andréas säger att den egentligen är uppföljaren av "julirapporten". BDO var med och gjorde analysen. Andréas själv har inte varit med och gjort lika mycket detaljarbete på motparterna utan det var mer detaljarbete i den tidigare rapporten från juli. I den här rapporten tror han det var mer transaktioner och mer kontroller mot olika källor, med listor och bolag som hade kopplingar till "laundromat".

Många av "laundromatbolagen" som blev nämnda i media kanske bara var ett "utstick". "Man har plockat upp det från en stor sjö med massa olika bolag men de ägs av samma proxys, eller ägs av samma bolag bakom dom".

Tillsammans med BDO gjorde Andréas små kluster. Med kluster menar han små grupper av bolag, till exempel ett bolag som var nämnt i Laundromat eller i "Danske Bank saken" som var kopplat till Aserbajdzjan Laundromat och Russian Laundromat eller andra.

Andréas säger att som exempelvis var då det bolaget ägt av två "offshorebolag" och de två "offshorebolagen" ägde i sin tur 20-30 eller 100 andra bolag. Av de 100 bolagen så kanske 10 av bolagen var kunder hos Swedbank. Då kunde man se att även om banken inte kunde säga att det här samma person bakom så hade de en gemensam nämnare, de var kontrollerade av samma "set up". Det var en "set up", det var en fabrik av bolag och strukturer där allt i stort sett såg likadant ut både i transaktionsmönstret och i annat.

Andréas informeras om att det ingår två bilagor till rapporten men att dem har Andréas inte fått tagit del av och att de inte visas förhöret.

Andréas fortsätter och säger att det var mer fokus på Mossack Fonseca.

(Fhls ant, Andréas pekar på text i rapporten på sid 2 och punkten 2, där det står "approx 3440 of Swedbank's former and current customers have conducted transactions...")

Andréas säger att, det var mycket diskussion om det var 3 441 eller 4 440 kunder. Både han och Håkan Bengtsson tyckte inte att det var det viktiga, om det var 3 440 eller 3 330, det spelade egentligen ingen roll för de visste att det kunde finnas avvikelser i kvalitén i datan. Men själva riskexponeringen som banken hade, var fortsatt densamma "även om det skilde en, två, tre, fyra eller fem eller tio eller hundra bolag för det hade egentligen inte spelat någon större roll". Så det var mycket diskussioner om helt meningslösa detaljer.

Rapporten säger klart och tydligt att det var Mossacka Fonseca koppling. Hade de vetat tidigare hur stor den exponeringen var så tror Andréas att svaret till amerikanarna kanske hade varit lite annorlunda.

Det var fler personer som var involverade i skrivningen av rapporten och det var mer "inputs". Andréas känner därför att han kanske inte hade lika mycket "ägarskap" till den här rapporten som han hade haft med "julirapporten", även om han ser i rapporten att han gjort många inlägg och kommentarer. Det kanske var han som ändå började skriva "själva embryot" till rapporten.

Andréas säger att han känner igen sina "kluster", nätverkskartor, och hänvisar till sidan 8 i rapporten. Där är det företag som använder sig av samma "kluster".

När Andréas bläddrar i rapporten säger Andreás att han nog var mer involverad och hade mer "ägarskap" i den här rapporten än vad han först kom ihåg. Det var en annan rapport som de gjorde senare om Ukio och Bill Browder att det var den rapporten som gjordes lite mer tillsammans med AML Compliance.

Förhörsledaren säger att Andréas sagt att de såg uppbyggda företagsstrukturer och att det gick till olika "Laundromats" och fanns kopplingar med målvakter.

Andréas tillfrågas om han ser några likheter i det som de skrev i rapporten och det som man har skrivit om i Danske Bank.

Andréas säger ja. När man läste Danske Bank rapporten. Han tror till och med att det kom ett mejl runt den tiden och om han minns rätt var det någon som hade sammanfattat vad Danske Bank rapporten handlade om. "Modus Operandi" har varit likt för det har varit kunder i Swedbank som var kunder i Danske Bank, det såg exakt likadant ut för det var samma kunder och de gjorde i stort sätt samma transaktioner och gjorde till och med transaktioner mellan varandra.

Det var ett "modus operandi" som var likadant, de såg ut som en fabrik. En fabrik som hade upprättat samma typ av bolag, bolagsstrukturer, gjorde transaktioner med samma typ av bolagstyper som såg hyfsat likadana ut men bara hade olika namn men var kontrollerade av samma målvakter och "offshorebolag". "Det var liksom som att pengarna bara snurrade runt, runt, runt mellan bankerna fram och tillbaka".

Han tror inte att det tas upp i rapporten men de hade även mycket "intrapayment" som snurrade inom banken och som var mellan de misstänkta bolagen som Swedbank hade, men som inte direkt handlade om Danske Bank men där pengarna senare gick till Danske Bank eller kom från Danske Bank.

För Andréas var det här Swedbanks "Danske Bank rapport", precis som Danske Bank gjorde sin egen rapport. Skillnaden är bara att Swedbank gjorde sin internt och Danske Bank hade advokater som hade gjort deras rapport och hade haft mer personal och mer tid.

Andréas tillfrågas om banken såg liknande "modus operandi".

Andréas säger ja och att det var helt uppenbart.

Andréas tillfrågas om när banken arbetade med sin Danske Bank-rapport och om han vet om det upprättades någon insiderförteckning, om de fick skriva på att det här var insiderinformation.

Andréas säger, "ja just det stämmer, det har du rätt i", Han har signerat det någonstans men om det var i september när den andra Danske Bank rapporten kom, som han fått titta på senast vid förhöret, eller om han gjorde det vid den "andra rapporten". Men de hade också skrivit på en insiderförteckning 2017 när de jobbade med projekt Clear.

Andréas säger, ja och att han nästan är helt säker. Han tror att de reagerade på och undrade varför de skulle skriva på en sådan en gång till eftersom de redan var under en sådan. Men det var för en insiderlista.

Han vet att Håkan Bengtsson kände till någon insiderlista eller i vart fall någon som hade tillgång till vissa filer, bland annat Erling Grimstads rapport.

Andréas tillfrågas om hans minnesbild är att det fanns en insiderförteckning kopplat till

bankens 20 septemberrapport eller det arbetet runt den.

Andreás säger att han i varje fall vet att alla som jobbade i projekt Nemo och som var efter september rapporten, när man på ett möte i slutet av september bestämde sig för att upprätta projektet Nemo. Då bestämdes det att alla som ska jobba med projekt Nemo skulle signera, både i Sverige och Baltikum.

Andréas tillfrågas om han inte minns om det var en insiderförteckning och om det kan ha varit något annat, ett NDA-avtal eller liknande.

Andréas säger att han trodde det var samma. Han kommer ihåg att han och Håkan Bengtsson diskuterade detta och att Håkan Bengttson sa, "Jag kan ju inte sälja några aktier nu", för det vågade inte Håkan Bengtsson göra. Då förstod Andréas att det var en typ av insiderlista eller något sådant som han förstod det.

The Board of Directors, daterad 27 September 2018

***Memo on how Swedbank work with anti money laundering ("AML), Combating Terrorist Financing (CF) and Financial Sanctions ("FS)*, daterad 27 September 2018.**

Andréas informeras om att han förevisas en Power Point som heter, *The Board of Directors* och att den finns i ett mejl som Cecilia Hernqvist har skickat till Birgitte Bonnesen.

Mejlet är skickat den 23 september. Till mejlet finns det även ett Memo där det står, *"Prepared for The Board of Directors of Swedbank AB".*

(Fhls ant, beslag 2019-9000-BG294-1)

Andréas bläddrar i Power Pointen och Memot. Andréas säger att han vet att han någonstans har tagit del men att det var diskussioner om det som skulle presenteras och som var viktigt att få fram. Han var inte involverad i det vanliga om handlade om "Compliance issues" utan det var mer relaterat till det om summorna och Power Pointen. Det "rullade runt" en Power Point från Cecilia Hernqvist. Han tror att han och Håkan Bengtsson fick Power Pointen eller om de gav "input" till någon text i Power Pointen, vad som skulle skrivas men att det togs bort. *(Förtydligande vid genomläsning 2020-09-17, Andreas saknar information i den, The Board of Directors han förevisades vid förhöret. Han saknar bl.a. summorna.)*

Andréas minns att han och Håkan Bengtsson diskuterade att de inte kunde säkerställa att, om de säger ifrån om saker och ting så har inte de någon möjlighet att säkerställa att det de ger "input" om faktiskt kommer med vidare. Om de tillexempel säger att det var 10 miljarder i misstänkta transaktioner så vet inte han och Håkan Bengtsson om deras sista rapport som de skickar till Cecilia Hernqvist, om hon tar med det eller tar bort "en slide". De vet att det har hänt att saker inte följer med.

Han tror det finns och är nästan helt säker på att det finns en Power Point där de har lagt in "input". Andréas pekar i texten i Power Pointen och säger att det är text från honom eller Håkan Bengtsson, Andréas känner igen det som hans. Det är från det han och Håkan Bengtsson gjorde. Det här var det också diskussioner om igen, hur många kunder och är det 163 eller är det 8 eller är det 11. Sedan skulle summan komma med, hur stora belopp det var, och den är inte med här säger Andréas och pekar i Power Pointen.

Andréas säger att de gav "input" i text. Han pekar i Power Pointen och säger att det här är hans nätverk på sidan 5 i Power Pointen. Det visar lite av det som de hade men att de hade "en slide" med summorna där det står något liknande om de cirka tio miljarder dollar och hur mycket pengar det handlade om. Han är helt säker på att det stod på "en slide". Han vet att de diskuterade att de inte visste om den gått vidare eller inte. Det som de hade skrivit i rapporten skulle komma med i Power Point presentationen.

Andréas tillfrågas om han har någon uppfattning om *The Board of Directors*, om det finns flera olika versioner av den.

Andréas säger ja och att han är helt säker på det. Han var involverad i något Memo till *The Board of Directors*. Han vet inte om det är exakt så som den här Power Pointen är utformad. Det gick fram och tillbaka mellan honom och Håkan Bengtsson och Cecilia Hernqvist. Han och Håkan Bengtsson tryckte på att det skulle komma fram det som stod i rapporten. Han tror att det finns med i ett mejl om att det ska tas med. Han vet att han och Håkan Bengtsson diskuterade efteråt, att de faktiskt inte vet vad som senare går vidare från Cecilia Hernqvist eller inte.

Andréas frågar om den Power Pointen som han har framför sig är den officiella och gick till Board of Directors. Andréas informeras av förhörsledaren om att det inte är känt, utan att det är en Power Point som har gått till Birgitte Bonnesen den 23 september 2018.

Andréas påtalar att i den Power Point som han har framför sig där finns inte summorna med på "en slide". Han är helt säker på att det ska finnas, om man tittar på utkorgen från både hans eller Håkan Bengtssons mejl till Cecilia Hernqvist ska det finnas en Power Point eller att de ger "input" att den sliden ska finnas med, eller att de skriver "lägg till den", eller något liknande. Han är helt säker på att det ska finnas en Power Point med summan som står med i rapporten.

Andréas säger att de hade ett internt möte om det här och att han inte minns datumet i september, men att det kan ha varit den 26 september.

Andréas tillfrågas om han sett det Memo som skickades samtidigt med The Board of Directors och om han känner igen informationen i det. I Memot står det hur arbetet gick till.

Andréas säger att det kan hända men att han är osäker. Han kan ha fått en kopia eller att någon bett honom titta på det för att ge "input". Men han kommer inte ihåg att han ska ha varit direkt involverad i det som står i det.

Andréas tillägger att han ser att ett av hans charts finns med som en bilaga.

Tidningsartikel i Dagens Industri 2018-10-04

Andréas informeras om att han blir förevisad en tidningsartikel från Dagens Industri och som är daterad 4 oktober 2018 och att det är en intervju med Swedbanks tidigare kommunikationschef Gabriel Francke Rodau.

Andréas ombeds läsa igenom artikeln.

Förhörsledaren läser upp att Gabriel Francke Rodau säger, *"Även efter den här genomgången känner vi oss bekväma med de kunder vi har på den estniska marknaden.*

Det är vanliga hushåll och vanliga företag som vi har ställt frågor till för att säkerställa att de har kopplingar till Estland".

Andréas tillfrågas om man vid den här tidpunkten var bekväm med de kunder man hade hittat.

Andréas säger att för att göra det ganska enkelt. Personer i banken som inte jobbade med varken med AML, KYC eller Due Dilligence eller ens förstod något av det som de jobbade med. Inte minst de som kunde AML och liknande som inte ens visste vad Andréas hade jobbat med. Alla förstod att det här var fel, "vanliga mannen på gatan", Sparbankerna i Sverige, alla förstod att det var något som inte var som det skulle här. Det var egentligen första intrycket, det var generellt och utanför "bubblan".

De som satt på insidan och som läste det här reagerade på att, "så här kan man inte säga". Det här är livsfarligt, för det här är faktiskt inte sant. Det som man ska komma ihåg i allt det här det var att själva bankens. Gabriel Francke Rodau är kommunikationschef och vet inte hur de jobbade med det här och vet inte detaljerna hur transaktionsmonitoreringen och systemet fungerar i banken, som Finansinspektionen hade kritiserat så sent som redan slutet av 2017, att det var för dåligt. Banken hade sedan hyfsat bra system våren 2018 men fortfarande inte alls i närheten av vad man hade kunnat förvänta sig av en bank.

Andréas menar att det här är fel. *(Förtydligande vid genomläsning 2020-09-17, Andréas förtydligar att han menar att Gabriel Francke Rodaus uttalande i tidningsartikeln är fel.)*

Andréas tillfrågas om de företag man hittade i det arbete som gjordes, om alla de hade kopplingar och en synlig verksamhet i Estland eller om fanns det sådana som inte hade det.

Andréas säger att för att göra det enkelt, de kunderna som är i de här rapporterna det var både helt uppenbart dåliga bolag, "offshorebolag" och liknande, som inte hade någon synlig affärsverksamhet. Sedan fanns det ett nytt "modus operandi" som redan fanns, förmodligen många år tillbaka där det var domestika företag som var ägda av en estnisk, en lettisk, en baltisk eller en rysk som såg helt vanlig ut och som också gjorde de här dåliga transaktionerna. Det var vanliga "Coperative banking" på ett mellanstort/medium. Det var inte bara High Risk Non Residentportföljen som var dålig utan det var också vanliga bolag som en vanlig bank har.

Andréas säger att han inte riktigt vet vad han ska säga och att det inte, enligt hans uppfattning, var hur de såg Baltikum och den exponeringen eller hur de hade rapporterat om Baltikum.

Andréas hänvisar till artikeln och säger att det står, "med hjälp av extern expertis" *(Fhls. ant, på sid 1 av kopian av artikeln, andra stycket, står det bland annat skrivet, "Genomgången gjordes tillsammans med extern expertis".)*

Andréas säger att någon gång i de här tidningsartiklarna nämns BDO och då reagerade BDO och sa, "Vänta nu vi är inte någon officiell granskare vi skulle bara hjälpa till med analysarbetet. Det är ni som har tagit ägarskapet till rapporten som görs internt", så det här var ingen extern rapport. Det framgick lite i starten som att BDO hade varit in och gjort en extern rapport och det var inte riktigt så.

Mejl daterat 2018-10-04

Till mejlet finns det bifogat sms.

(Fhls ant, Beslag journal nr 2019/998-60)

Andréas informeras om att han kommer förvisas ett mejl som är daterat 4 oktober 2018, samma dag som tidningsartikeln som han nyss fått se. Det är Håkan Bengtsson som skickar ett mejl till Andréas.

Andréas läser högt från mejlet, "*Intressant kväll, CH, Cecilia Hernqvist, ringde och undrade varför jag oroar BB, Birgitte Bonnesen med info/sms. Känns jobbigt, men jag står upp för vad vi gör. Skickade därefter följande till Birgitte Bonnesen".*

Andréas läser mejlet och bifogat sms och säger att, Håkan Bengtsson delar ett sms med honom och att Håkan Bengtsson menar att här gör banken en del felsteg, att Håkan Bengtsson varnar för det. Det är det som det handlar om, Håkan Bengtsson försöker säga ifrån till Birgitte direkt.

Förhörsledaren säger att om man tittar på det översta sms:et och läser högt, "*ett antal strategiska felsteg just nu. Jag är mkt orolig. Måste hanteras. Du vet vad vi pratade om för ett år sedan. Tråkigt".*

Förhörsledaren läser högt det andra sms:et, *"Sorry om jag oroade dig, var inte min mening. CH ringde mig. Ville bara ge den info du bad mig om för ett år sedan re EE och vårt projekt med ryska kunder etc. Tacksam om du håller för dig själv. Ursäkta mig. Trevlig kväll. Håkan".*

Andréas tillfrågas vad kontexten var runt de här meddelandena och om det är något som han minns.

Andréas säger att som han kommer ihåg det så är det klart, Håkan Bengtsson reagerade på bankens kommunikationsstrategi. "Det var uppenbart att här hade vi ett problem, inte bara det som vi kom med 2018 men det som var från 2017". Det första Håkan Bengtsson skriver, "ett antal strategiska felsteg just nu". Andréas vet att det som hände 2017 var att de fick information om att [redacted] övervakade kontoren i Tallin och då stoppades hela den undersökningen i projekt Clear och alla fick åka hem, inklusive Erling Grimstad, och ingen fick åka tillbaka.

Sedan ändrades det tack vare att Håkan Bengtsson tryckte på direkt till Birgitte Bonnesen och sa, "Vi måste utreda, vi måste göra färdigt det här, vi måste vara rustade om det här skulle smälla". Birgitte Bonnesen öppnade då upp igen, som Andréas har förstått historien som han fått från Håkan Bengtsson direkt. Man fortsatte granskningen.

Håkan Bengtsson hade 2017 en direktkanal med Birgitte Bonnesen men när de senare under 2017 och 2018 började jobba direkt med Cecilia Hernqvist, för sommaren 2017 blev Andréas flyttad med till Cecilia Hernqvist, då tror Andréas också att direktkanalen mellan Håkan Bengtsson och Birgitte Bonnesen försvann lite.

Cecilia Hernqvist ville, "sitta som ett filter", och hade lite som Andréas förstått det, gett besked till Håkan Bengtsson att, "Du ska inte kontakta Birgitte Bonnesen direkt", vilket finns andra historier om senare som är intressanta i förhållande till när Andréas och Håkan Bengtsson pratade direkt med Birgitte Bonnesen 2019, "efter skandalen". Då lät det nästan som att det ifrågasattes varför Birgitte Bonnesen inte fick information direkt ifrån Andréas och Håkan Bengtsson.

Andréas vet inte om Håkan Bengtsson skrev något mer med Birgitte Bonnesen i meddelandet eller om Håkan pratade med Birgitte Bonnesen muntligt. Andréas vet att Håkan Bengtsson har pratat en del med Birgitte Bonnesen i telefon och mött henne på kontoret och pratat, tagit tillfället att prata och sagt ifrån, "när han haft henne där", när bara Håkan Bengtsson har kunnat prata med Birgitte Bonnesen oformellt. Andréas vet att Håkan Bengtsson har varnat ett par gånger om baltiska exponeringen.

Andréas hänvisar till meddelandet och säger att, det här där Håkan Bengtsson säger, "Tacksam om du håller för dig själv", det tror Andréas är för att Håkan Bengtsson inte vill att Birgitte Bonnesen ska gå till Cecilia Hernqvist och säga att, "Du nu har jag Håkan på mig" eller "Håkan har kontaktat mig", det är något sådant som Andréas uppfattar det. Andréas vet inte men han tror att Håkan Bengtsson är ganska besviken, eller vad han nu är, och att Håkan Bengtsson försöker men att de inte lyssnar.

Andréas tillfrågas varför Cecilia hörde av sig till Håkan.

Andréas säger att de hade en kontinuerlig kontakt från och till om olika saker. Håkan Bengtsson var väldigt ofta inne och han var kanske motvikten till Cecilia Hernqvist, när Cecilia Hernqvist ville gå på ett spår kanske Håkan Bengtsson sa, "Nej, nej vi gör inte så, vi gör så här". Det finns många exempel på det, där Håkan Bengtsson på något sätt var Cecilia Hernqvists motvikt. Som Andréas förstod det, att om Cecilia Hernqvist ville gå en väg kanske Håkan Bengtsson sa att det kanske inte är så bra att gå den vägen. Däremot vet inte Andréas om Cecilia Hernqvist lyssnade på Håkan Bengtsson.

I det här har säkert Håkan Bengtsson haft en dialog med Cecilia Hernqvist om kommunikationsstrategin och frågat, "Vad håller vi på med". Det var där reaktionen var, inte bara bland dem som förstod det här, men generellt i banken så var det här, "det var ett felskär så det skrek om det".

Alla förstod att det här var ju fel, vanliga anställda som inte jobbade med det här. Det var nästan som att det blev pinsamt och det såg man också på de här interna loggarna, på chattarna på intranätet, där skrev personal, "Vad faan är det här", "Det blir pinsamt". Det är folk som jobbar i Affären och mot kunder och där det här framstår som väldigt klantigt.

Andréas tillfrågas vad han menar, vad de kommentarerna var kopplat till.

Andreás säger uttalanden som banken gjorde i förhållande till att man inte hade någon penningtvättsexponering eller att man inte hade några problem, att man inte alls hade haft någonting alls. Det var det som folk reagerade på, att vi är den enda banken i Baltikum som inte har haft ett penningtvättsproblem.

Sedan utformades det här när man ser på när Birgitte gick ut och uttalade sig i CNBC, live på Tv, då blev det inte bara ett "Danske Bank problem" utan det blev större, "Att vi har inga problem i Swedbank" och det blev mycket större. Det blev från det lilla att, "Vi har inte sett någon koppling med Danske Bank Estonia", till att, "Vi har inte haft några problem i banken". Han tror folk utanför banken samt personal då tänkte, "Nej men vänta nu vi fick en varning i Litauen och fick en bot året innan i Lettland och innan det fick vi en varning i Norge". Det var en generell uppfattning att det var fel.

Mejl daterat 2018-11-19

(Fhls ant, Beslag journal nr 2019/998-60)

Andréas informeras om att det är två mejl som hör ihop och att de är daterade 19 november 2018.

Andréas förevisas de två mejlen och ombeds läsa dem.

Andréas säger att Håkan Bengtsson skickar ett mejl till honom och läser högt från mejlet, *"Du har väl hört om Kim Larsen, vad gör vi nu lille du. Snaran dras åt och jag tycker det blir lite jobbigt, vad säga, vad göra. CH, Cecilia Hernqvist, säger nu uttryckligen åt mig att inte prata med CEO, Birgitte Bonnesen, inte med Styret, bara henne".*

Andréas säger att det är det som Håkan Bengtsson skriver till honom och där svarar han och Andréas fortsätter och läser högt, *"Hm...Hon vill vara singel point of contact. Ja jag blir orolig idag igen efter Danske høringen. CH, Cecilia Hernqvist, har fått info från oss, vi vet att hon pratar med BB, Birgitte Bonnesen. CH, Cecilia Hernqvist, har varit i styrelsen och presenterat DBE saken, Danske Bank Estonia saken. Vi har gjort allt vi kan på DBE saken, Danske Bank saken, och utgår från att alla relevanta parter i banken nu är korrekt informerade.*

Jag tycker väl att det är på tiden att CH, Cecilia Hernqvist, tar med oss i möte med BB, Birgitte Bonnesen, intern revision, och någon från styrelsen för att berätta om de två år vi jobbat i Baltikum, vad vi sett, hört samt så kan vi lägga fram mer info om ex FBME, ABLV, TKB som är Trasta Komercbanka, uppdatera [redacted] med [redacted] samt lyfta fram risken med [redacted] FX handel på LC&I, Large Cooperative Institutions i Stockholm".

Andréas säger när han läst mejlet att det här hade han glömt bort. Det var från november 2018. Han känner igen det.

Andréas tillfrågas vad sammanfattningen av mejlet, konversationen, är.

Andréas tror att det handlade om allt det som händer i media och allt runt det. Han tror att de då också hade börjat med "Bill Browder saken" och "man ville inte det här". Det var uppenbart att det arbete de hade gjort och gjorde, och sa ifrån om, det kanske inte var det budskap folk ville ha.

Andréas tillägger att, de hade gjort allt de kunde. Han och Håkan Bengtsson diskuterade om de skulle gå till Internal Audit (Intern Revision) direkt. Men som Andréas förstod det då så var inte det ett alternativ, varför vet han inte, utan de fick lita på att Cecilia Hernqvist var deras chef. Som hierarkin var rapporterade de till henne och hon rapporterade vidare. Han och Håkan Bengtsson gick inte förbi henne för de måste lita på att hon gör det hon gör.

Andréas och Håkan Bengtsson visste, mer eller mindre, att Birgitte Bonnesen visste om, att alla visste om, men det var mer att, visste styrelsen om det och det visste inte han och Håkan Bengtsson. Andréas förstod det som att det var någon i styrelsen som visste om, det är i varje fall det som han har fått förklarat för sig.

Andréas tillfrågas om att han säger, "det budskap folk inte ville ha".

Andréas säger det var ingen som vill ha ett budskap där man har en Vd som tidigare varit chef för Baltic Banking och tidigare varit chef för Internal Audit (Intern Revision) som när du kommer med information som visar sig ha historiska aspekter så betyder det att de som var chefer och hanterade det historiskt är då också dem som var ansvariga.

När de då sitter i nyckelpositioner i nutid så är det som att de själva accepterar och "slår krokben på sig själva". Det blir som en överlevnadsinstinkt hos dem som satt och det var ofta Andréas fick höra, "Institution före person" men hans bestämda uppfattning är att här var det, "En person före institution". "Det var faktiskt helt fel". Därför var det många gånger som han pratade med Cecilia Hernqvist. Håkan Bengtsson och han pratade.

Andréas tillägger och säger, "Hade man gjort det här på ett annat sätt. Kommunicerat, ja vi kan ha identifierade problem, vi jobbar med det, då hade det här varit löst. Hade man lyssnat på de få av oss som jobbade med det här, så hade det varit löst". "Det hade kanske kunnat hanteras lite annorlunda".

Andréas tillfrågas om han känner att han och Håkan Bengtsson har eskalerat och lyft de problemen i banken som de har sett när de har jobbat.

Andréas säger att de har eskalerat, de har agerat, de har rekommenderat och de har agerat också i de rekommendationer som de har haft del i. Men många av rekommendationerna som de har lämnat har det inte blivit något av med.

Andréas tillfrågas om att han säger att de har eskalerat och hur långt upp i ledningen det har skett.

Andréas säger att Cecilia Hernqvist är närmaste chef så han vet att de har eskalerat direkt till henne. Han vet att Birgitte Bonnesen har fått information både från 2017 men också från 2018. Men han har aldrig haft direkt kontakt med Birgitte Bonnesen. Han försökte sig på en kontakt i mejl en gång när hon hade varit i Lettland och pratat om AML arbete. Han skrev då till henne, att det var bra för det gav dem tryck, de som jobbar med det här, men han fick aldrig något svar. I Andréas värld så är det han, Cecilia Hernqvist och Birgitte Bonnesen som visste, sedan vad som hände därifrån har han ingen aning om.

Andréas tillägger och säger, att han har hört från Håkan Bengtsson att en person i styrelsen alltid på något sätt var informerad. Andréas vet inte vem det var. Han vet inte var Håkan fick det ifrån. Andréas vet inte, om det var så att Håkan trodde att de i vart fall informerade en i styrelsen.

Andreas tillfrågas om han själv känner att han och Håkan Bengtsson har eskalerat.

Andréas svarar Ja, ja.

Andréas tillfrågas om han på något sätt var delaktigt i Kommunikationsplanen hösten 2018, hur man kommunicerade ut till marknaden och analytiker.

Andréas säger nej men han tror att det var någonstans som någon berättade eller om han såg det att, "Så kan man inte kommunicera". Då sa Andréas, "Nu är det viktigt att man håller tungan rätt i mun". Han vet inte om han har skrivit det i mejl eller om han sa det, men det var det här med att, "Vi har inte hittat någonting". De bolag som nämns i "Danske Bank saken", de bolag är kunder hos Swedbank men bara i det datamaterial som är mellan Swedbank Baltikum och Danske Bank. Det kunde vara så att det var kunder men bara att de inte hade gjort några transaktioner där. Men att de kunderna var motparter de visste de. Och det var det som hände senare, för då blev det som "Men de har inte varit kunder", men det var inte det som de sa.

Det har även gett "input" på andra saker och sagt ifrån. Andréas tror till och med att när det exploderade och EBM hade gjort "razzia" då sa han, "Men nu är det tillfälle att man kanske

går ut och säger och köper tid och gör någonting och ändrar kommunikationsstrategi. Men nej, "Vi ändrar inte, vi står på oss" *(Förtydligande vid genomläsning 2020-09-17, Det var Cecilia Hernqvist som sa det.).* Även senare 2019 sa man samma sak.

Mejl daterat 2018-12-10 och 2018-12-13

(Fhls ant, beslag 2019-9000-BG294-1)

Andréas informeras om att det är ett mejl från 10 december 2018 och ett mejl från den 13 december 2018.

Andréas förevisas mejlen.

Andréas informeras om att det ett mejl som Håkan Bengtsson har skickat till Andréas med två bilagor.

Andréas säger ja och att det är Erling Grimstads rapport.

Andréas informeras om att han sedan har svarat Håkan Bengtsson.

Andréas säger när han tittar på mejlen att, först kan man säga att mejlet kom den 10 december från Erling Grimstad till Cecilia Hernqvist och Håkan Bengtsson. Där Erling Gristad rekommenderar dem att läsa Power Point-presentationen och att han ser fram emot att förklara och diskutera vidare med dem. Men tre dagar senare, av någon anledning, skickar Håkan Bengtsson det vidare till Andreás.

Andréas kommer inte ihåg om han och Håkan Bengtsson hade pratat om det på telefon där han ber Håkan att skicka eller att dela. För det var så att han och Håkan var också delaktiga till att tillhandahålla information till Erling Grimstad och de fick också besked från Cecilia att de bara skulle tillhandahålla information till Erling Grimstad, "det var helt uppenbart". "Det Erling behöver för att göra sin utredning det ska ni tillhandahålla", det underlag som han behövde.

Eftersom Andréas och Håkan Bengtsson "satt på en del saker" tänkte de att, "Nu är det tillfälle och i vart fall dela det så att någon inte senare kommer tillbaka till dem och säger, Ni satt på en massa data här som ni inte har delat". De passade därför på att ge Erling Grimstad, det de hade jobbat med och lite resultat av uppföljning på det de gjort 2017.

Erling Grimstad kanske fick mycket data som Andréas inte kunde bedöma om det var relevant eller inte för hans utredning. De bara delade data så fick sedan Erling Grimstad bedöma. Då kände Andreás och Håkan Bengtsson att då har de i vart fall inte "hållit igen" på någonting så att någon sedan kan komma till dem senare och säga att, "De bara kanaliserade den information ni ville till Erling".

De kanaliserade den information som de trodde var relevant till det som Erling Grimstad skulle jobba med, det vill säga High-Risk Non-Resident portföljen och den här rapporten från Estland 2018.

Andréas tror att han bara läste de första sidorna i den Power Pointen, och det är det hans kommentar är, och Andréas läser högt från mejlet, *" Fy fan, den är inte nådig mot Estland. Detta måste också öppna upp ögonen för ledningen om tidigare problem i både Lettland och Litauen. Förstår att CH, Cecilia Hernqvist, LA, Liselott Alström, och BB, Birgitte Bonnesen,*

är oroliga nu. Point of no return, otäck tid framöver".

Andréas tillfrågas om att han har skrivit, förstår att de är oroliga, och vad det var i rapporten som skulle göra dem "oroliga".

Andréas säger att man hade en chans att göra något åt det 2017, en verklig "clean up", men det valde man inte att göra. Efter maj/juni 2017 blev det ingen mer utredning för Erling Grimstad. Som Andréas har fått det berättat av Håkan Bengtsson så stoppade Birgitte Bonnesen den utredningen. Där fanns det flera uppföljningspunkter där man kunde ha gjort mer, samma som man hittade i "Julirapporten" från 2018 och "Septemberrapporten" internt. Det fanns så mycket i det här som indikerade. Projekt Nemo startade, men var också bara i förbindelsen med Danske Bank, men det fanns en möjlighet och de har haft tid på sig.

Han kommer ihåg att någonstans så tror han att de pratade om att, "klockan tickar nu". Han tror att det kan ha varit i samband med Erling Grimstads rapport. "För varje dag som den här rapporten ligger, Erlings rapport, en extern rapport, inte bara interna rapporter. Nu tickar klockan". Han vet inte om de skrev i mejl eller om de sa det men det var så de uppfattade den, "Nu tickar klockan, nu måste man agera, nu måste man bestämma, vad gör vi, vad gör vi med personer/anställda".

I den här perioden så sa Andréas, öppnade upp och hade ett telefonsamtal med Cecilia Hernqvist och Charlotte Elsnitz, och sa att det finns fortfarande anställda som är kvar i banken på höga positioner i Estland som man kanske bör värdera och inte ha kvar på de positionerna. Men han fick då fick han tillbaka, "Sånt får du inte säga om anställda. Du kan inte anklaga anställda". Andréas sa då, "Det är inte det jag gör, jag bara säger att dom har varit dåliga på sina AML förpliktelser som ledare. Dom har sett åt andra hållet, medvetet eller omedvetet, jag har ingen aning men de har i varje fall ansvaret för det och har inte gjort ett go jobb". Senare när de amerikanska granskarna kom in 2019 slutade det med att de här personerna fick gå.

Andreás säger att de gjorde mycket rätt och de var på saken men man ville inte ta i en del. Det är väl lite i det som det ligger. Om man drar strecket från juli, för då har man ändå en Chief Compliance Officer Cecilia Hernqvist, Head of AML Liselott Alström och du har Birgitte Bonnesen som har den rapporten om Danske Bank. Redan då "tickade klockan ganska bra" medan här har man en extern rapport från december. Nu är det som han (Andréas) skrev, "Point of no return", nu måste man ta tag i saker.

Det hände inget utan det enda som hände här var att någonstans togs det ett beslut att det här ska inte Andra linjen Compliance hålla på med, allt det här ska flyttas över till Första linjen, till Johan Larsson, och de hade varken resurser eller kompetens att göra detta. Så man flyttade över ett arbete till personal som inte kunde gör det. Han tror att han och Håkan Bengtsson gjorde det formellt i januari. De skrev ett mejl och "lastade över" och de kunde "ticka av" att, nu har Compliance Andra linjen flyttat över ansvaret till Första linjen och där vet inte Andréas vad som sedan hände.

Andréas tillfrågas om det var "ansvaret" utifrån det som hade framkommit i den här rapporten.

Andréas säger ja, det här och lite annat. Han tror till och med att det var att följa upp ABLV och FBME. Med ABLV hade de transaktioner som gick in mot Sverige och där Andréas bara hade gjort en jätteenkel analys, bara för att titta, "Hade vi svenska kunder som har kopplingar till ABLV's kunder, och ja det hade vi", "Har vi några av de ABLV kunderna som har samma riskindikatorer som Danske Bank och liknande, ja det hade vi". "Då måste man jobba med det

på svensk sida".

Det började titta lite på Danske Bank i Sverige men mycket av det var så fragmenterat. Det som saknades var en person, en AML-person, en ledare på det här, som bara gick in och tog tag i den stafettpinnen och sa, "Nu gör vi så här. Det här är det vi behöver, resurser och system. Nu ska det cleanas upp". Men det hände inte. Liselott Alström var egentligen en sådan person och som skulle ha sagt att, "Nu tar vi tag i det här".

Men det som blev var att man flyttade det till Johan Larsson som tidigare varit ansvarig för transaktionsmonitoreringen sedan 2014. Johan Larsson hade uppenbarligen inte lyckats med det och fick hela det här på sig och som Andréas förstod det, var det utan varken helt rätt resurser med rätt kompetens.

Det sker en del saker runt det här och där Andréas får besked om att han ska prata med Erling Grimstad. Andréas tillägger att det är en "annan historia".

High Risk Non-resident customers of Swedbank Estonia, daterad 10 december 2018, av Erling Grimstad, Draft Preliminary Status Report on AML to Swedbank AB

(Fhls ant, rapporten fanns med som bilaga till mejl daterat 2018-12-10 och som Andréas har förevisats vid förhöret)

Andréas har fått tagit del av rapporten innan förhöret.

Andréas blir förevisad rapporten vid förhöret och tillfrågas vad slutsatserna är i rapporten och vad deras bedömning var när de fick rapporten.

Andréas säger att det här visar att banken har brustit i egentligen allt, i själva "Governance", i ledarbesluten. Man har haft en portfölj med högriskkunder över en tioårsperiod och där man inte har identifierat ägarna. Man har inte haft ordentlig Due Dilligence eller KYC, man har inte haft ordentlig övervakning, "Allt har bara fallerat".

Det som är intressant är att Erling Grimstad skriver och följer upp det från "2017-arbetet" och säger ifrån, att det här är en uppföljning lite av det de gjorde 2017, vilket inte ändrar bilden överhuvudtaget utan bara förstärker bilden av det som de såg 2017.

Andreás säger att, här kan man gå in på var enda detalj. Andréas säger vidare att han (Andreás) har suttit och tittat på underliggande dokumentation, de underliggande dokumenten, när det gäller beslut för exempelvis vissa kunder. Det arbete som Andréas och Håkan Bengtsson har gjort när de har åkt till Baltikum och suttit i de här kommittéerna i nutid, suttit och diskuterat högriskkunder som inte är typiska sådana här högriskkunder som är nämnda i den här rapporten, men ändå är högriskkunder, då kanske de har suttit i mötet om en kund och pratat en timma. Medan beslutskommittéerna de kunde diskutera tio, tjugo kunder som var riktiga högriskkunder som kanske inte ens var transparanta, hade ingen synlig affärsmodell, det tog de ett beslut om på fem minuter. Det var avvikelser i hur uppfattningen var om hur man skulle jobba.

Andréas tillägger och säger, "Det här är ingen trevlig läsning för dom som får det här". Här blev det väldigt mycket diskussioner och framför allt från Cecilia Hernqvist gällande att hon inte alls "gillade" den här rapporten.

Andréas tillfrågas att han sagt att 2017 så jobbade de maj, juni och juli.

Andréas säger att de i vart fall jobbade i februari, mars, april, maj och juni i Estland.

Förhörsledaren fortsätter och säger att, där hittade de material som de kände de måste jobba vidare med och om det var rätt uppfattat.

Andréas säger ja, helt riktigt.

Andréas tillfrågas om de inte fick jobba vidare med det.

Andréas säger att det här helt riktigt.

Andréas tillfrågas om det material som finns i Erling Grimstads rapport, om det är en del av de saker som de såg då i det arbetet, i projekt Clear.

Andréas säger att det hänger lite ihop men att det bara var ett annat "scope" i det utredningsarbetet, det Erling Grimstad gjorde då. Det går igen, det är samma problem. Nu är det kanske lite mer omfattande och lite större. Andréas säger att man ska minnas att den här rapporten egentligen inte var färdig. Så som Andréas förstod Erling Grimstad så var Erling Grimstad mitt inne i arbetet när det kom ett "kontrabesked" där han gav beskedet till Andréas att han fått besked av Håkan att den här rapporten ska vara klar inom två-tre veckor, det var i varje fall väldigt kort tid. Därför kom den här rapporten som den kom, i den utformningen, allt var egentligen inte klart.

Andréas tillfrågas om det var något i den här rapporten, och när banken får den, som gör att banken måste agera. Blir det någon ny "offboarding" eller händer det någonting med anledning av den här.

Andréas säger att om han minns rätt som var de inne i projekt Nemo där de skulle hantera en del kunder. Andréas tillägger att han vill säga att de då endast bara hanterade existerande kunder med misstänkta transaktioner med Danske Bank, inte de historiska för dem lade man åt sidan till kanske ett senare tillfälle i framtiden.

Det var rekommendationer där Erling Grimstad hänvisar till de rekommendationer som Erling Grimstad gjorde 2017. Erling Grimstad sa att det här inte har följts upp, men det hade de faktiskt gjort men det var bara det att många av de rekommendationer Erling Grimstad gav 2017 där blev det exempelvis att, om en rekommendation var att göra en aktivitet så gjorde den aktiviteten att den ledde till fem till tio andra aktiviteter. De hittade så mycket där och det gick inte att bara göra en aktivitet.

Det blev mycket arbete av en rekommendation men de hade på något sätt inte tagit alla hans rekommendationer. Svaret i varje rekommendation då öppnades en ny "Pandoras box", så det gick inte helt att stänga varje sak för det var så mycket mer komplicerat och mycket mer större. Det var inte bara att, "det här är en kund som ska bort, stäng den och säkerställ att den var borta".

Det här är en extern rapport som säger mycket om det de hade sett 2017, men mer konsoliderad, mer sammanfattningsvis. Det är klart att de lyfte upp några specifika kunder som var allvarsamma.

Andréas tillfrågas om att han sagt att Cecilia Hernqvist "inte gillade" den här rapporten. Vad var det med rapporten som hon "inte gillade".

Andreás säger att det var utformningen av den. Han fick ett telefonsamtal från Cecilia Hernqvist där hon var "fly förbannad", hon var "fly förbannad" på Erling Grimstad för att han

hade skickat den här rapporten i sitt format, i ett sådant formellt mejl.

Cecilia Hernqvists uppfattning var att, "Så här gör inte en extern advokat, granskare, utan det här ska diskuteras med banken hur han ska presentera det här". Andréas påminde då Cecilia Hernqvist om att, "Nu har ju ni bestämt att han bara hade några veckor på sig att färdigställa", och gör du så här som extern granskare du kan inte mer på något sätt lägga fram allt du vet. Du kan inte komma tillbaka, "Ja ska vi diskutera hur jag ska presentera det här".

Andréas uppfattning var att Erling Grimstad "inte gick runt gröten", han ville inte, "runda några kanter", utan sa "så här är det", "det här är vad vi har nu", och det var det som Cecilia Hernqvist inte gillade.

I allt det här så fick Andréas ett telefonsamtal från Håkan Bengtsson där Håkan Bengtsson säger att han fått besked från Cecilia Hernqvist att du måste prata med Erling Grimstad, "han måste ändra i sin rapport". Andréas säger vid förhöret att det inte var ett kul besked att få, "det kändes lite på gränsen". Andréas ringde upp Erling Grimstad och sa precis som det var, "Jag har fått telefon från Håkan. Håkan har fått besked från Cecilia att jag ska ta ett möte med dig och diskutera innehållet i rapporten, så vet du varför vi tar det mötet". Andréas var helt ärlig med Erling Grimstad från början.

De hade det mötet och de fokuserade på de rekommendationer som fanns i rapporten. Andréas sa att det var lite fel, och att de hade följt upp de rekommendationerna, att de hade gjort det arbetet. De enades om att "okej, vad bra men då ska Erling bara få ett underlag som visade att de gjort det".

Andréas tror att Håkan Bengtsson och Cecilia Hernqvist åkte till Oslo, eller om det var motsatt, för att diskutera med Erling Grimstad hur man skulle göra. Andréas säger att i den diskussionen mellan Håkan Bengtsson, Cecilia Hernqvist och Erling Grimstad blev de eniga om att Erling Grimstad skulle följa rekommendationerna, följa upp deras arbete, för att kunna "kryssa av" att de faktiskt har gjort någonting, så att det inte bara såg ut som att de inte gjort någonting sedan 2017.

Andréas tillfrågas om Erling Grimstad ändrade någonting i sin rapport.

Andréas säger att han inte tror det och att det här bara är en Power Point. Men han tror att Erling Grimstad lade in ett "Amendment" eller att Erling Grimstad höll på att skriva någonting, han var igång eller att han hade börjat "checka av", Andréas kommer inte ihåg. Men "skandalerna" kom och allting blev stoppat eller om Erling blev stoppad innan, Andréas kommer inte ihåg.

De var inte eniga för Erling Grimstad hade gett ett förslag på vad det här skulle kosta och hur lång tid det här skulle ta. Den kostnaden och tiden ville inte banken lägga på det här så det hade man sagt nej till.

Andréas tillfrågas att det här är Power Point och om den skiljer sig något mot pdf:en

(Fhls ant: I det mejl som Erling Grimstad skickar 2018-12-10 finns det både en Power Point och en PDF som bilagor)

Andréas säger att det kan han inte svara på.

Förhörsledaren hänvisar till sidan 34 och läser högt, *"We suspect connection with Swedbank and the Danske Bank investigation"* och hänvisar till första stycket och läser högt, *"Deutsche Bank mirror trading and Azerbaijani laundromat"*.Andréas tillfrågas om

de själva sett en del av de här sakerna.

Andréas säger att det tycker han, att det kan man säga att man redan hade gjort i "Januarirapporten" från starten 2018, men definitivt i "juli" och i "september". Men det var väldig fokus på det här med de anställda. De hade i varje fall ingen klar "riktning" att titta på anställda som hade jobbat i båda bankerna.

Förhörsledaren säger att längre ned i stycket 2 skriver Erling, och förhörsledaren läser högt, *"Some of the Swedbank employees had a number of unexplained cash in-transactions leading to suspicion of employees receiving gifts from customers/agents. One former employee of Swedbank left the bank in 2007, just after he was suspected for taking/asking for kick-back from customers".*

Andréas säger att han vet vad det gäller.

Andreás tillfrågas om banken har misstänkt personer för inblandning.

Andréas säger ja och att det är den rapporten som Group Security Investigation gjorde i augusti 2018, av Sven Kivistik och hans team. Men det var där de inte svarade på allting. De skrev någoting men de utredde inte det helt ut. Det var nästan som att man ville "täcka igen lite grand, man ville inte helt att det skulle komma upp till ytan". Det var därför också delvis som Erling Grimstad kom in och skulle titta på deras arbete.

Andreás tillägger att "2007 saken" det var [redacted] och [redacted] gick sedan till Danske Bank (*Fhls ant: Andreás hänvisar till det som står i Erling Grimstads rapport på sid 34, "One former employee of Swedbank left the bank in 2007").*

***Observations,* daterad 28 juni 2017**

Andréas informeras om att han ska få titta på ytterligare ett dokument som är upprättat 2017.

Andreás förevisas en kopia av *Observations.*

(Fhls ant, inkommen handling från FI)

Andréas säger att han känner igen den och att han läst den ett par gånger.

Andréas tillägger att egentligen blev det här fel, för här står det, *"Kammeradvokaten Poul Schmith".* Det var Erling Grimstad som hade en annan extern firma som hjälpte Erling Grimstad, men han använde "'templet" till advokatfirman, men det var inte den advokatfirman som gjorde arbetet utan det var Erling Grimstad som gjorde arbetet. Den ena personen som jobbar där på advokatfirman, han använde Erling Grimstad som en underleverantör.

Andreás tror att det blev en diskussion mellan Tormod Tingstad och Erling Grimstad. De båda hade olika "scope", de gjorde olika saker i utredningen. Det blev inte en större sak utan var mer internt att folk trodde att man hade inne Erling Grimstad och helt plötsligt kom det en till advokatfirma.

Andréas tillfrågas om det var Erling Grimstad som hade uppdraget.

Andréas säger ja, han hade "leadet".

Andréas säger vidare när han tittar i *Observations* att den handlade om Due Diligence, Enhanced due diligence, rapportering till myndigheterna om misstänkta transaktioner och ansvarsfrågan och persongalleriet.

Andreás säger att han själv här var en del, på två olika delar. Han var en del av den interna gruppen som var då han (Andréas), Håkan Bengtsson och Sven Kivvistik som skulle få ut de här kunderna på ett eller annat sätt och rapportera och stoppa eventuellt transaktioner. Han tror till och med att det är nämnt i media att man ser den här Swedbank statistiken när de började rapportera. När de kom in 2017 blev det "en backe rätt upp i luften", "en pil rätt upp i luften".

Andréas hjälpte även Tormod Tingstad och Erling Grimstad i datagranskningen. Han kunde använda det som de hittade i datagranskningen till att gå tillbaka och titta på "offboardingen" och kunder de hade för att se om det var något mer de skulle göra här om det stod något i dokument. Det var som att han (Andréas) var två ben i samma utredning. Här var det bara de "200 High Risk Non Resident-kunderna" som var huvuduppdraget först och sedan blev det att titta på några "unika anställda" som var knutet till hanteringen av den här kundgruppen/kunderna.

Andreás tillfrågas om information i den här rapporten har koppling till Erling Grimstads rapport och de slutsatser som Erling drar där om anställda, om de hör ihop.

Andréas säger här går man mer på persongalleriet och mycket mer på djupet, för här var "scopet" mer att gå på djupet. Han tror inte att Erling Grimstads rapport var så fokuserad på att gå på persongalleriet, då var många redan ute.

Andréas säger att det är så han kommer ihåg det. Han tittar i *Observations* och säger att det mejl där han skriver om "fyra-fem personer" det är några av dem som finns med här, men inte alla. Till exempel [redacted] var en av dem som fick gå.

Andréas tillfrågas om han menar det mejl som han blev visad tidigare i förhöret.

Andréas säger ja, precis.

Andréas fortsätter och säger att många här var kvar väldigt länge. De hade ingenting på dem så det var inget man kunde "ta dom på". Andréas säger att här nämns inte [redacted] och några av de kundansvariga utan det här var mer "ledarna" som nämns i den här.

Andréas tillägger att "scopet" är Baltikum och det var inte för att se på ansvarsfrågan över Baltikum.

Andréas tillfrågas hur han menar.

Andréas säger "scopet" i det här och Erling Grimstads rapport var att bara se på ansvarsfrågan till Baltikum inte att vem som hade ansvaret över Baltikum.

Andréas tillfrågas vad han menar med "över Baltikum".

Andréas säger att det blir CEO eller de som var chefer över cheferna i Baltikum. CEO i Estland, Lettland och Litauen rapporterade CEO i Group, det vill säga Birgitte Bonnesen som inte var deras "scope". Det var "en klar linje " att, ansvaret bara ska utredas upp till cheferna i Baltikum.

Andréas tillfrågas vem som kom med det tydliga strecket.

Andreás säger att han inte ens om det kom något tydligt streck men det var så det var förstått, så som han (Andreás) förstod det, både av, "Vi som var i den här kärnan men också som jag förstod det av både Tormod Tingstad och Erling Grimstad, alltså Tormod Tingstad 2017 men också Erling Grimstad både 2017 och 2018". "Det här gick bara upp till Baltikum, inte vidare". Det är inte bara ansvarsdelen på CEO-nivå utan det var även Compliance-delen, man går inte längre upp än Compliance lokalt.

Andréas informeras om att det sista dokumentet som ska förevisas i förhöret är ett brev som har skickats till Ekobrottsmyndigheten, och är stämplat 2020-05-29.

Andréas ombeds att läsa dokumentet.

Andréas börjar läsa högt från dokumentet och undrar vad det är.

Andréas informeras om att det är ett anonymt brev som har kommit in, någon har skrivit till åklagare Thomas Langrot.

Andréas svarar, okej, jaha och berättar att han först inte förstod vad det var för dokument och fortsätter att läsa högt ur brevet.

Andréas ber om ursäkt för att han börjar skratta när han läser men säger att han aldrig hört talas om det eller sett det. *(Fhls ant, Andréas hänvisar till det som han läst)*

Andréas läser vidare ur brevet och säger sedan att han inte har blivit inkallad på något enskilt möte med Birgitte Bonnesen. Andréas säger att han kan garantera att han inte har blivit det.

Andréas informeras om att det har skickats till Thomas Langrot och att EBM inte har någon avsändare till brevet.

Andréas säger att det komiska är det där med "End-Games" och att just "End-Games", det fick han höra muntligt av Birgitte Bonnesen 2019. Birgitte Bonnesen frågade hela tiden honom och Håkan Bengtsson, " Whats your End-Game, Whats your End-Game".

(Förtydligande vid genomläsning 2020-09-17, Det var i samband med fysiska möten med Birgitte Bonnesen på hennes kontor)

Andréas säger att han till och med frågade Håkan Bengtsson, "Vad fan är det hon menar egentligen, vad då Whats our End-Game. Vi har ju inget End-Game i det här". Andréas förstod aldrig vad hon menade. Andréas säger att det var "komiskt" att det står där, "End-Games".

Andreas tillfrågas om han har hört om någon annan har blivit inkallad.

Andréas svarar nej och säger vidare, men det som var, det som hände i det där, var att det fanns en hel del läckage i banken. När det sker blir folk tagna av Säkerhet och de två advokaterna Hans Strandberg och Olle Kullinger.

Andréas säger att eftersom han själv var i Norge fick han inte vara med om det här, "men dom rappade bara folk i lokalerna och kastade in dem i ett mötesrum utan att förbereda dem och i stort sett bara attackerade, har du läckt information".

Andréas säger att han inte vet om de händelserna har med det här brevet att göra. Det var väldigt hårt och många hade en väldigt obehaglig känsla efteråt.

Andréas säger att han fick ett meddelande på chatten. Jan Fecko skrev till honom och frågade, "Är du i Stockholm". Andréas svarade att han inte var det och fick frågan om han kunde vara i Stockholm i morgon. Andréas svarade att han har barn och inte bara kan åka iväg på dagen. Andréas tillägger att han normalt sätt är ganska flexibel men kunde inte det just då.

Andréas fick då frågan, "Kan vi komma till dig imorgon". Andréas svarade att det gick bra men förstod inte vad det gällde. Jan Fecko skrev då att, "Vi måste prata om läckage". Andréas ringde upp honom och undrade vad han "snackade" om. Fecko svarade att det har läckt och vi måste finna ut vem som har läckt

Andréas undrade om han var anklagad för att ha läckt och undrade om han behövde ha med sig en advokat. Fecko svarade, det är inte det, "Vi ska bara prata".

Andréas svarade att, okej men då ska vi göra det formellt, när ska vi ha mötet så skickar jag en inbjudan. Andréas säger vidare att i hans kalender står det "möte om läckage". Andréas säger, för han tyckte det var så "jävla på gränsen vad man får göra i en bank och i ett företag generellt sett".

Andréas säger att han till slut hade det här, "två- till tre-timmars mötet" med Olle Kullinger och Hans Strandberg "som grillade och körde på, det var nästan komiskt". Andréas säger att Olle Kullinger och Hans Strandberg letade efter läckage och attackerade och frågade alla som jobbade med det här, hela tiden, "Är ni läckan, är ni läckan".

Andréas säger att han inte vet om det här har med brevet att göra, om det skedde innan den 22 mars. Andréas säger att han tror att intervjuen, "läckagemötet", kanske var innan.

Andréas läser högt ur dokumentet/brevet, *"Vid mötena ställdes ultimatum till dom anställda, de skulle fundera hur deras End-Games skulle se ut"*. Andréas säger att han aldrig har hört just om det här, och läser högt vidare, *"Veckan innan tog Birgitte Bonnesen in personer på enskilda möten som haft med Erling Grimstads rapport att göra"* och Andréas säger att, det borde i så fall vara han, tänker han, eftersom han haft med Erling Grimstad att göra.

Andréas läser högt, *"Centralt gällde de enskilda mötena Grimstad-rapporten"*. Andreás säger att han inte har blivit intagen till något möte, inte i något sådant möte som gällde just det. Däremot har han haft möte med Birgitte Bonnesen efteråt.

Förhörsledaren läser upp den sista meningen ur brevet, *"Efter det här ska personer kunna vittna om att Birgitte haft information om Grimstads rapport först efter att information om den publicerats i media.*

Andréas säger att han kanske har bott i Norge för länge men säger att brevet är dåligt skrivet och är lite svårt att förstå. Andréas läser och säger att, Bonnesen då skulle ha fått information om Erling Grimstads rapport först efter att information har publicerats i media.

Andréas informeras om att det är ett brev som har kommit in till myndigheten och därför tillfrågas han om det.

Andréas säger att han däremot är osäker på när Birgitte Bonnesen fick Erling Grimstads rapport. Om hon fick den, det kan han inte svara på. Andréas säger, att hon skulle ha fått reda på det efter att det har publicerats i media, det har han svårt att tro.

(Förtydligande vid genomläsning 2020-09-17, Andréas förtydligar att det var fem stycken som hade fått ta del av EGs rapport december 2018 enligt Håkan Bengtsson som förde en logg på den. Andréas, Håkan, Cecilia, Birgitte och Erling, det är det som gått igen när de

senare pratat med både amerikanska och svenska granskare.)

Andréas tillfrågas om vad mötena handlade om som Andréas tidigare sagt att han hade med Birgitte Bonnesen.

Andréas berättar att det var så att han stod i kafeterian på huvudkontoret i Sundbyberg och så kom hon. Andréas säger att de aldrig tidigare knappt har hälsat, Birgitte Bonnesen har aldrig pratat med honom. Birgitte Bonnesen fick syn på Andréas och gick direkt mot honom. De började prata, Birgitte Bonnesen såg sliten ut och Andréas frågade henne hur det gick. Birgitte Bonnesen svarade att, "det går inte bra".

Andréas säger åt henne att det hela var, "egentligen klantigt skött". Han var ganska ärlig och tänkte att han inte hade något att förlora och passade inte hans budskap så fick de väl göra sig av med honom. Birgitte Bonnesen "var enig" med honom och de pratade runt det hela, du har ju fått information, du vet ju vad det var 2017, du vet ju liksom om rapporten från sommaren 2018.

Birgitte Bonnesen ville ha ett samtal med Andréas och Håkan Bengtsson och det bokade en tid som Andreéas minns var samma dag. Håkan Bengtsson var rätt överraskad över att de fick ganska mycket tid, de fick någon timme samma dag och någon timme senare, Andréas minns inte om det var samma dag eller någon annan.

Andréas säger att Håkan Bengtsson varit med länge i banken och vet hur man sitter med CEO i banken och pratar. Andréas säger att han själv inte är så "slipad", han säger som det är, "han rundar inga corners".

Andréas sa på mötet att, "Det här var dåligt, det har alltid varit dåligt och det ser fortfarande dåligt ut". Andréas säger, att det kanske inte var det alla ville höra.

Det var en diskussion om de femtio i SVT, [redacted] som är kopplat till [redacted] kopplat till det som de gjorde under 2017 i Projekt Clear. Andréas berättar att han sa att, det är en massa kopplingar bland de femtio bolagen som SVT pratar om är kopplade till [redacted] det är den här "bolken" med bolag banken "offboardade" under 2017. Det var även en del andra bolag som banken "offboardade" innan 2017. Andréas säger att han ganska tidigt blev "utparkerad" från det här och blev "satt i frysboxen", lite direkt efter det där.

Andréas tillfrågas om det var efter de mötena.

Andréas svarar att om han minns rätt var det i förbindelse med att han satt i möte med amerikanska advokater och visade lite hur duktiga de är och hur mycket de har gjort. Andréas fick då "ett stopp", inte visa mer, "Client privilege" gäller inte längre. Det var mycket i förbindelse med "USA-sakerna", den saken, efter det var Andréas i "frysboxen".

Andréas tillfrågas om mötena han och Håkan Bengtsson hade med Birgitte Bonnesen, och om Cecilia Hernqvist var med där.

Andréas svarar att han tror att de satt alla tre i ett av mötena. Andréas säger att han vet att han från Kommunikation var med eller om det var han från Relations. Det var många olika personer som sprang in och ut, det var inte lätt att hålla koll på allt.

De satt i Birgitte Bonnesens kontor och pratade. Andréas säger att det var "klartext", så här har det sett ut, vi visste att det sett ut så här och det enda man kan göra nu är att utreda.

Andréas tillfrågas om det är ytterligare något han vill tillägga innan förhöret avslutas

Andréas svarar att han tycker att det mesta av det här är ganska glasklart, det finns mycket mejlkonversation, det finns mycket rapporter, i olika format. Det gäller att hitta de rätta rapporterna, vissa rapporter finns i många versioner.

Det finns en tidslinje, det finns personer som är involverade, det är nog svårt att få det muntliga perspektivet på det här, de oformella diskussionerna, kanalerna. Andréas säger att det också är svårt att minnas exakt vad som sades och citera andra människor. Andréas säger att han vet vad som är typiskt för honom själv att säga men det är väldigt svårt att citera andra människor.

Andréas tillfrågas om det är något han vill förtydliga av det material vi har gått igenom.

Andréas svarar att det inte är det.

Förhöret avslutas klockan 11.24

Vid besök på ØKOKRIM i Oslo 2020-09-17, klockan 09.00-10.57, fick Andréas Hobbelin läsa igenom förhöret. Efter förtydligande som anges i förhörstexten godkände Andréas Hobbelin utskriften.

Vid genomläsningen närvarade politiinspektør Roger Broen, insp Björn Sandman och insp Ann-Christin Sandén.

Bilaga

002 _Bilagor visade vid förhör

Bilaga till Förhör 2020-09-15 09:10, diarienr 9000-K822-19

Beskrivning

Bilagor till förhör med Andréas Hobbelin 2020-09-15

1.) Swedbank Estonia transactions with Danske Bank and exposure to the Magnitsky case, daterad 2018-01-03. Se separat protokollbilaga
(beslag 2019-9000-BG369-20)

2.) Amendment to the report re Swedbank Estonia transactions with Danske Bank and exposure to the Magnitsky Case. Se separat protokollbilaga
(beslag 2019-9000-BG369-21)

3.) Mejl Andréas Hobbelin och Jan Fecko, daterat 2018-07-04
(beslag journal nr 2019/998-60)

4.) Baltic banking exposure mainly related to Danske Bank Estonia Case, daterad 2018-07-12. Se separat protokollbilaga
(beslag 2019-9000-BG369-1)

5.) Mejl från Håkan Bengtsson till Mads Blomfeldt, daterat 2018-08-13, med bilaga "Danske Bank involvement in money laundering schemes – new links – GSI Investigations Baltics 2018-07-11. Se separat protokollbilaga
(beslag 2019-9000-BG406-1)

6.) Mejl från Johanna Lind till bland annat Fredrik Tidqvist och Liselott Alström, daterat 2018-09-03.
Mejlet skickas från Liselott Alström till Cecilia Hernqvist. Cecilia Hernqvist skickar mejlet till Andréas Hobbelin.
(beslag journal nr 2019/998-60)

7.) Follow up on Swedbank's risk exposure in relation to the investigation of ML issues in Danske Bank Estonia, daterad 2018-09-20. Se separat protokollbilaga
(Inkommen handling FI)

8.) Mejl från Cecilia Hernqvist till Birgitte Bonnesen, daterat 2018-09-23. Till mejlet finns bilagor, The Board of Directors daterad 2018-09-27 och Memo on how Swedbank work with anti money laundering ("AML"), Combating Terrorist Financing (CF) and Financial Sanctions ("FS"), daterad 2018-09-27. Se separat protokollbilaga
(beslag 2019-9000-BG294-1)

9.) Tidningsartikel DI 2018-10-04
(www.di.se)

10.) Mejl från Håkan Bengtsson till Andréas Hobbelin, daterat 2018-10-04
(beslag journal nr 2019/998-60)

11.) Mejl från Håkan Bengtsson till Andréas Hobbelin, daterat 2018-11-19
(beslag journal nr 2019/998-60)

12.) Mejl från Håkan Bengtsson till Andréas Hobbelin 2018-12-13. Ursprungligen från Erling Grimstad till Cecilia Hernqvist och Håkan Bengtsson, daterat 2018-12-10 med bilaga "High Risk Non-resident customers of Swedbank Estonia",
(beslag 2019-9000-BG294-1)

13.) High Risk Non-resident customers of Swedbank Estonia, daterad 2018-12-10. Se separat protokollbilaga . Bilaga till mejl enl. ovan, från Håkan Bengtsson till Andréas Hobbelin daterat 2018-12-13.
(beslag 2019-9000-BG294-1)

14.) Observations, daterad 2017-06-27. Se separat protokollbilaga
(inkommen handling FI)

15.) Brev, daterat 2020-05-29
(inkommen handling,)

Bilaga 1.

1.) Swedbank Estonia transactions with Danske Bank and exposure to the Magnitsky case, daterad 2018-01-03.

(beslag 2019-9000-BG369-20)

Se separat protokollbilaga

Bilaga 2.

2.) Amendment to the report re Swedbank Estonia transactions with Danske Bank and exposure to the Magnitsky Case.

(beslag 2019-9000-BG369-21)

Se separat protokollbilaga

From: Andreas Hobbelin <MYNTET/EXCHANGE ADMINISTRATIVE GROUP (FYDIBOHF23SPDLT)/RECIPIENTS/F32E89B71F674B72A528BB7D6F5AEA16-P901AHF>
Sent: 2018-07-04 07:22:32 +0000
To: Jan Fecko <jan.fecko@swedbank.com>
Subject: RE: Danske

Nej, speciellt med tanke på att Danske själva snart ska släppa sin egna rapport

Men om man tänker gamla anställda som fått gå pga deras ev. inblandning i ML så kan de vara en de största källorna för att ge igen på Danske

Något vi kanske behöver tänka på när de gäller de 4-5 som fått gå från oss

Som jag sagt till CH, detta kommer komma till vår ytterdörr, kanske snabbare än vi tror

Promote a Compliance Culture

Swedbank

Andreas Hobbelin

Senior AML Officer

Group Compliance

Swedbank Group

Mob: +47 91 70 74 14

Please note that this message may contain confidential information. If you have received this message by mistake, please inform the sender of the mistake by sending a reply, then delete the message from your system without making, distributing or retaining any copies of it. Although we believe that the message and any attachment are free from viruses and other errors that might affect the computer or IT system where it is received and read, the recipient opens the

message at his or her own risk. We assume no responsibility for any loss or damage arising from

the receipt or use of this message.

Please consider the environment before printing this e-mail!

From: Jan Fecko
Sent: 4. juli 2018 08:48
To: Andreas Hobbelin
Subject: Re: Danske

Tack

Någon teori om hur informationen har läckt?

/J

Skickat från min iPhone

4 juli 2018 kl. 08:15 skrev Andreas Hobbelin <andreas.hobbelin@swedbank.no>:

> Räknar med att du fått med dig artiklar från kvällen igår och idag om Danske
>
> https://www.business.dk/finans/english-version-new-data-leak-reveals-far-bigger-extent-of-money-laundering
>
> https://vaaju.com/norway/new-information-on-money-laundering-in-danske-bank/
>
> *Promote a Compliance Culture*
>
> <image001.png>
>
> **Andreas Hobbelin**
>
> Senior AML Officer
>
> Group Compliance
>
> **Swedbank Group**
>
> Mob: +47 91 70 74 14

Bilaga 4.

4.) Baltic banking exposure mainly related to Danske Bank Estonia Case, daterad 2018-07-12.

(beslag 2019-9000-BG369-1)

Se separat protokollbilaga

Bilaga 5.

5.) Mejl från Håkan Bengtsson till Mads Blomfeldt, daterat 2018-08-13, med bilaga "Danske Bank involvement in money laundering schemes – new links – GSI Investigations Baltics 2018-07-11.

(beslag 2019-9000-BG406-1)

Se separat protokollbilaga

From: Andreas Hobbelin <MYNTET/EXCHANGE ADMINISTRATIVE GROUP (FYDIBOHF23SPDLT)/RECIPIENTS/F32E89B71F674B72A528BB7D6F5AEA16-P901AHF>
Sent: 2018-09-03 19:47:50 +0000
To: Cecilia Hernqvist <cecilia.hernqvist@swedbank.com>; Liselott Alström <liselott.alstrom@swedbank.se>
CC: Håkan Bengtsson <hakan.bengtsson@swedbank.com>
Subject: RE: Danske Bank

Ja jag såg det precis på nyhetsvarsel

Men tänk på att detta också är DBE in/ut mot alla olika banker

Vi har bara mellan oss och DBE

Skulle vi så se på våra kunder och deras omsättning till/från andra banker, ja då blir de tal på de kunder som är involverade där betydligt större (ref. transaktioner med ex. FBME, ABLV, ryska banker, Cypriotiska banker etc. etc.)

Promote a Compliance Culture

Swedbank

Andreas Hobbelin

Senior AML Officer

Chief Compliance Office

Swedbank Group

Mob: +47 91 70 74 14

Please note that this message may contain confidential information. If you have received this message by mistake, please inform the sender of the mistake by sending a reply, then delete the message from your system without making, distributing or retaining any copies of it.

Although we believe that the message and any attachment are free from viruses and other errors that might affect the computer or IT system where it is received and read, the recipient opens the message at his or her own risk. We assume no responsibility for any loss or damage arising from the receipt or use of this message.

Please consider the environment before printing this e-mail!

From: Cecilia Hernqvist
Sent: 3. september 2018 21:42
To: Liselott Alström
Cc: Andreas Hobbelin; Håkan Bengtsson
Subject: Re: Danske Bank

Txs:(

Skickat från min iPhone

3 sep. 2018 kl. 21:39 skrev Liselott Alström <liselott.alstrom@swedbank.se>:

> FYI, se nedan. Verkar som att utredningen av Danske är klar. Verkar röra sig om ännu större summor...
>
> /Liselott
>
> Vidarebefordrat brev:
>
> **Från:** Johanna Lindh <johanna.lindh@swedbank.se>
> **Datum:** 3 september 2018 21:31:39 CEST
> **Till:** Tommie Everfjärd <tommie.everfjard@swedbank.se>, Fredrik Tidqvist <fredrik.tidqvist@swedbank.se>, Liselott Alström <liselott.alstrom@swedbank.se>, Evelina Tullberg <evelina.tullberg@swedbank.se>
> **Ämne: Danske Bank**
>
> Verkar som att Danske Banks interna utredning är klar och att den visar på betydligt större belopp
>
> https://www.ft.com/content/d1efae70-af80-11e8-8d14-6f049d06439c
>
> <IMG_0767.jpeg>
>
> /Johanna
>
> Skickat från min iPhone

Bilaga 7.

7.) Follow up on Swedbank's risk exposure in relation to the investigation of ML issues in Danske Bank Estonia, daterad 2018-09-20.

(Inkommen handling FI)

Se separat protokollbilaga

Bilaga 8.

8.) Mejl från Cecilia Hernqvist till Birgitte Bonnesen, daterat 2018-09-23. Till mejlet finns bilagor, The Board of Directors daterad 2018-09-27 och Memo on how Swedbank work with anti money laundering ("AML"), Combating Terrorist Financing (CF) and Financial Sanctions ("FS"), daterad 2018-09-27.

(beslag 2019-9000-BG294-1)

Se separat protokollbilaga

FTSE100 -0,05%
START BÖRS MARKNADSNYTT BEVAKNINGAR ANALYS Ledare
Di Weekend Di Digital Di TV Di Gasell Jobb Dagens tidning
MENY
AS
AS
Om våra annonser

Swedbank döljer resultat av egen Danske-utredning

Swedbank har med hjälp av extern expertis gått igenom transaktioner med Danske Bank under åren 2007–2015 i jakt på smutsiga pengar.
Men banken vill inte svara på om genomgången gav några varningssignaler.

MARTIN REX
Publicerad: 04 oktober 2018, 16:56 | Uppdaterad: 04 oktober 2018, 17:35

Artikeln handlar om: Ekobrott | SEB | Danske Bank | Swedbank

Gabriel Francke Rodau, kommunikationschef på Swedbank. Foto: Michael Stienberg/TT

Nyligen presenterade den danska storbanken **Danske Bank** DANSKE +0,37% en rapport kring den misstänkta penningtvättshärvan i bankens estniska filial, genom vilken det under åren 2007–2015 strömmade mer än 2.000 miljarder kronor från utländska kunder. En stor andel av dessa utländska kunder är att betrakta som "suspekta", enligt bankens egen granskningsrapport.

Nu kan DI berätta att **Swedbank** SWED A -0,33% nyligen avslutat en stor genomgång av transaktioner mellan Swedbank och Danske Bank under de aktuella åren, det vill säga 2007–2015. Genomgången gjordes tillsammans med extern expertis.

"Vi har gjort en egen genomgång av de transaktioner som skett mellan oss och Danske Bank, alltså transaktioner som kunder hos oss har gjort med kunder i Danske Bank, under åren 2007 till 2015. Det har vi gjort på grund av den rapportering som varit i media och de uppgifter som Danske Bank själva har gått ut med", säger Gabriel Francke Rodau, kommunikationschef på Swedbank.

Han uppger vidare att Swedbank har velat se om det finns suspekta transaktioner som banken "missat".

"Genomgången är klar, och vi har jobbat precis som vi alltid gör när vi monitorerar transaktioner. I de fall vi ser varningssignaler så agerar vi och rapporterar till berörda myndigheter", fortsätter han.

Hittade ni transaktioner som ni hade missat?
"Vi kommenterar inte de transaktionsmonitoreringar vi gör. Är det fall där det uppstår varningssignalerar så agerar vi, och om det behövs så rapporterar vi till berörda myndigheter."

Så ni bekräftar att ni har gjort den här genomgången men vill inte redogöra för slutsatserna?
"Även efter den här genomgången känner vi oss bekväma med de kunder vi har på den estniska marknaden. Det är vanliga hushåll och vanliga företag som vi har ställt frågor till för att säkerställa att de har koppling till Estland."

Så ni upptäckte ingenting som får er att känna annat än trygghet kring era processer och rutiner kring penningtvätt i Estland?
"Jag vill som sagt inte kommentera huruvida vi har fått några varningssignaler i den här genomgången. Däremot kan jag säga att vi är komfortabla med att vi har solida processer och system som vi arbetar med varje dag. Men sedan är det så att penningtvätt, precis som alla andra bedrägerier, ändrar karaktär. Så det vi måste göra i samråd med bland annat myndigheter och reglerare är att ständigt ändra våra processer och rutiner för att se till att vi ligger steget före den illegala verksamheten", säger Gabriel Francke Rodau.

Under onsdagen publicerade Bloomberg en artikel som fick Swedbank och **SEB** SEB A +0,3% , som är etta och tvåa på den estniska marknaden, att falla tungt på Stockholmsbörsen. Swedbank stängde på 206 kronor, ett ras på 5,8 procent.

Artikeln byggde på en analys av data från den estiska centralbanken, och slutsatsen var att Danske Banks utlandstransaktioner bara utgjorde en fjärdedel av alla sådana transaktioner i landet under 2007-2015. Den estniska centralbanken tillbakavisade senare den slutsatsen, och uppgav att Bloomberg hade misstolkat statistiken.

Swedbank fortsatte dock ned på börsen under torsdagen, för att vid 16-tiden handlas runt 203 kronor. SEB:s aktie var vid samma tidpunkt upp 0,75 procent.

Kommentera artikeln

Bli först med att kommentera! ▾

Kommentarer från DI RÅGASAT

From: Håkan Bengtsson <hakan.bengtsson@swedbank.com>
Sent: 2018-10-04 19:03:51 +0000
To: Andreas Hobbelin <andreas.hobbelin@swedbank.no>
Subject:

Inressant kväll
CH ringde och undrade varför jag oroar BB med info/sms. Känns jobbigt, men jag står upp för vad vi gör. Skickade därefter följande till BB.

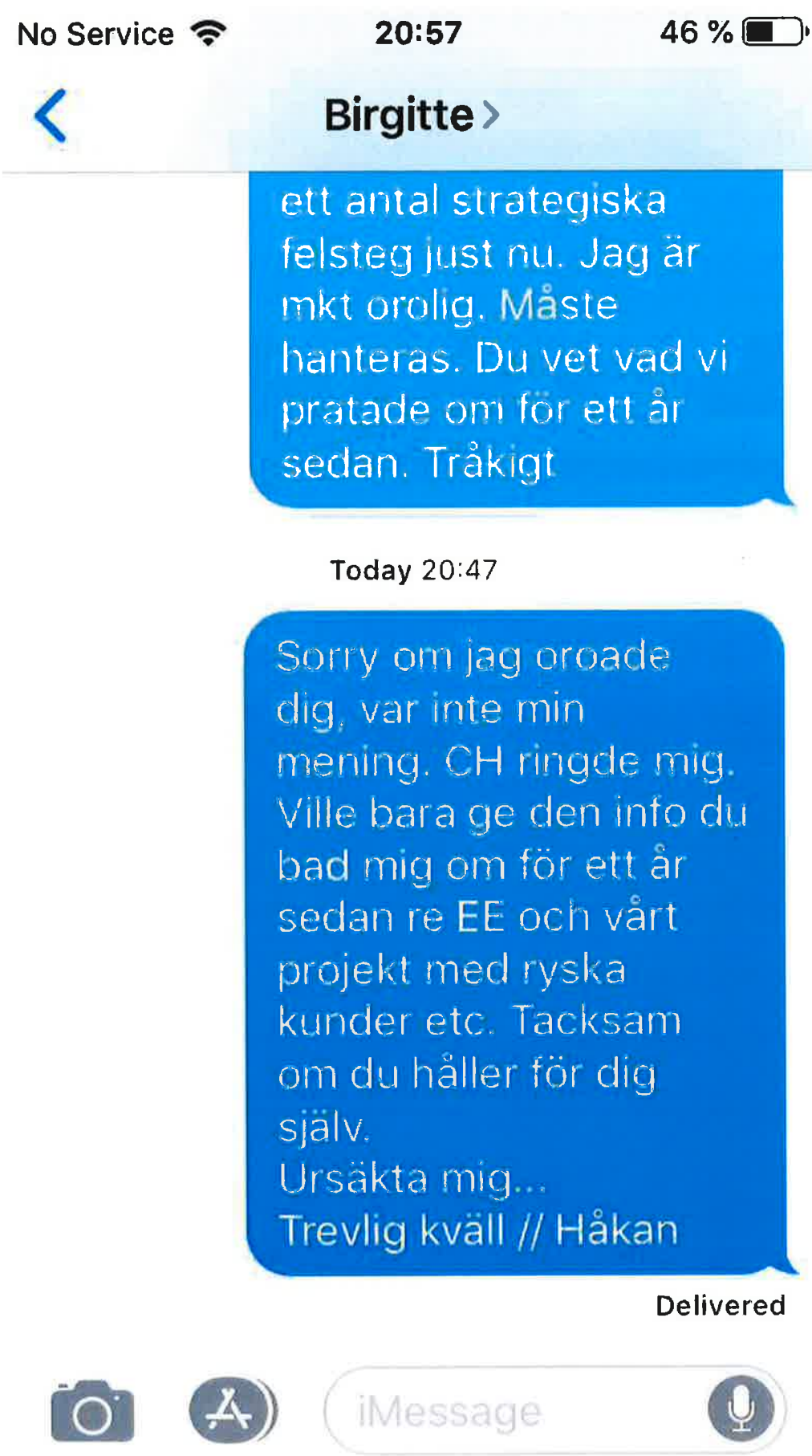

BR // Håkan

Sent from my iPhone

Message Headers: Received: from SRV62318.fspa.myntet.se (10.8.33.61) by SRV63093.fspa.myntet.se

From: Håkan Bengtsson <hakan.bengtsson@swedbank.com>
Sent: 2018-11-19 17:39:52 +0000
To: Andreas Hobbelin <andreas.hobbelin@swedbank.no>
Subject: Vad göra ..

Du har väl hört Kim Larsen;

Hvad gör vi nu liller du ....

Snaran dras åt och jag tycker det blir lite jobbigt. Vad säga, vad göra.

CH säger nu uttryckligen åt mig att INTE prata med CEO, inte med Styret, bara henne..

Håkan Bengtsson

Senior Vice President

Chief Compliance Office

Swedbank AB (publ)

SE-105 34 Stockholm

Dir: +46 (0)8 5859 05 36

Mob: +46 (0)70 566 74 05

Environmentally certified according to ISO 14001

Please note that this message may contain confidential information. If you have received this message by mistake, please inform the sender of the mistake by sending a reply, then delete the message from your system without making, distributing or retaining any copies of it.

Although we believe that the message and any attachment are free from viruses and other errors that might affect the computer or IT system where it is received and read, the recipient opens the message at his or her own risk. We assume no responsibility for any loss or damage arising from the receipt or use of this message

Please consider the environment before printing this email

Message Headers:

Received: from SRV62319.fspa.myntet.se (10.8.33.62) by SRV63093.fspa.myntet.se (10.8.31.66) with Microsoft SMTP Server (TLS) id 15.0.1367.3 via Mailbox Transport; Mon, 19 Nov 2018 18:39:53 +0100
Received: from SRV62318.fspa.myntet.se (10.8.33.61) by SRV62319.fspa.myntet.se (10.8.33.62) with Microsoft SMTP Server (TLS) id 15.0.1367.3; Mon, 19 Nov 2018 18:39:52 +0100
Received: from SRV62318.fspa.myntet.se ([fe80::498e:aaa8:7bdb:d9ba]) by SRV62318.fspa.myntet.se ([fe80::498e:aaa8:7bdb:d9ba%21]) with mapi id 15.00.1367.000; Mon, 19 Nov 2018 18:39:52 +0100
Content-Type: application/ms-tnef; name="winmail.dat"
Content-Transfer-Encoding: binary
From: Håkan Bengtsson <hakan.bengtsson@swedbank.com>
To: Andreas Hobbelin <andreas.hobbelin@swedbank.no>
Subject: Vad göra ..
Thread-Topic: Vad göra ..

From: Andreas Hobbelin <andreas.hobbelin@swedbank.no>
Sent: 2018-11-19 18:53:02 +0000
To: Håkan Bengtsson <hakan.bengtsson@swedbank.com>
Subject: Re: Vad göra ..

Hm...

Hon vill vara single point contact

Ja jag blev orolig idag igen efter Danske høringen

CH har fått info från oss, vi vet att hon pratar med BB, CH har varit i styrelsen och presenterat DBE saken
Vi har gjort allt vi kan på DBE saken och utgår från att alla relevanta parter i banken nu är korrekt informerade

Jag tycker väl att det är på tiden att CH tar med oss i möte med BB, intern revision, och ngn från styrelsen för att berätta om de 2 år vi jobbat med Baltikum, vad vi sett, hört samt så kan vi lägga fram mer info som ex FBME, ABLV, TKB, uppdaterad [redacted] med [redacted] samt lyfta fram risken med [redacted] FX handel på LC&I

Sendt fra min iPhone

19. nov. 2018 kl. 18:39 skrev Håkan Bengtsson <hakan.bengtsson@swedbank.com>:

> Du har väl hört Kim Larsen;
>
> Hvad gör vi nu liller du ....
>
> Snaran dras åt och jag tycker det blir lite jobbigt. Vad säga, vad göra.
> CH säger nu uttryckligen åt mig att INTE prata med CEO, inte med Styret, bara henne..

Håkan Bengtsson
Senior Vice President
Chief Compliance Office

Swedbank AB (publ)
SE-105 34 Stockholm
Dir: +46 (0)8 5859 05 36
Mob: +46 (0)70 566 74 05

Environmentally certified according to ISO 14001

Please note that this message may contain confidential information. If you have received this message by mistake, please inform the sender of the mistake by sending a reply, then delete the message from your system without making, distributing or retaining any copies of it.

Although we believe that the message and any attachment are free from viruses and other errors that might affect the computer or IT system where it is received and read, the recipient opens the message at his or her own risk. We assume no responsibility for any loss or damage arising from the receipt or use of this message

Please consider the environment before printing this email

2018-12.13 – mejl - Håkan Bengtsson till Andreas Hobbelin

FW: Status Report

HB Håkan Bengtsson
To Andreas Hobbelin

Reply | Reply All | Forward | ...

You replied to this message on 15.03.2019 17:21.

AML report EG2018.pdf .pdf File

AML report EG2018.pptx .pptx File

From: Erling Grimstad
Sent: den 10 december 2018 16:45
To: Cecilia Hernqvist; Håkan Bengtsson
Subject: Status Report

Cecilia/Håkan,
I recommend you to read the pptx format (not the pdf).
I look forward to meet with you both and explain over findings and to discuss follow up actic

Best regards
Erling Grimstad

2018-12.13 – mejl - Andreas Hobbelin till Håkan Bengtsson

RE: Status Report

AH Andreas Hobbelin
To Håkan Bengtsson

Reply | Reply All | Forward | ...

N 13.12.2018 15:57

You replied to this message on 13.12.2018 15:59.

Fy fan.. denna är inte nådig mot Estland

Detta måste också öppna upp ögonen för ledningen om tidigare problem i både LV och LT

Förstår att CH, LA och BB är oroliga nu

Point of no return.. otäck tid framöver

From: Håkan Bengtsson
Sent: 13. desember 2018 12:11
To: Andreas Hobbelin
Subject: FW: Status Report

From: Erling Grimstad
Sent: den 10 december 2018 16:45
To: Cecilia Hernqvist; Håkan Bengtsson
Subject: Status Report

Cecilia/Håkan,
I recommend you to read the pptx format (not the pdf).
I look forward to meet with you both and explain over findings and to discuss follow up actions.

Best regards
Erling Grimstad

Bilaga 13.

13.) High Risk Non-resident customers of Swedbank Estonia, daterad 2018-12-10. Se separat protokollbilaga

(fanns med som bilaga till mejl från Håkan Bengtsson till Andréas Hobbelin daterat 2018-12-13)

(beslag 2019-9000-BG294-1)

Se separat protokollbilaga

Bilaga 14.

14.) Observations, daterad 2017-06-27

(Inkommen handling från FI)

Se separat protokollbilaga

Ekobrotts
2020 -09- 29
Ärende EB:.....
Tjänst.....

Att:

Ekobrottsmyndigheten
Åklagare Tomas Langroth
Hantverkargatan 15
112 21 Stockholm

VIKTIG INFORMATION ANG SWEDBANK

Den 22 mars 2019 presenterade Swedbank slutsatserna av den externa granskningen gällande de 50 kunderna från SVT´s lista.

Veckan innan tog Birgitte Bonnesen in alla personer, på enskilda möten, som haft med Erling Grimstads rapport att göra. Centralt gällde de enskilda mötena Grimstadsrapporten.

Vid mötena ställdes ultimatum till de anställda, de skulle fundera hur deras End-Games skulle se ut, skulle de sluta i katastrof eller skulle de ha en framtid i banken? Vilka skulle få stanna och vilka skulle få gå från banken?

Efter mötena kan personer vittna om att Bonnesen haft information om Grimstads rapport först efter att information om den publicerats i media.

Tjänsteanteckning

Rättelse förhör med Andréas Hobbelin 2020-09-15

Myndighet
Ekobrottsmyndigheten

Signerad av

Signerad datum

Enhet
Stockholm FMK

Diarienr
9000-K822-19

Uppgiftslämnare	Datum	Tid
Sandén, Ann-Christin	2020-09-29	14:13

Beslag verkställt	Material för analys
Nej	Nej

Mottaget	Mottaget datum	Tid

Sätt på vilket uppgift lämnats

Upprättad av
Ann-Christin Sandén

Uppgiften avser

Uppgift

Vid telefonsamtal 2020-09-29 informeras Andréas Hobbelin om att han vid sitt förhör daterat 2020-09-15 fick information om att det finns två bilagor till rapporten, *Baltic Bankings exposure mainly related to Danske Bank Estonia Case*, daterad 2018-07-12, se sid 7 i förhöret.

Andréas Hobbelin informeras vid telefonsamtalet om att det var fel information och att det inte finns några bilagor till den rapporten.

Tjänsteanteckning

Rättelse Rapporten "Observations" ursprung

Myndighet
Ekobrottsmyndigheten

Signerad av

Signerad datum

Enhet
Stockholm FMK

Diarienr
9000-K822-19

Uppgiftslämnare	Datum	Tid
Sandman, Björn	2021-01-13	12:53

Beslag verkställt	Material för analys
Nej	Nej

Mottaget	Mottaget datum	Tid

Sätt på vilket uppgift lämnats

Upprättad av
Björn Sandman

Uppgiften avser

Uppgift

Vid förhör med Andreas Hobbelin i Oslo 2020-09-15 förevisades han femton olika dokument.

Han informerades om att dokument nummer 14, rapporten "Observations" var en inkommen handling från Finansinspektionen. Det står även utskrivet i förhöret samt i den innehållsförteckning över förevisade dokument som bilades förhöret. Rapporten "Observations" är inte en inkommen handling från Finansinspektionen.

"Observations" Swedbank Estonia Management Final,

härrör från beslag 2019-9000-BG294-1 Mejlbeslag husrannsakan Swedbank

Ligger som bilaga i e-post Erling Grimstad skickat 2019-03-13 till Håkan Bengtsson.

Av mejlslingan framgår det att den tidigare skickats den 28 juni 2017,
till Jan Fecko och Johan Rosen Swedbank.

Förhör med vittne

Andréas Hobbelin 2020-09-15, K564-19

Myndighet
Ekobrottsmyndigheten

Enhet
Stockholm FMK

Signerat av

Signerat datum

Diarienr
9000-K822-19

Orginalhandlingens förvaringsplats		Datum	Tid
		2021-01-14	14:21

Involverade personer	Personnummer/Orgnr	Roll
Hobbelin, Andréas		Berörd person

Involverad personal	Funktion
Ann-Christin Sandén	Uppgiftslämnare

Berättelse

Kopia förhör med Andréas Hobbelin i K564-19. Delar i det förhöret berör även utredningen K822-19.

Förhör

Signerat av

Signerat datum

Myndighet
Ekobrottsmyndigheten

Enhet
Stockholm FMK

Diarienr
9000-K564-19

Hörd person
Hobbelin, Andréas

Personnummer

Den hörde är	ID Styrkt	Sätt	Ställning till misstänkt - målsägande - vittne
Vittne	Ja	Id i annat förhör	

Tolk

Språk

Brottsmisstanke / Anledning till förhöret
Förhör angående ett mejl som skickats från SVT Uppdrag Granskning till Swedbank i februari 2019.
Hobbelin hade vid tidpunkten en anställning vid Swedbanks Complianceavdelning.

Underrättad om misstanke

Underrättad om rätt till försvarare (best i FUK 12§ iakttagna)

Försvarare/ombud önskas

Försvarare/ombud närvarande

Godtar den försvarare som rätten förordnar

Förhörsledare	Förhörsdatum	Förhör påbörjat	Förhör avslutat
Björn Sandman	2020-09-15	11:27	11:38

Förhörsplats	Typ av förhör	Förhörssätt
Økokrim Oslo Norge	RB 23:6	Ljudbandsförhör

Förhörsvittne

Utskrivet av
B.S.

Involverade personer	Personnummer/Orgnr	Roll
Skjelbred, Thomas		Ombud

Involverad personal	Funktion
Ann-Christin Sandén	Biträdande förhörsledare

Berättelse

Avhøret er gjennomført ved ØKOKRIM, Oslo - Norge med bistand fra politiinspektør Roger Broen, tirsdag 15.09.20 kl. 11.27, 0908-1123/1138.

Tilstede:

-Vitnet Andreas Hobbelin
-Advokat Thomas Skjelbred, som representerer Hobbelin
-Inspektør Ann-Christin Sandèn, EBM
-Inspektør Björn Sandman, EBM
-Politiinspektør Roger Broen, ØKOKRIM

Pi Roger Broen innledet avhøret med å gjøre vitnet Andréas Hobbelin kjent med de norske straffeprosessuelle reglene som gjelder ved avhør av vitne i Norge, som følger:

Gjort kjent med:

-saken, Ekobrottsmyndighetens etterforsking rettet mot Swedbank,
-vitneansvaret,
-at man ikke har plikt til å forklare seg for politiet,
-sin rett etter straffeprosessloven § 123 til ikke å svare på spørsmål som kan utsette vitnet

selv eller noen av ens nærmeste for straff, vesentlig tap av sosialt omdømme eller vesentlig velferdstap,
-at det blir tatt lydopptak,

Vitnet Andréas Hobbelin bekreftet at han var villig til å forklare seg som vitne i Ekobrottmyndighetens sak.

Deretter overlot pi Roger Broen den videre gjennomføringen av avhøret til Ekobrottsmyndigheten ved inspektør Ann-Christin Sandèn og inspektør Björn Sandman.

Ekobrottsmyndighetens dokumentation

Andréas Hobbelin kallas i förhör för Andréas. Vid förhöret närvarar även Andreas ombud, advokat Thomas Skjelbred

Andréas *informeras om att det kommer ske ljudupptagning av förhöret och att förhöret kommer skrivas ut i sammanfattad form. När förhöret är utskrivet får han komma tillbaka till Økokrim och läsa igenom förhöret. Ljudupptagningen kommer att arkiveras i sin helhet.*

Andréas informeras om att han kommer att förevisas ett mejl som har kommit in till banken till Josefine Uppling det har skickats den 13 februari 2019 klockan 14:27 med ämne: Uppdrag granskning, Hej! Se nedan:
UPPDRAG GRANSKNING, SVT 1 – 20/2 2019

(Beslag 2019-9000-BG297-5)

Andréas säger att han har sett listan tidigare.

Förhörsledaren berättar för Andreas att Uppdrag Granskning har flera påståenden, åtta punkter i mejlet, där de pratar om transaktioner, Danske Bank, kontohavare, motparter mm. Andréas ombeds att själv läsa igenom mejlet.

Andreas svarar att han kommer ihåg mejlet och att han har sett det tidigare. Andréas läser igenom mejlet. Andreas säger sedan att punkterna är en del av de som har beskrivits i bankens rapporter.

Andréas tillfrågas om det är nya helt okända uppgifter som kommer in till banken i det bifogade mejlet eller om uppgifterna går att härleda till det material som banken har jobbat fram tidigare

Andreas svarar Ja

Andréas tillfrågas om på vilket sätt och ombeds att börja uppifrån och kommentera punkt för punkt.

Punkten 1, *Swedbank har, likt Danske Bank, haft en stor non-resident-portfölj (och även en HRNR-grupp).*

Andréas säger att det är det som Erling Grimstads rapporter bekräftar, det arbete som banken gjorde 2017 och det de såg i rapporterna som skrevs i juli och september 2018.

Punkten 2, *Många av dessa kontohavare (NR) saknar tydlig affärsverksamhet.*

Det är något de skrev om, Non Visible Business Activity, de har skrivit om det i

2018-rapporterna i juli och september. Andréas tror att de kanske också har nämnt det i januari. Andréas är dock lite osäker på om det finns omnämnt i rapporterna från 2017 men i alla fall i 2018 och i Erlings rapport

Punkten 3, *Många av Swedbanks kontohavare (NR), eller deras motparter, är skrivna på adresser som förekommer i rapporter kring korruption och penningtvätt. Över 1200 kontohavare (i Swedbank eller motparter i annan bank) delar adress med andra bolag.*

Andréas säger att det har de också delvis skrivit om, för att exempelvis visas i kluster. Det är bolkag som är förknippade med varandra. Andréas berättar vidare att de under 2017 och 2018 la in adresser som var svartlistade, som var kända, som var Laundromat-adresser i bankens transaktionsscreeningssystem. Så skulle det komma betalningar till bolag eller från bolag som var som var skrivna på någon av adresserna så skulle det gå larm. Andréas säger att de redan då visste att det fanns adresser.

Andréas tillfrågas om i vilka rapporter den informationen går att utläsa

Andréas svarar att det bara så det är gjort. Där tror Andréas att det är skillnad för där gjorde banken en implementering ganska snabbt i Baltikum i någonting som heter NON-STP-listan, tror Andreas att den heter. Det var Sven kivvistik som gjorde det för Baltikum. Sen om det anammades i Sverige det tvivlar Andréas på för det var Johan som skulle se till det. Det är inte säkert eller om STP-listan gäller för hela banken, det är Andréas lite osäker på. Men att banken har lagt in adresser som hänger ihop med punkt tre är helt riktigt.

Andréas tillfrågas om det finns beskrivet någonting i juli eller september-rapporten, det står i rapporter kring korruption och pennintvätt

Andréas säger att han inte kommer ihåg, men det står säkert i rapporterna. Svaret är Ja, kanske inte just som det står här under punkten. Det är korruption och penningtvättsskandaler som Azerbaijan Laundromat är knytet till korruption, Andréas kommer inte ordagrant ihåg men Money Laundering, Penningtvätt är ju i vart fall nämnt.

Punkten 4, *Ett flertal kontohavare i Swedbank, eller deras motparter i annan bank, finns omnämnda i tidigare penningtvättshärvor.*

Andréas svarar att det är helt riktigt. Till exempel Proxy-målvakterna, [redacted] och andra som har stått som ägare i bolag som är kunder hos banken.

Punkten 5, *Av de specialstuderade kontohavare (NR)/motparter ser vi tecken på falska årsredovisningar, samt transaktioner till vilande bolag.*

Andréas säger att de inte har fokuserat så mycket på falska årsredovisningar men de vet att det var ett tema, speciellt med Danske Bank och Whistleblowern Wikinsson var ute och pratade om det. Det var inte ens någon mening att gå in på UK Companies Registry för det fanns ingenting där i alla fall. Det var inte ens en falsk redovisning, det fanns ingen redovisning.

Transaktioner till vilande bolag, dormant, vilande. Det var egentligen bolag som inte hade någon aktivitet. Om de var dormant-registrerat som dormant eller inte hade de inte fokus på. Andréas säger att de tolkade det mesta som Non Visible Business Activity. Andréas säger nja, inte specifikt så på punkten fem.

Punkten 6, *Flera av de mest väldokumenterade målvakterna finns i bolag som har konto i Swedbank/Swedbanks motparter.*

Flera av de mest dokumenterade målvakterna som banken kallade för proxies i Swedbank finns i bolag som har konton i Swdbank/Swedbanks motparter. Andréas säger att det är riktigt att det är så, så svaret är Ja det visste vi.

Punkten 7, *Pengar från den sk Magnitsky-affären, det väldokumenterade skattebedrägeriet i Ryssland, slussas in i Swedbank.*

Andreas säger att svaret på punkten sju är Ja på frågan, det slussas in och det slussas ut, både ut och in. Banken hade också kunder som var kopplade till Magnitsky-affären.

Andréas tillfrågas om det han sagt ovan att det var pengar som gick både in och ut och tillfrågas om det har kopplingar till den Magnitsky-rapport som banken skrev i januari 2018.

Andréas svarar att januarirapporten är ett exempel. Andréas säger att den egentligen är som en liten ö, den heter ju också Magnitsky så den blir väldigt tydlig att det är Magnitsky. Andréas säger att när de såg på 2018-rapporterna, var det lite mer omfattande, Magnitsky kanske blev omnämnt som en del av det hela och inte bara specifikt som en Magnitsky-rapport. Så svaret är Ja.

Punkten 8, *UG har granskat 50 kontohavare i Swedbank som drar på sig flest varningsflaggor för misstänkt penningtvätt. Dessa 50 misstänkta konton omsätter motsvarande 40 miljarder SEK.*

Andréas svarar att han inte riktigt vet vad han ska svara på den punkten. Andréas säger att banken till en början inte kunde veta vilka femtio som uppdrag granskning menade. Swedbank fick namnen senare från UG.

Andréas säger att av de femtio som Andréas senare såg på listan som de kallade för SVT-UG eller UG-SVT eller liknande, listan med femtio bolag så var majoriteten av dem omhandlade på ett eller annat sätt i förbindelse till Danske Bank. Det var bankens kunder som hade väldigt stor omfattning, topp tio var i vart fall många av de bolagen.

Andréas tillfrågas om att han tidigare under förhöret sagt att han hade sett den här listan/mejlet tidigare

Andréas svarar att listan är delad till honom, han har fått den sänt vidare till honom.

Andréas tillfrågas om han kommer ihåg när i tid det var (00:04:10)

Andréas svarar nej men säger att det måste vara i tiden kring, om den är delad till kanske Cecilia Hernqvist eller någon annan så har någon av dem frågat om Andréas input, se nedan eller liknande, Andreas kommer inte ihåg. Andréas säger att han menar att han har sett dokumentet tidigare. Det kan ha varit så att han har sett den i utskrivet format.

Förhörsledaren säger att man längst ner på dokumentet kan utläsa att man vill intervjua Birgitte Bonnesen om slutsatserna i vår kartläggning senast fredag eftermiddag den 15/2 KOMMER VI TILL Swedbank för att genomföra intervjun. Andreas tillfrågas om han blev involverad inför den intervjuen.

Andréas svarar nej och berättar att när det blev offentligt var han på flyget på väg hem från Dubai, Andréas tror att han hade varit i Dubai i tio dagar men hade inte med sig sin jobb-PC men hade tillgång via mobilen.

Andréas hade fått info om att någonting var på gång. Om det var Håkan Bengtsson eller Cecilia Hernqvist som hade informerat honom kommer han inte ihåg, men någonting var det i alla fall. Andréas säger att när bomben sen släpptes så var det ganska mycket stress på telefon och stress för att komma hem på flyget.

Andréas tillfrågas om vad han menar när bomben släpptes

Andreas svarar att det var den 20 februari som Uppdrag Granskning var. Då hade Andréas redan fått information innan om att någonting redan var på gång att banken hade fått förfrågningar. Andréas hade också fått info om att Uppdrag Granskning redan hade varit på banken och intervjuat.

Andréas tillfrågas om han var involverad i materialet inför intervjun hur man skulle ge svar på frågorna

Andréas svarar att han inte var det och att han inte känner till det. Inte vad han kommer ihåg i alla fall.

Andréas tillfrågas om han har något mer utifrån dokumentet han vill tillägga

Andráas svarar att han inte har det.

Förhörsledarna Björn Sandman och Ann-Christin Sandén har inga mer frågor till Andreas

Politiinspektör Roger Broen, økokrim avslutar förhöret klockan 11.38.

Genomläst och godkänt hos ØKOKRIM 2020-09-17 klockan 11.04.

Vid genomläsningen närvarade politiinspektör Roger Broen samt förhörsledarna Björn Sandman och Ann-Christin Sandén.

Åsa Andersson

From: Josefine Uppling
Sent: den 27 mars 2019 14:54
To: Åsa Andersson
Subject: VB: Uppdrag granskning
Attachments: image001.png

Från: Axel Gordh Humlesjö [mailto:axel.humlesjo@svt.se]
Skickat: den 13 februari 2019 14:27
Till: Josefine Uppling
Ämne: Uppdrag granskning

Hej! Se nedan:

UPPDRAG GRANSKNING, SVT 1 - 20/2 2019

Birgitte Bonnesen, och Swedbank, har vid många tillfällen, och på olika sätt under det senaste halvåret förklarat att Swedbank inte har haft samma problem som Danske Bank i Baltikum, avseende misstänkt penningtvätt.

Sverige Television har, som part i ett internationellt samarbete, tagit del av transaktionsdata gällande flera svenska storbanker, däribland Swedbank.

Uppdrag granskning har kartlagt delar av transaktionsunderlaget och kommer till följande slutsatser:

1) Swedbank har, likt Danske Bank, haft en stor non-resident-portfölj (och även en HRNR-grupp).

2) Många dessa kontohavare (NR) saknar synlig affärsverksamhet.

3) Många av Swedbanks kontohavare (NR), eller deras motparter, är skrivna på adresser som förekommer i rapporter kring korruption och penningtvätt. Över 1200 kontohavare (i Swedbank eller motparter i annan bank) delar adress med andra bolag.

4) Ett flertal kontohavare i Swedbank, eller deras motparter i annan bank, finns omnämnda i tidigare penningtvättshärvor.

5) Av de specialstuderade kontohavare (NR)/motparter ser vi tecken på falska årsredovisningar, samt transaktioner till vilande bolag.

6) Flera av de mest väldokumenterade målvakterna finns i bolag som har konto i Swedbank/Swedbanks motparter.

7) Pengar från den sk. "Magnitsky-affären", det väldokumenterade skattebedrägeriet i Ryssland, slussas in i Swedbank.

8) UG har granskat de 50 kontohavare i Swedbank som drar på sig flest varningsflaggor för misstänkt penningtvätt. Dessa 50 misstänkta konton omsätter motsvarande 40 miljarder SEK.

Sveriges Television, Uppdrag granskning, vill intervjua VD Birgitte Bonnesen om slutsatserna i vår kartläggning. Senaste fredag eftermiddag (15/2) kommer vi till Swedbank för att genomföra intervjun.

Vänligen,

Axel Gordh Humlesjö
Producer / Uppdrag granskning

Förhör

Myndighet
Ekobrottsmyndigheten

Signerat av

Signerat datum

Enhet
Stockholm FMK

Diarienr
9000-K822-19

Hörd person
Karamouzis, Gregori

Personnummer

Den hörde är	ID Styrkt	Sätt	Ställning till misstänkt - målsägande - vittne
Vittne	Ja	körkort gilt tom 2026-11-29	

Tolk

Språk

Ytterligare information om anledning till förhör
Hörs utifrån sin befattning hos Swedbank AB.

Underrättad om misstanke

Underrättad om rätt till försvarare	Godtar den försvarare som rätten förordnar	Försvarare/ombud önskas	Försvarare/ombud närvarande

Förhörsledare	Förhörsdatum	Förhör påbörjat	Förhör avslutat
Ann-Christin Sandén	2020-12-11	09:15	11:09

Förhörsplats	Typ av förhör	Förhörssätt
EBM, Hantverkargatan 15, Stockholm	RB 23:6	Ljudbandsförhör

Förhörsvittne

Utskrivet av
A-C S

Involverade personer	Personnummer/Orgnr	Roll
Bergner, Cristina		Ombud

Berättelse

I förhör kallas Gregori Karamouzis för Gregori.

Vid förhöret närvarar ombudet advokat Cristina Bergner.

Gregori informeras om att det är ett förhör i förundersökningen gällande Swedbank AB.

Gregori informeras om att det kommer ske ljudupptagning av förhöret och att förhöret kommer skrivas ut i sammanfattad form. När förhöret är utskrivet får han komma tillbaka till Ekobrottsmyndigheten för att ta del och godkänna utskriften. Ljudupptagningen kommer att arkiveras i sin helhet.

Gregori och ombudet advokat Cristina Bergner delges att åklagaren fattat beslut om att det är yppandeförbud gällande förhöret, det som förhöret handlar om och det som framkommer vid förhöret. Yppandeförbudet gäller tills att åklagaren meddelar annat.

Gregori och ombudet advokat Cristina Bergner tillfrågas om de har förstått innebörden av yppandeförbud och vad en överträdelse av förbudet kan innebära. De svarar att det har förstått.

Gregori ombeds berätta om sina befattningar hos Swedbank och under vilka tidsperioder det har varit.

Gregori började hos Swedbank sommaren 2010 och jobbade inom en enhet som heter Group Treasury och hade ansvar för bankens relationer med kreditvärderingsinstitut. Han var

ansvarig för att upprätta bankens upplåningsprogram och även ansvarig för bankens relation med skuldinvesterare, investerare som köper bankens obligationer. Han hade den rollen ungefär i tre och ett halvt år.

När banken slog ihop hans gamla jobb med en ny enhet på banken fick han en ny roll och han fick även ansvaret för bland annat bankens aktieägarrelationer, investerarrelationer. Den rollen hade han i drygt sju år fram till augusti 2020. Han rapporterade till finanschefen på banken, CFO'n.

Gregori bytte tjänst från 1 september 2020 och gick tillbaka till Group Treasury där han nu är chef och har ansvaret över hela den avdelningen.

CFO'n på banken var i början Göran Bronner och sedan 2016 är det Anders Karlsson, som Gregori fortfarande har som chef.

Gregori tillfrågas vad han hade för relation till Birgitte Bonnesen.

Först var Birgitte Bonnesen ansvarig för ett affärsområde och blev sedan vd 2015 eller 2016, han kommer inte ihåg exakt. Hans chef rapporterade till henne och Gregori själv hade en indirekt relation till vd Birgitte Bonnesen. Precis som många andra på banken jobbade man med olika frågor tillsammans. Han var ibland ute och träffade investerare tillsammans med vd.

Gregori var ansvarig för bankens kvartalsrapporter, delårsrapporter och årsredovisningen. I det arbetet jobbar man väldigt nära med större delen av ledningen eftersom han själv sällan sitter på "förstahandsinformation" utan de behöver egentligen gå ut och intervjua affärsverksamheten och ledningen. Ledningen är ytterst ansvarig för alla de här obligationerna. *(Förtydligande vid genomläsning 2020-12-15, Gregori säger att han sällan sitter på "förstahandsinformation" utanför sitt ansvarsområde.)*

Det blir lite "workshops" och diskussioner för att enas om beskrivning av verksamheten och det finansiella resultatet. Det var i de sammanhangen som han och hans enhet jobbade med vd:n, att förbereda delårsrapporter och årsredovisning.

Gregori tillfrågas vad han hade för relation till Cecilia Hernqvist.

Gregori undrar för vilken period frågan gäller eftersom Cecilia Hernqvist har haft olika roller i banken.

Förhörsledaren förtydligar och säger att frågan gäller under den tiden han var på Investor Relation (IR).

Cecilia var först Head of Legal, sedan ansvarig för Kommunikation och sedan blev hon ansvarig för Compliance, vilket var det sista jobbet hon hade inom banken. Han hade egentligen inte så mycket att göra med Cecilia Hernqvist i det dagliga arbetet utan det var i specifika frågor.

När Cecilia Hernqvist var ansvarig för Kommunikation var det vid delårsrapporter och sedan handlade det om bolån och bostadsmarknaden och då behövde vd och hennes organisation lite hjälp med att få veta, *"Vad har vi sagt"* eller *"Vad är marknaden intresserade av"* och *"Vad har vi sagt till marknaden"*. Så när Cecilia Hernqvist var på Compliance var det främst när AML eller penningtvättsfrågorna kom upp som hon egentligen var närmare processen vad banken skulle säga, kommunicera till marknaden. Han hade på så vis en indirekt relation till

Cecilia Hernqvist.

Gregoris dialog gick via CFO till Cecilia Hernqvist men ibland hade Gregori även direkt dialog med Cecilia Hernqvist.

Gregori tillfrågas vad han hade för relation till Helo Meigas.

Helo Meigas var ansvarig för Treasury och sedan under de senaste åren var hon Riskchef. Gregoris avdelnings (IR) interaktion med Helo Meigas handlade mycket om kreditkvalité, hur har bankens kunder "performat". Om det har hänt något exempelvis om, oljepriset har stuckit iväg hur påverkas då kvalitén i bankens låneportfölj. Det var framför allt det löpande i samband med rapporter men även mellan rapporter, om de skulle träffa investerare så var Helo Meigas med ibland och gjorde det.

Både Helo Meigas och Gregoris chef CFO Anders Karlsson och vd Birgitte Bonnesen träffade investerare ibland.

Gregori informeras om att han kommer bli förevisad några mejl.

Mejl 2018-09-06 , 08:29:10 *(översta mejlets datum och klockslag)*
(se bilaga 1)

Gregori och ombudet advokat Cristina Bergner förevisas mejlet.

Gregori informeras om att det överst på kopian är ett mejl daterat 2018-09-06 med klockslag 08.29.10. På kopian som Gregori förevisas finns ytterligare mejl.

Förhörsledaren hänvisar till mejlet längst ned på kopian och det sista mejlet på sidan.

Gregori informeras om att det är ett mejl, från Jan Almgren den 6 september 2018 till Josefine Uppling.

Gregori informeras om att det i mejlet framgår att Jan Almgren kommer ringa på förmiddagen och fråga om penningtvätt i Estland och Baltikum. I mejlet skriver Jan Almgren med vilka frågor han kommer ställa.

Förhörsledaren läser upp mejlet,

"Hej Josefine, Hoppas allt är bra med dig. Jag kommer ringa under förmiddagen och fråga om penningtvätt i Estland och Baltikum. Vill bara ge en heads up på det så du hinner förbereda dig eventuellt. Här frågor jag kommer ställa,

"Har ni haft några problem med misstänkt penningtvätt i Estland och Baltikum".

"Har ni fått synpunkter eller kritik från Finansinspektionen angående penningtvätt eller hantering av penningtvättsfrågor?"

"Pågår en dialog med Finansinspektionen kring detta?"

"Föranleder händelserna i Danske bank er på något sätt att vidta åtgärder kopplat till penningtvätt".

"Hörs snart, bästa Jan"

Förhörsledaren hänvisar till det andra mejlet som ses på kopian.

Gregori informeras om att det är ett mejl från Josefine Uppling till Gabriel Francke Rodau och Cecilia Hernqvist, 2018-09-06, 10:26. I mejlet hänvisar Josefine Uppling till Jan Almgrens mejl.

Förhörsledaren läser upp från mejlet,

"Hej, Se frågor nedan från Jan Almgren Svenska Dagbladet. Föreslår en allmän kommentar, bygger på svaren vi gav till Bloomberg tidigare i år på samma tema, som svar på frågorna,

"Swedbank har effektiva interna processer och rutiner för att motverka penningtvätt, och utvecklar ständigt dessa. Vi lägger stora resurser på att säkerställa att vi följer rådande regelverk på alla våra hemmamarknader och har löpande dialog med relevanta myndigheter. I enlighet med våra interna rutiner och rådande regelverk rapporterar vi alltid misstänkt aktivitet till relevant myndighet. Detta är frågor med mycket hög prioritet hos oss oavsett händelser i vår omvärld".

"Synpunkter, något som ska bort, läggas till?"

Förhörsledaren hänvisar till det översta mejlet på kopian.

Gregori informeras om att det är ett mejl från Cecilia Hernqvist till Josefine Uppling och Gabriel Francke Rodau, 2018-09-06.

Förhörsledaren läser högt från mejlet,

"Bra tycker jag även om han kanske kommer tillbaka, och Charlotte är på UBS konferens idag och ska sitta i någon panel med vd för Luminor, SEB om just denna fråga tror jag, du får snart ett mejl vi skickade igår till Gregori, sorry borde nog ha kommit till er också och enligt Gregori har Birgitte varit väldigt specifik i sina svar, vi behöver nog tala ihop oss om vad som inte bör sägas...".

Gregori informeras om att det sedan är skrivet en emoji och att mejlet är underskrivet med "C".

Gregori tillfrågas om han kan berätta om dialogen med Birigitte Bonnesen som Cecilia Hernqvist skriver om att Gregori ska ha haft.

Gregori säger att han bara kan gissa, han vet inte. Han kan berätta hur det brukade gå till men inte den här specifika dialogen för han kommer han inte ihåg den.

Gregori tillägger och säger att han antar att det som menas är att de haft möten externt med investerare. Under den här perioden figurerade Danske Bank väldigt mycket i media och då fick Swedbank frågor om penningtvätt som, *"Hur jobbar ni med penningtvättsfrågorna i banken", "Vad har ni för processer" och "Vad har ni sett för flöden".*

I hela den frågeställningen ville man få en känsla för om det var något som var problematiskt för hela sektorn, specifikt för Swedbank. Det var frågor som periodvis kom upp i samtal med investerare, under hela den här perioden som Danske figurerade *(Fhls ant. Danske är det samma som Danske Bank).* Gregori tillägger och säger att han kan tänka sig att det varit något sådant möte som han och Birgitte Bonnesen kan ha haft.

Gregori fortsätter och säger att när man träffar investerare finns det saker banken inte kan säga, speciellt inte i enskilda möten. Man kan säga saker, annonsera saker, till alla samtidigt då får alla ta del av den informationen samtidigt. Men om träffar enskilda investerare då är det hela tiden en balansgång, oftast vet representanterna CFO och vd mycket mer än vad man får säga. Då är det hela tiden en debatt internt inför kvartalsrapporter och liknande, *"Okej hur ska vi svara en specifik fråga"*, så att man inte träder över de här linjerna, som att, *"Det här är ingen publik information. Det här är publik information där kan man ge lite mer nyans"*.

Gregori säger att han kan tänka sig att det är något liknande som det varit diskussioner om. De hade ofta diskussioner med alla i ledningen som var ute och träffade investerare.

Gregori tillfrågas om han inte kommer ihåg samtalet som han ska ha haft med Birgitte Bonnesen.

Gregori säger, nej.

Förhörsledaren läser upp från mejlet det som Cecilia Hernqvist skriver, *"...vi behöver nog tala ihop oss om vad som inte bör sägas" (Fhls ant. se slutet av sista meningen i mejlet).* Gregori tillfrågas vad det var för något.

Gregori säger att han inte vet. Han gissar, och precis som han tidigare beskrev att det kunde gå till, och att han kan tänka sig att Cecilia Hernqvist antagligen menade att det är saker man inte kan säga till en extern part. Det är hela tiden en sådan debatt internt i ledningsgruppen.

Danske Banks rapport 2018-09-19

Förhörsledaren säger att rapporten om Danske Bank i Estland, av Bruun & Hjejle, att den släpptes den 19 september 2018.

Rapporten heter, *Report on the Non-Resident Portfolio at Danske Bank's Estonian branch.*

Gregori tillfrågas om han kan komma ihåg när i tid det blev känt för Swedbank att det pågick en utredning om Danske Bank i Estland.

Gregori säger att det måste ha blivit känt när Danske Bank själva gick ut och sa att det pågick eller om det var journalister som skrev om det. Han minns inte. Det var i varje fall första gången som det kom honom till känna. Gregori säger att förhörsledaren sa att rapporten kom 2018 och han kan därför anta att de har jobbat väldigt länge med rapporten. Han gissar därför att det redan var vid 2017 som det pågick diskussioner hos Danske Bank, men han vet inte.

Gregori tillfrågas om han kommer ihåg när det blev känt för honom själv.

Gregori säger nej.

Gregori tillfrågas om vilka åtgärder Swedbank vidtog när det här blev känt, att det pågick en utredning om Danske Bank i Estland.

Gregori vet inte om det var 2017 eller 2018 som banken fick redan på det. Men han vill säga att i början så var det ingen stor fråga för Swedbank i det publika rummet. Vad man gjorde internt, vad det föranledde, det vet inte Gregori.

I efterhand vet han att man satte igång ett antal utredningar för att titta. Det var en "lista" som figurerade, han vet inte om det journalister som hade släppt en lista på motparter eller kunder, eller om det ingick i rapporten. Han vet inte om det ingick i rapporten.

Gregori tillfrågas vilken rapport han syftar på.

Gregori hänvisar till den rapport som förhörsledaren nämnt.

Gregori tillfrågas om han menar Danske Banks egen rapport.

Gregori säger ja men att han inte tror att Danske Bank släppte kundinformation men att det fanns en lista någonstans med kundnamn/motparter. I efterhand så tror han att Swedbank gjorde en djupanalys i att titta på de kunderna/motparterna att, *"Är de kunder hos Swedbank"* eller *"Är dom inte är kunder i Swedbank"* eller *"Har de varit kunder i Swedbank"*. Det var en sådan konkret aktivitet som han hörde om att banken gjorde.

Gregori tillfrågas om när det var han hörde om den aktiviteten.

Gregori säger, att det måste ha varit i perioden mellan oktober 2018 och april 2019. Anledningen till att han säger så är för att oktober 2018 kom det en Bloombergartikel som publicerades och där man tar ansats från Danske Banks situation, men så började man prata om att andra banker i Baltikum också har haft flöden som har kommit genom deras system.

Frågan aktoriserades då mycket tydligare i oktober för Swedbank. Innan det var det ett sporadiskt och fragmenterade frågor på temat. Men först när Bloomberg artikeln kom i oktober 2018 så började det ställas mycket mer frågor. Därför gissar Gregori på att det måste ha varit någon gång mellan då och april 2019.

Anledningen till att han säger april är för att när UG *(Fhls ant. programmet Uppdrag Granskning)* sände sitt program i februari 2019 så aktiverades banken igen och man bestämde sig för att man skulle gör en extern utredning och titta på frågor. Gregori säger att det kanske var då det kom upp information om att man kanske hade gjort utredningar även tidigare, för det kände inte Gregori till tidigare.

Gregori tillfrågas när det blev känt för honom.

Gregori säger att det var någon gång mellan den perioden, men att han gissar att det är framför allt under perioden då när UG-programmet sänds och när FRA som valdes ut för att göra utredningen på just det som kom upp i programmet. Då började det komma upp information internt om att det har gjorts utredningar tidigare i banken.

Dessutom hade man haft aktiviteter där man har off-boardat kunder och att man har tittat på just Danske Bank men även de namn som nämndes i UG, det gjorde man också en utredning/undersökning över. Han kan inte säga exakt när i tiden, men det är någon gång under den här perioden.

Gregori tillfrågas om han då menar någonstans perioden oktober 2018 och april 2019, att det var då det blev känt för honom.

Gregori säger ja, just det. Om han skulle gissa skulle han snarare säga att det var efter UG-programmet. Det som hände där om man går tillbaka är att i oktober 2018 då Bloombergartikeln publicerades då blev det en fråga kanske i en månads tid. I oktober släppte även Swedbank sin delårsrapport, i slutet av oktober 2018 för det tredje kvartalet, och då är

det väldigt mycket frågor kring det här.

Gregori tillfrågas vilken typ av frågor det var som han pratar om.

Gregori säger att det var frågor från investerare på marknaden. Han kommer inte ihåg exakt vad som stod i artikeln men det var flöden, *"Har ni kunder eller hur ser era kundgrupperingar ut i Baltikum"*. Det var specifikt Estland som det handlade om och, *"Var kundernas hemvist var någonstans"* och *"Hur klassificerar ni kunderna i låg risk, hög risk"*.

Det var mycket frågor om de betalningsflöden som hade publicerats i media, med belopp att det var så här många miljarder kronor eller EUR, som hade gått igenom betalningssystemet. Det var massor med frågor som banken inte kunde svara på.

Gregori vill säga att framför allt är det svårt att svara på sådana frågor, när saker "rycks ur sin kontext" som det kanske görs vissa gånger när det skrivs en sådan här artikel. Han har lärt sig jättemycket på det här området sedan dess.

Gregori säger att som exempel kan det var bruttobelopp, man kan prata om 100 av någonting men 100 kan egentligen bestå av 15 som har hållit på att förflyttas flera gånger om. Det är därför inte hundra nya pengar varje gång, och som kanske flyttas runt, utan det kan vara 15 kronor som flyttas flera gånger och tillsammans summerar det till 100.

När han började förstå datan eller börja höra om data, då började man göra en mer grundlig analys. Han vet inte om Swedbank hade gjort en sådan grundlig analys för att kunna svara på de frågorna "up front". Därför var beslutet att göra den här externa utredningen i början på mars efter UG, var just för att få en extern part och djupdyka i de här frågorna.

Känslan som han kommer ihåg från att UG hade sänts det var att, det är svårt för banken att bemöta de här frågorna själva, "för man är part i målet lite grann", när man ska svara på de här frågorna och att det är bättre att det är en extern part som uttalar sig. Det var också därför man tog beslutet sedan att expandera utredningen och tog in advokatbyrån Clifford Chance som skulle göra en större och djupare analys av det hela.

Det Gregori har förstått i efterhand är att, det har gjorts många utredningar styckvis fragmenterat i banken genom åren som har legat till grund för att fatta de här besluten, när man stänger ned kundrelationer på det sättet som han nämnt om tidigare i förhöret, det här med off-boarding.

Det som var synd var att man kanske inte hade paketerat det hela, *"Vad är det som har gjorts i dom olika delarna, vad är budskapet, vad är det man har kommit fram till genom dom här utredningarna"*. Det verkade som att när de här artiklarna kom, Bloomberg och dom diskussionerna, då hade man inte kommunikationen klar fullt ut, utan det blev tyvärr lite styckvis kommunikation på specifika frågor.

I mars märkte man att det inte gick och att man måste ta en paus och låta de här utredningarna ha sin gång. Det kom man sedan att kommunicera samlat, om vad banken hade gjort och inte gjort och kanske vad banken borde ha gjort också.

Gregori tillfrågas om han menar bankens kommunikation ut till marknaden med investerare och så vidare.

Gregori säger, ja precis. När han tänker tillbaks var det lite styckvis, fragmenterad, vilket inte är bra. Helheten saknades på ett sätt och om man skulle få möjlighet att gå tillbaka i tiden,

med det man kände till idag, då skulle man kanske nog inte ha haft så bråttom och ge sig ut i diskussioner. Man kanske skulle ha tagit ett steg tillbaks och tittat, *"Vad har vi gjort för utredningar själva, vad vet vi och hur har vi jobbat med de här frågorna"*. Istället så blev det som sagt väldigt fragmenterat och då var det lätt att få vissa uppfattningar i frågan när man inte fick hela kontexten. Banken kunde inte berätta hela kontexten för det var inte publik information överallt. Det var en svår kommunikationsutmaning.

Genom åren, vilket Gregori också var delaktig i, var att banken skulle vara transparent. Man ska ta frågorna och han tycker man ska ge så mycket information som möjligt, samlat med bankens kvartalsrapporter, så att omvärlden och de här intressenterna som media, investerare ska ha möjlighet att förstå och göra bedömning av situationen.

Det finns en inbyggd "ryggmärgsreaktion" lite grand, *"att man vill finnas tillgänglig för att svara på frågor"*. I det här fallet så var det så pass stort och komplext så där kanske man skulle ha haft lite mer "is i magen" och gått tillbaks, tittat och sedan förhållit sig kanske på ett annat sätt.

Gregori tillfrågas hur han tycker att kommunikationen var från exempelvis hösten 2018 och framgent in i 2019, om han tycker att den var transparent och tydlig, till marknaden och investerare och så vidare.

Gregori tycker att till investerare, eftersom det är lite olika intressenter och som har lite olika förutsättningar och sätt att se på världen och situationer, om han tänker på sig själv där så kanske han inte säger så mycket när ledningen är med. Där hör han vad ledningen säger och sedan tar han med sig de budskapen och när han själv har samtal med marknaden, så förmedlar han de budskapen man kommit överens om.

Det som var viktigt för honom i de samtal som han hade, eftersom han inte hade förstahandsinformation och han visste inte mycket av det han vet idag, av vad banken hade gjort, då var det hela tiden viktigt för honom att förmedla så gott han kände till, *"Så är det, det här som gäller, to the best of my knowledge"*. Det förstod deras motparter att, *"Okej här har vi en representant för banken. Den personen sitter inte med i dom här frågeställningarna och kan inte svara på dom här frågorna i detalj"*.

Det var därför viktigt för honom att ha en balans mellan att ge kontext och svara på frågor, *"Ja vi har verksamhet i Baltikum, Ja vi har verksamhet i Estland, Ja vi har störst betalningar i Estland, så vi är den största banken i Estland. Det är klart vi har stora flöden som kommer in genom banken"*.

Centralbanken i Estland släppte viss data i oktober efter att Bloomberg artikeln kom och då kunde man luta sig mot den publika informationen som visade på hur flödena såg ut. I den informationen från Centralbanken kunde man se väldigt tydligt att det var vissa nischbanker som hade större internationella betalningar och då kunde man luta sig mot det.

I Gregoris yrke är det väldigt mycket data, publik data, som oftast myndigheter eller som bankorganisationen publicerar eller som banken själv har publicerat i sina delårsrapporter eller årsredovisningar och som man ska luta sig mot. Det blir då mycket enklare att föra ett resonemang.

De motparter som Gregori pratade med dem förstod, inte allt utan det var även en "upplärningsresa" för dem också om penningtvättsproblematiken. Men de förstod att är du en bank som har verksamhet i vissa länder, i vilka länder som helst egentligen även här i Sverige, då är det naturligt att det kommer att finnas kunder och betalningar som inte är

ärliga.

Frågan som de är intresserade av att veta var att, "V*ad gör banken åt det"*. Det var väldigt mycket fokus på, *"Okej vad har banken gjort"*, så kommunikationen grundade sig väldigt mycket på att, *"Banken har tagit dom här frågorna på allvar, man har haft processer"*. Det var mycket det mantrat som banken kommunicerade under den här perioden.

Gregori tillfrågas om hur han tycker bankens kommunikation var när det sedan blev känt för honom i efterhand att det hade pågått utredningar och vad banken faktiskt visste utifrån det.

Gregori undrar om förhörsledaren menar, om han skulle titta i "spegeln".

Förhörsledaren säger ja, för det var utredningar som hade pågått bland annat under 2018 och längre tid tillbaka också.

Gregori säger att han förstår och att som han sa innan om man fick välja att gå tillbaks då skulle han nog ha berättat och varit väldigt mycket mer fokuserad på att berätta att *"Det här är ett problem som förekommer, alltså penningtvättsförsök i banksystemet och Swedbank är inte skonade ifrån det här. Vi har genom åren gjort undersökningar, utredningar där vi har misstänkt sådana typer av transaktioner"*.

"Vi har gjort sådana utredningar själva, men också med externa parter. Och när vi har sett, mönster eller kunder, så har vi jobbat antingen med våra myndigheter eller med kunderna för att få svar på frågor och få större transparens från kunderna eller till och med avslutat relationer".

Så skulle han ha berättat det och då hade kanske följdfrågorna varit, *Vad handlar det om för grupp", "Hur många kunder är det" och "Hur stora belopp handlar det om"*.

Gregori tillägger och säger att om man går tillbaka till det som han sagt innan i förhöret, så hade man kanske kunnat svara på de frågorna. Men då skulle han antagligen ha sagt att man skickade ut ett Pressmeddelande, att man jobbade ihop datan grundligt, och så skickade man ut ett Pressmeddelande istället för att hålla på att svara på frågor. Så skulle han kanske ha gjort med facit i hand.

Mer strukturerat och berättat om det arbete som hade gjorts, fast mer detaljerat, "vad det var för arbete man hade gjort". För initialt höll man det på "en väldigt hög nivå", vilket öppnade upp för tolkningar om man inte kunde svara på följdfrågorna.

Gregori tillfrågas om att han säger att man höll det på "en väldigt hög nivå", och om han kan utveckla vad han menar med det.

Gregori säger, att man tar det här på allvar och att policyn förstås inte skulle acceptera att sådan penningaktivitet förekommer i banken.

Gregori tillfrågas om det är det han menar att banken kommunicerade ut.

Gregori säger ja och det är på en väldigt hög nivå. Han vill säga att det nästan är givet, allt annat skulle inte vara rätt för då får man inte bedriva bank, så det var det man gjorde initialt.

Vad han förstår är att efter Bloomberg artikeln gjordes det också aktiviteter internt där man tittade på saker. Gregori tillägger och säger att det kanske var då man tittade på de här

"Danske namnen", men att han är lite osäker.

Gregori tillfrågas om det var känt för honom vad banken vidtog för åtgärder i Baltikum och om banken jobbade vidare på något sätt efter att Danske Banks rapport hade släppts den 19 september 2018.

Gregori vet att banken jobbade vidare men det visste han inte då. Det han menar är att han vet att man gjorde djupdykningar. När man tittade på Danske-rapporten som var väldigt omfattande men den besvarade inte alla frågor. Han vet inte hur man tar sig an en sådan fråga för man hittar inte företagsnamn eller kundnamn men man ser kanske flöden.

Man får börja på ett sätt med de här forensiskanalyserna som man gör. Om han minns tillbaka så refererade Birgitte Bonnesen framför allt till att man hade tittat på Danske-rapporten och att man hade tittat på namn som hade figurerat i media kring Danske och Magnitsky, var ett sådant namn som det pratades väldigt mycket om.

Gregori tillfrågas om när han menar att Birgitte Bonnesen refererade till det.

Gregori säger att det var någon gång i samtal mellan oktober och mars, i samtal. När han tänker efter kanske det var vid kvartalsrapporter. De var i oktober 2018 som han nämnde tidigare och sedan var det i slutet av januari/februari 2019. Det var vid de två tillfällena som man hade publika framträdanden i samband med bankens rapporter. Vid de tillfällena kommunicerade man till hela marknaden, då kommunicerade man till alla på samma gång.

20 september 2018

Förhörsledaren säger att den 19 september 2018 kom Danske Banks egen utredning om Danske Bank i Estland.

Den 20 september 2018 hade Swedbank en egen rapport klar och den handlade om riskexponeringen mellan Swedbank Baltic Banking och Danske Bank Estonia. Det var en internal Memo med titeln,
***Follow up on Swedbank's risk exposure in relation to the investigation of ML, issues in Danske Bank, Estonia,* av Swedbank Compliance och är daterad 2018-09-20.**

Gregori tillfrågas om det är en rapport som han fick ta del av då 2018.

Gregori säger att den har han aldrig sett.

Gregori tillfrågas om det inte var en rapport som var känd för honom då.

Gregori säger nej.

Gregori tillfrågas om det var känt för honom 2018 vilka projekt som pågick i banken gällande Baltikum.

Gregori säger nej utan det han fick och när de förbereddes sig inför kvartalsrapporten Q3 i oktober. Där var han ofta den som kom in med frågorna, *"Att det här är eventuella frågeställningar som kommer att komma från marknaden"* och han matade in de frågorna. Det var Kommunikation, Compliance, vd och andra som lyssnade, *"Jaha okej, det här är frågeställningarna och kan vi svara på dom frågorna proaktivt eller ska man ta det på frågor eller kan man överhuvudtaget svara på dom frågorna"*. Det var lite det som var Gregoris teams uppdrag i banken, att förbereda ledningen på eventuella frågor. Oftast handlade det om

finansiella frågor.

Gregori tillfrågas om vem det då är som ger honom svaren på frågorna, när han då sitter och har de förväntade frågorna från marknaden

Gregori säger att ibland ingen, för att de inte kan svara på frågorna. Men det är frågor som tas upp på möten när de sitter och förebereder sig. Sedan bestämmer man sig för om det här är en viktig fråga. Gregori säger som exempel bostadsmarknaden i Sverige och då kan man sitta på mötet och diskutera eller så säger man, *"Okej nu kommer vi inte vidare här då får den som är ansvarig området, det kan vara kreditchefen som får jobba vidare med den här frågan och komma tillbaks till nästa möte".*

Förhörsledaren säger att hon förstår men om vi håller oss till Baltikum och penningtvätt och problematiken där, frågorna som kom gällande det och i jämförelse med Danske Bank.

Gregori säger att dem som var involverade i det var, vd Birgitte Bonnesen, Cecilia Hernqvist, Gabriel Francke Rodau och Charlotte Elsnitz.

Det är funktionerna vd, Compliance, Kommunikation och den ansvarige för den baltiska verksamheten. Det var framför allt dem som bedömde vad som skulle svaras på frågorna.

Bloomberg 2018-10-03

Förhörsledaren säger att precis som Gregori har nämnt tidigare så kom det en artikel i Bloomberg den 3 oktober 2018 och att Gregori lite har beskrivit att det påverkade Swedbank det som skrevs i den.

Gregori säger att han om han minns rätt så tror han att Swedbank nämndes i artikeln.

Gregori informeras om att han ska bli förevisad ett mejl

Mejl 2018-10-03, 14:25:02
(se bilaga 2)

Gregori och ombudet advokat Cristina Bergner förevisas mejlet.

Gregori informeras om att det är ett mejl från Johanna Lind 2018-10-03 klockan 14:25:02 till Liselott Alström, Tommie Everfjärd, Evelina Tullberg, Fredrik Tidqvist. Ämne, *Swedbank-aktien dyker med anledning av artikel publicerad av Bloomberg*

Förhörsledaren läser upp mejlet,

"Swedbank-aktien har dykt nu på eftermiddagen efter en artikel som publicerats av Bloomberg. I artikeln skriver Bloomberg att Danske-Bank endast står före en fjärdedel av den Estniska penningtvätten. Di, Dagens Industri, skriver att efter artikelns publicering så har Swedbank-aktien, med stor verksamhet i Estland, backat kraftigt".

Gregori tillfrågas vad anledning var att Swedbank-aktien sjönk när artikeln kom.

Gregori säger att det var för att det var en osäkerhet kring frågeställningen om Swedbank också blivit utsatt för kriminell aktivitet, att man har gjort betalningar via banken. För

Swedbank har en stor verksamhet i Baltikum och i Estland. Han tror till och med som han sa att man antydde och till och med nämnde andra banker än bara Danske i artikeln.

Eftersom Danske Banks aktiekurs hade tagit väldigt mycket stryk under den här tiden som det rådde osäkerhet om Danske Banks verksamhet i Baltikum. Så frågeställningen blev, "ryggmärgsreaktionen", från marknaden att, *"Det kan finnas risk här att även dom har blivit utsatta för det här och det kan leda till sanktioner från myndigheter eller böter och så".* Farhågan som marknaden alltid har är finansiellt.

Gregori säger att det är ett par saker,

1. Att kanske verksamheten behöver begränsas på något sätt, vilket gör att det inte blir optimalt. Du kan inte bedriva din verksamhet på bästa möjliga nivå.

2. Du kommer få sanktioner eller böter som påverkar det finansiella resultatet.

3. Att det kommer kosta dig pengar att åtgärda brister. Det blir då en finansiell bedömning som banken gör att, *"Ja då kommer inte resultatet inte bli lika bra för den här aktien framåt och då väljer man att sälja aktien".*

Gregori tillfrågas vad Swedbank vidtog för åtgärder i samband med artikeln.

Gregori säger att de bestämdes sig för att ha ett samtal med marknaden, ett "call" där banken kallar in till samtal när de har sina kvartalsrapporter. Det gick väldigt, väldigt snabbt och han tror att det var på samma dag på kvällen eller eftermiddagen som man hade det här "callet". Det var ett väldigt kort "call", det var ett kort budskap. Det var förstås många som ringde in, eftersom det hade kommit ut en nyhet någon gång under dagen och många undrar vad det är som händer, *"Okej nu kommer banken att kommunicera någonting"*, det var därför många som ville lyssna.

Om han minns rätt fanns det inga möjligheter att ställa frågor i det samtalet. Det var så många som ringde in. Det var ett kort budskap som Birgitte Bonnesen förmedlade då, det var i linje med det som Gregori berättat om tidigare vid förhöret att, *"Det här är frågor som vi har tittat på genom åren och tagit på allvar"*, och så vidare. Så det var den första reaktionen från banken.

Gregori kommer inte riktigt ihåg hur marknaden tog det. För det var inte jättemycket ny information som banken egentligen gav, men det var lite i "transparensens anda", att man ville vara tillgänglig och ville kommunicera.

Sedan kom delårsrapporten i slutet av oktober och då fick banken ytterligare möjlighet. Det var inte så mycket innan eftersom banken efter artikeln "går in i en tyst period" kort därefter vilket gör att man inte kommunicerar med marknaden.

Gregori tillfrågas om där och då i början av oktober, innan vi kommer fram till kvartalet.

Gregori säger att då var de det här "callet".

Gregori tillägger att det pågick andra diskussioner men det var inte så mycket från marknaden. Det var ett "bankproblem", det var inte ett "Swedbank problem". Det var ett "baltiskt problem", det var inte "ett Swedbanks specifikt problem".

Gregori tillfrågas hur han tänker då.

Swedbank är en aktör av många och alla sitter i samma båt så att säga när man hanterar de här frågorna.

Gregori tillfrågas om *"vilka alla sitter i samma båt".*

Gregori säger, alla banker sitter i samma båt. Alla är utsatta för samma risker så det var väldigt mycket frågor, *"Okej hur kan man kommunicera som sektor, hela sektorn, hela banksektorn och vad har myndigheter att publicera för information, Centralbanker, Finansinspektioner, Bankföreningen som är bankernas gemensamma talspråkrör"*

Gregori tillfrågas om han tänker på Baltikum.

Gregori säger, *"Nej, inte bara Baltikum utan hela Sverige också. Vi är så naiva här i Sverige och tror att vi gör mycket rätt men vi utnyttjas i vår naivitet, det tror jag många gånger. Så att det är inget fenomen bara för Baltikum. Alltså penningtvättsfrågan det är i alla marknader där du har verksamhet egentligen. Vad jag menar med det här är att, det bästa av allt är om myndigheterna kan kommunicera i dom här frågorna".*

"Jag kommer ihåg att den Estniska centralbanken som jag nämnde tidigare publicerade data på flöden, betalningsflöden. Vilket vi tyckte var bra, för det kom från en oberoende part som visar på hur betalningsflödena ser ut i dom marknaderna i Estland. Så det kommer jag ihåg att vi använde oss utav i kommunikationen och lutade oss emot".

Gregori informeras att han ska bli visad ett mejl.

Mejl 2018-10-03, 20:48:10 *(översta mejlets datum och klockslag)*
(se bilaga 3)

Gregori och ombudet advokat Cristina Bergner förevisas mejlet.

Gregori informeras om att det är ett mejl som är daterat den 3 oktober 2018 och att det på kopian visas fyra mejl.

Förhörsledaren hänvisar till mejlet längst ned på kopian.

Gregori informeras om att det är ett mejl från Gregori den 3 oktober 2018 med klockslag 20:02.
Till, Birgitte Bonnesen, Cecilia Hernqvist, Anders Karlsson och Helo Meigas.
Kopia till, Mattias Mauritzon, Gabriel Francke Rodau och Charlotte Elsnitz.
Ämne, Data and statistics.

Förhörsledaren läser upp från mejlet,

"We have put together a wish list of data and statistics that we should try to gather. Cecilia, do you take the lead? I will approach Charlotte as soon as possible specifically on point 1 and 3".

Förhörsledaren hänvisar till mejlet och att det är skrivet en "punktlista" under den texten.

Förhörsledaren säger att Cecilia Hernqvist har svarat till bland annat, Gregori, Birgitte Bonnesen, Anders Karlsson och Helo Meigas

Förhörsledaren läser från mejlet,

"Okej confirmed Cecilia från level 3 not many people left".

Förhörsledaren säger att Birgitte Bonnesen har skrivit i nästa mejl till Anders Karlsson och läser högt från mejlet,

"Vi behöver ha koll på storyn innan GK, Gregori Karamouzis, börjar sina individuella samtal med analytikerna. Har du lust att facilitera? Tycker det begärs data som är svår tolkat utan ett sammanhang. Ses och tack för idag. Birgitte Bonnesen, President och CEO, Swedbank AB".

Förhörsledaren hänvisar till det översta mejlet på kopian och säger att Anders Karlsson samma datum, 2018-10-03 klockan 20.48.10 har skrivit till Birgitte Bonnesen.

Förhörsledaren läser högt från mejlet,

"Jag har redan tagit den och varit jättetydlig med IR, Investor Relations, och Gregori. Jag kommer säkerställa att vi inte gör något som avviker från det vi kom överens om. Håller dig i loopen".

Gregori tillfrågas vad mejlet handlade om.

Gregori undrar vilket mejl.

Förhörsledaren förtydligar och säger det som Anders Karlsson skriver om, i det översta mejlet, att han varit jättetydlig med IR och Gregori.

Gregori säger att han gissar, och hänvisar till mejlet med frågeställningarna längre ned på kopian, och säger att det är detaljerad information. Som han nämnde tidigare är det inte han som har hittat på allt det utan det var hans team (IR).

De har suttit och "spånat" själva och funderat utifrån vilken typ av information som skulle vara bra för banken att ha samlat och kommunicera, för det är den här informationen som efterfrågas av marknaden.

Gregori tillfrågas om det är frågeställningar som de tog fram till "callet" som han tidigare pratat om eller om det är till ett annat sammanhang.

Gregori säger att han gissar att det var till rapporten. Den 3 oktober var Bloombergartikeln och han gissar därför att de redan hade haft det "callet", klockan fem eller sex på eftermiddagen. Sedan kom det massor av frågor på "callet" så det är delvis de frågorna som har skrivits ned i mejlet. Det är också frågor som har figurerat i media och i analyser som har skrivits av marknaden, vad de är intresserade av och de vill veta vad banken har för information. Frågeställningarna är väldigt detaljerade.

Gregori gissar att Anders Karlsson har sagt till honom att, *"Det där kommer vi inte kunna presentera, det har vi inte koll på kanske eller det krävs för mycket arbete för att ta reda på allt det där".*

Gregori tillfrågas om han menar frågeställningarna som tidigare är skickade till bland annat Anders Karlsson.

Gregori säger ja.

Gregori tillfrågas om han menar att Anders Karlsson har haft en dialog med Gregori och kanske haft synpunkter på frågeställningarna.

Gregori säger ja och egentligen sagt att, det realistiska är att de inte kommer kunna ta fram det där. Gregori säger att han själv tänkte, *"Har vi det här, kan vi ta fram det till kvartalsrapporten. Då kan vi släppa det i samband med kvartalsrapporten".*

Gregori tillfrågas vad det var man hade kommit överens om. Förhörsledaren hänvisar till att Anders Karlsson skriver, *"Jag kommer säkerställa att vi inte gör något som inte avviker från det vi kom överens om".*

Gregori säger att han inte vet det. Det är Anders Karlsson och Birgitte Bonnesen som har pratat om någonting.

Gregori tillfrågas om det här var frågeställningar som var till kvartalsrapporten.

Gregori säger ja och att han gissar det. Det här var vanligt och liknande med andra typer av frågor, att de sätter ihop ett antal frågor som de sedan diskuterade internt.

Pressmeddelandet 4 oktober 2018 *(från Swedbanks hemsida, på engelska och svenska)* (se bilaga 4)

Gregori och ombudet advokat Cristina Bergner förevisas Pressmeddelandet och blir informerad om att han får ta del av den både på engelska och på svenska.

Gregori informeras om att Swedbank gick ut med ett Pressmeddelande den 4 oktober 2018 med titeln, *"Kommentar till Bloombergs artikel".*

Förhörsledaren hänvisar till längst ned i Pressmeddelandet och under *"För ytterligare information"*, att Gregoris namn finns med där med titeln Chef Investor Relations och även Josefine Uppling, Presschef.

Gregori tillfrågas om hur man kom fram till vad man skulle skriva i Pressmeddelandet.

Gregori frågar förhörsledaren vilken tid Pressmeddelandet gick ut.

Förhörsledaren säger att hon inte har med sig klockslaget för det till förhöret.

Gregori säger att varför han frågar det är att han funderar över om de hade "callet" dagen efter Pressmeddelandet eller samma dag. Han kommer inte ihåg.

Gregori tillfrågas om det som skrivs i Pressmeddelandet var den informationen är hämtad ifrån.

Gregori säger att han bara ska läsa Pressmeddelandet först.

Förhörsledaren säger absolut och att han får tid att läsa igenom hela Pressmeddelandet.

När Gregori har läst Pressmeddelandet säger han att han inte kommer ihåg om han var involverad. Det var så många turer, men att han skulle säga att Cecilia Hernqvist, hela Compliance, eftersom det är väldigt mycket om hur de jobbade med de här frågorna,"compliancerelaterade frågor".

Cecilia Hernqvist har därför definitivt kanske varit den viktigaste personen och sedan gissar han att det är chefen för Baltic Banking Charlotte Elsnitz, Kommunikation Gabriel Francke Rodau och vd Birgitte Bonnesen. Han vet inte vilka fler som har varit involverade och om han och Anders Karlsson varit involverade i delar av det. Som han läser det kommer stommen i Pressmeddelandet från någon som vet hur processerna fungerar och hur man går till väga.

Gregori tillfrågas om att hans namn står längst ned i Pressmeddelandet.

Gregori säger att det var som kontaktperson.

Gregori tillfrågas om han har varit med och formulerat texten.

Gregori säger att han inte kommer ihåg. Han menar att han inte har skrivit Pressmeddelandet. men att han inte kommer ihåg om han fick se utkast och fick "tycka till".

Förhörsledaren hänvisar till att det i första stycket *(Fhls ant. första stycket under inledningen av Pressmeddelandet)* att det bland annat står och läser högt,

"Som marknadsledare så har vi kontinuerligt arbetat med att förebygga penningtvätt och har ett systematiskt tillvägagångssätt i dessa frågor för att säkerställa att vi upptäcker misstänkta transaktioner och affärsaktiviteter".

Förhörsledaren hänvisar lite längre ned i samma stycke och läser högt,

"Vi har alltid nolltolerans mot penningtvätt...".

Förhörsledaren hänvisar till nästa stycke och läser högt,

"Våra ansträngningar inom penningtvättsområdet har därför främst handlat om att säkerställa att vi har system och processer för att syna och upptäcka misstänkta transaktioner snarare än att enbart fokusera på enskilda kunders hemvist".

Förhörsledaren hänvisar till nästa stycke och läser högt,

"Baserat på vårt sätt att förebygga penningtvätt har vi genom åren reagerat på alla misstänkta signaler..."

Gregori tillfrågas om han menar att det först och främst är chefen för Compliance Cecilia Hernqvist som har lämnat information till det här. *(Fhls ant. förhörsledaren hänvisar till Pressmeddelandet).*

Gregori säger att han bara gissar men att han tror att de är dem fyra funktionerna, vd, kommunikationschef, compliancechefen och baltiska chefen som sitter på den här informationen, det kanske inte gäller kommunikationschefen men den har hjälpt till att formulera.

Gregori tillägger och säger att det var det han syftade till tidigare, att den här kommunikationen är på en väldigt hög nivå och när man tittar på det är det "vettiga saker", det är så som man ska göra och *"vi vet att det är så man jobbar".*

Som han sa tidigare då är ger det ett lite tolkningsutrymme som att, *"Vad betyder det här egentligen. Ja det betyder att man jobbar med frågorna och det är givet att man jobbar med*

frågorna". Han tycker därför att om man hör det här så tänker man att, *"Banken jobbar på med de här frågorna. Men att banken säger ju inte om man har utnyttjas av penningtvättsaktivitet eller inte"*.

Gregori säger att det kan han säga att det har alla gjort. *"Det är också därför han säger att de här professionella motparterna som investerarna dom förstår. Dom vill bara få en känsla för omfattningen, är det mycket eller lite, riskerar man om det är jättemycket då pekar det ju på att det har pågått under väldigt lång tid. Då kan tolkningen bli att, då kanske man inte har haft tillräckligt med bra system eller bra processer"*

Gregori tillfrågas om att marknaden inte bara består av investerare.

Gregori säger, *"Att marknaden är ju investerare och att det är de som handlar i värdepapper. Sedan finns det andra intressenter, myndigheter, media och kunder"*.

Gregori tillfrågas om han vill mena att man förstod mer än det som stod i Pressmeddelandet.

Gregori säger, *"Att marknaden skulle han säga förstod men fick inte svar på alla sina frågor men de förstod det där. Det är marknaden som han pratar om. Kunder och myndigheter dem har inte Gregori någon kontakt med"*.

"Sedan kan han förstå att det är extremt svårt för en privatperson att ens förstå vad penningtvätt är. För det första man kanske tänker är att, banken håller på att tvätta pengar, men det handlar inte om att banken håller på att tvätta pengar, det är kunderna till bankerna som har aktiviteter. Där pengar kanske kommer från kriminella aktiviteter. Det är primärt det man försöker förhindra. Han skulle säga att det krävs en enorm utbildningsinsats från myndigheter och det är det positiva som har hänt sedan det där, det är att frågan har diskuterats och debatterats väldigt mycket".

"Fortfarande, förstår privatpersoner, han säger kunder, förstår dom fortfarande problematiken med det här. Nej skulle han säga. Han behöver bara vända sig till sina närmaste, vad är penningtvätt. Bankerna håller på någonting. Han tror därför att det är enormt svårt och nå ut med de här komplexa frågorna till hela breda liksom allmänheten".

Q3 2018

Gregori tillfrågas hur banken förberedde sig inför Q3 2018 med tanke på allt som hade hänt tidigare under hösten, med att Danske Bank hade släppt sin rapport och Bloomberg artikeln. Var de förberedda på frågor som skulle komma i samband med Q3.

Gregori säger att han gissar på att de här frågorna som de hade skrivit ned där ingick i frågeställningarna sedan.

Gregori tillfrågas om han menar det mejl som han blivit visad tidigare.

Gregori säger ja, det mejl han har skrivit *(Fhls ant. Gregori hänvisar till mejlet daterat 2018-10-03, 20.02)*. Han vet inte om det tillkom ytterligare frågor, men han kanske skulle gissa att det gjorde det. Han tror att de använde sig av den Estniska Centralbankens kommunikation där den där datan hade presenterats. De hade nog tagit fram ett par presentationsbilder som de hade med i kommunikationspaketet, som han tror framför allt att Birgitte Bonnesen pratade till på "callet".

Så det förbereddes kring den här frågan, utifrån de här frågorna som de hade skissat ned och utifrån frågor som säkert kom från journalister och det som hade stått i Bloomberg artikeln.

Gregori tillfrågas vad fokus var och om det var något som skilde sig åt vid den här kvartalsrapporten mot tidigare och om det var ett annat fokus vid den här kvartalsrapporten.

Gregori säger att det var givet att det var i och med bland annat den här frågan som var aktuell.

Gregori tillfrågas vilken fråga han pratar om.

Gregori säger Bloomberg artikeln och penningtvättsfrågorna.
Utöver det finansiella resultatet som är alltid är i fokus bestämde sig banken för att proaktivt prata om de här frågeställningarna och det gjorde man utifrån de här bilderna som Gregori hade tagit fram till dem .*(Förtydligande vid genomläsning 2020-12-15, det var Gregoris enhet tillsammans andra enheter som hade tagit fram bilderna.)*

Gregori tillfrågas om han var delaktig i själva förberedelsen, processen, inför den här kommunikationen.

Gregori säger att ja, de har ett antal möten i lite mindre och lite större grupperingar för att diskutera de här frågorna inför rapporten *(Fhls ant. kvartalsrapporten),* generellt. Det är "stående möten" och han tror de hade fem möten inför varje rapport.

Frågeställningarna kring penningtvättsfrågorna togs bland annat upp då. Han tror sedan att de dessutom måste ha haft ytterligare möten, där de har suttit och jobbat med presentationsmaterialet och "bollat fram och tillbaks" för att se hur de ska uttrycka sig.

Gregori tillfråga vem det är som sedan bestämmer det slutgiltiga hur man ska kommunicera.

Gregori säger att per definition är det vd som är ytterst ansvarig. CFO'n är ansvarig för delårsrapporten och årsredovisningen. Det är vd som skriver på, men det är delegerat till CFO'n. Så ytterst är det alltid vd:n som är ansvarig för den här typen av kommunikationer och publikationer. Sedan som det är med alla organisationer så kan inte vd göra allt utan delegerar i frågeställningarna.

Speciellt om det är kritiska frågor då är det vd tillsammans med sina närmaste i ledningsgruppen som bestämmer, och de närmaste är då CFO, chefen för Compliance, chefen för Legal, chefen för Affärsområde.

Mejl 2018-10-24, 18:03:30
(se bilaga 5)

Gregori och ombudet advokat Cristina Bergner förevisas mejlet.

Gregori informeras om att det är mejl från honom som är daterat 24 oktober 2018, klockan 18.03.30. Mejlet är bland annat till, Birgitte Bonnesen, Anders Karlsson, Helo Meigas och Tomas Hedberg och med ämnet, *Fråga från marknaden*

Förhörsledaren läser högt från mejlet,

"Så att vi alla säger samma sak på frågan om hur vi kunnat gå igenom Danskes kunder mot vår kunddatabas och vad vi exakt gjort".

Förhörsledaren säger att det sedan är fyra stycken som är skrivet i mejlet och fortsätter läsa upp från mejlet.

"Vi har gjort en portföljanalys på transaktioner mellan Danske och Swedbank mellan åren 2007 och 2015".

"Vi har använt oss av olika källor för att scanna av vår kundbas. En källa har varit Magnitsky akten (listan), där individer och företag omnämns, en annan har varit mediaartiklar genom åren där individer och företag pekats ut som misstänkta av oegentligheter och en tredje har varit utbyte av information mellan oss och andra marknadsaktörer (såsom våra korrespondentbanker)".

"En portföljanalys innebär att vi skurit datan på olika ledder utifrån för oss intressanta parametrar, exempelvis geografi, riskklassificering, valutor, kundnamn och så vidare och sen scannat av enskilda transaktioner. Vi har alltså inte gått igenom alla enskilda transaktioner mellan oss och Danske, men tittat på enskilda transaktioner utifrån vissa parameterar."

"Vi har efter genomlysningen kunnat konstatera att inga kunder, som figurerat i de angivna källorna, varit kunder hos Swedbank. Vi har också kunnat bekräfta att vi alltid följt vår policy och agerat i de fallen då vi identifierat misstänkta transaktioner".

Gregori tillfrågas vad bakgrunden var till det här mejlet där han hade tagit fram de här punkterna.

Gregori säger att det var ett typiskt agerande från Investor Relations. Man presenterar delårsrapporten. Först har man ett stort "call" där det ställs frågor. Efter "callet" är det massor av bilaterala samtal, bland annat åker man ut i världen, han tror de var i London när det här mejlet skrevs. Han kommer inte ihåg när de var i London men att det här kan ha varit på väg hem på planet när det här skrevs eller något sådant.

Gregori tar med sig utifrån, *"Vad är det vi har sagt och vad var otydligt"*, för det kommer massor av följdfrågor i det här fallet. Det här är resultatet av alla de följdfrågor som har kommit. När han läser mejlet kommer han ihåg att en sak som sades på "callet" till hela marknaden var att de hade tittat, precis som han skriver, *"Vi har gått igenom Danskes kunder... mot vår kunddatabas". (Fhls ant. se översta raden i mejlet)*

Gregori tillfrågas om det var "callet" i samband med Q3.

Gregori säger ja, precis det måste ha sagts då.

Gregori fortsätter och säger, *"Att då undrar man okej, om det nu var så det uttrycktes exakt kommer jag inte riktigt ihåg. Men om vi säger att det uttrycktes på det sättet då blir följdfrågan, hur kan ni gå igenom Danskes kunder liksom, ni vet ju inte vilka kunder dom har, vad menar ni egentligen. Och då är det här, då blir det så här, då går mina medarbetare och jag oftast och ställer frågor internt i banken, det kan vara till affärsområdeschefer, det kan vara till Compliance, det kan vara till Legal. Vad är det vi gjort egentligen, för att liksom försöka förstå".*

"Det här är ett försök där vi har plockat ned alla dom här frågeställningarna och

oklarheterna och försöker få ned budskapet. Okej det här det här, det håller inte att säga översiktligt, att vi har tittat på de här kunderna. Vi måste kunna berätta vad vi har gjort. Det här är en hopsammanslagning liksom som var alla dom, kalla dom för interna frågor, vi har ställt runt om i banken för att försöka förstå vad det är vi har gjort. Så det är ett försök att samla budskapet".

Mejl 2018-10-24, 21:17:02 *(översta mejlets datum och klockslag)*
(se bilaga 6)

Gregori och ombudet advokat Cristina Bergner förevisas mejlet.

Gregori informeras om att det är ett mejl från Gregori 2018-10-24, 21:17:02 till Cecilia Hernqvist.

Förhörsledaren hänvisar till mejlet innan som är ett mejl från Cecilia Hernqvist 2018-10-24, klockan 19:53 till Gregori. Förhörsledaren läser högt från mejlet,

"Hej Gregori, Jag fick detta just av Helo. Jag skulle uppskatta om du skickar sådana här saker till mig så vi kan reda ut oklarheter som annars leder till missförstånd, se nedan. Vänligen Cecilia".

Gregori informeras om att mejlet efter det är det mejl som han nyss fick ta del av men med skillnad att, delar av det han har skrivit är överstruket och att det är annan text ditskrivet med blå text. Gregori tillfrågas vem det är som har gjort det.

Gregori säger att han gissar på att det är Cecilia Hernqvist. Hans ursprungliga mejl hade han skickat till ett antal personer.

Förhörsledaren säger att Cecilia Hernqvist inte ligger med i sändlistan i hans mejl.

Gregori säger att då måste Helo Meigas ha skickat hans mejl till Cecilia Hernqvist. Cecilia Hernqvist har tittat på hans mejl och gör justeringar i faktan.

Hans enhet sitter inte på informationen men det är ett försök och "röra oss framåt i budskap och fakta". Han gissar då att det Cecilia Hernqvist helt enkelt har gjort, att hennes enhet har gjort den här genomlysningen, och då har hon korrigerat en del av det här.

Förhörsledarren hänvisar till andra stycket i Gregoris mejl och att det är ditskrivet med blå text,

"Jag tycker inte vi ska tala om vilka risk indikatorer vi har använt, varför ska vi göra detta? Det kommer bara bli följdfrågor och så har vi målat in oss i ett hörn".

Gregori tillfrågas vad Cecilia Hernqvist menade med det.

Gregori säger att det står ingeting om riskindikatorer i det ursprungliga mejlet.

Förhörsledaren hänvisar till början av stycket och säger att "källor" är överstruket och att det bredvid är ditskrivet med blå text, "riskindikationer".

Gregori säger ja just det, men att Cecilia Hernqvist samtidigt säger att hon inte tyckte att de ska prata om riskindikatorer. Det han har lärt sig om riskindikatorer är att, det man gör i sådana här genomlysningar det är att, man väljer ett antal parametrar som man skannar i en

databas. *"Då säger man okej företagskund med hemvist i Kanada, Cayman Islands"*, och då screenar man igenom hela databasen och så får man träffar eller det kan vara transaktionsbelopp över en viss summa, det kan vara valuta och det är det som är riskindikatorerna. Han antar att Cecilia Hernqvist menade då att det blir för detaljerat och det kan bli följdfrågor. Han antar att hon menar att man använde olika riskindikatorer vid olika situationer och tillfällen.

Förhörsledaren säger att i andra stycket är det ditskrivet och läser högt,

"Nej vi har inte tittat på risk klass det är inte relevant och måste vi verkligen specificera allt detta. Om någon frågar valutor så måste då svara till exempel USD och då blir alla rädda för US sanktioner"

Förhörsledaren hänvisar till nästkommande stycke efter det och läser högt,

"Vi har ju upprepade gånger sagt att vi inte ska tala i past tense, vi kan ha haft några av dessa som kunder du kan inte ändra budskapen. Vi har inte heller sagt att ingen av dom som figurerat i alla våra riskindikatorer inte har varit kunder. Vi kan endast säga att dom kunder som figurerat i media som kunder i Danske är inte kunder hos oss! Stor skillnad. Och hela genomgången fokuserade på motparterna till våra kunder".

Gregori tillfrågas varför det var så viktigt att inte tala i "past tense".

Gregori säger, det var en bra fråga. *"Det jag kan tänka mig, för det blir antagligen så pass mycket större, för om man går tillbaks, det beror på var sätter man då gränserna, hur långt tillbaka i tiden pratar man. Det jag kommer ihåg som man tittade på, man gick tillbaks så långt som 2010, 2009 kanske. Och varför gick man tillbaks så långt, jo för direktiv och lagstiftningen har ju ändrats genom åren och fokus på dom här områdena har ju ändrats genom åren".*

"Man skulle kunna gå ännu längre tillbaks till Sovjetunionens fall och hur banksystemet byggdes upp där. Så jag tror att det blev så pass mycket omfattande att prata om hela den historiken. Och vi var nog inte beredda, förberedda, för att kunna göra det, för vi är fortfarande i slutet av oktober här, gissar jag".

Förhörsledaren säger att det översta mejlet är daterat den 24 oktober 2018.

Gregori säger, *"Jag menar att det för mig eller när det handlar om vår kommunikation till marknaden och investerare så var det ett nytt, ett nytt tema, liksom ett nytt angreppsätt, nu behövde vi djupdyka och förstå. Det hade vi inte gjort innan för frågan var inte så aktuell egentligen i marknaden innan det".*

Förhörsledaren säger att Cecilia Hernqvist också har skrivit, och läser från mejlet och sista stycket, *"Vi har ju upprepade gånger sagt att vi inte ska tala i past tense, vi kan ha haft några av dessa som kunder du kan inte ändra budskapen".*

Gregori säger att, *"Då menade hon då att, antagligen så menade hon att ändra budskapen och prata historik".* Gregori läser det stycket i mejlet och säger, *"Jag vet inte om vi har sagt, om vi hade sagt att vi hade haft kunder, jag tro inte det..., då menar hon antaglien, vi har inte kommenterat om dom här företagen har varit kunder i banken historiskt. Då menar hon att då kan inte du säga att så har varit fallet, eftersom vi inte har sagt det tidigare".*

Förhörsledaren hänvisar till överst på kopian och säger att det visar ett mejl från

Gregori till Cecilia Hernqvist och det är daterat 2018-10-24, med klockslag 21.17.02.

Förhörsledaren läser högt från mejlet,

"Har kollat på det du skrivit Cecilia. Grejen är bara att det nu handlar om att ha en trovärdig story utifrån det som redan sagts till marknaden och det som andra banker kommunicerar".

"Håller med om att vi inte behöver gå in i detaljer om riskindikationerna. Men vi måste ange källan, det är för sent nu att inte göra det. Då vi inte vill ange en exakt källa så måste vi prata kring det på ett trovärdigt sätt, därav budskapet nedan. Vi kan pratas vid imorgon igen innan vårt första möte".

Gregori säger att han kommer ihåg Magnitsky-listan framför allt och med "källa" menade han, då kom han tillbaka till den här frågan, *"Hur kan jag ha tittat på Danskes kunder och då visar sig att vi inte har tittat på Danskes kunder specifikt, vi har tittat på transaktioner mellan Swedbank och Danske".*

"Då får man en indikation på vilka kunder betalar antingen från Danske till Swedbank, och då är dom kunder i Danske, då kan man fråga om dom är kunder i banken och tvärtom. Kanske Swedbanks kunder gör betalningar till Danske, då kan man titta på dom kunderna". "Sen vad gäller kunder, som har varit Danske-kunder, det var det jag försökte skriva här då, att det kan vara Magnitsky. Jag vet inte om det har funnits någon lista men många berättade om att det fanns på Magnitsky-listan, på motparter kanske individer eller företag".

"Sen har det skrivits i media om företagskunder som kanske har då kopplats till Danske. Och många i marknaden och aktieanalytiker hade ju frågor, var är det egentligen ni har tittat på. Jag gissar att det dom försökte göra var att få grepp om omfattningen, Okej hur mycket har ni tittat egentligen, alltså är det många eller är det få eller enstaka. Det är där han tror frågan kommer ifrån".

Förhörsledaren säger att i hans ursprungliga mejl innan Cecilia Hernqvist hade varit in och struket och lagt till med blå annan text, eller hennes synpunkter att Gregori hade baserat sin text, hans förslag, på någonting.

Gregori säger ja.

Gregori tillfrågas vad han tycker själv var skillnaden på det han hade fått fram jämfört det Cecilia Hernqvist skrivit. Varför ville hon att Gregori skulle ändra på så mycket.

Gregori säger att några saker kan ha varit fel, att han exempelvis skrev portföljanalys och där hon skrev analys. Just när man kanske inte kan materian så är det här ett sätt att lära sig och få det förklarat.

Förhörsledaren säger att Gregori hade baserat det han hade skrivit på någonting.

Gregori säger att det var vid samtal med Birgitte Bonnesen, Anders Karlsson och säkert några till. I vissa fall kan det ha varit med Cecilia Hernqvist. Gregori hade uppfattat saker och försökte formulera det han har uppfattat.

Magnitsky kanske hade nämnts av någon av de personer han nämnde, *"Det är känt att det finns ett sånt case"* och då tänkte han att då kan de väl luta sig mot det som är känt, och prata om det. Han har inte känt till alla detaljer och därför formulerade han frågorna för att se,

"Vad går att säga".

Gregori tillfrågas om han minns det här mejlet och att Cecilia Hernqvist gjorde de här ändringarna.

Gregori säger att han minns men frågar förhörsledaren, *hur då minns?*

Förhörsledaren förtydligar och säger att nu när han har fått tagit del av den här kopian av mejlet om han minns mejlet.

Gregori säger att det är ett vanligt förekommande sätt att det är så *"eftersom att det är så mycket fram och tillbaks med budskapen".* Så specifikt det där mejlet minns han inte men han är inte förvånad över att det är så det går till.

Gregori informeras om att han ska få se en fortsättning.

Mejl 2018-10-25, 04.50.20 *(översta mejlets datum och klockslag)*
(se bilaga 7)

Gregori och ombudet advokat Cristina Bergner förevisas mejlet.

Gregori informeras om att det överst på kopian ses ett mejl från Cecilia Hernqvist till Gregori och som är daterat 2018-10-25 med klockslag 04.50.20.

Förhörsledaren hänvisar till längst ned på kopian och informerar Gregori att han tidigare blivit förevisad det mejlet, att det är Cecilia Hernqvist som skrivit till Gregori 2018-10-24 och det mejlet som börjar med, ***"Hej Gregori, fick detta just från Helo…"***
(Fhls ant. se bilaga 6)

Gregori informeras om att mejlet ovanför det, där har Gregori skrivit ett mejl 2018-10-24, och förhörsledaren läser upp från mejlet,

"Jag blev ombedd att skicka detta. Till alla som är ute och träffar investerare. Eftersom vi hade pratat om just detta tänkte jag att du var med i loopen. Best regards Gregori".

Förhörsledaren hänvisar till mejlet ovanför det och som är daterat 2018-10-24 och att Gregori skriver till Cecilia Hernqvist. Förhörsledaren läser upp från mejlet,

"Tack för input igen, kollar! Best regards Gregori"

Gregori informeras om att det översta mejlet på kopian visar ett mejl från Cecilia Hernqvist till Gregori 2018-10-25 klockan 04.50.20.

Förhörsledaren läser upp från mejlet,

"Hej igen Gregori, Förstår problemet, men att vara för självsäker skapar också trovärdighetsproblem speciellt för dem som förstår vad pt är och hur det fungerar och våra budskap får ju inte backfire. Cecilia".

Gregori tillfrågas om det här är någonting han kommer ihåg.

Gregori säger nej, det han kommer ihåg i stora, det är att försöka förstå. Han är inte förvånad över att de hade en diskussion om var man ska lägga kommunikationen. Gregori och de från hans enhet ville vara väldigt tydliga och peka på fakta, "det är det här som gäller " medan

Cecilia Hernqvist pekade på att det inte går att vara så specifik och faktabaserad i de här frågorna. Försöker man vara det då fångar man kanske inte hela problemet eller hela kontexten, utan då blir det bara följdfrågor, på följdfrågor och då måste man tänka sig för hur man kommunicerar.

Det var lite det som Gregori efterfrågade tidigare, att "paketet" det blev lite för mycket när man inte som man läste i tidigare mejl, att man inte ville gå tillbaks så mycket i historiken. Då kan man inte skapa hela kontexten och det var den lärdomen kan man säga, med det här fram och tillbaks.

Gregori tillfrågas om han menar hur man kommunicerade 2018 kontra med när man sedan kunde titta i backspegeln, det som han beskrev tidigare i förhöret.

Gregori säger ja precis. Det här är processen som pågår för att landa i att, *"Okej det är bättre om någon annan, man gör en extern utredning, det är bättre att någon annan tittar på de här frågeställningarna och kommunicerar utifrån en rapport som den här FRA och Clifford Chance gjorde".*

Förhörsledaren säger att där och då vid den här tidpunkten det var i oktober 2018 och då är inte FRA aktuella. Gregori tillfrågas om hur han tänker med FRA och Clifford Chance.

Gregori säger att han pratade om att "titta i spegeln" och säger att det var ett resultat, det var processen som ledde fram till att någon annan skulle göra den här utredningen, det är svårt att kommunicera. Vi måste göra en grundlig utredning. Clifford Chance rapporten var på ca 200 sidor där man gick igenom allt "kors och tvärs".

Gregori tillfrågas om han menar att det inte var konstigt det här sättet att kommunicera där och då i oktober 2018.

Gregori säger att det var ofta ett sätt "fram och tillbaks" för att försöka att få budskapet så korrekt som möjligt och inte vilseleda och ge fel faktainformation och inte skapa en bild som är felaktig. När man inte vet, när man inte har fakta och vet exakt vad banken har gjort, förmånen man har då det är "att bara slänga alla frågorna på bordet, bara rakt upp och ned". Så blev det debatt så diskuterade man fram och tillbaks, *"Vad ska man lägga diskussionen".*

Det var också lite det som var hans funktions ansvarsområde eftersom de inte var första källan till den här informationen många gånger. Så de skapade debatt internt.

Gregori tillfrågas om han upplever att han fick korrekt information av vad banken visste 2018 när de höll på med frågorna kontra vad han vet idag, att hon i egenskap av compliancechef hade för information.

Gregori säger att inte har fått all information, frågan är om han behövde få all information. Han har absolut inte fått all information och han har fortfarande inte all information.

Förhörsledaren förtydligar frågan och säger att förhörsledaren mer tänker att Gregori satt och gjorde ett arbete att ta fram svar på frågor.

Gregori säger att han förstår vad förhörsledaren menar. Men det är alltid en balansgång där, det kan handla om finansiella frågor. Det kan vara så att han väcker en fråga som diskuteras i marknaden, och det kan ha att göra med bankens utdelning. Då när han pratar med sin chef eller vd, då kanske de för ett samtal med styrelsen som han (Gregori) inte känner till eller

behöver känna till. Deras uppdrag är egentligen att se till att Investor Relations och Gregori vet tillräckligt mycket för att få ut ett visst budskap som är lämpligt i det här läget. Sedan när styrelsen har fattat ett beslut då kan man involvera Gregori och då kommer man kunna kommunicera på ett annat sätt.

Gregori kan tänka sig att det var på ett liknande sätt här att, han behöver inte och bör kanske inte heller veta allt. Det är något som han vet om i sin roll att det är så. Därför är det viktigt för honom, trovärdigheten i hans jobb, gent emot när han pratar med investerarna, det är att han vet fram till en viss punkt och sedan vet inte han, varken djupare eller bredare.

Det är viktigt för honom att behålla den integriteten mot intressentgruppen som han pratar med annars riskerar dem att tappa förtroendet.

Gregori tillfrågas om hans första mejl där han hade punktat upp budskapen till marknaden, så att de alla skulle säga samma sak.

Gregori säger att han kommer ihåg det mejlet, det som sedan ströks av Cecilia Hernqvist.

Förhörsledaren säger att Gregori i förhöret har sagt att det baserar han på utifrån samtal som han har haft med vd, CFO, Compliance och Kommunikation och att han inte har suttit och hittat på det. Det till trots så går Cecilia Hernqvist in och har åsikter om det som han har skrivit. Gregori tillfrågas hur man menar då.

Gregori säger att det är en bra fråga. Då skulle han säga att det inte är ovanligt för ett försök från hans sida det är att formulera det som han har "snappat upp" och får ned det på papper i tydliga budskap. Det är först då även som de personerna kanske ser att, *"Okej det där kan vi inte uttrycka på det sättet"* och *"Ja det där är faktiskt nog mest att Gregori antagligen fattat det fel"*. Så han tycker inte att det är konstigt, utan han skulle vilja säga att det är en del av processen, för att förhindra att det blir fel egentligen. Så det är en del i hela processen för att få rätt information.

Det är dem som känner till och som är källan till informationen som kan vägleda i vad som är rätt information och vad som är rätt att säga.

Gregori ber om en kort paus och förhörsledaren stänger av bandspelaren klockan 10.45. Förhöret fortsätter och bandspelaren sätts på igen klockan 10.48.

Mejl 2018-10-25, 06:03:17 *(översta mejlets datum och klockslag)*
(se bilaga 8)

Gregori och ombudet advokat Cristina Bergner förevisas mejlet

Förhörsledaren informerar att det är en fortsättning av tidigare mejl.

Gregori informeras om att det är Helo Meigas som har skrivit till Gregori 2018-10-25 klockan 06.03.17.

I kopian visas även tre andra mejl med datum 2018-10-24.

Förhörsledaren hänvisar till mejlet längst ned på kopian.

Gregori informeras om att det är ett mejl från Cecilia Hernqvist 2018-10-24 till Gregori, där delar av hans text är överstruken och där det är skrivet text med blått. Det

har Gregori fått kommentera tidigare i förhöret.

Gregori informeras om att mejlet ovanför det är ett mejl som från Cecilia Hernqvist 2018-10-24, 20:55:09 till Birgitte Bonnesen, Helo Meigas och Anders Karlsson. _

Förhörsledaren läser upp från det mejlet,

"Se nedan, jag talade med Gregori tidigare idag, men visste inte om detta. Kan du Anders vara vänlig och se till att han inte ändrar budskapen, och att han måste köra detta via mig så vi inte hamnar i missförstånd. Tack vänligen Cecilia".

Gregori säger att han kommer ihåg att han blev lite arg. Han fick reda på den skrivelsen ifrån Helo Meigas. Det han kommer ihåg är att han inte hittar på saker utan han skriver utifrån det som andra säger till honom. Det stämmer det som är rätt i sådant fall, hur man ska uttrycka saker och ting, vad som är fakta och rätt

Förhörsledaren hänvisar till mejlet och att Cecilia har skrivit och läser från mejlet,

"...att han inte ändrar budskapen" och "...så vi inte hamnar i missförstånd".

Gregori tillfrågas om han hade missförstått budskapen.

Gregori säger att budskapen han skriver i första mejlet som han har blivit visad tidigare, det var hans uppfattning av vad som hade sagts och information som de (IR) hade fått.

De är många och alla berörda kan inte sitta tillsammans, vd Birgitte Bonnesen, Cecilia Hernqvist, Gabriel Francke Rodau, Anders Karlsson, Charlotte Elsnitz och Gregori. De var inte på samma plats och då är det svårt med mejlkonversationer eller telefon kanske i bästa fall, då är det som sagt igen ett försök.

Gregori känner att, *"Det kommer frågor på det här, det är bäst vi sätter ned det här på papper så att vi alla är överens om, att vi säger samma saker".* Det var det som Cecilia Hernqvist "gick igång på sedan" och tyckte att man skulle kunna uttrycka sig på ett annat sätt.

När Cecilia Hernqvist påstår att det är Gregori som ändrar budskapen, så det var det som han reagerade på. Han blev lite arg och sa att det var ingeting som de (IR) hittar på själva utan de försökte bara att samla in information. Sedan försökte de facilitera processen för att komma fram till vad budskapen ska vara. Där är Cecilia Hernqvist en del av det, så egentligen förstår inte Gregori det här överhuvudtaget, *"För det här är processen för att komma fram till budskapen, det är ingen som ändrar i budskapen".*

Gregori tillfrågas om han kommer ihåg den här mejlkorenspondensen när han nu har fått se den.

Gregori säger att han kommer ihåg känslan som han beskrev.

Gregori tillfrågas om vet var någon annan förutom Cecilia Hernqvist som reagerade på det här sättet på det som han hade skrivit och formulerat.

Gregori säger att inte vad han kommer ihåg.

Han kommer inte ihåg vem han var i London med, det kanske var Anders Karlsson. Vd och CFO är oftast dem som träffar investerare efter rapporten. En av dem är kvar i Stockholm och träffar investerare i Stockholm och en av dem brukar resa någonstans, han tror det är London

de har varit i.

Han tror därför att det var Anders Karlsson som han var i sällskap med i London och att han då måste ha diskuterat detta med Anders Karlsson efteråt, att det här var ett försök att enas om vad budskapen ska vara.

Förhörsledaren hänvisar till det översta mejlet på kopian och att det Helo Meigas som har skrivit till Gregori 2018-10-25 .

Förhörsledaren läser upp från mejlet,

"With this email wich I sent to you and, wich went out before I managed to write, I wanted to ask if you have sent it to your team as well, that we should tone down the specificity and especially not volunteer to mention the Magnitsky list"

Gregori tillfrågas om noggrannheten och "not volunteer to mention the Magnitsky list", och varför det var så viktigt att tona ned noggrannheten, att Helo Meigas skriver, "tone down".

Gregori säger att han inte förstår riktigt *(Fhls ant. Gregori kommenterar det som står i mejlet)* men att, var får man information ifrån, som är en liten intressant frågeställning. Han vet inte hur man får tag på information. Det finns publik information men sedan kanske man får information skickad till sig från olika parter som har särintressen.

Han vet inte om de har haft en Magnitsky lista som de har fått någonstans ifrån. Han vet inte om det kan vara att man inte ville gå för djupt i källorna till informationen, för att det kan vara känsligt, var man har fått informationen ifrån. Han gissar att det kan vara så.

Mejl 2018-10-25, 06.31.06 *(översta mejlets datum och klockslag)*
(se bilaga 9)

Gregori informeras om att han ska få se ett sista mejl.

Gregori och ombudet advokat Cristina Bergner förevisas en kopia med mejl.

Gregori informeras om att det är ett mejl från Gregori till Helo Meigas 2018-10-25 klockan 06.31.06

Gregori informeras att de övriga mejlen med datum 2018-10-24 som visas på kopian har Gregori blivit visad tidigare vid förhöret.

Förhörsledaren läser upp från mejlet,

"These are her words. This is so badly handled. Best regards Gregori."

Gregori tillfrågas om han kommer ihåg och om han kan kommentera de han har skrivit.

Gregori säger att han kan komma ihåg känslan i det här och att han då uttryckte sin känsla i ord till Helo Meigas, att han tyckte att det enda de försökte göra var här han och hans enhet var att försöka formulera de här gemensamma budskapen. Han blir arg när någon kommer och säger att de (IR) håller på att ändrar budskapet när de håller på att klargöra vad budskapet ska vara.

Det han uttrycket till Helo Meigas var att han tyckte det var orättvist sagt av Cecilia Hernqvist.

Gregori tillfrågas om han minns vad det slutgiltiga budskapet blev, blev det efter det som Cecilia Hernqvist hade skrivit eller blev det som Gregori hade formulerat det från början.

Gregori kommer inte ihåg men gissar att det blev som Cecilia Hernqvist skrev, för det är egentligen hon som sitter på informationen.

Han tror att de hade nämnt Magnitsky listan eller fått frågor på det, så just det med Magnitsky listan var en av källorna, det bara var så. Sedan stannade de där och det var inte några följdfrågor på det.

Gregori tillfrågas om det var det han menade att de har redan sagt saker, nu kan vi inte backa på det, om det var det han menade som han hade skrivit tidigare.

Gregori säger precis, det är det som är i mejlet.

Erling Grimstad

Gregori informeras om att bland annat under hösten 2018 och tidigare än det, tog banken in advokat som heter Erling Grimstad. Gregori tillfrågas vad han kände till om hans arbete i banken.

Gregori säger, ingenting.

Gregori tillfrågas när det blev känt för honom att Erling Grimstad hade gjort arbeten åt banken.

Gregori säger att det var först när, om det var Dagens Industri eller någon av tidningarna, som hade fått tag på en rapport som den här advokaten hade skrivit och då började det skrivas om det i media. Det var först då han blev varse om att det finns en sådan person som har gjort någon utredning och som banken hade gett uppdrag till. Men han kommer inte ihåg om det bekräftades till Gregori redan direkt eller om det var efter ett tag som banken gick ut och sa, *"att vi har gjort den undersökningen eller utredningen"*.

Han kommer inte ihåg när i tid det var men att det måste ha varit under senvintern eller våren.

Gregori tillfrågas vilket år han pratar om.

Gregori säger vintern 2019 .
(Förtydligande vid genomläsning 2020-12-15, Gregori säger att med vintern 2019 menar han första kvartalet 2019)

Gregori tillfrågas om det är då först vintern 2019 som han menar att det blev känt för honom.

Gregori säger ja.

Gregori tillfrågas om han känner igen en rapport som heter,
High Risk Non-Resident customers of Swedbank Estonia,
***Draft Preliminary Status Report on AML to Swedbank AB,* 10 December 2018**

Gregori säger nej.

Gregori tillfrågas om han vet om han har läst den rapporten.

Gregor säger nej.

Gregori tillfrågas om han har läst någonting som Erling Grimstad har skrivit.

Gregori säger nej.

Gregori tillfrågas om han har tagit del av någon rapport i efterhand.

Gregori säger nej, att det har han inte gjort. Sedan bekräftade banken att det hade gjorts utredning av andra externa parter. Det är därför han tycker när man "tittar i spegeln" att man borde ha berättat om arbetet det arbete om redan hade gjorts från allra första början.

Det visar på handlingskraft, att banken faktiskt tar de här frågorna på allvar och det är inte någon annan part, en journalist, som råkar komma över information som banken sedan börjar utreda. Det tycker han var lite olyckligt, att man inte hade kunnat paketera det budskapet.

Sedan ingick Erling Grimstad och alla utredningar som banken hade gjort historiskt i den här utredningen som Clifford Chance gjorde. Då var det uttalat, att ja det hade gjorts undersökningar på bankens initiativ historiskt och dem kommer då att tittas på av Clifford Chance. Det var då banken pratade externt om det uttryckligen.

Gregori kommer inte ihåg när banken har sagt att Erling Grimstad har gjort någonting, någon gång har banken bekräftat att de har haft en affärsrelation.

Gregori tillfrågas om hans uppfattning över hur Swedbank kommunicerade då till marknaden, media hösten 2018 och framgent 2019 gällande de här frågorna AML, KYC, BO och så vidare, non-resident kunder och misstänkt penningtvätt och så vidare, jämförelse med Danske Bank, och hur han tycker att kommunikationen var då.

Gregori säger att som han har antytt tidigare när vi har pratat *(Fhls ant. Gregori syftar på förhöret), Jag tycker banken borde ha, speciellt när frågan var uppe med Danske (Fhls ant. Danske Bank) så länge, och man visste att det pågick utredningar och att de tittade på frågor. Man borde ha tidigare satt igång, kanske gjort en utredning själva eller i varje fall satt igång, hur ska man kommunicera i den här frågan, vad ska budskapen baseras på i de här frågeställningarna, för att ha ett helhetspaket som skapar en kontext.*

För det som hände var att när man "hoppade på " och behövde besvara och möta frågor från journalister eller från marknaden, då blev det fragmenterat och då är det lätt att kontexten tappas bort. Då är det jättesvårt att "backtracka" och försöka skapa den här kontexten.

Det var därför han tror i mars när man tog beslutet att nu "ska vi inte säga så mycket mer här, det går inte att skapa den här kontexten nu, utan det är bättre att någon annan gör det, en tredje part".

Gregori tillfrågas om han menar mars 2019.

Gregori säger ja, precis och Clifford Chance roll i det hela vilket gav ett lugn. Man behövde inte besvara, man kunde säga att det görs en utredning och vi kommer besvara alla era frågor i den här utredningen.

Så man tappade egentligen lite kommunikationskontrollen för med all rätt ställde många frågor men de frågorna är väldigt specifika, utifrån de intressenterna som de försökte förstå utifrån sitt perspektiv. Om du ska försöka besvara de frågorna det går inte. För det första kan du inte besvara bilaterala frågor bara, du måste kommunicera bättre. Det var därför det var ett antal Pressmeddelanden också".

"Det kom så mycket frågor och därför hade man ett "call" och därför kom det ett Pressmeddelande. För det gick inte att besvara frågorna bilateralt, eftersom man inte hade en plattform".

Man försökte skapa den här plattformen, att utgå ifrån när man skulle kommunicera men när UG programmet kom då var det kort därefter som vi insåg att det inte går att svara på kund x, y eller z som nämns i ett program, hur det var och hur det ligger till. Nu måste man ta ett steg tillbaks och låta de här utredningarna har sin gång".

Gregori tror att en part som inte anses har varit involverad i det här tidigare som kan ha en objektiv syn på hela frågeställningen.

Marknaden landade där själva, marknaden krävde nästan det även om de uttryckligen kanske sa det att, *"Men hur kan banken kommunicera det går inte, det måste vara någon annan, det måste vara en myndighet eller det måste vara en tredje part som tittar på de här frågeställningarna".*

Gregori tillfrågas hur det går ihop, att han tidigare sa att marknaden ändå förstod trots det som banken kommunicerade ut.

Gregori säger att marknaden förstår problematiken med penningtvättsfrågan. Dem förstår att alla banker utsätts för det här. Det förstår inte en privatperson eller en kund. Så det är en annan professionell motpart som redan är i finanssektorn och förstår att även de som kapitalförvaltare utsätts för penningtvättsförsök.

Det Gregori vill säga med det är att, *"När du säger att du jobbar med de här frågorna och att du inte accepterar och har system och processer på plats"*, då förstår marknaden att du har en process och att du jobbar med de här frågorna. Marknaden ville förstå magnituden som, *"Har dina system och processer fallerat, kommer dom behöva investera i system, kommer dom få sanktioner och böter"*. Det var det som finansmarknaden var intresserade av att veta och det fick de inte svar på och det kunde först en tredje part ge svar på.

Gregori tillfrågas om han menar Clifford Chance rapporten.

Gregori säger ja och att marknaden kapitulerar till slut till att, *"Swedbank kommer inte själva kunna besvara de här frågorna"*, så då måste marknaden "gilla läget" och vänta. Och vad händer då, den här negationen på kursen som kom har legat kvar.

Förhörsledaren säger att det som Clifford Chance tittade på, det var ändå vad banken hade för information.

Gregori säger ja bland annat. De tittade på historiken, *"Vad hade banken gjort för utredningar och hur man kan jobba med de här frågorna"*. Det var massor av frågeställningar som man hade tittat på *(Fhls ant. Gregori syftar på Clifford Chance rapporten).*

Det var det som var meningen med rapporten, att den skulle vara omfattande och täcka in

allting vilket de verkar ha gjort.

Gregori tillfrågas om det är något annat som han skulle vilja framföra om det som har hänt.

Gregori säger nej, inget så där. Gregori säger att den här känslan han har som han har beskrivit tidigare, den här transparensen. Banken har det i sig som kultur att, man vill ta frågorna och vara öppen och transparent och ge så mycket information som möjligt.

Banken har velat tagit tag i frågor, historiskt också när man har gjort de här utredningarna. Det han känner det var som han sagt tidigare det där med "paket" att man skulle ha täckt in det här mycket tidigare

Det som är olyckligt är att man har gjort försök att jobba med de här frågorna väldigt aktivt. Utan att veta är känslan idag att banken gjort mer än vad andra har gjort globalt, hela banksystemet. Men nu blev banken ifrågasatt, istället för att det skulle vara något positivt att man har jobbat med de här frågorna så blev man ifrågasatt istället. Och då kom allt det här i skymundan, så den här välviljan att göra rätt, det blev omvänt och banken blev anklagad istället, *"Man har inte gjort tillräckligt" och "Man har inte jobbat med dom här frågorna".* Det är bara en sådan känsla som Gregori har haft efteråt, att banken faktiskt hade kunnat vända det här till något positivt istället för att *"det blev som det blev".*

Gregori tillfrågas om han har tagit del av bankens utredningar som har gjorts tidigare,

Gregori säger nej.

Det som har återberättats eller det som har stått i Clifford Chance rapporten, där de har berättat om det som de har läst.

Gregori tillfrågas om han tagit del av Clifford Chance rapporten.

Gregori säger ja och att den är publik.

Förhöret avslutas klockan 11.09

Genomläsning 2020-12-15

Vid besök på Ekobrottsmyndigheten 2020-12-15, mellan klockan 18.00-19.05, fick Gregori Karamouzis möjlighet att läsa igenom förhöret.

Gregori vill göra ett förtydligande om att, där han i förhöret har sagt "titta i spegeln" så menar han "titta i backspegeln".

Efter förtydligande som anges i texten godkände Gregori Karamouzis utskriften av förhöret.

Vid genomläsningen närvarade, ombudet advokat Cristina Bergner och insp Ann-Christin Sandén.

Bilagor till förhör med Gregori Karamouzis 2020-12-11

Mejl som förevisas vid förhöret är från beslag i utredning 9000-K564-19, beslag 2019-9000-BG294.

1.) Mejl 2018-09-06, från Cecilia Hernqvist till Josefine Uppling och Gabriel Francke Rodau.
På kopian ses ytterligare två mejl med datum 2018-09-06.
Ämne: RE: Danske

2.) Mejl 2018-10-03, från Johanna Lind till Liselott Alström, Tommie Everfjärd, Evelina Tullberg och Fredrik Tidqvist.
Ämne: Swedbank-aktien dyker med anledning av artikel publicerad av Bloomberg.

3.) Mejl 2018-10-03, från Anders Karlsson till Birgitte Bonnesen.
På kopian ses ytterligare tre mejl med datum 2018-10-03.
Ämne: Re: Data and statistics

4.) Pressmeddelande Swedbank AB 2018-10-04,
Titel, *Kommentar till Bloombergs artikel*
(Hämtad från, www.swedbank.se)

5.) Mejl 2018-10-24, från Gregori Karamouzis till Birgitte Bonnesen, Anders Karlsson, Helo Meigas och Tomas Hedberg. Ytterligare personer finns med som CC.
Ämne: Fråga från marknaden

6.) Mejl 2018-10-24, från Gregori Karamouzis till Cecilia Hernqvist.
På kopian ses ytterligare två mejl med datum 2018-10-24, varav ett är mejlet vid punkt 5 men här är delar av texten överstruken samt text tillagd i mejlet.
Ämne: Fråga från marknaden

7.) Mejl 2018-10-25, från Helo Meigas till Gregori Karamouzis.
På kopian ses ytterligare tre mejl med datum 2018-10-24.
Ämne: Re: Fråga från marknaden

8.) Mejl 2018-10-25 , från Helo Meigas till Gregori Karamouzis.
På kopian ses ytterligare två mejl med datum 2018-10-24.
Ämne: Re: Fråga från marknaden

9.) Mejl 2018-10-25, från Gregori Karamouzis till Helo Meigas.
På kopian ses ytterligare två mejl med datum 2018-10-24.
Ämne: Re: Re: Fråga från marknaden

From: Cecilia Hernqvist <cecilia.hernqvist@swedbank.com>
Sent: 2018-09-06 08:29:10 +0000
To: Josefine Uppling <josefine.uppling@swedbank.com>; Gabriel Francke Rodau <gabriel.francke.rodau@swedbank.com>
Subject: RE: Danske

Bra tycker jag även om han kanske kommer tillbaka, och Charlotte är på UBS konferens idag och ska sitta i ngn Panel med Vd för Luminor, SEB om just denna fråga tror jag, du får snart ett mejl vi skickade igår till Gregori, sorry borde nog ha kommit till er också och enligt Gregori har Birgitte varit väldigt specifik i sina svar, vi behöver nog tala ihop oss om vad som inte bör sägas...

☺

C

From: Josefine Uppling
Sent: den 6 september 2018 10:26
To: Gabriel Francke Rodau; Cecilia Hernqvist
Subject: VB: Danske
Importance: High

Hej!

Se frågor nedan från Jan Almgren/SvD. Föreslår en allmän kommentar (bygger på svaren vi gav till Bloomberg tidigare i år på samma tema) som svar på frågorna:

Swedbank har effektiva interna processer och rutiner för att motverka penningtvätt, och utvecklar ständigt dessa. Vi lägger stora resurser på att säkerställa att vi följer rådande regelverk på alla våra hemmamarknader och har löpande dialog med relevanta myndigheter. I enlighet med våra interna rutiner och rådande regelverk rapporterar vi alltid misstänkt aktivitet till relevant myndighet. Detta är frågor med mycket hög prioritet hos oss oavsett händelser i vår omvärld.

Synpunkter/något som ska bort/läggas till?

/J

Från: Jan Almgren [mailto:teo.m.a@icloud.com]
Skickat: den 6 september 2018 09:17
Till: Josefine Uppling
Ämne: Danske

Hej Josefine,

Hoppas allt är bra med dig!

Jag kommer ringa under fm och fråga om penningtvätt i Estland o Baltikum - vill bara ge en heads up på det så du hinner förbereda dig ev. Här frågor jag kommer ställa:

- har ni haft några problem med misstänkt penningtvätt i Estland o Baltikum
- Har ni fått synpunkter eller kritik fr FI ang penningtvätt eller hantering av penningtvättfrågor ?
- Pågår en dialog med FI kring detta?
- Föranleder händelserna i Danske bank er på nåt sätt att vidta åtgärder kopplat till penningtvättt/

Hörs snart.

Bästa,

Jan

Skickat från min iPhone

Message Headers:

Received: from SRV63089.fspa.myntet.se (10.8.31.64) by SRV63094.fspa.myntet.se (10.8.33.66) with Microsoft SMTP Server (TLS) id 15.0.1365.1 via Mailbox Transport; Thu, 6 Sep 2018 10:29:09 +0200
Received: from SRV62317.fspa.myntet.se (10.8.31.63) by SRV63089.fspa.myntet.se (10.8.31.64) with Microsoft SMTP Server (TLS) id 15.0.1365.1; Thu, 6 Sep 2018 10:29:10 +0200
Received: from SRV62317.fspa.myntet.se ([fe80::4583:8a8:dba3:8634]) by SRV62317.fspa.myntet.se ([fe80::4583:8a8:dba3:8634%21]) with mapi id 15.00.1365.000; Thu, 6 Sep 2018 10:29:10 +0200
Content-Type: application/ms-tnef; name="winmail.dat"
Content-Transfer-Encoding: binary
From: Cecilia Hernqvist <cecilia.hernqvist@swedbank.com>
To: Josefine Uppling <josefine.uppling@swedbank.com>, Gabriel Francke Rodau <gabriel.francke.rodau@swedbank.com>
Subject: RE: Danske
Thread-Topic: Danske
Thread-Index: AQHURbGjDofp2PeP3Em/PCXcfNJC46Ti6PlAgAACeyA=
Date: Thu, 6 Sep 2018 10:29:10 +0200
Message-ID: <faf6d9d2d94147af92be9fb958e6c3c1@SRV62317.fspa.myntet.se>
References: <C8735904-80D5-4C13-A874-CBA8C6BD751F@icloud.com> <2278b5ac75ab4e59b93bfd0c6b8c2a2c@SRV63094.fspa.myntet.se>
In-Reply-To: <2278b5ac75ab4e59b93bfd0c6b8c2a2c@SRV63094.fspa.myntet.se>
Accept-Language: en-US
Content-Language: en-US
X-MS-Has-Attach:
X-MS-Exchange-Organization-SCL: -1
X-MS-TNEF-Correlator: <faf6d9d2d94147af92be9fb958e6c3c1@SRV62317.fspa.myntet.se>
MIME-Version: 1.0
X-MS-Exchange-Transport-FromEntityHeader: Hosted
X-MS-Exchange-Organization-MessageDirectionality: Originating
X-MS-Exchange-Organization-AuthSource: SRV62317.fspa.myntet.se
X-MS-Exchange-Organization-AuthAs: Internal
X-MS-Exchange-Organization-AuthMechanism: 04
X-Originating-IP: [10.8.31.4]
X-MS-Exchange-Organization-Network-Message-Id: c19c3925-c0c5-4213-182a-08d613d2d1d9
Return-Path: cecilia.hernqvist@swedbank.com

From: Johanna Lindh <johanna.lindh@swedbank.se>
Sent: 2018-10-03 14:25:02 +0000
To: Liselott Alström <liselott.alstrom@swedbank.se>; Tommie Everfjärd <tommie.everfjard@swedbank.se>; Evelina Tullberg <evelina.tullberg@swedbank.se>; Fredrik Tidqvist <fredrik.tidqvist@swedbank.se>
Subject: Swedbank-aktien dyker med anledning av artikel publicerad av Bloomberg

Swedbank-aktien har dykt nu på eftermiddagen efter en artikel som publicerats av Bloomberg. I artikeln skriver Bloomberg att Danske Bank endast står för en fjärdedel av den "Estniska penningtvätten". DI skriver att efter artikelns publicering så har Swedbank-aktien, med stor verksamhet i Estland, backat kraftigt.

https://www.di.se/nyheter/swedbank-faller-hart-pa-borsen/

https://www.bloomberg.com/news/articles/2018-10-03/-1-trillion-flowed-through-estonia-dwarfing-danske-bank-scandal?srnd=premium-europe

Johanna Lindh
AML Compliance Officer

Swedbank AB (publ)

105 34 Stockholm

Dir: +46 (0)8 585 976 75

Mob: +46 (0)70 321 41 03

johanna.lindh@swedbank.se

Message Headers:

Received: from SRV62315.fspa.myntet.se (10.8.31.61) by SRV63091.fspa.myntet.se (10.8.31.65) with Microsoft SMTP Server (TLS) id 15.0.1367.3 via Mailbox Transport; Wed, 3 Oct 2018 16:25:02 +0200
Received: from SRV62316.fspa.myntet.se (10.8.31.62) by SRV62315.fspa.myntet.se (10.8.31.61) with Microsoft SMTP Server (TLS) id 15.0.1367.3; Wed, 3 Oct 2018 16:25:02 +0200
Received: from SRV62316.fspa.myntet.se ([fe80::70e0:9520:d0aa:3e3b]) by SRV62316.fspa.myntet.se ([fe80::70e0:9520:d0aa:3e3b%21]) with mapi id 15.00.1367.000; Wed, 3 Oct 2018 16:25:02 +0200
Content-Type: application/ms-tnef; name="winmail.dat"
Content-Transfer-Encoding: binary
From: Johanna Lindh <johanna.lindh@swedbank.se>
To: Liselott Alström <liselott.alstrom@swedbank.se>, Tommie Everfjärd <tommie.everfjard@swedbank.se>, "Evelina Tullberg" <evelina.tullberg@swedbank.se>, Fredrik Tidqvist <fredrik.tidqvist@swedbank.se>
Subject: Swedbank-aktien dyker med anledning av artikel publicerad av Bloomberg
Thread-Topic: Swedbank-aktien dyker med anledning av artikel publicerad av Bloomberg
Thread-Index: AdRbJNoldlPgVOurTqa9T3+ETRQOfQ==
Date: Wed, 3 Oct 2018 16:25:02 +0200
Message-ID: <15751922c95a4317be64742ffdff7502@SRV62316.fspa.myntet.se>
Accept-Language: en-US
Content-Language: en-US
X-MS-Has-Attach:
X-MS-Exchange-Organization-SCL: -1
X-MS-TNEF-Correlator: <15751922c95a4317be64742ffdff7502@SRV62316.fspa.myntet.se>
MIME-Version: 1.0
X-MS-Exchange-Transport-FromEntityHeader: Hosted
X-MS-Exchange-Organization-MessageDirectionality: Originating
X-MS-Exchange-Organization-AuthSource: SRV62316.fspa.myntet.se
X-MS-Exchange-Organization-AuthAs: Internal
X-MS-Exchange-Organization-AuthMechanism: 04
X-Originating-IP: [10.8.31.5]

X-MS-Exchange-Organization-Network-Message-Id: aca6847a-a529-4b10-1204-08d6293c01f8
Return-Path: johanna.lindh@swedbank.se

From: Anders Karlsson <anders.karlsson@swedbank.com>
Sent: 2018-10-03 20:48:10 +0000
To: Birgitte Bonnesen <birgitte.bonnesen@swedbank.se>
Subject: Re: Data and statistics

Jag har redan tagit den och varit jättetydlig med IR och Gregori. Jag kommer säkerställa att vi inte gör något som avviker från det vi kom överens om. Håller dig i loopen.

//A

Skickat från min iPhone

3 okt. 2018 kl. 21:08 skrev Birgitte Bonnesen <birgitte.bonnesen@swedbank.se>:

> Vi behöver ha koll på storlen innan GK börjar sina individuella samtal m analytikerna. Har du lust att fascilitera? Tycker det begärs data som är svår tolkat utan ett sammanhang
>
> Ses och tack för i dag
>
> Birgitte Bonnesen
> President & CEO
> Swedbank AB
>
> Birgitte.bonnesen@swedbank.se
>
> Vidarebefordrat brev:
>
> **Från:** Cecilia Hernqvist <cecilia.hernqvist@swedbank.com>
> **Datum:** 3 oktober 2018 20:21:07 CEST
> **Till:** Gregori Karamouzis <gregori.karamouzis@swedbank.com>, Birgitte Bonnesen <birgitte.bonnesen@swedbank.se>, Anders Karlsson <anders.karlsson@swedbank.com>, Helo Meigas <helo.meigas@swedbank.se>
> **Kopia:** Mattias Mauritzon <mattias.mauritzon@swedbank.com>, Gabriel Francke Rodau <gabriel.francke.rodau@swedbank.com>, Charlotte Elsnitz <charlotte.elsnitz@swedbank.com>
> **Ämne: RE: Data and statistics**
>
> Ok confirmed Cecilia from level 3 not many people left☺
>
> ---
>
> **From:** Gregori Karamouzis
> **Sent:** den 3 oktober 2018 20:02
> **To:** Birgitte Bonnesen; Cecilia Hernqvist; Anders Karlsson; Helo Meigas
> **Cc:** Mattias Mauritzon; Gabriel Francke Rodau; Charlotte Elsnitz
> **Subject:** Data and statistics
> **Importance:** High
>
> We have put together a wish list of data and statistics that we should try to gather.
> Cecilia, do you take the lead?
>
> I will approach Charlotte asap specifically on point 1 and 3.
>
> ---
>
> 1. Non-resident deposits/Total deposits (in EUR and %), Baltics total and per respective country, years 2007-2018
>   - whereof non-EU
> 2. Non-resident deposits/Total deposits (in EUR and %), Baltics total and per respective country, years 2007-2018
>   - whereof corporates
>   - whereof private
> 3. Non-resident customers/Total customers (Number and %), Baltics total and per respective country, years 2007-2018
>   - whereof non-EU
> 4. Non-resident customers/Total customers (Number and %), Baltics total and per respective country, years 2007-2018
>   - whereof corporates
>   - whereof private
>
> 5. Average annual payment transaction flows, Baltics total and per respective country, in EURbn, years 2007-2018
> -whereof non-resident
>
> 6. Average annual payment transaction flows, Baltics total and per respective country, in USDbn, years 2007-2018
> - wherof non-resident
>
> 7. Incoming funds to non-resident portfolio split per origin country, Baltics total and per respective country
> Outgoing funds from non-resident portfolio split per destination country, Baltics total and per respective country
>
> 8. Profit from non-resident portfolio, % of Baltics total and per respective country , years 2007-2018
>
> 9. Market intelligence per country:
> - Size of non-resident market, deposits and customers , years 2007-2018
> - Number of banks specializing in non-resident customers, by name
> - Recent bank license withdrawals related to the above, examples

Message Headers:

Received: from SRV62315.fspa.myntet.se (10.8.31.61) by SRV63091.fspa.myntet.se (10.8.31.65) with Microsoft SMTP Server (TLS) id 15.0.1367.3 via Mailbox Transport; Wed, 3 Oct 2018 22:48:11 +0200
Received: from SRV62315.fspa.myntet.se (10.8.31.61) by SRV62315.fspa.myntet.se (10.8.31.61) with Microsoft SMTP Server (TLS) id 15.0.1367.3; Wed, 3 Oct 2018 22:48:11 +0200
Received: from SRV62315.fspa.myntet.se ([fe80::70a1:51b1:2e3d:a640]) by SRV62315.fspa.myntet.se ([fe80::70a1:51b1:2e3d:a640%21]) with mapi id 15.00.1367.000; Wed, 3 Oct 2018 22:48:11 +0200
Content-Type: application/ms-tnef; name="winmail.dat"
Content-Transfer-Encoding: binary
From: Anders Karlsson <anders.karlsson@swedbank.com>
To: Birgitte Bonnesen <birgitte.bonnesen@swedbank.se>
Subject: Re: Data and statistics
Thread-Topic: Data and statistics
Thread-Index: AdRbQqZYECLFNtycQIebgrGVbYwdvQAAyQ/gAAGqdSIAA3xK8w==
Date: Wed, 3 Oct 2018 22:48:10 +0200
Message-ID: <24043D0A-1EAC-4C50-BD3D-20A086B8F25A@swedbank.com>
References: <2b124a948a90425bbb8e077ee79bfb51@SRV63089.fspa.myntet.se>,<60d8d0ea2ba34496957038321f1f4905@
In-Reply-To: <D03A5648-E32E-4A36-B540-C3F9870CDD0C@swedbank.se>
Accept-Language: sv-SE, en-US
Content-Language: sv-SE
X-MS-Has-Attach:
X-MS-Exchange-Organization-SCL: -1
X-MS-TNEF-Correlator: <24043D0A-1EAC-4C50-BD3D-20A086B8F25A@swedbank.com>
MIME-Version: 1.0
X-MS-Exchange-Transport-FromEntityHeader: Hosted
X-MS-Exchange-Organization-MessageDirectionality: Originating
X-MS-Exchange-Organization-AuthSource: SRV62315.fspa.myntet.se
X-MS-Exchange-Organization-AuthAs: Internal
X-MS-Exchange-Organization-AuthMechanism: 04
X-MS-Exchange-Organization-Network-Message-Id: 36d8ddda-61f0-4e20-aab1-08d62971881a
Return-Path: anders.karlsson@swedbank.com

Swedbank

Press release

4 October, 2018

Comment on Bloomberg article

On Wednesday, 3 October 2018, Bloomberg published an article on AML related issues in Estonia that caused strong markets reactions. In addition to the comments already made by the central bank of Estonia on the misleading claims in the article, Swedbank's CEO, Birgitte Bonnesen, would like to make the below comments:

"First of all, Estonia, Latvia and Lithuania are together with Sweden home markets to Swedbank. We run full banking operations and focus on domestic customers and business. As the market leader we have continuously worked with AML and have a systematic approach to assure that we detect suspicious transactions and business activities. In these efforts we work closely with authorities, regulators as well as with correspondent banks. We have always had zero tolerance against money laundering in all markets where we operate. As the market leader we have had a continuous dialogue with the governments and the regulators to strengthen the financial system and infrastructure, we see this as part of our responsibility. With regards to non-resident customers, Swedbank has a relatively low share it represents less than 1.5% of all of Swedbank´s customers in the Baltic countries. However, in payment transactions is where money laundering is detected and this is where the focus should be.

The ability to detect and act on suspicious transactions is key. The focus of our AML efforts is to secure systems and processes in order to scrutinize transactions and detect suspicious transactions rather than solely focus on the residency of the customer. Residency is part of the KYC and on-boarding process and Swedbank's policy is to bank customers with clear local business ties.

Based on our approach we have throughout the years reacted on all signals, from our own channels as well as from external parties. We are not USD clearer ourselves in those markets. There are currently no ongoing investigations into our bank from any of our regulators concerning AML-practices.

Despite the negative news flow on AML related issues in the Baltic countries, we welcome the development we have seen in recent years, where national and international authorities and politicians have been working intensively to increase transparency in their respective countries. We remain confident that the financial system in each country is sufficiently robust and the economies are strong and diversified enough to manage while the various measures are firmly being established and implemented."

Following the publication of the Bloomberg article the Estonian central bank published a press release that can be found here: https://www.eestipank.ee/en/press/bloomberg-has-mistaken-cross-border-payments-non-resident-flows-03102018

For more information:
Gregori Karamouzis, Head of Investor Relations, tel +46 727406338
Josefine Uppling, Head of Press Office, tel + 46 76 114 54 21

Swedbank encourage a sound and sustainable financial situation for the many households and businesses. As a leading bank in the home markets of Sweden, Estonia, Latvia and Lithuania, Swedbank offers a wide range of financial services and products. Swedbank has over 7 million retail customers and around 620 000 corporate customers and organisations with 191 branches in Sweden and 125 branches in the Baltic countries. The group is also present in other Nordic countries, the US and China. As of 30 June, 2018 the group had total assets of SEK 2 646 billion. Read more at www.swedbank.com

Swedbank

Pressmeddelande

4 oktober 2018

Kommentar till Bloombergs artikel

Den 3 oktober 2018 publicerade Bloomberg en artikel om penningtvättsrelaterade frågor i Estland som orsakade kraftiga marknadsreaktioner. Med tillägg till den kommentar som Estlands centralbank redan gjort angående vilseledande påståenden i artikeln vill Swedbanks vd och koncernchef Birgitte Bonnesen göra följande kommentarer:

"För det första så är Estland, Lettland och Litauen tillsammans med Sverige hemmamarknader för Swedbank. Vi har fullskaliga bankverksamheter i alla länder och fokuserar på inhemska privat- och företagskunder. Som marknadsledare så har vi kontinuerligt arbetat med att förebygga penningtvätt och har ett systematiskt tillvägagångssätt i dessa frågor för att säkerställa att vi upptäcker misstänkta transaktioner och affärsaktiviteter. I dessa ansträngningar arbetar vi tillsammans med myndigheter, reglerare och korrespondentbanker. Vi har alltid nolltolerans mot penningtvätt på alla marknader som vi verkar på. Som marknadsledare har vi också en kontinuerlig dialog med såväl regeringar som reglerare för att stärka det finansiella systemet och infrastrukturen. Vi ser det som en del av vårt ansvar.

När det gäller så kallade "non-resident"-kunder så har Swedbank en relativt låg andel av dessa kunder. Totalt representerar de mindre än 1,5 procent av Swedbanks kunder i de tre baltiska länderna. Det viktiga när det kommer till att upptäcka penningtvätt är dock betalningstransaktioner, och det är där vårt fokus ligger. Förmågan att upptäcka och agera på misstänkta transaktioner är därför av högsta vikt. Våra ansträngningar inom penningtvättsområdet har därför främst handlat om att säkerställa att vi har system och processer för att syna och upptäcka misstänkta transaktioner snarare än att enbart fokusera på enskilda kunders hemvist. Hemvisten är en del av Swedbanks "känn din kund"-process och i hanteringen av nya kunder. Vår policy är att bara acceptera kunder med en tydlig koppling till det lokala näringslivet.

Baserat på vårt sätt att förebygga penningtvätt har vi genom åren reagerat på alla misstänkta signaler, från såväl våra egna kanaler som externa samarbetspartners. Det pågår för närvarande inga myndighetsutredningar av Swedbank relaterat till hanteringen av penningtvätt.

Trots det negativa nyhetsflödet kring penningtvättsrelaterade frågor i de baltiska länderna så välkomnar vi utvecklingen vi sett under de senaste åren, då såväl nationella som internationella myndigheter och politiker arbetat intensivt för att öka transparansen i respektive länder. Vi har fortsatt förtroende för att det finansiella systemet i varje enskilt land är tillräckligt robust samt att ekonomin är stark och diversifierad nog att hantera de olika åtgärder som utformats och implementerats."

Till följd av Bloombergs artikel har även Estlands centralbank publicerat nedan pressmeddelande:
https://www.eestipank.ee/en/press/bloomberg-has-mistaken-cross-border-payments-non-resident-flows-03102018

För ytterligare information:
Gregori Karamouzis, Chef Investor Relations, tel +46 72 740 63 38
Josefine Uppling, Presschef, tel +46 76 114 54 21

Swedbank främjar en sund och hållbar ekonomi för de många människorna, hushållen och företagen. Som en ledande bank på hemmamarknaderna Sverige, Estland, Lettland och Litauen erbjuder vi ett brett utbud av finansiella tjänster och produkter. Swedbank har drygt 7 miljoner privatkunder och ca 620 000 företags- och organisationskunder med 191 kontor i Sverige och 125 kontor i de baltiska länderna. Koncernen har även verksamhet i övriga Norden, USA och Kina. Den 30 juni 2018 uppgick balansomslutningen till 2 646 miljarder kronor. Läs mer på www.swedbank.se

From: Gregori Karamouzis <gregori.karamouzis@swedbank.com>
Sent: 2018-10-24 18:03:30 +0000
To: Birgitte Bonnesen <birgitte.bonnesen@swedbank.se>; Anders Karlsson <anders.karlsson@swedbank.com>; Helo Meigas <helo.meigas@swedbank.se>; Tomas Hedberg <tomas.hedberg@swedbank.se>
CC: Mattias Mauritzon <mattias.mauritzon@swedbank.com>; Peter Stenborn <peter.stenborn@swedbank.com>; Magnus Alvesson <magnus.alvesson@swedbank.com>; Annie Ho <annie.ho@swedbank.com>; Charlotta Rydin <charlotta.rydin@swedbank.com>
Subject: Fråga från marknaden

Så att vi alla säger samma sak på frågan om hur vi kunnat gå igenom Danskes kunder mot vår kunddatabas och vad vi exakt gjort:

- vi har gjort en portföljanalys på transaktioner mellan Danske och Swedbank mellan åren 2007 och 2015

- vi har använt oss av av olika källor för att scanna av vår kundbas. En källa har varit Magnitsky akten (listan) - där individer och företag omnämns - en annan har varit mediaartiklar genom åren där individer och företag pekats ut som misstänkta av oegentligheter och en tredje har varit utbyte av information mellan oss och andra marknadsaktörer (såsom våra korrespondentbanker)

- en portföljanalys innebär att vi skurit datan på olika ledder utifrån för oss intressanta parametrar, exempelvis geografi, riskklassificering, valutor, kundnamn osv, och sen scannat av enslilda transaktioner. Vi har alltså inte gått igenom alla enskilda transaktioner mellan oss och Danske, men tittat på enskilda transaktioner utifrån vissa parametrar

- vi har efter genomlysningen kunnat konstatera att inga kunder, som figurerat i de angivna källorna, varit kunder hos Swedbank. Vi har också kunna bekräfta att vi alltid följt vår policy och agerat i de fallen då vi identifierat misstänkta transaktioner

Regards
Gregori Karamouzis

Message Headers:

Received: from SRV62316.fspa.myntet.se (10.8.31.62) by SRV63089.fspa.myntet.se (10.8.31.64) with Microsoft SMTP Server (TLS) id 15.0.1367.3 via Mailbox Transport; Wed, 24 Oct 2018 20:03:31 +0200
Received: from SRV63089.fspa.myntet.se (10.8.31.64) by SRV62316.fspa.myntet.se (10.8.31.62) with Microsoft SMTP Server (TLS) id 15.0.1367.3; Wed, 24 Oct 2018 20:03:31 +0200
Received: from SRV63089.fspa.myntet.se ([fe80::6197:c922:373:2c2b]) by SRV63089.fspa.myntet.se ([fe80::6197:c922:373:2c2b%20]) with mapi id 15.00.1367.000; Wed, 24 Oct 2018 20:03:30 +0200
Content-Type: application/ms-tnef; name="winmail.dat"
Content-Transfer-Encoding: binary
From: Gregori Karamouzis <gregori.karamouzis@swedbank.com>
To: Birgitte Bonnesen <birgitte.bonnesen@swedbank.se>, Anders Karlsson <anders.karlsson@swedbank.com>, Helo Meigas <helo.meigas@swedbank.se>, "Tomas Hedberg" <tomas.hedberg@swedbank.se>
CC: Mattias Mauritzon <mattias.mauritzon@swedbank.com>, Peter Stenborn <peter.stenborn@swedbank.com>, Magnus Alvesson <magnus.alvesson@swedbank.com>, Annie Ho <annie.ho@swedbank.com>, "Charlotta Rydin" <charlotta.rydin@swedbank.com>
Subject: Fråga från marknaden
Thread-Topic: Fråga från marknaden
Thread-Index: AQHUa8Pf7CK/+Xr8SkS3MwsJGC1mmA==
Date: Wed, 24 Oct 2018 20:03:30 +0200
Message-ID: <EABB0303-88D1-4D31-B3C5-C4D9A4BA7869@swedbank.com>
Accept-Language: en-US
Content-Language: en-US
X-MS-Has-Attach:
X-MS-Exchange-Organization-SCL: -1
X-MS-TNEF-Correlator: <EABB0303-88D1-4D31-B3C5-C4D9A4BA7869@swedbank.com>
MIME-Version: 1.0
X-MS-Exchange-Transport-FromEntityHeader: Hosted
X-MS-Exchange-Organization-MessageDirectionality: Originating
X-MS-Exchange-Organization-AuthSource: SRV63089.fspa.myntet.se
X-MS-Exchange-Organization-AuthAs: Internal
X-MS-Exchange-Organization-AuthMechanism: 04
X-MS-Exchange-Organization-Network-Message-Id: cf525800-2890-43b6-57d0-08d639db01a8
Return-Path: gregori.karamouzis@swedbank.com

From: Gregori Karamouzis <gregori.karamouzis@swedbank.com>
Sent: 2018-10-24 21:17:02 +0000
To: Cecilia Hernqvist <cecilia.hernqvist@swedbank.com>
Subject: Re: Fråga från marknaden

Har kollat på det du skrivit Cecilia.
Grejen är bara att det nu handlar om att ha en trovärdig story utifrån det som redan sagts till marknaden och det som andra banker kommunicerar.
Håller med om att vi inte behöver gå in i detlajer om riskindikationerna. Men vi måste ange "källan", det är för sent nu att inte göra det. Då vi inte vill ange en exakt källa så måste vi prata kring det på ett trovärdigt sätt, därav budskapet nedan.
Vi kan pratas vid imorgon igen innan vårt första möte.

Sov gott och krya på dig

Regards
Gregori Karamouzis

On 24 Oct 2018, at 19:53, Cecilia Hernqvist <cecilia.hernqvist@swedbank.com> wrote:

> Hej Gregori,
> Jag fick detta just av Helo. Jag skulle uppskatta om du skickar sådana här saker till mig så vi kan reda ut oklarheter som annars leder till missförstånd, se nedan!
> Vänligen Cecilia
>
> **From:** Gregori Karamouzis <gregori.karamouzis@swedbank.com>
> **Date:** 24 October 2018 at 20:03:30 CEST
> **To:** Birgitte Bonnesen <birgitte.bonnesen@swedbank.se>, Anders Karlsson <anders.karlsson@swedbank.com>, Helo Meigas <helo.meigas@swedbank.se>, Tomas Hedberg <tomas.hedberg@swedbank.se>
> **Cc:** Mattias Mauritzon <mattias.mauritzon@swedbank.com>, Peter Stenborn <peter.stenborn@swedbank.com>, Magnus Alvesson <magnus.alvesson@swedbank.com>, Annie Ho <annie.ho@swedbank.com>, Charlotta Rydin <charlotta.rydin@swedbank.com>
> **Subject: Fråga från marknaden**
>
> Så att vi alla säger samma sak på frågan om hur vi kunnat gå igenom Danskes kunder mot vår kunddatabas och vad vi exakt gjort:
>
> - vi har gjort en ~~portföljanalys~~ på transaktioner mellan Danske och Swedbank mellan åren 2007 och 2015
>
> - vi har använt oss av av olika ~~källor~~ riskindikationer för att identifiera risker hos våra kunders motparter i Danske. ~~scanna av vår kundbas. En källa har varit Magnitsky profilerade bolag akten (listan) - där individer och företag omnämns - en annan har varit mediaartiklar genom åren där individer och företag pekats ut som misstänkta av oegentligheter och en tredje har varit utbyte av information mellan oss och andra marknadsaktörer (såsom våra korrespondentbanker) tycker inte vi ska skriva detta~~ Jag tycker inte vi ska tala om vilka risk indikatorer vi har använt, varför ska vi göra detta? Det kommer bara bli följfrågor och så har vi målat in oss i ett hörn.
>
> - ~~en portföljanalysen~~ innebär att vi skurit datan på olika ledder utifrån för oss intressanta riskindikatorer ~~parametrar~~, exempelvis geografi, ~~riskklassificering,~~ valutor, motparter osv., ~~och sen scannat av enskilda transaktioner.~~ Vi har alltså inte gått igenom alla enskilda transaktioner mellan oss och Danske, men tittat på enskilda transaktioner utifrån riskindikatorerna. ~~vissa parametrar~~ Nej vi har inte tittat på risk klass det är inte relevant och måste vi verkligen specificera allt detta. Om ngn frågar valutor så måste då svara t ex USD och då blir alla rädda för US sanktioner….
>
> - ~~vi har efter genomlysningen kunnat konstatera att inga kunder, som figurerat i de angivna källorna, varit kunder hos Swedbank. Vi har också kunna bekräfta att vi alltid följt vår policy och agerat i de fallen då vi identifierat misstänkta transaktioner~~ Vi har ju upprepade ggr sagt att vi inte ska tala i past tense, vi kan ha haft några av dessa som kunder du kan inte ändra budskapen. Vi har inte heller sagt att ingen av de som figurerat i alla våra riskindikatorer inte har varit kunder. Vi kan endast säga att de kunder som figurerat i media som kunder i Danske ***är*** inte kunder hos oss! Stor skillnad. Och hela genomgången fokuserade på motparterna till våra kunder.
>
> Regards
> Gregori Karamouzis

Message Headers: Received: from SRV63089.fspa.myntet.se (10.8.31.64) by SRV62317.fspa.myntet.se (10.8.31.63) with Microsoft SMTP Server (TLS) id 15.0.1367.3 via Mailbox

Transport; Wed, 24 Oct 2018 23:17:03 +0200
Received: from SRV63089.fspa.myntet.se (10.8.31.64) by SRV63089.fspa.myntet.se
(10.8.31.64) with Microsoft SMTP Server (TLS) id 15.0.1367.3; Wed, 24 Oct
2018 23:17:02 +0200
Received: from SRV63089.fspa.myntet.se ([fe80::6197:c922:373:2c2b]) by
SRV63089.fspa.myntet.se ([fe80::6197:c922:373:2c2b%20]) with mapi id
15.00.1367.000; Wed, 24 Oct 2018 23:17:02 +0200
Content-Type: application/ms-tnef; name="winmail.dat"
Content-Transfer-Encoding: binary
From: Gregori Karamouzis <gregori.karamouzis@swedbank.com>
To: Cecilia Hernqvist <cecilia.hernqvist@swedbank.com>
Subject: Re: Fråga från marknaden
Thread-Topic: Fråga från marknaden
Thread-Index: AQHUa8Pf7CK/+Xr8SkS3MwsJGC1mmKUusYH6gAAE9uCAAAN/UIAALFIz
Date: Wed, 24 Oct 2018 23:17:02 +0200
Message-ID: <84B3289A-7FF8-43A8-9967-0EEAB6FF540A@swedbank.com>
References: <EABB0303-88D1-4D31-B3C5-C4D9A4BA7869@swedbank.com>
<95557DAE-7E20-42BB-BAB8-2C1AFEB90704@swedbank.se>
,<e3406964bedd4453884fd4994d3ff833@SRV62317.fspa.myntet.se>
In-Reply-To: <e3406964bedd4453884fd4994d3ff833@SRV62317.fspa.myntet.se>
Accept-Language: en-US
Content-Language: en-US
X-MS-Has-Attach:
X-MS-Exchange-Organization-SCL: -1
X-MS-TNEF-Correlator: <84B3289A-7FF8-43A8-9967-0EEAB6FF540A@swedbank.com>
MIME-Version: 1.0
X-MS-Exchange-Transport-FromEntityHeader: Hosted
X-MS-Exchange-Organization-MessageDirectionality: Originating
X-MS-Exchange-Organization-AuthSource: SRV63089.fspa.myntet.se
X-MS-Exchange-Organization-AuthAs: Internal
X-MS-Exchange-Organization-AuthMechanism: 04
X-MS-Exchange-Organization-Network-Message-Id: 65e25b81-278b-4bc8-b09b-08d639f60ad9
Return-Path: gregori.karamouzis@swedbank.com

From: Cecilia Hernqvist <cecilia.hernqvist@swedbank.com>
Sent: 2018-10-25 04:50:20 +0000
To: Gregori Karamouzis <gregori.karamouzis@swedbank.com>
Subject: Re: Fråga från marknaden

Hej igen Gregori,
Förstår problemet, men att vara för självsäker skapar också trovärdighetsproblem speciellt för dem som förstår vad pt är o hur det fungerar och våra budskap får ju inte backfire.

Cecilia

Skickat från min iPhone

24 okt. 2018 kl. 22:22 skrev Gregori Karamouzis <gregori.karamouzis@swedbank.com>:

> Tack för input igen, kollar!
>
> Best regards
> Gregori
>
> On 24 Oct 2018, at 21:20, Gregori Karamouzis <gregori.karamouzis@swedbank.com> wrote:
>
> > Jag blev ombedd att skicka detta.
> > Till alla som är ute o träffar investerare.
> > Eftersom vi hade pratat om just detta tänkte jag att du var med i loopen
> >
> > Best regards
> > Gregori
> >
> > On 24 Oct 2018, at 19:53, Cecilia Hernqvist <cecilia.hernqvist@swedbank.com> wrote:
> >
> > > Hej Gregori,
> > > Jag fick detta just av Helo. Jag skulle uppskatta om du skickar sådana här saker till mig så vi kan reda ut oklarheter som annars leder till missförstånd, se nedan!
> > > Vänligen Cecilia
> > >
> > > **From:** Gregori Karamouzis <gregori.karamouzis@swedbank.com>
> > > **Date:** 24 October 2018 at 20:03:30 CEST
> > > **To:** Birgitte Bonnesen <birgitte.bonnesen@swedbank.se>, Anders Karlsson <anders.karlsson@swedbank.com>, Helo Meigas <helo.meigas@swedbank.se>, Tomas Hedberg <tomas.hedberg@swedbank.se>
> > > **Cc:** Mattias Mauritzon <mattias.mauritzon@swedbank.com>, Peter Stenborn <peter.stenborn@swedbank.com>, Magnus Alvesson <magnus.alvesson@swedbank.com>, Annie Ho <annie.ho@swedbank.com>, Charlotta Rydin <charlotta.rydin@swedbank.com>
> > > **Subject: Fråga från marknaden**
> > >
> > > Så att vi alla säger samma sak på frågan om hur vi kunnat gå igenom Danskes kunder mot vår kunddatabas och vad

vi exakt gjort:

- vi har gjort en ~~portföl~~janalys på transaktioner mellan Danske och Swedbank mellan åren 2007 och 2015

- vi har använt oss av av olika ~~källor~~ riskindikationer för att identifiera risker hos våra kunders motparter i Danske. ~~scanna av vår kundbas. En källa har varit Magnitsky profilerade bolag akten (listan) - där individer och företag omnämns - en annan har varit mediaartiklar genom åren där individer och företag pekats ut som misstänkta av oegentligheter och en tredje har varit utbyte av information mellan oss och andra marknadsaktörer (såsom våra korrespondentbanker) tycker inte vi ska skriva detta~~ Jag tycker inte vi ska tala om vilka risk indikatorer vi har använt, varför ska vi göra detta? Det kommer bara bli följfrågor och så har vi målat in oss i ett hörn.

- ~~en portföl~~janalysen innebär att vi skurit datan på olika ledder utifrån för oss intressanta riskindikatorer ~~parametrar~~, exempelvis geografi, ~~riskklassificering,~~ valutor, motparter osv., ~~och sen scannat av enslilda transaktioner.~~ Vi har alltså inte gått igenom alla enskilda transaktioner mellan oss och Danske, men tittat på enskilda transaktioner utifrån riskindikatorerna. ~~vissa parametrar~~ Nej vi har inte tittat på risk klass det är inte relevant och måste vi verkligen specificera allt detta. Om ngn frågar valutor så måste då svara t ex USD och då blir alla rädda för US sanktioner….

- ~~vi har efter genomlysningen kunnat konstatera att inga kunder, som figurerat i de angivna källorna, varit kunder hos Swedbank. Vi har också kunna bekräfta att vi alltid följt vår policy och agerat i de fallen då vi identifierat misstänkta transaktioner~~ – Vi har ju upprepade ggr sagt att vi inte ska tala i past tense, vi kan ha haft några av dessa som kunder du kan inte ändra budskapen. Vi har inte heller sagt att ingen av de som figurerat i alla våra riskindikatorer inte har varit kunder. Vi kan endast säga att de kunder som figurerat i media som kunder i Danske ***är*** inte kunder hos oss! Stor skillnad. Och hela genomgången fokuserade på motparterna till våra kunder.

Regards
Gregori Karamouzis

From: Helo Meigas <helo.meigas@swedbank.se>
Sent: 2018-10-25 06:03:17 +0000
To: Gregori Karamouzis <gregori.karamouzis@swedbank.com>
Subject: Re: Fråga från marknaden

with this email which i sent to you (and which went out before i managed to write) i wanted to ask if you have sent it to your team as well - that we should tone down the specificity and especially not volunteer to mention the Magnitsky list.

h.

25 okt. 2018 kl. 08:01 skrev Helo Meigas <helo.meigas@swedbank.se>:

Vidarebefordrat brev:

Från: Cecilia Hernqvist <cecilia.hernqvist@swedbank.com>
Datum: 24 oktober 2018 20:55:09 CEST
Till: Birgitte Bonnesen <birgitte.bonnesen@swedbank.se>, Helo Meigas <helo.meigas@swedbank.se>, Anders Karlsson <anders.karlsson@swedbank.com>
Ämne: FW: Fråga från marknaden

Se nedan, jag talade med Gregori tidigare idag, men visste inte om detta. Kan du Anders vara vänlig och se till att han inte ändrar budskapen, och att han måste köra detta via mig så vi inte hamnar i missförstånd.
Tack vänligen Cecilia

From: Cecilia Hernqvist
Sent: den 24 oktober 2018 20:53
To: Gregori Karamouzis
Subject: FW: Fråga från marknaden

Hej Gregori,
Jag fick detta just av Helo. Jag skulle uppskatta om du skickar sådana här saker till mig så vi kan reda ut oklarheter som annars leder till missförstånd, se nedan!
Vänligen Cecilia

From: Gregori Karamouzis <gregori.karamouzis@swedbank.com>
Date: 24 October 2018 at 20:03:30 CEST
To: Birgitte Bonnesen <birgitte.bonnesen@swedbank.se>, Anders Karlsson <anders.karlsson@swedbank.com>, Helo Meigas <helo.meigas@swedbank.se>, Tomas Hedberg <tomas.hedberg@swedbank.se>
Cc: Mattias Mauritzon <mattias.mauritzon@swedbank.com>, Peter Stenborn <peter.stenborn@swedbank.com>, Magnus Alvesson <magnus.alvesson@swedbank.com>, Annie Ho <annie.ho@swedbank.com>, Charlotta Rydin <charlotta.rydin@swedbank.com>
Subject: Fråga från marknaden

Så att vi alla säger samma sak på frågan om hur vi kunnat gå igenom Danskes kunder mot vår kunddatabas och vad vi exakt gjort:

- vi har gjort en ~~portföljanalys~~ på transaktioner mellan Danske och Swedbank mellan åren 2007 och 2015

- vi har använt oss av av olika ~~källor~~ riskindikationer för att identifiera risker hos våra kunders motparter i Danske. ~~seanna av vår kundbas. En källa har varit Magnitsky profilerade bolag akten (listan) - där individer och företag omnämns - en annan har varit mediaartiklar genom åren där individer och företag pekats ut som misstänkta av oegentligheter och en tredje har varit utbyte av information mellan oss och andra marknadsaktörer (såsom våra korrespondentbanker) tycker inte vi ska skriva detta~~ Jag tycker inte vi ska tala om vilka risk indikatorer vi har använt, varför ska vi göra detta? Det kommer bara bli följfrågor och så har vi målat in oss i ett hörn.

- ~~en portföljanalysen~~ innebär att vi skurit datan på olika ledder utifrån för oss intressanta riskindikatorer ~~parametrar~~, exempelvis geografi, ~~riskklassificering,~~ valutor, motparter osv., ~~och sen seannat av enslilda transaktioner.~~ Vi har alltså inte gått igenom alla enskilda transaktioner mellan oss och Danske, men tittat på enskilda transaktioner utifrån riskindikatorerna. ~~vissa parametrar~~ Nej vi har inte tittat på risk klass det är inte relevant och måste vi verkligen specificera allt detta. Om ngn frågar valutor så måste då svara t ex USD och då blir alla rädda för US sanktioner….

- ~~vi har efter genomlysningen kunnat konstatera att inga kunder, som figurerat i de angivna källorna, varit kunder hos Swedbank. Vi har också kunna bekräfta att vi alltid följt vår policy och agerat i de fallen då vi identifierat misstänkta transaktioner~~ – Vi har ju upprepade ggr sagt att vi inte ska tala i past tense, vi kan ha haft några av dessa som kunder du kan inte ändra budskapen. Vi har inte heller sagt att ingen av de som figurerat i alla våra riskindikatorer inte har varit kunder. Vi kan endast säga att de kunder som figurerat i media som kunder i Danske ***är*** inte kunder hos oss! Stor skillnad. Och hela genomgången fokuserade på motparterna till våra kunder.

Regards
Gregori Karamouzis

From: Gregori Karamouzis <gregori.karamouzis@swedbank.com>
Sent: 2018-10-25 06:31:06 +0000
To: Helo Meigas <helo.meigas@swedbank.se>
Subject: Re: Re: Fråga från marknaden

These are her words.
This is so badly handled

Best regards
Gregori

On 25 Oct 2018, at 07:01, Helo Meigas <helo.meigas@swedbank.se> wrote:

Vidarebefordrat brev:

Från: Cecilia Hernqvist <cecilia.hernqvist@swedbank.com>
Datum: 24 oktober 2018 20:55:09 CEST
Till: Birgitte Bonnesen <birgitte.bonnesen@swedbank.se>, Helo Meigas <helo.meigas@swedbank.se>, Anders Karlsson <anders.karlsson@swedbank.com>
Ämne: FW: Fråga från marknaden

Se nedan, jag talade med Gregori tidigare idag, men visste inte om detta. Kan du Anders vara vänlig och se till att han inte ändrar budskapen, och att han måste köra detta via mig så vi inte hamnar i missförstånd.
Tack vänligen Cecilia

From: Cecilia Hernqvist
Sent: den 24 oktober 2018 20:53
To: Gregori Karamouzis
Subject: FW: Fråga från marknaden

Hej Gregori,
Jag fick detta just av Helo. Jag skulle uppskatta om du skickar sådana här saker till mig så vi kan reda ut oklarheter som annars leder till missförstånd, se nedan!
Vänligen Cecilia

From: Gregori Karamouzis <gregori.karamouzis@swedbank.com>
Date: 24 October 2018 at 20:03:30 CEST
To: Birgitte Bonnesen <birgitte.bonnesen@swedbank.se>, Anders Karlsson <anders.karlsson@swedbank.com>, Helo Meigas <helo.meigas@swedbank.se>, Tomas Hedberg <tomas.hedberg@swedbank.se>
Cc: Mattias Mauritzon <mattias.mauritzon@swedbank.com>, Peter Stenborn <peter.stenborn@swedbank.com>, Magnus Alvesson <magnus.alvesson@swedbank.com>, Annie Ho <annie.ho@swedbank.com>, Charlotta Rydin <charlotta.rydin@swedbank.com>
Subject: Fråga från marknaden

Så att vi alla säger samma sak på frågan om hur vi kunnat gå igenom Danskes kunder mot vår kunddatabas och vad vi exakt gjort:

- vi har gjort en ~~portföl~~janalys på transaktioner mellan Danske och Swedbank mellan åren 2007 och 2015

- vi har använt oss av av olika ~~källor~~ riskindikationer för att identifiera risker hos våra kunders motparter i Danske. ~~scanna av vår kundbas. En källa har varit Magnitsky profilerade bolag akten (listan) - där individer och företag omnämns - en annan har varit mediaartiklar genom åren där individer och företag pekats ut som misstänkta av oegentligheter och en tredje har varit utbyte av information mellan oss och andra marknadsaktörer (såsom våra korrespondentbanker) tycker inte vi ska skriva detta~~ –Jag tycker inte vi ska tala om vilka risk indikatorer vi har använt, varför ska vi göra detta? Det kommer bara bli följfrågor och så har vi målat in oss i ett hörn.

- ~~en portföl~~janalysen innebär att vi skurit datan på olika ledder utifrån för oss intressanta riskindikatorer ~~parametrar~~, exempelvis geografi, ~~riskklassificering,~~ valutor, motparter osv., ~~och sen scannat av enskilda transaktioner.~~ Vi har alltså inte gått igenom alla enskilda transaktioner mellan oss och Danske, men tittat på enskilda transaktioner utifrån riskindikatorerna. ~~vissa parametrar~~ Nej vi har inte tittat på risk klass det är inte relevant och måste vi verkligen specificera allt detta. Om ngn frågar valutor så måste då svara t ex USD och då blir alla rädda för US sanktioner….

- ~~vi har efter genomlysningen kunnat konstatera att inga kunder, som figurerat i de angivna källorna, varit kunder hos Swedbank. Vi har också kunna bekräfta att vi alltid följt vår policy och agerat i de fallen då vi identifierat misstänkta transaktioner~~ –Vi har ju upprepade ggr sagt att vi inte ska tala i past tense, vi kan ha haft några av dessa som kunder du kan inte ändra budskapen. Vi har inte heller sagt att ingen av de som figurerat i alla våra riskindikatorer inte har varit kunder. Vi kan endast säga att de kunder som figurerat i media som kunder i Danske ***är*** inte kunder hos oss! Stor skillnad. Och hela genomgången fokuserade på motparterna till våra kunder.

Regards
Gregori Karamouzis

Message Headers:

Received: from SRV62316.fspa.myntet.se (10.8.31.62) by SRV63089.fspa.myntet.se (10.8.31.64) with Microsoft SMTP Server (TLS) id 15.0.1367.3 via Mailbox Transport; Thu, 25 Oct 2018 08:31:06 +0200
Received: from SRV63089.fspa.myntet.se (10.8.31.64) by SRV62316.fspa.myntet.se (10.8.31.62) with Microsoft SMTP Server (TLS) id 15.0.1367.3; Thu, 25 Oct 2018 08:31:06 +0200
Received: from SRV63089.fspa.myntet.se ([fe80::6197:c922:373:2c2b]) by SRV63089.fspa.myntet.se ([fe80::6197:c922:373:2c2b%20]) with mapi id

15.00.1367.000; Thu, 25 Oct 2018 08:31:06 +0200
Content-Type: application/ms-tnef; name="winmail.dat"
Content-Transfer-Encoding: binary
From: Gregori Karamouzis <gregori.karamouzis@swedbank.com>
To: Helo Meigas <helo.meigas@swedbank.se>
Subject: Re: Fråga från marknaden
Thread-Topic: Fråga från marknaden
Thread-Index: AQHUa8Pf7CK/+Xr8SkS3MwsJGC1mmKUusYH6gAAE9uCAAAN/UIAABCBggAC6mpaAAAhmOQ==
Date: Thu, 25 Oct 2018 08:31:06 +0200
Message-ID: <9267E65D-9927-4753-AACE-4581F964F3B7@swedbank.com>
References: <EABB0303-88D1-4D31-B3C5-C4D9A4BA7869@swedbank.com>
<95557DAE-7E20-42BB-BAB8-2C1AFEB90704@swedbank.se>
,<b80d6564c5654dee898b971b93801c0d@SRV62317.fspa.myntet.se>,<5E1EF6FD-170E-417F-BF78-303A25E26EEA@swed
In-Reply-To: <5E1EF6FD-170E-417F-BF78-303A25E26EEA@swedbank.se>
Accept-Language: en-US
Content-Language: en-US
X-MS-Has-Attach:
X-MS-Exchange-Organization-SCL: -1
X-MS-TNEF-Correlator: <9267E65D-9927-4753-AACE-4581F964F3B7@swedbank.com>
MIME-Version: 1.0
X-MS-Exchange-Transport-FromEntityHeader: Hosted
X-MS-Exchange-Organization-MessageDirectionality: Originating
X-MS-Exchange-Organization-AuthSource: SRV63089.fspa.myntet.se
X-MS-Exchange-Organization-AuthAs: Internal
X-MS-Exchange-Organization-AuthMechanism: 04
X-MS-Exchange-Organization-Network-Message-Id: aff74fb8-65ed-4d7a-6261-08d63a43718b
Return-Path: gregori.karamouzis@swedbank.com

Förhör

Myndighet
Ekobrottsmyndigheten

Enhet
Stockholm FMK

Signerat av

Signerat datum

Diarienr
9000-K822-19

Hörd person
Karlsson, Anders

Personnummer

Den hörde är	ID Styrkt	Sätt	Ställning till misstänkt - målsägande - vittne
Vittne	Ja	körkort, gilt tom 2024-06-30	

Tolk

Språk

Ytterligare information om anledning till förhör
Hörd utifrån sin befattning hos Swedbank AB.

Underrättad om misstanke

Underrättad om rätt till försvarare	Godtar den försvarare som rätten förordnar	Försvarare/ombud önskas	Försvarare/ombud närvarande

Förhörsledare	Förhörsdatum	Förhör påbörjat	Förhör avslutat
Ann-Christin Sandén	2020-06-15	14:05	15:05

Förhörsplats	Typ av förhör	Förhörssätt
EBM, Hantverkargatan 15, Stockholm	RB 23:6	Ljudbandsförhör

Förhörsvittne

Utskrivet av
A-C S

Involverade personer	Personnummer/Orgnr	Roll
Rydin, Filip		Ombud

Involverad personal	Funktion
Björn Sandman	Biträdande förhörsledare

Berättelse

Anders Karlsson kallas i förhör för Anders.
Vid förhöret närvarar ombudet advokat Filip Rydin.

Anders informeras om att förundersökningen han hörs i bland annat gäller Grovt Svindleri med anledning av Swedbanks externa kommunikation angående misstänkt penningtvätt i Baltikum.

Anders informeras om att det kommer ske ljudupptagning av förhöret och att förhöret kommer skrivas ut i sammanfattad form. När förhöret är utskrivet får han komma tillbaka till Ekobrottsmyndigheten för att ta del och godkänna utskriften. Ljudupptagningen kommer att arkiveras i sin helhet.

Anders och advokat Filip Rydin delges att åklagaren fattat beslut om att det är yppandeförbud gällande förhöret, det som förhöret handlar om och det som framkommer vid förhöret. Yppandeförbudet gäller tills att åklagaren meddelar annat.

Anders och ombudet advokat Filip Rydin tillfrågas om de förstått innebörden av yppandeförbud och vad en överträdelse av förbudet kan innebära. De båda svarar att de är införstådda med det.

Befattning hos Swedbank

Anders ombeds berätta om sin bakgrund i Swedbank och när han började där.
Anders har varit i Swedbank i två omgångar. Första gången började han i april 1999. Han har framför allt jobbat inom Riskkontroll-området. Han var i olika befattningar inom Riskkontrollen fram till 2008 då han valde att lämna banken. Där efter jobbade han på ett annat företag i drygt ett och ett halvt år. I augusti 2010 kom han tillbaka till Swedbank och han jobbade även då inom Risk.

Den sista befattningen som han hade, innan hans nuvarande befattning, var som Riskchef i banken fram till 2016 när Birgitte Bonnesen blev Vd. Han blev i samband med det tillfrågad om han ville bli CFO och tackade ja, och sedan 2016 har han varit CFO.

Anders tillfrågas vem han har haft som närmaste chef under de här perioderna.
Han närmaste chef långt tillbaka i tiden var Nils Fredrik Nyblaeus, han är inte kvar i banken, och sedan blev det Jan Lidén som var Vd och han är inte heller kvar i banken.

När Anders kom tillbaka till banken 2010 blev det Göran Bronner som var Riskchef i banken. Han är osäker på exakt vilket år det blev men han hade sedan Michael Wolf som vd och som närmaste chef. Därefter blev det Birgitte Bonnesen. Nu är hans närmaste chef vd Jens Henriksson.

Projekt Clear

Anders tillfrågas vad bakgrunden var till projekt Clear.
Anders har inte varit involverad direkt i någon av de här frågorna.

Han tog över som vd efter Birgitte Bonnesen under en period. Under hela den perioden har också Clifford Chance *(Fhls ant: en advokatfirma)* gjort den omfattande genomgången, från 2007 och fram till mars 2019.
Det var information som Anders inte hade sett tidigare men som han fått efteråt *(Fhls ant: Anders syftar på projekt Clear)*. Det kan bli "lite stökigt" att hålla reda på datumen för vad han visste då och vad han vet nu men säger att han ska berätta efter bästa förmåga.

Han har i först i efterhand förstått vad projekt Clear var. Det var först i efterhand som han förstod att han så att säga hade varit i närheten av projekt Clear. Det var i februari 2017 när Birgitte Bonnesen bad honom att "prata allvarligt" med chefen för Baltic Banking och chefen för den estniska verksamheten. Vid den tidpunkten var det Priit Perens och Robert Kitt.

Birgitte Bonnesen sa egentligen inte vad det rörde sig om, utan hon sa bara till honom, "du är väldigt bra att spänna ögonen i folk, så kan du hjälpa mig med det för de här personerna måste förstå vikten av att det här genomförs". Anders tror att det var i Vilnius som de satt och att det var i februari. Det visades lite bilder på typiska kopplingar som egentligen inte sa så mycket och Anders förstod inte så mycket av det, men han förstod att det inte var någonting trevligt. Han hjälpte till så gott han kunde och talade om för dem att, nu är det dags att agera om ni inte har gjort det tidigare. Han har sedan det inte varit involverad överhuvudtaget i den frågan.

Anders tillfrågas om när han säger "kopplingar" om han menar kundkopplingar.
Anders säger att det var sådana här klassiska bilder, det var någon bild på "någon farbror som hette någonting och sedan var någon koppling till en annan farbror som hette någonting". Det var sådana här klassiska bilder som de här utredningarna brukar göra och som han inte hade

sett tidigare, de sa honom egentligen inte så mycket. Det enda som han förstod var att det här är något allvarligt som banken behöver ta tag i och de här två herrarna behöver förstå det.

Sedan det har han inte haft med det att göra och han har förstått först i efterhand, kanske någon gång i början av 2019, vad projekt Clear är. Det är en stor "offboarding" av ett stort komplext kundförhållande som banken haft framförallt i Estland, om han har förstått det hela rätt.

Anders tillfrågas om han, förutom det här mötet som han först i efterhand har förknippat med projektet, varit delaktig i några andra projekt som han i efterhand förstått har kopplingar till projektet.
Anders säger nej och att rågångarna var ganska tydlig. Han och Birgitte Bonnesen pratade väldigt ofta och om väldigt många om olika frågor som framför allt hade med verksamheten och kopplingen till det finansiella att göra. Där använde Birgitte Bonnesen honom som "ett bollplank" för alla möjliga frågor. Men just den här typen av frågor har inte Anders varit involverad i. De här frågorna har primärt hanterats, om de har hanterats, av Birgitte tillsammans med företrädare för den baltiska banken eller dotterbankerna i Baltikum, chefen för Compliance som på den tiden var Cecilia Hernqvist och chefen för Vd-staben Ragnar Gustavi. Ragnar Gustavi var tillika ansvarig för den centrala enheten för motverkande av penningtvätt och terroristfinansiering.

Även kommunikationschefen Gabriel Francke Rodau kom naturligtvis in i det, Anders tillägger "när det här blev, det de blev", det vill säga i samband med att Uppdrag Granskning första program visades och det blev en gigantisk medial uppmärksamhet.

Anders säger igen nej *(Fhls ant: svaret syftar på frågan ovan)* och säger, inte mer än att han har varit med när de har planerat för deras kvartalsrapporter. De tar då alltid fram ett underlag, finansiellt och även det som verkställande direktören och riskchefen har för avsikt att prata om. Sedan har han också suttit med i styrelsemöten ett antal gånger där man redogör för olika frågeställningar, men annars inte något särskilt.

Bankens arbete i Baltikum

Anders ombeds berätta om bankens arbete mot misstänkt penningtvätt 2018 i Baltikum med anledning av det som hände med Danske Bank i Estland.
Det är egentligen två saker, det ena var att Birgitte Bonnesen var chef för Baltikum innan hon kom tillbaka till Sverige och blev chef för svensk bankmarknad. I samband med att Michael Wolf fick gå blev hon sedan tillförordnad Vd och efter det permanent Vd.

I samband med att Birgitte Bonnesen kom tillbaka till Sverige skulle man utse en efterträdare i Baltikum. Det var Charlotte Elsnitz som blev efterträdare med ett tydligt uppdrag att jobba med den typen av riskfrågor. Han var inte delaktig i den rekryteringen eller utnämningen men däremot var han delaktig att hitta en CFO som kunde ta ett ganska brett anslag när det gällde övriga verksamheten. Han vet sedan att Danske Bank under sommaren 2018 blev uppmärksammat på riktigt och sedan kom advokatutredningen som de lät göra själva *(Förtydliganden vid genomläsning 2020-07-10 att Anders med "de" syftar på Danske Banks advokatutredning)*

Anders tillägger att det är klart som den största banken i Estland så fick Swedbank naturligtvis massor av frågor, både från media men också från analytiker. Anders vet att man gjorde ett jobb under ledning av Cecilia Hernqvist under sommaren/tidig höst 2018. Där försökte man, man kan naturligtvis inte gå igenom allt, men med någon form av riskbaserad

metod tittade man på ett antal frågeställningar för att förstå om Swedbank haft något som liknade eller vilken beröring man haft och om man haft det med Danske Bank.

Om han kommer ihåg rätt så presenterades den utredningen i ganska översiktlig omfattning till styrelsen. Det borde ha varit under hösten 2018 som det gjordes, exakt hur den gjordes det ligger utanför hans kompetens/vetskap.

Anders tillfrågas om han var med på det styrelsemötet.
Anders säger ja, att det var han.

Anders tillfrågas om han har tagit del av rapporter gällande det arbetet under 2018.
Anders säger nej, inte förrän långt senare när han var tillförordnad vd.

Baltic Banking's exposure mainly related to Danske Bank Estonia Case,
daterad 2018-07-12. (Fhls ant: Beslag 2019-9000-BG369-1)

Anders tillfrågas om han känner igen titeln till en rapport som heter, *Baltic Banking's exposure mainly related to Danske Bank Estonia Cas*e, daterad 12 juli 2018.
Anders säger nej. Däremot vet han hade det gjordes en PowerPoint presentation som skulle svara på ett antal av de frågor som hade ställts.

Follow up on Swedbank's risk exposure in relation to the investigation of ML issues in Danske Bank Estonia,
daterad 2018-09-20. (Fhls ant: Beslag 2019-9000-BG297-6)

Anders tillfrågas om han känner till en rapport med titeln, *Follow up on Swedbank's risk exposure in relation to the investigation of ML issues in Danske Bank Estonia,* daterad 20 september 2018.
Anders säger att namnet säger honom ingenting, Han har sett en rapport som rörde det här, en skriftlig rapport som han tror var underlaget för den PowerPoint presentation som man föredrog för både koncernledning och styrelse. Men det var långt senare som han fick se den rapporten och om det var den rubriken eller inte det vet han inte.

Anders tillfrågas om han skulle känna igen den rapporten om han blev visad den.
Anders säger, sannolikt.

Förhörsledaren ger Anders en kopia av rapporten, *Follow up on Swedbank's risk exposure in relation to the investigation of ML issues in Danske Bank Estonia,* daterad den 20 september 2018.
(Fhls ant: Anders tittar på första sidan av rapporten)
Anders säger när han tittar på rapporten att den har han sett. Skälet till att han kommer ihåg den rapporten är med anledning av överskriften. Anders säger vidare att de har en informationsklassning, men det här hade han inte sett förut *(Fhls ant: Anders pekar på det som står överst på rapporten)* och läser, "Internal Memo/Confidential-not to be spread to anyone without the express consent of the CEO of Swedbank AB (publ)"

Anders tillfrågas om de två bilagorna.
(Fhls ant: Anders tittar på första sidan av de båda bilagorna)
Anders säger att han inte känner igen dem.

Anders tillfrågas om det var den här rapporten som han menar att PowerPointen

bygger på.
Det är hans uppfattning. Han fick se en PowerPoint presentation och det måste ha varit i samband med Q3 i styrelsen i oktober. Den här rapporten hade han inte sett förrän långt senare. Det var som han kommer ihåg det när han hade tagit över som Vd.

Anders tillfrågas om det styrelsemötet han var med på när PowerPointen visades, om när han förstod att den PowerPointen baserades på rapporten daterad 20 september 2018.
Det förstod han inte förrän han fick se den. Det var en hetsig diskussion, det var inne i 2019 och det var ett fruktansvärt medialt tryck. Det ställdes frågor från alla möjliga intressenter vid den tidpunkten. Där någonstans, han kan inte säga exakt när, fick han ta del av rapporten.

Det är ganska uppenbart att den hörde ihop med presentationen. Han kommer inte ihåg rapporten i detalj och presentationen kommer han inte heller ihåg i detalj, den var som han sagt väldigt översiktlig, man gick inte ned på djupet och det gör man kanske inte till styrelsen. Datumet är han inte säker på.

Projekt Nemo

Anders tillfrågas om projekt Nemo säger honom någonting och om han kan berätta om det projektet.
Som Vd har Anders tryckt på behovet av avrapporteringen av Nemo. Nemo som han kommer ihåg det var ett resultat av det arbete man gjorde med att titta in i kundbasen och potentiella kopplingar till Danske Bank. Om han kommer ihåg rätt hittade man ungefär 2 000 motparter som man kände tveksamhet inför.

Han kan inte säga hur skalan såg ut men om man grovt förenklar det kan man säga att det fanns en kategori av kunder eller motparter som krävde omedelbar aktivitet och sedan fanns det en gradvis fortsatt utredning på vissa. Det projektet fick de avrapportering av i styrelsen nyligen om att det i princip är slut. Han tror det var vid föregående styrelsemöte och koncernledningsmöte. Jon Lidefelt som är tillförordnad chef för Baltic Banking redogjorde där för Nemo, att det nu var nere på en sådan nivå att inte finns skäl att driva det som ett projekt utan det skulle ske inom ramen för den normala verksamheten.

Anders tror det var i april eller maj 2020 som de fick en slutrapportering av projekt Nemo.

Anders tillfrågas om vilken status/slutrapport man fick om projektet.
Han kommer inte ihåg det i detalj. Det han kommer ihåg är att Jon Lidefelt redogjorde för att man hade gått igenom kundstocken och att man hade gjort en ganska omfattande "offboarding". Det fanns ett antal kunder som man ansåg att man kunde behålla i banken, givet att man vidtog mitigerande åtgärder, till exempel begränsade service och tjänsteutbudet för den typen av kund. Sedan fanns det ett antal problematiska kunder som antingen låg kvar i balansräkningen som en funktion av att någon "finanspolis" sa att man inte fick avsluta relationen eller att man hade lån som löpte under lång tid, det fanns återstående löptider som var långa och då såg man till att stänga av alla tjänster utom möjligheterna att amortera på lånet. Det är i grova drag vad han kommer ihåg att avrapporteringen omfattade.

Anders tillfrågas om att han sagt att det var en "finanspolis" som avrådde att man skulle avveckla den kunden och ombeds utveckla det.
Anders säger nej, att han inte kan det alls. Han vet inte anledningen till det. Han har en egen idé men han vill inte spekulera. Det var det beskedet de fick från chefen för Baltic Banking, som Anders kommer ihåg det.

Advokat Erling Grimstad

Anders tillfrågas vad anledningen var till att banken tog in advokat Erling Grimstad under 2018.
Anders vet inte det specifikt. Banken tog in extern hjälp i vissa lägen och Erling Grimstad var väl en av dem. Men han kan inte svara på det.

Anders tillfrågas om han var delaktig i beslutet att anlita honom.
Anders säger nej.

Anders tillfrågas när det blev känt för honom att Erling Grimstad var anlitad,
Han tror att Erling Grimstad "dök upp" när Martin Rex på Dagens Industri, som på något sätt hade fått ta del av den så kallade "Grimstadsrapporten", skrev om det. Anders säger att det kanske möjligen var i början av 2019.

Det var inget som någon som inte hade varit involverad visste vad det var, men man förstod att den här personen Grimstad hade på uppdrag av banken gjort ett antal "djupdykningar". Det Martin Rex skrev om var de brister som Erling Grimstad hade påtalat.

Det var den rapport som Anders sedan fick se men som han inte hade sett och som är en rapport där det till och med står "preliminary draft" eller något sådant, så den är "dubbel preliminary".
Det Anders vet hände var att Cecilia Hernqvist hade en skriftväxling med Erling Grimstad. Cecilia Hernqvist var av den uppfattningen att det här var saker som inte längre var ett problem, "Så varför skriver du om de här sakerna fortfarande Erling Grimstad".

Anders fick sedan uppdraget att hjälpa Cecilia Hernqvist. Några personer i banken var under extrem stress, det här var i början av 2019 och Cecilia Hernqvist var en av dem som, enligt hans uppfattning, jobbade dygnet runt. När den här "Grimstads rapporten" på något sätt blev allmänt känd ville bland annat styrelsen förstå, "vad är det här nu då". Styrelsen ville förstå om det fanns ytterligare rapporter som Erling Grimstad hade gjort. Anders fick hjälpa Cecilia Hernqvist att väldigt, väldigt snabbt, han tror de gjorde det på tio minuter, sammanfatta de viktigaste sakerna i den rapporten. "Det var bara att bläddra så fort som möjligt".

Han kan inte säga säkert men det här var någon gång före eller efter Uppdrag Granskning som han för första gången fick se rapporten och höra om Grimstad, och det var egentligen via Martin Rex.

Anders tillfrågas om det var i Erling Grimstads "draft" som han säger att de bläddrade väldigt fort.
Anders säger ja.

Anders tillfrågas vad de gjorde med sammanfattningen.
Som Anders kommer ihåg det redogjorde Cecilia Hernqvist det för styrelsen, tillsammans med ett antal andra rapporter som hon också försökte sammanfatta för styrelsen.

Anders tillfrågas om när det styrelsemötet kan ha varit.
Anders vet inte det. Normalt sett är det ganska enkelt eftersom styrelsen sammanträder en gång i månaden men efter Uppdrag Granskning så vet han inte hur många styrelsemöten det var, och han var nog inte ens med på alla dem. Han kommer inte ihåg, det var hur många

styrelsemöten som helst. Det är därför han säger att han är tveksam till om det var före eller efter Uppdrag Granskning. Han har ett minne av att man redogjorde översiktligt för ett antal rapporter för styrelsen.

Anders tillfrågas om han själv har läst igenom den rapporten.
Anders säger ja och att han läste den senare.

Anders tillfrågas vad han menar med "senare".
Anders säger, att det var när han blev vd.

Anders tillfrågas om han känner till något ytterligare om Erling Grimstad uppdrag under hösten, hur det avslutades och vem som tog beslutet att det skulle avslutas.
Anders säger nej. Han vet att Cecilia Hernqvist var i dialog med honom *(Fhls ant: Erling Grimstad)* men vem som fattade beslutet att avsluta med Erling det vet han inte.

Q3 2018

Anders tillfrågas om kommunikationen inför Q3 2018 som presenterades den 23 oktober 2018, på vilket sätt han var delaktig i att arbeta med kommunikationsplanen inför Q3 2018.
Dels är han ansvarig för Investor Relationsfunktionen på banken och det är de som egentligen håller ihop helheten. Om man bortser från media som primärt går till Kommunikationsenheten är det också alla frågor från aktieägare eller analytiker som kanaliseras via Investor Relations. Det var väldigt mycket frågor runt Danske Bank och Swedbank, om vad Swedbank hade eller inte hade.

Anders tillägger om analytikerna skulle få svar på alla sina frågor skulle man ha brutit mot banksekretessen. Det material som han kommer ihåg togs fram i samband med kvartalet det var dels ett material som handlade om non-resident i förhållande till verksamheten i övrigt. Han tror att det var både antal och möjligen också inlåning som ingick men däremot ingen transaktionsinformation från banken. Det som tillkom som banken använde sig av det var den information som kom ifrån Estniska Central Banken och där var det aggregerad transaktionsinformation som de *(Fhls ant: ECB)* hade satt i relation till storleken på bankers balansräkning i landet Estland. Där redogjorde de *(Fhls ant: ECB)* tydligt och klart, bank för bank.

Som Anders kommer ihåg det hade Swedbank ungefär 50 procent av de totala tillgångarna i banksystemet i Estland och banken hade en relativt hög andel, helt i linje med en sådan marknadsandel, av domestika betalningar och lite lägre på "crossborder". Sedan hade Estniska Central Banken med SEB och han tror det även var något som hette Versobank och det var Danske Bank och några till. Anders säger att det är klart den informationen var bättre eftersom det var en myndighet som hade tagit fram den informationen och inte Swedbank själva. Det är det som han kommer ihåg och som låg som en del i kvartalsrapportens presentation för analytiker och aktieägare.

Anders tillfrågas om hur de kom fram till hur de skulle kommunicera utifrån att man hade gjort utredningar själv i Swedbank om sin exponering mot Danske Bank. Hur resonerade man kring det, om hur man skulle kommunicera med marknaden.
Det är två spår och han kommer inte ihåg om han var särskilt involverad i just den delen. Det fanns den delen av paketet där framför allt Baltikum själva tillsammans med Cecilia Hernqvist, Ragnar Gustavi, Birgitte Bonnesen och också Gabriel Rodau jobbade med. Sedan fanns det mera officiella som alltid ligger i presentationspaketet och som Investor Relations

håller i. Det var egentligen "två strömmar", man kan säga att sättet som de försökte ta del av det arbetet var att kanalisera de frågeställningar som de hade fått in till sig.

Vissa av de frågorna var orimliga att svara på och andra försökte man svara på, och det var bland annat det med hur stor del av kundbasen är non-residents. Så som kommunikationslinjen var och han tänker mer på hur det sedan presenterades så var det utifrån att Swedbank är den största banken i Estland. De har väldigt mycket kunder både företag och privatpersoner. Det här var en delmängd av det men inte på något sätt att verksamheten baserade sig på den här typen av verksamhet.

Estniska Central Bankens *(Fhls ant: ECB)* information och utvecklingen av non-residents i förhållande till totalen var saker som stödde den beskrivningen.

Anders tillfrågas om hur han tycker att bankens externa kommunikation mottogs vad det gäller jämförelsen med Danske Bank i Baltikum.
Anders säger att det är svårt för honom att säga. Som han kommer ihåg var det i analytikercallet där en analytiker var tveksam och hade väldigt mycket frågor. Det var en kvinnlig analytiker, han kommer inte ihåg vad hon heter, men hon var från en av de större internationella bankerna. I övrigt var det vid just det "callet" inte jättemycket frågor som han kommer ihåg det. Det var som vanligt väldigt mycket finansiella frågor men det är de frågor som Anders hanterar. Det var en analytiker som "var väldigt mycket på den här frågan".

Anders tillfrågas vad han menar när han säger "var på den här frågan".
Anders säger non-resident kopplingen, "har ni haft ordning i butiken" och den typen av frågeställningar. "Hur mycket av affärer har gått mot non-residents, hur mycket non-residents härstammar från Europa eller övriga baltiska och hur mycket kommer från det forna Sovjet". Det var den typen av frågor från den här personen.

Q4 2018

Förhörsledaren säger att vid Q4 2018 som presenterades i januari 2019 intervjuades Birgitte Bonnesen av CNBC och vid intervjun bekräftade Birgitte Bonnesen att banken inte har hittat kopplingar till Danske Bank i Estland. Anders tillfrågas om det var känt för honom om det här mediebudskapet var förankrat i banken inför Q4.
Anders säger att han behöver hjälp med att förstå frågan.

Förhörsledaren säger att när man i januari pratar om Q4 för 2018 då var det än mer känt för banken i början av 2019 än vad det hade varit vid Q3:an om projekt Nemo och Erling Grimstad hade gjort ett jobb, det var ett arbete som då var känt i banken.
Anders säger att det är svårt för honom att recensera en kommunikationsstrategi men att han ska försöka svara på frågan.

Så som han uppfattade huvudbudskapet i kommunikationsstrategin var egentligen, 1) "Vi är den största banken i Baltikum, vi är en Retailbank, vi är den absolut största banken i Estland". 2) Non-residents är per definition inte farligt eller fel. Det kan naturligtvis finnas element som du inte borde ha. Hittar man element som man inte borde ha så agerar man.
Sedan kom 3) nästa "cornerstone" och det var betalningsströmmarna som Central banken i Estland officiellt hade publicerat.

Han uppfattade att slutsatsen av rapporten som presenterades för styrelsen, om det nu var i oktober, var att det ändå inte fanns den typen av kopplingar, det var det den egentligen byggde på. Men för att man ska kunna ha en uppfattning om huruvida den

kommunikationsstrategin var lämplig eller inte då måste man ha den underliggande informationen och har man inte den får du utgå ifrån att det du ser är det som det bygger på.

Personal som fått avsluta sin tjänst hos Swedbank i Baltikum.

Anders tillfrågas om personal i Swedbank i Baltikum fått sluta med anledning oegentligheter som exempelvis inblandning i misstänkt penningtvätt eller korruption.
Anders säger ja och att han tror att de har fått lämna banken.

Anders tillfrågas när det har skett i tid.
Han vet inte det så bra. Det här är information som han igen har fått ta del av i samband med att han tog över som tillförordnad Vd. Han kan inte svara på exakt tidsperiod. Alla utredningar som har gjorts som är av mer officiell karaktär har sträckt sig över en tidsperiod från 2007 fram till i vissa fall 2015 och vissa fram till 2019.

Anders tillfrågas när det blev känt för honom när något sådant har skett som senast.
Som Vd fick han godkänna entledigandet av bland annat Robert Kitt som var chef för Estland. Inte nödvändigtvis på de grunder som ställdes i frågan men folk har entledigats som ett resultat av det som har hänt i Estland och det har gjorts under hans tid som Vd.

Anders tillfrågas vad det då har handlat om, om det då inte rör sådana saker som fann i frågeställningen.
Det har handlat om att om du som högst ansvarig och det visar sig att du kanske inte har haft den ordning och reda som man borde haft och att du i det här fallet haft ett antal tjänster vid olika tillfällen i banken där du på något sätt kan ha haft den här typen av information eller varit ansvarig för den typen av verksamhet så gjorde man bedömningen att det inte är lämpligt att personen i fråga är kvar. Eftersom det är ett dotterbolag så är det inte formellt verkställande direktören i moderbolaget som fattar beslutet, men det är klart att du tillfrågar verkställande direktören i moderbolaget.

Anders tillfrågas vem det var i det här fallet.
Anders säger att det var Robert Kitt, men i formell mening informerades Robert om det av Charlotte Elsnitz. Anders tror att det var två personer till som han inte kommer ihåg namnet på som ombads att lämna banken.

Anders tillfrågas om hur man kom fram till de här besluten och om det var baserat på rapporterna sedan tidigare som rörde misstänkt penningtvätt och korruption.
Anders utgår ifrån att det var det som var underlaget. Om man har varit ansvarig för en verksamhet där non-resident affären har funnits under en period och det i efterhand har visat sig att det under den perioden inte har varit helt "ordning och reda i butiken" så fattade man det beslutet.

Anders ombeds utveckla vad han menar med när han säger "ordning och reda i butiken".
Anders säger att han kan ge ett konkret exempel, det kan vara ofullständig kundkännedom eller det kan vara ett beslut som borde ha fattats av en riskkommitté men som inte har fattats av en riskkommitté, det kan vara process som inte har fungerat ändamålsenligt, det kan vara en brist i transaktionsmonitoreringen där man kanske inte har fångat allting. Detta är inte något unikt men det var den typen av exempel.

Anders tillfrågas om det bara var en sådan kund som kunde göra att man blev entledigad eller kunde man se att det hade varit över tid.

Han har inte de detaljerna över vad som var skälet. Hans uppfattning är igen den att om man som i Robert Kitts fall har varit ansvarig för en verksamhet där den här kundbasen ingick och den här typen av exempel som han gav har påträffats *(Fhls ant: se föregående fråga och svar)* , kan man ganska enkelt komma till den slutsatsen, att man kan inte ha den personen som verkställande direktör i banken och i det här fallet var det i det estniska dotterbolaget.

Det var inte Anders som fattade det beslutet, det fattades av Charlotte Elsnitz som var ordförande i den lokala styrelsen men hon informerade honom.

Anders tillfrågas om han tycker att de resultat av de utredningar som utfördes av Compliance i Swedbank AB under 2017 och 2018 angående hur det såg ut med AML i Baltikum, om det nådde ut till rätt mottagare i Swedbank.
Anders säger att han inte kan svara på den frågan.

Förhörsledaren säger att Anders själv har tagit del som han själv säger när han blev tillförordnad vd och att han efter Birgitte Bonnesen har tagit del av flera saker utifrån tidigare utredningsarbete i banken.
Anders säger att han tycker det är en svår fråga. Man kan naturligtvis å ena sidan argumentera för att det ska vara full transparens och man kan å andra sidan säga att det här är en del av en verksamhet där man gör utredningar för att se om det man har sett är olämpligt och sedan vidtar man åtgärder, det är en del av den dagliga operationen. Han tycker det är en jättesvår fråga.

Anders tillfrågas om han tycker att man har varit tydlig i kommunikationen med styrelsen och att han själv tog ett exempel på 20 september rapporten som drogs i en PowerPoint för styrelsen och att han själv då inte hade sett rapporten som den baseras på.
Anders säger sett i backspegeln hade den rapporten varit lämplig att delge styrelsen. Men det är alltid otroligt lätt att vara efterklok men det gjorde man inte och han vet inte varför.

Anders tillfrågas om han sett flera sådana rapporter där han tycker, att där borde man ha informerat styrelsen om bankens arbete mot Baltikum.
Det blir så väldigt svårt på ett sätt för att, å ena sidan när du sitter där då kan du ha väldigt goda skäl till det du gör. När du sitter här och nu och ser resultatet av det som har hänt kan du ha all naturlighet i världen att komma till en annan slutsats.

Men sett i efterhand Erling Grimstads rapport, även om den var i draft-form, så kunde man ha informerat om att man har en dialog med honom om det här, det kan man tycka sett i efterhand, men det är jättesvårt att svara på. Han vet inte hur många rapporter som har gjorts men han har inte läst en bråkdel av det, men allt material som har skickats in till myndigheter och för den delen gåtts igenom av Clifford Chance, det är jättemånga rapporter.

Syftet med rapporterna är för att se om det finns någonting som inte bör finnas kvar i banken. De flesta är av den karaktären att man antingen själv tittar med egen kraft eller ber extern part att titta, om man själv inte har resurserna eller kompetensen, och det i sig är inget konstigt. Alla de rapporterna tror han inte att man skulle ha delat med sig av till vem som helst i banken utan det är någonting som sker inom ramen för ett ansvarsområde.

Anders säger vidare, klart att sett i efterhand hade det där Memorandumet som du visade mig, ja det hade varit lämpligt att ge det till styrelsen.
(Fhls ant: Anders blev tidigare i förhöret visad, Follow up on Swedbank's risk exposure in

relation to the investigation of ML issues in Danske Bank Estonia, daterad 20 september 2018)

Anders tillfrågas vem det är som har varit beställare av utredningarna vad det gäller AML i Baltikum.
Anders säger nej och att det inte är känt för honom. Han vet att det fanns några personer som jobbade med utredningsfrågor, en var Håkan Bengtsson som han tror har funnits organisatoriskt på lite olika ställen. Anders är lite osäker på Håkans historia. Håkan jobbade under Compliance och Cecilia Hernqvist under ett par år.

Den andra personen som också var involverad och ofta var en av dem som sedan var beställare var Andréas Hobbelin. Anders har aldrig träffat honom. Han vet inte om Baltikum själva gjorde utredningar det vet han inte men det utgår han ifrån att man gjorde. I det här fallet är det huvudkontoret som han redogjorde för.

Anders tillfrågas om han har något ytterligare som han vill berätta om eller förtydliga utifrån det som vi har pratat om vid förhöret och det han har sagt.
Anders säger nej. Det enda som förtjänas att repetera är att det kan vara den här balansgången vad man ska berätta och inte berätta för vem, för den kan emellanåt vara väldigt svår. Ibland efteråt kan man komma fram till att det där "borde jag naturligtvis ha sagt". Anders säger att han inte har något ytterligare som han kommer på just nu.

Anders tillfrågas om de i banken hade diskussioner om hur de kommunicerade ut till marknaden och media från Q3 och framåt.
Anders säger att det blev framför allt som han kommer ihåg det, när de kom in i 20 februari då Uppdrag Granskning var gick banken in i "kris" kan man säga. Börskursen föll dramatiskt.

Det var egentligen tre saker som hände, det ena var att deras normala krishantering sattes in, den som är mer operativ, man satte Recovery Committee i så kallat "action mode" för att man hade brutit igenom "triggers" som i det här fallet var börskursens fall i förhållande till konkurrenter. Man hade sedan en kommunikationsgrupp där Birgitte Bonnesen, Gabriel Rodau, Cecilia Hernqvist, Charlotte Elsnitz ingick och han tror att de även hade inne Brunswick som en extern rådgivare.

Anders kordinerade Recovery Committee, det var egentligen Vd som skulle göra det, men Vd fokuserade på kommunikationen, och sedan även Group Crises Management, båda var väldigt operativa på ett annat sätt.

Recovery Committee handlade om finansiella frågor och Group Crises Management handlade om att hantera kunder och det som mer hade med det dagliga affärsrelaterade att göra.

Sedan kom Clifford Chance in någonstans där, han vet inte exakt när det var. Han kommer ihåg väldigt tydligt att de var "ohyggligt" tydliga med att man inte fick säga någonting med risk för att hamna i en "Civil class action", eller vad det heter på amerikanska. Man fick bara prata om det som man hade verifierat via forensisk fakta. Där blev han i sin funktion Investor Relations själv ganska frustrerad för helt plötsligt fick de inte säga något till någon. Det var påtagligt ansträngande för om man sitter med investerare och säger att "det här kan jag inte kommentera" det är inte bra, det skapar inte förtroende och skapar inte "lugn i båten" på något sätt. Sedan lyckades de med tiden trycka den amerikanska juristfirman bort ifrån det men de var "bustydliga" att "nu är det locket på".

Om han tar med sig det in i beskrivningen så blev kommunikationsstrategin i princip

ingenting, "för du fick inte säga någonting". Det är klart sett i ljuset av Uppdrag Granskning 1 och säkert vid det här laget Uppdrag Granskning 2 blev det en hopplös situation att hantera, där omvärlden skrek efter information och banken tystnade. Det är klart att den konflikten som skapades där den var förödande för banken sett i backspegeln. Sedan lyckades de ändra kommunikationen och prata lite mer i samband med kvartal 1 2019 men det var efter bolagsstämman och allt det som hade skett.

Förhöret avslutas klockan 15:05

2020-07-10, klockan 12:43-13:37, var Anders Karlsson tillsammans med ombudet advokat Filip Rydin hos Ekobrottsmyndigheten och läste utskriften av förhöret. Efter några få korrigeringar och något förtydligande som anges i texten godkände Anders Karlsson förhöret. Insp Ann-Christin Sandén närvarade vid genomläsningen.

Bilaga

Visade vid förhör med Anders Karlsson, 2020-06-15

Bilaga till Förhör 2020-06-15 14:05, diarienr 9000-K822-19

Beskrivning

1. Follow up on Swedbank's risk exposure in relation to the investigation of ML issues in Danske Bank, Estonia, daterad 2018-09-20, sid 1

2. Bilaga 1, sid 1

3. Bilaga 2, sid 1

Swedbank

Follow up on Swedbank's risk exposure in relation to the investigation of ML issues in Danske Bank, Estonia

Internal Memo/Confidential – not to be spread to anyone without the express consent of the CEO of Swedbank AB (publ)

Receivers:	Prepared by:
The CEO of Swedbank AB (publ)	Swedbank Compliance
The Head of Baltic Banking	2018-09-20
The CRO of Swedbank AB (publ)	
The Specially Appointed Executive for AML of Swedbank AB (publ)	

SUMMARY

Background

This memo is a follow up to previous reported risk exposure between Swedbank Baltic Banking (Swedbank) and Danske Bank Estonia (DBE)[1].

This memo is intended to give an overall oversight and insight into questionable transactions and to describe the risk related to Swedbank in relation to the investigation of money laundering (ML) issues in DBE - and especially customers and counterparties incl. their transactions that could be linked to the problems in DBE. It has not been possible at this stage to relate the numbers in this investigation to the numbers revealed in the DBE Report (defined below).

Scope of investigation and who was involved

Due to the big amount of data and transactions the investigations and analysis have been limited to (i) questionable transactions and parties, based on decided specific risk indicators that have been applied[2] during the period 2007-2015 and also thresholds for amounts.[3] Hence, not all transactions between Swedbank and DBE have been analysed.

Further, the portfolio investigation has been made using a risk based approach based on the decided risk indicators. Both former and current customers in Baltic Banking have been run against these risk indicators and grouped based on the perceived risk. A transaction-by-transaction approach has not been adopted in this phase of the investigation. This is due to time- and resource restraint, but also since this until now has not been deemed necessary[4]. Thus, some clients are only identified with one single transaction to/from these clients of DBE, while others have several transactions.

[1] Dated 2018-07-12 distributed only to a few internal stakeholders.
[2] The risk indicators used are (i) legal form*: L.P, LP, LLP, LTD, LIMITED, LLC, INC, CORP, S.A. (more legal forms have later been detected as relevant, e.g., GMBH, A.G. A/S (Danish legal form), however transactions with these have not been significant in comparison to the others) (ii) payment description: "loan", "refund", "repaid", "return" (more payment details have been found as relevant, e.g., "consulting", "corporate service", however transactions which includes these have not been significant in comparison to the others) (iii) currency: EUR (included EEK converted to EUR), USD have been used. Other currencies GBP, RUB and, CHF have been identified but are not included in the amounts set out in this memo since they are deemed not to be significant and (iv) counterparty (clients of DBE).
[3] EUR 5000 for domestic payments and EUR 2500 for foreign payments.
[4] After having taken part of the "Report on the Non-resident Portfolio at Danske Bank's Estonian branch", made public 2018-09-19, (the DBE Report) Compliance can conclude that this is the same approach that has been used by DBE.

APPENDIX 1

Example clusters to illustrate Swedbank Baltic's exposure to high risk entities

Visade vid förhör med Anders Karlsson, 2020-06-15, 2020-06-15 14:05 diarienr: 9000-K822-19 427

Visade vid förhör med Anders Karlsson, 2020-06-15, 2020-06-15 14:05 diarienr: 9000-K822-19 428

Swedbank

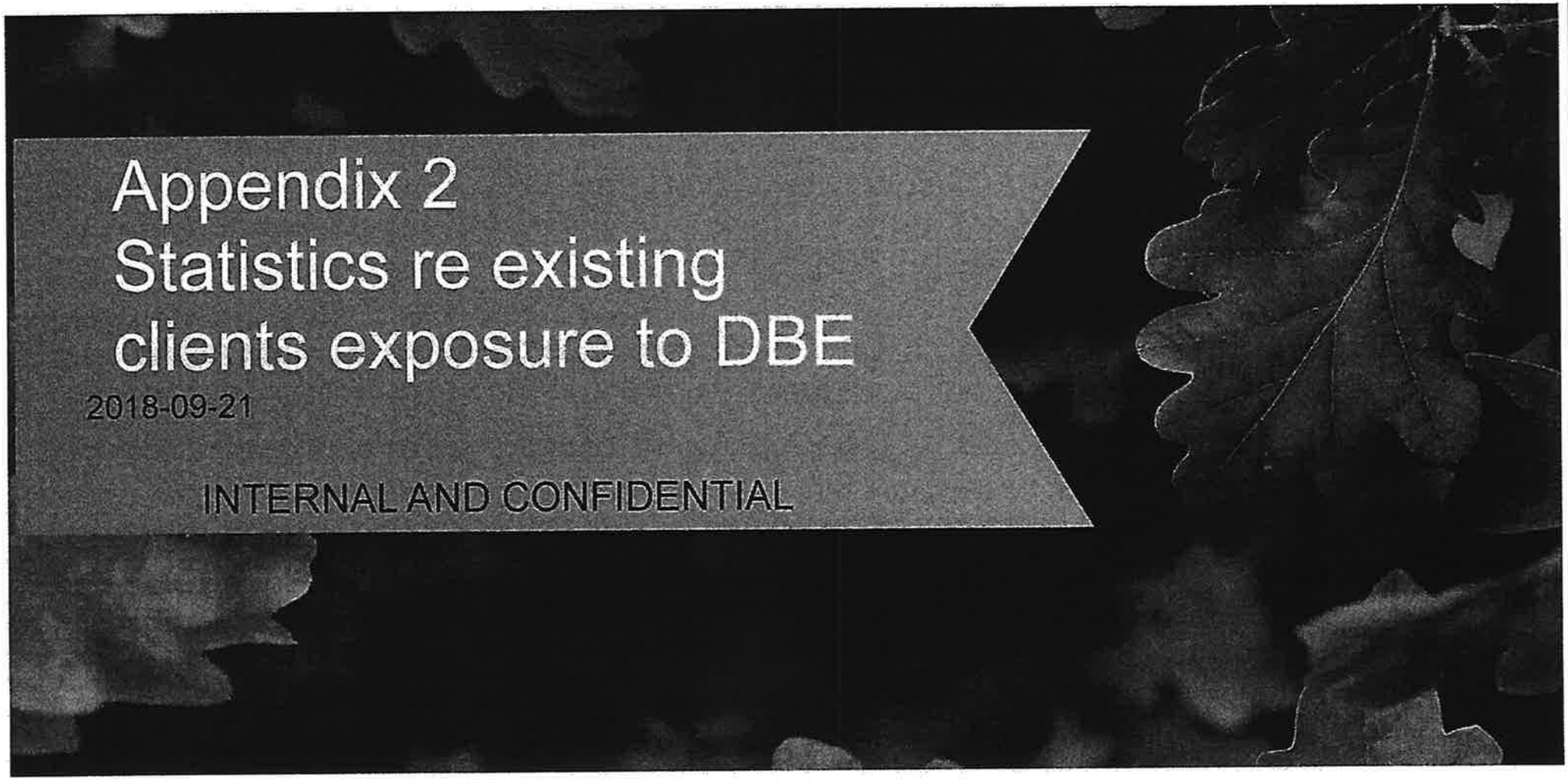

Appendix 2
Statistics re existing clients exposure to DBE

2018-09-21

INTERNAL AND CONFIDENTIAL

Förhör

Signerat av

Signerat datum

Myndighet
Ekobrottsmyndigheten

Enhet
Stockholm FMK

Diarienr
9000-K822-19

Hörd person
Meigas, Helo

Personnummer

Den hörde är	ID Styrkt	Sätt	Ställning till misstänkt - målsägande - vittne
Vittne	Ja	körkort, gilt tom 11.12.2027	

Tolk

Språk

Ytterligare information om anledning till förhör
Hörd med anledning av hennes befattning i Swedbank.

Underrättad om misstanke

Underrättad om rätt till försvarare	Godtar den försvarare som rätten förordnar	Försvarare/ombud önskas	Försvarare/ombud närvarande

Förhörsledare	Förhörsdatum	Förhör påbörjat	Förhör avslutat
Ann-Christin Sandén	2020-06-10	12:15	14:09

Förhörsplats	Typ av förhör	Förhörssätt
EBM, Hantverkargatan 15, Stockholm	RB 23:6	Ljudbandsförhör

Förhörsvittne

Utskrivet av

Involverade personer	Personnummer/Orgnr	Roll
Johansson, Thomas		Ombud

Involverad personal	Funktion
Björn Sandman	Biträdande förhörsledare

Berättelse

Vid förhöret närvarar ombudet advokat Thomas Johansson och tolk Shawn Thane som tolkar förhöret på engelska.

Helo Meigas kallas i förhör för Helo.

Helo informeras om att förundersökningen hon hörs i bland annat gäller Grovt Svindleri med anledning av Swedbanks externa kommunikation angående misstänkt penningtvätt i Baltikum.

Helo informeras om att det kommer ske ljudupptagning av förhöret och att ljudfilen kommer att arkiveras i sin helhet. Hon informeras om att förhörsutskriften kommer att läsas upp löpande under förhöret. Ljudupptagningen kommer att arkiveras i sin helhet.

Helo, advokat Thomas Johansson och tolk Shawn Thane delges att åklagaren fattat beslut om att det är yppandeförbud gällande förhöret, det som förhöret handlar om och det som framkommer vid förhöret. Yppandeförbudet gäller tills att åklagaren meddelar annat.

Helo, advokat Thomas Johansson och tolk Shawn Thane tillfrågas om de har förstått innebörden av yppandeförbud och vad en överträdelse av förbudet kan innebära.
Dem svarar att de har förstått innebörden. Tolk Shawn Thane tillägger att han som tolk alltid har tystnadsplikt.

Befattning hos Swedbank och tidsperiod

Helo tillfrågas när hon började i Swedbank.
Helo säger, det är svårt att komma ihåg. Hon tror det var 2004.

Helo ombeds berätta om sina befattningar hos Swedbank och för vilka tidsperioder hon har haft dem.
I början var hon i Estland och hon började där som Head of Investment Management i 2004. I januari 2008 flyttade hon över till Baltic banking som Chief Operating Officer och Head of HR.

Baltic banking bestod av Estland, Lettland och Litauen.

I september 2009 flyttade hon till Sverige och startade där som Chief Financial Officer (CFO) inom området internationella bankverksamhet. Det omorganiserades sedan till affärsområde Ryssland och Ukraina där hon fortsatte som CFO och blev sedan huvudansvarig för affärsområdet fram till slutet 2013.
Januari 2014 fram till juni 2016 var hon Head of Treasury.
Från juni eller juli 2016 var hon Chief Risk Officer. Hon slutade i Swedbank i december 2019

Helo tillfrågas vilka som har varit hennes närmaste chefer.
Hennes närmaste chef var Priit Poldoia när hon började i Estland. I Baltik Banking var det Erkki Raasuke. När hon kom till Sverige var hennes första chef Annika Wijkström. När hon gick i pension blev det Göran Bronner. När hon startade som CRO (Koncernriskchef) blev det Birgitte Bonnesen.

Helo ombeds berätta vad som ingick i hennes arbetsuppgift som Chief Risk Officer i banken.
Koncernriskchef är i andra linjen och är en kontrollfunktion. Det finns två kontrollfunktioner i andra linjen, den ena är koncernriskchefen och den andra är chefen för Compliance, Regelefterlevnad. Dessa två funktioner delar upp riskområdena mellan sig, det som de behöver kontrollera. I allmänhet är Koncernriskchefen ansvarig för alla risker i banken. Dessutom var hennes ansvarsområden kreditrisker, finansiella risker och operationella risker.

Helo tillfrågas vilken hennes nuvarande befattning är.
Hon har för tillfället inget arbete.

Projekt Clear 2017 (februari – juli 2017)

Helo tillfrågas vad bakgrunden var till att banken startade Projekt Clear.
Bakgrunden till projektet var allt som hände runt Danske Bank i Estland som blev anklagade att ha varit inblandade i penningtvätt. Eftersom Swedbank var den största banken i Estland då var det uppenbart att banken behövde titta själva på om det blivit något fel även för Swedbank i Estland.

Head of Compliance startade en utredning gällande möjliga klienter som möjligen kunde misstänkas för penningtvätt. Den utredningen omvandlades sedan till ett projekt som kom att heta projekt Clear.

Helo ombeds berätta om projekt Clear och vilken funktion hon hade i det projektet.
Birgitte Bonnesen frågade Helo om Helo kunde leda projektet. Eftersom Compliance är en kontrollfunktion inom penningtvätt och att då utreda saker som hade kunnat gå fel inom

samma område skulle om möjligt kunna bli en jävsituation om chefen för Complince skulle leda projektet, därför blev hon tillfrågad och som hon fick som förklaring av Birgitte.

Helo började i stort sett precis när projektet hade startat, efter att man hade identifierat vissa klientgrupper då lämnades projektet över till henne.

Helo tillfrågas vem hon rapporterade till under projektet.
De hade rapporteringsrutin där de skickade statusrapporter till Birgitte Bonnesen. Hon kommer inte ihåg hur ofta det skedde men det var antingen varannan vecka eller en gång i månaden.

Helo tillfrågas om hur länge hon var med i projektet.
Hon kommer inte ihåg exakt men tror det var ungefär i 6 månader.

Helo tillfrågas vad anledningen var till att hon slutade i projektet.
Hon vet inte varför. Det var Birgitte Bonnesens beslut men förutom projektet hade Helo ett heltidsjobb som CRO och kunde kanske inte vara så engagerad i projektet som behövdes på detaljnivå .

Helo tillfrågas vad projektet resulterade i.
Som ett resultat av projektet även under tiden som hon var delaktig i det blev att några av klienterna ansågs misstänkta och det beslutades att de behövde avsluta/stänga kontona med dem.

Helo tillfrågas om hon fortsatte att vara involverad i arbetet med AML och KYC i Baltikum efter det projektet.
Helo säger nej. Hon fick bara ett par rapporter men hon var inte direkt inblandad.

Compliance gjorde sina kvartalsrapporter som också innehöll översyn över Compliance AML-området penningtvätt. Hon fick också en del speciella rapporter som Compliance gjorde när de tittade närmare på en del kundgrupper.

12 juli rapporten 2018
(Fhls ant: Beslag 2019-9000-BG369-1)

Titel: Baltic Banking's exposure mainly related to Danske Bank Estonia Case, daterad 12 juli 2018

Helo tillfrågas om hon tagit del av rapporten och på vilket sätt.
Helo kommer inte ihåg individuella rapporter. Men står hon på rapporten så har hon fått den. Hon minns att hon fick en eller två där det stod på rapporten att hon var mottagare.

Helo tillfrågas om vilka åtgärder banken vidtog med anledning av rapporten.
Om hon kommer ihåg rätt rapport var beslutet som hon förstod att förstå om de kunder man hade hittat om de fortfarande var kunder i banken och i sådana fall skulle förhållandet med de kunderna avslutas.

Tolken ber om fem minuter paus. Förhöret pausar klockan 13:05. Ljudinspelningen stängs av. Förhöret återupptas klockan 13:09 och ljudupptagningen fortsätter.

September rapporten 2018
(Fhls ant: Beslag 2019-9000-BG297-6)

Titel: Follow up on Swedbank's risk exposure in relation to the investigation of ML issues in Danske Bank Estonia, daterad 2018-09-20

Helo tillfrågas om när hon fick ta del av rapporten och av vem hon fick den.
Hon kommer inte ihåg och undrar om hon är mottagare av den. Står hon som mottagare fick hon den när den skickades ut.

Hon kommer inte ihåg men antingen var det från chefen för Compliance eller någon i Cecilia Hernqvist organisation som hon fick den av.

Hon minns inte den här rapporten, precis som hon sagt tidigare fick hon en eller två rapporter men hon minns inte vad som ingick i den andra rapporten.

Kommunikationsplan Q3 2018-10-23

Helo tillfrågas på vilket sätt var hon delaktig i arbetet med kommunikationsplanen för Q3 2018, Budskapsmöten och Rehearsalmöten.

Hon var alltid delaktig vid Rehersalmötena vilket hade att göra med konferenssamtal med analytiker. Det var också ibland separata möten som handlade om intervjuer med journalister men där var hon inte alltid med. Specifikt det här kvartalet minns hon inte om det var separata möten eller inte.

Helo tillfrågas om vem som var ansvarig för hur banken kommunicerade till marknaden och media samband med Q3 2018.
Hon tror inte att det var något speciellt arrangemang just för Q3 2018, inte vad hon visste om. Vid samtliga kvartalsmöten var det chefen för Investerrelation Gregori Karamouzis och kommunikationschef Gabriel Francke Rodau. De två hade ett totalt ansvar för kommunikationen.

Helo tillfrågas om hur banken resonerade hur man skulle kommunicera med marknaden utifrån resultatet av de rapporter som banken själv skrivit, blanda annat 12 juli rapporten 2018 och 20 september rapporten 2018.
Hon minns inte att det ska ha diskuterats alls på de möten där hon var inblandad. Hennes ansvar inom Rehersalmöten var kreditrisk.

Helo tillfrågas om hur hon uppfattade bankens kommunikation med marknaden och media i samband med Q3 2018 gällande hur det sett ut och såg eller sett ut i Baltikum.
Som Helo förstod det fick Birgitte Bonnesen en konkret fråga som hon svarade på. Eftersom Helo inte var inblandad på detaljnivå inom dessa frågor kan Helo inte avgöra huruvida Birgittes svar var vad som förväntades.

Helo tror att ett av budskapen gällande penningtvätt var att banken ville kommunicera till investerarna att Swedbanks affärsmodell inte var det samma som Danske Banks i Estland. Det var något Swedbank vill få fram i deras budskap till investerarna. Hon tror att Swedbank lyckades genom att visa historisk information om marknadsandelar och transaktionsvolymer.

Erling Grimstad

Helo tillfrågas vad anledning var till att banken tog in Erling Grimstad under hösten

2018.
Helo vet inte det, hon var inte inblandad i det beslutet.

Helo mötte honom ett par gånger under tiden som hon var delaktig i Projekt Clear. Det var i samband med att de hade ett par möten och tittade på klientgrupperna som var en del av projektet Clear och om det fanns något misstänkt med dem eller inte.

Helo tillfrågas vad det blev för resultatet av Erling Grimstads arbete åt banken hösten 2018.
Helo vet att han skrev några rapporter som media hänvisade till. Hon vet inte hur hans rapporter användes inom banken eftersom det inte var inom hennes ansvarsområde.

Personal som avslutat sin tjänst i Swedbank Estland

Helo tillfrågas om personal i Swedbank i Baltikum har fått sluta med anledning av oegentligheter, som exempelvis inblandning i misstänkt penningtvätt eller korruption.
Helo var aldrig delaktig i några beslut att be någon inom Swedbank i Baltikum att lämna med anledning av det. Hon vet att några personer som varit inblandade med att arbeta med vissa klienter inom banken har fått lämna banken. Men hon vet inte något om de exakta omständigheterna och på vilket sätt dessa människor har blivit ombedda att lämna banken.

Helo tillfrågas om hon alltid stod på mottagarlistan på rapporter från Compliance som exempelvis rapporterna 12 juli 2018 och 20 september 2018.
Helo svarar nej.

Helo tillfrågas vad anledningen var att hon stod med på mottagarlistan på de här rapporterna.
Helo svarar att hon inte vet.

Helo tillfrågas om när hon fick information om att Erling Grimstad varit in och arbetat i banken 2018.
Helo säger att det var när det rapporterades i media. Helo tillägger att om det inte var så att det stod i någon av de två rapporterna som hon var mottagare för. Erling Grimstad var inblandad redan 2017 och hon vet inte när han började eller slutade, hon kan inte säga vilken tidsperiod det handlade om .

Helo tillfrågas om hon har något att tillägga.
Helo säger nej.

Helo får möjlighet att läsa förhöret och godkänner det efter genomläsningen.

Förhöret avslutas.

Förhör

Myndighet
Ekobrottsmyndigheten

Signerat av

Signerat datum

Enhet
Stockholm FMK

Diarienr
9000-K822-19

Hörd person
Nygren Uppling, Josefine

Personnummer

Den hörde är	ID Styrkt	Sätt	Ställning till misstänkt - målsägande - vittne
Vittne	Ja	SV Körkort giltigt tom 2026-05-12	

Tolk

Språk

Ytterligare information om anledning till förhör
Josefine Uppling hörs med anledning av hennes befattning på Swedbank under 2018 och 2019

Underrättad om misstanke

Underrättad om rätt till försvarare	Godtar den försvarare som rätten förordnar	Försvarare/ombud önskas	Försvarare/ombud närvarande

Förhörsledare	Förhörsdatum	Förhör påbörjat	Förhör avslutat
Björn Sandman	2020-04-21	13:00	13:38

Förhörsplats	Typ av förhör	Förhörssätt
Ekobrottsmyndigheten Stockholm	RB 23:6	Ljudbandsförhör

Förhörsvittne	Utskrivet av
	B.S.

Involverade personer	Personnummer/Orgnr	Roll
Angström, Marcus		Ombud

Involverad personal	Funktion
Ann-Christin Sandén	Biträdande förhörsledare

Berättelse

Josefine Uppling kallas i förhör för Josefine. Vid förhöret närvarar advokat Marcus Angström.

Josefine informeras om att förundersökningen hon hörs i bl.a. gäller Grovt Svindleri med anledning av Swedbanks externa kommunikation angående misstänkt penningtvätt i Baltikum.

Josefine informeras om att det kommer ske ljudupptagning av förhöret och att förhöret kommer att skrivas ut i sammanfattad form. När förhöret är utskrivet får Josefine ta del av det och godkänna det. Ljudupptagningen kommer att arkiveras i sin helhet..

Josefine och advokat Marcus Angström delges att åklagaren fattat beslut om att det är yppandeförbud gällande förhöret, det som förhöret handlar om och det som framkommer vid förhöret. Yppandeförbudet gäller tills att åklagaren meddelar annat.

Josefin och advokat Marcus Angström tillfrågas om de förstått innebörden av yppandeförbud och vad en överträdelse av förbudet kan innebära.

Josefine och advokat Marcus Angström svarar genom att nicka jakande.

Josefine ombeds beskriva sin anställning hos Swedbank, tidsperiod och nuvarande befattning.

Josefine berättar att hon började i slutet av mars 2018 som presschef för Swedbank. Det var hon var i ungefär ett och ett halvt år från mars 2018 till oktober 2019. Då bytte hon roll internt och är sedan oktober 2019 chef för Public Affairs. Det är egentligen "Stake holder-hanteringen", omvärldsrelationer och samhällsengagemang i banken som är ansvarsområden.

Josefine kommer på att hon är på fel årtal och berättar att hon började i mars 2017 i banken och var presschef fram till oktober 2018. Josefin säger att det övriga hon berättat stämmer dock att hon låg ett år fel. Hon bytte sen roll internt, givet att det var en överlappningsperiod mellan att Josefine slutade som presschef och den nya presschefen kom in i mars 2019, så bistod hon kommunikationsenheten fast hon hade bytt roll. Josefin säger att hon var, åtminstone i utkanten av krishanteringen som pågick, även om hon i sin nya roll formellt sett inte längre var presschef från och med oktober året innan.

Tillfrågas om hon jobbade på båda befattningarna ändå, var i båda funktionerna och jobbade?

Ja absolut, svarar Josefine och den sistnämnda befattningen har hon fortfarande.

Josefine ombeds beskriva sin roll och sina arbetsuppgifter som presschef i förhållande till Gabriel Francke Rodaus arbetsuppgifter.

Gabriel var Josefines chef när hon var presschef och när hon bytte roll internt så blev de kollegor och satt i samma ledningsgrupp. I och med att Josefine fortfarande var kvar i och hjälpte till med hanteringen i egenskap som överbryggare mot presschefsrollen var han den hon formellt sett rapporterade till även om hon hade bytt roll internt.

Josefine ombeds beskriva hur deras arbetsuppgifter skiljde sig åt, i stort.

Josefine svarar att på ett enkelt sett kan man säga att Gabriel var ansvarig för kommunikation i egenskap av kommunikationschef för hela koncernen. Josefine säger att hon mer jobbade "handgripligen", Gabriel var strategisk och tog beslut och Josefine utförde dem.

Josefine tillfrågas om inte Gabriel ibland arbetade operativt.

Josefin svarar att Gabriel var "superoperativ" i den rollen också, men ska man särskilja det så var det uppdelningen.

Josefine tillfrågas om hur hennes roll som presschef var i förhållande till Birgitte Bonnesen och den relation de hade.

Josefine berättar att som presschef har man en väldigt nära relation till VD, det är "högt och lågt" och man är rådgivare i alla typer av kommunikationssammanhang. Det är både att Supportera den finansiella kommunikationen vid t.ex. delårsrapporter till det dagliga, strategiska, "vart ska vi synas", "hur ska vi synas", "vad ska vi säga" och "hur ska vi formulera budskapet". Som presschef är man nära koncernledningen rent allmänt. Även om man rapporterar till en kommunikationschef så är det en speciell roll.

Josefin berättar vidare att Gabriel är en väldigt operativ person, han var mycket i den hanteringen och hanterade mycket mediefrågor själv. Josefin säger att de delade på det.

Som presschef har man en nära relation till VD.

Josefine tillfrågas om man som presschef har en nära relation till flera chefer i banken.

Josefine svarar att man kan säga att man har det, ibland vänder man sig direkt till olika chefer och söker information.

Josefine tillfrågas om hur hennes roll var i förhållande till Cecilia Hernqvist.

Just Legal och Compliance har man inte samma nära relation till som presschef eftersom det under normala omständigheter är väldigt sällan att en sådan företrädare förekommer i media. Det är mer en intern kontrollfunktion. Relationen över lag till "Governance-funktionerna" är inte lika nära, så Josefin säger att hon inte hade en lika nära relation till "Compliance-chefen" även om det i krishanteringen blev en mycket tätare hantering. Under normala omständigheter när det inte är kris har man inte en sådan nära relation till "Governance-funktionen".

Josefine tillfrågas om hur den interna kommunikationen inom banken går till, hur når man ut internt.

Som det är organiserat på Swedbank så är det internkommunikationschefen som rapporterar till kommunikationschefen. Det är kommunikationschefen som styr även internkommunikationen, som organisationen ser ut på Swedbank, i alla fall.

Josefine tillfrågas om internkommunikationschefen är en speciell chef som bara arbetar med internkommunikation.
Josefin svarar ja och berättar att den håller i intranätet. Just när man är ett så stort bolag, man är femton tusen i fyra hemmamarknader så går det ut rätt så mycket tid att få ut information. Det är en särskild befattning med ett team som sköter den typen av hantering men så klart i någon sorts "linjering" med Presschef, Webbchef, kommunikationschef och produktkommunikationschef till exempel.

Josefine ombeds beskriva hur den externa kommunikationen man har med t.ex. press fungerar, hör alltid pressen av sig till banken eller kontaktar banken själva pressen när banken vill ha ut budskap.

Josefine berättar att det är "både och". Generellt när det är ett stort noterat börsbolag, som Swedbank är, är det ett väldigt hårt tryck under normala omständigheter på en pressavdelning. Det är verkligen "högt och lågt", alltifrån någon som undrar varför banken stängt bankfacken i något kontor i Småland till någon som undrar hur bolåneräntorna kommer att påverkas av "den här" omvärldsfaktorn. Rent allmänt vill Josefine säga att det går till så att man hanterar framförallt reaktiva frågor från journalister och från omvärlden rent allmänt. Det händer självklart också att banken själva har ett budskap, något område man vill positionera sig inom, då kontaktar journalister direkt. Man kontaktar också journalister för att man upprätthåller en relation till dem. Både proaktivt och reaktivt men övervikt på reaktivt.

Josefine tillfrågas om det reaktiva arbetssättet även är dominerande vid kvartalsrapporter.

Josefine berättar att vid kvartalsrapporter har banken en tydlig sak som ska ut, den publiceras enligt rådande regelverk, vid viss tidpunkt. Siffrorna är "jätteviktiga" mot marknaden och mot analytikerna. Man vill oftast rama in det med någon sorts budskap som man sätter själv.

Ex. "Det här kvartalet, här har vi siffrorna hur ska man förstå de här siffrorna, jo man ska förstå att det går bra för Sverige och då går det bra för Swedbank, eller bostadsmarknaden i Sverige är stark, den är svagare i Lettland." Man försöker sätta en bild, så att man inte bara skjuter ut siffrorna. Man ska hänga upp dem på någonting helt enkelt.

Det är skillnad på den finansiella kommunikationen så klart och det man kommunicerar till media som gemene man ska ta del av.

Josefine tillfrågas om journalisterna skickar in sina frågor i förhand när de hör av sig för en intervju.

Josefine svarar att det är väldigt olika. I den organisationen som de har på Swedbank säger Josefine att man aldrig någonsin tar några egna beslut, man bollar alltid fram och tillbaka med en kollega *(Kollega på kommunikationsavdelningen/kommunikationschef, förtydligande vid genomläsning 2020-05-18).* Om de exempelvis får en proaktiv förfrågan, de vill prata om ett visst ämne med en viss företrädare för banken, så funderar man dels på, vad de egentligen vill, vad är det man försöker hitta. Hur kan vi komma ut i den här frågan bra, är det någonting vi vill prata om över huvud taget. Är det bra timing, vart ligger vi i kvartalet, ska vi prata om det här. När man har resonerat om det, så kontaktar man internt den person som de vill prata med.

Är det Vd så är det klart att man gör väldigt stora förberedelser givet att det kan vara potentiellt marknadspåverkande, man får hela tiden fundera på hur man uttrycker sig och om vad. Då ber man om frågorna i förväg. Som regel så låter man inte en Vd ställa upp i en intervju om man inte har fått frågorna i förväg. Sen är ju det aldrig någon garanti, det kan ju komma vilka frågor som helst och då får man hantera det "vid sittande bord". Man försöker göra så mycket förberedelser som möjligt.

Josefine tillfrågas om de kan besvara en del frågor själva som kommer in från pressen.

Josefine svarar att man ofta gör det men inte helt själv. Man jobbar, i alla fall som de gör på Swedbank, som presschef jobbade Josefine väldigt nära kommunikationschefen och också nära den talesperson eller den aktuella företrädaren för banken. Det hör verkligen till undantagen att man skickar ett svar som inte är förankrat, med minst ett par tre personer, internt.

Josefine tillfrågas om det utifrån frågeställningen framgår vem som svarar.
Josefine svarar, Ja, att det är så det fungerar. Hon som presschef kan skriva att "det här citatet kommer från Birgitte Bonnesen", fast det är Josefine som skickar citatet.

Josefine tillfrågas om hur det citatet då är förankrat med Birgitte Bonnesen
Josefine svarar att det alltid är förankrat till hundra procent, och oftast via en mejlslinga så att hon har sett exakt formulering.

Josefine tillfrågas om vilken roll hon hade i förhållande till Birgitte Bonnesen vid intervjuerna.

Josefine svarar, -Vilka intervjuer?

Förhörsledaren; hennes intervjuer i media, Tv

Josefine svarar frågande, I någon sorts allmän mening?

Förhörsledaren förtydligar att vi har pratat om relationen, till Birgitte, hur gick de

intervjuerna till?

Josefine frågar, Rent praktiskt?

Förhörsledaren säger, Ja.

Josefine berättar att antingen var det en telefonintervju eller en fysisk intervju. Var det en telefonintervju var det alltid någon med i rummet. Josefine säger att hon och Gabriel, kommunikationschefen, var en ganska vanlig konstellation. Var det en fysisk intervju så var de också med i rummet, när intervjuen gjordes. De var alltid med, en Vd gör aldrig någonsin en intervju på egen hand.

Hösten 2018 hade man den 23 oktober, Q3 rapporten, tidigare under sommaren och tidiga hösten var det mycket skriverier om Danske Bank, i media. Josefine tillfrågas om Josefine var insatt i det arbete banken gjorde under 2018, hur man jobbade och förhöll sig till Danske Bank.

Josefine svarar, Nej, det kan jag inte säga att jag var.

Josefine tillfrågas om hur hon gör när det kommer speciella frågeställningar, som t.ex. penningtvätt eller "Non Resident-kunder", för att kunna svara på frågorna.

Josefine berättar att det är som hon tidigare beskrivit, att det går en "remissrunda" i banken. Som när det började dyka upp sådana frågor under hösten så gick de i en remissrunda, minst till Compliance-chefen och till kommunikationschefen, tidigare Baltikumchefen var nog ofta med i en sådan, kanske tidigare chefsjuristen också, och Vd så klart. Alltid i en runda, med de "yttersta experterna" i banken, på den typen av frågor.

Josefine tillfrågas om man inte satt själv med några färdiga "frågor och svar".

Josefine svarar, Nej, men man tar fram ett material så klart, om det är någonting man får mycket frågor om, men det är aldrig någonsin så att man skickar ett svar som inte är förankrat internt. Där är det ganska vanligt att en företrädare för banken går in och verkligen pekar på ord och "ta bort det där ordet, skriv så här istället det här blir bättre, det här förstår man bättre". Det är verkligen ett "hands on-jobb" som många är inblandade i.

Josefine tillfrågas om vem hon skulle säga var den sista som godkände en sådan typ av fråga som gick på remissrunda. Vem godkänner den slutgiltiga produkten, själva svaret på frågan.

Josefine svarar att det var helt beroende på vad det var för fråga och vilket område.

Josefine tillfrågas om frågan inte gick rundan igen när man kommit fram till ngt.

Josefine svarar, Nej.

Josefine tillfrågas om vem frågan då gick till.

Josefine svarar att det var till någon i koncernledningen som var ytterst ansvarig för den fråga det gällde. Det fanns ingen "gängse slutstation", varje gång, det berodde på vad det var för fråga. Josefine säger att hon pratar om hur jobbet går till under normala omständigheter men också hur det går till när det "hettar till" i någon fråga, arbetssättet ändras inte, för den sakens skull.

Josefine tillfrågas om hur man börjar förbereda sig inför en kvartalsrapport, om man tar hösten 2018 som exempel.

Josefine svarar "att man alltid förbereder sig för kvartalsrapporter", i samma ögonblick man stänger en så börjar man jobba med nästa. Det handlar mycket om att det är ett antal sittningar med en ganska begränsad grupp, Investor Relations, Press, Kommunikation, Treasury, CFO, Vd och så klart Finanschef, där man börjar få ett första estimat kanske en och en halv månad innan rapporten. Hur kommer siffrorna se ut, sen blir det mer och mer specifikt ju närmare man kommer. När man börjar landa i vad man har för typ av resultat så börjar man också bygga kommunikationen kring resultatet. Man följer hela tiden också vad som händer i omvärlden, vad är hett i media, vad tror vi att vi kommer få för frågor, kommer våra budskap att landa. Ett par veckor innan, veckan innan, spikar man vad man kommer att säga och fokusera på givet vad siffrorna säger.

Förhörsledare informerar Josefine om att de tänker visa ett par mejl för henne som de har frågor kring. Den 6:e september 2018 skriver och skickar Jan Almgren på SVD, ett mejl till banken där han säger att han gärna vill ha en intervju och skriver följande;

"Jag kommer att ringa under förmiddagen och fråga om penningtvätt i Estland och Baltikum, vill bara ge en heads up på det så att du hinner förbereda dig eventuellt. Här kommer frågorna jag kommer att ställa;

-Har ni haft problem med misstänkt penningtvätt i Estland och Baltikum?

-Har ni fått synpunkter eller kritik från FI angående penningtvätt eller hantering av penningtvättsfrågor?

-Pågår en dialog med FI kring detta?

-Föranleder händelserna i Danske Bank er på något sätt att vidta åtgärder kopplat till penningtvätt?

Hörs snart.

Bästa, Jan

Josefine ombeds att titta på mejlet med Jan Almgrens fråga och det svar som kommer.

Josefine berättar att svaret går till "remisslingan" som hon tidigare berättade om. Josefine säger att det är en ganska typisk "remisslinga".

Josefine tillfrågas om svaret som kommer från henne och bl.a. är adresserat till Birgitte Bonnesen, svaret som de på pressavdelningen gör om det har varit ute på en remisslinga.

Josefine berättar att som hon tidigare nämnde, när det dyker upp frågor, man samlar frågor och svar så att man har något att utgå ifrån. Det här är något som de så klart diskuterade under hösten och det är ett typiskt resultat av en sådan dialog. Josefine säger att man skickar väldigt många mejl och kommer inte exakt ihåg men skulle säga i allmän mening.

Josefine informeras att det var det förhörsledaren ville klarlägga då det i mejlet skulle kunna se ut som Josefine har skrivit det, men att det varit ute på en remisslinga.

Josefine instämmer.

Josefine tillfrågas om det oftast är hon som startar remisslingan då journalister oftast vänder sig till henne först. Josefine svarar att så kan det vara. Men det kan också vara så att de vänder sig till någon annan först. Om man får en fråga som presschef på det där sättet så, som de jobbar så hade Gabriel och Josefine haft en dialog och gått igenom, nu har vi fått de här frågorna, vad tänker vi, vad ska vi svara, då hade de diskuterat, kanske stått vid datorn och skrivit ihop och sen skickar de tillsammans.

Josefine tillfrågas om hon och Gabriel då skulle kunna komma med ett förslag.

Josefine svarar, Ja absolut, så gör man ofta, för att spara tid åt ledningen, "det är ju därför man är anställd som presschef", att man komma med ett förslag. Det är väldigt vanligt att man får ett motförslag, att det till slut blir någon variant.

Förhörledaren informerar om att han har ett mejl till. Dagen efter kommer en ny fråga och då frågar man om man har några "Non Resident-kunder" i Swedbanks Baltiska verksamhet, framför allt i Estland.

Förhörledaren visar mejlet och frågar om det har behandlats på samma sätt och gått i "remisslingan".

Josefine svarar, Exakt och berättar att det är bankens tidigare Baltikumchef som svarar. Josefine berättar att det här var den hållningen och den kunskapen som hon hade hur saker och ting förhöll sig.

Mejlet var daterat den 6:e september och Josefine tillfrågas om det var något speciellt som hade hänt som föranledde att dessa frågor började komma in till banken.

Josefine läser mejlet igen och svarar att hon faktiskt inte kan minnas, vad det föranleddes av. Josefine tillägger att det låter som en sådan typisk fråga banken kan få in och att det vid den här tiden var ett väldigt stort intresse, "av förklarliga skäl", kring Danske Bank. Alla banker fick den här typen av frågor.

Josefine tillfrågas om den "tidigare Baltikumchefen" och vem det var hon åsyftade.

Josefine svarar Charlotte Elsnitz.

Josefine tillfrågas om "remisslingan" som frågorna skickades runt på. Var det så att man ibland träffades allihop för att klargöra svaren på frågorna.

Josefine svarar, Absolut och berättar att man oftast sitter i samma hus så det är inte allting som sker på mejl heller. Träffar man på någon så löser man det, man sitter två i ett rum och "snackar ihop sig".

Josefine tillfrågas om de träffades allihop för remissomgången, de som ligger i mejlslingan, istället för att skicka ut det på mejlslinga, kunde det vara så att man träffades på ett möte för att gå igenom frågor från en journalist.

Josefine svarar att det var ovanligt. Det skedde av enkla skäl på mejl, det är snabbare. Inga stormöten, det var mer om man hade ett annat möte och fick tillfället att fråga vad ngn annan tyckte om de inkomna frågorna.

Josefine tillfrågas om vad man tar upp på "Budskapsmötena" och "Rehearsalmötena".

Josefine berättar att man börjar någonstans med resultatet då det är det som kommer att vägleda hur man bygger på, den finansiella och mediakommunikationen kring rapporten. I början av en sådan process är det så klart väldigt siffertungt. Man försöker landa i de olika affärsområdena, hur det går, vad har vi för siffror. Den andra halvan i processen så är det mycket budskapsdiskussion och den sker ju enligt "vanlig ordning" som de jobbar på Swedbank.

Josefine tillfrågas om "Budskapsmötena" och "Rehearsalmötena" enbart är till för kvartalsraporterna.

Josefine svarar, Ja.

Josefine tillfrågas om de mötena då inte har med frågorna från media att göra.

Josefine svarar, Nej och säger sedan att det är klart att när det var som "de levde i, något akut krisläge" under väldigt lång tid, går det inte att utesluta att de träffades någon gång och pratade budskap, under den tiden, men inte kring någon "explicit del" som stack ut.

22:a oktober 2018 finns det en "Agenda Reporting Day". I agendan finns det en notering Svenska Dagbladet/Birgitta Forsberg, kl.13:15-13:30 och inom parentes; (focus AML/Baltikum). Var det något speciellt med det, hade Birgitta Forsberg några speciella frågor inför det mötet.

Josefine svarar, Nej och att det var liknande frågor som de fått från Svenska Dagbladet genom hennes kollega, Jan Almgren tidigare. Så här ser i princip dagen ut vid alla kvartalsrapporter. Just den här gången var det ett extra stort medieintresse. Det är inte varje kvartalsrapport som både Svenska Dagbladets krönikör vill ha intervju och SVT kommer och vill sända. Vi önskar att de skulle vilja det, även när det var andra omständigheter. Det var extra hårt tryck vid den här, annars var det "inget särskilt".

Frågan uppkom då det i Agendan stod att det var speciellt focus på AML Baltikum, var det mer en "reminder" att ni själva hade fått frågor om det?

Josefine berättar att det var Birgitta Forsberg som önskat och sagt att "jag vill gärna ha en intervju i samband med kvartalsrapporten, och jag vill prata om AML."

Josefine tillfrågas om man där visste vilka frågor som skulle ställas, om det var föranmält.

Josefine svarar att hon inte vet, hon minns inte om hon hade skickat några frågor.

Josefine informeras om att hon kommer förevisas ett mejl som hon har skickat till ledningsgruppen, daterat 2018-10-23, kl.19.55.

God kväll, vi kan konstatera att budskapen kring rapporten landat väl i samtliga medier.
Utöver nedan medverkade Birgitte i SVT Rapport kl.19.30 – lugnt, förtroendeingivande och med tydliga budskap i AML-frågan. Se tidigare mail för artiklar om rapporten i Baltikum – även där bra genomslag med rätt fokus.

Josefine tillfrågas om hon kan utveckla att "hennes budskap landade väl" i media.

Josefine svarar att det här är en typisk sak som man säger när man mejlar ledningsgruppen

efter en kvartalsrapport, om inte något har stuckit ut eller har varit konstigt vill man någonstans bekräfta att det blev som de hade tänkt sig och att de fick ut de budskap som det var tänkt.

Josefine tillfrågas om andra stycket "lugnt, förtroendeingivande" och vad det mer stod.

Josefine konstaterar att det var en dålig analys som hon gjorde vid det tillfället, och säger "men nu vet vi saker vi inte visste då", "det var känslan då i alla fall".

Josefine tillfrågas om man gör det här efter varje kvartalsrapport.

Josefine svarar, Ja och att det är helt i linje med hur det går till varje gång, det landade som vi hade tänkt oss, de intervjuer vi hade bokat blev som vi hade tänkt.

Josefine tillfrågas om det som kommunicerades ut i samband med kvartalsrapporten, kände Josefine till någon annan information än den som delgavs via media.

Josefine svarar, Nej, det gjorde hon inte.

Josefine tillfrågas om hon fick ta del av det utredningsarbete som banken bedrev, rapporter som till exempel gäller exponeringen mot Danske Bank, misstänkt penningtvätt.

Josefine svarar, Nej och berättar att den rapport som har kallats för "Grimstadrapporten", den hörde Josefine talas om för första gången när hon läste om den i Dagens Industri. Josefine hade aldrig sett eller hört talas om något sådant utredningsarbete.

Erlings Rapport kom efter Q3-rapporten, någon gång i december 2018. I september hade banken gjort en egen rapport. Josefine tillfrågas om hon tagit del av resultaten i den.

Josefine svarar, Nej hon hade inte sett en rapport i sin helhet. Hon visste såklart att de såklart tittade på sina siffror och att det pågick ett arbete med att gå igenom hur det såg ut, att man ville dubbel kontrollera eftersom det var så mycket uppmärksamhet kring Danske Bank. Men hon hade inte sett någon rapport.

Josefine tillfrågas om vad hon då hade för kännedom/kunskap om de kunder som Danske Bank hade och motsvarande om de kunderna fanns i Swedbank.

Josefine svarar att hon tycker det speglas väldigt bra i det citat som hon föreslog i något av mejlen *(fhls ant: Josefine syftar på ett av de mejl som hon blivit visad vid förhöret).* Hennes kännedom var att de i princip inte hade sådana kunder och att man hade hanterat det man hade hittat. Det var den uppfattningen som hon hade vid den tidpunkten.

Det är en fråga som återkommer i väldigt många svar att man har tittat på ett antal kunder som har nämnts i media och dem är inte kunder hos banken. Josefine tillfrågas om man hade något resonemang i ledningsgruppen om de här kunderna som var en "liten klick".

Josefine svarar, Inte som hon var involverad i. Hon tror att det var väldigt mycket den där "lilla klicken kunder" som hade just en koppling till Danske Bank, det var dem som det mycket handlade om i deras värld, så som hon uppfattade det när de skulle "bygga" kommunikation. Men däremot uppfattades det inte så externt ifrån överhuvudtaget *(Josefines*

uppfattning är att det inte uppfattades det så externt, istället uppfattades det som att det gällde hela kundbasen, förtydligand 2020-05-18 vid genomläsning.)

Josefine tillfrågas hur hon menar att det "inte uppfattades externt".

Josefine svarar, "Det uppfattades ju som att vi sa att vi som den enda banken på hela jordklotet inte har några problem med penningtvätt" och att "Vi inte har liksom några high risk non-residentkunder och så var ju inte fallet varken då eller nu".

Numerären som man jämförde med, med Danske Bank, de 6-8 kunderna som banken hade tittat på.

Josefine svarar att hon inte precis kan svara på hur de avgränsade det, hon vet inte. Hon vet att det var den "lilla klicken" kunder som de kom att handla mycket om och att det uppfattades på ett annat sätt men hon var inte "i hanteringen" internt på det sättet.

Förhöret avslutas klockan 13:38

Genomläsning av det utskrivna förhöret

Måndagen den 18 maj 2020 klockan 13.10-13.40 var Josefine Uppling, tillsammans med advokat Markus Angström hos EBM och läste igenom förhöret. Förhöret godkänt efter ett par förtydliganden som dokumenterades i förhörsutskriften.

Bilaga

Mejl visade vid förhöret

Bilaga till Förhör 2020-04-21 13:00, diarienr 9000-K822-19

Beskrivning

Mejl från beslag 2019-9000-BG294.

From: Josefine Uppling <josefine.uppling@swedbank.com>
Sent: 2018-09-06 08:59:17 +0000
To: Birgitte Bonnesen <birgitte.bonnesen@swedbank.se>; Charlotte Eisnitz <charlotte.eisnitz@swedbank.com>
CC: Anders Karlsson <anders.karlsson@swedbank.com>; Gregori Karamouzis <gregori.karamouzis@swedbank.com>; Cecilia Hernqvist <cecilia.hernqvist@swedbank.com>; Gabriel Francke Rodau <gabriel.francke.rodau@swedbank.com>
Subject: Frågor från SvD om AML i Estand/Baltikum

Hej!

Se frågor från Jan Almgren/SvD nedan

Föreslår en allmän kommentar som svar på frågorna:

"Swedbank har effektiva interna processer och rutiner för att motverka penningtvätt, och utvecklar ständigt dessa. Vi lägger stora resurser på att säkerställa att vi följer rådande regelverk på alla våra hemmamarknader och har löpande dialog med relevanta myndigheter. I enlighet med våra interna rutiner och rådande regelverk rapporterar vi alltid misstänkt aktivitet till relevant myndighet."

Synpunkter eller något vi vill ta bort/lägga till?

Tack på förhand

/J

Från: Jan Almgren [mailto:teo.m.a@icloud.com]

Skickat: den 6 september 2018 09:17

Till: Josefine Uppling

Ämne: Danske

Hej Josefine,

Hoppas allt är bra med dig!

Jag kommer ringa under fm och fråga om penningtvätt i Estland o Baltikum - vill bara ge en heads up på det så du hinner förbereda dig ev. Här frågor jag kommer ställa:

- har ni haft några problem med misstänkt penningtvätt i Estland o Baltikum
- Har ni fått synpunkter eller kritik fr FI ang penningtvätt eller hantering av penningtvättfrågor ?
- Pågår en dialog med FI kring detta?
- Föranleder händelserna i Danske bank er på nåt sätt att vidta åtgärder kopplat till penningtvättt/

Hörs snart.

Bästa,
Jan

Message Headers:

Received: from SRV63090.fspa.myntet.se (10.8.33.64) by SRV62320.fspa.myntet.se (10.8.33.63) with Microsoft SMTP Server (TLS) id 15.0.1365.1 via Mailbox Transport; Thu, 6 Sep 2018 10:59:18 +0200
Received: from SRV63094.fspa.myntet.se (10.8.33.66) by SRV63090.fspa.myntet.se (10.8.33.64) with Microsoft SMTP Server (TLS) id 15.0.1365.1; Thu, 6 Sep 2018 10:59:18 +0200
Received: from SRV63094.fspa.myntet.se ([fe80::2423:cea:ae93:372f]) by SRV63094.fspa.myntet.se ([fe80::2423:cea:ae93:372f%21]) with mapi id 15.00.1365.000; Thu, 6 Sep 2018 10:59:17 +0200

From: Josefine Uppling <josefine.uppling@swedbank.com>
Sent: 2018-09-07 11:51:57 +0000
To: Birgitte Bonnesen <birgitte.bonnesen@swedbank.se>
CC: Charlotte Elsnitz <charlotte.elsnitz@swedbank.com>; Cecilia Hernqvist <cecilia.hernqvist@swedbank.com>; Gabriel Francke Rodau <gabriel.francke.rodau@swedbank.com>; Gregori Karamouzis <gregori.karamouzis@swedbank.com>; Anders Karlsson <anders.karlsson@swedbank.com>
Subject: VB: SV: SvD fortsätter ställa frågor

Hej!

Se nedan –vi har fått frågor från SvD om non-residentials i Baltikum och tillsammans med Charlotte, Cecilia och Gabriel landat i att vi vill svara nedan, ok?

Har ni non-residential kunder i Swedbanks baltiska verksamhet, framförallt i Estland?

Vi har i princip inte några non residential-kunder i vår baltiska verksamhet. Grundprincipen för vår verksamhet i alla hemmamarknader är att våra kunder ska vara hemmahörande i- eller bedriva verksamhet med tydlig koppling till respektive land, det hänger ihop med den tydliga lågriskprofil vi har som lokal retail-bank.

(Utöver detta har vi avsatt tid för att prata ihop oss – Coms, Compliance och IR - om budskap kring AML i god tid innan rapporten)

/J

Från: Charlotte Elsnitz
Skickat: den 7 september 2018 13:40
Till: Josefine Uppling; Cecilia Hernqvist
Kopia: Gabriel Francke Rodau
Ämne: RE: SV: SvD fortsätter ställa frågor

Jag har nu pratat med Cecilia en vända och håller med att det är ett bra och balanserat svar. Jag skulle föreslå att ni vänder det med Birgitte.

//Charlotte

Message Headers:

Received: from SRV62318.fspa.myntet.se (10.8.33.61) by SRV62317.fspa.myntet.se (10.8.31.63) with Microsoft SMTP Server (TLS) id 15.0.1365.1 via Mailbox Transport; Fri, 7 Sep 2018 13:51:57 +0200
Received: from SRV63094.fspa.myntet.se (10.8.33.66) by SRV62318.fspa.myntet.se (10.8.33.61) with Microsoft SMTP Server (TLS) id 15.0.1365.1; Fri, 7 Sep 2018 13:51:57 +0200
Received: from SRV63094.fspa.myntet.se ([fe80::2423:cea:ae93:372f]) by SRV63094.fspa.myntet.se ([fe80::2423:cea:ae93:372f%21]) with mapi id 15.00.1365.000; Fri, 7 Sep 2018 13:51:57 +0200
Content-Type: application/ms-tnef; name="winmail.dat"
Content-Transfer-Encoding: binary
From: Josefine Uppling <josefine.uppling@swedbank.com>
To: Birgitte Bonnesen <birgitte.bonnesen@swedbank.se>
CC: Charlotte Elsnitz <charlotte.elsnitz@swedbank.com>, Cecilia Hernqvist <cecilia.hernqvist@swedbank.com>, Gabriel Francke Rodau <gabriel.francke.rodau@swedbank.com>, Gregori Karamouzis <gregori.karamouzis@swedbank.com>, Anders Karlsson <anders.karlsson@swedbank.com>
Subject: VB: SV: SvD fortsätter ställa frågor
Thread-Topic: SV: SvD fortsätter ställa frågor
Thread-Index: AdRGh30ExJUhT7LLRlWGnrTH3z/FWAAAW93gAAAqY1D//+QZgP//0SnQ//+Jp0D//xHAEA==
Importance: high
X-Priority: 1
Date: Fri, 7 Sep 2018 13:51:57 +0200
Message-ID: <dbe2e355a6a74c4c9705c19879debfe3@SRV63094.fspa.myntet.se>
References: <b5ad2d8996c44fc6ac445b76cd9e795f@SRV63094.fspa.myntet.se> <1acccc32bc17146bcb50f28b1fa50a750@SRV62317.fspa.myntet.se>,<7a84d87cbc7444fb8992e181895677b1@SRV63094.fs <6CF14FE6-6E3A-421C-9B27-97787F605567@swedbank.com> <beb535a0e2054afbb86f0194debcbef4@SRV63094.fspa.myntet.se> <d0572da28c0847a1ab3aaaf8973004ec@SRV62317.fspa.myntet.se>
In-Reply-To: <d0572da28c0847a1ab3aaaf8973004ec@SRV62317.fspa.myntet.se>
Accept-Language: en-US
Content-Language: sv-SE
X-MS-Has-Attach:
X-MS-Exchange-Organization-SCL: -1
X-MS-TNEF-Correlator: <dbe2e355a6a74c4c9705c19879debfe3@SRV63094.fspa.myntet.se>
MIME-Version: 1.0
X-MS-Exchange-Transport-FromEntityHeader: Hosted
X-MS-Exchange-Organization-MessageDirectionality: Originating
X-MS-Exchange-Organization-AuthSource: SRV63094.fspa.myntet.se
X-MS-Exchange-Organization-AuthAs: Internal
X-MS-Exchange-Organization-AuthMechanism: 04
X-Originating-IP: [10.8.33.5]

Swedbank

Agenda Reporting Day Q3 2018

22 October, 2018

Tuesday 23 October, 2018			
Activity (Responsible)	**Venue**	**Time**	**Material**
Interview Sveriges Radio Ekot (GFR, JU) BB Anders Wennersten	Bersån 3	07.00-07.10	Media Story, QA/media messages
Newswires telco (GFR, JU) BB Bloomberg, Niklas Magnusson TT, Olle Lindström Reuters, Johan Ahlander Direkt, Malcolm Rothmaier	Bersån 3 +46 (0)8 22 90 90 Chair code: 335219 Participant code: 815679	07.15-7.30	Media Story
Make up BB	Studio 3B	7.35-7.45	
Interview for Swedbank Play BB	Outside studio Nav 3B BB	7.45-7.55	Internal message
CNBC link-up (GFR, JU) BB	Studio Nav 3B	8.00-8.10	Media Story, QA/media messages
Analyst conference call (GK) BB, AK, HM	Bersån 10 +44-203 364 5374 +46-8 505 564 74	8.30-9.30	IR ppt
Media interviews (GFR, JU) BB TT, Olle Lindström, kl 9.50-10.00 DI, Martin Rex, kl 10.05-10.15 DN, Dan Lucas, kl 10.15-10.25	Bersån 3	9.50-10.15	Media Story, QA/media messages
Internal presentation (GFR, JU) BB, AK	Eken	10.30-11.00	Ppt internal presentation
Transport to Regeringsgatan		11.20	
Lunch with investestors/analytics BB, AK, HM, GK	Regeringsgatan 30-32, elevator B, 5th floor, Vaxholm	12.00 – 13.00	IR ppt
Media interviews (GFR, JU) BB * SvD/Birgitta Forsberg, kl 13:15-13:30 (focus AML/Baltikum) * SVT/Kristina Lagerström (camera), kl 13:30-13:40	Regeringsgatan 30-32, elevator B, 5th floor, Arholma and Ljusterö	13.05-13.55	Media Story, QA/media messages
Sparbankerna conference call BB, JS	Regeringsgatan 30-32, +46 (0)8 22 90 90 Chair code: 223640 Participant code: 325504	14.00-14.10	First page in Q-report
Equity investors meeting BB, MM	Regeringsgatan 30-32, elevator B, 5th floor	14.15-17.00	IR ppt

AK = Anders Karlsson
BB = Birgitte Bonnesen
GFR = Gabriel Francke Rodau
GK = Gregori Karamouzis
HM = Helo Meigas
JU = Josefine Uppling
JS = Johan Smedman
MM = Mattias Mauritzon

Övriga rapporterande bolag 23/10: Sandvik, SAAB, Alfa Laval, MTG, Millicom

From: Anette Ringius <anette.ringius@swedbank.se>
Sent: 2018-10-22 12:01:28 +0000
To: Josefine Uppling <josefine.uppling@swedbank.com>
Subject: SV: SV: SV: SV: SV: Intervju med Swedbanks vd Birgitte Bonnesen 23 oktober
Attachments: 181022 Agenda Reporting Day Q3_.docx

Rum är också bokade på Regeringsgatan (tog en stund att övertyga receptionspersonalen...)

Arholma och Ljusterö.

//Anette

Anette Ringius

Press Contact, Press Office

Group Communication

Swedbank AB (publ)

SE-105 34 Stockholm

Tel: +46 (0)70 529 24 76

Från: Josefine Uppling
Skickat: den 22 oktober 2018 13:42
Till: Anette Ringius
Ämne: Re: SV: SV: SV: SV: Intervju med Swedbanks vd Birgitte Bonnesen 23 oktober

Topp tack!

Josefine Uppling

Presschef/Group Press Officer

Swedbank

+46 76 114 54 21

josefine.uppling@swedbank.com

22 okt. 2018 kl. 13:36 skrev Anette Ringius <anette.ringius@swedbank.se>:

> Okl
>
> Ny version kommer strax.
>
> **Anette Ringius**
>
> Press Contact, Press Office
>
> Group Communication
>
> Swedbank AB (publ)
>
> SE-105 34 Stockholm
>
> Tel: +46 (0)70 529 24 76
>
> **Från:** Josefine Uppling
> **Skickat:** den 22 oktober 2018 13:32
> **Till:** Anette Ringius
> **Ämne:** Fwd: SV: SV: SV: Intervju med Swedbanks vd Birgitte Bonnesen 23 oktober
>
> Ytterligare uppdatering
>
> DN/Dan Lucas 10:15-10:25
>
> Thx
>
> Josefine Uppling
>
> Presschef/Group Press Officer

Swedbank

+46 76 114 54 21

josefine.uppling@swedbank.com

Vidarebefordrat brev:

Från: Josefine Uppling <josefine.uppling@swedbank.com>
Datum: 22 oktober 2018 12:07:45 CEST
Till: Anette Ringius <anette.ringius@swedbank.se>
Ämne: SV: SV: SV: Intervju med Swedbanks vd Birgitte Bonnesen 23 oktober

Toppen tack!

Vi behöver också uppdatera agendan m följande:

13:15-13:30 SvD/Birgitta Forsberg (fysisk intervju - fokus AML/Baltikum)

13:30-13:40 SVT/Kristina Lagerström (filmad)

Både ovanstående sker i city, så vore toppen om du har möjlighet att kolla m Kepler/Hamngatan om vi kan boka två extra rum dessa tider (SVT måste hinna sätta upp ljus osv innan intervjun så de behöver eget rum)

Stort tak på förhand! Skicker du ny agenda när du uppdaterat?

/J

Från: Anette Ringius
Skickat: den 22 oktober 2018 10:43
Till: Josefine Uppling
Ämne: Fwd: SV: SV: Intervju med Swedbanks vd Birgitte Bonnesen 23 oktober

Fyi.

Har sagt att det självklart är ok att höras efter lunch.

//Anette

Vänliga hälsningar

Anette Ringius

Presskontakt

Swedbank AB

105 34 Stockholm

Vidarebefordrat brev:

Från: Anders Billing <anders.billing@sr.se>
Datum: 22 oktober 2018 10:27:48 CEST
Till: "anette.ringius@swedbank.se" <anette.ringius@swedbank.se>
Ämne: SV: SV: Intervju med Swedbanks vd Birgitte Bonnesen 23 oktober

Hej!

Preliminärt är det Anders Wennersten, men det kan bli så att vi måste ta det på telefon. Men borde veta strax efter lunchtid, ok om jag återkommer då?

Anders

Från: anette.ringius@swedbank.se [mailto:anette.ringius@swedbank.se]
Skickat: den 22 oktober 2018 09:46
Till: Anders Billing <anders.billing@sr.se>
Ämne: SV: SV: Intervju med Swedbanks vd Birgitte Bonnesen 23 oktober

Hej Anders,

Är det bestämt vem som kommer imorgon bitti?

Hälsningar

Anette

Anette Ringius

Press Contact, Press Office

Group Communication

Swedbank AB (publ)

SE-105 34 Stockholm

Från: Anders Billing [mailto:anders.billing@sr.se]
Skickat: den 17 oktober 2018 10:22
Till: Anette Ringius
Ämne: Re: SV: Intervju med Swedbanks vd Birgitte Bonnesen 23 oktober

Hej! Det är vi absolut.

Får jag återkomma om vem som kommer?

Anders

Skickat från min iPhone

17 okt. 2018 kl. 09:57 skrev "anette.ringius@swedbank.se" <anette.ringius@swedbank.se>:

> En liten reminder om nedan.
>
> Hälsningar
>
> Anette
>
> **Anette Ringius**
>
> Press Contact, Press Office
>
> Group Communication
>
> Swedbank AB (publ)
>
> SE-105 34 Stockholm
>
> Tel: +46 (0)70 629 24 76
>
> **Från:** Anette Ringius
> **Skickat:** den 11 oktober 2018 14:39
> **Till:** 'Anders Billing'
> **Ämne:** Intervju med Swedbanks vd Birgitte Bonnesen 23 oktober
>
> Hej Anders,
>
> Vi undrar om ni är intresserade av att intervjua vår vd Birgitte Bonnesen när vi presenterar vår delårsrapport den 23 oktober kl 07.00?
>
> Hör av dig till mig alternativt till vår presschef Josefine Uppling, tfn + 46 76 114 54 21
>
> Hälsningar
>
> Anette Ringius
>
> **Anette Ringius**
>
> Press Contact, Press Office

From: Josefine Uppling <josefine.uppling@swedbank.com>
Sent: 2018-10-23 19:55:15 +0000
To: lars.idermark@sodra.com; Birgitte Bonnesen <birgitte.bonnesen@swedbank.se>; Anders Karlsson <anders.karlsson@swedbank.com>; Charlotte Elsnitz <charlotte.elsnitz@swedbank.com>; Helo Meigas <helo.meigas@swedbank.se>; Cecilia Hernqvist <cecilia.hernqvist@swedbank.com>; Tomas Hedberg <tomas.hedberg@swedbank.se>; Ragnar Gustavii <ragnar.gustavii@swedbank.se>; Gabriel Francke Rodau <gabriel.francke.rodau@swedbank.com>; Gregori Karamouzis <gregori.karamouzis@swedbank.com>
Subject: Extra mediebevakning 23 oktober kl 21.40 - AML och kvartalsrapport

God kväll,
vi kan konstatera att budskapen kring rapporten landat väl i samtliga medier.

Utöver nedan medverkade Birgitte i SVT Rapport kl 19:30 - lugnt, förtroendegivande och med tydliga budskap i AML-frågan.

Se tidigare mail för artiklar om rapporten i Baltikum - även där bra genomslag m rätt fokus.

(Noteras bör att vi varit i kontakt m SvD ikväll om Patricia Hedelius analys, se särskilt mail och nedan, som innehållet många faktafel, förmodligen pga av att den skrevs tidigt på fm och sedan inte uppdaterades innan tryck. Vi kommer att tala m SvD för att förstå hur det kan ske i en av våra stora dagstidningar.)

Trevlig kväll
/Josefine

Estonia

arileht.delfi.ee
Danish minister of entrepreneurship: it has to be found out if Danske lied on purpose to their FSA or they did not know what was going on in their Estonian branch. This is what the Danish investigation needs to find out. In worst case (intentional lying to FSA) it may lead to financial crime accusation.

Latvia

Brauder: "Nordea" laundered $ 405 million from "Danske Bank" Estonian branch and "Ūkio bankas" Co-founder and manager of the investment company Hermitage Capital Management Bill Brauder announced that he had evidence that through the Nordic bank "Nordea" laundered 405 million US dollars, which came from a shell company accounts of Danish bank "Danske Bank" Estonian branch stand now bankrupt Lithuanian bank Ūkio bankas, the news agency Bloomberg reports.
Source: Tvnet, Db, Diena, Delfi

Lithuania

No news.

Sweden

SvD, morgondagens papperstidning samt svd.se

Danske Banks estniska penningtvättsskandal hängde över Swedbanks koncernchef Birgitte Bonnesen, trots att hon levererade en stark kvartalsrapport som fick aktien att stiga. Swedbank är nämligen väldigt stort i Baltikum. Så fort Swedbankchefen Birgitte Bonnesen fick höra om Danske Banks penningtvättskandal i Tallinn flög hon dit.

– Jag frågade: "Hur fan kunde det här hända? Varför har ni inte gjort något?"
Hon besökte landets finansinspektion och centralbank samt träffade politiker. Då fick hon veta att den estniska finansinspektionen informerade den danska finansinspektionen 2007, 2009, 2012, 2013 och 2014 – utan att något hände.

Men 2014 kom en ny penningtvättslag i EU som gav den estniska finansinspektionen makt att agera och då gav inspektionen Danske Bank ett föreläggande. Året därpå var det kontakten ur för tvättmaskinen. Det var utlänningar, det vill säga icke-ester, som tvättade pengar via Danske Bank. Swedbank har varit näst störst på transaktioner över den estniska gränsen, efter Danske Bank, enligt en färsk rapport från den estniska centralbanken.

– Vi ska ha en stor andel, eftersom vi har en stor marknadsandel.

I förhållande till sin marknadsandel gör Swedbank inte överdrivet många sådana affärer, enligt rapporten. Ändå har Swedbank tiotusentals icke-estniska kunder.

Vad skiljer era icke-estniska kunder från Danske Banks?
– Det är en jätteskillnad. För att vara kund i Swedbank måste du ha en fysisk länk till landet. Du måste ha en fabrik där, eller ett försäljningskontor eller någon annan typ av verksamhet. Om du är privatkund måste du till exempel ha en anställning i ett estniskt bolag eller vara inskriven på ett universitet.

Ni har gått igenom era transaktioner med Danske Bank 2007–2015, vad hittade ni?
– Ja. Vi hittade ingenting. Vi har gått igenom alla kunder som var med i mediernas rapportering om Danske Bank och ingen av dem är, eller har varit, kunder i Swedbank. Inte en enda.

Är inte det konstigt?
– Nej, det är inte ett dugg konstigt. Alla de där kunderna är väldigt non-resident. De har inte haft någon verksamhet i Estland. Det är inte konstigt att de inte fanns hos oss.
Men hon medger att myndigheterna i Lettland och Litauen varnade Swedbank för brister i arbetet med att förebygga penningtvätt, 2016 respektive 2017.

Ni har 3,3 miljoner kunder i Baltikum, hur vet ni exakt vad de gör?
– Vi följer upp vårt kundregister hela tiden. Vi delar in i riskklasser och uppdaterar en gång om året. Så vi har koll på om kunderna ändrar beteende. Om ett utländskt bolag slutar tillverka i Estland upptäcker vi det direkt.

Kan ni garantera varenda enskild transaktion?
– Det är det som är målet, att du kan fånga ett avvikande beteende. När jag senast var i Litauen ringer de från banken och säger att "nu är ditt kort spärrat, det har använts i Litauen". Då hade jag inte varit i Litauen på ett år.

Vad säger du om Danske Banks penningtvätt?
– Jag vet inte vad jag ska säga. Det är jättetråkigt. Det har gjort att Estland ifrågasätts på ett helt onödigt sätt.

Men nog om penningtvätt, Birgitte Bonnesens akilleshäl är den usla kundnöjdheten. Hon hade order om att göra kunderna nöjdare när hon tillträdde 2016, men har inte lyckats. I stället skvalpar Swedbank fortfarande längst ner i kundnöjdhetsrankningen SKI tillammans med Nordea, medan SEB ligger lite högre och Handelsbanken skyhögt över.
– Jag vet. Helt fruktansvärt. Nu har vi gjort en sorts task force i koncernledningen. Oavsett om du jobbar med risk eller var du jobbar så måste du hjälpa till med kundnöjdhet. Nu mäter vi själva vad 30 000 kunder tycker.
Huvudproblemet är att kunderna inte anser att Swedbanks banktjänstemän är tillräckligt tillgängliga. Kötiden till telefonbanken kan vara en halvtimme.
– I Lettland är kötiden 30 sekunder och där är kundnöjdheten störst.

Handelsbanken har mer än dubbelt så många kontor i Sverige, kan skillnaden bero på det?
– Nej, men en sak de är jätteduktiga på är uppfattningen att varje kund har en personlig bankman. De har också en annan kundstock, mer välbeställda personer.
Men även SEB har mer välbeställda kunder och ligger endast strax över Swedbank i kundnöjdhet.
Målet är ändå att Swedbank ska finnas på fler ställen, bland annat via så kallade pop-up-kontor, alltså mer tillfälliga kontor.
Ny kritik från privatkunder kan tänkas välla upp mot banken eftersom den är väldigt stor på marknaden för företagsobligationer. Bland de företag som gett ut företagsobligationer via bankerna finns nämligen de bostadsutvecklare som nu skakar.

SvD, analys av Patricia Hedelius i morgondagens papperstidning
Därför övertygar inte Swedbank börsen

Stigande ränta ger ljusa framtidsutsikter för bankerna, men börsen är kall. Swedbanks rapport fick ett ljummet mottagande. Ett räntenetto i underkant och oro för korruptionssmitta varslar om att storbankerna kan få svårt att övertyga med sina rapporter.

Har du vaknat på fel sida? Börsen har i alla fall gjort det den senaste veckan.

Bolagsrapporter, både från amerikanska och svenska bolag får tummen ner av börserna trots att de slår förväntningarna eller kommer med fina prognoser. En kvarhängande oro över det stigande ränteläget i USA påverkar andra aktie- och räntemarknader världen över.

Så trots att Swedbanks rapport för det tredje kvartalet får tummen upp på flera viktiga punkter är det svårt att vända stämningen. Resultatet landade på drygt 7 miljarder kronor, drygt 11 procent bättre än väntat. Provisionsnettot – där avgifter för rådgivning, förvaltning, kort med mera ingår – överraskade också positivt och kom in på drygt 3,3 miljarder kronor. Ibland krävs det dock ganska lite, 37 miljoner denna gång, för att bilden av en stark rapport rejält ska naggas i kanten.

Nettot från bankernas paradgren, in- och utlåning, stannade på 6,3 miljarder i Swedbank. Snöpliga 37 miljoner under förväntat, enligt Infront. Sammantaget, med finanschefen Anders Karlssons flaggning för att banken har motvind på kostnadssidan som ger en initial uppförsbacke på 600 miljoner kronor nästa år, ökar tveksamheten. På en sur börs får en aktiereaktion på "pytteplus" räknas som godkänt för vd Birgitte Bonnesen.

Nordea och Handelsbanken står på tur med sina rapporter och på torsdag kommer SEB. Utöver att uppfylla kravet om magiska siffror måste de allihop tala klarspråk om de skandaler som briserat de senaste veckorna för att försvara sina dalande aktiekurser.

Swedbank misslyckades med att skingra oron över korruptionssmitta från Danske Banks stora penningtvättshärva. Swedbank har en stor verksamhet i Baltikum liksom Danske Bank där flera miljarder misstänkts ha hanterats i organiserad penningtvätt. Misstankar är att olagliga inkomster – från ekonomisk brottslighet, trafficking, droger smuggling med mera – matas in på konton i en etablerad bank och sedan förs över till andra konton i banksystemet i processen att förvandla pengarna till lagliga inkomster.

Senast drogs Nordea , som redan varnats flera gånger av svenska Finansinspektionen för brister i hanteringen mot korruption, in i Danske Banks penningtvättshärva. Investerare kommer att försöka få svar från banken hur omfattande den misstänkta verksamheten har varit och om det finns risk för att amerikanska myndigheter kommer att intressera sig och påbörja en utredning. Det senare kan innebära dryga bötesbelopp.

SEB har nyligen dragits in i en skattesmitningshärva i Tyskland, men banken svär sig fri från fel. Även här finns utestående frågor om det finns risk för böter eller andra sanktioner. Handelsbanken som hittills står utanför Danske Banks penningtvättshärva skakas i stället av Dagens Industris avslöjande om trakasserier från chefer inom investmentbanking-verksamheten. Hittills har Handelsbanken försökt ducka från frågor från medier helt, men det blir svårt när rapporten ska presenteras på onsdagen.

Egentligen borde de fyra storbankerna ha ett slagläge då en väntad höjning av reporäntan från Riksbanken i slutet av året skapar utrymme att öka vinsten. Men i stället hörs varningsropen om att svenska hushåll får svårt att klara stigande räntebetalningar. Detta skapar oro om stigande kreditförluster, framförallt bland utländska investerare.

Hösten som varit kantad av bankskandaler är svår för börsen att lägga bakom sig och det blir tufft för de kvarvarande bankerna att göra rapportsuccé.

Patricia Hedelius

DI, morgondagens papperstidning

Positiva bankbesked

Swedbanks VD tydlig med att banken inte har kopplingar till penningtvätt

Swedbanks resultat för det tredje kvartalet var bättre än väntat, men minst lika välkommet var att banken gav tydliga svar kring

oron för penningtvätt i Baltikum.

"Vi har gått igenom allting och det finns ingenting", säger vd:n Birgitte Bonnesen till DI.

Swedbanks tredje delårsrapport för året innehöll få skrällar, men gav positiva besked där det räknas som mest.

Den totala utlåningen ökade med 6 procent i årstakt, och vad gäller bolåneportföljen handlar det om en tillväxttakt på närmare 7 procent – och det utan några prissänkningar som väsentligt tynger marginalen. Det bidrar till att lyfta räntenettot, Swedbanks tyngsta intäktspost, som efter att ha krympt i två raka kvartal nu återigen växer jämfört med föregående kvartal – om än marginellt.

Samtidigt står räntenettot i den svenska verksamheten och stampar på ungefär samma nivå som för ett år sedan. Att volymtillväxten inte slår igenom mer i räntenettot, trots relativt stabila marginaler, beror till stor del på uppskruvade resolutionsavgifter till myndigheter som i hög grad landar i den svenska verksamheten.

Vid sidan av räntenettot fortsätter Swedbank att skörda från sin starka position inom kapitalförvaltning, med fondbolaget Robur, som tack vare positiv värdeutveckling och goda inflöden bidrog till ett stärkt provisionsnetto.

Sammantaget redovisar Swedbank ett rörelseresultat på knappt 7,1 miljarder kronor i kvartalet, vilket var 10 procent över förväntan i SME Direkts sammanställning av analytikers prognoser.

Swedbanks aktie steg också på Stockholmsbörsen och stängde 1,9 procent högre

Men det som gladde placerarna var sannolikt inte bara den överraskande stora vinsten, utan även att Swedbank och vd:n Birgitte Bonnesen tog tillfället i akt och skingrade mycket av den oro som har funnits kring bankens baltiska verksamhet i kölvattnet av penningtvättshärvan i Danske Bank.

Inte minst är banken nu tydlig med att den trots omfattande intern granskning av sin baltiska kundstock och transaktioner mellan Swedbank och Danske Bank inte har hittat några varningssignaler.

"Vi har gått igenom alla de namn som du har sett i medierna och i Danske Bank-rapporten, och vi har gått igenom det sedan 2007 och fram till i dag, och det finns inga av dem som har varit kunder i Swedbank", säger Birgitte Bonnesen till DI.

Birgitte Bonnesen inledde även tisdagsmorgonens analytikerkonferens med att gå igenom hur bankens estniska kundstock har sett ut historiskt, med fokus på att banken har haft en liten andel utländska kunder utanför EU. Hon pekade bland annat på att Swedbank har haft en historiskt stabilt andel av Estlands gränsöverskridande transaktioner.

Samtidigt berättade hon att "mindre än en halv procent" av Swedbanks baltiska kunder är hemmahörande i Ryssland och tidigare OSS-länder, länder som hamnade i fokus i Danske Banks penningtvättshärva.

Det innebär att Swedbank i dag har uppemot 15 000 kunder från dessa länder, vilket är ungefär vad Danske Bank hade totalt under åren 2007–2015.

Birgitte Bonnesen uppger dock för DI att hon är trygg med dessa kunder, och påpekar att utländska kunder inte automatiskt ska misstänkliggöras – teoretiskt är hon själv en utländsk kund i Sverige.

martin.rex@di.se

DI, morgondagens papperstidning

Tre saker oroar trots stark rapport

Swedbank överträffade marknadens förväntningar på de flesta punkter. Långsiktigt är aktien fortsatt köpvärd. Kortsiktigt pressas kursen av svalt intresse för nordiska banker.

Än en gång levererade Swedbank ett resultat som överträffade analytikernas snittprognos på de flesta punkter. Rörelseresultatet på drygt 7 miljarder kronor var 11 procent bättre än väntat. Det var också 14 procent bättre än motsvarande period förra året.

Hade Swedbank redovisat samma siffror för någon månad sedan hade aktiekursen lyft kraftigt. Vad är problemet?

Framför allt oroar tre saker. Utvecklingen för bolån. Danske Banks penningtvätt i Estland, vilken skrämmer utländska investerare. Plus farhågor om att konjunkturen är på väg att vända ned, vilket minskar sannolikheten för högre räntor och fortsatt låga kreditförluster.

Räntenettot som står för 57 procent av intäkterna ökade med 1,9 procent till 6,3 miljarder kronor. Samtidigt ökade utlåningen 5,8 procent jämfört med tredje kvartalet i fjol. Det visar att marginalerna inte hänger med.

Tillväxten för bolån är i linje med marknaden i helhet och Swedbank försvarar sin marknadsandel på 24 procent. För Swedbank som har många av sina kunder utanför storstadsregionerna är den genomsnittliga belåningsgraden 56 procent i Sverige och för nya lån var den 69 procent. Väl under bolånetaket på 85 procent.

Som väntat var frågan om bankens arbete med att förebygga penningtvätt i fokus. Danska medier har tidigare rapporterat att även andra banker än Danske Bank har fått högre upplåningskostnader. Något som vd:n Birgitte Bonnesen säger att Swedbank inte har känt av.

Hon konstaterar vidare att Swedbank inte har sett något av det som uppges ha förekommit i Danske Banks estniska verksamhet inom den egna banken, samt att inga av de kunder som omnämns i samband med Danske Bank har varit kunder hos Swedbank. Vidare visas att gränsöverskridande transaktioner inte har varit större än tillväxten i den estländska ekonomin.

Frågan är om det är tillräckligt för att lugna marknaden. I dagens negativa börsklimat räcker inte ett starkt kvartal för att locka utländska investerare. På sikt är dock aktien köpvärd. Värderingen har kommit ned en bra bit, p/b har minskat från 1,8 till 1,6. Direktavkastningen är goda 6,8 procent. Det räcker för att våga övervintra i aktien tills Baltikumfrossan är över.

agnetha.jonsson@di.se

DI, Rekar: Sänkta riktkurser
http://www.di.se/live/rekar-sankta-riktkurser-for-sandvik-och-swedbank/

Sandvik får sänkta riktkurser av tre analyshus: SEB sänker till 155 kronor från 165 och upprepar behåll medan Morgan Stanley sänker till 156 kronor från 165 och upprepar jämvikt. JP Morgan sänker till 150 kronor och upprepar undervikt.

- ABG Sundal Collier höjer Wärtsilä WRT1V -6,95% till köp (behåll), riktkurs 16 euro (17,50)
- JP Morgan höjer riktkursen för Swedbank SWED A +1,9% till 220 kronor (210), upprepar neutral
- JP Morgan sänker riktkursen för Sandvik SAND -0,29% till 150 kronor (175), upprepar undervikt
- Morgan Stanley sänker riktkursen för Sandvik till 156 kronor (165), upprepar jämvikt
- DNB sänker riktkursen för Wihlborgs WIHL -3,38% till 95 kronor (98), upprepar sälj - B
- SEB SEB A -0,82% sänker riktkursen för Sandvik till 155 kronor (165), upprepar behåll – BN

DN, morgondagens papperstidning

Vd:n om möjlig räntehöjning: Inget skäl till oro

En kommande höjning av Riksbankens styrande ränta kommer inte att ha särskilt stor påverkan på Swedbanks bolånekunder.

Det menar Swedbanks vd Birgitte Bonnesen som på tisdagen presenterade ett starkt resultat för banken under tredje kvartalet i år.

Riksbanken väntas snart höja sin styrande reporänta, kanske redan i december. Och det har fått oroliga bolåntagare att fråga sig vad som kommer att hända med de räntor de betalar till banken.

Swedbank är marknadsledande på bolån i Sverige och Birgitte Bonnesen känner igen oron. Banken får också ta emot frågor om den kommande räntehöjningen från kunderna.

– Jag tror inte att det kommer att hända så mycket så det finns inga skäl till att kunderna ska vara oroliga, säger hon.

Bonnesen påpekar att banken också testar kundernas ekonomi, innan de får lån beviljade, just för att se om de kan klara en högre ränta än i dag.

– Och vi testar deras ekonomi för räntor som är långt, långt över vad som kommer att komma. Det finns gott om tid för dem att anpassa sig till ett annat ränteläge, säger hon.

Finansinspektionen har i flera år mätt bankernas marginal, alltså deras vinst, på bolån. Den är på rekordnivåer, även om den sjunkit något från toppen i december i fjol. Frågan blir då om Swedbank – och andra banker – kommer att acceptera lägre marginaler när Riksbanken höjer räntan.

Birgitte Bonnesen duckar något för frågan.

– Jag håller inte med om att det är rekordnivåer på marginalen, säger hon.

Därefter understryker hon att banken tillämpar en individuell prissättning på bolånen. Det är kundens ekonomi, riskprofil och bostadens läge som påverkar räntan. Och en framtida höjning från Riksbanken kommer knappast att påverka det.

– Jag ser inte att det kommer ett helt nytt läge vad gäller bolån från den ena dagen till den andra, understryker hon.

Även om utlåningstakten till hushållen har ökat med drygt sex procent under tredje kvartalet, är det en något lugnare utveckling på marknaden. Tillväxttakten i utlåningen har sjunkit.

– Ja, det har den. Vi växte mer förra året men det är fortfarande en relativt hög tillväxttakt, säger Bonnesen.

Det skärpta amorteringskravet som infördes den 1 mars i år har också bidragit till dämpningen, liksom svårigheten att sälja de dyra nybyggda lägenheterna.

– Vi ser att det tar längre tid att få nya bostäder sålda och vissa säljs med rabatter. Det tycks som om det finns ett överutbud av nya bostäder i dag, säger Bonnesen.

Hon skyndar sig dock med att tillägga att det är ett storstadsfenomen. På andra håll i landet är aktiviteten opåverkad.

Den senaste tiden har uppmärksamheten inom bankvärlden varit på misstänkta affärer i Estland. Danske Bank misstänks för att ha hjälpt till med penningtvätt och SEB för "skatteplundring" – att ha hjälpt kunder att få igenom skatteavdrag de inte har haft rätt till.

Skandalerna har pressat aktiekurserna i alla banker med verksamhet i de baltiska länderna, men Birgitte Bonnesen försäkrar att Swedbank inte har haft de utpekade personerna och företagen som kunder.

– Vi har gått igenom alla de namn som kommit upp och ingen av dem är eller har varit kund i Swedbank. Det kan jag garantera dig, säger hon.

Hon understryker att banken har vanliga lokala kunder också i Estland och att de har gått igenom den kundkännedom som banker är ålagda att göra.

– Vi driver exakt samma verksamhet i Baltikum som i Sverige. Vi är en lokal bank där precis som i Sverige, säger hon.

Swedbank offentliggjorde sin rapport för tredje kvartalet och den visade på ett stabilt resultat. Räntenettot – skillnaden mellan vad banken betalar i ränta och vad den själv tjänar i ränta – var 6 326 miljoner kronor. Det var marginellt lägre en vad analytiker som följer banken i genomsnitt hade spått.

Men både rörelseresultatet (efter kreditförluster) på 7 061 miljoner kronor och de totala intäkterna på 11 176 miljoner, var högre än analytikernas snittprognos.

Dan Lucas

DN, morgondagens papperstidning

I rampljuset.

Veckans rapporter från tre storbanker sker i turbulensen kring skandaler och rasande aktiekurs

SEB

Skandaler
I förra veckan pekades SEB ut som en bank som kan vara en del av ett bedrägeri som kostat den tyska staten en miljard kronor, enligt TT och SVT. Banken anklagas för att hjälpt aktiemäklare i Dubai att få tillbaka vinstskatt på vinst man aldrig fått genom ett avancerat upplägg, en så kallad cum-ex-affär.

Bolån
SEB har 14 procent av den svenska bolånemarknaden, enligt en rapport från Svenska bankföreningen. Hos SEB sker utlåningen till kunderna direkt från banken, till skillnad från de andra storbankerna där utlåningen sker via enskilda bolåneinstitut.

Aktiekursen
Aktien har rasat med över 9 procent under oktober, sedan det blev känt att flera storbanker kunde ha kopplingar till penningtvätten i Danske Banks estniska filial.

Prognos
Analytikernas genomsnittsprognos visar förväntade intäkter på 11,06 miljoner kronor jämfört med fjolårets 11,14 miljoner för det tredje kvartalet. Även vinsten väntas vara ungefär densamma på 4,22 miljoner kronor, mot förra årets 4,25 miljoner. För helåret väntas vinsten öka från förra årets 16,2 miljoner kronor till 22,7 miljoner kronor.

Övrigt
Misstankarna som riktas mot SEB ska vara kopplade till bankens huvudkontor i Frankfurt, som ska ha gått med på ett lån till en fond som användes för att finansiera cum-ex affären, enligt TT. Den pågående utredningen sker i Köln. SEB nekar till anklagelserna om att ha finansierat ett cum-ex-upplägg.

Handelsbanken

Skandaler
Banken hamnade i fokus efter att DI rapporterat om en metoo-skandal inom Handelsbanken Capital Markets. Ett flertal anonyma källor pekade ut en chef som ska ha utsatt kvinnliga medarbetare för kränkningar av sexuell karaktär. Ledningsförändringar har skett efter att skandalen uppdagades.

Bolån
Handelsbanken står för 23 procent av svenskarnas bolån, enligt Svenska Bankföreningen. Det är strax efter ledande Swedbanks andel, där 24 procent av den totala utlåningen finns.

Aktiekursen
Handelsbankens aktiekurs har påverkats mindre än övriga storbanker under penningtvättsskandalen kring Danske Bank. Under oktober har aktien fallit med 8 procent.

Prognos
Analytikerna väntar sig att Handelsbankens presenterar intäkter på 10,7 miljoner kronor för kvartalet, enligt nyhetsbyrån Direkt. Det kan jämföras med förra årets 10,2 miljoner kronor. Resultatet väntas uppnå 4 miljoner kronor, jämfört med 4,2 miljoner kronor i fjol.

Övrigt
Av 16 storbanksanalytiker rekommenderar tre till att behålla aktien och tio till sälj, enligt Direkt. Resterande tre analytiker har inte angett någon rekommendation.

Nordea

Skandaler
Nordens största bank har dragits in i den penningtvättsskandal som cirkulerat kring Danske Bank. Nordea anklagas för att ha hjälpt till att tvätta svarta ryska pengar genom överföringar från konton i Danske Banks estniska filial, som står i centrum för skandalen.

Bolån
Svenskarnas totala lån uppgick i slutet av juni 2018 till 4 085 miljarder kronor, enligt Svenska Bankföreningen. Av dessa finns 14 procent hos Nordea.

Aktiekursen
15 procent. Så mycket har aktien har rasat under oktober.

Prognos
Nordeas intäkter väntas sjunka under det tredje kvartalet till 2,4 miljoner euro jämfört med tidigare 2,7 miljoner euro i fjol, enligt Direkts prognos. Vinsten väntas falla från 832 miljoner euro till 718 miljoner euro. För helåret väntas vinsten öka till 3,4 miljarder euro, jämfört med 3,0 året innan.

Övrigt
Nordeas omdiskuterade beslut att flytta huvudkontoret till Finland trädde i kraft den 1 oktober. Bakgrunden är att banken vill omfattas av den europeiska bankunionen och därmed följa samma regler som konkurrerande europeiska banker.

Anette Ringius
Press Contact, Press Office
Group Communication

Swedbank AB (publ)
SE-105 34 Stockholm
Tel: +46 (0)70 529 24 76

Message Headers:

Received: from SRV62320.fspa.myntet.se (10.8.33.63) by SRV63089.fspa.myntet.se (10.8.31.64) with Microsoft SMTP Server (TLS) id 15.0.1367.3 via Mailbox Transport; Tue, 23 Oct 2018 21:55:15 +0200
Received: from SRV63094.fspa.myntet.se (10.8.33.66) by SRV62320.fspa.myntet.se (10.8.33.63) with Microsoft SMTP Server (TLS) id 15.0.1367.3; Tue, 23 Oct 2018 21:55:15 +0200
Received: from SRV63094.fspa.myntet.se ([fe80::2423:cea:ae93:372f]) by SRV63094.fspa.myntet.se ([fe80::2423:cea:ae93:372f%21]) with mapi id 15.00.1367.000; Tue, 23 Oct 2018 21:55:15 +0200
Content-Type: application/ms-tnef; name="winmail.dat"
Content-Transfer-Encoding: binary
From: Josefine Uppling <josefine.uppling@swedbank.com>
To: "lars.idermark@sodra.com" <lars.idermark@sodra.com>, Birgitte Bonnesen <birgitte.bonnesen@swedbank.se>, Anders Karlsson <anders.karlsson@swedbank.com>, Charlotte Elsnitz <charlotte.elsnitz@swedbank.com>, Helo Meigas <helo.meigas@swedbank.se>, Cecilia Hernqvist <cecilia.hernqvist@swedbank.com>, Tomas Hedberg <tomas.hedberg@swedbank.se>, Ragnar Gustavii <ragnar.gustavii@swedbank.se>, Gabriel Francke Rodau <gabriel.francke.rodau@swedbank.com>, "Gregori Karamouzis" <gregori.karamouzis@swedbank.com>
Subject: Extra mediebevakning 23 oktober kl 21.40 - AML och kvartalsrapport
Thread-Topic: Extra mediebevakning 23 oktober kl 21.40 - AML och kvartalsrapport
Thread-Index: AdRrCHbq+b3GjY/5RxuYd4d8OpT8IQAAdpMk
Date: Tue, 23 Oct 2018 21:55:15 +0200
Message-ID: <55099804-9855-43DA-8DF3-C44D9153BBF0@swedbank.com>
References: <da1aeed053c147ae987fc572a3817fd5@SRV63091.fspa.myntet.se>
In-Reply-To: <da1aeed053c147ae987fc572a3817fd5@SRV63091.fspa.myntet.se>
Accept-Language: en-US
Content-Language: sv-SE
X-MS-Has-Attach:
X-MS-Exchange-Organization-SCL: -1
X-MS-TNEF-Correlator: <55099804-9855-43DA-8DF3-C44D9153BBF0@swedbank.com>
MIME-Version: 1.0
X-MS-Exchange-Transport-FromEntityHeader: Hosted
X-MS-Exchange-Organization-MessageDirectionality: Originating
X-MS-Exchange-Organization-AuthSource: SRV63094.fspa.myntet.se
X-MS-Exchange-Organization-AuthAs: Internal
X-MS-Exchange-Organization-AuthMechanism: 04
X-MS-Exchange-Organization-Network-Message-Id: e6621411-21f3-4c5d-09fb-08d6392173bc
Return-Path: josefine.uppling@swedbank.com

Förhör

Myndighet
Ekobrottsmyndigheten

Signerat av

Signerat datum

Enhet
Stockholm FMK

Diarienr
9000-K822-19

Hörd person
Francke Rodau, Gabriel

Personnummer

Den hörde är	ID Styrkt	Sätt	Ställning till misstänkt - målsägande - vittne
Vittne	Ja	Sv körkort gilt tom 2028-10-22	

Tolk

Språk

Ytterligare information om anledning till förhör
Hörs med anledning av hans befattning hos Swedbank under 2018 och 2019.

Underrättad om misstanke

Underrättad om rätt till försvarare	Godtar den försvarare som rätten förordnar	Försvarare/ombud önskas	Försvarare/ombud närvarande

Förhörsledare	Förhörsdatum	Förhör påbörjat	Förhör avslutat
Ann-Christin Sandén	2020-04-16	13:36	14:28

Förhörsplats	Typ av förhör	Förhörssätt
EBM, Hantverkargatan 15, Stockholm	RB 23:6	Ljudbandsförhör

Förhörsvittne

Utskrivet av
A-C S

Involverade personer	Personnummer/Orgnr	Roll
Olsson Lilja, Henrik		Ombud

Involverad personal	Funktion
Björn Sandman	Biträdande förhörsledare

Berättelse

Gabriel Rodau kallas i förhör för Gabriel.
Vid förhöret närvarar ombudet advokat Henrik Olsson Lilja.

Gabriel informeras om att förundersökningen han hörs i bland annat gäller Grovt Svindleri med anledning av Swedbanks externa kommunikation angående misstänkt penningtvätt i Baltikum.

Gabriel informeras om att det kommer ske ljudupptagning av förhöret och att förhöret kommer skrivas ut i sammanfattad form. När förhöret är utskrivet får han ta del av det och godkänna utskriften genom att han antingen får det uppläst per telefon eller att han kommer till EBM och får läsa igenom det själv. Gabriel återkommer om det, i samband med att kontakt tas med honom när utskriften av förhöret är klar. Ljudupptagningen kommer att arkiveras i sin helhet.

Gabriel och advokat Henrik Olsson Lilja delges att åklagaren fattat beslut om att det är yppandeförbud gällande förhöret, det som förhöret handlar om och det som framkommer vid förhöret. Yppandeförbudet gäller tills att åklagaren meddelar annat.

Gabriel och advokat Henrik Olsson Lilja tillfrågas om de har förstått innebörden av yppandeförbud och vad en överträdelse av förbudet kan innebära.
De båda svarar att det har dem.

Gabriel ombeds beskriva sin befattning och arbetsuppgift hos Swedbank och under vilken tidsperiod han har varit på Swedbank.
Gabriel påbörjade sin anställning hos Swedbank i maj 2016 och anställdes som presschef. Efter några veckor, första juni 2016, gjordes en organisationsförändring som ledde till att han blev tillförordnad kommunikationschef och efter det i oktober 2016 blev han ordinarie kommunikationschef.

Som kommunikationschef rapporterade han till en person som var Head of CEO office, man kan kalla det för en Vd-stab. Det första dryga året var det Mikael Björknert och efter det blev det Ragnar Gustavii. Ragnar Gustavii slutade i banken någon månad innan Gabriel slutade. Sista tiden rapporterade därför Gabriel direkt till vd som då först var tillförordnad vd Anders Karlsson och sedan blev det ordinarie vd Jens Henriksson i 2-3 veckor.

Group Communication som Gabriel var chef för var en organisation som hade medarbetare på samtliga fyra hemmamarknader på Swedbank och som arbetade ganska brett, med allt från medierelationer till produktkommunikation som från att skriva fondproduktblad till PR, sociala medier, webbhantering och liknande .*(Gabriel förtydligar vid genomläsningen av förhöret 2020-04-24 att organisationen såg ut så från maj 2017)*

I Gabriels roll arbetade han dels som en mellanchef som ledde enheten men som också hade det övergripande ansvaret för bankens kommunikation i dess olika former. Han arbetade också delvis som någon slags rådgivare till olika ledare och befattningshavare. Vilka det kunde vara kunde variera över tid beroende på bankens behov.

Gabriel tillfrågas om när han slutade sin anställning hos Swedbank.
Gabriel blev arbetsbefriad i slutet av oktober 2019 och hade sin sista formella arbetsdag den 1 mars 2020. Han har ett kontraktsförhållande med banken till och med den 1 mars 2021 eftersom han i sitt anställningsavtal har ett avgångsvederlag som ska betalas ut ett år efter hans anställning. Det gör att han tror att han har en konkurrensklausul som gör att han inte kan arbeta med bank-finans. Skulle han ta ett annat jobb skulle han få avräkning på det avgångsvederlaget.

Gabriel nämnde tidigare två andra vd:ar vid namn och tillfrågas om Birgitte Bonnesen.
Birgitte Bonnesen var hans chefs chef när hon var vd. I förekommande fall jobbade de väldigt nära varandra. Det var till exempel i samband med kvartalsrapporter där de var en ganska stor grupp människor som i en förutbestämd process arbetade tillsammans. Där hade enskilda personer enskilda roller men de hade även vissa möten gemensamt inför rapporterna. Han kommer inte riktigt ihåg om det var två eller tre möten men de kallades för "budskapsmöten". På budskapsmötena gick de igenom och såg hur resultatet för föregående kvartal såg ut, vilka frågor hade varit relevanta i media eller på marknaden och som de förväntade sig kunna behöva svara på i samband med kvartalssläppet.

Efter de två eller tre budskapsmötena brukade de också ha två till tre "rehearsalmöten", så kallade övningsmöten, där de i en också hyfsad stor grupp, 10-12 personer, gick igenom framför allt de Power Point presentationer som framförallt skulle visas i samband med det analytikersamtal som var på rapportdagen. Vissa av de bilderna använde de även vid exempelvis internpresentationer. Vid varje kvartalsrapport, utöver att de hade ett analytikersamtal och mediaintervjuer, hade de också en så kallad "Town hall", där de videosände till alla medarbetare som ville titta, och ta del av budskapen från främst det kvartalet.

Gabriel tillfrågas om vad han idag jobbar med.

Gabriel uppger att han inte jobbar med någonting. Han fattade helt enkelt ett beslut i och med att han hade det anställningsavtal han hade att han skulle unna sig själv att faktiskt inte jobba på ett år.

Gabriel tillfrågas vem som var Gabriels närmaste chef under tiden som Birgitte Bonnesen var vd.
Initialt de första tre veckorna var det Cecilia Hernqvist som var kommunikationschef innan hon blev Head of Compliance. Efter det var det Mikael Björknert som var Head of CEO office. Från och med oktober, november eller möjligtvis december 2017 var det Ragnar Gustavii, fram till att Ragnar Gustavii fick lämna banken några veckor innan Gabriel lämnade banken. Det gjorde att Gabriel precis i slutet först hade Anders Karlsson som chef och sedan Jens Henriksson.

Gabriel ombeds beskriva hans och Josefine Upplings arbetsuppgifter i förhållande till varandra och vad de hade för olika roller.
Gabriel rekryterade Josefine Uppling i början av 2017 som presschef. Presschefen har ansvaret för den dagliga hanteringen av media. Gabriel brukar säga att presschefen är en första försvarslinje mot media, det är den som tar emot telefonsamtal. Givet att Swedbank är en väldigt stor bank ringer det och mejlas hela tiden från media i hela landet. Oftast rör det kontantfrågor, kortavgifter eller fondutveckling eller att man vill ha bankens expertis kring makroekonomisk utveckling eller annat.

Josefine Uppling och hennes team var de som tog emot många förfrågningar och sedan hanterade de också de dagliga förfrågningarna löpande med hjälp av att de hämtade information från verksamheten. En stor del av frågorna var av sådan karaktär att man kunde svara på dem nästan rakt av för att de var så vana vid att det kom in sådana frågor. I vissa fall var de tvungna att hämta information från verksamheten för att de inte sitter på sakkunskapen. I vissa större frågor tog de fram kommunikationsplaner och det kunde handla om allt från en fondlansering till en kvartalsrapport eller att banken av någon anledning var i ett stressat läge.

Gabriel minns inte direkta datum men Josefine Uppling fick sedan tidig höst 2019 en ny roll i banken som chef för Public Affairs *(Gabriel förtydligar vid genomläsning 2020-04-24 att det ska vara 2018 och inte 2019)*. Rekryteringsprocessen att hitta en ny presschef tog sedan väldigt lång tid så under tiden som Josefine Uppling egentligen hade börjat som chef för Public Affairs vikarierade hon för sig själv, hon fortsatte delvis i sin roll som presschef under den tiden.

Gabriel tillfrågas om han var Josefine Upplings chef till att hon fick den nya tjänsten.
Gabriel säger precis och sedan när Josefine Uppling blev chef för Public Affairs rapporterade hon också till Ragnar Gustavii.

Gabriel tillfrågas vem som sedan efterträdde på Josefine Upplings tjänst.
Det blev Unni Jerndal. Gabriel vill minnas att Unni Jerndal egentligen skulle ha börjat i april eller maj 2019. De hade redan skrivit kontrakt med henne och när Uppdrag granskning kom frågade de om Unni Jerndal kunde komma tidigare. Unni Jerndal började därför i banken i början av mars 2019.

Gabriel tillfrågas om vad det var för skillnader mellan hans och Josefine Upplings arbetsuppgifter.
I det dagliga var det väldigt stor skillnad för Josefine Uppling jobbade fokuserat med att se till att de hanterade mediaförfrågningar, att stötta talespersoner och att hantera det som helt enkelt handlade om media.

Gabriels jobb till vardags gick ut väldigt mycket på att leda enheten med hundra personer och se till att det var rätt resurssatt och att de hade rätt resurser. På en bank handlar det väldigt mycket om riskhantering så mycket handlade också om det rent formella kraven som finns på en bank och det jobbade han väldigt med också.

De hade runt tio direktrapporter som de *(Gabriel förtydligar vid genomläsningen 2020-04-24 att det istället för "de" ska vara Gabriel)* hade enskilda möten med varannan vecka. De hade också ledningsgruppsmöten var och varannan vecka och han satt också i ledningsgruppen för CEO Office. Han hade mycket möten och administration. När det sedan handlade om till exempel en kvartalsrapport leddes det arbetet från Investor Relations.

Josefine Upplings pressenhet ansvarade för att ta fram de frågor och svar som var mer medieinriktade. I det arbetet hade de en tät dialog, både för att diskutera vilka frågor som var relevanta just det kvartalet, vilka områden måst de förbereda och vad behövde de ta in för fakta från organisationen.

Gabriel tillfrågas om det var specifikt han och Josefine Uppling som samarbetade kring de frågorna och svaren.
Gabriel säger nej, att framför allt innan Uppdrag granskning men även delvis innan då Bloomberg artikeln som var i september 2018 var det ungefär samma frågor varje kvartal. Det handlade mer om att uppdatera dokument och diskutera om det var några nya frågor. Sommaren 2016 var kontantutbytesfrågan jättestor och något annat kvartal var det oljeexponering i Norge stort, så det varierade lite. De hade de samtalen men sedan var Josefine Upplings organisation ute och träffade olika delar av banken när de satte samman det materialet tillsammans med Investor relations.

När de sedan hade budskapsmötena och "rehearsalmötena" inför kvartalsrapporter satt de tillsammans, Investor Relations, Press och Gabriel från hans organisation. Inom Investor Relations var det fyra till fem personer som, bankens kreditchef, bankens riskchef, bankens CFO, Vd och säkert någon mer som han har glömt.

Gabriel tillfrågas om Birgitte Bonnesen satt med på båda de mötena.
Gabriel säger ja, hon satt med på både budskapsmöten och "rehearsalsmöten".

Gabriel tillfrågas vad hans arbetsuppgift var i förhållande till Birgitte Bonnesen.
En del av hans arbetsuppgift uppfattade han var att vara kommunikationsrådgivare mer internt till ett antal ledande befattningshavare där hon var en. När han kom in i banken då arbetade de väldigt tätt för det var precis efter att tidigare vd Michel Wolf hade fått lämna banken på grund av diverse fastighetsaffärer.

Den senaste två månaderna som Birgitte Bonnesen var i banken då jobbade de extremt tätt för det var så otroligt intensivt. Sedan var det perioder där de jobbade mindre tätt ihop men de hade "rehearsalsmötena" och budskapsmötena.

Om han såg frågor som kom till hans vetskap där han kände att det här behöver bankens vd få reda på var Birgitte Bonnesen för honom bara ett telefonsamtal bort. Men de hade aldrig till exempel stående enskilda möten/avstämningar.

Gabriel tillfrågas om hans roll i förhållande till Cecilia Hernqvist.
Michael Wolf och Cecilia Hernqvist är de som står på hans anställningskontrakt med banken och Cecilia Hernqvist var den som rekryterade Gabriel till banken. Hon var hans chef i tre och en halv vecka och sedan blev Gabriel hennes efterträdare. Det var samma sak där, eller

ännu mer med Cecilia Hernqvist. Hans kontakt med Birgitte Bonnesen var ännu mer frekvent för de hade kontakt i samband med kvartalen och när hon till exempel skulle ut och tala ibland. Med Birgitte Bonnesen hade han veckokontakt.

Med Cecilia Hernqvist rent professionellt var det framför allt när det var olika frågor som berörde "complianceområdet" där de hade mer tätare kontakt. Bortsett från till exempel kopplat till Uppdrag granskning där de hade mycket kontakt kunde det också vara i samband med att Swedbank från den Lettiska finanstillsynen hösten 2016 fick, Gabriel tillägger att det inte var en sanktionsavgift utan att det heter något annat. Där hade de en hel del kontakt kring det. När de fick motsvarande från den Litauiska myndigheten våren 2018 hade de en del kontakt kring det också och säkert vid flera andra tillfällen som han inte kommer ihåg.

Gabriels roll i banken var väldigt mycket att ha väldigt många och breda kontaktytor när det behövdes. Vissa personer hade han väldigt intensiv kontakt med ibland och sedan ingen kontakt med alls.

Gabriel ombeds beskriva hur arbetet med den interna kommunikationen hos banken generellt gick till, som till personal och hemsida.
I den ideala situationen är mycket av kärnan i kommunikationen är bankens intranät och den ägde inom citationstecken hans avdelning. Den bestod av 4 000 eller 6 000, eller vad det nu var, sidor där det fanns enskilda sidansvariga. Det är de sidansvariga sedan som ansvarar för uppdateringen och väldigt stor del av bankens intranät handlar om information som man behöver för att bedriva sitt jobb. Det kan vara information om hur man säljer exempelvis fonder eller om rådgivningsstöd. Informationen på intranätet ägs av otroligt många personer. Han tror att det var någonting 1 000 eller ännu fler personer som hade redaktörsrätt till olika delar av intranätet. Men det som kallas för huvudnyhetsflödet som fanns på det svenska intranätet och på de baltiska intranäten också det hade Gabriels organisation något slags huvudansvar för.

Gabriel tillfrågas om han hade något specifikt ansvarsområde.
Gabriel säger ja, han var chef för bankens kommunikation och där med låg ändå på något sätt huvudansvaret för intranätets innehåll på honom.

Gabriel tillfrågas om arbetet med den externa kommunikationen som intervjuer i tidningar med journalister.
Det kordinerade det, sedan ska man komma ihåg att banken har ganska många talespersoner som löpande talar med media. Det kunde vara exempelvis chefekonomer, privatekonomer och ränteanalytiker. Många av dem hade löpande dialog utan att ens aktivt blanda in pressfunktionen och absolut inte Gabriel det vara snarare att de berättade för pressfunktionen att, nu har jag gjort en intervju med Dagens Industri om det här om till exempel räntebesked från banken eller vad det nu kunde ha varit.

Banken jobbade sedan mycket proaktivt med att försöka få in intervjuer i media och där var det pressfunktionen som jobbade med det. Där hade Gabriel ingen särskild roll mer än att han var presschefen *(Gabriel förtydligar vid genomläsningen 2020-04-24 att det ska vara, han var presschefens chef)*. Det var sedan ett antal andra talespersoner som de vid olika tider ville få ut. Till exempel bankens chef för digitalutveckling, givet att det var en väldigt stor fråga inom Fintech och bankvärlden, så var det en person som de försökte profilera. I det arbetet var det "Press Office" som var stöd i det.

Gabriel som kommunikationschef brukade tillsammans med presschefen vara med Birgitte Bonnesen framför allt när hon gjorde intervjuer kopplade till kvartalsrapporterna och även vid ett antal andra tillfällen. Sedan är olika vd:ar olika, Birgitte Bonnesen gjorde relativt få

intervjuer egentligen med media. Hon gjorde ett antal precis i början när hon blev vd och sedan vid varje kvartal men annars var det relativt få jämfört med vissa andra motsvarande vd:ar.

Gabriel tillfrågas om hur intervjuerna med Birgitte Bonnesen gick till och om man alltid fick frågorna i förhand.
Gabriel säger nej och att det var väldigt sällan egentligen.
Vid kvartalsrapporterna vet han inte för då var det "Press Office", Josefine Upplings funktion, som bokade de intervjuerna och han vet inte om de möjligtvis frågade innan om det var något speciellt frågeområde. Det var aldrig så annars att de fick frågor innan inför kvartalsrapporter.

Vid andra intervjuer, t.ex. när Birgitte Bonnesen blev intervjuad av Finans Liv, Finansförbundets tidning, när hon var nytillträdd vd, var det mer att de hade en dialog med den journalisten. Det handlade om vad för område som den journalisten ville intervjua Birgitte Bonnesen om, t.ex. om hennes bakgrund inom banken och hur det är att vara vd och 60-årig kvinna och så vidare.

Det var sällan eller näst intill aldrig som de fick rena frågor i förväg.

Gabriel tillfrågas när tidningar var intresserade vid kvartalsrapporter om frågorna då skickades in i förväg.
Gabriel säger nej men sedan vet inte han hur den dialogen såg ut.

Gabriel tillfrågas om det mer var Josefine Upplings arbetsuppgift.
Gabriel säger ja men att hans bild är att de inte fick rena frågor i för väg. I många fall kunde de gissa sig till på ett ungefär vilka frågområden som det var, dels utifrån vilka frågor som hade varit ut till marknaden i media men också utifrån att de visste hur deras rapport skulle se ut. Vid till exempel Q2 rapporten 2016 där de visste att de skulle göra en stor reservering kopplat till oljeexponeringen i Norge där visste de att de skulle få frågor kring det och förberedde för det.

Gabriel tillfrågas om han var engagerade i svaren på frågor i samband med kvartalsrapporterna.
Gabriel säger ja precis och där var Investor relations som inte var inom hans område, det vill säga investerar relationer den avdelningen och "Press Office" som arbetade tillsammans med att ta fram det materialet. Då skriver man fiktiva eller tänkta frågor och sedan svaret på det, baserat på de fakta som banken har. Där var Gabriel en av remissinstanserna och det var det underlaget som de också hade inför och under de här budskaps- och "rehearsalmötena" som de hade.

Gabriel tillfrågas om man där då funderade på vilka frågor som eventuellt kunde komma och om man på så sätt förberedde sig.
Gabriel säger, precis.

Gabriel tillfrågas om när Birgitte Bonnesen hade varit med på intervjuer om det möjligtvis var så att man fick tillbaka själva artikeln för att godkänna det som skulle publiceras.
Det fick de ofta men inte alltid. Vid kvartalsrapporterna, själva den dagen då kvartalsrapporten görs, där hade de så otroligt mycket olika saker, den släpps sju på morgonen och de står då redo med att ge kvartalsrapporten till reportern 07.00. Första intervjun görs direkt därefter och sedan löper det på under hela dagen.

Han tror utifrån sin minnesbild att på kvartalsdagar brukade de oftast inte få det men ibland

var det reportrar som ville att de skulle läsa just för att fakta skulle bli rätt, men det var inte alltid så. Det kunde variera från fall till fall. Vissa reportrar ville bara ge rena citat som man fick godkänna eller kommentera och andra kunde skicka hela artiklar, det var därför väldigt olika.

Gabriel tillfrågas om Birgitte Bonnesen var involverad i det efterarbetet.
Gabriel säger att han skulle vilja säga att det var väldigt sällan men att det varierade också. Birgitte Bonnesen kan säkert ha varit det vid ett eller flera tillfällen men han minns inte det.

Gabriel tillfrågas vem det var som beslutade att det var han skulle framträda och ta intervjuer med journalister istället för exempelvis Birgitte Bonnesen.
Gabriel undrar om det var allmänt eller i ett specifikt fall. Förhörsledaren förtydligar och säger allmänt.
De diskuterade det från fall till fall och i vissa fall så var det att han som tog en intervju. Det var inte alltid mellan honom och Birgitte Bonnesen utan ibland var det mellan honom och någon med sakkunskap. Ofta när det var någon snabb fråga till exempel så var det lättare att antingen Pressfunktionen eller han tog frågorna eftersom de har medievana.

Fick de bara svar på exempelvis hur reglerna kring bankomatuttag egentligen fungerar, hur många tusen kronor kan man ta ut åt gången, så är det ibland lättare att någon som är tränad i kommunikation tar en sådan intervju än en person som jobbar med kontantfrågor till vardags men inte med mediefrågor.

Gabriel tillfrågas om hur han tog reda på de frågorna inför de intervjuerna, om det krävdes ett visst förarbete för honom.
Gabriel säger ja precis och där var det också så att de flesta intervjuer var snabbintervjuer över telefon, om man tänker på det dagliga arbetet, och det tog Press Office. Det kunde vara allt från, hur kommer ni agera kring bolåneräntan nu när det har blivit dyrare upplåningskostnader eller lägre upplåningskostnader. Då handlade det mer om att man levererade in citat, då var det till och med ofta att man levererade in skriftliga citat snarare än en muntlig intervju.

När det var större frågor då hade de ofta antingen befintliga kommunikationsplaner med budskap eller så tog de fram kommunikationsplaner med budskap. Till exempel som med fallen med Lettland och Litauen då tog de fram kommunikationsplaner där bankens huvudbudskap var med. De tog fram några frågor och svar för att kunna svara på eventuella frågor från media och i det arbetet jobbade de aktivt med de olika relevanta delarna. I det fallet kunde det vara allt från dotterbolagen i de baltiska länderna till "Complianceenheten". Han kommer inte ihåg om Legal var inblandade till exempel.

Gabriel tillfrågas hur man då såg till att man kunde svara på de specifika frågorna från till exempel en journalist.
Ibland är det så att man inte kan svara på vissa frågor. För journalister vill gärna gå ned väldigt mycket i detalj och där gör man också en bedömning kring vilken information finns, hur mycket information kan de ge utifrån ett banksekretessperspektiv. De hade till exempel ett fall där det var en person som sa att han tagit ut 600 000 kronor från en bankomat och den intervjun tog Gabriel med bland annat Tv4 nyheterna. Där hade de att göra avvägandet mellan att å ena sida vilja säga att man inte kan ta ut 600 000 kronor ur en bankomat. När de sedan fick följdfrågan så kan garanterat just den här personen inte ha gjort det. Då kände de att de plötsligt kom nära en banksekretessfråga och då måste man göra ett sådant avvägande.

Gabriel tillfrågas om hur han jobbade när han blev intervjuad, om han bad att få artikeln innan den publicerades.

Gabriel säger ja och att det brukade han be om. Under våren 2019 så kan han med säkerhet säga att han inte fick det varje gång för det hanns inte med eftersom det var så otroligt högt tryck, särskilt de dagarna runt Uppdrag granskning publiceringarna. Så inte vid varje givet tillfälle men i ett normalläge brukade han läsa i förväg.

Gabriel tillfrågas hur det fungerade när Danske Bank utredningen offentliggjordes den 19 september 2018.
Gabriels minnesbild är att de fick relativt få frågor i samband med att Danske Bank släppte rapporten. Hans minnesbild är att frågorna sedan accelererade i samband med att Bloomberg släppte "det där telegrammet" i slutet av september, början av oktober, 2018. Gabriel tillägger att han inte kommer riktigt ihåg när det var. Då fick de såklart fler frågor men innan dess var det högst begränsat.

Gabriel tillfrågas om det var han som godkände att artikeln kunde publiceras i de intervjuer där han själv medverkade eller om han tog hjälp av någon eller några.
Det var olika från fall till fall. Ibland när han fick tillbaka citaten kände han att det avspeglade den informationen som han fått, vilken enhet det nu var som han hade fått input ifrån, och då godkände han det själv. I vissa fall godkände han inte för att han inte hade tid av någon anledning, eller kände att han av något annat skäl inte kunde göra det *(Gabriel förtydligar vid genomläsningen 2020-04-24 att i de fall banken fick tillbaka artiklar eller citat efter intervjuerna så blev han eller kollegor ibland ombedda att lämna komentarer och inte för att godkänna).*

I vissa fall fick han tillbaka och han ställde då följdfrågor tillbaks till organisationen, "jag sa det här men stämmer det eller kan man misstolka det". Han minns inte när det har skett, det har varit så mycket intervjuer så här i efterhand.

Gabriel tillfrågas om han på något sätt var engagerad i det utredningsarbetet i de utredningar som pågått hos Swedbank dels om kopplingar till Danske Bank och dels misstänkt penningtvätt.
Gabriel säger nej och att han inte var engagerad. För att exemplifiera säger Gabriel att första gången han hörde namnet Grimstad var från media. Han var inte engagerad i det arbetet. Han var medveten i ett generellt perspektiv att banken jobbade väldigt mycket med penningtvättsfrågor. Han vet att under den tiden som han var i banken gjordes till exempel den slutgiltiga implementeringen av bankens transaktionsmonitoreringssystem. I samband med att de fick den här sanktionen eller liknande i Lettland så skedde ett stort arbete i Lettland med att helt enkelt "off-boarda" kunder.

Han kände till att det pågick ett arbete men de rapporter som sedan läckte i media i dem har han inte varit involverad i själva utredande arbetet och han har heller inte känt till de enskilda rapporterna. Det kan säkert finnas något undantag men till exempel Grimstads namn hade han inte, vad han kan minnas, hört innan han fick höra det från media.

Gabriel tillfrågas hur han då fick ta del av resultatet av det utredningsarbete som banken hade gällande det här.
Gabriel säger att det fick han inte ta del av. Det var inte så att någon kom till honom och sa, nu har vi gjort en rapport kring just det här. Det var ganska många sådana områden där man utredde saker i banken och kom fram till saker och inte kom till honom. Det var snarare så att när Gabriel på förekommen anledning behövde information kunde han ibland få information och i många fall kom folk direkt och sa, nu tror vi att det här kommer bli en stor fråga för att man har infört de här principerna, eller vad det nu kunde vara.

Gabriel tillfrågas hur han visste hur han skulle svara på frågor vid intervjuer med

journalister om Danske Bank och misstänkt penningtvätt i Baltikum om han nu inte var involverad i utredningsarbetet och inte fick ta del av resultatet av utredningsarbetet
Just i det specifika fallet där, han minns inte exakt vem som gav honom den informationen, var det något de diskuterade flera gånger och hade med i budskapsunderlaget som de tog fram. Där fick han reda på att banken hade gått igenom de kundnamn som synts i media kopplat till Danske Bank och att ingen av dem var kund i banken. Det kanske var naivt men då bad inte han om att få se den rapporten som visade det utan han tog det som fakta.

Gabriel tillfrågas övergripande om misstänkt penningtvätt och kopplingar till Danske Bank, om han förberedde sig inför de intervjuerna som han var med på.
Gabriel säger ja otroligt och att de tog fram en kommunikationsplan i samband med det. Dels var det den ordinarie kommunikationsplanen i samband med den tredje kvartalsrapporten 2018 och sedan tog de fram en kommunikationsplan inför Uppdrag Granskning första program i februari 2019.

Gabriel tillfrågas om vem som satt med och tog fram kommunikationsplanen för kvartalet oktober 2018, vilka som var delaktiga.
Gabriel säger att det egentligen var de ordinarie som brukade vara delaktiga. Sen tog de in väldigt mycket information från de tre baltiska dotterbolagen och Compliance var involverade på ett mer aktivt sätt än vad de brukade vara under kvartalsrapportstillfällena.

Hans minnesbild är att någonting som marknaden efterfrågade väldigt starkt inför rapporten, inte bara deras rapport utan framför allt SEBs rapport också, var att förstå bättre hur kundstrukturen såg ut i de baltiska bankerna och hur de internationella transaktionsmönstren såg ut. Därför offentliggjorde de, om han minns det rätt och i sådana falla finns det på bankens hemsida, statistik i samband med det tredje kvartalet 2018 som visade på hur bland annat "Non-Resident kundstocken" såg ut och hur transaktionsflödet såg ut. Där vet han att banken även hade en aktiv dialog i dotterbolaget i Estland med den estniska centralbanken som publicerade motsvarande siffror för bankens bransch i sin helhet.

Gabriel tillfrågas vilka som satt med när kommunikationsplanen togs fram från Swedbank i Sverige förutom Gabriel.
Det var Gabriel och Josefine Uppling och hennes team och sedan Investor Relations. Investor Relations som är väldigt aktiva, de har en helt annan bild av vilka frågor det är som ställs från investerare och analytiker. Så Investor Relations samlade in de frågorna så att de sedan kunde svara på dem i samband med kvartalsrapporten. I och med Bloomberg artikeln så ökade såklart intresset för penningtvättsfrågan.

De som satt med på de här mötena då var ungefär samma som det brukade vara på budskapsmöten och "rehearsalmötena". Det var CFO, riskchef, kreditchef, "treasurchef" och att antal medarbetare från Investor Relations, Gabriel och Josefine.

Gabriel tillfrågas om Birgitte Bonnesen satt med de mötena också inför kvartalsrapporten oktober 2018.
Gabriel kan inte "ta gift på" att hon satt med på alla mötena. Det kunde hända ibland att hon missade möten eller kom sent till möten för hon hade andra möten precis innan men hon var absolut, precis som de andra involverade i det arbetet.

Gabriel tillfrågas om även Cecilia Hernqvist var det.
Gabriel minns inte om hon var med på de här specifika mötena. Hon var involverad i arbetet med när de tog fram materialet.

Förhörsledaren frågar om hösten 2018 där de tog fram ett mediebudskap för tredje

kvartalet. I den interna rapport som banken hade själv, där banken gjorde en granskning av sin egen exponering mot Danske Bank, den var klar och hamnade på bordet internt dagen efter Danske Bank.
Gabriel tillfrågas om resultaten av den rapporten diskuterades när man tog fram mediebudskapet
Gabriel vet inte, han kommer inte ihåg. Han har en minnesbild av att det han fick information om var, han kommer inte ihåg om det var 6, 7 eller 8 kunder hos Danske Bank som inte nämndes, det var inga kunder som nämndes specifikt i Danske Banks rapport men som däremot hade figurerat i media. Han fick reda på att de namnen hade banken tittat på och de hade inte varit kunder i banken.

Gabriel tillfrågas hur många kunder det var
Han tror det var 6, 7 eller 8 stycken. Han vet att han sedan fick frågor från media om olika rapporter och även när han fick frågorna då inte kunde minnas hur vida han hade hört talas om det eller inte, han hade inte fått dem.

Gabriel tillfrågas om banken såg att de här kunderna inte var eller hade varit kunder hos Swedbank
Gabriel minns inte. Det är svårt för senast igår såg han det senaste Uppdrag Granskning så han kan inte minnas just i det fallet, vad han har sett i media nu eller vad han de facto kände till då. Men hans minnesbild är att det handlade just om 6, 7, 8 kunder.

Gabriel tillfrågas om man förutom de kunderna diskuterade några andra slutsatser i den interna rapporten.
Gabriel säger nej, han vill inte minnas det från där och då. Hans minnesbild är att det var ett väldigt starkt fokus från framför allt analytiker och investerare att man ville få fler siffror som visade transaktionsflödena, man ville få fler siffror som visade på hur stor "Non-Resident affären" var och därför publicerade de dels bilderna externt på webben i samband med kvartalsrapporten. I och med det var det många frågor också kopplat till det som han minns det.

Gabriel tillfrågas om han vet om banken gjorde någon ytterligare åtgärder med anledning av sin egna interna rapport efter att man släppt rapporten och efter Q3.
Gabriel säger att nu i efterhand har han förstått att till exempel Grimstad kom in någonstans där i "krokarna" och det fick han reda på delvis via media. Men i hans värld, efter att de hade hanterat den så kallade "Bloomberg situationen" och efter att de hade levererat kvartalsrapporten i oktober 2018, då var det här en av väldigt många frågor och som dessutom inte hade jättestor betydelse.

Gabriel menar inte att frågan i sig inte har betydelse men han menar att på hans agenda över saker han behövde hantera där och då fanns det flera andra frågor. Till exempel inför årsskiftet 2018/2019 då var en av de stora frågorna hur vida de skulle vara första, andra eller tredje bank på att höja bolåneräntan för första gången på 10 år. När han då gick på jullov 2018 så var det här ingenting som han tänkte på.

Förhörsledaren förtydligar att tanken med frågan var vad Gabriel hade för information då eller inte, och ber Gabriel bara att svara på det.
Gabriel säger att hans minnesbild är att han inte kände till att det liksom pågick utredningar av den karaktären.

Gabriel blir visad en kopia på en artikel från Dagens Industri daterad 2018-10-04 av journalisten Martin Rex och får möjlighet att läsa den.
Gabriel säger först han vill säga att han inte känner igen den för att det varit så otroligt många

artiklar, men att han ska läsa den och dra sig till minnes.

Gabriel säger när han läst artikeln att han nu känner igen den.

Förhörsledaren läser upp en av frågorna från journalisten Martin Rex.
"Så ni bekräftar att ni har gjort den här genomgången men vill inte redogöra för slutsatserna?"

Förhörsledaren läser upp svaret på frågan från Gabriel.
"Även efter den här genomgången känner vi oss bekväma med de kunder vi har på den estniska marknaden. Det är vanliga hushåll och vanliga företag som vi har ställt frågor till..."

Förhörsledaren förtydligar att det här är den 4 oktober och att det är mellan Danske Bank och mellan Q3 rapporten som kommer och där är bankens budskap att banken är trygga med kunderna. Gabriel tillfrågas om han kommer ihåg vad det budskapet kommer ifrån.
Gabriel säger att han faktiskt inte kommer ihåg det. Han kommer inte heller ihåg att han hade kommenterat eller känt till den här rapporten eller genomgången som nämns i den här artikeln.

Förhörsledaren informerar Gabriel om att artikeln kommer att bifogas till förhöret.

Gabriel tillfrågas om han normalt sätt brukade vara med på styrelsemöten.
Gabriel säger normalt sätt inte men han har varit med vid ett antal fåtal tillfällen.

Gabriel tillfrågas om han var med någonting under 2018 när det var mycket prat om Danske Bank.
Gabriel säger nej att han inte var med under 2018. Gabriel säger att han kan ha fel men att hans minnesbild är att första gången han var med på ett styrelsemöte var inför första Uppdrag Granskning och tillägger att det är hans minnesbild här och nu.

Förhörsledaren säger att Gabriel berättat att när Q3:an var klar upplevde Gabriel att det inte var så mycket fokus på Baltikum.
Gabriel tillfrågas om han minns om de hade diskussioner om Q3:an och Danske Bank exponeringen och penningtvätt inför Q4:an som sedan kom i januari 2019.
Gabriel säger nej, delvis för att den låg så nära intill Uppdrag granskning så känner han nästan att han har bättre minnesbilder från Q3 rapporten än Q4:an. Han har svårt att tänka sig att de inte hade någon slags diskussion kring de här frågorna.

När de hade de här frågorna och svardokumenten som de uppdaterade mellan kvartalsrapporterna då var huvudregeln att frågor fick stå kvar om de inte bedömdes som irrelevanta. Stod frågor kvar bedömde man svaren också igen, att de fortfarande var korrekta. Men han minns inte om det var någon särskild eller förnyad diskussion. Hans minnesbild är att det var mer diskussion kring den tredje kvartalsrapporten, kring just det med hur kundstocken såg ut och transaktionsflödena.

Gabriel tillfrågas om Q4 den 29 januari 2019 om han visste om och hade information vid Q4:an om att Erling Grimstad innan, i december 2018, hade lämnat in en "draft-rapport" till banken på ett utredningsarbete som han hade gjort under hösten.
Gabriel säger att hans minnesbild är att han inte hade det. Hans minnesbild är att han fick reda på Grimstad som person från media någon gång våren 2019.

Gabriel tillfrågas om han har någon fråga till förhörsledarna.
Gabriel säger att han inte tror det.

Ombudet advokat Henrik Olsson Lilja tillfrågas om han har några frågor.
Henrik Olsson Lilja säger att han inte har några frågor.

Förhöret avslutas klockan 14:28

Vid besök hos Ekobrottsmyndigheten 2020-04-24 klockan 08:58 fick Gabriel läsa igenom förhöret i närvaro av ombudet advokat Henrik Olsson Lilja. Efter en del förtydliganden som framgår i texten samt någon korrigering godkände Gabriel förhöret klockan 09.35.

FTSE100 -0,05%
START BÖRS MARKNADSNYTT BEVAKNINGAR ANALYS Ledare
Di Weekend Di Digital DI TV Di Gasell Jobb Dagens tidning
MENY
AS
AS
Om våra annonser

Swedbank döljer resultat av egen Danske-utredning

Swedbank har med hjälp av extern expertis gått igenom transaktioner med Danske Bank under åren 2007–2015 i jakt på smutsiga pengar.
Men banken vill inte svara på om genomgången gav några varningssignaler.

MARTIN REX
Publicerad: 04 oktober 2018, 16:56 | Uppdaterad: 04 oktober 2018, 17:35

Artikeln handlar om: Ekobrott | SEB | Danske Bank | Swedbank

Gabriel Francke Rodau, kommunikationschef på Swedbank. Foto: Michael Stienberg/TT

Nyligen presenterade den danska storbanken **Danske Bank** DANSKE +0,37% en rapport kring den misstänkta penningtvättshärvan i bankens estniska filial, genom vilken det under åren 2007–2015 strömmade mer än 2.000 miljarder kronor från utländska kunder. En stor andel av dessa utländska kunder är att betrakta som "suspekta", enligt bankens egen granskningsrapport.

Nu kan DI berätta att **Swedbank SWED A -0,33%** nyligen avslutat en stor genomgång av transaktioner mellan Swedbank och Danske Bank under de aktuella åren, det vill säga 2007–2015. Genomgången gjordes tillsammans med extern expertis.

"Vi har gjort en egen genomgång av de transaktioner som skett mellan oss och Danske Bank, alltså transaktioner som kunder hos oss har gjort med kunder i Danske Bank, under åren 2007 till 2015. Det har vi gjort på grund av den rapportering som varit i media och de uppgifter som Danske Bank själva har gått ut med", säger Gabriel Francke Rodau, kommunikationschef på Swedbank.

Han uppger vidare att Swedbank har velat se om det finns suspekta transaktioner som banken "missat".

"Genomgången är klar, och vi har jobbat precis som vi alltid gör när vi monitorerar transaktioner. I de fall vi ser varningssignaler så agerar vi och rapporterar till berörda myndigheter", fortsätter han.

Hittade ni transaktioner som ni hade missat?
"Vi kommenterar inte de transaktionsmonitoreringar vi gör. Är det fall där det uppstår varningssignalerar så agerar vi, och om det behövs så rapporterar vi till berörda myndigheter."

Så ni bekräftar att ni har gjort den här genomgången men vill inte redogöra för slutsatserna?
"Även efter den här genomgången känner vi oss bekväma med de kunder vi har på den estniska marknaden. Det är vanliga hushåll och vanliga företag som vi har ställt frågor till för att säkerställa att de har koppling till Estland."

Så ni upptäckte ingenting som får er att känna annat än trygghet kring era processer och rutiner kring penningtvätt i Estland?
"Jag vill som sagt inte kommentera huruvida vi har fått några varningssignaler i den här genomgången. Däremot kan jag säga att vi är komfortabla med att vi har solida processer och system som vi arbetar med varje dag. Men sedan är det så att penningtvätt, precis som alla andra bedrägerier, ändrar karaktär. Så det vi måste göra i samråd med bland annat myndigheter och reglerare är att ständigt ändra våra processer och rutiner för att se till att vi ligger steget före den illegala verksamheten", säger Gabriel Francke Rodau.

Under onsdagen publicerade Bloomberg en artikel som fick Swedbank och **SEB SEB A +0,3%** , som är etta och tvåa på den estniska marknaden, att falla tungt på Stockholmsbörsen. Swedbank stängde på 206 kronor, ett ras på 5,8 procent.

Artikeln byggde på en analys av data från den estiska centralbanken, och slutsatsen var att Danske Banks utlandstransaktioner bara utgjorde en fjärdedel av alla sådana transaktioner i landet under 2007-2015. Den estniska centralbanken tillbakavisade senare den slutsatsen, och uppgav att Bloomberg hade misstolkat statistiken.

Swedbank fortsatte dock ned på börsen under torsdagen, för att vid 16-tiden handlas runt 203 kronor. SEB:s aktie var vid samma tidpunkt upp 0,75 procent.

Kommentera artikeln
Bli först med att kommentera!
Kommentarer från DRÄGASÄTT

Swedbank döljer resultat av egen Danske-utredning

Swedbank har med hjälp av extern expertis gått igenom transaktioner med Danske Bank under åren 2007–2015 i jakt på smutsiga pengar.
Men banken vill inte svara på om genomgången gav några varningssignaler.

MARTIN REX
Publicerad: 04 oktober 2018, 16:56 | Uppdaterad: 04 oktober 2018, 17:35

Artikeln handlar om: Ekobrott | SEB | Danske Bank | Swedbank

Gabriel Francke Rodau, kommunikationschef på Swedbank. Foto: Michael Stenberg/TT

Nyligen presenterade den danska storbanken **Danske Bank** DANSKE -0,06% en rapport kring den misstänkta penningtvättshärvan i bankens estniska filial, genom vilken det under åren 2007–2015 strömmade mer än 2.000 miljarder kronor från utländska kunder. En stor andel av dessa utländska kunder är att betrakta som "suspekta", enligt bankens egen granskningsrapport.

Nu kan Di berätta att **Swedbank** SWED A -0,79% nyligen avslutat en stor genomgång av transaktioner mellan Swedbank och Danske Bank under de aktuella åren, det vill säga 2007–2015. Genomgången gjordes tillsammans med extern expertis.

"Vi har gjort en egen genomgång av de transaktioner som skett mellan oss och Danske Bank, alltså transaktioner som kunder hos oss har gjort med kunder i Danske Bank, under åren 2007 till 2015. Det har vi gjort på grund av den rapportering som varit i media och de uppgifter som Danske Bank själva har gått ut med", säger Gabriel Francke Rodau, kommunikationschef på Swedbank.

Han uppger vidare att Swedbank har velat se om det finns suspekta transaktioner som banken "missat".

"Genomgången är klar, och vi har jobbat precis som vi alltid gör när vi monitorerar transaktioner. I de fall vi ser varningssignaler så agerar vi och rapporterar till berörda myndigheter", fortsätter han.

Hittade ni transaktioner som ni hade missat?
"Vi kommenterar inte de transaktionsmonitoreringar vi gör. Är det fall där det uppstår varningssignalerar så agerar vi, och om det behövs så rapporterar vi till berörda myndigheter."

Så ni bekräftar att ni har gjort den här genomgången men vill inte redogöra för slutsatserna?
"Även efter den här genomgången känner vi oss bekväma med de kunder vi har på den estniska marknaden. Det är vanliga hushåll och vanliga företag som vi har ställt frågor till för att säkerställa att de har koppling till Estland."

Så ni upptäckte ingenting som får er att känna annat än trygghet kring era processer och rutiner kring penningtvätt i Estland?
"Jag vill som sagt inte kommentera huruvida vi har fått några varningssignaler i den här genomgången. Däremot kan jag säga att vi är komfortabla med att vi har solida processer och system som vi arbetar med varje dag. Men sedan är det så att penningtvätt, precis som alla andra bedrägerier, ändrar karaktär. Så det vi måste göra i samråd med bland annat myndigheter och reglerare är att ständigt ändra våra processer och rutiner för att se till att vi ligger steget före den illegala verksamheten", säger Gabriel Francke Rodau.

Under onsdagen publicerade Bloomberg en artikel som fick Swedbank och **SEB** SEB A -0,61% , som är etta och tvåa på den estniska marknaden, att falla tungt på Stockholmsbörsen. Swedbank stängde på 206 kronor, ett ras på 5,8 procent.

Artikeln byggde på en analys av data från den estiska centralbanken, och slutsatsen var att Danske Banks utlandstransaktioner bara utgjorde en fjärdedel av alla sådana transaktioner i landet under 2007-2015. Den estniska centralbanken tillbakavisade senare den slutsatsen, och uppgav att Bloomberg hade misstolkat statistiken.

Swedbank fortsatte dock ned på börsen under torsdagen, för att vid 16-tiden handlas runt 203 kronor. SEB:s aktie var vid samma tidpunkt upp 0,75 procent.

Kommentera artikeln

Bli först med att kommentera! ▾

Kommentarer från
DRAGABIT

Förhör

Signerat av

Signerat datum

Myndighet
Ekobrottsmyndigheten

Enhet
Stockholm FMK

Diarienr
9000-K822-19

Hörd person
Rosén, Johan

Personnummer

Den hörde är	ID Styrkt	Sätt	Ställning till misstänkt - målsägande - vittne
Vittne	Ja	Passansök 15534279177	

Tolk

Språk

Ytterligare information om anledning till förhör
Hörs med anledning av att hans namn förekommer i utredningen gällande Swedbank, bl.a. i rapport gällande Swedbank i Baltikum.

Underrättad om misstanke

Underrättad om rätt till försvarare	Godtar den försvarare som rätten förordnar	Försvarare/ombud önskas	Försvarare/ombud närvarande

Förhörsledare	Förhörsdatum	Förhör påbörjat	Förhör avslutat
Björn Sandman	2019-12-19	13:05	13:49

Förhörsplats	Typ av förhör	Förhörssätt
EBM Stockholm Hantverkargatan 15	RB 23:6	Ljudbandsförhör

Förhörsvittne

Utskrivet av
B.S.

Involverade personer	Personnummer/Orgnr	Roll
Angström, Marcus		Ombud

Involverad personal	Funktion
Ann-Christin Sandén	Biträdande förhörsledare

Berättelse

Johan Rosén kommer i förhöret att kallas för Johan.

Vid förhöret närvarar ombudet advokat Marcus Angström från 7Wise advokatbyrå.

Johan informeras om att förundersökningen han hörs i bl.a. gäller Grovt svindleri med anledning av Swedbanks externa kommunikation angående misstänkt penningtvätt i Baltikum.

Johan informeras om att det kommer ske ljudupptagning av förhöret och att förhöret kommer att skrivas ut i sammanfattade form. När förhöret är utskrivet får han komma tillbaka till Ekobrottsmyndigheten för att ta del av och godkänna utskriften. Ljudupptagningen kommer att arkiveras i sin helhet.

Johan och advokaten Marcus Angström delges om att åklagaren fattat beslut om yppandeförbud gällande förhöret. Det som förhöret handlar om och det som framkommer vid förhöret. Yppandeförbudet gäller fram till att åklagaren har meddelat annat. Johan och advokaten Marcus Angström tillfrågas om de har förstått innebörden av förbudet och vad en överträdelse av förbudet kan innebära och svarar att de har förstått.

Johan ombeds att berätta om sin nuvarande anställning och vilka befattningar han haft sedan 2016.

Johan berättar att han 2016 var anställd på Swedbank AB i en roll i det som heter Group Communication som är koncernens kommunikationsavdelning. Det är en kommunikationsstab som leds av en kommunikationsdirektör som rapporterar till VD. Johans roll var att han var ansvarig för "editorial office", som Johan berättar är "redaktionen". Johan var redaktionellt ansvarig för att producera framförallt internkommunikation i form av TV och Videoinspelningar, viss externkommunikation i form av produktion av kommunikation i sociala medier. Johan var även behjälplig i talskrivning och liknande. Där använde de även externa experter men Johan hade på olika sätt ofta en roll i det. Johan berättar att han jobbade på kommunikationsavdelningen fram till, så vitt Johan kan komma ihåg, fram till september 2017 då Johan internt bytte tjänst.

September 2017 (juli 2017 rättelse vid genomläsning 10/1) fick Johan ett erbjudande om att börja arbeta inom riskorganisationen som ansvarig för riskkontrollen för IT och informationssäkerhet. Av en händelse så slutade samtidigt deras dåvarande chef för "operativa risker", Marcus Ellman, som blev CRO, Chief Risk Officer hos Avanza.

Johan fick då frågan om han även kunde tänka sig att "uppbära" den tjänsten, som ansvarig för koncernfunktionen för operativa risker. Det är en funktion som i huvudsak jobbar med att formulera krav utifrån vilka verksamheten skall arbeta för att identifiera risker, hantera incidenter och nyproduktsgodkännande och sådana saker.

Johan berättar vidare att tidigare under 2017 fick Johan "tjänstledigt", fast det var aldrig så formellt. Johan hade gått till sin chef och sagt att han ville göra något annat. Johan var färdig med kommunikation. Det hade varit en relativt jobbig period i den rollen han hade. Det var en tid efter att banken haft en rykteskris runt förehavanden i koncernledningen inkluderande deras VD Michael Wolf. Deras styrelseordförande, Anders Sundström fick gå.

Johan berättar att om man sitter i den rollen som han då hade så hamnar man ganska mycket mitt i det. Johan tyckte att han gjort sin "militärtjänst" och ville göra något annat. Johan gick och pratade med dåvarande stabsansvarig för de koncernfunktionerna där kommunikation ingick. Johan fick beskedet att de skulle hitta något annat åt honom. Det som hände var att Johan fick en förfrågan, han minns inte riktigt om det var direkt från VD eller om det var via någon annan, om han kunde hjälpa till i ett projekt. Det var ett "business intelligence-projekt" som handlade om utredning av kunder och medarbetare i samband med att de som bank skulle avsluta kundrelationer, för att minska risken i en portfölj i Estland.

Johan säger att han då var en "god soldat" och sa att han självklart ställde upp på det. Det var ett projekt som hade pågått ett tag. Johan uppskattar att han kom in i projektet på våren, april – maj någon gång. Johan hade ett uppdrag som han slutförde i juli. Efter det hade han sedan semester och påbörjade därefter jobbet inom riskorganisationen. Sedan dess har Johan varit kvar i riskorganisationen framför allt med fokus på IT och Cyberrisker men även med ansvar för koncernens operativa risker generellt. Johan har också sedan 2016-2017 någonstans, haft en tilläggsuppgift som ordförande i koncernens krisledning, vilket han fortfarande idag har.

Johan tillfrågas om vem som var hans närmaste chef 2016

Johan svarar att han tror att hans chef 2016 var Cecilia Hernqvist. Det skedde ett skifte av Cecilia Hernqvist och Gabriel Francke Rodau på posten som kommunikationschef. Det skedde någon gång 2016. Cecilia Hernqvist var före Gabriel Francke Rodau och hon blev sedermera Compliancechef. Det var i samband med att "Micke Wolf" lämnade och Birgitte Bonnesen blev ny VD. Då gjorde Birgitte Bonnesen om i koncernledningen och Cecilia fick en ny uppgift och Gabriel blev kommunikationschef. Johan minns inte vilket datum det var men vad han kommer ihåg var det under 2016.

Johan tillfrågas om han fortsättningsvis hade Gabriel som sin närmaste Chef

Gabriel var sedan Johans närmaste chef. Han var det på pappret även om Johan hade en dialog med Gabriels chef om att Johan ville göra ngt annat. Johan hade då varit två och ett halvt till tre år på "kommunikation" totalt sett.

Johan tillfrågas om han hade kvar Gabriel som närmaste chef när han gick in i projektet.

Johan svarar att han formellt hade Gabriel kvar som chef och säger att det mer var en administrativ fråga vem som var ansvarig för att Johan fick sitt lönesamtal och så.

Johan tillfrågas om han kommer ihåg namnet på projektet.

Johan svarar att det hette "Clear".

Johan tillfrågas om han vet när projektet startade.

Johan svarar att projektet drogs igång runt årsskiftet 2016-2017. Projektet hörde ihop med och var en del av en pågående process under 2016 kopplat till Estland och det banken kallar "Off Boarding" av högriskkunder. Banken ville minska risken i en portfölj som innehöll kunder som helt enkelt hade för hög risk.

Under det arbetet så formerades ett delprojekt som hette "Clear", någon gång vid årsskiftet 2016-2017. Det projektet syftade till att titta på en specifik kundgrupp, att bottna i och förstå vilka risker som fanns just runt den specifika kundgruppen.

Johan tillfrågas om vad hans specifika roll var i projektet.

Johan berättar att han hade en uttalad roll. Om man tar "Clear" som en del av ett större projekt att bedriva "Off Boarding-verksamheten" , så hade "Clear" tre stycken delar.

Den första delen var att titta på hur styrning och kontroll av penningtvätt fungerade, hur väl följde banken penningtvättsregelverk runt den där kunden, i viss bemärkelse också bredare. Det var ingen riktig avgränsning där men bankens fokus var just den här kunden.

Sedan fanns det ett till spår som var att utröna om det faktiskt har inträffat någon penningtvätt här, "har vi kunnat utröna det", "har vi bevis för att det har förekommit penningtvätt?"

Det tredje spåret var att se om det fanns interna oegentligheter, på något sätt, om det fanns medarbetare som varit en kund behjälplig i att kringgå regler eller på annat sätt.

Johan säger att det var hans uppdrag (det tredje spåret, förtydligande vid genomläsning 10/1) . När Johan kom in i projektet hade det pågått ganska länge, det hade gjorts ett antal arbeten och Johan fick uppdraget att ta just den här internutredningsdelen vidare.

Johan tillfrågas om det fanns någon övergripande projektledare för hela "Projekt Clear", Johan hade en del men vilka ledde de andra delarna.

Johan svarar att det var ett samarbete, det var ett internt team bestående av några namngivna personer, där Johan var en. Sen var det bankens Ciso *(Chief information security officer, fhls anteckning)* Jan Fecko, en jurist och sakkunnig som heter Håkan Bengtsson. Johan säger att det var de tre som jobbade operativt under den tiden han själv var inne i projektet.

Sedan hade man en extern rådgivare och advokat som heter Erling Grimstad som verkade som konsult och rådgivare i de delarna som handlade om AML-Compliance och penningtvättsrisk.

Sedan var det ett antal olika personer som hjälpte till med olika operativa bitar. Innan Johan kom in så vet han att hans, fram till och med för en vecka sedan tillbaka, chef, Helo Meigas som då var CRO *(Chief risk officer, fhls anteckning)* var en av de som koordinerade projektet. Johan tror att Helo Meigas gjorde det delvis tillsammans med Cecilia Hernqvist, Johan är lite osäker på vilka exakta roller de hade.

Johan berättar att de inte hade en strikt projektledning eller styrning i klassisk bemärkelse då projektet var så pass litet.

Johan säger att de hade olika roller där Jan Fecko, bankens Ciso´s roll var att koordinera och informera ledningen. De hade löpande olika typer av avstämningar direkt med VD om progressen i arbetet.

Johan tillfrågas om hela projektgruppen /Johan och de övriga två var med vid avstämningarna med VD

Johan berättar att det kunde vara olika. Vid några tillfällen var Johan med, ganska ofta var det kanske bara Håkan. Någon gång var det Håkan och Jan. Det var lite beroende på vad hon hade för frågor eller var de befann sig i projektet.

Johan berättar att det var ett relativt organiskt projekt, de visste inte vad slutet skulle bli. Därför fanns det inte en projektplan i den bemärkelsen. Projektet förflyttades längs en tidslinje och de avrapporterade progress och arbetade med att komplettera information. Johan säger att han tror att arbetet liknade vilken utredning som helst, även en sådan som polisen gör.

Johan tillfrågas om de arbetade med projektet framåt juli.

Johan säger att han tror att rapporten från projektet är daterad den 27:e, de rapporterade av i juli. Johan säger att datumet är "plockat ur minnet" och att det kan vara fel på någon dag. Johan säger att de hade jobbat en del under sommaren och att de rapporterade och Johan gick på semester i samband med det. Johan hörde inget mer om projektet, inga önskemål om ytterligare rapporter, möten, föredragningar eller någonting sådant.

Johan var klar i samband med att han "tryckt på sändknappen på den rapporten".

Johan tillfrågas om den rapport/avslutningsrapport han skrev är en sammanfattning.

Johan berättar att de hade en massa underlag som bestod av data, olika delrapporter från olika parter, från externa bidragsgivare, det kan ha varit från eget internt arbete. Det projektet gjorde i juli 2017 var att sammanfatta det materialet, på bankens språk och på bankens sätt. Johan säger att man inte kan avsluta ett projekt genom att skicka iväg externa delrapporter, de behövde sammanfatta arbetet vilket också gjordes gemensamt.

Johan säger att någon måste sätta sitt namn på rapporten, så fungerar mallen, rapporten skapades på Johans dator, Johan jobbade i en kommunikationsenhet och var van att skriva och skriver ganska fort. Det blev naturligt att Johan "höll i pennan". Rapporten skickades mellan dem i flera omgångar innan den blev klar.

Johan tillfrågas om rapporten innehöll information även från konsulter och alla som var

med i projektet.

Johan svarar "Ja – absolut"

Johan tillfrågas om det inte var bankens egna utan hela projektets rapport.

Johan säger att han vill förtydliga genom att säga, att det är klart att det är bankens egna rapport. Johan säger att till syvende och sist var det viktigt för dem vad de ville säga, inte vad andra, externa tyckte eller ville uttrycka.

Externa delrapporter diskuterades på olika sätt i olika sammanhang men för dem var det viktigt att sammanfatta sina intryck under projektet, och deras slutsatser utifrån det arbete som de hade gjort. Johan säger att rapporten följer den strukturen han berättat om. Det finns en del som handlar om "compliance och styrning", det finns en del som handlar om "faktiska penningtvättsrisker" och det finns en del som handlar om "möjliga interna missförhållanden".

Johan säger att kanske ännu viktigare, så finns det en del som handlar om "rekommendationer", vad projektet såg att man behöver göra "nu" och "vad är lämpliga åtgärder framåt". Johan säger att det var oerhört viktigt för dem att få med det.

Johan tillfrågas om vad som hände med rapporten när den var klar och om den på något sätt eskalerades i organisationen. Blev det någon muntlig dragning av rapporten.

Johan svarar att han inte var med på någon muntlig dragning, som han minns. Det hade varit ett antal regelbundna avstämningstillfällen och innehållet i rapporten var nog inte okänt. Det är Johans tolkning. När rapporten var klar så gick det rent praktiskt till så att Johan skickade rapporten till Håkan Bengtsson och sa att "nu är det här slutversionen, håller du med?"

Håkan svarade att han höll med, det var slutversionen. Håkan skickade sedan rapporten vidare. Johan kan inte dra sig till minnes att han sett den mejltråden. Johan har Håkans muntliga redogörelse för vem han skickade den till.

Johan tillfrågas om vilka Håkan skickade rapporten till.

Johan svarar att Håkan skickade rapporten till VD och Chefen för Compliance.

Johan tillfrågas om de i projektet kände att det var klara när rapporten var klar eller fanns det fler bitar att gå vidare med. Fanns det fler kunder de hade upptäckt som skulle "off-boardas", hur låg man till i det stora penningtvättsprojektet.

Johan säger att han inte vill uttala sig om det. Johan berättar att det fanns ett pågående större projekt att gå igenom portföljer, som pågick parallellt. Som det framgår av just den här rapporten så den här utredningen speciell därför att de fick en känsla av att "här kunde det röra sig om kunder som de måste betrakta på ett särskilt sätt och ha ett särskilt förhållningssätt till.

De hade en stor respekt för att när de började projektet och var nya i det, kände de i projektet inte de här kunderna.

Johan säger att de inte förstod vilka säkerhetsrisker som fanns kopplade till det. Därför blev det ett projekt som var väldigt noggrant med operationell säkerhet. Det var kanske inget som behövdes i andra arbeten där man gick igenom portföljer för att uppfylla de uppsatta målen med att minska risken över lag i portföljerna. Då var det Estland det handlade om. Det fanns

också ett antipenningtvättsprogram i de Baltiska verksamheterna som pågick.

Johan säger att han tror att det här var på ett ganska naturligt sätt avslutat som projekt.

Johan fortsätter och säger "men återigen i den rapport som ni också har sett så står det ett antal rekommendationer om nästa steg".

Johan tillfrågas om den här portföljen med kunder kallades för något speciellt och om det var en speciell kundgrupp.

Johan svarar att det var en speciell kundgrupp. Det var en kundgrupp som hade sin tyngdpunkt i en långvarig relation med en rysk kolproducent som har hetat olika saker över tid men har varit kund i Estland sedan många år tillbaka.

Det är en stor och känd rysk kolproducent som även svenska aktörer köper kol från. Runt kolföretaget så fanns det ett stort antal företag som hörde till samma krets. I projektet försökte de skapa sig en bild av helheten. I projektet kallade de det för "fokusgruppen", d.v.s. företag och personer med en mer eller mindre tydlig koppling till det som då hette [redacted] på ryska och så småningom fick det mer internationella namnet [redacted]

Johan tillfrågas om det var någon "deadline" med "Off-boardingen" och slutfördes någon "Off-boarding" i projektet .

Johan berättar att projektet var en del av den "Off-boardingprocessen" enligt Johans sätt att se det. På ett naturligt sätt var några av de som deltog i projektarbetet också delaktiga i "Off-boardingarbetet" för att monitorera att det faktiskt verkställdes inom rimligt tid. Det fanns ambitioner med att få bort högriskkunder och minska riskprofilen totalt sett i den totala kundportföljen.

Banken har ibland begränsade möjligheter att be kunder lämna banken. De kan inte skicka ut kunder hur som helst. I Sverige finns det en kontraheringsplikt och det finns också legala begränsningar i Estland och i andra länder där Swedbank är aktiva. Därför följde "off-boardingen" en rutin som handlar om att man ger en notifiering till kunden om att man vill avsluta kundrelationen och det innebär att de får ett visst antal kalenderdagar på sig att hitta andra bankrelationer, att flytta likviditet att hantera och avsluta sina affärer i lugn och ro. Därför tar det lite tid.

Om man hittar specifika avvikelser, ex att man ser misstänkta transaktioner som man anmäler till Finanspolisen osv, eller om man ser andra typer av händelser så kan det finnas legal grund för att avsluta snabbare. Väldigt ofta och som Johan minns "off-boardingprocessen", så var det tveksamheter, misstankar och en allmän känsla av att banken inte förstod allting, det var inte tillräckligt transparant, det var inte en kund de vill jobba vidare med.

Då kan man avsluta relationen men då följer det en inte helt frivillig basis men det följer i alla fall en tidplan där kunden har rätt att få en chans att avsluta sina affärer. Sen finns det ytterligare komplicerande faktorer som t.ex. värdepapperskonton, de kan man inte avsluta hur som helst då det där finns starka kundskydd. Johan säger att det inte är en helt okomplicerad uppgift att säga åt kunden att banken inte önskar ha dem kvar längre och att de måste lämna banken. Det måste ske relativt ömsesidigt om det inte finns väldigt starka skäl att avsluta.

Johan tillfrågas om det fanns ett speciellt datum, en "deadline" när kunderna skulle vara "offboardade"

Johan svarar "Ja - absolut". Johan var själv inte med och satte de "deadlines" som fanns. Som Johan minns det så fans det ett antal olika sådana "milstolpar" när olika kunder skulle vara avslutade. Johan säger att han inte minns i detalj hur det såg ut. Johans intryck var att man arbetade efter en tidplan.

Johan tillfrågas om han jobbat något mot Baltikum i AML-frågor efter att han lämnade projekt Clear.

Johan svarar att det var det sista han gjorde, fram till februari 2019. Johan säger att självklart har man någon professionell lojalitet mot vad man har gjort och vad man kan. Johan förstod att arbetet fortsatte även om inte han var del av de projekten så har han sett projektnamn "swisha" förbi, han har "sprungit på" personer i korridorerna som han vet jobbar "med de här frågorna". Så därför kunde Johan personligen anta att flera av de rekommendationer de angett i rapporten, de hade också tagits tillvara. Det pågick verksamhet i olika projekt.

Johan berättar att han även sprang på den numera berömda norska advokaten i huset igen. Han var tillbaka och gjorde det som senare blev väldigt allmänt kända rapporter i slutet på 2018. Utan veta exakt innehållet eller vad målet med de projekten var så kunde Johan ändå känna sig "lite trygg i att arbetet fortgick. Johan hade ingen anledning att riva i det och att ifrågasätta det.

Johan var inte med i de projekten. Johan hade själv fått nytt jobb och börjat på en helt ny bana där han intresserade sig för Cybersäkerhet. Det tog Johans uppmärksamhet, det fanns mycket att ta tag i på hans nya jobb.

Johan förevisas den rapporten "Project Clear" och ombeds se efter om den ser ut som den han har skrivit och om han känner igen den.

Johan säger att den ser ut att stämma och kommenterar att det står datumet 07 på rapporten och han själv tidigare sagt 27. På fråga svarar Johan att 7 juli verkar vara bekant. Johan säger att den rapport han förevisas är den rapport som han var med och författade, numera en väldigt välkänd rapport.

Johan tillfrågas om sid två i rapporten, tredje stycket vilket börjar med "However the management has". Vilken nivå pratar man om när man skriver management.

Johan svarar att man pratar om ledningsgruppen i det Estniska bolaget.

Johan tillfrågas om att det lite längre ner i samma stycke står "Senior management" och tillfrågas om de syftar på samma ledningsnivå.

Johan svarar att "management" i det här fallet syftar på ledningen i det Estniska bolaget. När de skriver "Senior management" är det en vidare syftning. Johan säger att det naturligtvis finns "seniora personer" som inte sitter i ledningsgruppen.

Johan säger att "alternativt med det första management i tredje stycket, menar ledningen i ett vidare begrepp. Johan säger att han tror för rapportens syfte så spelade det inte så stor roll för Johan och projektgruppen. Det handlade om den Estniska ledningen som de ansåg kollektivt hade fallerat på sina åtaganden, att uppfylla alla de åtaganden som banken hade.

Ang rapporten refererar förhörsledaren till det som Johan tidigare berättat, att de hade avstämningsmöten kontinuerligt, att rapporten skickats till Håkan Bengtsson som skickat

rapporten vidare. Som förhörsledaren uppfattat det var VD välbekant med projektet och innehållet i det.

Johan berättar att VD hade enskilda samtal med Håkan och med den norska advokaten.

Johan tillfrågas vem som åsyftas när han säger VD.

Johan svarar att det är "Birgitte"

Johan tillfrågas om han hade någon information om att Swedbanks styrelse var informerad om projektet som pågick.

Johan säger att han inte har någon information om det, och Johan vet inte heller om att de inte skulle vara informerade om det. Johan säger att de var i sin "utredningsbubbla".

Johan tillfrågas om det Johan tidigare berättat, att det också var en extern aktör i projektet, Erling Grimstad, och om Johan tagit del av Erling Grimstads avrapportering och avstämningsmöten.

Johan säger att han inte kan svara på det mer än att "Ja – jag tog självklart del av både synpunkter och material från honom". Johan berättar att de hade arbetsmöten regelbundet i projektgruppen. De satt gemensamt och jobbade. De hade en "eDiscovery-miljö" uppsatt för att kunna gå igenom stora mängder data. De delade information löpande. Johan kan inte säga om han tog del av allt Erling Grimstad gjorde eller informerade om men tror att han fick ta del av det mesta som var under perioden april till och med juli 2017.

Johan tillfrågas om Birgitte Bonnesen var med vid något av de tillfällena när projektgruppen var samlad i det stora projektet.

Johan svarar "-Nej" på frågan och säger att de också satt på en annan "site", de satt på Essingen och jobbade.

Johan tillfrågas om han upplever att Birgitte Bonnesen, fick den information om hur läget var, det som projektets sammanställning speglade, "Memorandum Project Clear", att hon var insatt i det de kom fram till i den rapporten.

Johan svarar att Birgitte Bonnesen fick löpande information om hur arbetet i projektet fortgick.
Johan säger att han inte kan svara på vad hon drog för slutsatser av det.

Johan tillfrågas om hon var informerad om projektet som sådant och vad man kom fram till.

Johan svarar "-Ja hon fick ju slutrapporten" och tillägger att allt som står i slutrapporten var inte formulerat på de avstämningsmötena som skedde löpande. Johan säger att rapporten är deras samlade avrapportering för arbetet som skedde de månaderna. Sen skedde det arbete innan dess i andra delar av verksamheten, det skedde arbete efter det i andra delar av verksamheten.

Birgitte fick del av rapporten och hon fick också möjlighet att ställa frågor och få muntlig avrapportering löpande under den här tidsperioden. När det gäller Johans del av arbetet var Birgitte intresserad av om Johan såg att det var någon som hade begått några oegentligheter internt, till exempel. Johan berättar att Birgitte fick besked om vilka de "tittade på" och varför, men på en relativt övergripande nivå.

Johan tillfrågas om han kan sammanfatta projektet som sådant, vad man kom fram till och hur läget var i Baltikum, lite kortfattat.

Johan säger att "rapporten ger det förmodligen bättre än vad jag kan göra idag, givet att det har gått ett par år".

Johan säger att han i efterhand tycker att rapporten summerade tre saker.

Det första är; Det går inte att utesluta att banken blivit utnyttjad för penningtvätt av "den här gruppen, företagsgruppen vi har tittat på". Johan säger att det helt enkelt var för många frågetecken kring transaktioner. Johan säger att det inte innebär att de var utnyttjade för penningtvätt, men det går inte att utesluta.

Den andra slutsatsen som de drog var; Bankens estniska ledning har fallerat på sitt ansvar att göra tillräckligt för att motverka penningtvätt och att det mycket var en "kulturfråga", ett förhållningssätt, som banken saknade när de gick igenom materialet.

Den tredje slutsatsen var att; Projektgruppen hade tittat på personer som hade varit aktiva i olika roller som hade möjlighet att påverka bankens affärer med kundgruppen. De hade tittat i öppna källor om det fanns några tydliga kopplingar mellan personer i banken och kundgruppen, om det fanns några tecken på att personer i de positionerna levde ett liv som tydde på att det fanns tillgång utöver vad man kunde förvänta sig, för en banktjänsteman i Tallin.

Projektgruppen kunde inte med de medel och de verktyg de hade då, fastställa att någon hade gjort någonting som de behövde anmäla (polisanmälan, förtydligande vid genomläsning 10/1) eller som var grovt problematiskt, relativt banken.

Däremot kunde projektgruppen konstatera att det fanns frågetecken och ett kollektivt fallerande gentemot vad de ansåg var förhållningssätt och kultur som de förväntade sig.

I efterhand tycker Johan att man kan se att det gjordes en del förändringar efter att projektet var avslutat. Det var människor som både blev av med jobbet och som fick byta tjänst på olika sätt. Det tyckte Johan inte var något konstigt, det var ett chefsbeslut som togs, som handlade om förtroende mellan chef och medarbetare.

Det var sannolikt inte baserat på någonting direkt i projektgruppens rapportering, för det hade gruppen inte kunnat hitta.

Johan säger att de är begränsade till det som de kan hitta i öppna källor och det som banken kan se i deras egna system. Baserat på det kunde de inte se något oegentligt. Det var också det som var Johans uppgift att fastställa i projektet.

Johan tillfrågas om han har några frågor till förhörsledarna innan förhöret avslutas. Johan säger att han egentligen inte har det och att förhörsledarna har ställt de frågor som Johan förväntade sig.

Förhöret slut klockan 13.49

Genomläsning av förhöret har skett fredagen den 10 januari 2020 hos EBM Hantverkargatan. Johan Rosén och ombudet Marcus Angström kom 13.30 och lämnade 14.05.

I samband med genomläsningen har förtydligande gjorts i ett par fall, dessa redovisas i

löpande text markerade med en parentes.

Efter förtydligande har förhöret godkänts i sin helhet.

Förhör

Myndighet
Ekobrottsmyndigheten

Signerat av

Signerat datum

Enhet
Stockholm FMK

Diarienr
9000-K822-19

Hörd person
Strangert, Viveka

Personnummer

Den hörde är	ID Styrkt	Sätt	Ställning till misstänkt - målsägande - vittne
Vittne	Ja	körkort, gilt tom 2024-01-22	tidigare anställd hos Swedbank

Tolk

Språk

Ytterligare information om anledning till förhör
Hörd med anledning av att hon tidigare har arbetat på Swedbank, Compliance.

Underrättad om misstanke

Underrättad om rätt till försvarare	Godtar den försvarare som rätten förordnar	Försvarare/ombud önskas	Försvarare/ombud närvarande

Förhörsledare	Förhörsdatum	Förhör påbörjat	Förhör avslutat
Ann-Christin Sandén	2019-09-12	09:36	

Förhörsplats	Typ av förhör	Förhörssätt
EBM, Hantverkargatan 15, Stockholm	RB 23:6	Ljudbandsförhör

Förhörsvittne

Utskrivet av

Involverad personal	Funktion
Björn Sandman	Biträdande förhörsledare

Berättelse

Viveka Strangert kallas i förhör för Viveka.

Viveka informeras om att det kommer ske ljudupptagning av förhöret och att förhöret kommer att skrivas ut i sammanfattad form. När förhöret är utskrivet kommer hon bli kallad igen för att ta del och godkänna det. Ljudupptagningen kommer att arkiveras i sin helhet.

Viveka delges att åklagaren fattat beslut om att det är yppandeförbud gällande förhöret, det som förhöret handlar om och det som framkommer vid förhöret.

Viveka uppger på fråga att hon har förstått innebörden av yppandeförbud och vad en överträdelse av förbudet kan innebära.

Viveka tillfrågas om under vilken period hon arbetade i Swedbank och vad hon hade för arbetsuppgift/tjänst.
Viveka började i maj 2010 och var då ansvarig för Compliance. Compliance är en oberoende kontrollfunktion som finns för att stötta Vd att identifiera regelöverträdelser. Det är både kontroller men också att man ger råd, stöd och utbildar personal. "Det är VDs förlängda arm och hjälp".

När hon började 2010 var hon ansvarig för den svenska rörelsen. Hon hade alla kontor och dotterbolag i Sverige. Någon gång april-maj 2013 slutade den som var chef för hela Compliance, vid den tiden hade Viveka bara den svenska delen och någon annan hade Baltikum. I samband med det blev Viveka då ansvarig för alltihop, både Sverige och

Baltikum, och blev direkt underställd Vd Michael Wolf.

Viveka tillägger att hon tror det var under två månader som hon först var underställd riskchefen men sedan blev det ändrat.

De var ungefär 80 personer som jobbade inom Compliance hos Swedbank. Av dem var det ungefär 50 personal i Sverige och 30 personal i Baltikum. Det var en underchef per enhet så de var ungefär fem underchefer totalt. En av dem var ansvarig för den baltiska verksamheten, någon var ansvarig för stora företag marknadsmissbruk och den typen av frågor och någon hade den svenska rörelsen.

Hennes ansvar handlade mycket om att se till att man får ett "nät". De jobbade inte så mycket med att hitta "skurkar" om man pratar penningtvättsfrågor. De hade även alla möjliga frågor som rådgivningsfrågor, kundskyddsfrågor med flera. Det de granskade var att man hade "nätet för att fånga bovar". Det var inte de som hittade "skurkar och slängde ut dem" för det gjorde "Affären". Hade de gått in och fattat enskilda beslut om kundärenden eller haft synpunkter på den typen hade de sedan inte kunnat vara tillräckligt oberoende.

Deras huvudsakliga jobb var att se till att reglerna följdes och sedan är logiken den att lagstiftaren vet vilka regler som behöver finnas för att man ska identifiera "skurkarna".

Viveka tillfrågas vad "Affären" är.
Affären är de som träffar kund och som gör produkter. Det är de som har ett ansvar för att få en lönsamhet. Viveka hade inget resultatansvar.

Viveka frågar förhörsledaren om hon får rita så att hon lite kort kan beskriva.
Förhörsledaren ger Viveka ett papper och penna. Skissen bifogas förhöret.

Viveka börjar rita och säger följande:
Om vi säger att vi ska starta en bank då går man till Finansinspektionen och ber om ett tillstånd. Man säger att, ett vi lovar att följa alla era regler och två att vi ska hålla den här risknivån. Man kan välja att ha höga risker eller låga risker. Beroende på vilken risknivå man säger att man ska ha så behöver man ha olika nivå på sin kapitaltäckning.

Sedan utser man en styrelse som också har lovat det här *(förhörsledarens ant: Viveka ritar en ruta och skriver ST)*. Man håller sig inom de här reglerna. Styrelsen kan inte driva banken själv så Styrelsen tillsätter en Vd *(förhörsledarens ant: Viveka ritar en ruta och skriver VD)*. Vd lovar mot styrelsen att de ska följa alla regler och att de ska hålla riskerna på rätt nivå, ha kontroll över det.

Vd kan inte driva banken så han tillsätter som Viveka kallar Affären eller Första linjen *(förhörsledarens ant: Viveka ritar en ruta med en 1:a)*. Det är här allt finns som görs på en bank, här finns kontoren, de som gör produkter och den som sysslar med allting. Första linjen/ Första försvarslinjen det är de som har allt ansvar för att man inte tar för mycket risker och allt ansvar för att reglerna följs.

Vd har lovat Styrelsen och Styrelsen har lovat Finansinspektionen att, "Vi har koll på läget". Vd känner då att "Jag hinner inte vara inne och se att reglerna följs och att riskerna hålls så jag utser en Andra linje *(förhörsledarens ant: Viveka ritar en ruta med en 2:a)*

I Andra linjen sitter Compliance och där sitter Riskkontroll. Compliance huvudsakliga ansvar är att följa/titta på vad Första linjen gör och om de följer reglerna. Om de inte gör det är det inte Compliance ansvar att se till att reglerna följs utan att rapportera till Vd och i vissa fall

till Styrelsen att, "Här hade vi regelöverträdelser, se till att någonting fixas". Så kommer man överens med Första linjen om att, "Ni har inte ett bra transkations monotoreringssytem som man ska ha enligt lagen, se till att fixa det". Man rapporterar upp det till Vd och säger, "Vi har koll på läget och de har lovat att fixa det, det ska vara klart då och då och det är den som är ansvarig".

Compliance följer upp att de gör vad de har sagt och sedan stänger man dem och så rullar det på. En bank är inte "compliant", följer inte alla regler. Riskchefen gör exakt samma sak. Det är en rapporteringsfråga men Compliance är inte inne och "gör saker", det är inte de som köper upp ett transaktionsmonotorerings system utan de säger, "Ni får göra det", och sedan går de in och ser att det håller måttet. I Första linjen finns det jurister som också har en expertkompetens men de har mer ansvaret att läsa vad som står i lagen och hur ska vi tolka det.

Andra linjen är VDs bästa kompis. Styrelsen känner, "Ja okej vi känner oss nog ganska trygga med det här". Hur vet vi då att Vd och Compliance Risk gör rätt. Jamen då har de en tredje försvarslinje och det är Internrevision. Internrevision tittar mer på processer och kanske inte enskilda regelverk och de tittar på att Compliance Riskkontroll gör sitt jobb. Så ser en bank ut.

Vivekas jobb är att se till att Första línjen gör det dem ska och hitta brister. Compliance är en ganska ny företeelse och kom egentligen första gången 2005 i svensk rätt. I England och USA har det funnits längre. Det är ganska omoget om hon jämför med Internrevision så det finns inga internationella standarders och ingen vet exakt hur man ska göra man får liksom hitta på det själv. Och det var en stor del av deras jobb, att få alla att jobba likadant och få alla att rapportera på samma sätt. De jobbar riskbaserat och kan inte titta på allt utan de letar efter, "Var är risken störst att vi inte följer reglerna".

Viveka tillfrågas om man i Andra försvarslinjen tittade på hur det gick i Baltikum.
Viveka säger ja och att hon hade en enhet som tittade på Baltikum.

Viveka tillfrågas om hennes arbetsuppgifter och tjänst from 2013 och vad som hände.
Viveka lyftes upp, hon hade ytterligare ett ansvar för att samla Compliance, hitta var de största riskerna är i koncernen och var de ska lägga sina resurser eftersom man inte kan vara överallt. Ungefär samtidigt, hon tror att det var 2013 och ganska precis när hon hade börjat våren 2013, fick de ett brev från Finansinspektionen. Finsansinspektionen skulle göra en granskning av dem, alla fyra storbanker, på penningtvättssituationen / regelverkssituationen, inte kunder, utan om man följde reglerna i Sverige.

De hade redan innan sett och Tredje linjen/Internrevision hade också haft synpunkter på att de här efterlevde de inte reglerna. Man måste också "blicka tillbaka", alla var supernaiva och förstod inte att det här var viktigt. "Det hade inte direkt varit högst på kartan". Det var också ganska nytt att den delen hade kommit till Compliance, att de skulle titta på det. Så de var "lite på bollen" men alldeles försent. Så när Finansinspektionen kom med sitt brev och skulle titta på fyra-fem områden så kunde Compliance se att, " Det här kommer gå åt pipan". Men det gjorde, i vart fall efter ett tag, att alla förstod allvaret. De satte in jättemycket resurser på att ordna det som Finansinspektionen frågade efter.

I samband med att Michael Wolf slutade så slutade Viveka i samband med det. Michael Wolf fick sparken i februari 2016 och hon fick sparken i april/maj. I maj fick hon sluta.

Viveka tillfrågas vem som efterträdde Michael Wolf.
Det var Birgitte Bonnesen och det fanns ingen däremellan. Först var Birgitte Bonnesen chef

för Baltikum och då hade Compliance i Baltikum några försiktiga rapporter om penningtvätt till henne.

Viveka säger att, banken hade inte heller "greppat problemet". När Finansinspektionen kom 2013 behövde de ha alla resurser, allt tryck på att ordna den svenska situationen. Hon vet inte om det är dokumenterat men det var som "en överenskommelse", "Vi orkar inte med båda två, det gick inte, det blivit pannkaka". "Baltikum ser förmodligen ungefär lika illa ut" men de visste inte då att det fanns mycket värre kunder i Baltikum. De trodde mer att de inte hade så dåliga kunder i Sverige heller, utan de var naiva och såg mer att det var en regelefterlevnadsfråga.

De hade en avsaknad om kundkännedom, de hade en avsaknad om utbildningsplaner, det saknades saker. De sa därför att, "De sätter allt krut på att fixa i Sverige och i den mån vi kan använda det vi gör i Sverige också i Baltikum". Till exempel så köpte de ett ganska sofistikerat transaktions monotoreringssystem, alla transaktioner går via ett system precis som marknadsmissbruk och annat.

Det systemet heter Nice, man sätter olika scenarier och så blir det träffar och så utreder man dem. De hade tidigare haft ett jättegammalt system som internt hette "Salt" hon tror att de hade missat 15 uppdateringar och till sluta sa leverantören att de inte skulle hjälpa dem med det. Det hände nästan samtidigt och de hade påbörjat upphandlingsrundan. Men det såg de att de kunde använda koncernövergripande så vissa saker använde de även i Baltikum men annars var det stort fokus på Sverige.

De började stänga Sverige ganska bra och Finansinspektionen stängde sin undersökning, hon tror att det var 2014, och lade ned undersökningen för Sverige men sa att, "Vi släpper er inte av kroken, ni kommer inte av kroken utan du måste komma hit". För varje kvartal lade Finansinspektionen på en och en halvtimme då de också fick lämna in en särskild rapport på vad de hade gjort med deras penningtvättsprojekt och att de hade stängt saker. Så de hade "kniven mot strupen" även om det inte blev någon sanktion så fick de åka till Finansinspektionen och verkligen visa på detaljnivå.

Viveka tillfrågas vad som menas med "stänga".
Finansinspektionen stängde hela sin utredning utan att sanktionera Swedbank. Men för Swedbank var det mer som att de hade ett projekt med fem olika strömmar, en var ramverket, en var utbildningspaketet, en var transaktions monotoreringssystem och kundkännedomsuppdatering. De hade några särskilda strömmar med en projektledare för varje.

I Andra linjen gjorde man stickprov, de såg till att också Första linjen gjorde stickprov för att se att de såg bra ut. Andra och Första linjen började göra stickprov av kvalitén på innehållet och såg att det fanns en ifylld kundkännedom oavsett kvalité. När de gick in och tittade kunde det ibland vara kommatecken och mellanslag för då kunde man tvinga sig genom systemet för att komma vidare. Det behövdes också att folk i Affären som förstod varför man inhämtade kundkännedom.

Med "stänga" menar hon att riskbedömningen var gjord, de hade en process hur de skulle göra det, de hade köpt in systemet och de hade tillsatt en organisation som fungerar. De kunde då stänga "ström efter ström" och till slut hela projektet som då bara handlade om Sverige. Nästa steg var Baltikum, för de kände då att, "Nu orkar vi ta tag i Baltikum". Viveka tillägger att, i efterhand kanske man kan säga att det inte var "så listigt" men så gjorde de i varje fall.

Viveka tillfrågas om ungefär när i tid det var.
Det var på hösten 2015. De visste inte riktigt hur de skulle angripa det. Hon hade en chef som hon litade ganska mycket på i Baltikum, vilket Viveka gör fortfarande. Vivekas chef på Compliance i Baltikum heter Solveiga Acuviene. Viveka tror att hennes chef i Baltikum gjort ett bra jobb men att hon hade det tufft mot Birgitte Bonnesen och den som efterträdde henne Briit Perens. Så fort Vivekas chef i Baltikum kom med någonting så var det argumentation. Vivekas chef i Baltikum var "lite svag" och hade det lite jobbigt. Ibland när de i Baltikum hade sina styrelsemöten fick Viveka följa med för att vara lite bestämd. När Viveka frågade olika personer i Compliancefunktionen fick hon svaret att det såg bra ut.

Viveka arbetar även idag med Baltikum och det är en kulturell skillnad. Om man som svensk frågar om A förstår man som svensk att man vill veta "det här runt omkring också" medan hennes erfarenhet av vissa balter är att de svarar på precis det man frågar och inte det man vill veta. Det blir som en kulturell skillnad och det tog ganska lång tid innan hon förstod det. Viveka hade också en jätteduktig chef för AML Compliance, Louise Örbom, som sa att, "Vi måste skicka dit en svensk" som får sitta bredvid. De funderade på vem de skulle kunna skicka dit utan att Compliance i Baltikum kände att Compliance i Sverige spionerade på dem.
.

De hade en pensionerad jurist som hade varit i Swedbank jättelänge, jobbat med penningtvättsfrågor och hade jobbat lite på Compliance. Han är från Östersund och heter Lennart Kvist. De skickade honom till Baltikum, hon kommer inte ihåg om det blev en vecka i varje land. I Baltikum hade de förtroende för honom och Lennart Kvist kunde se att Baltikums transaktionsmonotoreringssystem i vissa fall bestod i att man tittade igenom Excellistor, så det var väldigt primitivt. Lennart Kvist skrev ihop sin rapport och det tog några veckor och det blev jul. Det var sedan dags att presentera den rapporten i början av 2016.

För varje granskning skrev Compliance en granskningsrapport och sedan varje kvartal aggregerades de granskningsrapporter som hade identifierat större brister. De hade fyra grader varav de två översta gick till Vd och den allra översta, mest kritiska, gick till Styrelsen. De hade 80 personer som var ute och granskade saker och för att Styrelsen inte skulle få "150-sidor" sållade de så och allt gick därför inte "hela vägen upp".

Det gällde även Baltikum, alla "findings", alla identifierade brister, som de hade på bordet jämförde de med varandra, Sedan var det vissa som de fixade direkt i överenskommelse med affärsområdeschefen i Linje ett. Compliance kände att, "Så länge Affären fixar det inom den tid som är sagd så kan de släppa det. Blir det så att de såsar eller motsätter sig då lyfter de det till Vd eller Styrelse". Det skulle annars blivit en "enorm skog" av information till Styrelsen och man måste därför "snäva av" lite grand. För varje granskningsrapport kanske de gjorde fem iakttagelser och av de fem iakttagelserna kanske två gick upp till Vd och en gick till Styrelsen här i Sverige. Det fanns även Vd och Styrelse i Baltikum och de fick veta mer saker än Styrelse och Vd i Sverige för där var det annan skala. De rapporterades mer fullständiga rapporter om Baltikum i Baltikum. Det fanns en chef för Sverige och hade de hittat saker i Sverige kunde de rapportera det till chefen för Sverige som kanske sedan heller inte "gick hela vägen".

Viveka säger att hon inte vet vad hon ska jämföra det med. Hon säger vidare att, om någon kört för fort där stannar det vid ett strafföreläggande ibland, det behöver inte gå till rättegång, vilket är samma tanke.

I början av 2016
De hade granskningsrapporten. Hon är osäker på om hon hann informera MichaelWolf om den rapporten eller om den blev klar först efter att Birgitte Bonnesen hade tagit över, Viveka

vet inte det. Tidigare hade Viveka alltid haft ett möte med Vd innan rapporten skickades ut och hon skulle dra det för Styrelsen. Det för att Vd ska veta vad den ska säga om det kommer något kritiskt. För Michael Wolf var det aldrig ett problem.

När Viveka kom på Styrelsemötet rapporterade hon allt och Vd var då redan informerad sedan hennes tidigare möte med Vd.
Så gjorde hon även med den rapporten när Viveka skulle rapportera för styrelsen första gången som Birgitte Bonnesen satt med i rummet.

Viveka tillägger att så fort hon dragit sin rapport för Styrelsen så går den i ograverat skick till Finansinspektionen. Direkt när Viveka går ut från rummet skickar hon rapporten till Finansinspektionen. Inom några dagar sätter hon sig sedan med Finansinspektionen och går igenom rapporten. Vid de tillfällena var endast Viveka med, Vd var inte med.

Man talar om saker i rapporten men man kanske inte broderar ut texten för mycket. Viveka är också mån om att, "man behöver inte väcka björnar som sover". Hon hade skrivit korrekt men kanske inte broderat ut. Sedan finns det en chans när hon presenterar sin rapport för Styrelsen att kanske mer brodera ut och svara på frågor och det hade hon gjort och det var inget konstigt med det. Hon var van vid som hon tycker det tidigare hade varit "ett öppet och tillåtande klimat innan" och trodde därför det skulle vara likadant vid det här tillfället.

Hon presenterade sin rapport för Birgitte Bonnensen innan rapporten skickades ut, den kanske skickades ut en vecka innan styrelsemötet. I rapporten ingick det som de hade hittat i Baltikum. Konklusionen av det som de hittat i Baltikum var i princip, "Det finns rätt så allvarliga brister, vi behöver gräva mer vad gäller regelefterlevnad". Det var inte så att de då såg att, "Oj de har hela [redacted]", det var inte det utan mer, "Vi behöver fixa, göra samma projekt som vi gjort i Sverige och nu måste vi börja med det".

För Viveka var det väldigt odramatiskt, det var mer att hon inte kan gå upp till Styrelsen eller Vd och säga att hon tror det ser dåligt ut i Baltikum för hon måste ha bevis för att det ser dåligt ut så hon måste ha testat. Hon såg att det såg så dåligt ut som hon trodde och då var det dags att rapportera.

Hon gick upp till Styrelsen och rapporterade. Hon såg då hur det började "ryka om öronen på Birgitte". Viveka såg att Birgitte Bonnesen blev arg för hon har skällt ut Viveka en gång tidigare i ett annat ärende. När Viveka gick tillbaka till sin assisten efter styrelsemötet sa Viveka till assistenten, "Hon blev jättearg. Det är så konstigt, jag vet inte vad jag gjorde för fel". Dagen efter styrelsemötet ringde Birgitte Bonnesen upp Viveka.

Viveka tillfrågas om hur många dagar det hade gått mellan att Viveka själv hade suttit och pratat med Birgitte Bonnesen och styrelsemötet.
Det hade gått ungefär en vecka.

Viveka tillfrågas om Birgitte Bonnesen då hade fått något i skrift av Viveka.
Viveka säger ja och att Birgitte Bonnesen fick hela rapporten och dessutom lite ytterligare eftersom hon fick "Vd-rapporten" som innehåller punkterna D, E och F också inte är så allvarliga att Viveka lyfter dem hela vägen till styrelsen.
Birgitte Bonnesen sa ingenting. Viveka tillägger att hon inte vet om Birgitte Bonnesen satt och tänkte på något annat. När Viveka sedan gick till Styrelsen och informerade sa Birgitte Bonnesen ingenting heller.

Styrelsen bestod av samma styrelseledamöter som innan och så var det två nya. Styrelsen var vana vid hur Viveka "pratar", att hon var väldigt öppen med att, "Det här ser inget bra ut, det

ser ut som det gjort i Sverige och vi behöver fixa det".

Viveka tillfrågas om vem som var styrelseordförande då.
Hon tror att måste ha varit Lars Idermark. Hon kommer inte ihåg om Anders Sundström och Mikael Wolf hade avgått samtidigt.

Det här var i början av 2016, hon tror det var i april vid kvartalsmötet. På styrelsemötet kände Viveka att Birgitte Bonnesen hade blivit arg, eftersom hon sett Birgitte Bonnesen arg tidigare. Dagen efter styrelsemötet, eller om det möjligen var två dagar efteråt, stod Viveka på Arlanda och var på väg till Baltikum när Birgitte Bonnesen ringde till henne. Viveka visste att hon skulle bli utskälld vilket hon också blev av Birgitte Bonnesen.

Viveka tillfrågas om vad det telefonsamtalet handlade om och varför hon blev utskälld.
Birgitte Bonnesen sa, "Vad tänkte du på när du berättade det här för Styrelsen. Du skrämde slag på Styrelsen". Viveka försökte förklara att hon alltid hade presenterat för styrelsen så här. Birgitte Bonnesen hade aldrig sett Viveka presentera något för Styrelsen förut. Viveka tänkte om det var så att Birgitte Bonnesen inte förstod hur Viveka brukar vara med Styrelsen och sa att, "Det klarar dom nog höra, det har dom hört förut". Viveka blev sedan lite osäker för den lettiska chefen för Finansinspektionen hade precis fått sparken på grund av korruptionsmisstankar eller att han hade haft mycket ryska kopplingar. Det hade Viveka också sagt på styrelsemötet, det stod inte med i hennes rapport för det hade inte med banken att göra, och tänkte om det var det som gjort att Birgitte Bonnesen hade blivit så arg. Viveka hade mer sagt det bara för att det var ett "tecken" på att, "Här behöver vi gräva lite extra".

Viveka tillfrågas om Birgitte Bonnesen konkritiserade någon gång vad det var hon var arg över.
Viveka säger, Ja det var den här rapporten om Baltikum. Viveka var nog naiv när hon gick upp till Styrelsen. Hon var inte ett dugg nervös eller tänkte att Birgitte Bonnesen skulle bli upprörd för att hon varit chef för Baltikum och att det var en personlig kritik mot Birgitte Bonnesen eller något sådant. Viveka tänkte inte alls så. I media har Viveka blivit framställd som någon "whistleblower" men hon är inte alls någon "whistleblower" utan hon gjorde bara sitt jobb.

Telefonsamtalet handlade bara om vad Viveka hade sagt på styrelsemötet.

Viveka tillfrågas vad samtalet utmynnade i.
Viveka säger, ingenting. Hon tycker inte att man ska bli utskälld jobbet och blev bara helt "iskall" och försökte förklara för Birgitte Bonnesen att det ingick i hennes roll (Vivekas) att Birgitte Bonnesen har ett problem i Baltikum och att, "Antingen har du bara problem i Baltikum men en Compliancefunktion som fungerar och rapporterar detta och så fixar vi det eller så har du problem i Baltikum och så har du dessutom en Compliancefunktion som inte fungerar som inte rapporterar saker som vi har hittat". Birgitte Bonnesen blev då ännu argare. Sedan lade de på luren.

Viveka tillfrågas om det blev en fortsättning sedan.
Där vet inte Viveka men det känns som det var precis när hon kom hem eller om det var veckan efter. Hon vet inte när styrelsemötet var men hon kan se att hon slutade i början på maj. Det kanske var en-två veckor efter styrelsemötet som hon blev kallad upp till Birgitte Bonnesens rum. Det kom en kallelse dagen innan och det var bara en kvart till tjugo minuter inlagd i Vivekas kalender. Det stod inget ämne så Viveka kände att, "Det här känns inte bra".

På det mötet började Birgitte Bonnesen att prata och sa att hon tänkt om vad det gäller Compliance. Hon hade bestämt att Compliance skulle få "ett skydd" och så gjorde hon med

händerna som "en kupa" och att hon bestämt att sätta Cecilia ovanför "kupan" och att hon ville att Viveka skulle jobba inne i "kupan".

Viveka sa att hon inte hade något emot Cecilia men att om Birgitte Bonnesen inte var nöjd med Vivekas jobb varför skulle då Viveka överhuvudtaget vara kvar. Det som Viveka tänkte då var att Birgitte Bonnesen trodde på något sätt att, "Vi behövde skyddas från omvärlden". Viveka var ganska van vid "tuffa tag" och förstod inte att det skulle vara något utifrån mot Compliance, att Compliance skulle skyddas. Nu efteråt tänker Viveka att Birgitte Bonnesen kanske menade att det var från Compliance och ut som Birgitte Bonnesen ville ha det här "skyddet" men Viveka vet inte om det var så.

Birgitte Bonnesen började på mötet att prata om sin fantastiska nya organisation som skulle vara en matris. Viveka ursäktade sig och sa att hon var helt ointresserad av Birgitte Bonnesens nya organisation och att hon måste gå därifrån och tänka på sin situation.

Efter någon dag eller två hade de ytterligare ett möte och HR-chefen var med. Birgitte Bonnesen ville då ha det till att Viveka sagt upp sig själv så att Viveka inte skulle få sin ersättning. Viveka hade sett hur det hade varit med fastighetsaffärerna och "hur alla gubbar fick hur mycket pengar som helst" och Viveka "drog gender-kortet" och sa att hon sett att de hade fått advokatkostnader och sa att hon skulle gå till en arbetsrättsjurist och det får banken betala. Efter omkring en vecka skrev Birgitte Bonnesen på att Viveka fick lämna med avgångsvederlag. Det var meddelat på en dag och sedan slutade Viveka.

Viveka tillfrågas om vad som framkom vid deras samtal när Birgitte Bonnesen återkopplade till henne efter styrelsemötet. Vad var det som framkom vid deras samtal, vad var skillnaden mellan när hon träffat Birgitte Bonnesen ensam innan styrelsemötet och den information Styrelsen fick och vad var det som Birgitte Bonnesen hade reagerat på.
Viveka vet inte det, hon har också funderat på det. Hon undrar om Birgitte Bonnesen lyssnade på vad hon sa när hon pratade själv med Birgitte Bonnesen om rapporten. Hon tror att Birgitte Bonnesen "satt i andra tankar" och "Compliance, ja ja"

Birgitte Bonnesen sa att Viveka, "Skrämde slag på Styrelsen, att det var så dåligt i Baltikum". Viveka tillägger, att det här var ingenting i jämförelse med rapporterna som hade kommit om Sverige. För de visste inte hur dåligt det var och Vivekas rekommendation var att de måste gräva vidare i Baltikum.

Panama-papers hade Viveka med att göra, precis innan hon slutade kom det. Hon har lite svårt att komma ihåg när det var. Viveka kan nog ha sagt någonting om, "Vi har också hittat kunder", men det var alldeles för tidigt för de hade inte kunnat samköra för det var enorma mängder med data så det var inget huvudnummer. Hon tror inte att det stod med om det i rapporten utan det kan vara något som hon sagt. Det kanske hon inte sa till Birgitte Bonnesen när de två pratade för då gick de igenom rapporten.

Viveka tillfrågas om hon kommer ihåg vad rapporten heter som hon gick igenom med Birgitte Bonnsen.
Rapporten heter bara Compliance för Q2 och det måste ha varit 2016. Det var inte granskningsrapporten som Lennart hade satt ihop, den tror hon inte de skickade till Birgitte Bonnesen. Men Compliance rapporten skickade de såklart till Birgitte Bonnesen. Det fanns två versioner, om de gjorde som de brukade gick den ena till Styrelsen och den andra till Vd. Den som gick till Vd innehöll lite mer information.

Viveka tillfrågas om det var några bilagor till den rapporten.
Bilagorna skall ligga med i sådana fall men är inte så intressanta. Det kan vara

regelverksuppdateringar, "vi skall ha koll på kommande lagstiftning" och ibland skickade de med statistik över träffar i misstänkta insiderärenden och rapporteringar till FIPO. Hon vet inte om de skickade det till Styrelsen eller om det bara var till Vd, hon tror att det bara var till Vd.

Viveka tillfrågas om när rapporten som heter Compliance Q2 är daterad.
Hon gissar att den är daterad april 2016.

Viveka tillfrågas om hon var med och tog fram en rapport 2016 som handlade om att förebygga penningtvätt i den baltiska verksamheten.
Viveka säger, ja det var den här rapporten.

Viveka tillfrågas vad den rapporten visade i stora drag.
Viveka säger att den visade att det fanns stora brister vad gäller alla system som man ska ha på plats rent regelefterlevnads mässigt, för att det här "nätet" ska fungera. Men hon kunde inte peka ut direkt, "Att här är ett stort hål" och "Här är ett stort hål", för det behövde de titta en gång till på lite mer noga. Men det de hade sett hittills visade att de behövde gräva mer. Hon kommer inte ihåg hur hennes rekommendation såg ut.

Viveka tillfrågas om den handlande om specifika kunder.
Viveka säger nej och på Compliance hade de då inte så mycket med specifika kunder att göra det kanske mer var på Risksidan. Ibland i finansiella sanktionsärenden när det var otydligheter om hur man skulle tolka, särskilt amerikansk sanktionsrätt som är jättesvår, då kunde de gå in och prata om tolkningen. Hade de gått in och sagt, "Släng ut den där kunden" då kan man inte sedan skylla på Första linjen att de har ett ansvar, för dem måsta fatta de besluten själva.

Customers with offshore engagements (follow-up), daterad 25 april 2016 och bilagor A-D
Förhörsledaren informerar Viveka om att hon ska bli visad en kopia på en rapport med hennes namn. Viveka ombeds titta på den. Rapporten heter "Customers with offshore engagements (follow-up), daterad 25 april 2016".
Viveka bläddrar i rapporten och säger, ja just det. Viveka säger vidare att den säger också en del om att just det här hade de inte förstått. Det här är inte Styrelserapporten. Det var på Styrelsemötet 5 april som hon rapporterade Compliance Q2 och hon fick säkert då i uppdrag av Styrelsen att komma tillbaka för då hade de bara "nosat" och sett att, "Okej här har vi säkert några", de hade hittat några stycken och Styrelsen sa nog att, "Det får ni ta reda på".

Viveka tillfrågas om det är därför rapporten heter "follow-up".
Viveka säger, ja exakt. Viveka säger att hon undrar om de hade ett Styrelsemöte till den 25 april. Man hade Styrelsemöte varje månad. Den här rapporten är nog utskickad till majmötet. Det är nog därför hon inte kommer ihåg den här rapporten så mycket. Hon har nog bara skrivit den här och sedan fick hon sparken. Hon har inget minne av att hon har varit upp och presenterat den här rapporten för Styrelsen, det kommer hon inte ihåg. Styrelsen har nog bett om att få en "follow-up" och de har satt ihop det här papperet och skickat det till dem. Sedan ska hon upp på majmötet och presentera den och då har hon fått sparken. Hon gissar att det är så.

Viveka tillfrågas om hon känner igen att det är så rapporten såg ut, den som hon har skrivit (förhörsledaren hänvisar till rapporten som Viveka har framför sig).
Hon kan inte "svära på" att det är precis så här den såg ut. Det kommer hon inte ihåg. Hon har inte suttit och "pillat" och skrivit den, Hon har läst och gjort ändringar men grunddokumentet har Louise Örbom skrivit.

Viveka säger, att bara för att förklara vad de gjorde så handlade det väldigt mycket om att "Vi har gjort den här korskörningen", vilka kunder som finns. Compliance hjälper Affären om de undrar vad uppdaterad kundkännedom är men sedan "Actions going forward" då ser Compliance till att det är Första linjen som fattar beslut formellt *(förhörsledarens ant: Viveka pekar på 3 a), sid 2 i rapporten under rubriken Actions going forward).* Det är affärsområdes ansvarig och i sådana fall Priit Perens i Baltikum som fattar beslut, om man ska ha kvar kunden eller om den ska skickas iväg. Compliance kan hjälpa till att säga, "Nu har ni inte tillräckligt mycket kundkännedom om den här. Ni har inte grävt till verklig huvudman eller vad det nu kan vara, det får ni göra vidare". Men beslutet att den här kunden ska stanna, den här ska ut det måste då den som är affärsområdesansvarig fatta beslut om. Beroende på hur hög risk det är. Viveka säger som exempel att dem som står på den här listan *(förhörsledarens ant: Viveka pekar i bilaga C och sista sidan)* då vill man att det ska vara åtminstone den som är affärsområdeschef som fattar det beslutet. Ibland har man särskilda AML-kommittéer där man grävde lite djupare. Hon tror att man till exempelvis hade på LC&I när det var stor företag och i Baltikum. Det är så som själva logiken är.

Förhörsledarens informerar om att det på sid 2 i rapporten hänvisas till bilagor/Appendix A-D. Viveka får möjlighet att titta i Appendix A-D för att se om hon känner igen dem.
Appendix/bilaga A: Swedish Banking
Viveka säger att de nog har fått Första linjen att skriva ihop dem med deras stöd. Det är Första linjen som har fått göra själva jobbet, det är de som har tillgång till systemen.
På något sätt känner hon igen den men det var så länge sedan.

Appendix B/bilaga B: Report on Panama-papers mapping in LC&I, daterad 2016-04-14.
Förhörsledarens ant: förhörsledaren säger att bilagan är daterad 2016-04-14 vilket även framgår i text på framsidan av rapporten.

Viveka säger att den inte är gjord av henne utan för/till henne och att det nog är den som ligger som underlag till det hon skriver här *(förhörsledarens ant: Viveka pekar på rapporten hon har framför sig).*

Viveka säger att de nog är Compliance frågor som respektive affärsområde svarar på. För att det skulle bli någon slags enhetlighet och för att alla inte skulle hitta på egna varianter

Förhörsledarens ant: förhörsledaren informerar om att det finns två bilagor till, C och D. Viveka ges möjlighet att titta i bilagorna.

Appendix/bilaga C: Summary about Swedbank BA Baltic Banking (Estonia, Latvia, Lithuania).
Appendix/bilaga D: Swedbank Group's own dealings in offshore jurisdictions.

Viveka säger att Appendix C kommer hon ihåg minst.

Viveka säger att det nog inte var hon som presenterade den här rapporten för Styrelsen. Det hon skulle ha sagt i så fall, men det är så här i efterhand är, "Hur kan man veta att man inte har fler kunder. De hade ju pekat på att i Sverige nu har vi fått en bra kundkännedom på alla kunder då kan man göra den här typen av övning då man screenar medan i Baltikum har vi precis talat om för Styrelsen att man har en dålig kundkännedom, man har inte registrerat alla verkliga huvudmän då är den här mindre värd bilaga C". Därför är det väl antagligen lite fler som borde stå här om man hade vetat vilka kunderna är (*förhörsledarens ant: sista sidan i Appendix C).*

Viveka tillägger, "För så länge som kan gömma sig bakom ett bolag med verklig huvudman och banken inte har koll på vem som är verklig huvudman, ja då är det bara att köra"

Hon kan inte svära på att det här är exakta screeningar. Hon kommer ihåg "Customers with offshore engagements (follow-up)" och frågorna men hon tror inte att hon gick upp till Styrelsen med det här, för hon tror att hon hade lämnat banken då. Hon har inget minne av det.

Viveka tillfrågas om hon minns vilken dag som var hennes sista anställningsdag.
Viveka säger nej men att det går lätt att Googla på Dagens Industri och då blir hon förvånad över att det var maj. Hon har varit med två gånger i Dagens Industri, första gången var "Bonnesen rensar ut" och den andra gången var "Bonnesen sparkar toppchef".

Viveka tillfrågas om rapporten som hon drog för Birgitte Bonnesen om den var daterad precis i början av april.
Viveka säger ja för det var 5 april som det står att hon var på Styrelsemöte. *(förhörsledarens ant: Viveka hänvisar till rapporten Customers with offshore engagements (follow-up), 1 stycket i inledningen)* Det måste därför ha varit minst en vecka före som hon och Birgitte Bonnesen satt och gick igenom rapporten. Det var minst en vecka före den 5 april, slutet av mars, satt hon och gick igenom det med Birgitte Bonnesen. Den 5 april drar hon det för Styrelsen för en vecka innan skickas Q2 rapporten ut.

Viveka tillägger att hon undrar om de hann få med något om det här i rapporten som skickades ut eller om Panama-papers kom i mellanperioden.
I den Q2-rapporten de skickade ut vet hon att hon hade med Lennarts rapport men hon är inte säker på att de skriftligen hade med det här med "Offshore engagements". Det beror lite på när "Panama leaks" kom. Om det var sista mars då hann de inte få med det i rapporten eftersom den skickas ut en vecka före. Så hon vet inte det.

Viveka tillfrågas om hon kommer ihåg titeln på den rapport som hon drog för Birgitte Bonnesen och Styrelsen.
Viveka säger, det var den här Compliance Report Q2 och den måste ha kommit ungefär 28 mars, en vecka före den 5 april.

Viveka tillfrågas om det är något annat som hon känner att hon vill berätta om, hennes upplevelse av penningtvättsarbetet i Baltikum och kännedomen om det.
Viveka var nog ganska säker på att det inte såg så illa ut som det sedan har kommit ut att det har gjort. Det kom därför som en överraskning för henne.

Det var väldigt "segt" att jobba med Birgitte Bonnesen när hon var chef där och det var väldigt jobbigt att jobba med henne när hon var chef för svenska verksamheten också, rent som en kontrollfunktion. Det blev alltid motsättningar medan Viveka upplevde att de affärsområdeschefer som de rapporterade för de var mer, "Oj, ja tack det fixar vi".

Viveka tillfrågas om på vilket sätt hon upplevde ett motstånd.
Det här var andra utskällningen hon fick av Birgitte Bonnesen. Det andra var någon produkt Birgitte Bonnesen ville lansera och som Birgitte Bonnesen inte hade stämt av med dem. De hade jobbat med IT-utveckling i ett år och sedan skulle den (produkten) upp för det slutliga "okejet" från dem och de sa då att det var olagligt, att det inte gick.

Viveka kallas då in i ett rum med Birgitte Bonnesen och två till och fick den "värsta utskällningen". Det var väldigt märkligt men det är mer om hennes personlighet. Så var Birgitte Bonnesen i Baltikum och då tänker Viveka att om den kulturen finns. Det är därför

som Viveka inte riktigt kopplar att hon fick sparken bara med anledning av det här. När det här hände gick Viveka till Mikael Wolf och talade om vad som hänt och sa att det inte var okej och han backade upp Viveka. Det är därför klart att Birgitte Bonnesen avskydde Viveka, hon tyckte inte om Viveka.

Sedan hade varit alla de här fastighetsaffärerna så det var inte så konstigt att Birgitte Bonnesen ville rensa ut, utåt sett såg det fullständigt vettigt ut att Viveka försvann.

Förhöret avslutas klockan 10:26

Viveka Strangert besöker EBM 2019-10-04 kl 12.30 och får möjlighet att läsa igenom sitt förhör. Viveka påtalar att när hon i förhöret sagt Q2 menar hon genomgående Q1. Se kompletterande förhör 2019-10-04.

Förhöret genomläst och godkänt.

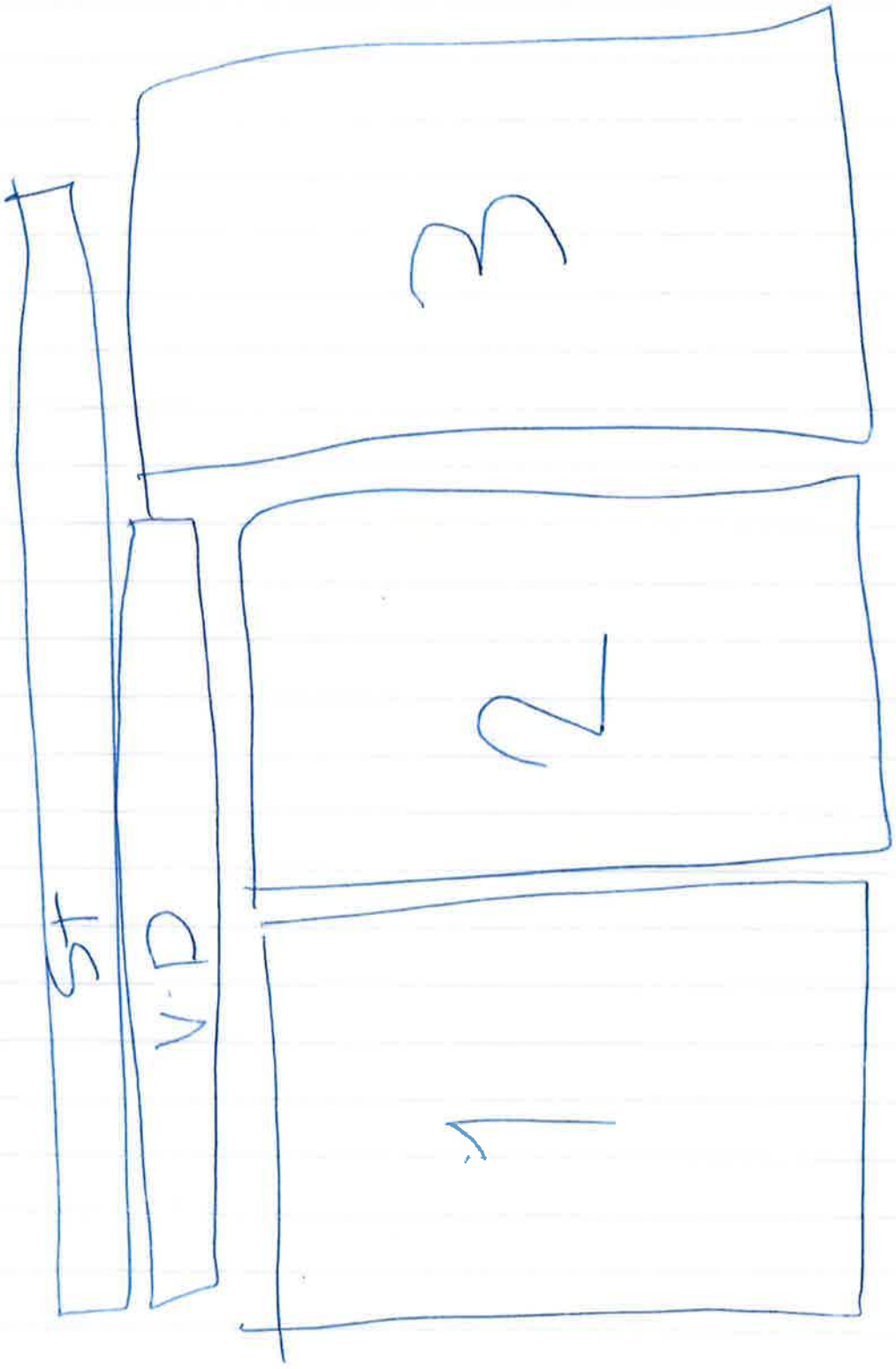

SKISS RITAD AV
VIVEKA STRANGERT
VID FÖRHÖR
2019-09-12
/FHL. A-C Sandén

Förhör

Myndighet
Ekobrottsmyndigheten

Signerat av

Signerat datum

Enhet
Stockholm FMK

Diarienr
9000-K822-19

Hörd person
Strangert, Viveka

Personnummer

Den hörde är	ID Styrkt	Sätt	Ställning till misstänkt - målsägande - vittne
Vittne	Ja	Känd sedan föregående förhör	

Tolk

Språk

Ytterligare information om anledning till förhör
Kompletterande förhör, hörs med anledning av sin tidigare anställning vid Swedbank Compliance.

Underrättad om misstanke

Underrättad om rätt till försvarare	Godtar den försvarare som rätten förordnar	Försvarare/ombud önskas	Försvarare/ombud närvarande

Förhörsledare	Förhörsdatum	Förhör påbörjat	Förhör avslutat
Ann-Christin Sandén	2019-10-04	13:22	13:42

Förhörsplats	Typ av förhör	Förhörssätt
EBM, Hantverkargatan 15, Stockholm	RB 23:6	Ljudbandsförhör

Förhörsvittne

Utskrivet av
B.S.

Involverad personal	Funktion
Björn Sandman	Biträdande förhörsledare

Berättelse

Viveka Strangert kallas i förhör för Viveka.

Viveka informeras om att det kommer ske ljudupptagning av förhöret och att förhöret kommer att skrivas ut i sammanfattad form. När förhöret är utskrivet kommer hon bli kontaktad per telefon och få förhöret uppläst för att godkänna det. Ljudupptagningen kommer att arkiveras i sin helhet.

Viveka delges att åklagaren fattat beslut om att det är yppandeförbud gällande förhöret, det som förhöret handlar om och det som framkommer vid förhöret.

Viveka uppger på fråga att hon har förstått innebörden av yppandeförbud och vad en överträdelse av förbudet kan innebära.

Viveka har precis tagit del av utskriften av hennes tidigare förhör daterat 2019-09-12. Vid genomläsningen av förhöret konstateras att Viveka i tidigare förhör har sagt Q2 men det Viveka menar är Q1.

Viveka förevisas kvartalsrapport Q1 för 2016 och tillfrågas om det är den hon syftar på i sitt tidigare förhör.

Viveka bläddrar igenom Q1 för 2016 och svarar, Ja precis – just det, exakt!

Viveka tillfrågas om hon hade något att göra med den efterföljande kvartalsrapporten Q2 för 2016.

Viveka svarar, Nej inget och säger att hon tänkte fel när hon tänkte att det var april och att det var Q2. Viveka fortsätter bläddra i och titta på rapporten och uppmärksammar att den inte är daterad. Viveka säger att det är konstigt och att hon bruka datera sina rapporter.

Viveka tillfrågas om vart datumet brukar framgå.

Viveka pekar på rapporten och säger här uppe vid högra hörnet. Den togs upp och är med i styrelsematerialet så det är inget konstigt med det, men ändå lite konstigt.

Viveka tillfrågas om vad Q1-rapporten i huvudsak handlar om .

Viveka säger att som hon minns det och att hon nu bläddrar lite så säger Viveka att hon ska ta fram ett papper som hon har med.

Viveka fortsätter att berätta att de gör massor av olika granskningar inom alla olika områden som konsumentskydd, intressekonflikter och så är penningtvätt en del. För varje granskning de gör, de 80 personer som jobbar på Compliance, så skriver man en rapport och den rapporten kommuniceras med den personen som ska fixa felet. Beroende på hur allvarligt det är så rapporteras det vidare uppåt i hierarkin, så ju allvarligare det är desto högre upp går det. Det är bara de allra "värsta grejerna" som kommer till styrelsens kännedom.

Viveka säger att det här, Q1-rapporten, är vad de har sysslat med under ett kvartal och säger att det är klart att de har gjort mer än det som står i rapporten.

Viveka har precis visat en bild som hon har med sig till förhöret och där hon har hon ritat och färglagt de olika leden när en rapport presenteras, från att den kommer till, till att den presenteras uppåt i ledningen. Se bilaga till förhöret.

Viveka säger att det här är de röda, de som gick ända upp till styrelsen. *Viveka pekar på Q1:an och menar på att den alltid gick ända upp till styrelsen.*

Viveka säger att det är massor som har fallit ifrån, som inte går hela vägen upp till styrelsen.

Viveka tillfrågas om vad det exempelvis kan vara som har fallit ifrån om det exempelvis är bilagor.

Viveka säger nej och att det är andra typer som att de hade gjort en granskning av dokumentationen av rådgivning, investeringsrådgivning. Den kanske var gul, den kanske var allvarlig men den var inte kritisk, då tyckte vi att den kunde stanna på en lägre nivå, så behöver man inte lyfta det till styrelsen.

Viveka tillfrågas om Q1:an alltid gick hela vägen upp.

Viveka säger nej och att man gjorde en Q1-rapport till VD och en Q1-rapport till respektive affärsområdeschef och innehållet kunde variera. En affärsområdeschef kanske fick tio sidor, till styrelsen är det tolv sidor, av de tio sidorna affärsområdeschefen fick kanske det inte var någonting. Den här som handlar om Baltic Banking, har den delen som handlar om AML gått till Priit Perens.

Han fick kanske sedan information om något konsumentskydd eller något annat också som Compliance inte tog med till styrelsen i deras Q1-rapport. Alla fick information på sin nivå

och så graderades det olika.

Viveka tillfrågas om det var så att alla fick, på sin nivå, en Q1-rapport som var anpassad för deras ansvarsområde och deras intressen.

Viveka säger att det var precis så det var, att det som exempelvis gällde Baltic Banking gick till Priit Perens. Det är ingenting som går till styrelsen som först inte har diskuterats med Priit Perens.

Viveka tillfrågas om hon kan säga att just den här Q1 har gått till styrelsen och VD, den här kopian på Q1.

Viveka svara ja och det finns en sådan här Q1-rapport för VD.

Viveka tillfrågas om hur man kan se på den att det är en kopia till VD

Viveka berättar att det på den står "prepared for the CEO". Då finns dels innehållet som går till styrelsen, sedan är det förmodligen några andra saker som Compliance har bedömt som mindre allvarliga men tillräckligt allvarliga för att VD ska få dem, men inte styrelsen.

Viveka tillfrågas om det är så att det som styrelsen har fått har också alltid VD fått.

Viveka säger att alla under styrelsen, som berörs av det har fått det. Viveka bläddrar upp sidan fem i Compliance-Q1-rapporten och säger "Insufficient transaction monitoring" som då är otillräcklig transaktionsmonitorering som var en del av det som var brister i Baltic Banking. Viveka fortsätter och berättar att då har de som man ska, skrivit om vem det berör, Baltic Banking, när det rapporterades, vad det gäller, vilka konsekvenser det för med sig för att det är otydligt. *Vid genomläsning av förhöret 2019-10-31 förtydligar Viveka , att hon med "att det är otydligt" menar att transaktionsmonitoreringen är otillräcklig.*

Sedan har Compliance "Actions", vad som skrivs där har Compliance redan pratat om, med den som är ansvarig för att göra saker, "för att fixa det". Compliance skulle inte kunna skicka upp en sån här rapport och så står det BIO *(Fhl ant: se fältet Responsible person, BIO of BA Baltic Banking)*, den som är IT-chef för Baltic Banking han ska inte behöva höra det från styrelsen. Viveca berättar att Compliance redan har kommit överens med honom om åtgärderna som beskrivs under "Actions". Compliance följer sedan upp "deadline" och ser om det inte åtgärdats i tid.

Nästa stycke handlar om vad Compliance gör för att hjälpa till "Compliance support", och då ser man i rapporten att det här är Solveiga *(Fhl ant: se fältet Responsible person, Head of Compliance, BA Baltic Banking)*. Viveka berättar att det mycket väl kan stå "Head of" på någon av dem. Viveka bläddrar vidare i rapporten och visar exempelvis att VD för Lettland ska göra vissa saker vad gäller kundkännedomsprocessen. Det är redan kommunicerat på en lägre nivå, innan Compliance lyfter upp det, det är därför det tar lite tid.

Viveka säger att Lennart Kvist kanske var klar med sin rapport vid jul, sedan måste Compliance skriva ihop, sedan prata med folk som ska göra något och komma överens om en lämplig åtgärd.

Compliance kanske förslår något som dom tycker är smart men då säger de, de som ska utföra, att det där skulle inte fungera hos oss utan vi gör så här istället och så kommer man fram till något som är lämpligt.

Viveka tillfrågas om Lennart Kvists sammanställning var en sammanställning för varje land eller om det var det en gemensam.

Viveka svarar att hon inte minns det.

Viveka tillfrågas om Lennart Kvists material lades till som en bilaga till Q1:an.

Viveka säger att Lennarts material inte lades till som bilaga och säger att det här var vad styrelsen fick, samtidigt som hon pekar på Q1-rapporten.

Viveka tillfrågas om hänvisningarna till de fyra bilagorna längst bak i Q1-rapporten och om det är något av det som Lennart Kvist skrev. Viveka visas sista sidan i rapporten och det som står under rubriken Appendices.

Viveka svarar nej. Hon minns inte minns bilagan "Follow-up on customers with offshore structures". Bilagan "Regulatory Watch report" är bara omvärldsbevakning. Bilagan "AML Program" var det stora projektet som pågick och då ville styrelsen ha en återrapportering på hur man levererade på det. Bilagan "Regulatory contacts" var en sådan där stående punkt, FI-kontakter globalt. Viveka säger bestämt att bilagorna inte var det Lennart kom fram till.

Viveka tillfrågas om Lennart Kvists rapport, det han kom fram till, om det presenterades enkom för någon.

Viveka svarar att hon inte kommer ihåg det och säger att Louise *(Fhl ant: Louise Örbom)* kommer att kunna svara bättre på det. Viveka vill minnas att Lennarts arbete användes som underlag för Compliance att skriva Q1:an

Viveka tillfrågas om vem som skrivit slutsatserna och konsekvenserna som nämns i Q1:an.

Viveka berättar att det är Compliance som skrivit slutsatserna och konsekvenserna utifrån Lennart Kvists underlag. Lennart Kvist identifierade de där "hålen i nätet" eller att "näten ligger på fel ställe". Lennart Kvists rapport handlade bara om "nätet" och inte om kunderna. Viveka säger vidare att "Har man inte ett nät vet man inte vilka fiskar som man missar".

Därför är den där Screeningen mot Panama Papers, om man inte har "ett nät" så man vet vad man ska leta efter, har man inte kundkännedom på alla kunder, då kommer ju inte heller Screeningen vara fullödig. Det är därför man måste ha kundkännedom. Lennart Kvists rapport gick inte till styrelsen utan den var ett underlag för Compliance att kunna skriva. Viveka tror inte heller att Lennart Kvists rapport gick till VD.

Viveka tillfrågas om Q1-rapporten hon skickade iväg till Finansinspektionen alltid var daterad

Viveka svarar -Ja och säger att hon tycker det är "jättekonstigt" att den inte är daterad.

Viveka tillfrågas om hon skickade personligen eller via någon annan när hon skickade material till FI (Finansinspektionen).

Viveka svarar att hon skickade personligen. Viveka berättar att direkt när hon gick från styrelserummet skickade hon iväg det. Hon hade gått igenom den med Birgitte veckan innan men ville inte skicka den innan styrelsen tagit del av den. Det var "fine" med FI också.

Viveka har med sig en sammanställning med datum till förhöret som hon har upprättat. Se bilaga till förhöret.

Viveka säger att det är en sammanställning med lite "gissningar" av datum. Viveka säger att när hon var sist hos EBM på förhör så hade inte hon förberett sig, inte Googlat någonting på datum. Viveka säger att hon tyckte det var så konstigt att hon slutade sista maj när hon trodde att hon drog ärendet för styrelsen den 5 april. När Viveka tänkt på det så kan de inte ha varit klara med Q1-rapporten den 5 april. Den innefattar januari, februari och mars och sedan tar det lite tid att skriva ihop den. Efter förhöret hos EBM var hon hos FI och fick veta att det sista styrelsemötet hon var med på var den 25 april.

Förhörsledaren pekar på sammanställningen som hon har med sig till förhöret, där det står skrivet 25 eller 26 april, och uppmärksammar Viveka på att hon skrivit Q2.

Viveka säger att det är fel och att det ska vara Q1 och ändrar med bläckpenna i sammanställningen.

Viveka säger att hon nu tycker att det stämmer lite bättre men att det står frågetecken efter flera datum. Den 3 februari slutar Micke *(Fhl ant: Michael Wolf)* och någonstans den 3 april, i början av april 2016, offentliggörs Panama Papers *(Fhl ant: Viveka skriver med bläckpenna till 2016 överst i sammanställningen)*. Viveka säger, om styrelsemötet var den 25:e så skickas styrelsematerialet ut en vecka innan. Hon har då redan gått igenom materialet med Birgitte, innan det skickas ut. Viveka säger, att man då måste hamna någonstans den 14-15 april. Viveka mejlade materialet till Birgitte och sedan gick de igenom det. Viveka vet inte exakt vilket datum, men gissar att det var den 18 april.

Viveka säger att de då inte hade pratat om Panama Papers. När Viveka ser på "Panamarapporten" så ser hon att det står att styrelsen kanske hade ett möte den 5 april och gav i uppdrag till henne men att hon då inte var med på det styrelsemötet. Antagligen kom det via Birgitte eller via styrelsens sekreterare, att styrelsen ville ha en återrapportering på det.

Viveka gissar att det var så det gick till men att hon då är inne på spekulationer. Viveka säger att det där inte var så viktigt för henne, det var ett sidospår. Vivekas huvudfokus var inte att hitta "fula fiskar" utan det andra, det var det hon koncentrerade sig på.

Compliance-rapporten laddades upp på Directors Desk och sedan kom styrelsemötet där Viveka gick igenom Q1:an. Viveka säger att hon säkert fick frågor om "Panama papers". Viveka säger att hon trodde hon fick uppdraget där men säger att hon kan ha fått det tidigare, hon vet inte riktigt. Någon av dagarna den 25 eller 26 april skickade hon Compliance-rapporten till FI.

Före den 27 april måste Compliance hållit på och satt igång "Affären" och tjatat på dem.

Vid genomläsning av förhöret 2019-10-31 förtydligar Viveka.
Hon var kontaktperson mot Finansinspektionen och att hon utifrån det som framgår i rapporten "Customers with offshore engagements (follow-up)", sid 1, 2:st och under rubriken "Background", att Finansinspektionen frågat Swedbank om Panama Papers (Fhls ant: Viveka tittar i rapporten).

Viveka och Compliance ställde specifika frågor om det till Affären, de olika affärsområdena som Swedish Banking, Baltic Banking och LC&I. Sedan har Compliance efterfrågat att få in svaren på de frågorna. De frågor som ställdes finns med i bilagorna B och C, tillsammans med svaren som lämnades av Baltic Banking och LC&I.

Viveka tillägger att det borde finnas en Power Point som hon visade i samband med att hon

presenterade Q1 2016 för styrelsen. Varje gång när hon presenterade en kvartalsrapport visade hon en även Power-Point. Hon tror därför att det kan ha legat med bilder, en sammanfattning av rapporten "Customers with offshore engagements (follow-up)".

Det är inte Compliance som gör Screeningen utan det gör "Affären". Compliance fick bara uppdraget att sammanställa det och sedan rapporterades/skickades det till styrelsen. Hon vet inte om det var den 27 april.

En eller två dagar efter det ringde Birgitte och skällde. Viveka säger att efteråt har hon själv tänkt, och säger att det bara är hennes egna spekulationer, att Birgitte blev arg att det kanske inte bara handlade om styrelsemötet utan det kanske var den här "Panam Papers-rapporten" som hon blev "förbannad på" *(Fhl ant: Viveka pekar på rapporten "Customers with offshore engagements (follow-up)".*

Viveka hade sedan ett möte med FI och Camilla Hellgren. Viveka blev efter det kallad till Birgittes rum och fick därefter lämna Swedbank. Viveka säger att sammanställningen inte är "tvärsäker" men säger att det gick ihop när hon fick veta att det var styrelsemötet den 25 april som hon själv var med på.

Viveka tillfrågas vilken det är som hon menar när hon säger "Panama Papers"
Viveka säger att hon menar hela "Customers with offshore engagements". Viveka säger att Styrelsen säkert blev "jättenervösa" när Panamaläckan kom. Två dagar senare, den 5 april hade de styrelsemöte. Viveka kan se det framför sig, att styrelsen undrade, "hur ser det ut hos oss?" och "det ska vi ta reda på" och så fick Compliance i uppdrag att sammanställa det.

Förhörsledaren nämner att rapporten "Customers with offshore engagements (follow-up)" är daterad den 25 april.

Viveka konstaterar att den är daterad samma dag som styrelsemötet. Viveka säger att det kan ha varit så att hon drog de huvudsakliga dragen på styrelsemötet. Då trodde inte Viveka och Compliance att det skulle vara [redacted] den typen av klientel, utan de trodde nog mycket att det handlade om skatteundandragande. Det behöver ju inte vara kriminellt utan mer, ska vi ha de här kunderna hos oss, inte att det var den typen av penningtvätt. Det fanns en del kända svenskar, en del industripotentater och det var mer den typen de letade efter. Det var ingen på Compliance som trodde att det kunde vara någon på riktigt kriminell.

Viveka tror att hon kanske möjligen presenterade rapporten i stora drag då den var daterad samma dag som styrelsemötet. Hon har något svagt minne av att det var svårt att få "Affären" att samla ihop materialet till rapporten. Viveka tror att det fick "jaga på dem" och förklarar att det inte är lång tid att ha tjugo dagar på sig att få fram materielet.

Viveka tillfrågas om att det står "Prepared for: The Board of Directors" på "Customers with offshore engagements" och tillfrågas om Birgitte kan ha fått någon kopia på den rapporten.

Viveka svarar att det tror hon. Hon förtydligar med att man inte skickar något till styrelsen utan att det har gått via Birgitte, det skulle aldrig förekomma. Kanske när det gäller internrevision. Compliance var Birgittes redskap och Compliance skulle aldrig skicka något till styrelsen utan att det passerade henne.

Däremot skulle det potentiellt vara så att Birgitte säger "det här får ni inte rapportera till styrelsen" då har Compliance en möjlighet att "köra förbi" VD.

Viveka avslutar med att säga att sammanställningen är lite "gissningar" men att allt finns och

att det går att leta reda på saker i Outlooken.

Viveka informeras om att kopiorna som hon har med sig till förhöret, sammanställningen och bilden, läggs som bilagor till hennes förhör.

Förhöret avslutat klockan 13:42.

Vid besök hos EBM 2019-10-31 kl 11:00 fick Viveka Strangert läsa igenom det utskrivna förhöret. Viveka gjorde två förtydliganden på sid 3 och 5 i förhöret, anges kursivt i förhörstexten och med datumet 2019-10-31. Viveka godkände förhörsutskriften .

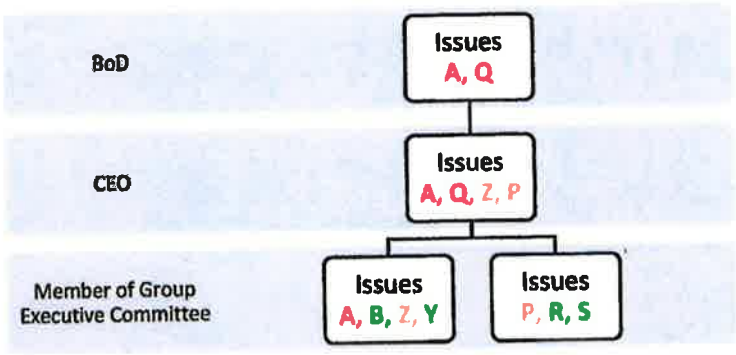
BoD
Issues
A, Q
CEO
Issues
A, Q, Z, P
Member of Group
Executive Committee
Issues
A, B, Z, Y
Issues
P, R, S

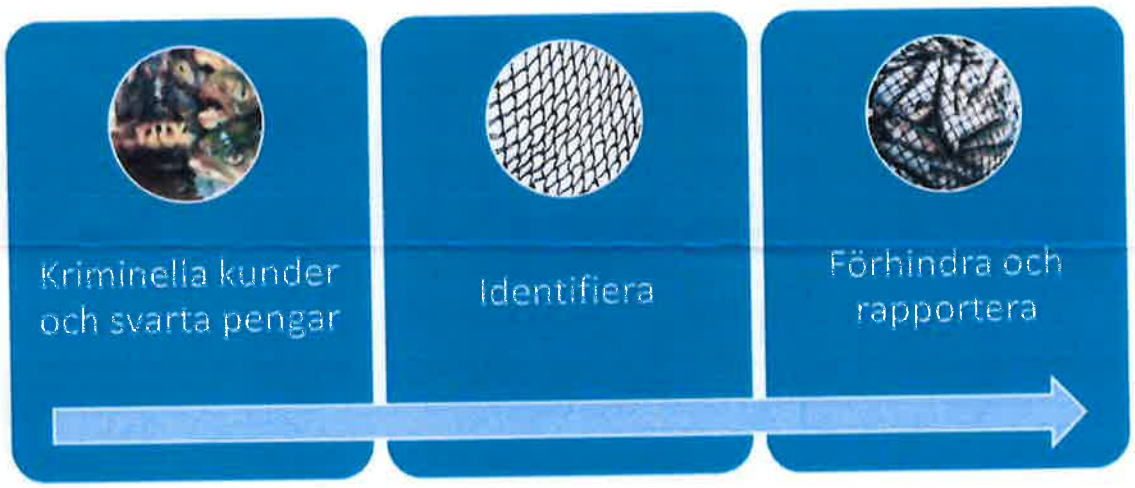
Kriminella kunder
och svarta pengar
Identifiera
Förhindra och
rapportera

2016

Datum	Händelse	Spår
3 feb	MW lämnar banken och BB tar över som VD.	Pressrelease från banken
3 april?	Panama Papers offentliggörs.	Media
14/15 april?	Jag skickar Q1/2016 Compliancerapport till BB inför vårt möte.	Mejl från mig till BB
18 april?	Jag går igenom Q1/2016 Compliancerapport med BB på hennes rum, innan den skickas ut till styrelsen.	Kalenderbokning hos mig och BB
18 april?	Q1/2016 Compliancerapport laddas upp av Annika Winter (eller Johanna Okasmaa Nilsson) på Directors Desk till styrelse-ledamöterna.	Directors Desk
25 april	Styrelsemöte Jag presenterar Q1/2016 Compliancerapport muntligt för styrelsen och får frågor om Panama Papers. Styrelsen ger mig i uppdrag att undersöka om kunder på banken finns på listorna.	Kalenderbokning Styrelseprotokoll PPT-presentation upprättad av mig, bör ligga bland styrelsematerialet.
25 eller 26 april	Jag skickar Q1/2016 Compliancerapport till FI (Camilla Hellgren)	Mejl från mig till Camilla H Diarieført hos FI
27 april	Rapport daterad om kunder och Panama Papers, som ska skickas till styrelsen (inkl. bilagor från resp. affärsområde) Denna rapport skickas inte till FI.	Mejl från mig till BB före 27 april som innehåller rapporten. Mejl mellan mig och Louise Örbom, som är den som hållit ihop insamlandet av uppgifter från affärsområdena.
27 april?	BB ringer mig och skäller. Påstår att jag skrämt styrelsen vid min muntliga presentation och att jag måste tänka på vad jag säger.	Telefonlogg. Det var ganska tidigt morgonen och jag befann mig på Arlanda.
Ca 2 maj?	Möte med mig och FI (Camilla Hellgren m.fl.) ang. Q1/2016 Compliancerapport	Kalenderbokning hos mig Diarieført hos FI
Mitten/slutet av maj?	Jag blir kallad till BBs rum, kort möte på eftermiddagen. BB meddelar att hon ska göra om organisationen och bl.a. ersätta mig med CH som chef över compliance. Som skäl anger hon att hon vill ha ett "skydd över compliance".	Kalenderbokning hos mig och BB
Någon dag efter	Möte med mig, BB och HR-chefen Lars Friberg för att diskutera villkor när jag lämnar.	Kalenderbokning hos mig, BB och LF
Sista veckan i maj	Jag är inte på Banken efter att jag fått sparken av BB, även om det inte offentliggjorts.	
31 maj (tis)	Det blir offentligt att jag lämnar banken.	Pressrelease

Förhör

Myndighet
Ekobrottsmyndigheten

Signerat av

Signerat datum

Enhet
Stockholm FMK

Diarienr
9000-K822-19

Hörd person
Strangert, Viveka

Personnummer

Den hörde är	ID Styrkt	Sätt	Ställning till misstänkt - målsägande - vittne
Vittne	Ja	känd sedan tidigare förhör	

Tolk

Språk

Ytterligare information om anledning till förhör
Kompletterande förhör angående svaren frågor från New York State Department of Financial Services som inkom 2016

Underrättad om misstanke

Underrättad om rätt till försvarare	Godtar den försvarare som rätten förordnar	Försvarare/ombud önskas	Försvarare/ombud närvarande

Förhörsledare	Förhörsdatum	Förhör påbörjat	Förhör avslutat
Ann-Christin Sandén	2019-10-31	11:37	11:40

Förhörsplats	Typ av förhör	Förhörssätt
EBM, Hantverkargatan 15, Stockholm	RB 23:6	Ljudbandsförhör

Förhörsvittne

Utskrivet av
AS

Berättelse

Viveka kallas i förhör för Viveka.

Viveka är sedan tidigare förhör informerad om vad yppandeförbud innebär. Förhörsledaren informerar Viveka om att yppandeförbud även gäller för detta förhör. Viveka svarar på fråga att hon har förstått det.

Viveka tillfrågas om hon hade någon del i de svar som skickades på frågorna som inkom 2016 från New York State Department of Financial Services (DFS).
Viveka säger nej, i varje fall inte som hon minns.

Viveka tillfrågas vem som kan ha varit behjälplig med svaren från Compliance.
Viveka säger att hennes gissning måste vara att det var hennes efterträdare Cecilia Hernqvist. Viveka har inte ens något minne av att de ställde några frågor och hon vet inte vilket datum det var.

Förhörsledaren uppger för Viveka att frågorna från DFS inkom 19 april och att svaren skickades 27 april.
Viveka säger att hon då var kvar men hon har inget minne av att det landade hos henne. Hon minns inte. Den enda hos henne som skulle ha kunnat vetat om det är i sådana fall Louise Örbom. Viveka säger att hon inte ens har något minne av att de fick de där frågorna.

Viveka har varken tagit del av frågorna eller besvarat dem. Det kan ha varit så att hon har sett dem men det har hon inget minne av.

Om frågorna besvarades den 27 april kanske det inte var Cecilia Hernqvist heller, Viveka vet

inte och vill inte spekulera heller. Hon vet inte vem som har varit delaktig i svaren.

Från förhörsanteckningar uppläst och godkänt.

Förhör

Myndighet
Ekobrottsmyndigheten

Signerat av

Signerat datum

Enhet
Stockholm FMK

Diarienr
9000-K822-19

Hörd person
Örbom, Louise

Personnummer

Den hörde är	ID Styrkt	Sätt	Ställning till misstänkt - målsägande - vittne
Vittne	Ja	körkort gilt tom 2020-09-30	

Tolk

Språk

Ytterligare information om anledning till förhör

Underrättad om misstanke

Hörs med anledning av att han hennes namn förekommer i utredning gällande Swedbank, bland annat att hon varit chef för AML Compliance i banken.

Underrättad om rätt till försvarare	Godtar den försvarare som rätten förordnar	Försvarare/ombud önskas	Försvarare/ombud närvarande

Förhörsledare	Förhörsdatum	Förhör påbörjat	Förhör avslutat
Ann-Christin Sandén	2019-12-03	10:00	10:31

Förhörsplats	Typ av förhör	Förhörssätt
EBM, Hantverkargatan 15, Stockholm	RB 23:6	Ljudbandsförhör

Förhörsvittne

Utskrivet av
AS

Involverade personer	Personnummer/Orgnr	Roll
Rydin, Filip		Ombud

Involverad personal	Funktion
Björn Sandman	Biträdande förhörsledare

Berättelse

Louise Örbom kallas i förhör för Louise.

Vid förhöret närvarar ombudet advokat Filip Rydin.

Louise informeras om att förundersökningen hon hörs i bland annat gäller Grovt Svindleri med anledning av Swedbanks externa kommunikation angående misstänkt penningtvätt i Baltikum.

Louise informeras om att det kommer ske ljudupptagning av förhöret och att förhöret kommer att skrivas ut i sammanfattad form. När förhöret är utskrivet får hon komma tillbaka till Ekobrottsmyndigheten för att ta del och godkänna utskriften. Ljudupptagningen kommer att arkiveras i sin helhet.

Louise och ombudet Filip Rydin delges att åklagaren fattat beslut om att det är yppandeförbud gällande förhöret, det som förhöret handlar om och det som framkommer vid förhöret. Yppandeförbudet gäller tills att åklagaren meddelar annat.

Louise och ombudet Filip Rydin tillfrågas om de förstått innebörden av yppandeförbud och vad en överträdelse av förbudet kan innebära. Både Louise och ombudet advokat Filip Rydin svarar att de förstått.

Bakgrund

Louise ombeds berätta om sin anställning i Swedbank, tidsperioder och befattningar.
Louise började i Swedbank hösten 2011 som ansvarig för det som hette Riskkontroll Retail, och var ansvarig för kreditriskområdet. Det var under en ganska kort period på grund av omorganiseringar omvandlades den tjänsten efter några månader och under våren 2012 fick hon jobbet som chef för det som heter Group AML. Där var hon fram till ungefär januari 2017. Den funktionen ändrades lite grand under tiden och bytte namn till AML Compliance, hon vet inte riktigt när det skedde.

Hon har haft lite olika chefer och lite olika uppdrag som har ändrads över tid. Hon var föräldraledig en gång där och är idag också föräldraledig.

I januari-februari 2017 bytte hon tjänst till LC&I, Large Corporate and Institutions, där är hon chef för Första linjen Risk.

Louise tillfrågas vem som var hennes närmaste chef 2015.
Louise tror hon kom tillbaka från föräldraledigheten ungefär i april 2015 och jobbade deltid under det året. Hennes chef var då Viveka Strangert. Hon minns inte riktigt när Viveka Strangert slutade men tror det var 2016.

Louise tillfrågas vem hon fick som chef efter Viveka Strangert.
Louise fick Cecilia Hernqvist som chef. Inom AML Compliance fick hon sedan inte någon annan chef. Sedan bytte Louise tjänst och fick där med en ny chef som heter Björn Meltzer, vilket också är hennes nuvarande chef.

År 2015

Louise ombeds berätta om uppdraget som Lennart Kvist fick i Baltikum under hösten 2015.
Lennart Kvist fick i uppdrag att göra vad som kallas för "en mappning" av AML arbetet/processerna i de tre baltiska länderna för att dokumentera och kartlägga det arbetet. Man hade gjort väldigt mycket arbete i Sverige innan av lite olika anledningar. Louise jobbade bara med Sverige men eftersom hon kände Lennart Kvist så diskuterade de, hon tror till och med att det kan ha varit hans förslag för att han hade goda kontakter med medarbetarna i Baltikum. Lennart Kvist har arbetat i banken tidigare men pensionerat sig och arbetade sedan som konsult.

Hans uppdrag hösten 2015 blev att åka till Baltikum, till alla tre länderna, och kartlägga allt ifrån onboardingprocesser till transaktionsövervakning. Lennart Kvist gjorde kartläggningen och dokumentationen och återrapporterade till Louise Örbom och Viveka Strangert som var Louise chef.

Louise tillfrågas vad Lennart Kvists arbete gällde konkret.
Lennart Kvist åkte till respektive land och träffade medarbetare som arbetade på Compliance. Louise vet inte säkert eftersom hon inte var med men tror att det även kan ha varit Affären, Första linjen.

Lennart Kvist skrev sedan om hur onboardingprocessen såg ut. Om hon inte minns fel så tittade han även på blanketter och vilken information man tog in när man tog in en ny kund, hur man dokumenterade vem som är verklig huvudman, vad tog man för id-handlingar osv till att titta på hur man övervakar transaktioner för att upptäcka misstänkt penningtvätt. Allt de som man kallar för AML-processer tittade han på.

Förtydligande vid genomläsning av förhöret 2019-12-13, Louise säger att det kanske inte var "allt" men i vart fall huvudprocesserna inom AML.

Det här är ett tag sedan men hon tror inte att han drog så många slutsatser utan han mappade upp det för att ge dem, "så här ser det ut". Han gjorde så för respektive land. Om hon inte minns fel var det vissa system som användes i något land men inte i ett annat, det var lite olika, och det var lite olika lokal lagstiftning.

Louise tillfrågas hur Lennart Kvist formaliserade mappningen för respektive land för henne.
När Lennart Kvist hade gjort klart sitt jobb avrapportereade han till Louise och hennes chef Viveka Strangert. Hon minns inte vem mer som var med på det mötet, eventuellt var Louise kollega Elisabeth Liberg Sallanto med som jobbade i Louise grupp. Lennart Kvist avrapporterade/berättade för dem vad han sett och kommit fram till. Om hon inte minns fel fick de en rapport med lite bilagor för respektive land

Hon vet inte om Lennart Kvist även avrapporterade lokalt i respektive land, det kan han ha gjort men då var inte Louise med.
Förtydligande vid genomläsning av förhöret 2019-12-13, Louise säger att hon har funderat på det här sedan förhöret och kommit fram till att Lennart Kvist fick varje lands rapport som han skrev kvalitétsgranskad av respektive lands AML Compliance officer.

Louise tillfrågas vad anledning var att man skickade Lennart Kvist till Baltikum.
Louise tror att det var för att Lennart Kvist hade gjort uppdrag för dem tidigare på Swedbank i Sverige och konsulterat. Hon tror till och med att Lennart Kvist sa att det vore en bra idé att han kunde ta nästa uppdrag, att det skulle kunna vara Baltikum och att åka dit. De tyckte att det var bra för de kände en osäkerhet kring Baltikum just kring AML. Det var svårt att veta när man inte är där att exakt veta hur arbetet går till, på grund av språkförbristringar och det var lite olika lagstiftning. I de marknaderna fanns det en högre risk för penningtvätt och det var allmänt känt för dem och att de var "svåra" länder.

Louise tillfrågas varför de var "svåra" länder.
Det fanns kopplingar till Ryssland och de uppfattade arbetet lite mer eftersatt i de här länderna, inte för Swedbank specifikt utan för landet som sådant generellt. Louise tillägger att det är något som man märker när man till exempel träffar amerikanska banker, där Swedbank är kunder, att de ställer mycket frågor kring Baltikum, är oroliga för Baltikum.

Louise tillfrågas hur det kom sig att Baltikum kom på tal.
Hon tror att Baltikum alltid har varit på tal. De har alltid diskuterat, det är deras hemmamarknader i Swedbank. Precis som man diskuterar risken för penningtvätt i Sverige så gör man det i de baltiska länderna. Det är en högre risk för penningtvätt där, det var deras uppfattning och en allmän uppfattning, "är fortfarande skulle hon vilja säga".

Louise tillfrågas vad Lennart Kvist kom fram till i sin mappning för respektive land.
Hon minns inte detaljerna per land. Hon vet att rapporterna finns men hon har inte läst dem på nästan fyra år så hon vet inte exakt vad som står i dem. Hon vet vad det resulterade i och kan svara på det istället. Om hon inte minns fel så var det hon, Viveka Strangert och Solveiga Acuivene som var chef för Compliance i Baltikum som sammanfattade det här i en rapport. Solveiga Acuivene jobbade i Littauen men var chef för Compliance i hela Baltikum. Louise vet inte om rapporten gick till Vd först men den presenterades för styrelsen 2016.

Louise tillfrågas om hon kommer ihåg vad den rapporten hette.
Louise säger att hon inte kommer ihåg titeln. Hon vet att de rekommenderade att starta ett visst antal åtgärder och att det skulle kapslas i ett AML-program i Baltikum. I Sverige hade

de tidigare haft ett AML-program för Sverige, som ett resultat av lite olika synpunkter från Finansinspektionen och egna "findings" från verksamheten. Deras förslag var att sätta upp ett motsvarande AML-program i Baltikum baserat på bland annat mappningen som Lennart Kvist hade gjort och även förstås med deras egna input.
Förtydligande vid genomläsning av förhöret 2019-12-13, Louise säger att med "deras förslag" menar hon Compliance förslag och med "deras egna input" menar hon Baltikums egna input.

Viveka Strangert presenterade rapporten för styrelsen men Louise var inte med på den dragningen.

Louise tillfrågas om Lennart Kvist var tillsammans med någon där eller om han var själv och arbetade i Baltikum.
Lennart Kvist åkte dit själv men träffade såklart Swedbanks medarbetare i respektive land men han hade ingen med sig. Det var ett uppdrag som han utförde själv.

Louise tillfrågas om rapporten som sammanställdes utifrån Lennart Kvist, om den var baserade på några ytterligare dokument, handlingar eller arbeten.
Louise minns inte, det kan ha varit att de tog med erfarenheter även från de svenska åtgärderna och att de tyckte, "att det här var ett bra sätt att göra någonting det kanske vi även kan göra i Baltikum". Men det vågar hon inte svara på.

Louise tillfrågas om Lennart Kvists handlingar lades som bilaga till rapporten man sammanställde.
Louise tror inte det, till styrelsen brukar det vara ganska kortfattad information.

Louise tillfrågas hur det togs emot av styrelsen det som man kom fram till och behövde åtgärdas.
Louise var inte med.

Louise tillfrågas vad hon fick återrapporterat om vad som skulle hända sedan efter att man dragit det för styrelsen.
Louise vet inte, hon minns inte det. Hon vet inte vad diskussionen var där. Inte så långt därefter fick hon också en ny chef Cecilia Hernqvist. Det var precis innan sommaren, hon minns inte om det var i maj eller juni 2016. Cecilia Hernqvist tillsatte en ny chef för Compliance i Baltikum och gjorde sina ändringar.

Louise tillfrågas om hon kommer ihåg när rapporten var klar som de sammanställde och i vilket styrelsemöte den drogs.
Hon kommer inte ihåg det datumet men hon gissar att det var kanske någon gång i februari till april, tidig vår.

Louise tillfrågas om det var innan Cecilia Hernqvist började.
Louise säger ja, och att det var Viveka Strangert som presenterade rapporten för styrelsen. Rapporten finns och det går att läsa men Louise minns inte exakt vad som står i den.

Louise tillfrågas om hur kundkännedomen såg ut i Baltikum 2015.
Louise kan inte säga att hon kommer ihåg exakt och minns inte riktigt exempel och vad som var i respektive land. Hon vet att det var lite olika i olika länder men minns inte exakt vad innehållet var i mappningen.

Louise tillfrågas om vad som hände i det AML projekt hon sa att man skulle starta upp och om det drogs igång ett AML projekt med anledning av mappningen.

De i egenskap av hennes funktion gjorde inte det eftersom hon jobbade med Sverige men i Baltikum drog man igång ett arbete. Det hade hon inte jättemycket insyn i men hon har för sig att man till och med tillsatte en "programledare".

Louise tillfrågas om det var med personal från Sverige.
Louise säger nej, att det var framför allt i Baltikum sedan var hon säkert med på ett enstaka möte då och då för att ge "input" eller diskutera eller vara ett "bollplank". Det fanns programupplägg, att man hade styrgrupp och arbetsgrupper.

Louise tillfrågas utifrån resultatet från Lennart Kvists arbete vad man kom fram till i stort, hur det såg ut vad det gäller Baltikum i den sammanställning som man gjorde.
Det fanns förbättringspotential med arbetet. Hon vågar inte säga vilket land som behövde förstärka kundkännedomsprocessen eller transaktionsövervakningen, det minns hon inte. Hon kommer inte ihåg exakt datum när fjärde penningtvättsdirektivet trädde i kraft men det fanns sådana initiativ också parallellt för att bli compliant med regelverket också. Hon har för sig att man "klumpade" ihop det. Hon har svårt att minnas exakt men det finns även i de här dokumenten.

<u>År 2016</u>
Louise informeras om att det finns en rapport som heter "Customers with offshore engagements (follow-up)", daterad 25 april 2016.

Louise tillfrågas om det är en rapport som hon kommer ihåg.
Louise säger nej, hon vet inte vem som har varit mottagare av den. Hennes arbete med Baltikum var ganska begränsat, det var inte hennes dagliga arbete utan det var Sverige.

Förhörsledaren läser upp att det står följande i rapporten,
On the Board meeting the 5 April 2016, the Board of Directors assigned the CEO to update the Board on the situation regarding the Group's status in relation to offshore countries.

Förhörsledaren säger vidare, att vad vi har förstått gjorde man ett inhämtningsuppdrag till de olika affärsområdena, hur det såg ut med de här offshore countries.

Louise blir visad rapporten och får möjlighet att titta i den, och blir ombedd att titta i den för att se om det är något hon kommer ihåg.

Förhörsledaren säger vidare, att det verkar som att det här uppdraget har kommit strax efter att man dragit Lennarts arbete.

Louise säger när hon tittar i rapporten att hon förstår det som att det är kopplat till Panama läckan, hon minns nu att man med anledning av när den blev offentlig letade Swedbank i sina kundbaser efter kunder med offshore-adress. Finansinspektionen ställde också frågor kring det här. Hon minns det nu när hon läser det.

Louise tillfrågas om hon varit med och tagit fram rapporten.
Louise säger nej och att hon inte känner igen det. Det är möjligt att hon läst rapporten, att Viveka Strangert bett henne läsa den, men det kommer hon inte ihåg. Det ser ut som att det är varje affärsområdes Första linje som har dokumenterat sina svar på de här frågorna, bla Swedish Banking.

Förhörsledaren visar Louise att det i rapporten i första stycket står, "assigned the CEO".
Louise tillfrågas vem som avses där.
Louise säger att det är deras Vd Birgitte Bonnesen.

Förhörsledaren informerar att sammanställningen är daterad 25 april (fhls ant: rapporten som Louise blivit visad och fått möjlighet att titta i).

Louise tillfrågas om den skapade något merarbete för Louises enhet i svenska AML gruppen och om man jobbade med resultaten av den rapporten någonting.
Louise säger att hon inte minns om det var specifikt på grund av den men de jobbade med sådana här frågor hela tiden i deras löpande arbete. Hon jobbade i en compliancefunktion så hon skulle vilja säga att de följde upp och gjorde monitoreringar enligt en årsplan. Det var ganska bestämt vad de skulle jobba med för varje år medan det här är Första linjen som behöver se över sina kundförhållanden. Hon var aldrig in på kundnivå utan hon var en "kontrollfunktion" och då mer kanske ställde frågan, "har ni gått igenom alla kunder" men inte att hon gick igenom kunderna. Hon antar och hoppas att man jobbade med det här.

Det pågick ett svenskt AML projekt som hon tror startade 2014 som ett resultat av en Finansinspektionsgranskning. De hade på något sätt börjat jobba med de här frågorna i programform för att samla frågorna så att man inte jobbade på olika håll utan att man också kunde prioritera på ett bättre sätt vad som var viktigast. Det var också deras rekommendation att man skulle göra i Baltikum, att man samlade alla som ändå är närliggande men med olika frågor inom samma "skal" för att man också ska kunna rapportera det sammantaget.

Louise tillfrågas hur arbetet fortskred mot Baltikum sedan.
Det drevs ett program i Baltikum, hon inte har detaljerna kring det. Hon vet bara att det drevs, att det fanns en programledare som hette Siri som hade olika arbetsgrupper. Om Louise inte minns fel gjordes det riskbedömningar, man jobbade med de som är ansvariga för transaktionsövervakningen, att se över vilka scenario man behöver baserat på de riskbedömningar man tagit fram. Man jobbade med alla de här frågorna.

Louise tillfrågas om det programmet eller projektet kallades för någonting.
Hon gissar att det kallades för AML program i Baltikum, eller någonting sådant.

Louise tillfrågas hur det kommer sig att hon som jobbade för den svenska delen, att de engagerade sig i Baltikum med Lennarts uppdrag.
Louise satt i samma ledningsgrupp som den som var chef för Compliance i Baltikum där även AML ingick. De träffades varje eller varannan vecka eller något sådant och det fanns ett utbyte att man hjälptes åt, att de hade erfarenheter och att de exempelvis hade kommit längre i Sverige än de hade tillexempel i Baltikum. De försökte med de resurser de hade i Compliance att hjälpas åt där det behövdes mest och det var väl också därför hon hjälpte till.

Louise tillfrågas hur det togs emot i Baltikum att man ville hjälpa till i Baltikum med compliance.
Louise träffade Siri som var chef för programmet. Det var väldigt sällan Louise träffade de som jobbade i underprojekten, hon vet inte om hon gjorde det ens någon gång. Hon tror att man tog emot det väl. Louise tillägger att det alltid är så att man är glad när det finns folk som vill hjälpa till. Resurser är alltid en bristvara så hon tror att de tyckte att det var bra att få hjälp.

Louise tillfrågas hur länge hon arbetade på Compliance.
Hon jobbade hela 2016 och sedan minns hon inte exakt datum när hon bytte, men det var i början av 2017. Hon bytte helt funktion, affärsområde.

Louise tillfrågas om hon blev fortsatt engagerad mot Baltikum även i hennes nya funktion.
Louise säger ja, men på ett annat sätt. Affärsområdet som hon jobbar för idag har verksamhet

i Baltikum. Då var det mer mot governence-frågor och inte specifikt AML-frågor.

Louise tillfrågas om hon har något annat som vill berätta om.
Louise säger att hon inte vet, men inte vad hon direkt kan komma på annat än att alla de här dokumenten finns om man vill få bättre kontroll på innehåll. Hon vet att det har skickats till som hon tror Finansinspektionen.

Hon är inte heller riktigt i "jobbmoode", hon har varit hemma ett år och tycker det är lite svårt att sätta sig in i de här frågorna.

Ombudet Filip Rydin tillfrågas om han har några frågor.
Filip säger att han inte ska lägga sig i på något sätt men att ett tips är att klargöra vilka tidpunkter Louise har varit föräldraledig.

Louise ombeds berätta det om hon tycker det ska framgå.
Första gången hon var föräldraledig på Swedbank var när hon fick barn i april 2014, hon tror att hon gick hem 1 april. Hon var sedan borta ungefär ett år och när hon kom tillbaka ungefär i april 2015 jobbade hon deltid resten av det året.

I hennes nya tjänst gick hon hem på föräldraledighet förra året 2018, hon tror det var 1 november, och är fortsatt föräldraledig fram till 20 januari 2020.

Förhöret avslutas klockan 10.31

Vid besök på Ekobrottsmyndigheten 2019-12-13 fick Louise Örbom möjlighet att läsa igenom det utskrivna förhöret klockan 13.34.
Louise Örbom gjorde förtydliganden. Se noteringar på,
sid 2 sista stycket, sid 3 tredje stycket, sid 4 första stycket.

Förhöret genomläst och godkänt klockan 14.05

Vid besöket närvarade insp Ann-Christin Sandén och insp Björn Sandman.

Förhör

Myndighet
Ekobrottsmyndigheten

Signerat av

Signerat datum

Enhet
Stockholm FMK

Diarienr
9000-K822-19

Hörd person
Francke, Ulrika

Personnummer

Den hörde är	ID Styrkt	Sätt	Ställning till misstänkt - målsägande - vittne
Vittne	Ja	körkort, gilt tom 2020-11-14	

Tolk

Språk

Ytterligare information om anledning till förhör
Hörd utifrån sitt styrelseuppdrag i Swedbank.

Underrättad om misstanke

Underrättad om rätt till försvarare	Godtar den försvarare som rätten förordnar	Försvarare/ombud önskas	Försvarare/ombud närvarande

Förhörsledare	Förhörsdatum	Förhör påbörjat	Förhör avslutat
Ann-Christin Sandén	2020-06-02	09:01	11:03

Förhörsplats	Typ av förhör	Förhörssätt
EBM, Hantverkargatan 15, Stockholm	RB 23:6	

Förhörsvittne

Utskrivet av
a-c s

Involverad personal	Funktion
Björn Sandman	Biträdande förhörsledare

Berättelse

I förhör kallas Ulrika Francke för Ulrika

Ulrika informeras om att förundersökningen hon hörs i bland annat gäller Grovt Svindleri med anledning av Swedbanks externa kommunikation angående misstänkt penningtvätt i Baltikum.

Ulrika informeras om att det kommer ske ljudupptagning under förhöret och att ljudfilen kommer att arkiveras i sin helhet. Hon informeras om att förhörsutskriften kommer att läsas upp löpande under förhöret.

Ulrika delges att åklagaren fattat beslut om att det är yppandeförbud gällande förhöret, det som förhöret handlar om och det som framkommer vid förhöret. Yppandeförbudet gäller tills att åklagaren meddelar annat.

Ulrika tillfrågas om hon förstått innebörden av yppandeförbud och vad en överträdelse av förbudet kan innebära. Ulrika svarar att hon har förstått innebörden.

Befattning/funktion hos Swedbank
Ulrika tillfrågas om vilket uppdrag hon har haft i styrelsen i Swedbank och under vilka perioder.
Ulrika började 1993 eller 1994 i styrelsen för Sparbanken Västra Stockholm och sedan började hon i styrelsen för Swedbank 2002 eller 2003. Vid den tidpunkten hette det fortfarande Sparbanken. Hon tror det var precis innan finanskrisen som banken bytte namn

till Swedbank.

Ulrika tillfrågas om vilken information styrelsen hade om hur det såg ut i Baltikum 2018.
Styrelsen fick regelbunden information, månadsvis, från alla bankerna i Swedbank. Styrelsen har haft löpande information i Revisionsutskottet på eventuella anmärkningar som också rört de baltiska länderna. De har funnits anmärkningar på AML och det har följts upp i Revisionsutskottet.

Med anledning av det som hände Danske Bank och att det började skrivas om det, hon tror det var i september 2018 bad styrelsen om att få en dragning om hur det såg ut i Swedbank och i Baltikum, om hur man jobbade med kunderna, KYC och utmaningarna hur det såg ut med de kunderna. Till det ordinarie mötet som var i oktober 2018 bad styrelsen om att få en djupare redogörelse över de frågorna.

Från att skriverierna hade varit om Danske Bank och till deras styrelsemöte i september 2018 var det så nära inpå och det gjordes därför bara muntliga dragningar på det mötet.

Styrelseprotokoll 17 juli 2018
Föhörsledaren säger att det i styrelseprotokollet daterat 17 juli 2018 under CEO Report går att läsa att Birgitte Bonnesen informerar om att Danske Bank är misstänkta i Estonia för penningtvätt i miljardbelopp i Danska kronor med kopplingar till Ryssland förutom det även att de ska ha varit involverade i olaglig vapenhandel till Nord Korea och Iran.

Med anledning av det tittar banken på transaktioner och andra länkar, om det finns några, till Danske Bank i Estonia.

Ulrika har säkert läst det i CEO rapporten men hon har inget minne av någon särskild rapport med det här namnet.

Hon minns att styrelsen fick information senare först på mötet i september, hon minns att det diskuterades. De fick information om att man hade tittat på transaktioner men ingen definition av hur många kunder och transaktioner det var. Hon minns inte att de fick något särskilt utskickat material om det till det mötet.

I september på styrelsemötet var det Cecilia Hernqvist som hade en muntlig dragning över hur det såg ut i Baltikum.

Ulrika tillfrågas om styrelsen fick information att banken hade en färdig rapport som heter, Baltic Banking´s exposure mainly related to Danske Bank Estonia Case, daterad 12 juli 2018.
Ulrika kan inte komma ihåg den rapporten. Hon har efteråt sett väldigt många rapporter och kan därför inte sortera alla de rapporterna. Efter 2019 bad Ulrika att få ta del av rapporter med anledning av hon klev in som ordförande efter Lars Idemark.

Styrelseprotokoll den 27 september 2018
Förhörsledaren säger att det framgår att det var en presentation av Chief Compliance Officer Cecilia Hernqvist om resultat av bankens egen utredning/rapport om exponeringen mot Danske Bank daterad 20 september 2018.

Ulrika tillfrågas om det framgick för styrelsen att informationen i Power Pointen som visades på styrelsemötet var hämtad från en intern rapport med datum 20 september 2018 som heter "Follow up on Swedbank's risk exposure in relation to the investigation of ML issues in Danske Bank, Estonia".

Ulrika kommer inte ihåg namnet på rapporten. Hon minns att Cecilia Hernqvist presenterade en rapport som handlade om hur det såg ut i Baltikum och vad man hade jobbat med i Baltikum.

Ulrika tillfrågas om styrelsen fått tagit del av den underliggande rapporten.
Hon har inget minne av det alls. Den minnesbild som hon har över den rapport som styrelsen fick ta del av har Power point bilder.

Kommunikationsplanen Q3 2018
Ulrika tillfrågas hur styrelsen resonerade gällande kommunikationsplanen utifrån den information som man hade om hur det såg ut i Baltikum.
Kommunikationsplan är inget som hon känner igen. De beslutade i styrelsen om att den information som de hade i styrelsen skulle delges marknaden i samband med Q3 rapporten. Någon kommunikationsplan känner hon inte igen att de hade.

En plan är något helt annat än det som styrelsen hade. Hon utgår ifrån att banken hade en kommunikationsplan. Hon utgår från att banken hade det inför varje rapport som skulle släppas men i den var inte styrelsen involverad.

Hon vet att det styrelsen ville få fram i information delgavs både till Birgitte Bonnesen och Anders Karlsson, vilket var helt naturligt. Det var självklart för Ulrika att det som man hade hittat i Baltikum med kopplingar till Danske Bank skulle delges Swedbanks marknad vid rapportering av Q3.

Ulrika kan inte säga om kommunikationen som gavs i samband med Q3 2018 blev korrekt utifrån det som banken visste eftersom hon inte var med vid det tillfället.

Power pointen som visades den 27 september 2018, Ulrika tillfrågas om hon tycker att styrelsen fick en korrekt information
Hon har ingen anledning att betvivla att den information som gavs tills styrelsen inte var korrekt utan hon tyckte att rapporten gav en bild på en aggregerandenivå men också att det fanns mer att göra.

Ulrika tillägger att det är utifrån att det är den rapporten som hon minns att styrelsen fick se. Det är den rapporten som hon minns som hade powerpoint-bilder.

Erling Grimstad
Ulrika tillfrågas om vad styrelsen fick för information om Erling Grimstads utredningar/rapporter.
Ulrika vet att det var ett möte någon vecka innan bolagstämman mars 2019. Mötet handlade enbart om Erling Grimstad. Men då fick styrelsen inte ta del av någon rapport. Mötet handlade om att lämna ut Erling Grimstads rapport. Hon vet inte vem som hade efterfrågat den men tror att det kan ha varit Finansinspektionen.

Hon minns inte vilket datum det var på den rapporten, eftersom hon då inte hade sett. Om hon kommer ihåg rätt så var den inte helt ny och hon tror inte heller att den ansågs vara helt färdig.

Hon vet att styrelsen bad att få den på själva bolagsstämmedagen och att den skickades ut på den dagen. Styrelsen hade inte sett den tidigare.

Ulrika tillfrågas om hon och styrelsen fick information om att banken anlitat advokat Erling Grimstad hösten 2018 och om vilket uppdrag han fick.
Ulrika säger nej.

Det var först i samband med att rapporten dök upp och frågan om utlämnandet av den, det är hennes minnesbild. Det i sig är inte konstigt för det är mycket arbete som görs i banken som inte styrelsen har kännedom av.

Ulrika tillfrågas om hon eller styrelsen fick ta del av Erling Grimstads rapport,
Hon fick ta del av rapporten och har läst den men då i samband med att styrelsen bad att få den. Hon tror att det var samband med bolagsstämman.

Förhörsledaren läser upp titeln på rapport, High Risk Non-Resident customers of Swedbank Estonia. Draft preliminary status report on AML to Swedbank AB, daterad 10 december 2018. Ulrika tillfrågas om det kan ha varit den rapporten som styrelsen fick ta del av.
Ulrika tror att det var så rapporten hette.

Ulrika tillfrågas om de i styrelsen hade någon diskussion med någon i banken om den rapporten efter att styrelsen hade tagit del av den.
Ulrika säger, ja den var med i en aktiv diskussion ofta, men det var i mars/april och då hade Birgitte Bonnesen slutat. När Lars Idemark hade slutat och Ulrika blev ordförande fick de ta del av ytterligare material, underlag som Compliance haft.

Fhl informerar att Erling Grimstad levererade rapporten i december 2018 och att den inte var helt klar. Ulrika tillfrågas om hon vet varför samarbetet med Erling Grimstads avslutades.
Ulrika vet inte det.

Fhl informerar att det på rapporten framgår att det är en "draft". Ulrika tillfrågas om Birgitte Bonnesen tagit del av rapporten.
Ulrika vet inte det.

Styrelsen hade en diskussion om utlämnandet men det gällde med anledning av advokatsekretessen. Birgitte Bonnesen var involverad i den diskussionen. Som Ulrika minns det var det vid ett snabbt sammankallat telefonmöte i styrelsen och Birgitte Bonnesen närvarade också. Diskussionen handlade om vem som skulle fatta beslut om rapporten skulle lämnas ut eller inte. Eftersom styrelsen inte kände till rapporten togs beslutet att Birgitte Bonnesen skulle fatta det beslutet själv.

Q4 2018
I samband med Q4 2018 intervjuas Swedbanks Vd av CNBC i januari 2019 och bekräftar i intervjun att banken inte funnit några kopplingar till Danske Bank. Ulrika tillfrågas om det.

Ulrika tycker att det var en väl tunn bild som gavs men då visste hon inte det som hon vet idag. Av de kunder som var namngivna i Danske Bank var ingen av dem kunder i Swedbank. Som hon minns fanns det transaktioner som hade gått till kunder i Swedbank från Danske Bank.

Ulrika tillfrågas om när i tid de fick veta att de namngivna kunderna i Danske Bank inte var kunder i Swedbank.
Det var på styrelsemötet i oktober 2018. Styrelsen fick då veta att de inte var kunder i Swedbank och vilka transaktioner man hade tittat på, vilket scoope man hade haft.

Ulrika tillfrågas om det sades på mötet hur många kunder det var man hade undersökt.
Ulrika säger att det gjordes det säkert. Hon kommer inte ihåg antalet kunder. Det var x-antal kunder och man hade hittat några högriskkunder som föll ut i den screeningen man hade

gjort, men de var inte kunder hos Danske Bank. Om hon kommer ihåg rätt tror hon att det var omkring femhundratusen transaktioner som man hade gått igenom.

Telefonkonferens 20 februari 2019 ***(Transcription)***
Det var en telefonkonferens den 20 februari 2019, i samband med att programmet Uppdrag Granskning visats, Ulrika tillfrågas om hon minns den.
Hon minns att hon var med vid någon telefonkonferens men hon minns inte om det var just den här.

Hon minns att hon lyssnade på en telefonkonferens, en Financial-call, och som hon tror var i februari 2019 och den handlade om AML. Ulrika satt hemma i bostaden och lyssnade. Birgitte Bonnesen pratade men Ulrika kommer inte ihåg om det var någon annan som introducerade mötet.

Förhörsledaren läser upp Rob Ranes fråga,
"All right', okay. So is there any reason for you to believe there might be individual Swedbank employees that have committed crimes as seems to be the case for Danske Bank"

Birgitte Bonnsen svarar,
Of course as part of our due diligence we track this too and we haven't seen anything.

Ulrika hade då lämnat telefonkonferensen och hörde inte det.

Ulrika tillfrågas utifrån det svaret som Birgitte Bonnesen gav och om det svaret överensstämmer utifrån det som Erling Grimstad skrev i sin rapport.
Ulrika tycker möjligtvis att det var ett lite väl onyanserat svar från Birgitte Bonnesen men samtidigt vet inte Ulrika vad Birgitte Bonnesen visste där och då. Hon kan inte validera det svar som Birgitte Bonnesen gav.

Våren 2017 drev banken ett projekt som heter Project Clear och under våren off-boardades ett större antal kunder ca 200 kunder tillsammans med Erling Grimstad. Ulrika tillfrågas om styrelsen fick information om det projektet.

Det började ett arbete 2016 då flera kunder off-boardades. Hon kände inte till att Erling Grimstad var involverad i det sedan. Hon tror att det arbetet påbörjades innan Birgitte Bonnesen blev vd. Hon vet inte vad det projektet hette. Det kan nog vara så att det projektet fick heta Clear i samband med Birgitte Bonnesen blev vd och att det arbetet också då intensifierades, att kunder off-boardades. Ulrika tillägger att hon inte kan säga om hon hade den informationen då eller om det är information hon har fått i efterhand.

Ulrika tillfrågas om hon har något ytterligare som hon vill tillägga.
Ulrika känner inte att hon har det. De svar som hon har givet är utifrån den minnesbild hon har idag.

Fhls ant: Ulrika får möjlighet att läsa igenom utskriften av förhöret.
Ulrika tillfrågas om hon godkänner utskriften som hon har läst igenom.
Ulrika säger ja.

Förhöret avslutas.

Förhör

Myndighet
Ekobrottsmyndigheten

Signerat av

Signerat datum

Enhet
Stockholm FMK

Diarienr
9000-K822-19

Hörd person
Idermark, Lars Nils-Johan

Personnummer

Den hörde är	ID Styrkt	Sätt	Ställning till misstänkt - målsägande - vittne
Vittne	Ja	kontrollfrågor	

Tolk

Språk

Ytterligare information om anledning till förhör
Hörd utifrån sin styrelseuppdrag i Swedbank AB.

Underrättad om misstanke

Underrättad om rätt till försvarare	Godtar den försvarare som rätten förordnar	Försvarare/ombud önskas	Försvarare/ombud närvarande

Förhörsledare	Förhörsdatum	Förhör påbörjat	Förhör avslutat
Ann-Christin Sandén	2020-06-16	11:13	11:58

Förhörsplats	Typ av förhör	Förhörssätt
	RB 23:6	Telefonförhör

Förhörsvittne	Utskrivet av
	A-CS

Involverad personal	Funktion
Björn Sandman	Biträdande förhörsledare

Berättelse

Lars Idermark kallas i förhör för Lars.

Lars informeras om att förundersökningen han hörs i bland annat gäller Grovt Svindleri med anledning av Swedbanks externa kommunikation angående misstänkt penningtvätt i Baltikum.

Lars informeras om att det kommer ske ljudupptagning av förhöret och att ljudfilen kommer att arkiveras i sin helhet. När förhörsutskriften är klar kommer Lars kontaktas och få den uppläst för att kunna godkänna den.

Lars delges att åklagaren Thomas Langrot fattat beslut om att det är yppandeförbud gällande förhöret, det som förhöret handlar om och det som framkommer vid förhöret. Yppandeförbudet gäller tills att åklagaren meddelar annat.

Lars tillfrågas om han har förstått innebörden av yppandeförbud och vad en överträdelse av förbudet kan innebära. Han svara att det förstår han.

Befattning/funktion hos Swedbank

Lars tillfrågas om vilket uppdrag han har haft i styrelsen i Swedbank och under vilka perioder.
Lars blev ombedd att bli styrelseordförande 2010 och sedan satt han till bolagsstämman 2013. Han var kvar i bankens styrelse och blev sedan ombedd att bli styrelseordförande igen 2016. Han lämnade banken och det uppdraget i april 2019.

Lars tillfrågas om han haft någon annan roll i Swedbank utöver hans styrelseuppdrag.
Lars säger att en gång i tiden när det var samgående mellan Sparbanken och Föreningsbanken då var han med i den fusionen. Han jobbade vid det tillfället i banken vilket var i tre år. Det blev FöreningsSparbanken som sedan blev Swedbank.

Lars har haft exekutiva jobb. Han har varit Vd och chef i 30 år så han har haft andra uppdrag under tiden. Styrelseuppdraget har varit en syssla vid sidan av de operativa jobb som han har haft.

Baltikum

Lars tillfrågas om vilken information styrelsen fick under 2018 om hur det såg ut i Baltikum avseende AML och KYC.
Lars säger att man kan väl kan säga som så att de här frågorna kring penningtvätt och förhindrande av penningtvätt det är något som banken har jobbat med väldigt, väldigt länge. Det börjar alltid på kontoren med kundkännedom och sedan har man Internrevision, Externrevision, Compliance och Risk. Sedan är det löpande information till Finansinspektionen och styrelse. I en bank finn det alltid med på agendan. Sedan har det kommit nya regler under senare år som har skärpt till det vilket har blivit ett uppvaknade för hela samhället om att penningtvätt förekom och så vidare.

Det finns på agendan hela tiden. Men eftersom han har varit med så länge så ser han hur den här frågan har fått en annan "attention" idag än vad det var för kanske 10-20 år sedan. Så det har skärpts hela tiden.

En kunskap om de här sakerna har också ökat i samhället rent allmänt. Det har blivit viktigare och skärpts till med svenska regler och även inom ECB och de Internationella reglerna har blivit tuffare. Sedan har det även tillkommit flera andra saker, det har alltid funnits med och de här frågorna finns med på varje styrelsemöte också.

Lars tillfrågas om vilken information styrelsen hade under 2018 om Baltikum gällande det.
Det är alltid genomgång för både Sverige och Baltikum men det var mycket skriverier om Danske Bank och det började där när det blev stort i media. Om han minns rätt hade de ett möte i september som gick igenom läget i Baltikum och jämförelsen med Danske Bank och Swedbank som mer är en fullsortiment bank.

Det var viktigt att säga då att det här måste vi "gå till botten med" och "vi måste se vad som gäller för Swedbank" och så vidare. Det var en fördjupad diskussion i styrelsen och uppgiften var att minimera, stoppa och hindra penningtvätt.

Lars tillägger, sedan är banker alltid utsatta för det här från kriminella. Man ska vara klar över att en bra kund kan också under en resa bli en dålig kund, så det är väldigt komplicerat de här sakerna.

Lars tillfrågas om den information som han säger att styrelsen fick i september 2018, vem styrelsen fick den informationen av.
Det var en föredragning från ledningen och Birgitte Bonnesen är alltid med på styrelsemötena. Sedan kommer han inte ihåg, eftersom det är två år sedan, om Compliance var med och Internrevision. Lars kan inte säga att det var exakt så men det var i varje fall en genomgång.

Lars tillfrågas om styrelsen även fick information om hur det sett ut historiskt i banken i Baltikum med anledning av de problem som Danske Bank haft.
Lars säger nej, man gick igenom läget och de här frågorna jobbade de med då. Man implementerade nya regelverk hela tiden som Finansinspektionen i respektive länder ser till att man gör. Det var inget nytt i den meningen, det var en del i "normal business", men det blev väldigt uppmärksammat kring de här sakerna med Danske Bank. Många banker började tänka, "Ja, vi har verksamhet där och vad betyder det för oss. Har vi tillräckliga regelverk. Har vi gjort tillräckligt". Det är en naturlig reaktion.

Lars tillfrågas om styrelsen fick ta del av bankens rapporter om bankens exponering mot Danske Bank, det gjordes interna utredningar på banken.
Det var någon dragning om exponeringen vid den tidpunkten. Lars säger till förhörsledaren, du kanske hänvisar till den där "Grimsta rapporten". Vad han minns var inte den uppe vid det tillfället utan det var rent allmänt där man gick igenom bankens exponering, hur de jobbade med de här sakerna. Det var en ganska ordentlig genomgång. Styrelsen sa väl då att, "Ja men det här måste vi gå vidare med, vi måste verkligen gå till botten med de här sakerna".

Han tror också att man även pratade lite om att det var viktigt man jobbade ihop med Finansinspektionen. Det är Finansinspektionen, det är Finanspolisen och så vidare, det är många som måste in i de processerna. En bank klarar inte allting själv utan upptäcker banken någonting då ska man anmäla till Finanspolisen och sedan tar de över ärendet. Banken får sedan sällan någon återkoppling och man vet inte vad som händer. Det är på det sättet det fungerar.

Lars tillfrågas om styrelsen fick ta del av bankens egna rapporter om sin exponering mot Danske Bank.
Han kommer inte ihåg exakt om det var egna rapporter. Det var ofta så på ett möte att de fick en dragning om ärendet, och hur det materialet kommit fram och så vidare det var att man hade det i det egna systemet. Där går man igenom vad det är för exponering och "hur jobbar vi med de där sakerna". Det var väldigt mycket "hur jobbar vi med de här sakerna". De visste inte riktigt då hur läget var så de sa att "de måste gå till botten med de där sakerna, vi vill inte ha sådant där i banken". Det är en självklarhet.

Som han sa tidigare det kan komma in en bra kund från början som visar sig efter ett antal år vara en mindre bra kund, det blir en varningsflagg och det blir en process kring det. Det råder även banksekretess och det måste hanteras på ett juridiskt riktigt sätt. Det är inte bara att slänga ut en kund utan man måste veta vad som ligger bakom. Kunden måste också få förklara.

Projekt Clear

Lars tillfrågas om att banken bedrev ett projekt som har hetat Clear och vad styrelsen fick för information om det projektet.
Som han kommer ihåg var det att en bank, en ledning, jobbar med att hela tiden förbättra saker, det gör man inom många områden. Just det projektet det kommer han inte ihåg att det var specifikt uppe i en diskussion utan det man talade om var att, "vi jobbar att förbättra och se till att vi har regelverk och riktlinjer" och så vidare. Just benämningen Clear kommer han inte ihåg att det ordet användes.

De fick in information löpande. Om man tittar på en agenda hos en bank så går halva mötena åt till att gå igenom regelverk och riktlinjer och så vidare som alltid ska implementeras. Det är så en bank gör och sedan man kanske har talat "business" lite senare på mötet.

Man har Risk och Kapitalutskott som jobbar med de där sakerna och även Revisionsutskott. Man har även Internrevision, Externrevision och man har även ordinarie revisorer som kommer varje kvartal och går igenom de där sakerna. Det är därför inget som är "ad hook" utan det är en ordnad process i en bank med de här sakerna. Det är så klart mycket transaktioner och om han minns rätt så tror han att det var 7-8 miljoner transaktioner i Baltikum, det är enorma volymer. Det är också ett datastöd som behövs för att kunna fånga de konstiga transaktionerna eller varningsflaggorna om de finns.

Styrelseprotokoll 17 juli 2018
(Fhls ant: Styrelseprotokollet i beslag, 2019-9000-BG297-17)

Förhörsledaren säger att det framgår på sid 2 av 20 i det protokollet och under rubrik "CEO Report", att Birgitte Bonnesen informerar om att Danske Bank är misstänkta i Estonia för penningtvätt i miljardbelopp i Danska kronor med kopplingar till Ryssland förutom det även att de ska ha varit involverade i olaglig vapenhandel till Nord Korea och Iran.

Med anledning av det tittar banken på transaktioner och andra länkar, om det finns några, till Danske Bank i Estonia.

Lars tillfrågas om styrelsen fick information av Vd Birgitte Bonnesen att banken hade en färdig rapport med titel, *Baltic Banking's exposure mainly related to Danske Bank Estonia Case*, som är daterad 12 juli 2018. Styrelseprotokollet är daterat 17 juli 2018.

Just som frågan ställs kan han inte svara "rakt upp och ner". Han kommer inte ihåg men de är mycket möjligt att Birgitte Bonnesen baserade sina uttalanden på att de hade en rapport. Han tror att det är väldigt viktigt att komma ihåg att i en bank är det ett enormt pappersflöde. Det görs enormt mycket rapporter och det alltid upp till ledningen att avgöra vad som är styrelserapporter och ska upp till styrelsen och vad som är löpande rapporter i banken.

Lars tillägger att han tror det är viktigt att säga så att man inte tror att det görs en rapport "då och då". Vid ett styrelsemöte kan antalet sidor vara 300-500 sidor, det är enorma volymer. För att få fram det så kanske det ligger massor med rapporter som görs internt av ledningen och medarbetare. Det är på det sättet man jobbar i en bank. Det mycket regler och riktlinjer som måste följas upp. Det följs även upp av Finansinspektionerna i respektive land.

Styrelseprotokoll 27 september 2018
(Fhls ant: Styrelseprotokollet i beslag, 2019-9000-BG297-17)

Förhörsledaren säger att på sid 16 av 18 i protokollet finns en rubrik som heter "Any other business". Där är det en presentation av Chief Compliance Officer Cecilia Hernqvist om resultat av bankens egen utredning/rapport om exponeringen mot Danske Bank daterad 20 september 2018.

Lars tillfrågas om det framgick för styrelsen att informationen i PowerPointen som visades på styrelsemötet var hämtad från en intern rapport med datum 20 september 2018 med titeln, *"Follow up on Swedbank's risk exposure in relation to the investigation of ML issues in Danske Bank, Estonia"* och om styrelsen fick ta del av den rapporten som låg till grund för PowerPointen.
Lars säger nej, vad han minns så var det en dragning vid sammanträdet men just rapporten

kommer han inte ihåg att den kom till styrelsens kännedom.

Lars tillfrågas om han minns någonting av presentationen där ledningen presenterade den genomlysning man hade gjort av bankens exponering mot Danske Bank.
Eftersom det var så mycket om Danske Bank så gick man igenom hur banken jobbar med det och som han sagt tidigare så är skillnaden att det var en filial i Danske Bank och Swedbank i de här tre baltiska länderna det är som en fullsortiment bank, så det är ingen skillnad mellan dem bankerna och Swedbank i Sverige.

Det är viktigt att komma ihåg att de har småkunder, privatkunder, småföretag, medelstora företag och större företag. Det är viktigt att förstå att skillnaden mellan att de inte jobbar på samma sätt, Swedbank är fyra hemmamarknader, Baltikum med tre länder och Sverige. Mycket av det här var inget nytt utan det här har man gått igenom många gånger i banken och jobbat med det.

Allt det som kom upp i samband med den diskussionen som rörde Swedbank var kända saker. Det som de ville "gå till botten" med var om banken var exponerad och att de verkligen sett till att de har ett regelverk och inte har kunder som banken inte ville ha. Det handlade det väldigt mycket om det.

Projekt Nemo

Lars tillfrågas vad styrelsen fick för information om projekt Nemo och resultatet av det projektet.
Han kommer inte ihåg det. Han känner igen namnet. Ibland har man projekt som heter något internt men det kan vara en dragning i styrelsen i alla fall men att man då inte använder namnet Nemo.

Förhörsledaren säger att projektet Nemo var något som startade med anledning av bankens egen utredning. Lars tillfrågas om han kommer ihåg hur man resonerade när man presenterade den utredningen, hur man skulle gå vidare med de resultaten man hade kommit fram till.
Styrelsen hade den hållningen att de inte ville ha något sådant, har de kunder som de ska off-boarda, ta bort dem helt enkelt, "då måste man göra det". Men det måste också ske som han sagt tidigare, från en rad processer. Man kan inte anklaga någon om man inte har något att "stå på", utan man måste göra ordentliga undersökningar. Det var väldigt viktigt att, om de har kunder som inte hör hemma i banken, i de här länderna, då måste de "off-boarda" dem, ta bort dem.

Sedan måste man tala med Finansinspektionen i respektive länder om det. Det är ofta ett samarbete med Finansinspektionen och banken för att hjälpas åt med de här sakerna. Men det ska ske på ett rättsäkert sätt och man måste ta hänsyn till banksekretess hela tiden.

Det är det som har varit ett problem i hela den här "storyn" att det varit medelarskydd och det har varit banksekretess som de som bank har att ta hänsyn till. Sedan gjordes det en större utredning av advokatfirman FRA i februari 2019 och som gick igenom allting. Det är en väldigt välkänd amerikansk firma.

Q3 2018

Förhörsledaren säger att den 23 oktober 2018 presenterades Q3 för 2018. Lars

tillfrågas om styrelsen fick korrekt information av Birgitte Bonnesen om bankens eventuella kopplingar till Danske Bank och som hon sa skulle kommuniceras till analytiker vid Q3.
Eftersom det blev en reaktion och diskussion kring den här saken så säger Lars, är det någonting i Swedbank då ställer man sig frågan, "Hur är det med SEB". Vid den tidpunkten var det Nordea, de är länkade till varandra. Det är klart det uppstår stora problem som det gjorde i Danske Bank och Swedbank är väldigt stora med stora marknadsandelar.

Det blev givetvis en väldigt, väldigt viktig fråga för aktieägare och analytiker att få information om, "hur ser ni på det här, "har ni jobbat" och "har ni samma problem" etc etc. Det var väldigt naturligt i samband med kvartalsrapporten och det var vid tredje kvartalsrapporten att gå igenom det här. Det låg på Birgittes agenda att göra det.

Lars tillfrågas om styrelsen fick information om hur banken skulle kommunicera till analytiker och andra inför Q3:an.
Styrelsen går aldrig igenom hur Vd och CFO, Finans och ekonomidirektören kommunicerar. Det är en operativ fråga, det har Lars aldrig varit med om. I ett jättestort företag är det en fråga som Vd hanterar. Det var ingen genomgång om vad som skulle sägas eller hur det skulle formuleras. Det fungerar inte så i ett stort företag.

Lars tillfrågas om styrelsen fick information om hur många kunder banken hade identifierat och gjorde jämförelsen med i förhållande till de kunder som fanns med i Danske Banks egen utredning.
Lars har för sig att det var en diskussion om hur många kunder som var i den kategorin. Om han minns rätt, det kanske kom lite senare, att det eventuellt kom på hösten eller i början av året, att det konstaterades att många av de här kunderna var "off-boardade" Det var avslutat helt enkelt, man hade ingen kundrelation längre. Men även det kunde inte banken gå ut och tala om specifika kunder eftersom det är banksekretess för det är olagligt, att media gör det är upp till dem.

Lars tillfrågas om det var känt för styrelsen antalet som var känt för Swedbank när man gjorde sin jämförelse med det som fanns med i Danske Banks egen utredning om deras antal kunder.
Han kommer inte ihåg det. Lars säger att förhörsledaren är inne på kvartalsrapporten och i samband med den.

När de sedan gjorde den fördjupade genomgången med den amerikanska advokatfirman då var antalet uppe också. Det tror han finns i den rapporten. Han tror att det var i februari som de anlitade den firman för sedan kom det en rapport och då var han med på den pressträffen. Då var det mycket av banksekretess skäl som man hade målat över rätt mycket, vilka kunder det var och så vidare. Om han minns rätt var det volymerna och storleken och att många av kunderna hade varit kunder, men som banken tagit bort, av misstänkt penningtvätt och andra skäl.

Lars tillfrågas om den informationen kom fram efter årsskiftet.
Som Lars minns kom det upp när de kände att det var sådant tryck på banken och så mycket diskussioner. Det var därför de tog in en extern utredare och då kom det upp, antalet och volymerna och sådana saker.

Lars tillfrågas om det kan ha varit efter programmet Uppdrag Granskning som det blev mer känt.
Uppdrag Granskning kom och det är kopplat till en annan diskussion om Insider. Uppdrag Granskning presenterade sitt program. De hade ägarmötet den 18:e och han tror att det var

den 20:e, ett par dagar efter som programmet kom. Efter det så tillsatte banken en extern utredning för att gå till botten med det. Det är ofta så man gör, att man ber någon annan att titta på det med externa ögon. Det var FRA och han tror att den utredningen tillsattes efter att Uppdrag Granskning hade presenterat sitt.

Advokat Erling Grimstad

Lars tillfrågas när han och styrelsen fick information att banken anlitat Erling Grimstad hösten 2018 och vilket uppdrag han hade fått.
Lars säger nej, som han minns det var inte "Grimstarapporten" uppe i styrelsen. Det var en internrapport som han tror att Compliance hade tagit fram. Lars tillägger att så gör man ibland att man tar en advokat eller någon annan utifrån. Just benämningen "Grimstarapporten" den rapporten lästes för styrelsen efter stämman i mars 2019. Då sade Lars till att, "nu måste vi alla få läsa den rapporten". Det var en "draft" och det är viktigt att säga att "den har inte studsat runt i bankens system" för den var "inte rolig att läsa". Det var inget fel om det men det var en "draft" och när man tar fram en "draft" ska man diskutera med den som gör den, "är det rätt eller fel".

Det var väl uppenbart att det fanns saker som banken måste skärpa till sig på, det framgick av rapporten.

Lars tillfrågas om han menar att på hösten 2018 var det inte känt för styrelsen att Erling Grimstad var anlitad av banken.
Lars säger nej, inte som han vet eller som han kommer ihåg. Han tror att Erling Grimstad har varit anlitad ett par gånger, men det har kommit fram efteråt. Det var väl en intern sak som man gjorde för att få hjälp helt enkelt för att komma till botten med det här.

Uppsåtet var väldigt gott, uppsåtet var att be någon annan att titta igenom det här så att banken inte har "bommat" någonting.

Lars tillfrågas av vem som styrelsen fick information om Erling Grimstad och hans arbete.
Han tror att de fick det i februari. De hade rätt mång möten i samband med det för det var ett sådant tryck på banken och den rapporten kom upp. Han blir osäker på hur det formulerades men det var en genomgång. Det var en rapport som hade gjorts av en extern och så fick styrelsen en genomgång av det. Det var ett par PowerPoint bilder i samband med det.

Lars tillfrågas vem det var som höll i den genomgången.
Det var Birgitte Bonnesen och Cecilia Hernqvist.

Lars tillfrågas om de gjorde det tillsammans.
Det var så att Birgitte var Vd och sedan kommenterade man lite och hon hade en genomgång med ett antal PowerPoint bilder. Men om de använde just namnet "Grimstarapporten" vid den tidpunkten det vill han hålla osagt. Sedan kom den upp i media och det skrevs mycket. Media var duktiga på att få fram saker, då kanske benämningen "Grimstarapporten" blev officiell men själva innehållet var någonting som de i styrelsen hade tagit del av. Men då var det i form av en PowerPoint presentation.

Lars tillfrågas om det kan vara så att den rapport som han pratar om är, *High Risk Non-Resident customers of Swedbank Estonia*. Draft preliminary status report on AML to Swedbank AB, daterad 10 december 2018, att det var den som styrelsen fick ta del av i mars.

Han kan inte svara på det för vad han har förstått efteråt har Grimstad anlitats vid två tidpunkter. Först gjorde han en rapport och sedan gick det ett tag och sedan blev han ombedd att fortsätta och göra en rapport till. Men det är någonting som de i media har skrivit om. Det var ingen fråga i styrelsen, frågan var inte vem som hade gjort rapporten utan det var, "hur ser läget ut", "vad gör vi" och "hur jobbar vi", det var det som var det viktiga. Om det sedan är en benämning "Grimstad" eller någon annan advokat, det görs väldigt mycket internt och även med extern hjälp så han kommer inte ihåg det.

Lars tillfrågas vad han och styrelsen hade för reaktion på den information som de ändå fick, oaktat att det var en draft så spände den rapporten tillbaka i tiden fram till nu.
Lars säger men det var klart att det blev en reaktion i styrelsen att, "det här måste vi gå till botten med", "vi måste gå in djupare och ta reda på vad som har hänt". Det är de här sakerna som kom upp i Uppdrag Granskning, han tror det var en ganska lång tidsperiod som de hade där de gick tillbaks till 2007. Vid den tiden fanns det inga regelverk att tala om så man får sätta in saker utifrån att det finns ett regelverk, men en bank vill alltid ha kundkännedom.

Det börjar på kontoren, att man känner sin kund. Det har alltid funnits i en bank men det här var mer som att, "det här måste vi verkligen gå till botten med, är de här kunderna kvar eller är dom borta".

Förhörsledaren säger att den tog även upp problematik med personal i Baltikum, det som rapporten handlade om och som Lars också tagit del och läst.
Det var inte upp till någon diskussion i styrelsen. Det är någonting som de fick läsa när de läste rapporten efter stämman 2019. Det var ingenting som var upp i en diskussion just i styrelsen. Det är klart när man ska förändra någonting måste man se till att man har medarbetare som man tror har kapacitet att göra förändringen.

Det blev mer en operativ fråga, det fanns särskilda styrelser där borta också. Det är Birgitte som Vd, det är hennes privilegium att utse medarbetare i koncernledningen som man tror passar in för olika syften och ändamål.

Q4 2018

Förhörsledaren säger att Q4 2018 presenterades i januari 2019. Swedbanks dåvarande Vd Birgitte Bonnesen intervjuades då av CNBC i januari 2019 och hon bekräftar i intervjun att banken inte funnit några kopplingar till Danske Bank.

Lars tillfrågas vad han har att säga om det med tanke på den vetskap som då fanns i banken utifrån bankens egna utredningar samt externa utredningar som bland annat hade gjorts 2018.

Lars säger att om han minns rätt var det media som ställde de här frågorna.
Förhörsledaren förtydligar och säger att det var CNBC som ställde frågor till Birgitte Bonnesen.

Lars säger att det är alltid svårt tycker han när man inte var med på den diskussionen och vad man frågade om. Han har själv varit i media väldigt mycket och det kan lätt bli att man missförstår varandra eller att man svarar på en fråga och så vinklas det i media eller i ett annat sammanhang. Det gäller att man tänker till innan men då måste man nästan vara närvarande för att se, vad var det hon svarade på. Han tycker det är väldigt svårt när man själv inte var med på mötet.

Lars tillfrågas om den information som han berättat om att styrelsen fick bland annat hösten 2018, om den var korrekt utifrån det som sedan styrelsen fick ta del av 2019 i form av rapporter och underliggande material till rapporterna.
Lars säger att det är svårt att svara på den frågan men han tycker ändå att det var en information om deras verksamhet där borta och hur de jobbade med alla de här frågorna, att försvåra penningtvätt.

De visste i styrelsen att det var ett högprioriterat område, sedan exakt om det var enskilda kunder som var på ett specifikt sätt, det kan inte de i styrelsen svara på. En del av de där kunderna hade man haft in i banken men de var "off-boardade", efter att banken hade gått igenom kunderna och kommit fram till att, "de här kunderna vill inte banken ha".

Det är ett samarbete både med Finansinspektionen men framför allt Finanspolisen om man hittar de kunderna. Lars säger, som han sagt tidigare, om man fått in kunder som kan vara helt okej i början men efter ett tag blir det varningsflagg. Man kan ha en kund i många, många år och sedan händer någonting och då börjar man ställa frågor, ibland får man nöjaktiga svar och ibland känner man "det här känns inte bra" och då tar man bort de kunderna. Det är så det går till och är det något med brottslighet då anmäler man det till Finanspolisen och det är så det fungerar.

Förhörsledaren säger att styrelsen fick information som Lars sagt var en muntlig dragning, bland annat i februari. Sedan begärde Lars ut "Erling Grimstad-rapporten" i mars.

Lars tillfrågas hur den informationen som han fick ta del av 2019 står i förhållande till de muntliga dragningarna som styrelsen fått under hösten 2018.

Lars säger att det är svårt att värdera. Han har inte läst rapporterna från 2018 men man tänker att de går i samma anda som 2019, att det borde vara så. Det var ledningen som ville ha en rapport för att kunna mer handfast ta sig an uppgifter för det kan komma in sådant i en bank. Är det brottslig verksamhet då är det ni som får ta vid. Men en bank vill hela tiden se till att det är bra kunder, att det inte blir sådana här problem, för det skadar banken och då är det alltid svårt att veta hur en kunds resa i banken har varit.

Det kan vara som han sa tidigare, en bra kund som har blivit en sämre kund. Sedan var det mycket spekulationer där borta i Baltikum kopplat till Ryssland, det finns den problematiken i de här länderna.

Sedan kommer sanktioner och allt möjligt men det är en mycket större och komplicerad fråga. Han tror att allvaret i det som de sett under hösten var att de måste jobba ännu hårdare och ännu mera med de här sakerna. Det tycker han fanns på plats redan under hösten. Men sedan blir det väldigt mycket i media kring de här sakerna.

När man läste "Grimstarapporten" så var det en rätt tuff rapport, men han kan inte säga utan det får Birgitte som har jobbat med det, det kunde inte styrelsen säga att det var rätt eller fel. De bara konstaterade att det fanns en problematik som man måste jobba väldigt mycket med utifrån den rapporten. Det var ändå en "draft" och de är svårt att säga och svara på frågan tycker Lars. Det var ett resonemang kring de här sakerna. De tog inte lätt på det här, det här var verkligen något som banken ville gå till botten med. Från styrelsen sida var det, "gå till botten med det och se till att det fungerar".

Lars tillfrågas om han tycker att kommunikationen som banken hade med marknaden bland annat i samband med Q3 i oktober 2018 gav den bild som banken kände till om

hur det sett ut i Baltikum.
Lars säger att det är svårt. Om han minns rätt gick banken väldigt bra och gör det fortfarande. Det var en stark rapport, och det här var en del i det "callet" och det var mycket som var investerarfrågor. Det är jättesvårt att säga hur det uppfattades när man inte är närvarande på de här investerarmötena. Han kan inte svara på det, man måste vara där. Det är för svårt för honom att recensera.

Han har för sig att de gick ut under hösten 2018 och kommunicerade om det och försökte förklara att Danske Bank är en filialverksamhet och Swedbank var en fullsortimentsbank, det tror han var ute i den allmänna diskussionen. Sedan får man inte lämna information vid fel tidpunkt utan man får göra det i samband med att det kommer upp ett påstående så att hela marknaden kan få det i samband med en rapport. Rapporttillfället var först i Q3 2018 och sedan kom årsbokslutet i början av året.

Lars säger att han resonerar lite och han tycker det är en svår fråga att svara på, det har nästan gått två år när det gäller hur det här rullades upp.

Lars tillfrågas om det är något som han vill förtydliga utöver det han har sagt och berättat om.
Lars säger att han inte tycker det. Han har resonerat lite och det är som han sagt tidigare det har nästan gått två år och exakt vad som sades på möten det är svårt att säga tycker han.

Förhöret avslutas 11:58.

Vid telefonsamtal via högtalartelefon med Lars Idermark 2020-06-29, mellan klockan 11:04-11:42, lästes det utskrivna förhöret upp. Efter att förhöret var uppläst tillfrågades Lars om han godkänner utskriften och Lars uppgav att han godkänner den.
Vid uppläsningen närvarade insp Ann-Christin Sandén och insp Björn Sandman.

Förhör

Signerat av

Signerat datum

Myndighet
Ekobrottsmyndigheten

Enhet
Stockholm FMK

Diarienr
9000-K822-19

Hörd person
Uggla, Magnus

Personnummer

Den hörde är
Vittne

ID Styrkt
Ja

Sätt
kökort, gilt tom 2025-08-24

Ställning till misstänkt - målsägande - vittne

Tolk

Språk

Ytterligare information om anledning till förhör
Hörd utifrån sitt styrelseuppdrag i Swedbank.

Underrättad om misstanke

Underrättad om rätt till försvarare | Godtar den försvarare som rätten förordnar | Försvarare/ombud önskas | Försvarare/ombud närvarande

Förhörsledare
Ann-Christin Sandén

Förhörsdatum
2020-06-04

Förhör påbörjat
09:12

Förhör avslutat
11:56

Förhörsplats
EBM, Hantverkargatan 15, Stockholm

Typ av förhör
RB 23:6

Förhörssätt
Ljudbandsförhör

Förhörsvittne

Utskrivet av
A-C S

Involverade personer	Personnummer/Orgnr	Roll
Bergner, Cristina		Ombud

Involverad personal	Funktion
Björn Sandman	Biträdande förhörsledare

Berättelse

Magnus Uggla kallas i förhör för Magnus.
Vid förhöret närvarar ombudet advokat Cristina Bergner från advokatbyrå Astra Advokater.

Magnus informeras om att förundersökningen han hörs i bland annat gäller Grovt Svindleri med anledning av Swedbanks externa kommunikation angående misstänkt penningtvätt i Baltikum.

Magnus informeras om att det kommer ske ljudupptagning av förhöret och att ljudfilen kommer att arkiveras i sin helhet. Han informeras om att förhörsutskriften kommer att läsas upp löpande under förhöret.

Magnus och advokat Cristina Bergner delges att åklagaren fattat beslut om att det är yppandeförbud gällande förhöret, det som förhöret handlar om och det som framkommer vid förhöret. Yppandeförbudet gäller tills att åklagaren meddelar annat.

Magnus och advokat Cristina Bergner tillfrågas om de har förstått innebörden av yppandeförbud och vad en överträdelse av förbudet kan innebära. De båda svarar att de har förstått innebörden.

Befattning/funktion hos Swedbank
Magnus tillfrågas om vilket uppdrag han har haft i styrelsen i Swedbank och under vilka perioder.

Tillträdde som ledamot för styrelsen våren 2017 och han blev även ordförande i Risk och Kapitalutskottet. Hösten 2019 inrättade de ytterligare ett utskott Governance utskottet där han blev ledamot. Samtliga uppdrag pågick samtidigt. Det fanns ytterligare två utskott i Revisions och Ersättningsutskottet men i dem var han inte med.

Han avgick vid bolagsstämman i maj 2020 och lämnade då samtliga uppdrag i Swedbank.

Han har idag ingen roll eller annan befattning i Swedbank.

Magnus tillfrågas om vilken information styrelsen hade om hur det såg ut i Baltikum 2018 med avseende på AML och KYC.
Dels hade de sett att interkontrollen hade påvisat att det fanns brister i bland annat KYC. Det är Compliance, Riskkontroll och Internrevision. Det var en av många brister. De hade en diskussion om penningtvättsfrågan med anledning av det som kommit fram med Danske Banks problem i Estland. Eftersom Swedbank hade så stor marknadsandel i Estland var det naturligt att ställa frågan om Swedbank hade problem av liknande slag. De fick då till svar från Vd Birgitte Bonnesen att det hade Swedbank inte.

Den frågan till Vd Birgitte Bonnesen ställdes under hösten 2018 och svaret kom i samband med att de ställde frågan. Birgitte Bonnesen kunde området väldigt väl eftersom hon varit chef för den baltiska verksamheten för då 5-6 år sedan. Hon hade varit chef för Internrevisionen tidigare som gett henne en god insyn i den baltiska verksamheten och även resten av bankens verksamhet.

Banken hade fått ta del av en utredning gällande Danske Bank som gällde vissa kunder hos Danske Bank. Banken hade fått listor med kunder som hade varit kunder hos Danske Bank och utifrån det så gjorde Swedbank en egen utredning för att titta på om de kunderna även hade varit kunder hos Swedbank.

Magnus kommer inte ihåg hur många kunder det var.

Informationen om kunderna kom antingen från Danske Bank som dels hade gjort en egen utredning och även från andra som typ journalistnätverk som har kommit över information om Danske Bank. Magnus tror att det var från journalistnätverkets uppgifter snarare än från Danske Banks egen utredning som listorna på kunderna kom ifrån.

Banken kom fram till att kunderna inte var kunder hos Swedbank men man såg att Swedbank hade flera egna kunder som hade gjort transaktioner med Danske Bank kunderna. Det föranledde sedan att man gick igenom de kunderna som hade gjort transaktioner med Danske Bankkunderna för att titta på om de var kunder som banken ville ha kvar eller inte.

Magnus tillfrågas vad det arbetet sedan utmynnade i.
Det blev ett projekt där man gick igenom ett par tusen kunder. Det projektet hette Nemo. Han tror att man sedan kunde se att en stor andel av kunderna ville man behålla men man såg också att det var kunder där man inte kunde få tillfredsställande information om beträffande KYC. Han kommer inte ihåg vilka kriterier man ställde upp i den undersökningen men det var ett antal. KYC var ett viktigt kriterium.

Han kommer inte ihåg exakt hur många kunder banken inte ville behålla men det var ett betydande antal.

De kunder som banken inte ville ha kvar med dem avslutades kundrelationen så fort det gick. Det gick inte att avsluta (off-boarda) några av dem av legala skäl med en gång, med

anledning av bland annat lån men det gick att begränsa penningtvättsrisken genom att begränsa deras möjlighet att göra transaktioner.

Nemo projektet handlade om att identifiera kunderna och att sedan vidta åtgärder med de kunder man inte ville ha kvar i banken. Magnus var med på ett möte i maj 2020 innan han avslutade sina uppdrag i banken och där var en agendapunkt bland flera andra punkter där de fick en statusuppdatering om Nemo projektet. Det kändes som en slutrapport men off-boardingen av kunder kommer att fortsätta även framöver med anledning av att det tar tid att avsluta vissa av kunderna av legala skäl. Men majoriteten av de kunder som banken ville off-boarda var offboardade det framgick vid mötet i maj 2020.

Magnus tillfråga om projekt Nemo var känt för Birgitte Bonnesen.
Magnus säger ja och det var hon som hade initierat projektet.

Magnus tillägger att han vill ge lite bakgrund till de här kunderna som fanns hos Swedbank. Om han minns rätt så nämnde Birgitte Bonnesen exempel på transaktioner med kunder. Ett av exemplen var att en av Swedbanks kunder hade ett hotell i Tallin och när en Danske Bankkund tog in på hotellet uppstod då en transaktion med en Swedbank kund och en Danske Bankkund. Magnus vill med det förklara att det fanns en skala mellan att det fanns kunder som de absolut inte ville ha kvar och sedan fanns det kunder med naturliga transaktioner.

Magnus tillfrågas hur/på vilket sätt styrelsen blev informerade gällande situationen i Baltikum.
Styrelsen fick rapporter av Vd varje månad om hur det såg med utvecklingen av bankens olika delar inklusive i Baltikum.

Styrelsen gjorde en resa till Baltikum i februari 2018 där de träffade samtliga bankchefer i Baltikum. Innan dess hade de fått information genom att de haft dragningar om den totala bankverksamheten av respektive bankchef.

Styrelseprotokoll 17 juli 2018
(Fhls ant: Styrelseprotokollet i beslag, 2019-9000-BG297-17)
Magnus blir visad kopia av styrelseprotokollet, se sid 2 av 20 och §4a, rubrik "CEO Report".

I styrelseprotokollet daterat 17 juli 2018 under CEO Report går att läsa att Birgitte Bonnesen informerar om att Danske Bank är misstänkta i Estonia för penningtvätt i miljardbelopp i Danska kronor med kopplingar till Ryssland förutom det även att de ska ha varit involverade i olaglig vapenhandel till Nord Korea och Iran.

Med anledning av det tittar banken på transaktioner och andra länkar, om det finns några, till Danske Bank i Estonia.

Magnus tillfrågas om styrelsen fick information av vd Birgitte Bonnesen att banken hade en färdig rapport som heter, Baltic Banking's exposure mainly related to Danske Bank Estonia Case, daterad 12 juli 2018.

Magnus vet inte, han kommer inte ihåg. Han minns att styrelsen fick rapport under hösten 2018 men han minns inte om de fick någon rapport under sommaren 2018.
Utifrån namnet på rapporten kan inte Magnus säga att han kommer ihåg en sådan rapport men han vill inte utesluta att det nämndes eftersom han inte minns.

Det var naturligt att tänka då vid den tidpunkten när det blev känt att Danske Bank hade problem att även Swedbank kunde ha liknande problem.

Styrelseprotokoll 27 september 2018
(Fhls ant: Styrelseprotokollet i beslag, 2019-9000-BG297-17)
Magnus blir visad en kopia på styrelseprotokollet, sid 16 av 18 och 10§, rubrik "Any other business".

Presentation av Chief Compliance Officer Cecilia Hernqvist om resultat av bankens egen utredning/rapport om exponeringen mot Danske Bank daterad 20 september 2018.

Magnus tillfrågas om det framgick för styrelsen att informationen i Power Pointen som visades på styrelsemötet var hämtad från en intern rapport med datum 20 september 2018 som heter "Follow up on Swedbank's risk exposure in relation to the investigation of ML issues in Danske Bank, Estonia".

Han kan inte säga från vilken rapport som powerpointbilderna var hämtad ifrån. Men de hade en diskussion om att det var oerhört viktigt.

Kommunikationsplanen Q3 2018
Magnus tillfrågas hur styrelsen resonerade gällande kommunikationsplanen utifrån den information som styrelsen hade om hur det såg ut i Baltikum.
Styrelsen var inte med och tog fram kommunikationsplanen, de var inte delaktiga alls i kommunikationsplanen som Magnus minns det.

Han kommer inte ihåg om styrelsen var delaktiga i hur banken skulle kommunicera till marknaden i samband med Q3 2018.

Magnus tillfrågas om styrelsen blev informerad om bankens kommunikationsplan, vilken information man skulle gå ut med i samband med Q3 2018.
Magnus kommer inte ihåg det.

Erling Grimstad
Magnus tillfrågas om vad styrelsen fick för information om Erling Grimstads utredningar/rapporter
Det fick väldigt lite information. Magnus fick kännedom om Erling Grimstads rapport först när Dagens Industri skrev om den. Han minns inte när det var men tror det var februari-mars 2019. Han fick ta del av rapporten först när Birgitte Bonnesen hade slutat. Det var någon dag efter att hon hade blivit avskedad.

Anledningen till att han fick ta del av den rapporten det var när de bad att få ta del av den. Han kommer inte ihåg om det var han eller någon annan som bad att få ta del av den. Han tror att den delades ut till hela styrelsen.

Magnus tillfrågas om det var rapporten som heter,
High Risk Non-Resident customers of Swedbank Estonia. Draft preliminary status report on AML to Swedbank AB, daterad 10 december 2018.
Magnus säger att inte kommer ihåg exakt rubrik på rapporten men att den rapport han tog del av var skriven någon gång i december 2018.

Magnus tillfrågas om han och styrelsen fick information om att banken anlitat advokat Erling Grimstad hösten 2018 och om vilket uppdrag han fått.
Ja när de hade läst om rapporten i Dagens Industri fick de en sammanfattning av rapporten i

styrelsen, någon gång i februari-mars 2019.

Han kommer inte ihåg om det var Cecilia Hernqvist som var Compliance Officer eller om det var av Birgitte Bonnesen själv som de fick den sammanfattningen av, men det måste ha varit någon av de två.

Som Magnus minns det var det först i februari-mars 2019 som styrelsen fick veta att Erling Grimstad hade haft uppdrag och varit engagerad i banken. Banken hade anlitat flera olika utredare och Magnus kan därför inte säga säkert om Erling Grimstads namn hade nämnts tidigare eftersom det är så många namn.

Magnus tillfrågas om styrelsen visste om att Erling Grimstad varit inne och jobbade 2017 i ett projekt som heter Clear.
Magnus säger att han inte tror det. De hörde talas om projekt senare men 2017 kände styrelsen inte till att det projektet pågick.

I Erling Grimstads rapport daterad 10 december 2018 där skriver Erling Grimstad om att mycket av den informationen som finns sammanfattad i rapporten, den informationen fanns redan i projekt Clear 2017. Magnus tillfrågas om det hade gjort någon skillnad för styrelsen om de hade haft den informationen tidigare.
Magnus svarar ja.

Magnus tillfrågas vad skillnaden hade varit.
Då hade styrelsen ställt en massa följdfrågor och det hade kunnat leda till krav på ytterligare åtgärder.

Erling Grimstad hade fått ett uppdrag och rapporten december 2018 var en draft. Magnus tillfrågas varför man avslutade Erling Grimstads uppdrag innan det var klart.
Magnus säger att det svar styrelsen det var att i samband med programmet Uppdrag Granskning så tillsatte banken en egen utredning om de kunder som nämnts i Uppdrag Granskning fanns hos Swedbank och den utredningen skulle då överlappa med Erling Grimstads uppdrag och därför avslutade man Erling Grimstads uppdrag. Magnus kommer inte ihåg exakt vad som sades men det är hans minnesbild.

Magnus tillägger att det också kan ha varit när banken tillsatte Clifford & Chance att göra en utredning, han minns inte vilket av skälen det var.

Magnus tillfrågas om styrelsen tidigare hade frågat ledningen innan styrelsen fick ta del av Erling Grimstads rapport daterad 10 december 2018, om hur det sett ut historiskt i banken med anledning av de problem som Danske Bank haft.
Magnus ställde frågan till Birgitte Bonnesen direkt, "Har inte vi också en byk att tvätta i Baltikum" och fick till svar från henne att, "Det har vi inte".

Han tror att han ställde frågan till henne ett par gånger, det var någon gång på senhösten 2018 och i början av 2019. Han kommer inte ihåg exakt när men han har ställt frågan ett par gånger till henne. Birgitte svarade nej och att när de sett problemen har vi åtgärdat dem. Det var hennes svar på att de inte hade "någon byk att tvätta".

Han kommer inte ihåg om han ställde frågan till henne före eller efter Q3 2018

Följdfråga blev då från Magnus till Birgitte Bonnesen, varför det uppstod problem. Hennes svar var att kunder som banken slängt ut hade kanske sett bra ut från början men hade sedan ändrat sig, och kanske blivit mer komplicerade och mindre transparanta och

ägarförhållandena. Han kommer inte ihåg exakt hur hon uttryckte sig men Birgitte Bonnesen menade att en kund som sett bra ut från början kanske inte gjorde det efter ett tag, det var det som var hennes huvudpoäng.

Magnus tillfrågas om hur kunder kunde få det utrymmet, att ändra sig
Det var inget som Birgitte Bonnesen sa men Magnus menar på att en kund kommer in och är väldigt transparant och företaget ser väldigt bra ut. Sedan startar kunden kanske ytterligare bolag, gör transaktioner med högriskländer och det kanske blir ägarförändringar. Banken kanske säger stopp men då har det gått en tid. Magnus säger att det är hans egen beskrivning över hur det kan ha gått till.

Q4 2018
I samband med Q4 2018 intervjuas Swedbanks Vd Birgitte Bonnesen av CNBC i januari 2019 och bekräftar i intervjun att banken inte funnit några kopplingar till Danske Bank.
Magnus ombeds kommentera det.

Magnus säger att i Clifford Chance utredningen där tittar man på exakt de ord Birgitte Bonnesen använde. Där i utredningen står det att tittar man på orden som hon sagt är dem i sig inte fel men tittar man på det i det sammanhang där sagts ger det en helt annan bild. "Man säger något som är sant men ger åhöraren en bild av att man sagt något annat".

Birgitte Bonnesen sa till styrelsen vid något tillfälle att hon tagit en "legal opinion" på det hon sagt och fått till svar att hon inte hade ljugit. Magnus kommer inte ihåg när i tid hon sa det men det var i ett sent skede, kanske mars 2019. Det var en sak som Magnus lade på minnet.

Telefonkonferens 20 februari 2019 ***(Transcription)***
Förhörsledaren säger att, vid telefonkonferens den 20 februari 2019, i samband med att programmet Uppdrag Granskning visats, får bland annat Swedbanks vd Birgitte Bonnesen olika frågor, bl.a. huruvida det kan ha funnits personal i banken som begått brott.

Magnus blir visad en kopia av Transcription och sid 3 av 12, femte stycket.

Förhörsledaren läser upp frågan från Rob Rane.
"All right', okay. So is there any reason for you to believe there might be individual Swedbank employees that have committed crimes as seems to be the case for Danske Bank"

Birgitte Bonnesen svarar,
Of course as part of our due diligence we track this too and we haven't seen anything.

Magnus ombeds lämna kommentar till det.
Magnus säger att han inte har någon kommentar.

Magnus tillfrågas om den information som styrelsen fick hösten 2018 om Baltikum var korrekt utifrån det styrelsen sedan fick ta del av i form av rapporter och underliggande material till rapporterna.
Informationen som styrelsen fick hösten 2018 om Baltikum med kopplingar till Danske Bank var inte felaktig men gav inte hela bilden, den var tillrättalagd. Den var tillrättalagd för att inte skapa för mycket dramatik, det är Magnus tolkning.

Den information som var tillrättalagd lämnades av Cecilia Hernqvist och Birgitte Bonnesen. Dragningarna gjordes oftast av Compliance och därmed Cecilia Hernqvist. Magnus tillägger

att detta finns beskrivet i Clifford & Chance rapporten.

Magnus tillfrågas om han tycker att kommunikationen som banken hade med marknaden bland annat i samband med Q3 i oktober 2018 gav den bild som banken visste om hur det sett ut i Baltikum.

Magnus och flera andra i styrelsen tyckte att Birgitte Bonnesen var så "tvärsäker" i sina uttalanden. Magnus och de andra i styrelsen menade att om man har miljoner kunder kanske man inte har "fullt grepp på allting". Det blev en låsning till media, det blev ett väldigt reaktivt förhållningssätt i dialogen med media. Det gällde inte bara Q3 utan även när det handlade om Uppdrag Granskning och Erling Grimstad. Det kom ett avslöjande och sedan skulle man kommentera det och man var hela tiden på defensiven istället för att proaktiv. Att det man säger i media inte hela tiden är en kommentar på ett avslöjande utan att man själv berättar sin egen story, att så här jobbar vi och att vara mer ödmjuk hade Magnus sett som ett bättre alternativ.

Magnus säger vidare att människor inte vet vad penningtvätt är. Man hade kunnat upplyst lite mer om vad det handlade om, exempelvis när det stod att Swedbank tvättar pengar så var det inte så att det var Swedbank som tvättade pengar utan man möjliggjorde att det skulle kunna ske av andra. Banken hade kunnat förklara mer i media om det och att det behövdes mer samarbete mellan banker och myndigheter för att motverka penningtvätt.

Samarbetet försvåras av att det finns regelverk som förhindrar informationsutbyte. Han hade hellre sett att Swedbank hade kommunicerat ut det än att vara på defensiven. Det är det proaktiva.

Magnus tillfrågas om han har något ytterligare han vill tillägga.
Magnus säger att han inte tror det.

Det blir en paus i förhöret klockan 11:29 och ljudupptagningen pausar. Förhöret återupptas igen klockan 11:33.

Magnus får läsa igenom utskriften av förhöret. Magnus säger att han godkänner utskriften.

Bilaga

Styrelseprotokoll och Transcription

Bilaga till Förhör 2020-06-04 09:12, diarienr 9000-K822-19

Beskrivning

Styrelseprotokoll 2018-07-17, sid 1 samt §4a "CEO Report" på sid 2-3.

Styrelseprotokoll 2018-09-27, sid 1 samt §10 "Any other business"på sid 16-17.

Transcription 2019-02-20, sid 1 samt sid 3.

Swedbank

Minutes

INTERNAL AND CONFIDENTIAL

Author	Date	Page
Eva de Falck	17 July 2018	1 (20)
Specification	Identification	
The Board of Directors – Swedbank AB	S 09/18	

Present: Lars Idermark, Chair
Ulrika Francke, vice Chair
Bodil Eriksson
Mats Granryd
Bo Johansson
Anna Mossberg
Peter Norman
Annika Poutiainen
Siv Svensson
Magnus Uggla

Roger Ljung
Camilla Linder

Birgitte Bonnesen, CEO
Anders Karlsson, CFO
Eva de Falck, Secretary of the Board of Directors

Carina Strand, Head of Group HR	§ 4c
Cecilia Hernqvist, Chief Compliance Officer	§ 5
Helo Melgas, CRO	§ 6
Lars-Erik Danielsson, CCO	§ 7
Ingrid Harbo, Chief Audit Executive	§ 9
Patrick Honeth, Deloitte	§ 10

Apologies of absence:

Date: 17 July 2018

Venue: Swedbank Head Office, Landsvägen 40, Sundbyberg, Sweden

§ 1 OPENING OF THE MEETING

The Chair, Lars Idermark, opened the meeting and welcomed everybody. It was noted that all presentations shown at the meeting will be uploaded on Directors Desk directly after the meeting.

The Chair, Lars Idermark informed that the Board evaluation for 2018 will be made in late August.

Swedbank

Minutes

INTERNAL AND CONFIDENTIAL

Author	Date	Page
Eva de Falck	17 July 2018	2 (20)
Specification	Identification	
The Board of Directors – Swedbank AB	S 09/18	

In addition to the written inquiry, Lars Idermark will have an interview with each one of the Board members. The result will be presented at the August Board meeting.

§ 2 CONFLICT OF INTEREST TO REPORT AS REGARDS ANY OF THE ITEMS ON TODAY'S AGENDA

[redacted]

§ 3 APPROVAL OF THE MINUTES

[redacted]

§ 4 CEO UPDATE

§ 4a CEO REPORT

The CEO, Birgitte Bonnesen, referred to the CEO report that had been sent out prior to the meeting and briefly commented some of the items in the report.

[redacted]

Danske Bank in Estonia is suspected to have been used for money laundering amounting to billions of DKK with connection to Russia and in addition suspected to have been involved in illegal arms trade to North Korea and Iran. In light of this news, Swedbank is looking into transactions and other links, if any, to Danske Bank in Estonia.

[redacted]

Since everyone had read the CEO report, Birgitte Bonnesen asked whether anyone had any questions or comments as to the report.

Swedbank

Minutes

INTERNAL AND CONFIDENTIAL

Author	Date	Page
Eva de Falck	17 July 2018	3 (20)
Specification	Identification	
The Board of Directors – Swedbank AB	S 09/18	

[redacted]

[redacted]

The Chair, Lars Idermark, thanked Birgitte Bonnesen for the update.

§ 4b CENTRAL BANKS

[redacted]

§ 4c HR UPDATE

§ 4c i REMCO SUMMARY

[redacted]

§ 4c ii EKEN AND IP; Q2 2018 PROPOSED ALLOCATION

[redacted]

§ 4c iii IP; Q2 RISK ASSESSMENT

[redacted]

Swedbank

Minutes

INTERNAL AND CONFIDENTIAL

Author	Date	Page
Eva de Falck	27 September 2018	1 (18)
Specification	Identification	
The Board of Directors – Swedbank AB	S 12/18	

Present: Lars Idermark, Chair
Ulrika Francke, vice Chair
Bodil Eriksson
Bo Johansson
Anna Mossberg
Peter Norman
Annika Poutiainen
Siv Svensson
Magnus Uggla

Camilla Linder
Åke Skoglund

Birgitte Bonnesen, CEO
Anders Karlsson, CFO
Eva de Falck, Secretary of the Board of Directors

Lotta Lovén, Head of Digital Banking	§ 4c
Lija Strasuna, Chief Economist, Latvia	§ 4d
Helo Meigas, CRO	§ 5
Lars-Erik Danielsson, CCO	§ 6
Göran Råckle, Head of Real Estate Analysis	§ 6a
Cecilia Hernqvist, Head of Group Compliance	§ 10
Stefan Frisk, deputy General Counsel	§ 10
Niclas Rockborn, Gernandt & Danielsson	§ 10

Apologies of absence: Mats Granryd
Roger Ljung

Date: 27 September 2018

Venue: Swedbank Head Office, Landsvägen 40, Sundbyberg, Sweden

§ 1 OPENING OF THE MEETING

The Chair, Lars Idermark, opened the meeting and welcomed everybody. It was noted that all presentations shown at the meeting will be uploaded on Directors Desk directly after the meeting.

The Chair also welcomed Åke Skoglund to his first meeting with the Board of Directors.

Swedbank

Minutes

INTERNAL AND CONFIDENTIAL

Author	Date	Page
Eva de Falck	27 September 2018	16 (18)
Specification	Identification	
The Board of Directors – Swedbank AB	S 12/18	

[redacted]

§ 10 ANY OTHER BUSINESS

[redacted]

Swedbank

Minutes

INTERNAL AND CONFIDENTIAL

Author	Date	Page
Eva de Falck	27 September 2018	17 (18)
Specification	Identification	
The Board of Directors – Swedbank AB	S 12/18	

[redacted]

§ 11 NEXT MEETING MONDAY 22 OCTOBER 2018

The Chair, Lars Idermark, reminded the Board of Directors that the next ordinary meeting is scheduled on Monday 22nd October 2018, starting at 14.00. The meeting will be held at Swedbank's Head Office in Sundbyberg, in the Board room on floor 8.

§ 11 CLOSING OF THE MEETING

As no further matters were at hand, the Chair, Lars Idermark, declared the meeting, which was opened at 10.00, closed at 15.40.

Minutes kept by:

Eva de Falck

Transcription

Title: Swedbank Announcement

Date: 20.02.2019

Speakers: Gregori Karamouzis, Birgitte Bonnesen and Gabriel Francke Rodau

Duration: 45:51

I also have questions today that when Danske first hit the media there was a number of customers – a small number, it was six or seven – mentioned and upon a question from media I replied that none of these are customers of Swedbank. That still holds. Since October, we've taken further actions. We continue to work with this. We continue to do deep dives into things that we see and that is actually nothing out of the ordinary as such. I would also like to mention that today in Swedish media there has been a mentioning of Bill Browder who was the Magnitsky case that I'm sure that you all know about which is a completely horrible case. All of that. Awful in all aspects. And what I would like to share with you – and I think I said to many of you before that we understand in Swedbank that we don't know it all. So we look to the outside constantly to get help, to see if there are indicators, counterparties or traffic that we haven't detected ourselves. We work with other banks, we work with authorities and yeah, with screen media for things, etc. And we apply all that to our own systems to make sure that we actually – in connection with that, I went to London and met with Bill Browder and asked him to share what he saw. Because I think that its important for us to reach out to everyone who works with money laundering and have detected things just to make sure that we have seen the same thing.

And – and that I think could be important information in relation to what we're seeing because there has been a piece of news in the newspaper today that he might come in and – and sue Swedbank. And we actually talked to him today and there's no such thing.

So I think let me just end here and then I think we move on to take questions.

Gregori Karamouzis
Yes, thank you Birgitte. Operator, we're handing back to you to let the questions through.

Q&A

Operator
Thank youvery much. So ladies and gentlemen if you wish to ask a question it is zero and then one on your phone keypad now in order to enter the queue. And then after I announce you simply ask that question. And if you find that question has been answered before it's your turn to speak, just press zero and then two to cancel.

And our first question is from the line of Rob Rane of Kepler Cheuvreux. Please go ahead sir; your line is now open.

Rob Rane
Hi, and thank you for taking the question. So I understand that you have seen the material of the journalists and I understand that you cannot comment on individual cases, but are these figures new to you or have you already reviewed this material before?

Gabriel Francke Rodau
Hi, Gabriel Francke Rodau, Head of Group Communication. We have not seen the full material from Swedish television. They showed us some material but not all.

Rob Rane
Alright, okay. So is there any reason for you to believe there might be individual Swedbank employees that have committed crimes as seems to be the case for Danske Bank?

Birgitte Bonnesen
Of course as part of our due diligence we track this too and we haven't seen anything.

Rob Rane
Alright, thank you, I'll stop there.

Operator
We are now over to the line of Maths Liljedahl at Handelsbanken. Matt, please go ahead. Your line is open.

Maths Liljedahl
Yes, good afternoon. A couple of questions if I may. First of all you mentioned that you had taken in external help or an independent investigation. Is that something that you could share? I know you can't specify details but could you go through,

Förhör

Myndighet
Ekobrottsmyndigheten

Signerat av

Signerat datum

Enhet
Stockholm FMK

Diarienr
9000-K822-19

Hörd person
Grimstad, Erling

Personnummer

Den hörde är
Vittne

ID Styrkt
Nej

Ställning till misstänkt - målsägande - vittne

Tolk

Språk

Ytterligare information om anledning till förhör

Underrättad om misstanke

.Under utredningens gång har framkommit att Swedbanks ledning sedan 23 oktober 2018- 20 februari 2019 gjort flertal offentliga uttalanden/information om Swedbanks kännedom om misstankar om penningtvätt i verksamheten i Baltikum. Under utredningens gång har misstankar uppkommit att Swedbank och dess ledning spridit vilseledande uppgifter till allmänheten och marknaden om vad banken kände till om misstänkt penningtvätt inom Swedbank i Baltikum.

Underrättad om rätt till försvarare	Godtar den försvarare som rätten förordnar	Försvarare/ombud önskas	Försvarare/ombud närvarande

Förhörsledare	Förhörsdatum	Förhör påbörjat	Förhör avslutat
Björn Sandman	2019-11-12	09:00	15:22

Förhörsplats	Typ av förhör	Förhörssätt
Ökokrim Oslo Norge	RB 23:6	Ljudbandsförhör

Förhörsvittne

Utskrivet av
O.A.

Involverad personal	Funktion
Ann-Christin Sandén	Biträdande förhörsledare
Björn Sandman	Biträdande förhörsledare

Berättelse

Förhörsprotokollet från Ökokrim Oslo bifogad detta dokument i form av bilaga.

Vittnet Erling Grimstads personuppgifter har maskats och arkiveras i sin helhet i Dur2.

Förhörsledare är Politioverbetjent Ola Aasaaren vid Ökokrim. Biträdande förhörsledare är Krinsp Björn Sandman och Krinsp Anchie Sandén från Ekobrottsmyndigheten i Stockholm.

ØKOKRIM	Avhør av vitne GRIMSTAD, Erling	Anm.nr. 14924570 / Lok.ark.nr. 218/19-60 / Dok. løpenummer 88232202 / Skrivebeskyttet	04,01 / Sidenr. 1 av 9
Dato 11.11.2019 Kl. 09:14	Skrevet av Politioverbetjent Ola Aasaaren	Tjenestested Bistandsteamet	

Sak

Anmeldt forhold
Rettsanmodning fra Sverige

Fra dato	Kl.	Til dato	Kl.	Gjerningskommune	Statistikkgruppe
18.09.2019	00:00	18.09.2019	00:00		9766

Vitne

Navn		Kjønn
GRIMSTAD, Erling		M

	Tlf. privat
Arbeidsgiver, adresse, postnr. og sted	Tlf. arb.giver
Kan treffes på dagtid (jobb/tlf.)	Mobiltlf.

Forhold/slektskap til den/de fornærmede/mistenkte/siktede
Ingen fornærmet, mistenkt eller siktet i saken

Samtykke type	Samtykke svar
Innhenting av teledata	

Avhør/Forklaring

Sted	Start (dag, dato, kl.)
Bistandsteamet / ØKOKRIM	tirsdag 12. november 2019, kl. 09:00

Andre som var tilstede under avhøret
Ekobrottsmyndigheten Stockholm ved kriminalinspektør Björn Sandman og Ann-Christin Sanden.

Personer som ble varslet om avhøret, men ikke møtte

Forklaring

Gjort kjent med

- hva det ønskes forklaring om
- vitneansvaret
- at man ikke har plikt til å forklare seg for politiet
- sin rett etter straffeprosessloven §§ 122 og 123 til å nekte å avgi forklaring eller svare på spørsmål som kan utsette en selv eller noen av ens nærmeste for straff
- at det blir tatt lydopptak

Villig til å forklare seg, og forklarer:

Avhør av vitne advokat Erling Grimstad tirsdag den 12. november 2019 ved lokalene til ØKOKRIM i Oslo. Erling Grimstad blir heretter omtalt som vitne i resten av dokumentet. Vitnet ble innledningsvis gjort kjent med at politioverbetjent Ola Aasaaren jobber i ØKOKRIM ved Bistandsteamet. Videre ble vitnet gjort kjent med at ØKOKRIM bistår Ekobrottsmyndigheten Stockholm i etterforskning av deres sak K822-19 (EB-1081-19) mot Swedbank i Sverige. Tilstede i avhøret fra Ekobrottsmyndighetene i Stockholm er Bjørn Sandman og Ann-Christin Sanden. Temaene for avhøret er mottatt fra Ekobrottsmyndighetene i forkant av vitneavhøret.

Vitnet ble gjort kjent med saken de etterforsker i Sverige handler om – se innklipt avsnitt fra rettsanmodnignen i avsnittet under. Etter svensk lovgivning dreier mistanken seg om grovt svindleri.

OAA008

ØKOKRIM	Anm.nr. 14924570	Avhør av vitne	Sidenr. 2 av 9	Dok.nr. 04,01

Under utredningens gång har framkommit att Swedbanks ledning sedan 23 oktober 2018 – 20 februari 2019 gjort flertal offentliga uttalanden/information om Swedbanks kännedom om misstankar om penningtvätt i verksamheten i Baltikum. Under utredningens gång har misstankar uppkommit att Swedbank och dess ledning spridit vilseledande uppgifter till allmänheten och marknaden om vad banken kände till om misstänkt penningtvätt inom Swedbank i Baltikum.

Vitnet ble gjort kjent med at det er ønskelig å avhøre han om utført arbeid for Swedbank AB fra 2017 til og med 2019.

Vitnet ble spurt om han hadde forstått det han nå ble gjort kjent med. Vitnet forteller at det har han.

Vitnet forteller at han ønsker å forklare seg om de forholdene han er fritatt fra taushetsplinkten for av Swedbank.

Om vitnet

Vitnet forteller at han jobber i advokatfirmaet ERLING GRIMSTAD hvor han er advokat og daglig leder. Dette holder til i Oslo. Vitnet har telefonnummer [redacted]

Fri forklaring

Vitnet ble bedt om å forklare seg fritt om saken. Vitnet forteller at han ønsker å fortelle om dette med taushetsplikt. Vitnet har fått oversendt fra Swedbank AB en pressemelding datert 17. september 2019 vedrørende fritak for taushetsplikt. Der står det at styret i Swedbank AB har fritatt vitnet fra taushetsplikten. For vitnet gjenstår det to spørsmål som han pr. nå ikke har fått svar på fra Swedbank. Det ene er om vitnet har blitt løst fra taushetsplikt for Sweadbank i Estland. Det andre spørsmålet dreier seg om noe mer komplisert. Vitnet fikk et advokatoppdrag hvor han oppfattet det som at han var rådgiver for Swedbank AB og Swedbank i Estland. I forbindelse med oppdragene ble det bestemt at han skulle kunne motta betroelser fra ansatte. Den type betroelser han mottok mener vitnet er informasjon som utgjør kjernen i taushetsplikt mellom klient og advokat. Vitnet mener at han fortsatt har taushetsplikt om forhold som gjelder betroelser.

Vitnet forteller at Swedbank i Estland er en egen juridisk.

Vitnet forteller om hovedoppdraget han har hatt for Swedbank AB. Det første oppdraget startet i februar 2017. Oppdraget var opp i mot hvitvaskingsregelverket. Swedbank AB hadde behov for bistan i forbindelse med hvitvaskingsregelverket, da spesielt opp i mot deres filial i Estland.

Fra februar 2017 og frem til juli 2017 hadde vitnet et oppdrag som gjaldt håndtering av hvitvaskingsregelverket. Vitnet hadde den gangen formelt oppdragsavtale med Swedbank AB, men utførte hovedsakelig oppdrag i Swedbanks filial i Estland. Oppdraget gjaldt kundeforhold som hovedsakelig var etablert i Swedbank i Estland. Det var kunder som vitnet hadde blitt gjort kjent med at de skulle se nærmere på. Dette var kunder som ble omtalt som Focus Clients. Vitnet forteller at arbeid utført gikk ut på å identifisere teknikker for hvitvasking. Han skulle se om det var kunder som hadde misbrukt Swedbank AB og deres tillit og systemer til å utføre mistenkelig transaksjoner. Vitnet ønsker å legge til at han har sett etter indikatorer for hvitvasking i forbindelse med jobben som ble gjorde. Det var ingen granskning hvor man skulle finne ut om noen hadde ansvar for det ene eller andre. Prosjektet i 2017 fikk navnet Projekt Clear.

ØKOKRIM	Anm.nr. 14924570	Avhør av vitne	Sidenr. 3 av 9	Dok.nr. 04,01

De testet en del indikatorer på mulig hvitvasking for Focus Clients. Det ble gjort analyser av diverse data. Denne jobben vil ikke en ansatt i banken være oppmerksom på og ha mulighet til å finne ut dersom de ikke viste om teknikkene.

Vitnet forteller videre at Swedbank i Estland bestemte seg på et tidspunkt for å avslutte flere kundeforhold slik vitnet og hans team anbefalte. Dette var en krevende prosess hvor banken fortalte at kundeforholdet måtte avsluttes. Kunden fikk en frist for å komme seg ut av banken. Dette er komplisert mtp det juridiske, hva angår hvilke argumenter man kan bruke for å avslutte kundeforhold opp i mot hvitevaskingsregelverket.

Vitnet sin oppgave var å gi råd om avvikling av kundeforhold med bakgrunn i manglende kundetiltak. Dette er noe helt annet enn å identifisere om det dreier seg om straffbare handlinger. I noen tilfeller ble det gitt råd til banken om grupper av kunder hvor vitnet rådet banken til å avslutte kundeforholdet.

Vitnet forteller videre at utover våren 2017 ble det satt i gang aktivitet for å avslutte en rekke kundeforhold som omtalt over. Vitnet var rådgiver i det tilfellet og forteller at det bl.a dreide seg om kunder fra Russland. Det hele var et høyrisikoprosjekt ettersom at banken ved å kaste ut kunder risikerte å bli saksøkt av de aktuelle kundene. Det ble jobbet mye i perioden. Fokuset var å få de kundene hvor man hadde mistanke om hvitvasking ut av banken.

Vitnet forteller at han i 2018 ble engasjert i et nytt prosjekt. Dette prosjektet fikk navn Prosjekt Nemo.

I perioden fra begynnelsen juli 2017 – september / oktober 2018 hadde vitnet ikke kontakt / oppdrag for Swedbank AB. Vitnet hadde ikke noe innsikt i hva Swedbank AB foretok seg i det tidsrommet juli 2017 til oktober 2018.

Vitnet ble i september / oktober 2018 på nytt kontakt av Swedbank AB. Da ble vitnet bedt om å bistå Swedbank AB med oppfølging av arbeidet vitne utførte i 2017. Det ble det inngått en ny oppdragsavtale i oktober 2018. Resultatet av dette ble en foreløpig rapport til Swedbank AB levert rundt juletider 2018. Vitnet forteller at han fikk beskjed i januar 2019 oppdraget ble avsluttet mellom vitnet og Swedbank AB. Vitnet forteller at han i runde to ikke leverte noen endelig rapport i forbindelse med arbeidet han gjorde i runde to. Det var ikke noe uvanlig i det ønsker vitnet å legge til.

Vitnet ble spurt om hvilke personer han var i kontakt med i Swedbank AB. Vitnet forteller at i 2017 var han i kontakt med Cecilie Hernquist, Chief Compliance Officer. I tillegg var han i kontakt med Håkan Bengtson som jobber i Compliance i Swedbank AB.
Vitnet forteller at de han jobbet tettest sammen med i 2017 prosjektet var Håkan Bengtson og Andreas Hobelin. Vitnet hadde ikke møtt Håkan Bengtson før 2017 men han har tidligere møtt og jobbet med Andreas Hobelin før 2017. Vitnet forteller at han jobbet i et internt team i Swedbank i forbindelse med oppdraget i 2017. Vitnet oppfattet det som at han var en del av en intern prosjektgruppe legger han til. Gruppen besto først og fremst av Håkan Bengtson og Andreas Hobbelin.

Vitnet ble spurt om hvem han rapporterte til i 2017 prosjektet. Vitnet forteller at den første personen han formelt skulle rapportere til i 2017 prosjektet var Helo Megias. Vitnet mener at hun hadde en sentral rolle i Riskavdelingen i Swedbank. Noe senere i tid i prosjektet var det Jan Fecko som overtok stafettpinnen etter Helo Megias. Vitnet ble fortalt at Jan Fecko var den nye kontaktpersonen han videre skulle rapportere til. Senere tid i prosjektet kom Johan Rosen inn i bildet. Vitnet forteller at han hadde oppfattet det som at det var litt uklart hvem han skulle rapportere til. Vitnet ga informasjon til de tre kontaktpersonene han nå hadde nevnt i 2017 prosjektet.

Vitnet forteller om rapportering i 2018 prosjektet. Vitnet forteller at i 2018 prosjektet rapporterte han til Håkan Bengtson som tidligere nevnt. Det var Håkan Bengtson som var nærmest vitnet i arbeidet vitnet

ØKOKRIM	Anm.nr. 14924570	Avhør av vitne	Sidenr. 4 av 9	Dok.nr. 04,01

utførte i 2018. Håkan Bengtson hadde gitt vitnet beskjed om hva vitnet skulle gjøre. Vitnet hadde oppfattet det som at Håkan Bengtson hadde løpende kontakt med Cecilia Hernquist. Men hva Cecilia Hernquist og Håkan Bengtson snakket om internt vet han ikke noe om. Vitnet oppfattet Håkan Bengtson som sin kontaktperson og at det var Cecilia Hernquist som var sjefen til Håkan Bengtson. Vitnet forteller at han hadde gode erfaring med å jobbe med Håkan Bengtson fra 2017. Vitnet forteller videre at han rapporterte direkte til Cecilia Hernquist og Håkan Bengtson. Han husker at han mailet over rapporter til Cecilia Hernquist og Håkan Bengtson.

Vitnet ble spurt om det var andre han rapporterte til i 2017 og 2018 i forbindelse med utført oppdrag for Swedbank. Vitnet forteller at det var det ikke. Men han forteller at han har snakket med mange i ledelsen i Swedbank AB og i Swedbank Estland.

Vitnet ble spurt om rapporter han hadde skrevet. Vitnet forteller at han avga en rekke rapporter i 2017. Dette var løpende statusrapporter og løpende rapporter forteller han. Hovedformålet var å bli kvitt kunder som representerte høy risiko. Rådet etter utført oppdrag fra vitnet var å kvitte seg med disse høyrisikokundene. Vitnet oppfattet det slik at ledelsen i Swedbank AB var enig i disse anbefalingene.

Vitnet forteller videre at han i løpet av våren 2017 ble han spurt av Swedbank om måten de organiserte sitt arbeid opp i mot hvitvasking og hvitvaskingsregelverket. Vitnet ønsket da å hjelpe banken å lage et bedre hvitevaskingsprogram. Dette både for Swebank AB og Swedbank i Estland. Vitnet hadde en klar formening om hva som skulle og burde gjøres. Etter sommerenferien i 2017, fikk vitnet beskjed om at Swedbank ønsket å gjøre dette selv internt i banken. Da var oppdraget avsluttet slik vitnet oppfattet det. Vitnet fikk beskjed om dette fra Cecilie Hernquist i august 2017. Vitnet hadde respekt for at de ønsket å gjøre dette selv internt i banken.

Vitnet ble spurt om hvorfor Swedbank AB på nytt kontaktet han i 2018. Vitnet forteller at dette er uklart for vitnet. Vitnet kan ikke huske at noen i banken hadde sagt at noe spesielt hadde skjedd og at han derfor på nytt ble kontaktet. Vitnet forteller at det var en helt annen karakter oppdraget i 2018 enn det i 2017. Fordi at oppdraget i 2018 ikke handlet om avslutning av kundeforhold. Men det handlet om å avdekke årsaken til enkelte forhold, undersøke mer om overordnede sammenhenger og personer involvert. I dette arbeidet hadde vitnet med seg kunnskap fra sitt arbeid i 2017, derfor var det naturlig for Swedbank AB å kontakte vitnet. Vitnet hadde oppfattet det som at banken hadde ønsket å lære av sine feil og finne årsaken for å kunne unngå å gjøre feil igjen legger han til.

Vitnet ble spurt om det var en sammenheng mellom dette her og DanskeBank-saken. Vitnet forteller at det er det ikke. Vitnet forteller at dette her dreide seg om å se etter indikatorer på hvitvasking som var kjent i en rekke banker i Estland og Norden i 2017. Vitnet forteller at når de begynte å se på dette i 2017 var det ganske ukjent problematikk for de ulike tilsynene / FIU`ene. Vitnet var litt overrasket over at dette var så ukjent som det virket som at det hadde vært den gangen. Vitnet var med på et møte med FIU en i Estland hvor de hadde diskutert hva som var indikatorer på hvitvasking i Estland. Etter møtet oppfattet vitnet det slik som at de ikke var så godt kjent med teknikker som ble brukt av kunder for å hvitvaske som han hadde trodd.

De testet bestemte teknikker de viste hadde rammet andre banker for å se om man fikk treff i Swedbank AB. Vitnet forteller som et eksempel at de brukte ca 3 uker på å finne ut at en faktura var uriktig. Vitnet forteller at i dag vet man mye mer om dette enn det man gjorde i 2017. Den gangen var det ikke en lett oppgave for banken å oppdage dette. Vitnet forteller videre at kundene var svært profesjonelle og gjorde alt for å ikke bli avslørt. Man var nødt for å gjøre helt andre kontroller enn hva banker tradisjonelt gjør for å kunne oppdage hvitvasking.

Vitnet ble spurt om han formidlet sin kunnskap fra Baltikum til noen i ledelsen i Swedbank. Vitnet forteller at Håkan Bengtson på ukentlig basis fikk informasjon fra vitnet. I tillegg ble det oversendt

ØKOKRIM	Anm.nr. 14924570	Avhør av vitne	Sidenr. 5 av 9	Dok.nr. 04,01

skriftlige rapporter til kontaktpersonene han tidligere har omtalt. Hva som har skjedd med rapportene etter at han sendte de fra seg vet han ikke. Vitnet har ikke kunnskap til hvordan dette ble fulgt opp internt i Swedbank.

Vitnet forteller videre at det var en kunderådgiver i Swedbank i Estland med navnet [redacted]. Han var kunderådgiver for svært mange av de kundene hvor det ble besluttet å avslutte kundeforholdet etter utførte undersøkelser [redacted] sluttet i Swedbank Estland før vitnet kom inn i oppdraget. [redacted] har i ettertid fått en sentral stilling i selskapet til en av kundene som fikk sitt kundeforhold avsluttet i Estland. Vitnet og hans team fikk aldri snakket med [redacted] om hvilke undersøkelser han hadde gjort mot sine kunder. Det ble derfor basert på dokumentasjon.

Vitnet forteller at han har hatt et møte med [redacted] uten at vitnet fikk svar på så mye. Poenget med å fortelle om dette er for å belyse at de ikke hadde personen som hadde hatt førstelinjekontakt med mange av disse kundene hvor man skulle avslutte kundeforholdet. Møtet fant sted i Estland hvor [redacted] hadde hatt med seg en fra ledelsen i Swedbank. Vitnet forteller at Håkan Bengtson ble informert om dette. Vitnet har ikke informert Cecilie Hernquist om dette direkte.

Vitnet blir spurt om en rapport fra prosjekt Nemo. Vitnet ble spurt om hva han fant ut av i forbindelse jobben som ble gjort høsten 2018. Altså når han leverte utkast til rapport i 2018. Vitnet forteller at mye av det han har skrevet i utkast til rapport 2018 er informasjon han hadde fra jobben som ble gjort i 2017. Mye av det innholdet ble grunnlaget for rapporten i 2018.

Oppdraget i 2017 var et operativt oppdrag som han tidligere har forklart seg om. I 2018 så de mer på overordnede årsakssammenhenger som han også tidligere har forklart seg om. Vitnet mener at de høsten 2018 oppdaget indikasjoner på årsakssammenhenger. De fikk hjelp av personer som var ansatt i Swedbank i Estland. De fikk mer informasjon som gjorde at vitnet forsto mer av dette her. Kombinasjonen av det de så i 2017 og 2018 gav de grunnlag for å skrive et utkast til rapport for 2018 om årsakssammenhenger. I 2017 håndterte de risiko, i 2018 så de på hvordan dette kunne ha skjedd og hva banken kunne lære av dette. Enkelt forklart har oppdraget vært å hjelpe Swedbank AB å etterleve hvitevaskingsregelverket.

Vitnet ble spurt om han var ferdig med sin jobb når han leverte utkast til rapport. Vitnet forteller at han og hans team, internt, hadde begynt et løp med et mandat. Vitnet fikk så beskjed om at Swedbank AB plutselig skulle ha ferdig en rapport før julen 2018. Utkast til rapport ble skrevet i PowerPoint-format for å visuelt kunne gi mest mulig informasjon til ledelsen på kortest mulig tid. Vitnet blir spurt om han har fått tilbakemelding fra banken på at noe av det han har skrevet i rapporter er feil. Det har han aldri fått forteller vitnet.

Vitnet ble spurt om han hadde noen oppfatning om at ledelsen i Swebank AB hadde kjennskap til prosjektene. Det var et lukket prosjekt og man ønsket ikke informasjon ut til mange personer er inntrykket vitnet fikk.

Vitnet forteller at han også har snakket med Vd en i Swedbank AB - Birgitte Bonnesen. Det hadde vært et tema om Vd en i Swedbank AB kunne ha tillit til Vd en i Swedbank Estland - [redacted] Vitnet forteller at det var en personalsak som var tema. Vitnet forteller at samtaler mellom vitnet og Vd en Birgitte Bonnesen under 4 øyne er omfattet av taushetsplikt fordi det gjelder betroelser mellom henne og han. Derfor vil han ikke svare på spørsmål om innholdet i de samtalene.

Men vitnet vet ikke noe om kommunikasjon mellom leddene han rapporterte til og videre oppover. Vitnet har aldri hatt en rapporteringslinje som har gått til Birgitte Bonnesen. Vitnet ble spurt om han hadde møtt henne i 2017 og 2018, til dette svarer vitnet ja.

ØKOKRIM	Anm.nr. 14924570	Avhør av vitne	Sidenr. 6 av 9	Dok.nr. 04,01

(Avhøret startet etter pause klokken 11:04.)OAA008

Vitnet ble spurt om sin oppfatning om Birgitte Bonnesen sin oppfatning av forholdet i Baltikum. Vitnet forteller at han ikke ønsker å svare på det.

Vitnet ble spurt om han har hatt noen personlige møter med Cecilie Hernquist. Vitnet forteller at han har hatt møter med henne tilstede i 2017 og 2018 hvor det også har vært andre personer fra Swedbank AB tilstede. Vitnet ble spurt om sin oppfatning av Cecilie Hernquist oppfatning av forholdet i Baltikum. Vitnet ønsker ikke å svarer eller å spekulere i det legger han til.

Vitnet forteller, som han har fortalt om tidligere, at han har sendt utkast til rapport til Håkan Bengtson og Cecilie Hernquist på en Swedbank PC som var inne i domentet i Swedbank. Vitnet ble utrustet med en Swedbank PC i forbindelse med sin jobb i 2018.

Vitnet ble gjort kjent med at han på dette tidspunktet i avhøret vil bli forevist noen dokumenter og bedt om å kommentere disse.

1) AML Investigation Project Clear, daterad 2017-03-30, *(Erling Grimstad)*

Vitnet ble bedt om å fortelle om sin kjennskap til dokumentet.
Vitnet forteller at formatet og oppsettet kjenner han igjen som en av rapportene som de sendte fra seg. Men vitnet kan ikke verifisere 100% at dette er deres rapport når han bare blar raskt i rapporten. Rapporten dreier seg om funn opp i mot etterlevelse av hvitevaskingsregelverket.

2) Additional observations from AML Investigation Swedbank Estonia, daterad 2017-06-09, (Erling Grimstad)

Vitnet ble bedt om å fortelle om sin kjennskap til dokumentet.
Vitnet forteller at formatet og oppsettet kjenner han igjen som en av rapportene som de sendte fra seg. Men vitnet kan ikke verifisere 100% at dette er deres rapport når han blar raskt i rapporten. Rapporten dreier seg om funn opp i mot etterlevelse av hvitevaskingsregelverket. Vitnet forteller bl.a at dokumentet inneholder 9 konkrete anbefalinger om ytterligere tiltak eller undersøkelser i enkelte saker som ble avdekket under hvitevaskingsprosjektet.

Vitnet forteller at det var treff på saker som gav indikatorer om at det kunne være enkelte sammenhenger mellom kunder av Swdbank og transaksjoner de gjennomførte og saker som var kjent i åpne kilder.

Vitnet ble spurt om noe på side 3 i dokumentet der det står "the final AML report in June 2017". Hvilken rapport er dette. Vitnet forteller at den rapporten ble forsinket og at dette er rapport Focus Clients AML Investigation, datert 2017-07-07.

3) Focus Clients AML Investigation, daterad 2017-07-07, (*Erling Grimstad*)

Vitnet ble bedt om å fortelle om sin kjennskap til dokumentet. Vitnet forteller at han kjenner igjen rapporten. Denne rapporten er levert som et draft som det også står på første siden av rapporten. De ventet på feil og mangler i rapporten, men det fikk de aldri tilbakemelding om fra banken. Vitnet kan ikke huske at det kom noen tilbakemeldinger på at det var noe som var feil i rapporten. Som eksempel forteller vitnet at det ikke er unatrulig at kundene er fornøyde med at man leverer et draft så han forventet derfor ikke noen tilbakemelding i situasjonen her.

ØKOKRIM	Anm.nr. 14924570	Avhør av vitne	Sidenr. 7 av 9	Dok.nr. 04,01

4) Memorandum Project Clear, daterad 2017-07-07, *(Swedbank, Johan Rosén)*
Vitnet ble spurt om han har sett dette dokumentet før. Vitnet forteller at han aldri har sett dette dokumentet tidligere. Vitnet kan ikke forklare noe om dokumentet ettersom at han ikke er kjent med dokumentet. Vitnet sier at hans kontakt med Johan Rosen var begrenset. Vitnet kan heller ikke huske nærmere hvem som fikk oversendt Focus Clients AML Investigation, daterad 2017-07-07 bortsett fra Håkan Bengtson.

5) High Risk Non-Resident customers of Swedbank Estonia, daterad 2018-12-10, (Erling Grimstad)
Vitnet ble bedt om å fortelle om sin kjennskap til dokumentet. Vitnet forteller at dette er rapporten han snakket om tidligere som de måtte avgi på 3 ukers varsel. Vitnet er kjent med innhold og utsende. Vitnet forteller at han ser at det vises til en GSI-rapport fra Swedbank Estland som er noe av grunnlaget for arbeidet som ble gjort av han. Vitnet forteller at rapporten bl.a inneholder en oversikt over ansatte sentralepersoner i Swedbank Estland knyttet til håndtering av disse Focus Client kundene.

Vitnet viser side 12 i dokumentet hvor man ser en graf over kunder som ble kastet ut som følge av arbeidet vitnet og de gjorde overfor banken.

Side 16 viser sammensetningen av high-risk kunder. Det var en egenkomite som behandlet spørsmålet om kunder skulle få kundeforhold med Swedbank Estland. Side 16 viser hvem som satt i denne komiteen på ulike tidspunkt.

Vitnet forteller også om side 21 at de hadde gitt råd til bankene om å sende rapporter om hvitvasking. Vitnet vet ikke hva banken rapporterte til FIU i Estland. Men man ser at antall rapporteringer økte i 2017 ut i fra informasjon på side 21.

Vitnet forteller om side 23 i rapporten. Den siden forteller om anbefalinger gitt til banken. Totalt 15 anbefalinger. Punkt 1 gikk på at det var såpass alvorlige forhold at anbefalingene fra vitnet og hans team var å selvrapportere de funn som ble gjort til FIU og FSA i Estland. Vitnet er inneforstått med at dette er en ekstremt krevende beslutning om at man selv skal gå til myndighetene.

Vitnet forteller at han kjenner igjen rapporten og det han leste på dette tidspunktet i avhøret. Men han kan ikke bekrefte at side 31 i dette dokumentet er siste side. Dette fordi at han ikke husker, da må han gå tilbake å se i sine dokumenter.

Vitnet forteller om side 24 i rapporten. At det som er kapittel 5 – Comments from the Bank – aldri kom. Poenget ved å fortelle om dette er at det ikke mangler noe kapittel 5 ettersom at det aldri kom fra banken.

Vitent forteller at et hovedspørsmål var om banken skulle selvrapportere og hvor langt skulle banken gå tilbake i tid for å rette opp i sine feil. Dette var det mye diskusjoner om. Vitnet og de sin anbefaling til banken var å gå tilbake i porteføljen og sende rapporter til FIU en i Estland der det var nødvendig. Vitnet har ikke sett noe fasitsvar på hva som er riktig. Men når man først oppdager noe som dette her er rådet å gå tilbake i tid og rapportere dette til FIU en. Det står ikke noe i regelverket i Estland som gjør at man ikke kan gjøre det på den måten her.

Vitnet forteller at når de leverte rapporten i desember 2018 mente vitnet og de at banken hadde en god mulighet til å håndtere dette på en god måte og uten noe omdømmerisiko. Det å sitte på sidelinjen og faktisk se hva som har skjedd etter dette har vært uforståelig for vitnet. Vitnet mener at alle kan forstå at kunder som misbruker banker til hvitevaskningsforhold er noe som kan ramme enhver bank. Spørsmålet er bare hvordan man håndterer dette når man blir kjent med at banken sansyneligvis har hatt den type kunder.

ØKOKRIM	Anm.nr. 14924570	Avhør av vitne	Sidenr. 8 av 9	Dok.nr. 04,01

6) MEMO re certain issues related to High Risk Non-Resident Customers of Swedbank Estonia, daterad 2019-01-25 ***(Swedbank, Chief Compliance Officer)***
Vitnet ble spurt om hva han vet om dette dokumentet. Vitnet forteller at han er usikker på om han har sett dette dokumenet komplett. Det er i alle fall ikke blitt bedt om at dette dokumentet skulle inngå i utkastet som vises i High Risk Non-Resident customers of Swedbank Estonia, daterad 2018-12-10, (Erling Grimstad).

Vitnet forteller at han har mottatt en tilbakemelding fra Håkan Bengtson i januar 2019. Deretter ga vitnet beskjed til Swedbank at han ikke ville gi ytterlige kommentarer til Swedbank sine kommentarer. Vitnet gav i stedet en overordnet skriftlig tilbakemelding. Dette ble sendt til Håkan Bengtson og Cecilia Hernquist 30. januar 2019.

Vitnet forteller videre om et møte han hadde med Håkan Bengtson og Cecilia Hernquist 19. februar 2019 hvor det ble avtalt, etter det vitnet forsto, så skulle han få et nytt utkast for eventuelle kommentarer fra vitnets side. Det utkastet kom aldri. Vitnet forteller at TV-programmet Uppdrag Granskning kom den 20. februar 2019 ut i fra hva han husker. 19. februar 2019 var siste gangen vitnet var i kontakt med Swedbank AB.

Vitnet sjekker i sine notate hvor han ser at det har vært noe kontakt med Swedbank etter den 19. februar 2019. Den kontakten gikk på hvilke rapporter som var sendt fra han i forbindelse med krav om utlevering av dokumeter fra Swedbank. Vitnet oppfattet oppdraget som avsluttet i desember 2018 for sin del.

7) Comments to the Memo re certain issues related to HRNR Customers of Swedbank Estonia, daterad 2019-01-30 (*Erling Grimstad*)
Vitnet ble spurt om hvem i Swedbank har gitt dette dokumentet til. Vitnet forteller at dette er det han har snakket om tidligere. Dette er dokumentet hvor han gir den overordnet skriftlige tilbakemelding som nevnes under punkt 6 hvor han bestemte seg for å gi en overordnet tilbakemelding og hvor han konstaterte at Swedbank ikke fulgte vitnet og han team sine anbefalinger. Derfor hadde ikke vitnet og hans team noe mer å stille opp med. Hvorfor Swedbank ikke ønsket å følge vitnet og hans team sine anbefalinger vet ikke vitnet.

Vitnet forteller at det var en svært vanskelig beslutning å ta å skrive et slik brev til en kunde.

Vitnet vet at sannsynligvis så har det pågått undersøkelser om hvem som har lekket informasjonen i saken til media. Vitnet ønsker å presisere at det har han ingen anelse om. Vitnet har ikke snakket med noen journalister om saken her. Vitnet vet at det har vært journalister som har kontaktet han ettersom at de har forsøkt å ringe og sende mail hvor de ønsker hans kommentarer.

Har du noe å utsette på måten avhøret ble gjennomfør på. Vitnet forteller at det har han ikke.

Avhøret avsluttet klokken 12:26.

Gjennomlest klokken 15:09.

Tilleggsspørsmål i forbindesel med gjennomlesning. Vitnet ble spurt om det er flere rapporter han har sendt til Swedbank enn det han fikk se i avhøret. Vitnet forteller at det er flere rapporter vitnet har sendt

ØKOKRIM	Anm.nr. 14924570	Avhør av vitne	Sidenr. 9 av 9	Dok.nr. 04,01

til Swedbank for 2017 enn det han har fått se i avhøret. Vitnet ble spurt om 2018. Vitnet kommer ikke på noen flere rapporter for 2018 enn hva han har fått se her i dag. Vitnet forteller videre bl.a at det er en rapport fra et dansk advokatfirma fra 2017 som ble levert som en del av vitnets leveranse og under vitnets ansvar som advokat. Dette var en advokat som vitnet hadde tatt med i sitt team. Dette var advokat Tormod Tingstad. Tingstad hadde ikke noe selsvstendig oppdrag for Sweadbank.

Vitnet ble spurt om han kunne huske noe om det finnes en rapport datert juni 2018. Vitnet er ikke kjent med noen rapport fra juni 2018.

Vitnet ble spurt om hvilke type rapporter fra 2017, som han ikke har fått sett her i dag, dreier seg om. Vitnet har bl.a skrevet en rapport fra februar 2017 som beskriver et inntrykk han fikk etter de første ukers arbeid i Swedbank. Deretter ble det levert flere delrapporter i 2017, bl.a en rapport om sanksjonsregelverket. Det med sanksjonsregelverket ble sendt til leder av juridisk avdeling i Swedbank AB.

Avhøret avsluttet klokken 15:22.

Erling Grimstad

Ola Aasaaren

Förhör

Signerat av

Signerat datum

Myndighet
Ekobrottsmyndigheten

Enhet
Stockholm FMK

Diarienr
9000-K822-19

Hörd person
Kvist, Olof Lennart

Personnummer

Den hörde är	ID Styrkt	Sätt	Ställning till misstänkt - målsägande - vittne
Vittne	Ja	Svenskt KK giltigt tom 10.11.2004	

Tolk

Språk

Ytterligare information om anledning till förhör
Hörd med anledning av att han 2016 utförde ett arbete åt Swedbank i Baltikum

Underrättad om misstanke

Underrättad om rätt till försvarare	Godtar den försvarare som rätten förordnar	Försvarare/ombud önskas	Försvarare/ombud närvarande

Förhörsledare	Förhörsdatum	Förhör påbörjat	Förhör avslutat
Björn Sandman	2019-10-03	12:40	13:03

Förhörsplats	Typ av förhör	Förhörssätt
Östersunds polisstation Fyrvallavägen 4	RB 23:6	Ljudbandsförhör

Förhörsvittne

Utskrivet av
B.S.

Involverad personal	Funktion
Ann-Christin Sandén	Biträdande förhörsledare

Berättelse

Biträdande förhörsledare är kriminalinspektör Ann-Christin Sandén

Lennart Kvist kommer i förhöret att kallas för Lennart.

Lennart informeras om att det kommer ske ljudupptagning av förhöret och att förhöret kommer att skrivas ut i sammanfattad form. När förhöret är utskrivet kommer Lennart få ta del av det och godkänna det. Ljudupptagningen kommer att arkiveras i sin helhet.

Lennart delges att åklagaren har fattat beslut om att det är yppandeförbud gällande förhöret, det som förhöret handlar om och det som framkommer vid förhöret. Lennart uppger på fråga att han har förstått innebörden av yppandeförbud samt vad en överträdelse av förbudet kan innebära.

Lennart tillfrågas om hans bakgrund och under vilken period han har jobbat åt Swedbank.

Lennart berättar att han efter notariemeritering började på dåvarande Mellersta Norrlands Föreningsbanks centralkassa för jordbrukskrediter i februari 1980. Sen jobbade Lennart på Föreningsbanken i tre till fyra år. Efter Föreningsbanken började Lennart arbeta på en advokatbyrå och blev även delägare i den byrån. Så småningom slutade Lennart på byrån då han återigen blivit kontaktad av Föreningsbanken som ville att han skulle komma tillbaka, det var någon gång 1990-1991.

Lennart berättar att han sen jobbat på Föreningsbanken. 1997-1998 blev det en fusion med Sparbanken och då lev det Föreningssparbanken som så småningom blev Swedbank. Lennart jobbade som anställd fram till oktober 2012.

Lennart tillfrågas om vilka olika befattningar han har haft på Swedbank.

Lennart svarar att om vi håller oss till den senare tiden så kan vi börja på 2000-talet, efter fusionen så började han jobba på koncernstabsjuridik någon gång 2001. Där jobbade Lennart med diverse olika frågor fram till 2007 då Lennart flyttades över till säkerhetsavdelningen för koncernsäkerhet. Den flytten skedde med anledning av Lennarts arbete med penningtvätt som han hade påbörjat tidigare. Det blev Lennarts heltidssysselsättning från och med 2007 och det byggdes upp en koncernfunktion som Lennart då blev en del av.

Sen har Lennart jobbat med penningtvätt och finansiella sanktioner. Det där med Iran som var aktuellt 2006-2007 och sen kom Ukraina och Ryssland och den delen. Från 2007 jobbad Lennart med penningtvättsfrågor och sanktionsfrågor på koncernstab. Lennart minns inte riktigt om man kallade det "Group AML" redan då. Lennart jobbade enbart på den svenska sidan.

Lennart tillfrågas om han jobbade med det tills han slutade sin anställning.

Lennart svarar, ja att han var på "Group AML" ända tills han slutade och säger att de därefter har ändrat organisatorisk tillhörighet. Det gick från säkerhet till compliance och det var väl där det slutade rent organisatoriskt.

Lennart tillfrågas om ett arbete som han gjorde åt Swedbank 2015-2016.

Lennart berättar att han slutade i oktober 2012 då han tog ut sin pension. Han berättar att han rätt så omgående ombads att fortsätta. Från Lennarts pensionering gick det inte många veckor innan han var tillbaka men då på konsultbasis, inte som anställd. Att Lennart kom tillbaka beror dels på att de kanske hade behov av hans historiska kunskaper, "hur kommer det sig att vi var där vi var". Det byttes folk och folk kom in, som inte hade varit med från början när de satte igång etableringen av direktivet från 2005. Lennart hade varit med i det hela 2007-2008.

Dels hade Lennart specialiserat sig med arbetet kring sanktioner och det var svårt att hitta en ny bra resurs.

Lennart säger att han från början jobbade med några penningtvättsrelaterade frågor och bistod den nya chefen på Group AML med lite kunskap och erfarenhet på den delen. För det mesta jobbade sen Lennart med delen som handlade om de finansiella sanktionerna 2013-2014 Lennart säger att han inte jobbade heltid som konsult utan det var olika projekt. Banken hade lite otur med rekryteringar, det kom folk som skulle ha jobbet som Lennart introducerade men sen funkade det i alla fall inte och sen var man tillbaka.

Lennart säger att det kunde gå ett halvår som han över huvud taget inte gjorde något jobb. Sen ringde banken och undrade om Lennart kunde komma och så var han tillbaka igen. Det höll Lennart på med fram till någon gång 2015.

Uppdraget i Baltikum

Lennart berättar att han sen fick ett uppdrag på hösten 2015 att åka till Baltikum. Lennart säger att om han minns rätt, han jobbade ju med sanktioner 2013, 2014 och 2015. 2013-2014

eller om det var 2014-2015 gjorde banken om sina rutiner när det gäller kundkännedomen, alltifrån systemhantering, "vilka frågor skall vi ställa", banken bytte också ut monitoreringssystem, transaktionsmonitoreringssystemet byttes ut någonstans där. Lennart berättar att han över huvud taget inte var involverad i det. Lennart säger att när man var på avdelningen så hör man ju av kollegor vad som händer. Lennart tror att allt det där var färdigt någon gång 2015. Lennart berättar att banken väl hade en tanke på att införa de nya systemlösningarna som man hade i Sverige, att de också skulle implementeras i Baltikum.

Lennart fick då ett uppdrag att åka till Baltikum och dokumentera, "-hur jobbar de?" Banken hade naturligtvis någon sorts uppfattning men ville väl få det lite mer på pränt och kanske bli bedömt utifrån erfarenheten vi hade då. Lennart var i både Riga, Tallin och Villnius. Han var ungefär en vecka på varje ställe och intervjuade olika personer vilket slutade med att han skrev promemorior i början av 2016 över hur han uppfattade att de arbetade i Baltikum. Lennart berättar att som han såg det var det en ren inventering om att få uppfattning om detaljer.

Lennart tillfrågas om det grundades på intervjuer och svarar att han träffade personer i Baltikum och det handlade enbart intervjuer. Lennart beskriver det som att han är jurist och inte "systemare" så det handlade inte om att titta in i system.

Lennart tillfrågas hur arbetet gick och om han fick någon bild av hur det såg ut i Baltikum.

Lennart svarar att det tycker han och vänder på frågan och frågar förhörsledarna om de tycker att de fick en bra bild när de läste promemoriorna och säger vidare att det är väl det som egentligen är betyg på det jobb som han gjorde.

Lennart tillfrågas om han upprättade en promemoria för varje land och svarar att han har för sig att det var så han gjorde, att det var enklare att hålla isär dem och göra en för varje land. Lennart säger att han inte riktigt minns vad som stod i dem men om han minns rätt så var de 8-10 sidor vardera. Lennart berättar vidare att de ändå var ganska lika, Baltikum hade gemensamma databaser men det fanns ändå nationella anpassningar på olika sätt. Dels beroende på historia men också att Baltikum lever under olika nationella krav, olika lagstiftningar, olika finansinspektionerna har olika synpunkter på hur man ska göra och hur man inte ska göra. Det var inte enhetligt, det skiljde sig åt på olika ställen.

Lennart tillfrågas om han minns vad de olika promemoriorna hette och svarar att han inte minns det.

Lennart tillfrågas om vem han fick uppdraget

Lennart svarar att han fick uppdraget av hans chef som hette Louise Öhrbom. Lennart säger att han tror att hon i sin tur hade förankrat det hos hennes chef som var Viveka Strangert dåvarande Head of Compliance.

Lennart tillfrågas om det var ytterligare någon som han återrapporterade till förutom Louise Öhrbom.

Lennart uppger att han tror att de hade något möte i Stockholm, där förutom Louise Öhrbom även Viveka Strangert också var med. Själva mötet minns han inte riktigt.

Lennart tillfrågas om när hans arbete i Baltikum var klart

Lennart berättar att själva inventeringen, besöken gjorde han färdig på hösten 2015. Därefter

satt han och skrev klart promemoriorna och tror att de blev klara på andra sidan årsskiftet. Själva redovisningen av arbetet gjorde han 2016, han minns inte riktigt i detalj.

Lennart tillfrågas om han har några kopior kvar av promemoriorna

Lennart svarar att han inte har det och att "-man inte får ta med sig bankmaterial inte"

Lennart tillfrågas om han idag minns vad han kom fram till i sitt arbete, summeringen av vad man trodde och vad det sen visade när Lennart sen åkte över till Baltikum.

Lennart svarar att han själv inte drog några slutsatser. Hans arbete var en beskrivning av "-Hur jobbar vi?" Lennart säger vidare att om han minns rätt så var det inte så att han drog några långtgående slutledningar om det var bra eller dåligt eller vad som borde ändras eller inte. Lennart uppfattar det som att hans dokumentering var "-Så här är det, -läs och begrunda".
Lennart säger att han inte vet hur materialet därefter togs vidare.

Lennart tillfrågas om han minns om det var stora skillnader mellan Baltikum och Sverige som han hade erfarenhet från tidigare

Lennart svarar att man väl kan säga att det var stora skillnader på det sättet att om man tex tar transaktionsmonitoreringen så hade Sverige redan sen 2008 ett mer sofistikerat system. Sen om det var bättre eller sämre än det system de hade i Baltikum säger Lennart att han inte ska uttala sig om. Lennart berättar vidare att det kändes som Sveriges system var lite mer utarbetat.

I Baltikum jobbade de mer med olika verktyg in i databasen på något sätt medan man i Sverige jobbade mer med "alerts, scenarier och triggers". I Baltikum hade de kanske lite mer manuellt arbete för att extrahera information ur sina databaser för att hitta vad man då kunde tänka sig vara misstänkta transaktioner. På det sättet skiljde det sig mycket, men sen om det i slutändan var bättre eller sämre säger Lennart att han inte ska uttala sig om.

Lennart säger att kundkännedomssystemet, själva frågorna var likartade sen hade man olika sätt att spara saker och ting på. När det gäller frågorna har Lennart för sig att de i Baltikum hade ett ordentligt frågeformulär. Lennart säger att i Sverige registrerar man direkt i systemet medan man i Baltikum hade ett formulär mer som de höll sig till när de tog in information och registrerade.

Lennart tillfrågas om det var ett pappersformulär.

Lennart säger att det antingen var det eller om det var ett formulär inne i databasen man registrerade i, han minns inte riktigt.

Lennart tillfrågas om han senare var med vid någon uppföljning av vad hans promemorior resulterade i efter han hade rapporterat till Viveka Strangert och Louise Öhrbom.

Lennart svarar att det som hände senare under 2016, vet inte riktigt när, men det startade ett AML-projekt i Baltikum, där man skulle se över och implementera, så långt möjligt, någon enhetlig hantering i hela koncernen.

Lennart tillfrågas om han menar att man skulle ha samma i Baltikum som i Sverige.

Lennart säger att inte exakt samma för att det kanske inte går. Men man skulle så långt som

möjligt försöka få till ett gemensamt arbetssätt. Lennart säger att man i Baltikum arbetade med ansvarsfrågona på ett lite annorlunda sätt.

Lennart tillfrågas hur man gjorde "på ett annorlunda sätt"

I Baltikum hade de mer "Back Office-funktioner" som hjälpte till och det finns ju inte alls i Sverige, det vill man ju inte ha. Ansvaret ligger i fronten att ta beslut.

Lennart tillfrågas om hur "Back Office" fungerade

Lennart svarar att de i Baltikum hade människor som hjälpte till att göra kundkännedomen men som inte träffade kunden direkt. Back Office skaffade in informationen via databaser eller på något annat sätt. Lennart säger att han inte vet om de ringde upp kunden men berättar att de i alla fall inte hade det där fysiska mötet.

Lennart minns inte om han även tog med sanktionshanteringen eller om det var begränsat till penningtvättsdelen. Baltikum har alltid haft problem med sanktioner med tanke på alla sina affärer österut, särskilt då efter Rysslandssanktionerna och Ukraina som blev väldigt speciella.

Lennart säger att det var ett penningtvättsprojekt och han kan tänka sig att de tog höjd för sanktionerna där också. Lennart minns inte exakt. Lennart gjorde något enstaka arbete åt den projektledare som satt i Tallin. Lennart minns inte vad hon hette. Lennart var då inte så mycket där i Tallin utan satt mest hemma på kontoret i Östersund och skrev och det var inte alls på heltid. Lennart fick vissa uppdrag och så skrev han. Det där ebbade sedan ut och Lennart gjorde sina sista jobb sommaren 2017.

Lennart tillfrågas om det fortsatte från det tidigare projektet och då fortsatte under hösten 2016.

Lennart berättar att han aldrig såg några resultat från projektet, Lennart skrev mer "synpunkter på det ena eller det andra", som de frågade om på olika sett. Lennart hade ingen insyn i projektet, han var inte på några styrgruppsmöten han var inte på några projektmöten.

Lennart säger at han kanske var på någon workshop i Baltikum där de samlade lite personal och stötte och blötte idéer. Vad det hela utmynnade i har Lennart ingen aning om.

Lennart tillfrågas om det även gäller de tre promemoriorna han tidigare skrev.

Lennart säger att de tre promemoriorna har han över huvud taget inte haft någon anledning att fundera över efter att han lämnade dm någon gång vid årsskiftet 2015-2016.

Lennart tillfrågas om vem han lämnade promemoriorna till

Lennart svarar att han lämnade dem till hans dåvarande chef, Louise.

Lenart tillfrågas om han arbetade helt själv i Baltikum eller om han arbetade tillsammans med någon.

Lennart berättar att han träffade olika personer på respektive bank beroende på vem som kunde mest om de olika frågorna. Lennart intervjuade flera stycken i de olika delarna, vem var bäst på kundkännedom, vem var bäst på transaktionsmonitorering, vem var bäst på "reporting" till finanspolis osv. På varje ställe pratade Lennart med flera olika personer. Lennart var ensam från Sverige under besöken i Baltikum.

Förhöret avslutas klockan 13.03

GENOMLÄSNING AV FÖRHÖRET
2019-10-03 kl. 12.59-13.13, besökte Lennart Kvist polisstationen i Östersund och fick läsa igenom det utskrivna förhöret i sin helhet. Lennart hade ingen erinran mot utskriften och godkände den.

Förhör

Myndighet
Ekobrottsmyndigheten

Signerat av

Signerat datum

Enhet
Stockholm FMK

Diarienr
9000-K822-19

Hörd person
Claeson, Christina

Personnummer

Den hörde är	ID Styrkt	Sätt	Ställning till misstänkt - målsägande - vittne
Vittne	Ja	genom kontrollfråga samt tidigare kontakt	

Tolk

Språk

Ytterligare information om anledning till förhör

Underrättad om misstanke

Hörs med anledning av hennes kontakt med Swedbank i egenskap av tjänsteman hos Finansinspektionen under delar av 2019.

Underrättad om rätt till försvarare	Godtar den försvarare som rätten förordnar	Försvarare/ombud önskas	Försvarare/ombud närvarande

Förhörsledare	Förhörsdatum	Förhör påbörjat	Förhör avslutat
Ann-Christin Sandén	2020-03-31	10:09	10:37

Förhörsplats	Typ av förhör	Förhörssätt
	RB 23:6	Telefonförhör

Förhörsvittne	Utskrivet av
	A-CS

Ljudbandsförhör

Involverad personal	Funktion
Björn Sandman	Biträdande förhörsledare

Berättelse

Christina Claesson kallas i förhör för Christina.

Christina informeras om att förundersökningen hon hörs i bland annat gäller Grovt Svindleri med anledning av Swedbanks externa kommunikation angående misstänkt penningtvätt i Baltikum.

Christina informeras om att det kommer ske ljudupptagning av förhöret och att förhöret kommer skrivas ut i sammanfattad form. När förhöret är utskrivet får hon ta del av det och godkänna utskriften. Christina vill återkomma om hur hon vill ta del av det utskrivna förhöret. Ljudupptagningen kommer att arkiveras i sin helhet.

Christina delges att åklagaren fattat beslut om att det är yppandeförbud gällande förhöret, det som förhöret handlar om och det som framkommer vid förhöret. Yppandeförbudet gäller tills att åklagaren meddelar annat.

Christina tillfrågas om hon förstått innebörden av yppandeförbud och vad en överträdelse av förbudet kan innebära.
Christina svarar ja.

Christina tillfrågas om hennes funktion hos Finansinspektionen och hennes kontakt gentemot Swedbank från 2019.
Christina arbetar hos Finansinspektionen som tillsynsansvarig eller institutansvarig och det

innebär att hon är bankens huvudsakliga kontaktperson i de ärenden som Finansinspektionen bedriver. Hon kordinerar tillsynen över banken tillsammans med en rad olika personer i expertfunktioner som de ofta kallar för riskspecialister.

Christina tillfrågas när i tid hon blev tillsynsansvarig mot Swedbank.
Det blev hon 2 januari 2019. Hon var tidigare tillsynsansvarig för ett annat institut men med jämna mellanrum så roterar de institut inom deras grupp. De får eller ska inte ha tillsynsansvaret längre än en viss period och det var det som skedde i januari 2019 och det var därför som hon tog över Swedbank.

Christina tillfrågas vem hon hade som kontaktperson hos Swedbank när det gäller misstänkt penningtvätt.
Bankerna utser oftast en huvudsaklig kontaktperson gentemot Finansinspektionen och det är normalt sett den personen som innehar rollen som Chief Compliance officer. I januari 2019 var det Cecilia Hernqvist på Swedbank. Det gäller inte enbart penningtvättsfrågor utan då är Cecilia Hernqvist Finansinspektionens huvudsakliga kontaktperson på banken för alla slags frågor inklusive penningtvättsfrågor.

Christina tillfrågas om ett möte med Swedbank den 1 mars 2019 och om hon minns vad anledningen var att de hade det mötet med dem.
Christina säger ja, anledningen till det var förstås de uppgifter som några dagar tidigare hade publicerats genom Uppdrag granskning och där Finansinspektionen begärde in en rapport. Hon tror att Ekobrottsmyndigheten vet att de tidigare hade frågat om den under hösten 2018 men då fick de aldrig in den rapporten.

Christina tillägger att hon vill lämna den händelsen utanför. *Vid uppläsning av förhöret 2020-04-03 förtydligar Christina att anledningen till det är eftersom hon inte var inblandad vid den tidpunkten.* Men nu begärde de in rapporten i slutet av februari och då svarade Cecilia Hernqvist för bankens räkning att de inte gärna ville skicka in rapporten utan att först träffa dem och berätta om bakgrunden till rapporten och hur de hade gått till väga när rapporten skrevs. Det var därför de kom överens om att ha det här fysiska mötet den 1 mars då banken redogjorde för rapporten. Finansinspektionen fick sedan rapporten efter det mötet.

Christina tillfrågas om hon minns vilka som närvarade på mötet från Swedbank.
Christina säger ja och att det gör hon. Det var tre personer, Cecilia Hernqvist, Andréas Hobbelin och Håkan Bengtsson.

Christina tillfrågas vilka som var med förutom hon själv på mötet FI.
Christina vill säga att hon kanske inte minns alla, om hon skulle glömma en person. Men det var hon själv och en kollega till henne som då var biträdande tillsynsansvarig. På storbankstillsynen är de alltid två tillsynsansvariga för varje storbank och hennes biträdande tillsynsansvarige under 2019 var Ida Hilander som var med på mötet. Sedan var även chefen för dåvarande avdelningen för penningtvättstillsyn Christian Lynne Wandt. Han hade med sig två av sina penningtvättsexperter på den avdelningen. En av dem heter Alexandra Kettis och den andra heter Erik Johansson. Hon tror att det var de fem som var på mötet, hon kan inte komma ihåg men tror inte att det var några fler från deras sida,

Christina tillfrågas om vad mötet handlade om och vad som framkom.
Det som framkom var att banken beskrev hur de hade gått tillväga när rapporten skrevs.

Christina tillfrågas om det endast var det som mötet handlade om.
Christina säger ja och att det var det huvudsakliga syftet med mötet. Däremot vill hon minnas att i början på mötet så lämnade Cecilia till dem en kontaktperson på en amerikansk

myndighet som Finansinspektionen kunde kontakta om de hade frågor angående amerikanska myndigheters undersökning av banken. Men det var inte vad de hade avtalat mötet för utan mötet var avtalat för att banken skulle få gå igenom hur de hade gjort den interna undersökningen som beskrivs i rapporten och som Finansinspektionen fick i slutet av mötet. De fick rapporten i fysisk form på mötet.

Christina tillfrågas om rapporten är daterad den 20 september 2018.
Christina säger att hon inte har den framför sig nu men hon tror att det är korrekt men att hon tyvärr inte kan verifiera det.

Christina tillfrågas om hon minns om de pratade något om anledningen till att Swedbank inte hade gett dem (Finansinspektionen) rapporten redan under hösten.
Det diskuterades inte som Christina minns det.

Christina tillfrågas om de pratade något om utdraget/presentationen som de tidigare hade fått och som är daterad 27 september 2018.
Christina säger nej, inte som hon minns.

Christina tillfrågas om hon kan dra sig till minnes något mer som de pratade om beträffande rapporten som de fick på mötet.
Cecilia och hennes kollegor gav en relativt detaljerad redogörelse för hur man hade bedrivit den interna undersökningen och vilka parametrar som man hade sökt på i system och så vidare för att skapa det här underlaget. Det var den typen av redogörelse som banken gav. Hon kommer inte ihåg några av de detaljerna just nu.

Christina tillfrågas om de pratade något om att det på första sidan i rapporten står att det är en "follow-up" till en tidigare rapport.
Christina säger, inte som hon kan minnas nu. Som hon minns det nu rörde diskussionen enbart rapporten och inte andra rapporter som eventuellt kan vara förlagor eller andra liknande rapporter. Mötet handlade i stort som hon kommer ihåg, hur man hade gått tillväga för att skriva den här rapporten. *Förtydligande vid uppläsning av förhöret 2020-04-03, med "den här rapporten" syftar Christina på rapporten som lämnades på mötet.*

Christina tillfrågas om hon minns om banken fick någon fråga från dem om det fanns några ytterligare rapporter som rörde området Danske Bank och kopplingarna till Estland.
Christina säger nej, inte som hon kan komma ihåg nu. De hade gärna tagit emot rapporten och för dem (Finansinspektionen) var inte mötet kanske så väsentligt. Det var banken som insisterade på att ha ett möte och därför handlade mötet om rapporten och inte om andra rapporter.

Christina tillfrågas om hon innan mötet den 1 mars hade haft något tidigare möte med Cecilia från Swedbank.
Christina säger ja, att de har kvartalsvisa möten med en rad olika befattningshavare och riskspecialister på bankerna och dem sker i stort sätt efter att bankerna publicerat sina kvartalsresultat. Det gjorde Swedbank i slutet av januari 2019, hon kommer inte ihåg exakt datum. Ganska snart efter ett sådant kvartalsresultat har de alltid ett möte med bland annat Compliance chefen, så de hade ett sådant möte med Compliance chefen.

Det var egentligen Christinas första möte med Cecilia i Christinas egenskap av ny tillsynsansvarig. Det mötet hade de i februari. Det var bara några dagar innan det första programmet av Uppdrag granskning sändes. Cecilia nämnde på mötet att banken hade fått uppgifter om att Uppdrag Granskning skulle handla om Swedbank i någon form.

Cecilia upplyste dem om det på mötet som var ett kvartalsmöte som de har varje kvartal där de diskuterar med Cecilia olika compliancefrågor. Christina kommer ihåg att Cecilia nämnde det i slutet av det mötet.

Christina tillfrågas om hon minns om Cecilia i samband med det mötet som var då nämnde september rapporten.
Christina säger nej, det gjorde Cecilia inte.

Christina tillfrågas om det var några andra iakttagelser som hon kan dra sig till minnes från mötet den 1 mars och som hon har tänkt på i efterhand och vill berätta om.
Christina säger att det är jättesvårt, det var som ni säkert förstår också en ganska turbulent tid på Finansinspektionen. Finansinspektionen "togs ju också lite på sängen" av Uppdrag granskning publiceringar vilket ledde bland annat till att Finansinspektionen fick väldigt många förfrågningar från press och media som begärde ut handlingar. Det upptog nästan hundra procent av deras tid. Det blev någonting som tyvärr lite grand överskuggade, under en kort period, annan verksamhet. Christina säger att hon måste säga att hon inte har jättetydliga minnen av det här mötet så att hon kan känna sig bekväm att på ett förhör förmedla det, för hon vill inte ge felaktiga uppgifter.

Christina tillfrågas om hon kan minnas vad Cecilia sa om programmet Uppdrag granskning på mötet i februari.
Hon kommer inte ihåg exakt hur Cecilia uttryckte sig men som Christina minns innebörden var det att Cecilia berättade för dem att de fått uppgifter om att Uppdrag granskning skulle handla om Swedbank men att hon då inte visste i vilket sammanhang eller på vilket sätt banken skulle beskrivas i programmet. De fick intrycket av att Cecilia faktiskt inte visste. Christina kommer ihåg att Cecilia sa något lite skämtsamt om att de kanske skulle visa någon bild från, Christina kommer inte ihåg vilket av deras baltiska kontor som var mest nybyggt, att det skulle vara något raljerande över något nytt flott kontor, men det gavs inga ledtrådar om vad infallsvinkeln på programmet skulle vara.

Christina säger, att det kanske var och en förstår att det aldrig är särskilt positivt att figurera i Uppdrag granskning. De fick inga uppgifter då som antydde för dem magnituden utav det som sedan skulle redovisas i de program som sändes några dagar senare.

Christina tillfrågas om hon har någon uppfattning om rapporten som de fick på mötet den 1 mars om det var ungefär samma information som det utdrag som Finansinspektionen fick ta emot hösten 2018 och som var ett utdrag från rapporten.
Christina säger att då var det hennes företrädare Camilla Hellgren som var tillsynsansvarig och som var mottagare av den här presentationen. När de sedan fick den underliggande rapporten på mötet den 1 mars så vill hon minnas att när hon och de riskexperter på penningtvätt som var med då och hade läst igenom rapporten och tittat på Powerpoint presentationen så såg de att det var en samstämmighet. Det var inget som hon kommer ihåg nu att de reagerade på som inte stämde.

Sedan var presentationen som de tog emot på hösten 2018 väldigt mycket mer kortfattad och innehöll inte de detaljer som rapporten innehåller som de fick den 1 mars.

Christina tillfrågas om hon har några frågor innan förhöret avslutas.
Christina säger att hon inte har några frågor om de frågor som har ställts.
Christina säger att hennes fråga är mer hur man kommer att använda den här "intervjun" vidare.

Förhörsledaren informerar att det är ett förhör och att den biläggs tillsammans med alla andra förhör i åklagarens bedömning för det fortsatta utredningsarbetet. Skulle det bli så att åklagaren väcker åtal då är det nog troligt att ett förhör med henne, tillsammans med övriga vittnesförhör, hamnar i ett förundersökningsprotkoll. Den misstänkte tillsammans med sin advokat får där ta del av allt material som ligger till grund för åklagaren beslut. I förhöret framgår inte Christinas personnummer utan hennes för och efternamn och att hon hörs i egenskap av tjänsteman på Finansinspektionen och det som hon har sagt. Förhörsledaren förklarar att Christina kommer att få se eller få utskriften av förhöret uppläst för sig, utifrån hur hon själv sedan önskar.

Förhöret avslutas klockan 10.32

Förhöret återupptas klockan 10:34
Christina informeras av förhörsledaren om att det blir en kompletterande fråga gällande mötesanteckningar från den 1 mars 2019.

Christina tillfrågas om mötesanteckningarna finns att tillgå.
Christina säger att hon inte har några mötesanteckningar som hon kan dela just nu.

Christina tillfrågas om det fördes några mötesanteckningar på mötet.
Christina säger ja, att dem var flera på mötet och hon tror att de alla tog mötesanteckningar. Hon har egna mötesanteckningar men de finns i fysisk form på kontoret.

Christina tillfrågas om det sattes upp något protokoll över mötet, som gemensamma mötesanteckningar liknande exempelvis som vid kvartalsuppföljningarna.
De tar minnesanteckningar. Men i det här fallet har det som hon kommer ihåg inte tagits minnesanteckningar i en gemensam form, där samtliga som deltog på mötet har enats om minnesanteckningarna, utan de har sina respektive minnesanteckningar.

Förhöret avslutas klockan 10:37

Vid telefonsamtal med Christina Claesson **2020-04-03 klockan 09:00** uppger Christina att hon kan ta del av det utskrivna förhöret genom att det läses upp för henne vid telefonsamtalet.
När förhöret är uppläst tillfrågas Christina om hon godkänner det upplästa förhöret.
Christina uppger att hon godkänner förhöret med de förtydligande som har gjorts och som framgår i texten och rättelser där namnet Christina var felskrivet vid två tillfällen, istället för Christina stod det Cecilia. Det korrigerades när förhöret lästes upp.

Förhöret uppläst och godkänt 2020-04-03 klockan 09:22.

Förhör

Myndighet
Ekobrottsmyndigheten

Signerat av

Signerat datum

Enhet
Stockholm FMK

Diarienr
9000-K822-19

Hörd person
Vegelius Hellgren, Camilla

Personnummer

Den hörde är	ID Styrkt	Sätt	Ställning till misstänkt - målsägande - vittne
Vittne	Ja	Kontakt med FI	

Tolk

Språk

Ytterligare information om anledning till förhör
Hörs med anledning av hennes kontakt med Swedbank i egenskap av tjänsteman vid Finansinspektionen under delar av, 2018 och 2019.

Underrättad om misstanke

Underrättad om rätt till försvarare	Godtar den försvarare som rätten förordnar	Försvarare/ombud önskas	Försvarare/ombud närvarande

Förhörsledare	Förhörsdatum	Förhör påbörjat	Förhör avslutat
Björn Sandman	2020-03-30	14:10	14:29

Förhörsplats	Typ av förhör	Förhörssätt
	RB 23:6	Telefonförhör

Förhörsvittne	Utskrivet av
	B.S.

Involverad personal	Funktion
Ann-Christin Sandén	Biträdande förhörsledare

Berättelse

Camilla informeras om att förundersökningen hon hörs i bland annat gäller Grovt Svindleri med anledning av Swedbanks externa kommunikation angående misstänk pennintvätt i Baltikum. Camilla informeras om att det kommer ske en ljudupptagning av förhöret, som kommer att arkiveras. Förhöret kommer att skrivas ut i sammanfattad form. När förhöret är utskrivet kommer Camilla att delges förhöret i sin helhet, via telefon.

Camilla delges att åklagaren har fattat beslut om yppandeförbud gällande förhöret, det förhöret handlar om och det som framkommer vid förhöret. Yppandeförbudet gäller fram till att åklagaren har meddelat annat.

Camilla tillfrågas om hon har förstått innebörden av yppandeförbudet samt vad en överträdelse av det skulle innebära.

Camilla svarar Ja, på frågan om hon har förstått innebörden av yppandeförbudet.

Camilla tillfrågas om vad hon hade för befattning vid Finansinspektionen under hösten 2018.

Camilla svarar att hon var tillsynsansvarig för Swedbank, vid det tillfället, under hela 2018. Precis vid årsskiftet 2018/2019 bytte de och Camilla lämnade över tillsynen av Swedbank till en kollega.

Camilla tillfrågas om hon var tillsynsansvarig under hela 2018 och svarar "Ja" på frågan.

Camilla tillfrågas om vad kollegan heter som hon vid årsskiftet 2018/2019 lämnade över tillsynsansvaret till och svarar att hon heter Christina Claesson.

Camilla tillfrågas om hon kommer ihåg och ombeds berätta om händelse då hon den 5 oktober 2018, kontaktade Swedbank, med anledning av en artikel i Dagens Industri.

Camilla berättar att hon funderat och letat i sina gamla mejl och såg att artikeln var publicerad den 4 oktober på kvällen. Camilla såg inte artikeln samma dag som den kom ut utan läste den på förmiddagen den 5 oktober. Hon skickade då direkt ett mejl till Cecilia Hernqvist som var hennes kontaktperson och som Camilla berättar att hon hade väldigt mycket kontakt med, i alla ärenden som berörde banken.

Camilla vill minnas att hon först ringde till Cecilia Hernqvist men inte fick tag på henne på telefon vilket medförde att Camilla skrev ett mejl och bad om att FI skulle få ta del av den rapport som det refererades till i artikeln i DI.

Cecilia Hernqvist ringde sen till Camilla och föreslog istället, för att lämna in rapporten då den var "väldigt lång och omfattande med mycket detaljer", skulle skicka ett utdrag till Finansinspektionen. Det var den sammanfattning som banken hade presenterat för bankens styrelse den 27 september 2018. Camilla svarade att de gärna ville ha in den till FI så att de kunde få titta på vad det var.

Camilla berättar att tidigare, den 24 september, hade hon haft en mejlkontakt med Cecilia om att FI ville ha ett möte med banken, mot bakgrund av "Danske Bank-uppgifterna" som var i media. Camilla skickade den 24 september ett mötesdatum till banken som var den 16 oktober.

Vid telefonsamtalet den 5 oktober, när de kom överens om att Cecilia skulle skicka in utdraget till Finansinspektionen, sammanfattningen som hade presenterats för bankens styrelse den 27 september, så var Cecilia i telefonen mycket angelägen om att Finansinspektionen inte skulle dra några slutsatser från materialet innan hon och Birgitte hade fått möjlighet att svara på frågor.

Därför önskade Cecilia Hernqvist att Camilla satte upp ett möte med Erik Thedéen (fhls anteckning: Generaldirektör Finansinspektionen), Martin Noréus (fhls anteckning; Biträdande Generaldirektör Finansinspektionen) och Camilla själv, så snart som möjligt.

Det Camilla då gjorde var att hon hittade någon ledig tid i kalendern som då var den 15 oktober, sen eftermiddag, närmare kvällen, d.v.s. dagen innan då de ändå skulle ha kommit till Finansinspektionen för det andra mötet som Camilla bjöd in till redan den 24 september.

Den 15 oktober, sen eftermiddag, närmare kväll så kom Birgitte Bonnesen och Cecilia Hernqvist till Finansinspektionen och träffade då Erik Thedéen, Martin Noréus och Camilla.

Då gick banken igenom det presentationsmaterial, "det utdrag" som Cecilia skickat in till Camilla.

Den 16 oktober skedde det möte som Camilla tidigare berättade att hon bokat in redan den 24 september med Cecilia Hernqvist och hennes underchef som var Liselotte Alström och Finansinspektionens penningtvättsexperter och Camilla.

På mötet redogjorde Banken, Cecilia och Liselott för de frågor som banken hade fått i förväg inför det mötet. Det var en redogörelse av bankens verksamhet angående penningtvättsarbete

i Baltikum.

Camilla tillfrågas om det är en normal procedur när Finansinspektionen begär in en rapport, en intern Compliance-rapport som banken har skrivit, att det blir möte med både VD och Generaldirektör.

Camilla svarar att "Nej det är det ju inte", "det är inte normalt att man har sådana möten". Camilla berättar att det normalt sett har några årliga standardmöten med GD, men det här var ett s.k. "Ad-Hoc-möte, som inte tillhör det normala". Finansinspektionen begär in rapporter kvartalsvis normalt sett där de träffar Compliance-chefen. Vid de mötena är inte Erik Thedéen med och inte Martin Noréus heller. De mötena sköts normalt av Camilla och en riskexpert.

Det här var en förfrågan som inte heller låg i samband med ett riskmöte. Det här var händelsestyrt just med anledning av att Camilla hade sett artikeln i DI, att hon hade begärt in det och att banken då hade varit väldigt måna om att inte det här skulle delas eller spridas utan att de fick en möjlighet att kunna förklara och kunna ge mer bakgrund till diagram och tabeller i materialet.

Camilla tillfrågas om vad det innebar att FI fått ett utdrag ur en presentation som visades den 27 september, var det delar som banken valde ut av presentationen?

Camilla berättar att det som hon fick var, som hon uppfattade det, var presentationen som var densamma som man hade haft för bankens styrelse, och det i sig var ett utdrag, beskrevs som ett utdrag ur rapporten. Resultaten var ett utdrag ur rapporten som hade sammanställts i en presentationsform, en Powerpoint och den fick Camilla ta del av, och det var den som banken redogjorde för på mötet som sen skedde den 15 oktober.

Camilla tillfrågas om det på de möten som de hade med banken framgick att rapporten var en uppföljning av en tidigare rapport som banken hade skrivit om deras exponering mot Danske Bank, redan den 12 juli.

Camilla säger att det enda datumet hon har i sitt minne var att Cecilia refererade till att "det är den här presentationen vi hade för vår styrelse 27 september".

Förhörsledaren uppger att den presentationen bygger på en rapport som banken själva presenterade den 20 september.

Camilla uppger att den rapport som skickades till Camilla hade banken presenterat den 27 september för bankens styrelse, utan några andra datum kopplade till den underliggande rapporten.

I artikeln refererades till en rapport och det var därför Camilla hade uttryckt sig så att hon ville ha "den rapporten". Camilla säger att hon aldrig fick se "den rapporten", utan Camilla fick se det son Cecilia beskrev som ett utdrag ur rapporten med de väsentliga resultaten som de hade paketerat för styrelsen för mötet den 27 september. Det var den presentationen som Camilla fick ta del av.

Camilla tillfrågas om hon aldrig fick se den "riktiga rapporten" som banken hade producerat den 20 september, vid något av mötena som var med banken.

Camilla svarar att hon aldrig fick se den rapporten och säger att hon fortfarande idag inte har sett rapporten, den har Camilla aldrig sett.

Förhörsledaren uppger att det var det som var frågan, att det på den rapporten står att det är en uppföljning av en tidigare rapport som banken skrev 12 juli 2018 då var frågan att om det vid mötena framkom att, att banken nämnde att de redan hade gjort en Danske Bank-granskning under sommaren .

Camilla svarar "Nej" och säger att det inte var någonting som hon fick vetskap och fick inte heller se den rapporten. Camilla säger att det var just så att hon upptäckte artikeln i tidningen och ringde och sa att "här står det ju att banken har en intern rapport som man refererar till i artikeln och den vill jag ha in". Camilla säger att det var därför hon omedelbart kontaktade banken och ville ha in den.

Camilla tillfrågas om Finansinspektionen hade fått någon information om att Banken även gjort en intern granskning gällande exponeringen mot Danske Bank redan i början av 2018 som gällde transaktioner från det s.k. Magnitskij-fallet?

Camilla svarar att hon inte alls kan komma ihåg att de skulle ha fått det.

Camilla tillfrågas om rapporten daterad 20 september, när/under vilka omständigheter Finansinspektionen fick den, den "riktiga rapporten".

Camilla svarar att hon aldrig, över huvud taget, tagit del av den "riktiga rapporten" och berättar vidare att hon lämnade över till sin kollega. Camilla uppger att den måste ha kommit in efter Camillas tid som tillsynsansvarig, vilket var vid årsskiftet. Det måste ha varit efter det, d.v.s. under 2019.

Camilla tillfrågas om hona har sin mejlkorrespondens med Cecilia Hernqvist, angående mötena, kvar.

Camilla svarar att hon tyvärr inte har det då de inte har möjlighet att spara mejl så här långt efteråt. Det Camilla har gjort är att hon sparat viss mejlslinga, där man i slingan kan se vissa mejl. Camilla har inte sparat enskilda mejl. Camilla har kunnat lägga pusselbiten genom att kunna se vad hon har skickat internt.

Camilla berättar att hon också har fått frågor angående detta i samband med "deras egen utredning", där utredningsledarna bett henne beskriva de här olika stegen. Camilla har använt sig av gamla mejlslingor som hon har skickat till en kollega och så. Camilla kan tyvärr inte säga att hon har haft kvar samtliga mejl i den här korrespondensen.

Camilla ombeds vidareutveckla vad hon menar med "deras egen utredning".

Camilla berättar att det är den utredning man beslutade om och kommunicerade 21 februari 2019, att FI tillsammans med den Estniska tillsynsmyndigheten startade en gemensam utredning. Det är den Camilla refererar till.

Förhöret avslutas klockan 14.29.

Den 6 april 2020 kl. 14.00 lästes det utskrivna förhöret upp i sin helhet via telefon.

Förhöret godkänt efter en mindre korrigering.

Bilaga

Tidningsartikel Dagens industri

Bilaga till Förhör 2020-03-30 14:10, diarienr 9000-K822-19

Beskrivning

Inkommen från Camilla Hellgren den 6 april 2020 efter genomläsningen av hennes förhör. Kopia på den artikel som föranledde att Camilla Hellgren kontaktade Cecilia Hernqvist den 5 oktober 2018.

Synar Danske-affärer

... MEN SWEDBANK AVSLÖJAR INTE RESULTATET AV SIN UTREDNING

Swedbank har med hjälp av extern expertis gått igenom transaktioner med Danske Bank under åren 2007–2015 i jakt på smutsiga pengar.

Men banken vill inte svara på om genomgången gav några varningssignaler.

Nyligen presenterade den danska storbanken Danske Bank en rapport om den misstänkta penningtvättshärvan i bankens estniska filial, genom vilken det under åren 2007–2015 strömmade mer än 2 000 miljarder kronor från utländska kunder. En stor andel av dessa utländska kunder är att betrakta som "suspekta", enligt bankens egen granskningsrapport.

Nu kan Di berätta att Swedbank nyligen har avslutat en stor genomgång av transaktioner mellan Swedbank och Danske Bank under de aktuella åren, det vill säga 2007–2015. Genomgången gjordes tillsammans med extern expertis.

"Vi har gjort en egen genomgång av de transaktioner som har skett mellan oss och Danske Bank, alltså transaktioner som kunder hos oss har gjort med kunder i Danske Bank, under åren 2007 till 2015. Det har vi gjort på grund av den rapportering som varit i medierna och de uppgifter som Danske Bank själva har gått ut med", säger Gabriel Francke Rodau, kommunikationschef på Swedbank.

Han uppger vidare att Swedbank har velat se om det finns suspekta transaktioner som banken missat.

"Genomgången är klar, och vi har jobbat precis som vi alltid gör när vi monitorerar transaktioner. I de fall vi ser varningssignaler så agerar vi och rapporterar till berörda myndigheter", fortsätter han.

Hittade ni transaktioner som ni hade missat?

"Vi kommenterar inte de transaktionsmonitoreringar vi gör. Är det fall där det uppstår varningssignalerar så agerar vi, och om det behövs så rapporterar vi till berörda myndigheter."

Så ni bekräftar att ni har gjort den här genomgången men vill inte redogöra för slutsatserna?

"Även efter den här genomgången känner vi oss bekväma med de kunder vi har på den estniska marknaden. Det är vanliga hushåll och vanliga företag som vi har ställt frågor till för att säkerställa att de har koppling till Estland."

Så ni upptäckte ingenting som får er att känna annat än trygghet kring era processer och rutiner kring penningtvätt i Estland?

"Jag vill som sagt inte kommentera huruvida vi har fått några varningssignaler i den här genomgången. Däremot kan jag säga att vi är komfortabla med att vi har solida processer och system som vi arbetar med varje dag. Men sedan är det så att penningtvätt, precis som alla andra bedrägerier, ändrar karaktär. Så det vi måste göra i samråd med bland annat

myndigheter och reglerare är att ständigt ändra våra processer och rutiner för att se till att vi ligger steget före den illegala verksamheten", säger Gabriel Francke Rodau.

Under onsdagen publicerade nyhetsbyrån Bloomberg en artikel som fick Swedbank och SEB, som är etta och tvåa på den estniska marknaden, att falla tungt på Stockholmsbörsen.

Artikeln byggde på en analys av data från den estiska centralbanken, och slutsatsen var att Danske Banks utlandstransaktioner bara utgjorde en fjärdedel av alla sådana transaktioner i landet under 2007–2015. Den estniska centralbanken tillbakavisade senare den slutsatsen, och uppgav att Bloomberg hade misstolkat statistiken.

Swedbank fortsatte dock ned på börsen under torsdagen, för att stänga på 203 kronor. SEB:s aktie var samtidigt upp 0,3 procent.

Martin Rexmartin.rex@di.se

Förhör

Myndighet
Ekobrottsmyndigheten

Signerat av

Signerat datum

Enhet
Stockholm FMK

Diarienr
9000-K822-19

Hörd person
Bonnesen, Birgitte

Personnummer
19560518-1824

Den hörde är	ID Styrkt	Sätt	Ställning till misstänkt - målsägande - vittne
Misstänkt	Ja	Känd av polis sedan tidigare i utredningen.	

Tolk

Språk

Ytterligare information om anledning till förhör
Gärningsbeskrivning Grovt svindleri

Underrättad om misstanke
Ja

Birgitte Bonnesen har efter Swedbank AB's (säte Sundbyberg) offentliggörande av delårsrapporten för tredje kvartalet 2018 i efterföljande intervjuer från media den 23 - 24 oktober 2018 spridit vilseledande uppgifter om den Baltiska verksamheten för att påverka priset på aktier i Swedbank. Birgitte Bonnesen har i samband med offentliggörandet av delårsrapporten för fjärde kvartalet 2018 i efterföljande intervju från media (CNBC) den 29 januari 2019 spridit vilseledande uppgifter om den Baltiska verksamheten för att påverka priset på aktier i Swedbank. Birgitte Bonnesen har den 20 februari 2019 vid en telefonkonferens med journalister spridit vilseledande uppgifter om den Baltiska verksamheten för att påverka priset på aktier i Swedbank.

De vilseledande uppgifterna enligt ovan har haft den innebörden att Swedbank inte haft penningtvättsproblem i den Baltiska verksamheten liknande vad som offentliggjorts av Danske Bank under september månad 2018, detta trots att Swedbank AB hade intern information om liknande problem.

Brottet bör bedömas som grovt med hänsyn till att Birgitte Bonnesen var verkställande direktör och koncernchef för Swedbank och hennes uttalanden riskerade att påverka aktiekursen och börsvärdet till avsevärda belopp.
Lagrum
9 kap 9 § brottsbalken

Underrättad om rätt till försvarare	Godtar den försvarare som rätten förordnar	Försvarare/ombud önskas	Försvarare/ombud närvarande
Ja		Per E Samuelson	Ja

Förhörsledare	Förhörsdatum	Förhör påbörjat	Förhör avslutat
Ann-Christin Sandén	2020-04-27	09:08	11:50

Förhörsplats	Typ av förhör
EBM, Hantverkargatan 15, Stockholm	RB 23:6

Förhörssätt
Ljudbandsförhör

Förhörsvittne	Utskrivet av
	A-C S

Involverad personal	Funktion
Björn Sandman	Biträdande förhörsledare

Berättelse

Birgitte Bonnesen kallas i förhör för Birgitte.

Advokat Per E Samuelson har förhinder att närvara personligen och närvarar istället via högtalartelefon. Advokat Christina Bergenstein, från samma advokatbyrå, närvarar personligen vid förhöret. Advokat Per E Samuelson är engagerad som privat försvarare.

Birgitte informeras om att det kommer ske ljudupptagning av förhöret och att förhöret kommer skrivas ut i sammanfattad form. När förhöret är utskrivet får hon komma tillbaka till Ekobrottsmyndigheten för att ta del och godkänna utskriften. Ljudupptagningen kommer att arkiveras i sin helhet.

Birgitte informeras om:
12§ Förundersökningskungörelsen (1974:948)
Att hon har rätt att ha försvarare närvarande och att på egen hand anlita försvarare.
Att hon har rätt att bli underrättad om misstanken och förändringar av denna, att hon även har rätt att fortlöpande ta del av utredningen om det kan ske utan att det skadar utredningen.
Att hon har rätt att inte behöva yttra sig över misstanken i förhör hos Ekobrottsmyndigheten, att hon inte heller behöver medverka till utredningen av sin egen skuld.
Rättegångsbalken 23 kap. 9§
Att hon har en skyldighet att stanna kvar för förhör i högst 6 timmar.

Birgitte, advokat Per E Samuelson och advokat Christina Bergenstein delges att åklagaren fattat beslut om att det är yppandeförbud gällande förhöret, det som förhöret handlar om och det som framkommer vid förhöret. Yppandeförbudet gäller tills att åklagaren meddelar annat. En överträdelse av yppandeförbudet kan innebära böter.

Birgitte, advokat Per E Samuelson och advokat Christina Bergenstein tillfrågas om de förstått innebörden av yppandeförbud och vad en överträdelse av förbudet kan innebära. Birgitte, advokat Per E Samuelson och advokat Christina Bergenstein svarar att dem har förstått.

Gärningsbeskrivningen delges Birgitte muntligen vid förhöret samtidigt som hon får titta på en utskrift av gärningsbeskrivningen. Gärningsbeskrivningen har tidigare även skickats per post till Birgitte och advokat Per E Samuelson.

Birgitte ombeds kort berätta om sin bakgrund/anställning hos Swedbank.
Birgitte kom till Sverige 1987 från en liten provins på Jylland från en familj som var egenföretagare. Hon hade en traditionell uppfostran med alla värderingar och allt som ingår när man är egen företagare. En av de saker som var i hennes familj var att alla ska ha en utbildning. Birgitte är utbildad tolk på Handels i Danmark och den utbildningen var med ekonomisk inriktning. Hennes första jobb var i Köpenhamn på SDS som egentligen är en systerbank till Swedbank, hade samma sparbanks inslag. När hon kom till Sverige sökte hon direkt in till det som då var Första Sparbanken och började jobba där i november 1987.

Sedan dess har hon varit i Swedbank, i nästan 33 år. Hon har jobbat med många olika saker. Hon jobbade många år på "Investment banking" och "Merchant banking" och var kundansvarig för finansiella institutioner *(förtydliganden vid genomläsning 2020-05-12,*

divisionen hette Swedbank Markets). Hon jobbade också med de enheter som låg utanför Sverige. Det var då som hon första gången kom i kontakt med Baltikum, någon gång 1987-1988.

Birgitte gjorde flera olika saker inom banken men det mesta var som kundansvarig på något sätt. Hon var även chef för utlandsbetalningar och värdepappersservice för "Trade finance", dvs handelsfinansiering. Det var mycket som hade med utlandet att göra.
Hon blev sedan chef för Internrevision 2011, det var när Michael Wolf blev Vd. Hon tror hon fick det jobbet för att ska man vara chef för Internrevision så bör man ha en bra överblick över hela koncernen. Hon hade varit i banken så länge då och har man jobbat med utländska banker så ser de hela koncernen, de ser alla produktenheter och gör ofta värderingar hur banken är i stort. Hon hade jobbat med så många olika delar och hon tror därför att det gjorde att hon fick jobbet. Det tyckte hon var väldigt, väldigt roligt.

På den tiden då satt man även med i styrelsen. Man hade ingenting att säga till om men man satt med och fick en bra känsla hur det fungerade. Hon jobbade med internkontroll och processer. Det som hon ville göra och bestämde sig för när hon fick jobbet på Internrevison var att det fanns väldigt många och väldigt duktiga människor men hon ville på något sätt vända det från att man tyckte att, man hade haft en bra dag om "man slog någon annan i huvudet och säger att du har gjort fel där" till att det skulle vara så att man hittade felen men hjälpte verksamheten till att reparera felen. Man hjälpte dem med att ta fram olika planer och uppföljningar och utveckling som att, vad det är som ska till för att vi kan ta bort den här bristen och vi kan reparera det som var fel, eller utveckla system och sådant. Det var väldigt mycket det som låg i hela hennes uppdrag där. Där jobbade hon också en del med Baltikum och också penningtvätt, där gjorde de mycket revisioner kring det. Hon var på Internrevision mellan 2009-2011.

Birgitte blev sedan chef för Baltikum och var där i tre och ett halvt år. Hon flyttade till Riga och reste hela tiden mellan de olika länderna men hade en känsla av att, om man inte var där då var det väldigt svårt att förstå vad det var som hände *(förtydligande vid genomläsning 2020-05-12, Birgitte var fortfarande skriven i Sverige)* . Det är en helt annan kultur. En svensk har väldigt svårt att förstå hur det är när man är i ett land som har varit ockuperat i många, många år och egentligen bara varit självständigt väldigt kort. Det är något helt speciellt och det måste man värdera, på något sätt räcker det att förstå hur de tänker och vad de gör och så vidare. Det som hon hade bestämt sig för att åstadkomma när hon var där var att hon skulle se till att de här tre länderna fick samma processer, att man jobbade på samma sätt och att man på något sätt utnyttjade den samlade kompetensen på ett sätt som var till glädje för alla länderna, så att man inte byggde öar som de hade haft tidigare. Det andra var att försöka få in dem i koncernens strukturer.

Birgitte kom hem 2015 och blev chef i Sverige och hann bara vara det i ett år. Sedan lämnade Michael Wolf och hon blev tillfrågad om hon ville gå in som tf Vd. Hon tänkte inte då att hon skulle bli Vd. Hon tänkte att får man en fråga, med hennes bakgrund och allt som hon står för och då säger man inte nej. Hon gick in med utgångspunkt att hjälpa till ett tag. Sedan fick hon frågan om hon ville bli Vd. Hon bestämde sig för att den ena saken som hon ville åstadkomma var att hon ville på något sätt framtidssäkra banken. Hon ville att alla anställda i banken hade en tydlig bild av vart de skall, och det var inte bara två-tre år fram i tiden, utan med allt som händer i omvärlden och hur ser en bank ut i framtiden och vad betyder det för Swedbank. Det var ett jättestort jobb som hon gjorde tillsammans med ledningsgruppen. Det andra var att få kontroll på processer och hela strukturen kring riskerna i stort. Det har framkommit att det gjorde de jätte, jättemycket.

Anledningen till att hon stannade i Swedbank så länge var för att det alltid varit så att varje

gång hon tittade på någon annan bank eller fick en fråga från en annan bank så har hon alltid tyckt att Swedbank står för någonting som hon hade lätt att identifiera sig med. Det var på något sätt ändå vanliga människor och företag och man hade en förankring i det "vanliga". Det var också en omtänksam kultur och det var också något som hon tyckte var väldigt viktigt.

Birgitte tillfrågas hur det såg ut på AML-området i Baltic Banking, i Estland, Letland och Litauen, när hon tillträdde som Vd 2016.
Det var stora utmaningar. De tillsatte till exempel ett stort AML-program, då när hon visste att hon skulle bli Vd, och hon fattade beslutet att hon skulle ha in en annan person som Compliance chef. Hon tog in Cecilia Hernqvist istället för Viveka Strangert som hade haft tjänsten innan. Viveka Strangert gjorde i och för sig analysen som ledde fram till det stora AML projektet. Det var bra men Birgitte litade inte på henne.

Birgitte tillfrågas om det är något hon vill utveckla vid förhöret att hon inte litade på Viveka Strangert.
Birgitte säger det var en del i media runt det och det såg ut som att Viveka Strangert hade fått lämna banken för att Birgitte inte tyckte att hon hade gjort ett tillräckligt bra ifrån sig kring penningtvätt men det hade ingenting med det att göra överhuvudtaget. Viveka Strangert fick lämna för att Michael Wolf fick lämna med anledning av att delar av koncernledningen hade haft investeringar i fastigheter vid sidan om. De hade gjort investeringar tillsammans och Viveka Stragnert hade inte gått förbi Michael Wolf till styrelsen. Birgitte tyckte att Viveka Strangert hade gjort fel.

Birgitte tillfrågas om hur hon menar att Viveka Strangert inte hade gått förbi Michael Wolf till styrelsen.
Viveka Strangert hade tagit upp det med Michael Wolf och sagt att det inte var enligt regelverket, att de inte kunde göra på det sättet. Viveka Strangert skulle gått förbi Michael Wolf till styrelsen och sagt, vi har problem här och det måste vi titta på. Birgitte tillägger att det är därför man har en Compliancechef som rapporterar både till Vd men också till styrelsen.

Birgitte visste att det var väldigt viktigt för Birgitte att ha någon som, om Birgitte gjorde något fel eller att de var oense, att den går förbi Vd till styrelsen och säger, vi har den här frågan och vi är inte överrens i det. Det är så det ska vara. Det är därför man har som två positioner, man har Riskchefen som är anställd både av styrelsen och av Vd och så är det också med Compliance, de ska också gå förbi. Det är väldigt viktigt, det är på något sätt en typ av försäkring att, är det någonting man överser eller inte gör rätt då ska de se till att lyfta det direkt och gå förbi Vd.

Birgitte tillfrågas om hur banken jobbade med att det i april 2016 kom ut i media om Panama Papers med kopplingar till Mossack Fonseca.
Birgitte säger att hon inte kan säga att hon minns exakt hur, men hon kan säga hur man jobbade generellt med alla sådana frågor. Det var att så snart det var någonting som kom ut, det har även beskrivits under den tid som hon varit Vd, då tillsatte man en utredning. Det var Compliance som gjorde det och det gjordes garanterat också då.
(förtydligande vid genomläsning 2020-05-12, Birgitte säger att hon minns Panama Papers men inte kan säga exakt hur man jobbade med det i banken)

Birgitte tillfrågas om hon inte minns hur det var i det här fallet.
Birgitte säger att hon tycker att hon minns det men hon kan inte säga exakt, att det var det här som hände och så fattade de det här beslutet.

Birgitte tillfrågas om hon kan berätta lite mer om projekt Clear som banken startade i februari 2017.
Project Clear startades när man höll på med offboarding, det var en ny strategi kring non-resident kunder. I den nya strategin gick man igenom alla de kunder som man hade i den portföljen. När man gick igenom den hade man hittat en kund där man såg att det fanns en del dotterbolag. Birgitte tillägger att hon inte vet om alla var dotterbolag, det kan ha varit andra associationsformer också.

Birgitte tillfrågas vad den kunden hette.
Den hette [redacted] och den kunden, där man såg det här, då insåg man att det var något i det som de var tvingade till att titta närmare på.

Birgitte tillfrågas vad anledningen var till det.
Birgitte tror att det var så att man inte kunde se helt exakt, fanns det "ultimate benificial owner", den ursprungliga ägaren, i alla de här bolagen. Birgitte tillägger att om hon kommer ihåg korrekt var inte det tillräckligt tydligt dokumenterat och det var därför man var tvingad att gå in och göra en undersökning, så minns hon det.

Birgitte tillfrågas om hon minns vilka som rapporterade till Birgitte under det projektet.
I det projektet började det med att det var Compliance och Risk som hade det projektet och Birgitte blev informerad löpande.

Birgitte tillfrågas om hon har några namn.
Det var Cecilia Hernqvist och Helo Meigas. Sedan blev det Johan Rosén och så tog de in Jan Fecko som jobbade på, hon tror det hette, Security Information. Det var de som gick in och körde projektet. När de började titta på allt detta såg de att det var något med Compliance i Estland och man var tvingad att titta på det. Därför tyckte Cecilia Hernqvist att hon inte kunde vara med för att hon skulle hamna i dubbla roller, eftersom hon var chef för Compliance.

Helo Meigas hade varit chef för Privat Banking i Baltikum och var med i början. Men i slutet var det Johan Rosén och Jan Fecko och de hade ett antal människor som jobbade med dem. Håkan Bengtsson var en av dem men hon kommer inte ihåg om han var med på alla möten.

Birgitte tillfrågas om de hade kontinuerliga möten under tiden där Birgitte blev uppdaterad.
Birgitte säger ja, att det hade de och där blev hon uppdaterad.

Birgitte tillfrågas vad projektet visade och vad kom man fram till i projektet resultatmässigt.
I hela projekt Clear som hon tror var klart på sommaren där kom man fram till att den här kunden skulle "offboardas" direkt i alla delar. Det var redan på gång men hon tror att det tog rätt lång tid att för det är inte så enkelt att "offboarda" så många med en gång. Man kartlade också de olika strukturer som var i det. Hon minns inte exakt det där. I Project Clear tog man upp en del av de historiska brister som hade varit. Där gjorde man så att man lämnade över projektet till organisationen och också till Compliance. Bland annat tog man in Erling Grimstad för att hjälpa till med det. Det som kom fram var en stor del av de historiska bristerna och det hade redan tagits hand om. De som inte hade tagits om hand fick ingå i det stora AML projektet.

Birgitte tillfrågas vilka de historiska bristerna var som man såg.
Hon kan inte säga det, det var så länge sedan. Hon tror att en del var kring KYC, det är det som hon minns bäst. Hon kan inte säga att hon minns riktigt.

Birgitte tillfrågas om hon minns KYC bäst.
Birgitte säger, ja det minns hon bäst.

Birgitte tillfrågas om hon tog del av något protokoll.
Birgitte säger, ja det gjorde hon och det var ett "Memo" som gjordes till slut. Det minns hon, det var väldigt "inflammatory". Hon tyckte viktigaste var att de hela tiden förhöll sig till fakta. Hon kommer ihåg att hon tyckte att det var mycket spekulationer. Hon kommer inte ihåg vem det var som pratade med henne om det eller om det stod i rapporten, det kommer hon inte ihåg, men det var något kring om att det hade varit den estniska ledningen som hade försökt att dölja information. Det är det enda hon kommer ihåg.

Birgitte tillfrågas om det var något som hon kände igen sig i, från när hon hade jobbat i Baltikum.
Birgitte säger nej, absolut inte. Hon delade inte alls den uppfattningen.

Birgitte tillfrågas om det var personal som blev uppsagd med anledning av projektet.
När projektet var klart och man hade tagit in delade man upp de olika uppdragen, det som redan hade fixats, det som hade lagts in i AML programmet och så var det nya saker som skulle in i AML programmet. När man hade gjort det startade man en undersökning för att titta om personalen hade gjort något fel. Där tog man Erling Grimstad igen och han lämnade en draft rapport till jul, december 2018. Det visade sig att han inte hade tittat överhuvudtaget på det som han hade blivit ombedd att titta på.

Birgitte tillfrågas om hon har någon uppfattning vid förhöret om det var personal som blev uppsagd eller blev förflyttad med anledning av projekt Clear.
Birgitte säger ja, det var det. Han som var chef för Baltikum, Pritt Perens, flyttade hon på. Projekt Clear kanske var en del av det men det var också AML projektet i stort, att hon inte var övertygad om att han var tillräckligt kraftfull för att driva det där. Hon vill säga att det var inte så att hon trodde att han hade dolt någonting.

Birgitte tillfrågas om hon tagit del av Danske Banks egna rapport. Danske Bank utredningen som blev offentliggjord den 19 september 2018 och som hade pågått sedan hösten 2017.
Birgitte säger att hon faktiskt inte har läst den. Men hon har tagit del av den i stora drag men inte mer. Hon har läst delar av den. Den fanns på nätet.

Birgitte tillfrågas om vilka åtgärder Swedbank vidtog med anledning av det som hände med Danske Bank.
Swedbanks "Danske utredning" började tidigare, den utredning som Swedbank gjorde om Danske Bank. Den startades redan när det kom ut i medierna, "där liksom det var de här namnen och Berglinske gick ut sa och så vidare och så vidare". Då startade man med att titta på Danske Bank, tittade på de här kunderna och man gick också in och tittade på vad det var för förbindelser som var emellan, om det var så att Swedbank hade förbindelser till någon av de kunder som kom ut, det var det första som de tittade på. Man lade upp ett antal riskparametrar och gick in och tittade på hur Swedbanks transaktioner som hade gått mellan Swedbank och Danske Bank i alla tre länderna under alla de här åren för att se om det var något misstänkt. Det var redan på gång och där tog man in en extern hjälp också och man tog också in BDO, tror hon de heter, som fick titta på det.

Birgitte tillfrågas om de kundnamn som kom ut och när de kom ut.
Det kom ut kundnamn men hon minns inte när de kom ut.

Birgitte tillfrågas om hon minns hur många kundnamn det var.
Det var de här 7-8, hon kommer inte ihåg exakt hur många det var. Det var de som kom ut och det var då Berglinske gick ut med allt. Det var helt i linje med sättet som Swedbank jobbade, varje gång det var någonting som kom ut i medierna eller vid inspektion eller en utländsk bank som nämnde någonting. Det kunde vara många olika delar, det kunde vara många som tipsade om att det var någonting. Enheter inom Swedbank låg hela tiden och skannade "där ute", är det något misstänkt som vi måste titta på. Så snart man hittade något satte man igång ett projekt. Bara under den tiden som hon var Vd under de här tre åren då hade man nio eller tio jättestora projekt med anledning av det. Därför tror hon att det gör att här med Mossack Fonseca, att hon inte kommer ihåg exakt.

Förhörsledaren säger att det är jättebra att hon är tydlig med, att kommer hon inte ihåg så är det så men att vi behöver ställa frågor ändå.
Hon förstår det men hon vet att det är så här de har jobbat hela tiden, att de har precis tagit i det, gjort en utredning, och sedan gjort "action plans" på det man har hittat.

Förhörsledaren säger att den som Birgitte kallar för deras egna Danske Bank rapport, att det på den rapporten står att det är en uppföljning. Birgitte tillfrågas om de hade gjort en tidigare rapport innan den och fanns det flera rapporter.
Hon vet inte vad det är för något, hon är inte säker.

Förhörsledaren förklarar, att den som Birgitte kallar för bankens egen uppföljning med exponeringen mot Danske Bank. Den kom den 20 september, dagen efter Danske Banks rapport. Birgitte tillfrågas om det är den som hon menar.
Birgitte säger, ja.

Förhörsledaren fortsätter, när man läser på den rapporten står det i noterna att den är en uppföljning av en tidigare exponeringsrapport som banken har gjort mot Danske Bank. Birgitte tillfrågas om det är något som hon känner till eller om det är någonting hon kommer ihåg, att de gjort några tidigare rapporter under 2018.
Birgitte säger nej, det gör hon inte.

Birgitte tillfrågas om en rapport som kom på sommaren 2018, om det är någonting hon känner igen.
Birgitte frågar om det var det den med namnen. Hon kommer faktiskt inte ihåg. Hon vet att det var den som gick igenom namnen och det var också så att så snart att det kom ut någonting då "gick man på det". Hon vet att hon spekulerar men att om hon utgår ifrån det hon vet och det hon vet om hur de arbetade i banken då var det så, att så snart det var något misstänkt där ute så satte man igång att titta. Det kan ha funnits något men hon vet inte.

Förhörsledaren säger att anledningen till att vi frågar det är att banken gjorde en egen rapport den 12 juli också innan och som var en första rapport med sin exponering mot Danske Bank. Sedan tog man in BDO med anledning av den.
Birgitte minns inte exakt det där. Det hon minns det är så snart det kom ut då startade man igång en utredning över det där. Hon minns att man ville gå igenom, att man ville ta in extern och det var inte ovanligt för banken, för de var igång med att bygga upp hela den här organisationen. Det viktigaste för dem var att de kunde agera snabbt och därför gick de väldigt mycket externt och hämtade in människor som hjälpte dem.

Birgitte tillfrågas hon känner igen rapporten som kom den 20 september 2018 och som heter, Follow up on Swedbank risk exposure in relation to the investigation of ML issues.
När hon får det uppläst så här är det inte så att hon ser den framför sig och kan säga att "ja det var den rapporten".

Förhörsledaren säger att anledningen till frågan om den rapporten är om styrelsen fick ta del av den rapporten och om hon inte minns det heller.
Det minns hon faktiskt inte men hon vet att det var en mycket detaljerad presentation i styrelsen av Danske. Hon kommer ihåg det väldigt väl därför dem var faktisk väldigt nöjda, när de såg utfallet. En sådan stor sak som var i Danske och så stora belopp och när de sedan hade kommit igenom sin egen utredning och skulle presentera den kände de en enorm lättnad. Det var inte Birgitte som presenterade den utan det var de som hade gjort utredningen.

Birgitte tillfrågas hon kommer ihåg en Power Point som heter The Board of Directors 27 september 2018.
Birgitte svarar ja.

Birgitte tillfrågas om det är något hon kan berätta om den och var informationen i den ursprungligen är hämtad ifrån.
Varje gång det görs en presentation bygger den på de underliggande rapporter eller utredningar. Det antar hon att den gjorde också.

Birgitte tillfrågas om hon kommer ihåg vad den handlade om.
Birgitte säger, ja det var den som visade på hur man hade gått till väga men också vad utfallet var.

Birgitte tillfrågas hur utfallet var.
Det var att det endast fanns 2 000 kunder som de behövde titta mer på. Hon tror och kommer inte ihåg exakt men det var inte exakt 10 miljarder EUR, och det var inte 9 miljarder heller, men det var någonstans där emellan. Om man betänker att de (Swedbank) hade över 3 miljoner privatkunder och nästan 300 000 företagskunder i Baltikum, de hade tittat på alla tre länderna, de hade tittat på hela. Det var en insignifikant.

Birgitte tillfrågas om vad som framkom om de kunderna.
Det som framkom var att det var någonting som de behövde analysera vidare. Det gjorde man och det gick inte mer än någon månad så kunde man sortera bort 1 000, det som man inte behövde, de som inte var någonting med. De sista 1 000 blev fördelade ut i länderna. Det sattes upp ett projekt som gick ut i länderna.

Birgitte tillfrågas om hon kommer ihåg vad det projektet hette.
Hon tror det projektet hette Nemo. Dem skulle ta hand om de här 1 000 kunderna.

Birgitte tillfrågas vad det var man tittade på specifikt och vad var det man hade reagerat på med de kunderna
Hon kan inte säga det specifikt. Men det som är, är att om du fastnar i ett filter så kan det vara helt insignifikant. Då tar banken upp de kunderna och tittar på dem, man låter dem inte bara vara. Hon vet faktiskt inte vad utfallet var, om det var så att man gjorde sig av med någon av de här kunderna. Det kan ha varit någonting, men hon vet inte.

Birgitte tillfrågas om hon minns vad anledningen var till att man tog fram Power Pointen till styrelsemötet. Hon har sagt att en Power Point oftast bygger på rapporter.
Det är väldigt vanligt.

Birgitte ombeds förklara av vilken anledning, varför man tog fram en Power Point. Hon har sagt att det ligger underliggande rapporter och så gör man en Power Point som presenteras för styrelsen. Birgitte tillfrågas hur det kommer sig att styrelsen inte får hela rapporten.

Ibland får de hela och ibland får de en Power Point, det är liksom en bedömningsfråga. Man bedömer, vad är det viktiga i det här *(förtydligande vid genomläsning 2020-05-12, i ärendet)*. Det är nästan alltid så att det görs en Power Point presentation med slutsatserna till styrelsen. Styrelsen får enormt mycket material, det är ofta det som är de mest frekventa klagomålen, att det är för mycket material. Hon tror det var liksom som en bedömningsfråga som man bedömer från fall till fall.

Birgitte tillfrågas vem det är som bedömer vad Power Pointen ska innehålla kontra rapporten.
Det är dem som ansvarar för det hela, i det här fallet var det Compliance. Det var dem som tog fram Power Pointen.

Birgitte tillfrågas vad anledningen var till att Swedbank var angelägna om att det var ett möte med Finansinspektionen vid överlämnandet av den här Power Pointen.
Birgitte säger, nej det var efter. Först hade de styrelsemötet och sedan åkte de till Finansinspektionen och berättade.

Förhörsledaren säger att det stämmer, att efter styrelsemötet var det ett möte med Finansinspektionen i oktober 2018. Birgitte tillfrågas vad anledningen var till att de ville ha det här mötet med Finansinspektionen när de skulle överlämna Power Pointen.
De var angelägna om att berätta för Finansinspektionen vad de hade gjort och var utfallet var. Banken tyckte att det här verkligen var att de hade fått någon form av bevis på att alla de förbättringar som de hade gjort faktiskt fungerade. Birgitte tillägger, att tänk på att Swedbank var den största banken i de här länderna. I Estland är det halva marknaden, det är en jättestor "retailbank". Danske Bank hade så stora problem i det där, det var väldigt viktigt för Swedbank att förstå om Swedbanks system hade fångat det här så att de inte satt i samma. Det var väldigt viktig information för Finansinspektionen. Hon tror att oavsett hur utfallet hade varit så var de faktiskt ett viktigt samtal att ha med Finansinspektionen.

Birgitte tillfrågas om man brukade ha ett möte med Finansinspektionen vid ett överlämnande.
Det här med Danske var något helt speciellt, en liten bank med tvåhundra miljarder *(förtydligande vid genomläsning 2020-05-12, Danske Bank i Estland och misstänkta transaktioner)*.

Birgitte tillfrågas om hon menar att det var anledningen.
Birgitte säger, ja precis det var det. Det var viktigt att visa hur Swedbank hade jobbat med det här.

Birgitte tillfrågas vad anledningen var till att Finansinspektionen inte fick rapporten utan bara fick en Power Point.
Birgitte vet inte det. Hon vet att de hade med sig en Power Point presentation till mötet och den ville inte Finansinspektionen ha. Sedan var det ett uppföljningsmöte men där var inte Birgitte med, då hade hon lämnat frågan. Hon var inte involverad där.

Förhörsledaren säger att på mötet som var i oktober 2018 att Birgitte var med där.
Birgitte säger, ja där var hon med absolut.

Birgitte tillfrågas om det har hänt tidigare att man sätter upp ett möte där Generaldirektören för Finansinspektionen är med, med anledning av en intern compliancerapport.
Ett "case" som Danske, det var väldigt extraordinärt. Hon tycker inte det var ovanligt, tvärtom så snart att det om det hände någonting speciellt, något ovanligt eller något, då tar

man väl kontakt.

Birgitte tillägger att hon faktiskt inte kommer ihåg att Thedén var med, hon vet inte det. *(fhls ant: Erik Thedén är Generaldirektör för Finansinspektionen).*
(förtydligande vid genomläsning 2020-05-12, Birgitte säger att det mötet som hon var med på där var Erik Thedén med).

Förhörsledaren säger att Finansinspektionen kontaktade Swedbank i början av oktober. De hade läst i Dagens Industri att Swedbank hade gjort en egen granskningsrapport och då efterfrågade man rapporten och ville ha in den men man fick den inte. Birgitte tillfrågas vad anledningen var till det.
Det vet hon faktiskt inte och att hon inte känner igen det överhuvudtaget.

Birgitte tillfrågas vad anledningen var att Swedbank tog in Erling Grimstad igen, oktober 2018.
Det var en fortsättning på den tidigare utredningen. Man skulle titta på personalen och då resonerades det som så att det är svårt att internt utreda sina kollegor, det går nästan inte, utan man måste ta in någon extern och det var därför han kom in. Det var hennes minnesbild. Det var inte hon som tog in honom, han är liksom en underliggande leverantör kan man säga som många andra.

Birgitte tillfrågas om hon hade något möte med Erling Grimstad där han berättade vad han hade kommit fram till i sin utredning gällande Baltikum under 2017 och 2018.
Ja, hon åkte till Estland för att sätta sig ned med Robert Kitt som skulle fortsätta som Vd i Estland. Hon tror att Erling Grimstad var där då. Hon tror inte att de åkte dit tillsammans men Erling Grimstad var i varje fall med på mötet. De hade inte kontakt så men hon träffade honom sporadiskt, där de satt och gjorde sina analyser. Hon minns det inte så tydligt men inför mötet med Robert Kitt då måste hon ha pratat med Erling Grimstad. Men hon har faktiskt ingen minnesbild av det här mötet.

Birgitte tillfrågas om hon och Erling Grimstad hade stående avstämningsmöten, om vad han kom fram till i sitt arbete.
Birgitte säger, nej det hade de inte.

Birgitte tillfrågas varför samarbetet med Erling Grimstad avslutades hösten 2018. Förhörsledaren säger att man tog in honom på hösten och sedan avslutade man det lite senare.
Hon kan inte det där i detalj men hennes uppfattning det är att han hade gjort det han skulle göra och sedan var klar.

Förhörsledaren säger att Birgitte tidigare sagt någonting om att han inte gjorde det han var ombedd att göra. Birgitte tillfrågas om hon kan utveckla det och vad fick han för uppdrag hösten 2018 och om det var för att titta på personalen.
Birgitte säger ja, precis.

Birgitte tillfrågas om det var någonting där som de inte var nöjda med.
Birgitte säger att hon inte har sett, att hon inte har tagit del av rapporten. Hon vet bara att den kom innan jul. Hon fick information om att han inte hade gjort det han hade blivit ombedd att göra. Han skulle titta på personalen och det hade han inte gjort.

Birgitte tillfrågas från vem hon fick den informationen av.
Det är den minnesbild hon har och att han tydligen tog upp saker som redan var omhändertaget. Hon säger det som hon minns att hon fick i information.

Förhörsledaren säger att, han fick ett uppdrag och sedan gjorde han inte riktigt det han skulle.
Det var den uppfattning som hon fick och det var så hon förstod det.

Birgitte tillfrågas om hon aldrig tog del av den rapporten.
Hon har faktiskt inte läst någon av Erling Grimstads rapporter.

Birgitte tillfrågas hur hon då blev informerad av resultatet av hans arbete.
Hon blev informerad i de "vanliga kanalerna".

Birgitte tillfrågas vad de "vanliga kanalerna" är.
Det är dem som hade ansvaret för det som var Compliance och compliancechefen Cecilia Hernqvist som rapporterade till henne. Cecilia Hernqvist berättade för henne vad som var på gång och så vidare.

Birgitte tillfrågas om det var hon som informerade Birgitte om bankens arbete.
Birgitte säger ja.

Birgitte tillfrågas om hon och Cecilia Hernqvist hade löpande möten och avstämningar.
Birgitte säger ja så var det. Hon (Birgitte) hade det med alla som rapporterade till henne en gång i månaden, mer informellt om hur det går. Men sedan i samband med varje kvartal när alla Compliancerapporter gjordes klara då gick man igenom allting. Cecilia Hernqvist var också en del av Risk och Compliancekommittén där de hela tiden löpande informerade om vad det var för arbete dem höll på med.

Birgitte tillfrågas om hon inte har tagit del av Erling Grimstads rapporter överhuvudtaget.
Birgitte säger nej.

Birgitte tillfrågas om hon har fått dem skickad till sig.
Birgitte säger, ja nummer två fick hon skickad. Hon tror aldrig hon fick den första.

Birgitte tillfrågas om när hon säger "nummer två" om det är 10 december 2018.
Birgitte säger ja men att hon aldrig läste den, hon fick den och hon frågade Cecilia Hernqvist om hon måste läsa den. Cecilia Hernqvist sa att han inte har svarat på det, det är en draft rapport, att han inte hade svarat det som de frågat honom om.

Hon var koncernchef i banken och hade "tusen saker" och det här var en sak. Det hon gjorde var att hon hela tiden ställde frågor för att säkerställa, nu kom det här upp och är vi på det här – det är vi. Hon behövde inte sätta sig in i detaljsaker och det gjorde hon inte. Hon läste ofta om det var någon "executive summary" och ställde ett par frågor för att förstå, hur tar hon det här vidare, för att säkerställa att det kom in i verksamheten, att folk jobbade med frågorna och så vidare.

Birgitte tillfrågas om hon kommer ihåg vem det var som skickade rapporten till henne.
Birgitte säger nej, det vet hon inte.

Förhörsledaren säger du fick den på mejl men du läste inte rapporten och om det är så det ska uppfattas.
Det är så hennes minnesbild är. Hon kommer i varje fall ihåg det där mötet, när hon hade fått den och ställde frågan om hon behövde läsa den. Hon var hela tiden tvingad att välja väldigt tydligt, vad hon skulle ägna sig åt och vad hon bara kunde lägga åt sidan.

Birgitte frågar om det går att få en paus. Förhörsledaren avbryter förhöret för en paus. Förhörsledaren stänger av ljudinspelningen klockan 10:07.
Förhöret fortsätter klockan 10:14 och ljudupptagningen startar.

Förhörsledaren informerar advokat Per E Samuelson som finns med på högtalartelefon om att det kommer visas material vid förhöret för Birgitte och Christine Bergenstein.

Birgitte och advokat Christina Bergenstein får kopia på Transcription den 23 oktober 2018 för att ta del av det.

Förhörledaren informerar Birgitte om att det är artiklar som handlar om hösten 2018, 23-24 oktober i samband med Q3 rapporten. Innan Birgitte tar del ombeds Birgitte kort berätta hur man förbereder sig innan en Q3 rapport, med mediebudskap.
Det är en relativt lång process. Hon kan berätta det utifrån att hon tidigare hade suttit som affärsområdeschef, då var hon delaktig i det här. Det startade rätt tidigt med att Investor Relations går ut och sätter upp fysiska möten med alla affärsenheter och kontrollfunktioner och så vidare. Då kan man sitta i alla fall ett par timmar och gå igenom vad det viktigaste är som har hänt det här kvartalet, det som har hänt i verksamheten. Det kan vara det som har hänt med ens marknad, allt som kan vara relevant för alla att veta och siffrorna "går i ett eget rör". Det börjar väldigt tidigt och så sätter de ihop det där, och så var det när hon var affärsområdeschef.

När hon blev Vd då är det så att hela det här jobbet det pågår. Sedan börjar Investor relations och Finansenheten, det är dem som är ansvariga för att skriva delårsrapporten. Det är också dem som skriver "Vd-ordet". De kommer till henne med det, Birgitte tillägger att under de tre år som hon var Vd så tror hon inte att det hände en enda gång hon tyckte att det var irrelevant det som stod där. Det var väldigt bra gjort och ett bra jobb som var gjort som verkligen samlade upp det som hände i koncernen i stort, det var liksom en del av det.

Den andra delen är den delen som är budskapen, man tar all information som har kommit in och Investor relations sätter sig tillsammans med kommunikationsenheten. Då var det Gabriel Rodau som var kommunikationschef och blev kommunikationschef i samband med att Birgitte blev Vd. De tar fram vad det är för budskap baserat på all den information som har kommit in från alla affärsområden, Risker och Compliance. När det sedan var gjort började de sätta ihop en presentation som går ut till investerare eller som de pratar med på "callet", de har en stor "investerarcall".

De tar också fram en stor Q & A som är på många, många sidor. Det är frågor och svar om allt möjligt, det kan vara hur bankens upplåning har varit, vilka nivåer man har lånat upp på till bolånemarginalerna, hur många kunder som har tagit bolån, varför de har lagt ned något kontor någonstans i Lettland, det var alla sådana här frågor. Det är stort och smått och den är på många, många sidor och den får Birgitte och dem som träffar investerarna men också dem som träffar media, för det här är som "en guidning". Då vet de att allt som står där, det är det man kallar "vettet", det är information som man har gått ut till dem som verkligen kan och frågat, är det här de rätta svaren.

När man sedan har allt det börjar de gå igenom vad är det som är det viktigaste att säga på "kvartalet". Då tas det fram en presentation som går till investerarna och sedan tas det fram en kommunikationsplan och sedan börjar de här förberedelsermötena. Det finns ett antal förberedelsemöten där man sitter och går igenom det som kommit in för att säkerhetsställa att alla har samma information men också för att säkerhetsställa att det blir rätt, att man säger rätt saker, att man inte har förväxlat saker och så vidare.

Birgitte tillfrågas om hon är med på de mötena.
Birgitte säger ja men att hon inte är med på alla, men att hon är med på de sista där man har bestämt. De sista tre är hon i regel med på. På de sista mötena är hela Investor relations med, det är chefen för Treasury, riskchefen, presschefen och kommunikation *(förtydligande vid genomläsning 2020-05-12, även kreditchefen och finanschefen är med. Finanschefen är den som är ansvarig för hela arbetet kring alla kvartalsrapporter).*

Birgitte tillfrågas om de kallar mötena för något.
Det vet hon inte, det är bara förberedelsemöten och det har alltid varit så. Det är liksom en del av hela strukturen i banken för att vara säkra på att det blir rätt.

Förhörsledaren säger att inför Q3 2018 då hade det som Birgitte berättat om under året kommit många frågor om Danske Bank.
Birgitte säger ja, speciellt det kvartalet hade det varit jättemycket frågor.

Birgitte tillfrågas om de behövde förbereda sig speciellt inför den Q3:an med anledning av det som hade hänt med Danske Bank under hösten.
Birgitte frågar, om de hade något speciellt möte kring det.

Förhörsledaren förtydligar, nej men i deras budskapsmöten och det hade varit stort fokus med allt om Danske Bank. Birgitte tillfrågas hur förberedelserna såg ut inför Q3 med anledning av Danske Bank, om det var något speciellt.
Birgitte minns inte om det var något speciellt. Det hon minns var att inför kvartalet bestämdes, vilket Birgitte tyckte var helt rätt, att de skulle ha fokus på det eftersom det hade varit jättemånga frågor både till Investor relations men också till Gabriel och Josefine på kommunikation. De hade själva gjort de här utredningarna och hon kände sig också personligen väldigt trygg i att, nu ska vi berätta. Så det var både och men allt var relaterat till Danske i kvartalet, för att möta det här som hade hänt i Danske.

Det var ett väldigt fint kvartal och hon kommer ihåg att de inför det hade en bra energi och att de tyckte att det här är blir jättebra och nu har vi en möjlighet att berätta hur det ligger till, de hade fina siffror att komma ut med, den underliggande verksamheten gick jättebra och det var mycket där allt löpte på i rätt riktning. Hennes minnesbild är också att de kände sig som att, nu ska vi berätta om det jobb vi hade gjort. Folk kom tillbaka till det där mötet med Finansinspektionen, hur de hade gått till styrelsen och hela deras känsla kring den här Danske utredningen. De var extremt "konfidenta" och det var något som de hade med sig in i kvartalet, det var så hon minns det.

Transcription 23 oktober 2018

Förhörsledaren informerar att Birgitte och advokat Christina Bergenstein har fått kopia på Transcription daterad 23 oktober 2018.

Birgitte tillfrågas om hon kan berätta något om den, vilka det är som deltar i den och om det är någon typ av telefonmöte.
Birgitte säger ja, det är på kvartalsrapportsdagen och den ser alltid ut på samma sätt. Klockan 7 kommer Prane, eller Wennersten, från Sveriges Radio och han får då rapporten. Han får först tio minuter till att läsa igenom den och sedan gör han en intervju. Det är alltid det första som händer varje gång.

Det är sedan "newswires" och där är alla nyhetsbyråerna med. Då går man in i ett rum och där är hon aldrig ensam, hon gör inga intervjuer ensam. Det är inte något möte med investerare,

inte något möte, där hon är ensam. Hon har alltid någon med sig för att säkerhetsställa att det inte blir fel. Det är ändå så mycket att hålla reda på och dem är alltid fler. På morgonen den dagen är det två från kommunikation och det är nyhetsbyråerna som är där. Där ringer alla in till samma nummer. Hon säger då i regel det som står i delårsrapporten, på första sidan där man ofta har tre eller fyra punkter och det är det som man pratar om. Hon kommer inte ihåg exakt vilka punkterna var. Man tar sedan emot frågor, det kanske är ett par frågor från varje nyhetsbyrå. Efter det är det investerarna och då är det Anders Karlsson som är finanschef som egentligen är ansvarig för hela det här, Gregori Karamouzis från Investor relations och Helo Meigas som är riskchef. Birgitte tillägger när hon tittar på Transcription att Helo Meigas inte var med den gången men säger att hon brukade vara det.

Birgitte tillfrågas om de som var med från dem, om det är dem som framgår på första sidan av Transcription.
Birgitte säger ja, på första sidan och att hon ser att Helo Meigas inte var med där *(fhls ant: på första sidan av Transcripiton framgår namnen, Anders Karlsson, Birgitte Bonnesen och Gregori Karamouzis)*. Det var i vart fall de tre som hade mötet och de hade kommit överens om att Birgitte skulle inleda. Det var Gregori som sa till henne att, du måste börja prata om det här för de fick så extremt mycket frågor om Danske. Det här var ett tillfälle för dem att få ut information till alla på en och samma gång och försöka svara på alla de frågor som Gregori hade fått in och senare också Gabriel. Det var så det var upplagt.

Förhörsledaren ber Birgitte att titta på sidan 11 och Jakob Kruse.
Förhörsledaren läser upp att Jakob Kruse i andra stycket frågar, om de har tittat tillbaka på kundstocken för 2008 till 2015. Jakob Kruse frågar om de har tittat tillbaka och säkerställt att de inte hade den typen av kunder som Danske Bank klassificerade som misstänkta kunder. Jakob Kruse fortsatte frågan med om de har tittat på det här och sett så att inte ni är i en liknande situation.
Förhörsledaren säger vidare, att Birgitte svarar längre ned att, jag kan berätta att vi inte har något av de namnen som är i Danske rapporten och de har inte varit och är inte nuvarande kunder. Vi har gått tillbaka från 2007 och fram till nu, så vi har tittat på allting.

Birgitte tillfrågas om de här kunderna som de har jämfört med om hon kan berätta lite om vad de hade tittat på där.
Birgitte säger att det här var de kunder som hade kommit ut i medierna.

Birgitte tillfrågas om det var de 6-7 kunderna.
Birgitte säger ja, det var det som hon svarade på där, Hon ser det nu att hon egentligen inte svarade på hans fråga. Hon svarade på den frågan som de fick hela tiden.

Förhörsledaren frågar Birgitte om det som hon hade i åtanke där att det var de här 6-7 kunderna som hade kommit ut i media.
Birgitte säger ja, absolut.

Förhörsledaren säger att fast när man läser svaret som hon ger så säger hon inget om de 6-7 kunderna .
Birgitte säger, jo för hon säger "we didn't have any of the names that were in the Danske Report", det är det hon säger. Fast man kan säga att det var de namn som hade kommit fram, men det tror hon framgår tidigare. För den frågan var uppe hela tiden så det måste framgå att det är en diskussion som varit tidigare. Så hon förhåller sig till rapporten, till det som kom ut, för rapporten hade inga namn för de får man inte. Men de fanns i medierna och det var de som de hade tittat efter först.

Förhörsledaren säger när vi pratar om de här 6-8 kunderna det är de som är kända i media. När man läser Danske Banks egna rapport om kunderna så tittade de på 15 000 kunder. När de skriver rapporten då har de hunnit titta på 6 200 kunder och de säger att de allra flesta av de 6 200 kunderna var misstänkta och att de har rapporterat dem till FIU

Förhörsledaren säger att Swedbank har namnen på 6 kunder och Danske Bank har undersökt 6 200 kunder som de har hittat är misstänkta. Birgitte tillfrågas om det här var ett budskap som de hade pratat om.
Birgitte säger, kontexten till det här är att tillsammans med den första presentationen som hon drog så fanns det en OH presentation som visade på hur många non-residentkunder Swedbank hade och hur deras affär med "non-resident" såg ut. Så all den information hade Jakob redan fått *(fhls ant: Jakob Kruse)*, han hade fått hela bakgrunden till allt det.

Birgitte tillfrågas om det där också framgick att när de hade jämfört med Danske Banks kunder att de bara hade namnen på 6-8 kunder.
Birgitte säger, nej för det hänger inte ihop. Det de gjorde då, var det som var viktigt för dem, det var att få ut budskapet hur de arbetade med det därför att alla banker är utsatt för misstänkt penningtvätt och har varit det historiskt och kommer vara det i framtiden. "Det bara är så". Det startade som något väldigt enkelt, det har blivit mer och mer komplicerat med åren. De har pratat om det i många år och de har pratat om det i årsredovisningar, de har pratat om det i många olika sammanhang, att det här är en stor risk. Det som var väldigt viktigt för dem var att prata om hur de arbetar med det.

Bakgrunden till det är att om du som kund eller investerarare eller anställd, oavsett vem du är och har en relation till banken, då behöver du veta, jag kan lita att de har ett gediget sätt att arbeta med penningtvätt, det är det som är viktigt. Nu var det, vilket hon har sagt tidigare, det här med deras bedömning var att de här 2 000 kunderna det var "nothing". Det var helt "insignificant" *(fhls ant: betyder obetydlig)*.

Men det som var viktigt, och det var också därför de inte, det kom tillbaka igen och igen man ville hela tiden att de skulle prata om hur mycket de hade, det var inte intressant. Det som var intressant är hur en institution som deras arbetar med den här frågan och det var det som var kontexten till den här frågan.

TT 23 oktober 2018, av Olle Lindström

Förhörsledaren säger att nästa artikel är en artikel från TT den 23 oktober 2018. Birgitte och advokat Christina Bergenstein får kopior att titta på.

Birgitte säger att hon känner igen den och frågar om förhörsledaren vill att hon ska kommentera.

Förhörsledaren säger att Birgitte gärna får berätta om den intervjuen.
Birgitte säger att det här var en del av "callet" med nyhetsbyråerna. Hon kommer ihåg den för de pratade om den efteråt, att det som är, är att alla sådana här artiklar måste ses i en kontext. Hon kommer inte ihåg hur många det var men det var ett antal som ställde frågor. Birgitte hade hållit ett anförande och det var ett antal nyhetsbyråer som ställde frågor och var av det här var en. Det fanns en "kontext" till det här, som egentligen på det sättet det kommer fram på, det är det där att "varje gång de ser någonting då tar de i det". Det var det som var så otroligt viktigt budskap. Ofta om hon fick den här frågan ville de ha ut, "att vet ni så snart vi ser någonting då tar vi i det".

I det här kvartalet i relation till Danske där var det speciellt viktigt för det var precis det som Danske inte hade gjort. Danske hade ju visat på alla sätt och vis att de inte tog penningtvätt på allvar. Swedbank var så himla angelägna att visa, att det gjorde Swedbank. De tog i allting, det fanns ingenting som de inte hade tagit tag i. De hade alla projekt de körde, "de var verkligen på det här".

Förhörsledaren frågar om Birgitte tycker att det hon har sagt här är lite taget ur ett sammanhang när man ser det här.
Birgitte säger, jag tycker det.

Förhörsledaren läser från TT's artikel ***(fhls ant: läser från TT's artikel sid 2 och sista stycket)*** **"Med hela det som kommit upp i den här Danskehistorien, kan jag vara helt säker, vi har gått igenom allting".**
Förhörsledaren säger att det i Danskerapporterna där pratar man ändå om att kunder i Danske Bank, att det har gått transaktioner mellan kunder i Swedbank och Danske Bank som man bedömer är riskfyllda transaktioner.
Birgitte säger, ja exakt.

Förhörsledaren fortsätter och säger, och de här kunderna som på Danske Bank sidan, många av dem förekom i de stora penningtvättsscheman som finns som Magnitsky och Russian Laundromat och det finns flera.
Birgitte säger ja, när man gör en sådan stor utredning som Swedbank gjorde, Birgitte tillägger att hon inte kan det i detalj, hon bara säger det som hon hade förstått av det här, det är att man lade in alla de här som riskparametrar för att se om det blir något utfall och blev det något utfall då måste man titta på det direkt.

Det fanns transaktioner emellan, men har du halva marknaden på allt, på lån, på inlåning, på betalningar, har man det då finns det ingen bank i det landet som inte har många transaktioner och som går emot det där. Det är omöjligt. Det var därför de kände den här lättnaden, där Swedbank är så stor och det blir så tydligt.

Förhörsledaren säger att frågan var det här uttalandet, att vi kan vara säker på att vi inte har hittat någonting när vi gått igenom allting. Man kan uppfatta när man läser rapporten som de (Swedbank) själva skrev 20 september, att de faktiskt hittade misstänkta transaktioner.
Birgitte säger, klart de hittade misstänkta transaktioner. Det är också därför det här, om man läser det på det sättet som förhörsledaren gör så är det taget ur ett sammanhang. De visste precis hur det låg till men det var också så att de tog i allting och det de hittade var inte i närheten av danskeproblemen. Både i form av belopp och antal kunder men också sättet att arbeta på. Det var en sak som var en så extremt viktig sak för dem (Swedbank) att få igenom, det var det där med att de (Danske Bank) inte brydde sig. Det var också så att Estland är en hemmamarknad för Swedbank och det var absolut ingen hemmamarknad för Danske.

<u>Sveriges Radio Ekot 23 oktober 2018, av Anders Wennersten (kopia, utskrift av ljudfil samt ljudfil)</u>

Förhörsledaren informerar om att nästa är en artikel från Sveriges Radio Ekot 23 oktober 2018. Det är en artikel och att det även finns en ljudfil som i stort sett nästan är identisk med artikeln och att ljudfilen ska spelas upp.

Birgitte och advokat Christina Bergenstein får kopia på artikeln och kopia på utskriften av ljudfilen.

Birgitte säger att det var han som kom på morgonen, Anders Wennersten.

Förhörsledaren förtydligar att det på sista sidan av kopian som Brigitte har, framgår vad som sägs på ljudfilen. Ljudfilen spelas upp.

Förhörsledaren säger och syftar på ljudfilen som spelats upp, Birgitte här får du frågan, kan det som hänt i Danske Bank är du orolig för att det spiller över på Swedbank. Du har då svarat, att du inte är det.
Birgitte säger, nej det var hon inte. Det kan hon säga att det var hon överhuvudtaget inte. Om man tänker tillbaka på hur det var då, var det ändå så att när de satt där inför tredje kvartalet, det de hade med sig in då var att, det ena var Danske utredningen som de hade gjort och som kändes jättebra. Det andra hon hade med sig det var att så snart hon blev Vd så satte hon igång ett stort arbete kring penningtvätt, både med organisationen men också med alla, att de skulle agera på allting, att de skulle göra alla dessa utredningar. Så hon visste och kände sig extremt trygg med att de hade ett arbetssätt som gjorde att varje gång det kom upp någonting då var de på det. Det var ingenting som de bara, lade åt sidan och tänkte det där går. Det var verkligen inte så. Det gjorde henne väldigt trygg för hon visste att penningtvätt det är någonting som alla banker har problem med och man måste vara på hela tiden och det var dem. Det var det som hon uttrycker i det här, det är den där tryggheten som hon verkligen kände.

Förhörsledaren säger, att då har du kommenterat och gett lite kontext runt den.

Svenska Dagbladet 23 oktober 2018, webbtext, av Birgitta Forsberg.
Svenska Dagbladet 24 oktober 2018, tidningsartikel, av Birgitta Forsberg

Förhörsledaren informerar Birgitte om att nästa artikel är från Svenska Dagbladet som publicerades den 24 oktober 2018. Den ena kopian är nätbilagan och den andra kopian är tidningsbilagan.

Birgitte och advokat Cecilia Bergenstein får ta del av kopior av nätbilagan och tidningsbilagan

Birgitte säger att det måste vara intervjun från rapportdagen och undrar om hon ska läsa.
Förhörsledaren svarar att det kan de göra.

När Birgitte läst klart hänvisar förhörsledaren till sidan 4 i nätbilagan och att man där igen pratar om att de har gått igenom alla transaktioner med Danske Bank 2007-2015. Förhörsledaren tillfrågar Birgitte om det var samma där, att det var de 6-8 kunderna.

Birgitte säger ja, men det som var med hela det här var att det här var enda gången, tror hon, där de faktiskt pratade om det här med att de hade träffat Finansinspektionen och varför hon kände sig så trygg , nu skrevs inte det här. Men ett sätt för Birgitte att känna sig trygg, utöver att hon visste att de jobbade på det sättet, det var att träffa Finansinspektionen och chefer. Det gjorde hon när det var rapporter, då träffade hon dem ofta. Men även efter att hon blev Vd träffade hon dem och ställde frågan, ser ni någonting och gör vi det vi skall. Hon behövde också extern "comfort". Det var också så att de tog in en extern revisionsbyrå KPMG som gjorde en genomgång av kan man säga tillståndet i Baltikum. Det var också för att hela tiden fånga det externt.

Så snart det här kom ut åkte hon dit och träffade dem och frågade. Hon fick då hela "storyn" om att det gick tillbaka till 2007 och hur de igen och igen hade haft synpunkter, de hade försökt få igenom men man gjorde ingenting åt det och så vidare. Birgitte tillägger att hon

inte behöver gå in på det i detalj. Hennes fråga till dem var, har ni sett något liknande beteende med Swedbank men det hade de inte. Det gjorde också henne väldigt trygg och det här var innan kvartalet. Så hon hade både "comfort" internt ifrån men hon hade också det extern ifrån.

Förhörsledaren säger, mötet med Finansinspektionen det var innan kvartalet.

Advokat Per E Samuelson säger, Du ska väl lägga till där Birgitte, han tyckte inte det blev klart, att det alltså är Finansinspektionens chefer i Baltikum som du besöker.

Birgitte säger, "ja förlåt det var bra Per". Hon åkte till Estland och träffade Finansinspektionen. Det hon pratat om nu är den Baltiska Finansinspektionen som hon hela tiden träffade men då när Danske kom då åkte hon till Estland och träffade den estniske Finansinspektionen och frågade dem om, hur de kunde låta det här hända.

Finansinspektionen, även i Sverige även om man inte kan tro det från Finansinspektionens senaste rapport, får varje kvartal alla revisionsrapporter och de får alla compliancerapporter. De (Swedbank) har aldrig varit nådiga mot sig själva, i alla fall inte under den tiden som hon var Vd, då har de varit väldigt angelägna om få "all skit upp till ytan" så de kunde ta i det. Där står ju allt, det får de estniska och de baltiska inspektionerna också. De får hela tiden och de ser hela tiden vad de (Swedbank) själva ser och var det är för actionplans de har på allting, hur det går med att följa upp "deadlines" och allt sådant, om det ligger efter eller inte gör det.

Men Birgitte ville veta om det var så att Finansinspektionen, för det är deras skyldighet att gå in, om de hade sett något liknande för det här var så grovt. Det bekräftade han att de inte hade gjort.

Birgitte tillfrågas om hon jämför med Danske Bank.
Birgitte säger, allting handlade om det. Det var ingenting som handlade om något annat.

Rapport 2018-10-23 *(Videofil, ca 14:55 sekunder in i filmen)*

Förhörsledaren informerar Birgitte om att nästa är ett väldigt kort nyhetsinslag som visades i SVT Rapport den 23 oktober 2018, det finns utskrivet, och hänvisar till kopian som Birgitte får ta del av och som ligger framför henne.

Birgitte och advokat Christina Bergenstein får kopior på utskriften av det inslag i Rapport som handlar om Swedbank.

Birgitte tillägger att hon kommer ihåg intervjun.

Videofilen startas.
När inslaget från Rapport är slut stängs videofilen av.

Förhörsledaren säger det är den här korta intervjuen och ber Birgitte att kommentera den med egna ord och berätta om den.
Birgitte säger, hon kan säga så här, hon kommer inte ihåg vad hon hette *(fhls ant: Birgitte syftar på den som intervjuar henne).* Det var en jättefrustrerande intervju för att hon *(fhls ant: den som intervjuar)* förstod ingenting och det gjorde det så otroligt svårt Det var som att hon inte förstod att försök till penningtvätt, det finns hela tiden över allt. Birgitte förstod inte att hon inte förstod *(fhls ant: Birgitte syftar på den som intervjuar henne).*

Birgitte förklarar att intervjun var väldigt obehaglig. De pratade om det hela tiden, det finns i

alla rapporter, det finns i en "Factbook" som Swedbank ger ut. I den berättar de om hur många transaktioner som Swedbank anmält till Finanspolisen. Birgitte tillägger, man behöver inte vara "Einstein" för att förstå att det finns massor av sådana här, det finns överallt. De (Swedbank) rapporterade in tusen av misstänkt penningtvätt och Birgitte förstod inte vad hon menade *(fhls ant: Birgitte syftar på den som intervjuar henne)*. Det är klart det finns misstänkt penningtvätt, det finns överallt.

Hon minns att Gabriel som var kommunikationschef i banken, han var med vid intervjuen, och hon minns att de pratade om den efteråt, hur svårt det var. Birgitte hade haft en annan intervju som också var så. De, hon och Gabriel, förstod inte att inte att de *(fhls ant: de som intervjuade)* inte förstod. Birgitte tillägger, hade man bara satt sig in lite i frågan då vet man, för det var inte så att banken inte informerar om det för det fanns överallt. Det är det här det handlade om.

Förhörsledaren säger, att frågan där om ryska kunder som flyttar pengar *(fhls ant: syftar på det som sades i inslaget på ljudfilen).*
Birgitte tillfrågas om det fanns några sådana i Swedbank.
Det är en mycket stor del av invånarna i Estland som är etniska ryssar. Man kan därför inte skilja allt det där åt. Det här var väldigt populistiskt hela hennes sätt, allting handlade om ryssar. Birgitte försökte förklara men det gick inte och det var en väldigt svår intervju. Birgitte säger att hon inte vet vad mer hon kan säga om det. Hon kan bara berätta hur det var.

Förhörsledaren tillfrågar Birgitte om man måste ha en verksamhet där för att vara kund i Swedbank i Estland.
Birgitte säger ja, det måste du ha. Du måste ha en verksamhet, eller som de också har pratat om mycket och som också finns i den här inför kvartalet, du jobbar, det är nästan 15 000 non- residents och allra största delen, hon tror det är nästan 12 000, det är privatpersoner. Det är folk som kommer in och jobbar. Det är jättemånga litauer som kommer från Vitryssland och andra ställen som kommer in och arbetar i Litauen och de är allihop non-resident. Men det är inte det här det handlar om, det var företag på ett annat sätt, men de (Swedbank) hade jättemycket privatkunder.

Förhörsledaren säger att tanken med att alla artiklarna visas är för att hon ska få kommentera och berätta utifrån hennes perspektiv, att hon får berätta på och att hon berättar det hon vill berätta.

CNBC 2018-10-23 (Videofil)

Förhörsledaren informerar Birgitte om att det är intervju av CNBC och att det också är på rapportdagen den 23 oktober 2018.
Birgitte säger ja, att CNBC kom antingen innan eller efter nyhetsbyråerna.
Hon tror det kan vara efter "callet", men att hon inte kommer ihåg.

Birgitte och advokat Christina Bergenstein får kopia på utskriften av intervjuen. Förhörsledaren informerar om att utskriften visar vad som sägs på engelska med översättning till svenska.

Förhörsledaren frågar advokat Per E Samuelson om ljudet hörs bra när videofilerna spelas upp. Advokat Per E Samuelson säger att det hörs utmärkt.
Förhörsledaren säger att han annars får säga till.

Videofilen spelas upp.

Förhörsledaren säger att Birgitte egentligen redan har svarat på frågan.
Birgitte säger ja, för det speglar väldigt mycket. Här får hon på något sätt lov att tala till punkt *(fhls ant: Birgitte syftar på intervjuen)*. Det var inte så som det var i en av de första artiklarna som hon blev visad tidigare vid förhör, där man förstår att det är något som fattas. Här ser man ett sammanhang, de på CNBC är extremt professionella.

Dagens Industri 24 oktober 2018, av Martin Rex

Förhörsledaren informerar om att nästa artikel är från Dagens Industri den 24 oktober 2018.

Birgitte och advokat Christina Bergenstein får ta del av kopia på artikeln.

Förhörsledaren säger att mitt i artikeln kommer man till ett stycke som börjar med, "Inte minst är banken nu tydlig..." och tillfrågar Birgitte om hon har hittat det.
Brigitte säger ja.

Birgitte tillägger när hon läser, att det står att det är 15 000 kunder som är från OSS men att det inte är korrekt. Det är 15 000 totalt som är non-residents, de är inte enbart från tidigare Sovjet.

Förhörsledaren säger att Birgitte kanske redan har svarat på frågorna för det här budskapet, för hon har sagt samma saker tidigare. Förhörsledaren tillfrågar Birgitte om det är någonting hon vill säga om den här artikeln och ber Birgitte om att göra ett förtydligande beträffande, att de har gått igenom alla de namn som har varit i medierna och de är de här 6-8 kunderna och i Danske Rapporten var det aldrig några namn.

Birgitte säger nej, det var inga namn. Hon vet inte det där, hon känner inte igen det *(fhls ant: Birgitte syftar på artikeln hon har framför sig)*. Hon visste att det inte fanns några namn.

Förhörsledaren tillfrågar Birgitte om det var så att Swedbank Compliance hade fått alla namn som kom ut från Danske utredningen.
Birgitte säger nej, det går inte. Det var det som var det stora problemet med penningtvätt. Bankerna får inte prata med varandra. Om man fick det då skulle det vara mycket, mycket enklare. Allt följer det som vi kom överens om inför kvartalet som var budskapen, allt det där som alla hade tittat igenom och sagt, det är så här det är, det här är korrekt och vi ger korrekt information.

CNBC 29 januari 2019 *(videofil)*

Förhörsledaren informerar att det är en intervju med CNBC den 29 januari 2019 och att det gäller Q4.

Birgitte säger, ja det är Q4:an.

Birgitte och advokat Christina Bergenstein får kopia på utskriften av intervjun på engelska och med översättning till svenska.

Förhörsledaren informerar om att intervjuen startas i den delen där man börjar prata om penningtvätt. Ljudfilen spelas upp.

Förhörsledaren säger att intervjuaren säger, Birgitte ni har bekräftat att ni har inte hittat några länkar till Danske Bank. Förhörsledaren fortsätter och säger i december

kom Erling Grimstads rapport, en draft rapport, på det uppdrag han hade fått från er (Swedbank). I hans rapport, och när man läser där, ser det ut som att banken har hittat länkningar till Danske Bank och den problematik som fanns i banken. Nu har du berättat att du inte har läst hans rapport.

Birgitte säger nej. Hon har inte läst den.

High Risk Non-Resident customers of Swedbank Estonia Draft Preliminary Status Report on AML to Swedbank AB, daterad 10 december 2018, av Erling Grimstad

Förhörsledaren säger att vi har tagit utdrag på ett par sidor från hans rapport som hon skall få läsa igenom. Den ena sidan är sidan 4, det är precis i början av rapporten och den andra sidan är sidan 34.

Birgitte och advokat Christina Bergenstein får kopia på de två sidorna för att ta del.

Birgitte frågar, "bara så jag förstår", det här är Grimstads *(fhls ant: Birgitte syftar på de två kopiorna hon har framför sig, sidan 4 och sidan 34).*

Förhörsledaren säger att den är från 10 december rapporten.

Förhörsledaren informerar Birgitte om att det längst ned på sidan står *(fhls ant: på den kopia som Birgitte har framför sig)* High Risk Non-Resident customers of Swedbank Estonia. Draft Preliminary Status Report on AML, 10 december.

Birgitte säger ja, och att hon ser det. Hon frågar om hon ska läsa.
Förhörsledaren säger ja och att Birgitte får läsa själv.

Birgitte frågar om hon ska läsa den andra sidan också
Förhörsledaren säger, ja och att det är en annan sida av hans draft.

Förhörsledaren säger till Birgitte att hon har berättat att hon inte har läst rapporten. Birgitte tillfrågas om hon känner igen de två sidorna som hon har fått läsa.
Birgitte säger, nej att hon inte gör det. Det som de gjorde i alla de här utredningarna och som han tar upp så här…Grimstads det var att hela tiden att leta efter svagheter och när man hittade svagheterna då satte man upp en plan för att få till det. Det att man har haft kunder, det är det han säger att man har haft, men till exempel tillbaka till 2007 då var det en "jätteoff-boarding" i Estland, där gjorde man först en stor genomgång av allting. Då är det så att man hade dem och då gjorde man någonting åt det.

Birgitte säger vidare att det hon pratar om, allt det som vi har pratat om tidigare om kommunikationen *(fhls ant: Birgitte syftar på det som framkommit tidigare i förhöret),* det har inget att göra med att de inte har haft utmaningar. Det skriver dem om både i årsredovisningar och i estniska årsredovisningar, att det igen är en stor risk för banken. Men hon pratade hela tiden om hur de jobbade med det därför det var det som hon kände sig så otroligt trygg med.

Birgitte tillägger, men en sak som hon bara måste säga här är att, det här förstår hon inte.
Förhörsledaren säger att Birgitte visar på kopian av sidan 34.
Birgitte fortsätter säga, det är en jättestor skillnad också på Danske, Danskes relativt lilla enhet i Estland och Swedbank, det var att i den här lilla enheten där hittade man, vilket också står i Danske rapporten, att man hittade 24 personer som hade "colluded" med kunder. Även Clifford Chance oavsett vad man tycker dem, hittade de inget, de hittade inte det problemet i

Swedbank.

Birigitte tillfrågas vad det var på sid 34 som hon tänkte på.
Birgitte säger det här, det som står här nere och läser upp, "Some of the …employees had a number of unexplained cash in-transactions…receiving gifts from…". Birgitte säger vidare, I don't know, jag vet inte.
Birgitte tillfrågas om hon inte känner till det.
Birgitte säger, nej det gör jag inte. Det gör jag faktiskt inte.

Förhörsledaren frågar, de resultaten är ingenting som du har fått återrapporterat från Compliance avdelningen.
Birgitte säger nej, det här har jag inte sett.

Birgitte tillfrågas om inte Cecilia Hernqvist har berättat någonting om den här.
Cecilia Hernqvist sa bara det där, att han inte hade gjort jobbet, det jobb han hade blivit ombedd. Det han gjorde var att han återupprepade mycket av det som var i första rapporten och att många av de "findings" som han hade där….. Och tänk på varför vi gjorde det här det var för att hitta, det kanske var problem historiskt men man hade kanske åtgärdat det. Det var hela tiden för att kontrollera, finns det något som de inte har åtgärdat. Det var det som allting gick ut på. Och hon menade och sa att en del av det här är åtgärdat och det som inte var det går in i det stora AML-projektet.

Birgitte fortsätter, det som man måste komma ihåg, hon vet inte om det är relevant men hon vill ändå säga det, det är att Grimstad han var bara en av många. Sättet som det gick till på var att man tar in en del olika och så har man som "en tratt", så kommer det in och så har man den vanliga verksamheten som också gör ett jobb. Det är många olika delar, det är Internrevision, det är Compliance, det är Riskenheten, det är Första linjen, de som sitter med kunderna och sedan är det de man har tagit in i specialprojekt. Allt det här går in i en stor tratt och så får hon (Birgitte) någon typ av det man kommer fram till, som en "konklusion" av det här.

Grimstad kan inte bank, han är ingen bankman. Han kan göra sin del och titta på det som han har blivit ombedd utifrån hans speciella kompetenser. Hon vet att han hade någon byrå som jobbade ihop med honom, hon vet inte. Men det måste in tillsammans med det andra olika delarna som jobbar med samma saker.

Birgitte tillfrågas om intervjuen den 29:e då bekräftade Birgitte i intervjuen att de inte hade hittat några länkar till Danske Bank. Med anledning av Grimstads rapport, som hon inte har läst och den är en del av utredningen, så står det tydligt, we suspect connection with Swedbank and the Danske Bank investigation, och att det är därför hon måste tillfrågas om det här.
Birgitte säger, men det fanns "links". Det såg de i Danske Rapporten, men det fanns ingenting som de inte hade tagit i.

Förhörsledaren tillfrågar Birgitte om när Birgitte säger "Danske rapporten" om hon menar deras egen Danske rapport.
Birgitte säger, ja. Deras egen Danske rapport, det var som hon uppfattade, en sammanräkning av många olika som hade arbetet med frågan utifrån olika perspektiv. Där fanns också, hon antar han (Grimstad) också var in i den och om hon förstod det rätt, BDO var in och det var in andra. Det visade deras egen rapport och de höll på att titta på det efteråt. Men de kände sig "konfidenta" med alla de här "links" som de hade hittat var någonting som "de var på". Hon tycker också i efterhand när man tittar på Clifford Chance, är det många av deras slutsatser som hon absolut inte delar, men de hittade aldrig någon penningtvätt, de hittade inte det.

Så det var inte så att det inte var några "links" det var ju det, det visade Swedbank, men de var på dem. Det var ingenting som bara "låg och skvalpade".

Birgitte tillfrågas om det var vanligt när det var compliancerapporter att Birgitte fick dem men inte läste dem och att hon istället fick en muntlig föredragning.
Birgitte säger nej, Compliance rapporterna läste hon nog men det här var inte en Compliance rapport, det här var en av de undersökningarna som gick in i den här "tratten", så hon såg aldrig de här enskilda utredningarna, det var liksom ingenting som hon tog del av. Det finns enheter, det är en jättestor organisation med verkligt många olika delar och så finns det enheter där de tar in olika externa resurser om de behöver det och så lägger de ihop alla de här "findings". Men i "Grimstadfallet" där var det tyckte hon att han hade sina uppenbara begränsningar i sin förmåga att ta sig an det här.

Birgitte tillfrågas vad de "begränsningarna" bestod i.
Det ser man när han skriver det där. Det fanns en massa påståenden men hur många har de tagit hand om, hur många och vilka projekt är banken inne i eller startat nya projekt för att ta hand om det här, det har han inte skrivit om. Hon kan egentligen inte förhålla sig till sådant överhuvudtaget.

Birgitte tillfrågas om det kan bero på att det var draft report, att det inte var en slutprodukt.
Birgitte vet inte, för hon vet inte hur deras rapporter såg ut. Hon fick dem när det var klart.

Birgitte tillfrågas om hon läste de tidigare rapporterna som Erling skrev 2017, de färdiga produkterna.
Birgitte säger nej. Hon läste bara en och det var Project Clear. Hon kommer inte ihåg att hon läste hela rapporten. Det har hänt så jätte, jättemycket sedan dess men hon kommer ihåg den rapporten.

Transcription 20 februari 2019

Birgitte och advokat Christina Bergenstein får kopia på Transcription den 20 februari 2019.

Birgitte frågar om det var Uppdrag granskning.
Förhörsledaren svarar, ja och att det var datumet.

Birgitte informeras om att det är Transcription den 20 februari 2019.

Birgitte säger att hon vill säga en sak som hon kom på. Birgitte säger, När vi går tillbaka till det här som handlade om, glöm inte att inför fjärde kvartalet där var det exakt samma process som pågick som hon har berättat om för tredje kvartalet. Det var exakt samma och hade kommit upp något nytt hade det fångats i den där processen för den var så enormt övergripande.

Birgitte tillfrågas om vilken process hon syftar på.
Den här processen de hade inför varje kvartal där de lade all information, var det var för information som skulle gå ut och man gick igenom alla "statements", för att vara säker på att de var korrekta så att hon hade något att förhålla sig till och de andra som är där ute och pratar, det var inte bara hon.

Birgitte tillfrågas om hon menar att det var samma process som kvartalet innan.

Det var samma process innan kvartal fyra.

Birgitte ombeds ge lite bakgrund till Transcription och berätta vad de var för någonting.
Det här var den dagen när det var Uppdrag Granskning på morgonen. De visste att det skulle komma men de visste inte att det handlade om dem. De trodde att det handlade om alla banker och de var rätt lugna. Hon tror att Gabriel var den enda som var på banken, Josefine som var presschef kanske också var där, för att titta på det här på morgonen. Birgitte satt i bilen och var på väg dit, hon brukade åka väldigt tidigt. De tyckte att någon måste titta på "det här". När det var klart, de fick en chock. Dem visste att de hade intervjuat Gabrie, hon tror det var på fredagen eller om det var veckan innan.

Birgitte tillfrågas om när hon pratat om Gabriel menar Gabriel Rodau.
Birgitte säger, ja Gabriel som var kommunikationschef. Birgitte tillägger, han är väldigt duktig.

De hade intervjuat honom. De ville intervjua henne men Gabriel sa till henne att hon inte behövde det. Birgitte var ute och reste, hon var i Baltikum. Hon sa till honom att han inte behövde göra det för de hade inget nytt att komma med. De hade precis gått igenom ett kvartal men han tyckte han kunde ta den. De hade sagt till honom att, hon kommer vara den enda Vd:n som inte kommer vara intervjuad men Gabriel sa till henne något liknande, att de skulle de strunta i det. De kom överens om att det fick vara så, eftersom de ändå "hade varit så mycket där ute" och pratat om penningtvätt.

Programmet kom och hon tror att Gabriel blev helt nedringd av journalister. De började sedan även att ringa till Gregori på Investor Relations. Hon tror att hon ringde till Martin hos Finansinspektionen och pratade med honom och berättade vad som hade kommit ut och att de inte hade aning om hur, för de visste inte. Dem hade inte namnen på kunderna, de visste inte vad Uppdrag granskning pratade om och det var väldigt, väldigt obehagligt.

Det lugnade inte ned sig för folk fortsatte ringa hela tiden om allt möjligt och de kunde inte säga någonting eftersom de ingenting visste. Det fick banken att lite framstå som om de var fullständiga "idioter", hur kunde de sitta där och inte veta. De kom då överens om att, hon tror det var på kvällen, att gå ut med ett "call" för att folk skulle kunna få möjlighet att ställa frågor och de kunde berätta om programmet. Det var media och analytiker, den som ville kunde ringa in.

Birgitte tillfrågas om alla fick ringa in.
Alla fick ringa, alla som ville kunde ringa in.
(fhls ant: Birgitte bläddrar vid förhöret i kopian av Transcription och tittar igenom namnen på de som ringde och ställde frågor).
Birgitte läser upp en del av namnen och nämner vilka av dem som hon tror är analytiker. Hon säger att hon tror att det endast var Jan Almgren som är journalist, hon tror han är på Svenska Dagbladet.

Förhörsledaren säger att den är på ett antal sidor, 12 sidor, och att vi nyss har pratat om Erling Grimstads rapport som kom den 10 december. Förhörsledaren hänvisar till sidan 3, femte stycket, och läser upp det som står där, "All right´, okej, is there any reason for you to belive there might be individuals Swedbank employees that has committed crimes as seen to be the case of Danske Bank och att Birgitte svarade på det.

Förhörsledaren säger att anledningen till att vi ställer frågan är att när man läser Erlings rapport så skriver han att det finns transaktioner, det finns beteenden. Han

skriver också om att det är någon som fått gå från banken med anledning av att velat ha "kickbacks" eller mutor. Birgitte tillfrågas om hon kan berätta något om det.
Birgitte säger nej, hon vet inte. Hon tycker att bara det lilla hon har läst av det där, hon vet inte *...(förtydliganden vid genomläsning 2020-05-12, Birgitte syftar på de två sidor från Erling Grimstads rapport som hon har tagit del av vid förhöret).*

Förhörsledaren säger att Birgitte säger att hon inte känner igen sig i Erling Grimstads rapport men att banken gjorde en egen rapport också.
Hennes minnesbild är att det var ingen som hade gjort någonting. De anmälde ingen till polisen. Danske Bank anmälde, hon tror att det till en början var 8, till polisen och sedan blev det 23 eller vad det var. Hon har ingen minnesbild av att Swedbank någonsin har anmält.

Förhörsledaren säger att man inte har anmält är en annan sak. Birgitte tillfrågas om man hittade anställda som det var frågetecken kring, i Swedbanks egen rapport.
Birgitte säger ja, man hittade någon som man tyckte att "dem var inte tillräckligt framåtlutade i frågan", det är mer så som hennes minnesbild är.

Birgitte ombeds utveckla "framåtlutad i frågan".
Birgitte säger, man ser här är en brist eller här är en svaghet i processer eller då måste du jobba på med det här. Att de inte var tillräckligt på att rätta till olika saker. Hon minns inte att det var så att man anmälde eller man hittade saker. Men hon vet definitivt folk som har fått gå.

Birgitte tillfrågas varför de har fått gå och om hon menar att de har fått sluta i banken.
Birgitte säger ja, eller antingen har blivit omplacerade, och att det var några stycken som fick gå. Birgitte tillägger att hon inte kommer ihåg och är rädd för att hon blandar ihop det. Anledningen till det var för att det inte var tillräckligt om man till exempel införde en ny rutin.

Birgitte säger vidare, om hon kommer tillbaka till det hon har sagt från början. Det hon kommer ihåg om Clear det var KYC-processen. Om man säger till anställda, det här är inte "good enough", det måste helt förändras, och det kunde vara någon som tyckte, nej men det här räcker eller det går inte. Hon har inga detaljer men det är mer hennes minnesbild av det. Det var mer att, du delar inte bankens grunder

Birgitte tillfrågas om det var anledningen till att de ska ha slutat inte att man misstänkte att de hade gjort andra saker som inte accepterades av banken.
Birgitte säger nej, det var bara en person och det var han som hade varit kundansvarig för [redacted]

Birgitte tillfrågas om hon kommer ihåg hans namn.
Birgitte säger nej och att hon faktiskt inte gör det.

Birgitte tillägger att hon inte har alla detaljer i det där. Men de var på och skulle utreda om de hade samma eftersom det var så stort i Danske Bank, relaterat till Danske Banks storlek, att det var rätt många om man självmant anmäler 8 till polisen och att man har 24.
Birgitte fick aldrig information om att det skulle vara något. Det var en sak som hon noterade i Clifford Chance, de hittade inget heller, några medarbetare som man behövde anmäla på något sätt.

Birgitte informeras om att det inte finns några fler mediaartiklar att visa henne och att hon fritt fått berätta och kommentera de här artiklarna. Birgitte tillfrågas om det är något mer hon vill berätta och framföra runt materialet som hon har förevisats.
Birgitte vet inte. Det material som har visats och som gåtts igenom så tycker hon att hennes

uttalanden reflekterar väldigt tydligt den information som var tillgänglig för henne vid det här tillfället.

Hon reflekterade också att det som man i banken hade tagit fram och hade sagt till henne, det är det här som är vårt "statements", vi har liksom kvalitétssäkrat allt det här. Birgitte säger, det är så det går till, de är ett team som tillsammans jobbade och det är också därför i allt som hon gjorde då var hon aldrig ensam. Birgitte säger att det är jätte, jätteviktigt att man har någon annan som fångar upp och säger, vi måste återkomma och rätta till det där, om man säger någonting eller en siffra man inte har eller så.

Hon tycker det reflekterar den information som var framtagen och hon tycker också att hon håller sig till det. Hon säger liksom samma hela tiden, det är inte så stora variationer. De ville verkligen få fram att de var helt annorlunda och att de tog det här på mycket stort allvar.

Birgitte informeras om att det inte finns några fler frågor till henne.

Advokat Per E Samuelson tillfrågas om han har några frågor.
Advokat Per E Samuelson svarar att han har några stycken.

Advokat Per E Samuelsson tillfrågar Birgitte om när hon gjorde de här uttalanden i oktober, januari och februari om Swedbank då hade liknande problem som Danske Bank.
Birgitte frågar om det var en fråga. Advokat Per E Samuelson säger ja.
Birgitte säger nej, det hade de inte.

Advokat Per E Samuelsson tillfrågar Birgitte om hon kan berätta med egna ord de huvudsakliga skillnaderna mellan Swedbanks situation och Danske Banks situation vid den här tiden. Vad var skillnaden.
Birgitte säger att man kan säga så här att det var tre olika väldigt tydliga områden.
För det första var det affärsmodellen, att den ena är marknadsledande med halva marknaden. Swedbank i Estland är en hemmamarknad med allt vad det innebär, gemensamma processer och så vidare och också fokus på att utveckla verksamheten. Det är också så att man såg, tycker hon, väldigt tydligt, och det var en sak som de pratade en del om. När man tittade på de olika marknadsandelarna såg man och det delade de med sig av i tredje kvartalet i OH-presentationen. Där såg man väldigt tydligt skillnaden, både vilken andel non-resident kunder, Swedbank hade ändrat mycket i sin strategi, man såg de här "crossboarder". Det var tydligt- har man en väldigt stor andel av det då hänger det inte ihop, marknadsandelar i de basalaprodukterna hänger inte ihop med det antal crossboarder man har och det syntes väldigt tydligt. Det var Centralbanken som kom ut med siffror där.
Danske Bank hade nästan 40 procent marknadsandel på inlåning på non-resident. Det var väldigt stora skillnader i affärsmodellen.

Nummer två och det var det här att Swedbank tyckte att de hade helt olika sätt att arbeta på med frågan. Det byggde väldigt mycket på att den kunskap de fick både från medierna men också från Finansinspektionen i Estland som hon har pratat om, samtal som man hade haft med, hur de såg på hela den här frågan, att de hade inte tagit det på allvar.

Swedbank hade tagit det på stort allvar väldigt länge och det var väldigt, väldigt stor skillnad. Sedan var det en sådan skillnad som att, hon kommer inte ihåg om det var när Uppdrag granskning kom men där gick alla Finansinspektionerna i Baltikum ut och sa att de jobbade jättebra ihop med Swedbank och att Swedbank skötte sig väldigt bra. Swedbank hade varit extremt öppna kring de brister de hade haft och hur de jobbade med dem och så vidare, så det var en helt annan sak.

Det tredje var det Swedbank hittade, tyckte Birgitte, i Danske Bank rapporten. Det var att det är en väldigt stor skillnad på nio miljarder eller nio och en halv miljard och 200 miljarder i en sådan liten enhet. Det är det att Swedbank hittade så marginellt antal kunder där det var någonting. Det visade dem också att det var en väldigt stor skillnad.

Advokat Per E Samuelson säger att den interna utredningen som banken gjorde och som Björn var inne på i början, som var daterad i september 2018 ***(fhls ant: Björn är en av förhörsledarna)*****. Birgitte hade tidigare i förhöret sagt att den visade på 2 000 kunder som behövde granskas och sedan sa Birgitte att det inte alls var signifikant. Birgitte tillfrågas om hon kan utveckla varför.**
Birgitte säger, det var 2 000 kunder som de kände att de var tvingade att titta närmare på. De hade tittat på hela Baltikum och de hade, och det tror hon de har det idag också, över tre miljoner privatkunder och nästan 300 000 företag. Det här var inte signifikant på något som helst sätt.

Det var också så att det var 2 000 som de inte var säkra på. Det finns något som heter "falls positives" och det gör att man, det är väldigt många, det är en väldigt hög andel, det är man går in och så sätter man alla riskparametrar och så får man ut något och efteråt gör man djupare analyser. Det var det som var med de här 2 000, att 1 000 föll bort väldigt snabbt och så var det 1 000 man skulle titta på. Det kunde vara allt möjligt, det kunde också vara så att de här 1 000 som man hittade, eller bara att man tyckte det passar inte in i vår strategi, det kunde vara allt möjligt men det var något länderna fick ta. Men det viktiga var att det jämfört med Danskes då är det ingenting.

Det tredje var också det med att Danske hade så många personer som de hade kommit fram till hade aktivt "coluded" med kunderna och de hade inte Swedbank.

Advokat Per E Samuelson säger en annan fråga, Birgitte har nu delgivets misstanke och i den delgivningen så skriver åklagaren att du har lämnat felaktig information, och det förstår vi att du menar att du inte har gjort, så säger han att du har gjort det för att, med direkt uppsåt, att påverka aktiekursen. Jag vill att du kommenterar det påståendet från åklagarens sida. Har du haft någon tanke på aktiekursen när du har gjort de här uttalanden?
Birgitte säger, absolut inte.

Advokat Per E Samuelson frågar Birgitte, vad är skälet till att du har gjort de uttalanden du har gjort? Vad är kontexten till att ni har gått ut med den här informationen?
Birgitte säger, vi går ut och lämnar information för alla, anställda, för kunder, för marknaden, för medierna och så vidare. Det är en del av vårt sätt att beskriva vem vi är som bank utöver att vi ska följa regelverket.

Advokat Per E Samuelson frågar Birgitte, när du gick ut med den här informationen var du övertygad om att den var korrekt.
Birgitte säger, absolut. Det är jag också idag.

Advokat Per E Samuelson frågar Birgitte, äger du aktier i Swedbank vid den här tiden.
Birgitte säger, ja det gör jag.

Advokat Per E Samuelson frågar Birgitte, har du sålt några aktier.
Birgitte säger, nej.
(förtydligande vid genomläsning 2020-05-12, Birgitte säger att hon förde över aktier i maj

2019 från ett depåkonto till ett ISK-konto)
Advokat Per E Samuelson frågar, aldrig?
Birgitte säger, jag tror inte det. Jag såg inte på mina aktier på det sättet.

Advokat Per E Samuelson säger, jag förstår inte svaret nu Birgitte.
Birgitte säger, det jag menar det är att jag ägde aktier eller äger aktier i banken det har jag inte gjort för att tjäna pengar på dem. Jag har liksom inte, jag vet inte hur jag ska svara på den frågan men…

Advokat Per E Samuelson frågar, Har du sålt några aktier i banken?
Birgitte säger, nej det har jag inte.

Advokat Per E Samuelson frågar, Det har du aldrig vid något tillfälle gjort?
Birgitte säger, nej jag tror aldrig jag sålt aktier i banken.

Advokat Per E Samuelson säger, Ja då är jag nöjd tack.

Birgitte säger, jag minns inte. Jag minns inte att jag någonsin har sålt aktier i banken.

Birgitte tillfrågas om hon erkänner eller förnekar brott utifrån den gärningsbeskrivning som hon har blivit delgiven.
Birgitte frågar, om hon har gjort något fel.

Förhörsledaren förtydligar och säger till Birgitte, det som åklagaren lägger henne till last i gärningsbeskrivningen.
Birgitte säger, nej absolut inte.

Birgitte tillfrågas om hon förnekar brott.
Birgitte säger, absolut. Hon har inte gjort det som påstås i gärningsbeskrivningen.

Birgitte tillfrågas om hon har några frågor innan förhöret avslutas.
Birgitte säger, nej, att hon inte vet.

Förhörsledaren säger till Birgitte att hon får återkomma, eftersom hon säger att hon inte vet om hon har några frågor.
Birgitte säger, att hon inte kan komma på något som hon skulle fråga om.

Förhöret avslutat klockan 11:50

Vid besök hos Ekobrottsmyndigheten 2020-05-12, klockan 09.15-11.10, fick Birgitte Bonnesen och advokat Christina Bergenstein möjlighet att läsa igenom det utskrivna förhöret. Efter att några förtydliganden gjorts i förhöret godkändes utskriften. Förtydliganden är skrivna i förhörstexten. Besöket avslutades klockan 11:15.

Bilaga

visade vid förhöret 2020-04-27

Bilaga till Förhör 2020-04-27 09:08, diarienr 9000-K822-19

Beskrivning

Transcription

Title: Swedbank Third Quarter Report 2018

Date: 23.10.2018

Speakers: Gregori Karamouzis, Birgitte Bonnesen and Anders Karlsson

Conference Ref. No: EV00079760

Duration: 48:28

Presentation

Gregori Karamouzis

Thank you and good morning everyone. And thank you for joining us on this call presenting Swedbank's third-quarter results. With me, I have our CEO, Birgitte Bonnesen; our CFO, Anders Karlsson; and our Chief Risk Officer, Helo Meigas. Before we run through the financials, I will hand over to Birgitte who will say a few words of our operations in the Baltics. Birgitte, please.

Birgitte Bonnesen

Good morning everyone and welcome to the call on the quarterly results. Before we dig into the results and I hand over to Anders, we have had a number of questions from many of you in the last couple of weeks on the Danske case and AML in the Baltics, so primarily in Estonia. For which reason, I thought that I would just give you a few facts to lead you through the topic, and then we'll go over to talk about essentials of the quarter.

Okay, first of all, I think the most thing is remember who we are. We are a big retail bank, we have four home markets, we cater for private individuals and corporates. We also have very large market shares in all the daily banking products, being it loans, saving products or payments. This is who we are; it's the same thing in all four countries.

And then when we move on to the next slide, this is where you see our number of non-resident customers. Before I start to go into more details around this and the deposits, I would like to remind you: what is a non-resident? A corporate non-resident is a corporate that is not incorporated in the country. It's all the entities that the Swedish corporates have in Estonia – they're all non-residents – entities where they have a setup in Latvia. We have some Swedish corporates that decided to set up a subsidiary in Latvia, and then they have an entity in Estonia; that entity is a non-resident. So there are many, many non-residents that come from our home countries, also from the other Baltic countries. And this is a really important thing to remember. All the embassies are corporate non-residents too, and ironically enough, Danske's branch in Estonia is a non-resident.

When you look at the private side, it's everybody who doesn't have a – or who has a foreign passport. Just in this room now, we have two persons with foreign passports in Sweden and we are theoretically non-residents in Sweden. This is the way it looks. In Estonia for one country, there are many, many students that come in every year and there are also a considerable number of migrant workers that we've seen coming in, in the past couple of years. And this is what you see when you look at the slide, you see the total non-resident, you see the corporate non-resident from outside of the EU, which is really, really low. Corporate non-residents has been low and stable over time in Swedbank, and then you see the private non-residents that have increased; it's actually primarily Lithuania. The same goes – it's more or less the same you see for Estonia. You see how it has developed over time and you see it picked up a bit in the last couple of years.

The other thing that we've got many questions on, and that – yeah, that I think that I need to go into, even though I don't think that it's an important element to understand AML – and that's about the deposits, the non-resident deposits. In Swedbank, the Baltic banking share of non-resident deposits is around 2.4% today. It's – when you look at the corporate non-resident deposits, today or currently it's below 1%. And when you go back in time, because this is a question that we've gotten a lot from 2007 until '15, I can say that it's been very stable around 5% Baltics. But in the contents of AML, a non-resident deposit is not the sort of – the important thing to look for; the important thing to look for is the actual transactions.

And on the next slide, you see what was published by the Estonian central bank yesterday. They published a document where they talked about how the FSA had worked with Danske, and how the FSA – you get a good impression from that document on how the FSA works. The quality of the FSA is high, in my opinion, and they are also very proactive. In this case now that they have sent together with the central bank, they have come out with the numbers, which I hope you will find helpful.

Here you see for Swedbank, you see that it's a very, very stable market share over time and it reflects the business, it reflects our market share of corporate banking business. And I can tell you that today, more than 80% – closer to 85% of the transaction flow is within our home markets, so that tells you something. Okay? Let's move on to the next.

This is sort of an add-on, and this is just to show you how we've developed over time. And what you see in – on the volumes, you see that the growth more or less reflects the development of the Estonian economy, which it should. And you know well that our ambition is to grow with the economy, and we have seen an increase in GDP over time over these past years – and in all of the Baltic countries, but also in Estonia in particular.

What I would like leave with you – the important message in this – is that apart from the fact that we have a systematic approach to assure detection of suspicious transactions and business activities, the important thing is we run a retail bank. We run a retail bank, we're focused on domestic business, domestic customers, serving the many – the many private individuals, the many corporates exactly as we do in Sweden, in Latvia and Lithuania.

The second thing is that on top of the fact that you need to develop your KYC constantly, you need to develop your systems and your processes. You know well that we are a low-risk bank, and this goes for this too. And I think that one of our strengths is that we are humble enough to realise that money laundering is something that is extremely complex. However much we do, we will never be able to detect everything ourselves. And this is why we work actively and reach out proactively to other banks – foreign banks as well as domestic – to the regulator, the police, etc. This is extremely important, and I sometimes get the question: do you think that you have everything in place to detect this? I think with the help from our friends and the proactive attitude that we have, I think we are in a really good shape.

But the third thing, and the most important thing, is the fact that every time we detect a laundering attempt, we act, and we act forcefully. We investigate, and if there are things we don't like, we act immediately.

So I will just close this part with these words, and then I will leave over to Anders to talk about a quarter where we deliver according to plan and that reflects the core business, which is really important to Swedbank. There you go, Anders.

Anders Karlsson

Thank you, Birgitte. As Birgitte mentioned, we are delivering another strong quarterly result. Income is supported by continued loan growth and strong net commission income, and underlying expenses are in line with our plan. All key financial metrics are solid with a return on equity of 16.9%. I will now walk you through the key P&L lines and sum it all up before I comment on our capital position, and then Helo will comment on our asset quality before we open up for questions.

Net interest income is higher quarter over quarter, loan growth in all our home markets of total SEK 11 billion contribute the most. Swedish mortgages continued to grow broadly in line with our back-book market shares, while we keep prices towards customers stable. Lending in the Baltics grew in euro terms and corporate lending increases moderately, both in Swedish Banking and LC&I. Margins are overall stable in the quarter. There is, again, a technical impact in Swedish mortgage and deposit margins of 1 to 2 basis points as market rates on average increased and prices towards customers remained stable; the effects cancel each other out.

Corporate margins were slightly higher this quarter, due to a few specific deals. The resolution fund fee is, this quarter, at its correct level amounting to SEK 440 million, but leads to a positive delta quarter over quarter, as we adjusted the booked fee up last quarter after having received the final level from the authorities. The resolution fund fee will next year be reduced to 9 basis points and reverse this year's increase of around SEK 450 million. An extra day in the quarter had a positive impact. Group Treasury's NNI is weaker this quarter as the short-term US dollar funding market conditions were less favourable compared to earlier in the year. And the covered bond buybacks contributed less as the bonds bought back have longer remaining maturity. This means that the NII benefit will come through over a longer period than usually, up until mid of 2020.

Over to net commission income, and yet another strong performance this quarter. Following on from very strong cards income development last quarter, mainly due to exceptional good weather condition, we see the usual seasonal effect in Q3, albeit somewhat smaller. In our asset management business, mutual fund inflows continued to be solid in all our home markets with around SEK 5.8 billion of net inflows in the quarter. Equity funds saw the largest inflows. Assets under management grew in total by SEK 34 billion, mainly due to positive asset value development, and were the main driver for increased income in the quarter.

Turning to net gains and losses and other income: despite the summer period we saw stable trading activity from clients, especially towards the end of August and in September. Credit and fixed income trading performed well, while equity trading was a bit weaker. In addition, a valuation effect in derivatives had a positive effect this quarter. In Group Treasury, however, larger covered bond buyback volumes this quarter compared to last quarter led to negative valuation effects. Also, as mentioned earlier when I commented – the movements in NII – the remaining maturity of the bonds was longer causing an even bigger negative impact, reminding you, however, that the buyback activity is income-neutral over time as the negative NGL is compensated by positive NII. In addition, somewhat widening credit spreads had negative valuation effects in our liquidity portfolio.

Looking at Group Treasury income in more detail for the full year of '18, we expect the combined NII and NGL to be a few SEK 100 million lower compared to '17, assuming that market rates, credit spreads, etc., are stable. The lower covered bond buyback activity and the continued unfavourable US dollar short-term funding conditions will lead to significantly lower NII, but somewhat higher NGL compared to last year.

When looking at other income and excluding last quarter's one-off capital gain from the sale of UC and this quarter's positive impact of SEK 180 million from changed valuation of the VISA Inc. shares, underlying business had a good development, especially the insurance business with higher premiums and lower claims. I would like to remind you that the income booked in this line is part of our core operations and has, throughout the years, demonstrated steady growth. It relates primarily to our insurance business, the credit card joint venture, Entercard, and other associates such as our part ownership in savings banks.

Now turning to expenses, which, underlying, are developing in line with our full-year guidance. This quarter, we have released SEK 200 million of the restructuring reserve we set aside in Q4 2017 to deal with the reorganisation of our IT and business development units. The benign external job markets and the fact that we have been able to match many of the involved competencies with other units' needs have led us being able to carry out the reorganisation at a significantly lower cost than anticipated. When we set our cost guidance for 2018 and '19 to be below SEK 17 billion, we had taken into account some unexpected volatility, for example, from FX and pension cost movements. Since then, however, the Swedish krona has depreciated by roughly 10% against most major currencies, relevant for us being euro, Norwegian krone and US dollars. If you assume stable FX rates from hereon, this will lead to approximately SEK 300 million of cost headwind in '18. It is, however, important not only to look at FX-related impacts from a cost perspective. As you know, Swedbank's income is sensitive to FX movement with a roughly 2x larger effect than the expenses. Hence, our shareholders have benefited from this development.

In addition to FX, inflation expectations and long-dated interest rates have both moved unfavourably with regards to our pension cost and has led to a headwind of around SEK 150 million in 2018. Looking at the expenses line isolated, these two headwinds combined will lead to roughly SEK 450 million of increased cost this year. Underlying cost development has, however, been according to plan. And as we intend to cope with the headwinds, we reiterate that our total expenses for '18 will be below SEK 17 billion, excluding the effects from the released restructuring reserve.

Looking ahead, if FX rates were to stay at current levels, the full-year effect would be an additional SEK 150 million, i.e., a total of SEK 450 million for 2019. And assuming that also interest rates as well as inflation expectations are stable, we would enter next year with a headwind of roughly SEK 600 million.

Underlying expenses are developing in line with our plan, and we intend to keep a steady state with regards to our investment agenda and the key priorities for next year, as we are convinced that the initiatives are crucial to our long-term competitiveness. But, as we have had exceptional FX rate movements during the past 12 months and we might see further volatility ahead, I wanted already now to highlight this for you, and will, in conjunction with our Q4 result, revert to you on this matter.

Last but not least, I want, however, to reiterate that the Swedish krona depreciation is net positive for our bottom line, and that cost discipline and our return on equity target of at least 15% both remain key priorities ahead.

Now, summing it all up at Group level, our core products performed strongly yet another quarter. We saw loan growth in all our home markets, both in the corporate and private segments. Net commission income was stronger on the back of solid economic conditions. The stabilisation of housing prices countrywide in Sweden has led to that the market has found its new level of transaction prices in most geographical locations. Compared to last year, volume growth is down somewhat, but not materially. And with the stabilisation in prices, we foresee continued solid mortgage growth on the back of the strong economic fundamentals, demand and natural turnover in the market. Corporate loan activity returned this quarter to moderate. Property management continued to show solid growth, while other sectors were more subdued with smaller loan amounts. Lending in the Baltic countries continues to be solid in euro terms, equally in the private as in the corporate sectors across all three countries.

Turning to capital, our capital position remains strong with a CET1 capital ratio of 24.3% implying a buffer to the Swedish FSA's minimum requirements of around 280 basis points. The net profit, excluding dividend, impacted the CET1 capital base positively, while slightly lower inflation expectations impacted the pension valuation positively. The risk exposure amount decreased by SEK 7 billion in the quarter. More collateral and FX movements mitigated the increased lending.

Helo will now walk you through the developments in asset quality.

Helo Meigas

Thank you, Anders. I shall now give a short overview of credit in Q3. Again, it was a strong quarter with stable asset quality, and we recorded moderate volume growth of SEK 11 billion in all our home markets. Anders has already walked you through the lending development for business areas, so I will go straight into the credit impairments.

Credit impairments in Q3 were [inaudible], which consists of an increase in Swedish banking by SEK 71 million and by SEK 37 million in Large Corporates and Institutions. This means asset quality in all our home markets stays strong. Our exposure to the housing development in Sweden, which I have talking about last quarters, is at the same level as last quarter. And the quality of the portfolio is stable.

Also a few words regarding the agriculture portfolio, which has been in the focus of media after the difficult summer in all our home markets. We have having been close contact with our clients throughout the autumn and we do see strained cash flow situations with some of them, which may lead to moderate rating migrations in the coming quarters. However, overall the customers are strong, and we have good collateral positions, so we do not expect this to result in any significant credit impairments.

With that, I hand over to Gregori.

Q&A

Gregori Karamouzis
Thank you, Helo. Operator, we are ready to take any questions that people might have on the line.

Operator
Thank you. Ladies and gentlemen, if you have a question please press 01 on your telephone keypad, and you'll enter a queue. After you are announced, please ask your question. The first question is from the line of Andreas Håkansson from Exane. Please go ahead, your line is open.

Andreas Håkansson
Thank you and good morning everyone. Two questions: first one, if we look at the Treasury NII, you're saying that it will come down significantly, and it has of course; we're now at SEK 231 million and we used to see somewhere between SEK 400 million and SEK 500 million. Going forward, what would you expect this level to be, if you can help us with that?

And then second question on mortgage pricing, you say that your customer mortgage pricing has been stable in the quarter, which is quite remarkable given that we see quite a few of your competitors in Sweden having cut prices. And you, on top of keeping it flat, continue to have a stable market share. Could you tell us what makes it easier for you to have your prices stable compared to your competitors? Thank you.

Anders Karlsson
Thank you, Andreas. On your first question, the best guidance I can give you for the remaining part of this year is that Q3 is a good indication for where Q4 will end up. When it comes to mortgages, I think we have said for quite some time that the way we handle mortgages is that we are not pricing it on a daily basis. As you know, we are geographically diversified all over the country, and I think that competition is different in different parts of the country. And we will try to maintain this going forward.

Andreas Håkansson
Anders, can I just try on an outlook of the Treasury NII for 2019? What's your feeling for the different lines and moving parts there?

Anders Karlsson
I think there are two main things, Andreas, to watch out for. And that is that we'll continue to buy back less next year compared to what we have done in the past, which means that the traffic between NGL and NII will be less; NGL will be more stable, so to say. And the second thing: if you assume that the US dollar short-term rates continue to be unfavourable, some of that activity will be much smaller next year.

Andreas Håkansson
So the Q3 level is somewhere what we should expect; we shouldn't expect it to recover to the high levels in the past?

Anders Karlsson
It will not be as volatile going forward.

Andreas Håkansson
Thank you.

Operator
Our next question is from the line of Magnus Andersson from ABG. Please go ahead, your line is open.

Magnus Andersson
Yes, good morning. Just on corporate lending, as you pointed out, Anders, we see that property management is still doing well. And my question is just you have talked about temporary volume effects here now for two quarters in a row. To me, this level looks quite sticky now for the last three quarters at least, and is up 8% year on year. What – is there anything – I mean, is this underlying loan growth, should we start with these levels going forward, please?

Anders Karlsson
That's a really interesting question, Magnus. I think that what you have seen over the year is that there has been – I mean what you see is net. The underlying gross movements are quite substantial in terms of where – quarter over quarter. What we have said, though, is that the activity is high, but I would like to reiterate that the asset-intensive part is real estate. When you come to other sectors, there might be a lot of activity, but the tickets are much, much smaller. So it's not picking up to the extent that we expect broad based, but it seems to be on a fairly healthy level.

Magnus Andersson
So the property balance, there shouldn't be any volume growth or so looking forward; this is the starting point we should use, really?

Anders Karlsson
Yeah. I think that is a good starting point, Magnus.

Magnus Andersson
Okay. And then secondly – you mentioned it yourself – but this insurance income is now up almost 40% year on year. What is really happening? Are there any reserve releases or anything we should know about, or is it just underlying growth? And if such, where is it coming from, to increase our understanding?

Anders Karlsson
It's two things primarily. It's sales being very good, and at the same time the claims have been lower than expected. So that's – are the main drivers behind it.

Magnus Andersson
Is it fair to say that claims are unsustainably low, or again, is this a proper run rate to expect going forward?

Anders Karlsson
It's a good question, Magnus. It's in – I have lots of skills, but having – forecasting insurance and claims business is not one of those.

Magnus Andersson
Okay, thank you very much.

Operator
Next question is from the line of Peter Kessiakoff from SEB. Please go ahead, your line is open.

Peter Kessiakoff
Yes, good morning. So I thought that I'd give it a try, to get the – to squeeze some comments out of you, Anders, on the cost side. And first of all, I mean, I hear what you're saying in terms of the restructuring of some SEK 300 million that you announced in Q4 last year. Now, you reversed SEK 200 million of that. Does that mean that a large part of the individuals that you were perhaps looking to, or the FTEs, the reductions that you were aiming for, have not been carried through? Is that one part of it?

Anders Karlsson
Thank you, Peter. No, that's not the part. Actually, if you look at it, as I tried to say, there is a benign job market out there, people working within those areas are scarce resources. A lot of people have left the bank voluntarily, so to say, to search for other job experiences. And some of them have moved internally, which is typically how we handle changes like this. So no, it's not about that.

Peter Kessiakoff
Okay. And in terms of the increase in investments, or the increase in hiring that you will do, could you say something around how that is developing, whether it's quite back-end loaded for this year? I mean, I notice that if you look at the local kind of newspapers, there has been full-page ads out both before summer but also after summer, where you look for individuals. Should we see that it's very back-end loaded, the recruitment that you're making?

Anders Karlsson
It's no drama, really. We have hired around 200 and 250 persons up until now, and that will continue going forward. So there is no drama in that specifically.

Peter Kessiakoff
Yeah, but just thinking about kind of the cost levels entering into 2019, and how we should look at that. But then also, I guess, on the cost side, is it possible to give any kind of comments in terms of what kind of headroom that you gave yourself when you announced the 2019 cost targets? Where – I'm hearing what you're saying on the headwind side on FX and pension, but how much room did you give yourself initially? Is it possible to have any comments on that?

Anders Karlsson
Not really, Peter, you have to trust me on that. We had a buffer for unexpected expenses and we will continue to have a buffer for unexpected expenses going into '19.

Peter Kessiakoff
Okay. Then just moving to margins and especially kind of Baltics where margins look to continue increasing. What's your expectations there going into Q4 and perhaps 2019? Do you see room for further margin expansion in that region?

Anders Karlsson
I think yes, you're right. We have been managing actually to take market share and increase margins in this quarter on the private side; on the corporate side, it has been more or less flat. I think the conditions will remain for Q4.

Peter Kessiakoff
Okay. And on the corporate side, is there anything to comment on the margin side? I think you stated it's fairly flat, I think I've seen some comments that margins are up slightly on the corporate side, but – and this goes kind of for the Swedish operations. Do you have anything to say there? Do you see any signs of better pricing environments?

Anders Karlsson
I think in the quarter, the reason behind the couple of bps that I talked about was a mix change in the composition, so I think stable is the thing to look for.

Peter Kessiakoff
Okay, I think I'll stop there. Thank you.

Operator
The next question is from the line of Sofie Peterzéns from JP Morgan. Please go ahead, your line is open.

Sofie Peterzéns
Yeah hi, here is Sofie Peterzéns from JP Morgan. I actually wanted to ask a little bit more about your non-resident clients in the Baltics. Could you just give us details on the 55,000 non-resident customers that you have in the Baltics? How many are from Russia or former Soviet states? Based on kind of general statistics, it looks, in general, that 80% of these non-residents come from Russia or former Soviet states. And could you also give the split between the different countries and retail and corporates? That would be my first question.

And my second question would be, are you aware of any investigations or reviews into your Baltic operations at the moment? And what makes you so confident that you're not going to be drawn into this money laundering scandal, given that less than two years ago you were fined in Latvia, you also stopped transacting with around 500 clients. And you, as recently as February this year, got a warning from the Lithuanian authorities for weak AML. So if you could just comment on why you feel so confident that you're not going to be drawn into the Baltic money laundering issues.

And lastly, could you just remind us what your core equity Tier 1 and the minimum requirement will be post the Pillar 2 to 1 adjustment later this year? Thank you.

Birgitte Bonnesen

Sofie, Birgitte here. We can be very confident for the reasons that I mentioned, the three that are important to remember. First of all, what kind of business we run. We run a domestic business. Look at the slides that came out of the Estonian central bank. I think that tells everything. We focus on the many private individuals and corporates, primarily domestic, so I think that is one thing. The second thing is that we've – we didn't get that Lithuanian on weak AML, we got it from a weakness in one of our processes that had already been mitigated. I think, actually, that the fact that the regulator is efficient and come in and help us go through things, that is a strength of these countries. The third thing – and also the fact that what I mentioned before, the help that we take from regulators and from other banks. And the third thing is the fact that we act so forcefully every time we see an attempt, or anything that is suspicious. That is a strength, and that is also why I can be confident in talking to you.

You asked about the non-residents, and I hope that you've got the point that non-resident is – there's nothing wrong with being a non-resident. This is a very important message, and such a big part of the non-resident clients of Swedbank originate from our home market. The CIS origin is less than 0.5%, less than 0.5%.

Sofie Peterzéns

Sorry, less than 0.5% of all your deposits in the Baltics are customers, or...

Birgitte Bonnesen

Of the number of non-resident clients.

Sofie Peterzéns

So the remaining 99.5% of your clients are Nordic people, or European people who open a bank account in the Baltics. Because my understanding is that a non-resident, if you look at the definition, is that you don't have an address in the country, so basically –

Birgitte Bonnesen

No, no, no, that is not true, that is not true. It's – a non-resident is if you are not – you know, we – our branch or our subsidiary in Estonia is not – it's a resident. So it's not a – the fact that you don't have a – we have many – you know, all the embassies, they're all non-residents. The entities of Swedish companies that I mentioned before, they're also non-residents. I just went through this list of our non-resident customers yesterday, so this is exactly what it looks like.

Sofie Peterzéns

Sorry, the 0.5% of your customers who are kind of non-residents from Russia and former CIS states, it's of your total customer base or of your non-resident customer base?

Birgitte Bonnesen

It's of – yes, it's from the customer base.

Sofie Peterzéns

Okay, but that's still – if you have 3 million customers roughly in the region, that's still 15,000 non-resident customers that you have that are from Russia or former CIS states, which is at the same level Danske had over an eight-year period. How do you feel comfortable that it –

Birgitte Bonnesen

But Sofie, remember many of these are private individuals –

Sofie Peterzéns
Yeah, but I mean –

Birgitte Bonnesen
They are migrant workers that have come in from Belarus or Ukraine and work there for some time and go home, they are students, they are – yeah, others that come in and work for a time.

Sofie Peterzéns
Yeah, but I mean, 15,000 non-resident former Russian or CIS states, it's still a reasonably large number at least compared to Danske Bank. These are twice as many customers as they had that's very suspicious over an eight-year time period.

Gregori Karamouzis
Okay. Sofie, hi, it's Gregori here. I think Birgitte has answered your questions. If you have any more detailed questions on this topic, we can take them after the call, but let's –

Sofie Peterzéns
Okay. Could you just give, while on the call, equity Tier 1?

Gregori Karamouzis
You had a question about the capital as well, Anders will take that question.

Sofie Peterzéns
Yeah.

Anders Karlsson
It will move from currently 24.3% down to roughly 16.4%, and the minimum requirements will come down from 21.5% to 14.6%. The buffer is the same size in absolute terms.

Sofie Peterzéns
Okay, great, thank you.

Operator
The next question is from the line of Bruce Hamilton from Morgan Stanley. Please go ahead, your line is open.

Bruce Hamilton
Thanks, morning, guys. Two quick ones, just on the REA decline, can you just help us understand how much of the move down is FX and how much collateral value update? And in terms of the collateral values, which parts of the book has that mainly impacted, is it corporate or elsewhere?

And then secondly, just going back to the comments you made on costs, did you say that for '18, even excluding the SEK 200 million benefit, you think you'd be below the SEK 17 billion target number? And then for next year, just to check, I think you said SEK 650 million would be the FX-related pressure, but obviously you'd get a benefit on the top line as well, which would more than outweigh that – just to clarify. Thank you.

Anders Karlsson
Thank you. Yeah, if you look at the risk exposure amount dynamics to start off with, it's related to corporates; it's more collateral coming in, so it's decreasing LGD. Primarily, that is the main explanation for the change, then you have FX which is around SEK 1.5 billion. But what you also have, which you did not see explicitly, is that the exposure at default is increasing with around SEK 1.7 in REA. That is actually a mix shift in terms of corporates going out of the book with higher-risk weights than more – corporates coming in. So there are three dynamics explaining the change in REA – that was, I think, your first question.

The second question is, yes, you're correct. Another way of putting it is to be below SEK 16.8 billion. When it came – comes to '19, what I said is that if FX interest rates and inflation expectations stays at the same level as they are today, we will start off with a headwind of SEK 600 million, of which FX is SEK 450 million. Roughly speaking, that will lead to an increase in income versus the forecasting period of more than SEK 1 billion. So you're right, it's benefiting the shareholder.

Bruce Hamilton
Thank you.

Operator
Next question is from the line of Adrian Cighi from RBC. Please go ahead, your line is open.

Adrian Cighi
Hi there, this is Adrian Cighi from RBC, two questions on net interest income, please. We've seen Norway increase its rates earlier this summer by some 25 basis points with the key banks there almost all increasing their mortgage rates by an average of 18 to 22 basis points. However, one of the banks with operations in both Sweden and Norway commented that the Swedish market is somewhat different in terms of dynamics and could see a lower level of increase. You still provide a SEK 6 billion sensitivity to a 100 basis points rate increase. What's your view on the potential sort of freedom to increase or pass on some of the expected rate increases to your customers?

And then maybe just a second one following up on the headwind from US dollar funding. Is there anything you're doing in terms of looking at changing or offsetting some of the headwinds there with potentially pricing or repricing deposits elsewhere? Thank you.

Anders Karlsson
If we start off with your first question, you're right that we state a number where you have to do the assumptions yourself about how we will act in an upcoming or up-going interest rate environment. What we have said and we continue to say is that it is definitely our ambition to reprice when funding cost is coming up. But as you know, we are not the only player in the market, so we need to relate to the competitors. What we also have said, which I think is important to remember, is that a very large part of the deposit base is today subsidised by us by paying zero with negative rates. So you will have an automatic benefit on that side of the balance sheet, as well.

Coming to your second question, which was about US dollar funding, it has been a benign market for short-term US dollar funding that has been primarily placed with the Federal Reserve or with any – the European Central Bank. So it's not a part of core operation, we are not funding any structural assets or anything; it's more that this opportunity has vanished during the year.

Adrian Cighi
Okay, thank you.

Operator
The next question is from the line of Matti Ahokas from Danske Bank. Please go ahead, your line is open.

Matti Ahokas
Yes, thank you, good morning. A question also on the NII and the mortgage margins. And just to clarify, when you talk about that the margins have gone down, then you're referring to just purely the spread between your mortgage rate and the STIBOR rate and not your actual funding cost. Is this correct?

Anders Karlsson
I'm referring to STIBOR movements during the quarter, yes.

Matti Ahokas
And is it also fair to assume – I guess it is – that actually the STIBOR is not your real funding cost. So could you give us some indication of that – the margins regarding – compared to your actual funding costs on the Swedish mortgage market?

Anders Karlsson
I think three months' STIBOR is a very good indication of our funding cost.

Matti Ahokas
Okay. Yeah, thanks for your question.

Operator
The next question is from Riccardo Rovere from Mediobanca. Please go ahead, your line is open.

Riccardo Rovere
Thanks, and good morning to everybody. Just a couple of questions from my side, the first one is on – sorry to get back on Baltics. Now just to understand, the problem here is, if you process a payment that you think could be suspicious, the problem is processing the payment, or not reporting that that payment might be suspicious. What is the problem here? Where is, let's say, the theoretical, you know, criminal activity here, processing it or not having reported it? This is my first question.

The second question I have – sorry to get back on cost and NII guidance but, you know, the feeling I have is the numbers are, you know, flying all over the place in this call. Can you summarise, as we were children of five years, what you expect on cost and NII? You know, because I understand there are some headwinds, but then you have the restructuring that will not be present anymore. Can you really summarise in a few words what is your guidance here for this year and next year?

Birgitte Bonnesen
Riccardo, good morning. Your first question: both, I would say, and we work on both sides.

Anders Karlsson
And on cost, Riccardo, I'm sorry if you felt that the numbers were flying around. What I tried to say is for this year, we stick to the guidance of SEK 17 billion excluding the reserve that we released in the quarter. That is, in more exact words, we will end up below SEK 16.8 billion this year. Next year, the guidance for the underlying cost remains stable at SEK 17 billion. But I also wanted you to understand that given the FX rate movements, the inflation expectation movements and the interest rate movements, we will start off with a headwind of SEK 600 million if it continues. And we will not change our investment agenda and the key activities that we have put forward for next year.

When it comes to NII, what I specifically said is that you should expect Group Treasury's NII to decrease going forward, but you will also less volatility in NGL and NII combined – that is what I said to you.

Riccardo Rovere
Okay, I understand. Thank you very much, now it's very clear. Thanks again.

Operator
The next question is from the line of Jacob Kruse from Autonomous. Please go ahead, your line is open.

Jacob Kruse
Hi, thank you. Just two quick questions: firstly on the NII in your presentation, you have this bridge, and this quarter, Treasury and others are negative SEK 107 million. Just to clarify, Treasury, I think is about SEK 50 million. What is the other here in the Q2 to Q3 bridge?

And then the second question was just on the suspicious transactions – sorry, on the AML discussions. We talked about the 15,000 non-residents CIS clients and we had the flow numbers coming out of the Estonian central bank yesterday. Have you looked at your client base back in 2008–15 to determine that you did not have what Danske was kind of classifying as suspicious clients? And I think they looked at the residency and the source of funds. So have you done any kind of spot check to see that you are not in a similar situation, or that most of these – or the client base is as you would like it to be in terms of documentation? Thank you.

Birgitte Bonnesen
Jacob, yes, just to answer your last question first, because that's very short: yes, we have.

Jacob Kruse
And could you just quantify what the outcome was, if this is, you know, 90%, or in terms of what –

Birgitte Bonnesen
No, I can – yes, I can say to you that we didn't have any of the names that were in the Danske report; they had not been – they are not current clients of ours. And we've gone through the time from 2007 until now, and they haven't been. So we've checked for everything.

Jacob Kruse
Okay great, thank you.

Anders Karlsson
And on the – your question on 'other,' I mean, primarily it is – the lion part is Treasury, but then you have some NII movements from what we phrase as 'Group Functions,' or 'Other Group Functions.' You can find that in the fact book on page 28.

Jacob Kruse
Okay, thank you.

Operator
The next question is from Paulina Sokolova from Barclays. Please go ahead, your line is open.

Paulina Sokolova
Hi, thank you for taking my question. Most of them have been answered actually, but just one more clarifying question on cost. So your earlier comments, I was just wondering, do they imply that if FX and interest rates stay where they are, does that mean the as-reported cost base might be higher than the SEK 17 billion underlying ceiling?

Anders Karlsson
Yeah, my point was that the underlying cost development is under full control. However, what I tried to say is that if FX continues to develop the way it has, that is beneficial for the shareholders. And there is a limit where you – I will not, or we will not stop doing things that we find important for long-term competitiveness due to FX movements. That was my signal.

Paulina Sokolova
Okay, thank you.

Operator
And we currently have no further questions registered, so I'll hand the call back to the speakers. Please go ahead.

Gregori Karamouzis
Thank you and thanks, everyone, for participating on this call. We'll meet many of you on the road over the next few days, but please reach out to me if you have any further questions. Thank you and see you on the road.

23 oct 2018 – 10.22 · Ekonomi · swedbankdelårUV4 · 2 364 tkn

Swedbanks vd säker – inga lik i garderoben

BankerTT

Ett starkt resultat som var bättre än väntat och en stigande aktie. Men det mesta i bankvärlden handlar nu om penningtvätt.

Swedbanks vd Birgitte Bonnesen försäkrar att banken inte hittat någon otvättad byk i den baltiska verksamheten.

Swedbank är först ut bland landets storbanker att visa upp sitt kvartalsresultat. Men i spåren av Danske Banks enorma penningtvätthärva i Estland kommer vinst och intäkter i bakvattnet – det är eventuella otvättade bankbykar som fångar intresset. Och det var också av rädsla för en "baltsmitta" som bankaktierna rasade rejält tidigare i oktober.

"Helt säker"

En noggrann genomgång har gjorts, men Swedbank har inte hittat något fuffens i den egna verksamheten, enligt Birgitte Bonnesen. Inte heller har finansmannen Bill Browders anmälningar mot Nordea för penningtvätt dykt upp på motsvarande vis hos Swedbank, enligt Bonnesen.

> **Men det viktigaste av allt, för varje gång vi ser något, så agerar vi, och det med kraft, säger Bonnesen.**

Försök till penningtvätt märker dock banken av, i alla verksamheter, men det finns också i Sverige.

> Som bank måste man vara medveten om att det är en risk som finns, säger hon.

TT: Men ni har inte sett något mer i Baltikum?

> Nej, vi har inte det.

TT: Hur säker kan du vara på att ni inte har några otvättade bykar i Baltikum?

> Med hela det som kommit upp i den här Danskehistorien, kan jag vara helt säker, vi har gått igenom allting, säger hon.

Aktien stiger

Själva kvartalsresultatet var klart bättre än vad aktieproffsen hade räknat med. Rörelsevinsten steg till drygt sju miljarder kronor, från 6,2 miljarder kronor samma period i fjol.

> Vi har levererat ett starkt resultat i dag och det är i stort drivet av vår kärnverksamhet. Det går bra för oss, säger Bonnesen.

Hon pekar vidare på en fortsatt god ekonomisk utveckling på Swedbankshemmamarknader, med stadigt mer utlåningen.

Swedbankaktien går mot strömmen och stiger med en halv procent under en i övrigt dyster utveckling på Stockholmsbörsen.

Olle Lindström/TT

Tabell: Swedbanks delårsrapport i siffror

TT

Kvartal 3, 2018 Kvartal 3, 2018

Räntenetto 6 326 6 208

Provisionsnetto 3 336 2 962

Intäkter 11 176 10 418

Kostnader 3 998 3 883

Kreditförluster 117 235

Rörelseresultat 7 061 6 193

Resultat per aktie 4:93 kronor 4:24 kronor

Resultat per aktie avser efter utspädning. Siffror i miljoner kronor om ej annat anges.

Källa: Swedbank

Birgitte Bonnesen, vd för Swedbank. Foto: Jonas Ekströmer/TT

Miljardvinst för Swedbank

1:50 min ⊕ Min sida ↗ Dela

Publicerat tisdag 23 oktober 2018 kl 12.29

Swedbank redovisar i dag en vinst på 7.1 miljarder kronor för tredje kvartalet. Bankens vd, Birgitte Bonnesen, lyfter fram god lönsamhet inom kärnverksamheten som orsak till siffrorna.

– Vi ser bland annat en ökning av volymerna inom bolånen och lite även inom företagsutlånen, säger Birgitte Bonnesen.

Med en vinst under tre månader på över sju miljarder kronor och därmed nästan 900 miljoner mer än motsvarande kvartal i fjol, slog banken analytikernas förväntningar med råge. Bolånemarginalerna ökar något och bankens kostnader, beräknade på helåret till 16.8 miljarder, följer planen.

Och vad gäller rapporterna om omfattande penningtvätt i Estland inom Danske Bank vill Birgitte Bonnesen helt avfärda riskerna att det kan spilla över framöver även på Swedbank som ju också är stora i Baltikum.

– Jag säger till alla att man kan vara lugn. Vi driver en stor retail-bank i fyra länder. Det är exakt samma affärsmodell vi har i Estland som i Sverige. Detsamma gäller för Lettland och Litauen. Vi fokuserar på inhemska kunder och det är en jättestor skillnad jämfört med den verksamhet som en av våra konkurrenter drev i Estland.

Lönsamheten ökar i banken, vad skulle du säga idag är de största riskerna mot lönsamheten banken under de närmaste tre åren?

– Det är i alla fall inte penningtvätt – så mycket kan jag säga! För oss gäller det att hela tiden vara med och utveckla vår inhemska affär, säkerställa vår konkurrenskraft, fortsätta med bolånen, betalningar och sparprodukter som är relevanta.

Anders Wennersten
anders.wennersten@sverigesradio.se

Relaterat

Starkt resultat för Swedbank: "Tjänar väldigt mycket pengar"
1:07 min - 2018-10-23

UTSKRIFT INTERVJU DAGENS EKO 2018-10-23

Swedbank redovisar idag en vinst på drygt sju miljarder kronor för det tredje kvartalet.

Bankens VD Birgitte Bonnensen lyfte fram god lönsamhet inom kärnverksamheten som orsak till siffrorna.

"Vi ser liksom en ökning av volymerna, bolånen, lite i företagsutlåningen också men vi ser också på kort och betalningar och Roburfonder."

Ja men vinsten under perioden juli till september på över sju miljarder kronor och därmed nästan nio hundra miljoner mer än motsvarande kvartal i fjol slog banken analytikernas förväntningar med råge. Bolånemarginalerna ökar något och bankens kostnader beräknade på helåret till 16,8 miljarder följer planen.

Och vad gäller rapporterna om omfattande penningtvätt i Estland inom Danske Bank vill Birgitte Bonnesen helt avfärda risken att det kan spilla över framöver även på Swedbank som också är stora i Baltikum.

"Jag säger till alla att man kan vara lugn med Swedbank. Vi driver en stor "Retail Bank" i fyra länder. Det är exakt samma affärsmodell vi har i Estland som vi har i Sverige och i Lettland och i Litauen. Det är inhemska kunder det är det vi fokuserar på och det är viktigt, det är en jättestor skillnad för det är en verksamhet som en av våra konkurrenter drev i Estland."

Lönsamheten ökar i banken, rörelsevinsten ökar, vad skulle du säga idag är de största riskerna mot lönsamheten i banken under säg de närmaste tre åren? Nu talar vi om penningtvätt vi talar om global finanskris eller säkerhetspolitiska risker eller en snabb konjunkturnedgång eller?

"Det är i alla fall inte penningtvätt, så mycket kan jag säga."

Swedbanks VD Birgitte Bonnesen, reporter Anders Wennersten

(Utskrift gjord av Krinsp Björn Sandman)

Swedbanks chef: ”Hur fan kunde det här hända?”

Danske Banks estniska penningtvättsskandal hänger över Swedbanks koncernchef Birgitte Bonnesen, trots att hon levererade en stark kvartalsrapport som fick aktien att stiga. Swedbank är nämligen väldigt stor i Baltikum.

Birgitta Forsberg

Publicerad 2018-10-23

Swedbanks vd Birgitte Bonnesen. Foto: Tomas Oneborg

Så fort Swedbankchefen Birgitte Bonnesen fick höra om Danske Banks penningtvättskandal i Tallinn flög hon dit.

– Jag frågade: ”Hur fan kunde det här hända? Varför har ni inte gjort något?”

Hon besökte landets finansinspektion och centralbank samt träffade politiker. Då fick hon veta att den estniska finansinspektionen informerade den danska finansinspektionen 2007, 2009, 2012, 2013 och 2014 – utan att något hände.

Men 2014 kom en ny penningtvättslag i EU som gav den estniska finansinspektionen makt att agera och då gav inspektionen Danske Bank ett föreläggande. Året därpå var det kontakten ur för tvättmaskinen.

Det var utlänningar, det vill säga icke-ester, som tvättade pengar via Danske Bank. Swedbank har varit näst störst på transaktioner över den estniska gränsen, efter Danske Bank, enligt en färsk rapport från den estniska centralbanken.

– Vi ska ha en stor andel, eftersom vi har en stor marknadsandel, säger Birgitte Bonnesen.

I förhållande till sin marknadsandel gör Swedbank inte överdrivet många sådana affärer, enligt rapporten. Ändå har Swedbank tiotusentals icke-estniska kunder.

Vad skiljer era icke-estniska kunder från Danske Banks?

– Det är en jätteskillnad. För att vara kund i Swedbank måsta du ha en fysisk länk till landet. Du måste ha en fabrik där, eller ett försäljningskontor eller någon annan typ av verksamhet. Om du

är privatkund måste du till exempel ha en anställning i ett estniskt bolag eller vara inskriven på ett universitet.

Ni har gått igenom era transaktioner med Danske Bank 2007–2015, vad hittade ni?

– Ja. Vi hittade ingenting. Vi har gått igenom alla kunder som var med i mediernas rapportering om Danske Bank och ingen av dem är, eller har varit, kunder i Swedbank. Inte en enda.

Är inte det konstigt?

– Nej, det är inte ett dugg konstigt. Alla de där kunderna är väldigt non-resident. De har inte haft någon verksamhet i Estland. Det är inte konstigt att de inte fanns hos oss.

Ändå varnade myndigheterna i Lettland och Litauen Swedbank för brister i arbetet med att förebygga penningtvätt, 2016 respektive 2017.

Ni har 3,3 miljoner kunder i Baltikum, hur vet ni exakt vad de gör?

– Vi följer upp vårt kundregister hela tiden. Vi delar in i riskklasser och uppdaterar en gång om året. Så vi har koll på om kunderna ändrar beteende. Om ett utländskt bolag slutar tillverka i Estland upptäcker vi det direkt.

Kan ni garantera varenda enskild transaktion?

– Det är det som är målet, att du kan fånga ett avvikande beteende. När jag senast var i Litauen ringer de från banken och säger att ”nu är ditt kort spärrat, det har använts i Litauen”. Då hade jag inte varit i Litauen på ett år.

Vad säger du om Danske Banks penningtvätt?

– Jag vet inte vad jag ska säga. Det är jättetråkigt. Det har gjort att Estland ifrågasätts på ett helt onödigt sätt.

I Lettland är kötiden 30 sekunder och där är kundnöjdheten störst.

Men nog om penningtvätt, Birgitte Bonnesens akilleshäl är den usla kundnöjdheten. Hon hade order om göra kunderna nöjdare när hon tillträdde 2016, men har inte lyckats. I stället skvalpar Swedbank fortfarande längst ner i kundnöjdhetsrankningen SKI tillammans med Nordea, medan SEB ligger lite högre och Handelsbanken skyhögt över.

– Jag vet. Helt fruktansvärt. Nu har vi gjort en sorts task force i koncernledningen. Oavsett om du jobbar med risk eller var du jobbar så måste du hjälpa till med kundnöjdhet. Nu mäter vi själva vad 30 000 kunder tycker, säger Birgitte Bonnesen.

Huvudproblemet är att kunderna inte anser att Swedbanks banktjänstemän är tillräckligt tillgängliga. Kötiden till telefonbanken kan vara en halvtimme.

– I Lettland är kötiden 30 sekunder och där är kundnöjdheten störst.

Handelsbanken har mer än dubbelt så många kontor i Sverige, kan skillnaden bero på det?

– Nej, men en sak de är jätteduktiga på är uppfattningen att varje kund har en personlig bankman. De har också en annan kundstock, mer välbeställda personer.

Men även SEB har mer välbeställda kunder och ligger endast strax över Swedbank i kundnöjdhet.

Målet är ändå att Swedbank ska finnas på fler ställen, bland annat via så kallade pop-up-kontor, alltså mer tillfälliga kontor.

Ny kritik från privatkunder kan tänkas välla upp mot banken eftersom den är väldigt stor på marknaden för företagsobligationer. Bland de företag som gett ut företagsobligationer via bankerna finns nämligen de bostadsutvecklare som nu skakar.

visade vid förhöret 2020-04-27, 2020-04-27 09:08 diarienr: 9000-K822-19 626

Onsdag 24 oktober 2018

↘ -1,72% OMX-S, I ÅR -2,58% | ↘ -0,50% DOW JONES KL 22, I ÅR +1,91%

SVENSKA DAGBLADET

↗ 10,35 EURO, +3 öre | ↗ 9,03 DOLLAR, +2 öre

SvD NÄRINGSLIV

Annika Creutzer: **Orolig efter skandalturerna i Danske Bank? Fem faktorer att tänka på som bankkund.**

■ Sverige | Sid 8

Stockholm **i går**

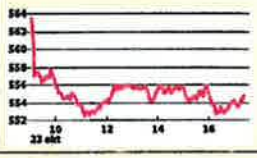

Stockholm **6 mån**

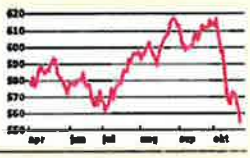

→ Q3-rapporter 2018 | SvD.se **Swedbanks koncernchef Birgitte Bonnesen.** Foto: Tomas Oneborg

Så undgick Swedbank den estniska penningtvätten

■ Swedbanks koncernchef Birgitte Bonnesen levererade en stark kvartalsrapport i går trots att banken är väldigt stor i Baltikum, plågat av pennningtvättrykten. Sverige | Sid 4

"Telia har valt en riskfylld väg"

Tele 2:s avgående vd Allison Kirkby menar att telekomföretag bör satsa på att investera i teknik och infrastruktur i stället för att som Telia, genom köpet av Bonnier Broadcasting, bli en aktör som också levererar innehåll.

■ Sverige | Sid 7

850

Saabanställda kommer att få lämna sina jobb när försvarskoncernen strukturerar om. Dessutom får aktieägarna skjuta till 6 miljarder kronor i en nyemission. I SvD-intervjun varnar vd:n Håkan Buskhe för att cyberhoten kommer att förändra allt för militären och Saab.

■ Sverige | Sid 6

Patricia Hedelius: **Egentligen borde de fyra storbankerna ha ett slagläge.**

■ Sverige | Sid 5

Har du koll på hur dina kollegor faktiskt mår?

Ibland kan det vara svårt att tyda signalerna på att en kollega mår dåligt. Vi kombinerar trygga försäkringar med förebyggande hälsofönster. Du får bättre koll på läget och vi kan sätta in åtgärder i tid. Tillsammans skapar vi Hälsare Medarbetare.

På BUP med Stella nu på morgonen. Bör vara på plats vid 11.

Fortfarande hängig 🟡 Anna

Jobbar hemifrån, kommer hantverkare idag / Jennie

Vaknade med värsta huvudvärken 😭, tar en tablett och sommar om. Kommer när jag mår bättre - Fredrik

EURO ACCIDENT försäkring + hälsa

Sjukvårdsförsäkring • Sjukförsäkring • Rehabiliteringsförsäkring • Samtalsstöd – Kontakta din försäkringsrådgivare! euroaccident.se/halsamedarbetare

visade vid förhöret 2020-04-27, 2020-04-27 09:08 diarienr: 9000-K822-19 627

NYHETER

→ Q3-rapporter 2018 | SvD.se

"Vi har gått igenom alla kunder som var med i medier nas rapportering om Danske Bank och ingen av dem är, eller har varit, kunder i Swedbank. Inte en enda", säger Swedbanks koncernchef Birgitte Bonnesen.
Peter Forss/Scanpix

Birgitte Bonnesen: "Hur fan kunde det här hända?"

Danske Banks estniska penningtvättsskandal hängde över Swedbanks koncernchef Birgitte Bonnesen, trots att hon levererade en stark kvartalsrapport som fick aktien att stiga. Swedbank är nämligen väldigt stort i Baltikum.

Birgitta Forsberg
birgitta.forsberg@svd.se

Så fort Swedbankchefen Birgitte Bonnesen fick höra om Danske Banks penningtvättskandal i Tallinn flög hon dit.

– Jag frågade: "Hur fan kunde det här hända? Varför har ni inte gjort något?"

Hon besökte landets finansinspektion och centralbank samt träffade politiker. Då fick hon veta att den estniska finansinspektionen informerade den danska finansinspektionen 2007, 2009, 2012, 2013 och 2014 – utan att något hände.

Men 2014 kom en ny penningtvättslag i EU som gav den estniska finansinspektionen makt att agera och då gav inspektionen Danske Bank ett föreläggande. Året därpå var det kontakten ur för tvättmaskinen. Det var utlänningar, det vill säga icke-ester, som tvättade pengar via Danske Bank. Swedbank har varit näst störst på transaktioner över den estniska gränsen, efter Danske Bank, enligt en färsk rapport från den estniska centralbanken.

– Vi ska ha en stor andel, eftersom vi har en stor marknadsandel.

I förhållande till sin marknadsandel gör Swedbank inte överdrivet många sådana affärer, enligt rapporten. Ändå har Swedbank tiotusentals icke-estniska kunder.

Vad skiljer era icke-estniska kunder från Danske Banks?

– Det är en jätteskillnad. För att vara kund i Swedbank måste du ha en fysisk länk till landet. Du måste ha en fabrik där, eller ett försäljningskontor eller någon annan typ av verksamhet. Om du är privatkund måste du till exempel ha en anställning i ett estniskt bolag eller vara inskriven på ett universitet.

Ni har gått igenom era transaktioner med Danske Bank 2007–2015, vad hittade ni?

– Ja. Vi hittade ingenting. Vi har gått igenom alla kunder som var med i medier nas rapportering om Danske Bank och ingen av dem är, eller har varit, kunder i Swedbank. Inte en enda.

Är inte det konstigt?

– Nej, det är inte ett dugg konstigt. Alla de där kunderna är väldigt non-resident. De har inte haft någon verksamhet i Estland. Det är inte konstigt att de inte fanns hos oss.

Men hon medger att myndigheterna i Lettland och Litauen varnade Swedbank för brister i arbetet med att förebygga penningtvätt, 2016 respektive 2017.

Ni har 3,3 miljoner kunder i Baltikum, hur vet ni exakt vad de gör?

– Vi följer upp vårt kundregister hela tiden. Vi delar in i riskklasser och uppdaterar en gång om året. Så vi har koll på om kunderna ändrar beteende. Om ett utländskt bolag slutar tillverka i Estland upptäcker vi det direkt.

Kan ni garantera varenda enskild transaktion?

– Det är det som är målet, att du kan fånga ett avvikande beteende. När jag senast var i Litauen ringer de från banken och säger att "nu är ditt kort spärrat, det har använts i Litauen". Då hade jag inte varit i Litauen på ett år.

Vad säger du om Danske Banks penningtvätt?

– Jag vet inte vad jag ska säga. Det är jättetråkigt. Det har gjort att Estland ifrågasätts på ett helt onödigt sätt.

Men nog om penningtvätt, Birgitte Bonnesens akilleshäl är den usla kundnöjdheten. Hon hade order om göra kunderna nöjdare när hon tillträdde 2016, men har inte lyckats. I stället skvalpar Swedbank fortfarande längst ner i kundnöjdhetsrankningen SKI tillammans med Nordea, medan SEB ligger lite högre och Handelsbanken skyhögt över.

– Jag vet. Helt fruktansvärt. Nu har vi gjort en sorts task force i koncernledningen. Oavsett om du jobbar med risk eller var du jobbar så måste du hjälpa till med kundnöjdhet. Nu mäter vi själva vad 30 000 kunder tycker.

Huvudproblemet är att kunderna inte anser att Swedbanks bankkjänstemän är tillräckligt tillgängliga. Kötiden till telefonbanken kan vara en halvtimme.

– I Lettland är kötiden 30 sekunder och där är kundnöjdheten störst.

Handelsbanken har mer än dubbelt så många kontor i Sverige, kan skillnaden bero på det?

– Nej, men en sak de är jätteduktiga på är uppfattningen att varje kund har en personlig bankman. De har också en annan kundstock, mer välbeställda personer.

Men även SEB har mer välbeställda kunder och ligger endast strax över Swedbank i kundnöjdhet.

Målet är ändå att Swedbank ska finnas på fler ställen, bland annat via så kallade pop-up-kontor, alltså mer tillfälliga kontor.

Ny kritik från privatkunder kan tänkas välla upp mot banken eftersom den är väldigt stor på marknaden för företagsobligationer. Bland de företag som gett ut företagsobligationer via bankerna finns nämligen de bostadsutvecklare som nu skakar. ■

I rapport 2020-03-23 kl.19.30 visades en del av en intervju med Birgitte Bonnesen som visades i rapport 2018-09-23.

Reporter:
Men finns det misstänkt pennintvätt i Swedbank också?

CEO Swedbank:
Nej, jag är inte säker på att jag förstår din fråga.

Reporter:
Alltså kan det finnas, har inte ni också utländska kunder som flyttar pengar från t.ex. Ryssland så som det var i Danske Bank och Nordea enligt de uppgifterna.

CEO Swedbank:
Men inte kunder som inte har en verksamhet i landet.

Intervju CNBC 2018-10-23

Publicerad på CNBC´s hemsida.

Transkribering samt översättning engelska till svenska

Översättning från engelska

00.00
Yes, there are issues but…think of it as there are markets and markets in Sweden. There are markets that are very high-end, and they sell very slowly these days, it takes longer for the [newly constructive?] but you know the overall in Sweden, people move, we see[k?] productivity, and we take our market-share.
Ja det finns problem men...föreställ dig att det finns marknader och marknader i Sverige. Det finns väldigt exklusiva marknader, och där går försäljningen trögt, det tar längre tid att bygga nytt. Men på det hela taget i Sverige flyttar folk, vi ser produktivitet och vi tar marknadsandelar.

0.23
There has been a lot of volatility in markets lately, which has had ramifications on some of the yield spreads. What sub-implications have you been seeing in the business?
Marknaderna har varit väldigt instabila på senare tid, vilket har påverkat avkastningsspridningen. Hur har det påverkat branschen?

0.30
We haven't really been affected by it, I think. We've seen…we've seen hesitancy around it for a time, but...you know, the normal activity came back, and I think what we see now is, we see a stabilization of the prices, and we also see that activity is back to more normal levels.
Vi har faktiskt inte påverkats, tror jag. Det har rått...en viss tvekan en tid men...aktiviteten har återgått till det normala, och det vi nu ser, tror jag, är en prisstabilisering, och att aktiviteten är tillbaka på mer normala nivåer.

0.54
And you are also just coming on the back of an election, that happened six weeks ago, and still to this day there has been no government formation, I'm just wondering whether the political backdrop is posing as some of a headwind to the Swedish economy from as what you can tell just looking at lending volumes and also just looking at customer transactions over the last couple of weeks. Do you think that the political backdrop is beginning to bite a little bit?
Och ni har också nyligen haft val för sex veckor sedan, och ännu har ingen regering bildats. Jag undrar bara om den politiska bakgrunden orsakar motvind i den svenska ekonomin, att döma av storleken på lånevolymerna och omsättningen de senaste veckorna. Tror du att den politiska bakgrunden börjar fräta lite?

1.22
Not really, I think that things are sort of moving at the usual pace. I think it is very unfortunate that there is not a government, because I think we need housing reforms, we need it for jobs, and labour market, so the longer it takes, the more that will be postponed. And what we need – and I often talk about this, we need housing reforms for, you know, ordinary people with ordinary salaries. Because there is huge demand out there, and there is not that many housing opportunities, or flats out there, at the lower price end.
Egentligen inte, jag tror att det rullar på ungefär som vanligt. Jag anser att det är väldigt olyckligt att vi inte har en regering, för jag anser att vi behöver bostadsreformer, för jobbens skull och för arbetsmarknaden. Så ju längre tid det tar, desto längre skjuts reformerna upp. Och det vi behöver, som jag ofta pratar om, är bostadsreformer, för vanligt folk med vanliga löner. För efterfrågan är enorm, och chansen är inte stor att få en bostad eller lägenhet till ett rimligt pris.

2.03
Can I ask about money laundering, because we've had a couple of big cases, that have really rocked the banking community in Europe, from Nordea to Danske?
Yes.
Får jag fråga om penningtvätt, för vi har haft ett par stora fall, som har skakat bankvärlden i Europa, från Nordea till Danske bank?

Ja.
And your bank in particular was warned by the central bank of Lithuania at the start of the year, something about control procedures.
Och er bank särskilt blev varnad av Litauens centralbank i början av året, för något som gällde era bankkontroller.

What changes have you made behind, that many [?] will not be aware of, that strenghten money laundering conditions?
Vilka förändringar har ni gjort, som många inte känner till, som stärker skyddet mot penningtvätt?

2.22
I think that, what we… The Lithuanian one, that was a...as you rightly say, that was about control procedures, that has already been mitigated. But I think the important thing in this money laundering case that we see one of our competitors has in Estonia, is the fact that Swedbank is completely different. We run a retail bank in four countries. We focus on domestic corporates, domestic private individuals. And that is a completely different setup. I also think that there is a difference in the fact that we are a low-risk bank, and that goes for AML and money laundering as well. We work with KWC, we work with systems, we work with monitoring. But we're also humble enough to understand that this is a really, really complex issue. So we reach out, we reach out to US banks, to domestic banks, to regulators, to the police, and get all the help we can from everybody else. And then the third thing, which I think is a cultural thing about Swedbank: everytime we see anything, we act, and we act forcefully. And that…that we've done for years. And that is a big difference. 3.36.
Jag tror att... Fallet Litauen, det var, som du mycket riktigt säger, det handlade om bankkontroller, och det har redan förbättrats. Men det viktiga i den här penningtvättshärvan, som har drabbat en av våra konkurrenter i Estland, är det faktum att Swedbank är helt annorlunda. Vi driver en retailbank i fyra länder. Vi fokuserar på inhemska bolag och privatkunder. Och det är en helt annan inriktning. Det är också en skillnad att vi är en lågriskbank, och det gäller även AML och penningtvätt. Vi arbetar med KWC, vi arbetar med system, vi arbetar med övervakning. Men vi är också ödmjuka nog att förstå att det här är ett väldigt komplicerat problem. Så vi samarbetar, vi samarbetar med amerikanska banker, med inhemska banker, tillsynsmyndigheter, polisen, och får all hjälp vi behöver från alla andra. Och det tredje, som jag tror har med Swedbanks kultur att göra: så fort vi ser något agerar vi, och vi agerar kraftfullt. Och det har vi gjort i åratal. Och det är en stor skillnad.

3.36
One of your comments on financial crimes, that they are unpredictable. At what point does technology make it easier to catch up with the criminals, and sort of beat them at their own game?
Du har sagt att den ekonomiska brottsligheten blir allt mer oförutsägbar. När gör tekniken det lättare att komma ikapp brottslingarna och slå dem på deras hemmaplan, så att säga?

3.46
Already today it's much easier. But I think that you can never...you still have to be humble. You still have to reach out to others in the market, so anyone who sees something shares it with you. And this is something we work with. To make sure that we get that kind of information, so we can check our own…we can see if someone has had a laundry attempt, as we call it, on Swedbank, because it is really complex.
Det är mycket lättare redan idag. Men jag tror aldrig att man kan...man måste vara ödmjuk. Man måste samarbeta med andra på marknaden, så att den som ser något delar med sig av det. Och det är något vi arbetar med. Att se till att vi får rätt information, så att vi kan kontrollera vår egen...vi kan se om någon har utsatts för ett försök till penningtvätt, som vi säger, mot Swedbank. För det är verkligen komplicerat.

4.15
But just looking at the breakdown of your operations, that your Baltic…
Men om man tittar på era siffror, er baltiska...

Hi everybody, it's Hadley Gabler from our CNBC Middle East bureau in Abu Dhabi. Thanks for stopping by. If you want to watch more you can try one of our videos that just popped up on your screen. And don't forget to subscribe.
Hej, det är Hadley Gabel från CNBC:s Mellanöstern-avdelning i Abu Dhabi. Tack för att du stannade till. Om du vill se mer kan du se någon av våra videor som just poppade upp på din skärm. Och glöm inte att prenumerera.

ÖVERRASKADE. Swedbank, med vd:n Birgitte Bonnesen, presenterade en rapport som övertrumfade förväntningarna. FOTO: JOEY ABRAIT

Di Rapport

Swedbank

Juli–september

MKR	2018	2017
Räntenetto, Mkr	6326	6208
Provisionsnetto, Mkr	3336	2962
Kreditförluster(–), Mkr	117	235
Rörelseresultat, Mkr	7061	6193
Nettoresultat, Mkr	5531	4749
Vinst/aktie, kronor	4,93	4,24
Eget kap/aktie, kr	119,7	115,7

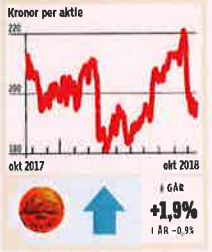

Positiva bankbesked

Swedbanks vd tydlig med att banken inte har kopplingar till penningtvätt

Swedbanks resultat för det tredje kvartalet var bättre än väntat, men minst lika välkommet var att banken gav tydliga svar kring oron för penningtvätt i Baltikum.

"Vi har gått igenom allting och det finns ingenting", säger vd:n Birgitte Bonnesen till Di.

Swedbanks tredje delårsrapport för året innehöll få skrällar, men gav positiva besked där det räknas som mest.

Den totala utlåningen ökade med 6 procent i årstakt, och vad gäller bolåneportföljen handlar det om en tillväxttakt på närmare 7 procent – och det utan några prissänkningar som väsentligt tynger marginalen. Det bidrar till att lyfta räntenettot, Swedbanks tyngsta intäktspost, som efter att ha krympt i två raka kvartal nu återigen växer jämfört med föregående kvartal – om än marginellt.

Samtidigt står räntenettot i den svenska verksamheten och stampar på ungefär samma nivå som för ett år sedan. Att volymtillväxten inte slår igenom mer i räntenettot, trots relativt stabila marginaler, beror till stor del på uppskruvade resolutionsavgifter till myndigheter som i hög grad landar i den svenska verksamheten.

Vid sidan av räntenettot fortsätter Swedbank att skörda från sin starka position inom kapitalförvaltning, med fondbolaget Robur, som tack vare positiv värdeutveckling och goda inflöden bidrog till ett stärkt provisionsnetto.

Sammantaget redovisar Swedbank ett rörelseresultat på knappt 7,1 miljarder kronor i kvartalet, vilket var 10 procent över förväntan i SME Direkts sammanställning av analytikers prognoser.

Swedbanks aktie steg också på Stockholmsbörsen och stängde 1,9 procent högre

Men det som gladde placerarna var sannolikt inte bara den överraskande stora vinsten, utan även att Swedbank och vd:n Birgitte Bonnesen tog tillfället i akt och skingrade mycket av den oro som har funnits kring bankens baltiska verksamhet i kölvattnet av penningtvättshärvan i Danske Bank.

Inte minst är banken nu tydlig med att den trots omfattande intern granskning av sin baltiska kundstock och transaktioner mellan Swedbank och Danske Bank inte har hittat några varningssignaler.

"Vi har gått igenom alla de namn som du har sett i medierna och i Danske Bank-rapporten, och vi har gått igenom det sedan 2007 och fram till i dag, och det finns inga av dem som har varit kunder i Swedbank", säger Birgitte Bonnesen till Di.

Birgitte Bonnesen inledde även tisdagsmorgonens analytikerkonferens med att gå igenom hur bankens estniska kundstock har sett ut historiskt, med fokus på att banken har haft en liten andel utländska kunder utanför EU. Hon pekade bland annat på att Swedbank har haft en historiskt stabil andel av Estlands gränsöverskridande transaktioner.

Samtidigt berättade hon att "mindre än en halv procent" av Swedbanks baltiska kunder är hemmahörande i Ryssland och tidigare OSS-länder, länder som hamnade i fokus i Danske Banks penningtvättshärva.

Det innebär att Swedbank i dag har uppemot 15 000 kunder från dessa länder, vilket är ungefär vad Danske Bank hade totalt under åren 2007–2015.

Birgitte Bonnesen uppger dock för Di att hon är trygg med dessa kunder, och påpekar att utländska kunder inte automatiskt ska misstänkliggöras – teoretiskt är hon själv en utländsk kund i Sverige.

MARTIN REX
martin.rex@di.se
08-573 650 55

Tre saker oroar trots stark rapport

Swedbank överträffade marknadens förväntningar på de flesta punkter. Långsiktigt är aktien fortsatt köpvärd. Kortsiktigt pressas kursen av svalt intresse för nordiska banker.

Än en gång levererade Swedbank ett resultat som överträffade analytikernas snittprognos på de flesta punkter. Rörelseresultatet på drygt 7 miljarder kronor var 11 procent bättre än väntat. Det var också 14 procent bättre än motsvarande period förra året. Hade Swedbank redovisat samma siffror för någon månad sedan hade aktiekursen lyft kraftigt. Vad är problemet?

Framför allt oroar tre saker. Utvecklingen för bolån. Danske Banks penningtvätt i Estland, vilken skrämmer utländska investerare. Plus farhågor om att konjunkturen är på väg att vända ned, vilket minskar sannolikheten för högre räntor och fortsatt låga kreditförluster.

Räntenettot som står för 57 procent av intäkterna ökade med 1,9 procent till 6,3 miljarder kronor. Samtidigt ökade utlåningen 5,8 procent jämfört med tredje kvartalet i fjol. Det visar att marginalerna inte hänger med.

Tillväxten för bolån är i linje med marknaden i helhet och Swedbank försvarar sin marknadsandel på 24 procent. För Swedbank som har många av sina kunder utanför storstadsregionerna är den genomsnittliga belåningsgraden 56 procent i Sverige och för nya lån var den 69 procent. Väl under bolånetaket på 85 procent.

Som väntat var frågan om bankens arbete med att förebygga penningtvätt i fokus. Danska medier har tidigare rapporterat att även andra banker än Danske Bank har fått högre upplåningskostnader. Något som vd:n Birgitte Bonnesen säger att Swedbank inte har känt av.

Hon konstaterar vidare att Swedbank inte har sett något av det som uppges ha förekommit i Danske Banks estniska verksamhet inom den egna banken, samt att inga av de kunder som omnämns i samband med Danske Bank har varit kunder hos Swedbank. Vidare visas att gränsöverskridande transaktioner inte har varit större än tillväxten i den estländska ekonomin.

Frågan är om det är tillräckligt för att lugna marknaden. I dagens negativa börsklimat räcker inte ett starkt kvartal för att locka utländska investerare. På sikt är dock aktien köpvärd. Värderingen har kommit ned en bra bit, p/b har minskat från 1,8 till 1,6. Direktavkastningen är goda 6,8 procent. Det räcker för att våga övervintra i aktien tills Baltikumfrossan är över.

Di Kommentar

AGNETHA JÖNSSON
agnetha.jonsson@di.se 08-573 651 24

"På sikt är aktien köpvärd. Kortsiktigt pressas kursen av svalt intresse för nordiska banker."

Intervju CNBC 2019-01-29

Publicerad på CNBC´s hemsida.

Transkribering samt översättning engelska till svenska

Transkribering av 2020/3528/EN

Birgitte Bonnesen: "I think that the fourth quarter came out a bit lower due to what you just said. But I think that the important message here is that the underlying business in all four markets was very strong in the fourth quarter. We still see mortgages, we see lending across all segments in the Baltics coming up, which is very, very good. I think that the volatility will probably continue so we will keep an eye on the net commission income. "

Interviewer 1: "[ohörbart ö.a.] I spent some quality time with the deputy central bank governor Riksbank and effectively I got the message that they are going to be slightly more active this year. I mean [ohörbart ö.a.] some of the benefits from those negative rates has really [ohörbart ö.a.] corporate lending in particular, a little bit less so to mortgages, so what impact are you expecting if there is a more active Riksbank on the rates this year? "

Birgitte Bonnesen: "You know when you look at the ... the way that the amortisation rules and the debt quotas that was so regulated by the FSA earlier last year and the years before, I think the ... our customers are very well prepared for ... a rate hike. Still remind you that we are still in the negative territory and the ... the price of a mortgage is still very, very low. We also have a new government and the new government has come up with a reform agenda for the housing market, we will see what is in there but that is something that we welcome. And there are also initiatives there that support consumer confidence and you know make ... you know ... people with ordinary incomes to have a bit more to spend next year or this year."

Interviewer 2: "Ok, so there is a possibility that actually earnings this cycle have peaked and they peaked in the third quarter because if you are saying lower commission income at this point, lower trading income, that would suggest that people are [osäker på ordet ö.a.] back their transaction activity, perhaps because they are losing confidence because the headline growth numbers for Sweden are actually not good."

Birgitte Bonnesen: "Mm ... I think that for ... when you look to Swedbank ... Swedbank is a big retail bank in four countries and the business that we have it is not ... you know the trading part of our PNL is not significant I would say. It is more what happens in the asset

management company that is what hits the net commission income. But when you look to the NII I am confident that we will be able to come in at nice levels ... decent levels because even though activity may come down a bit I still think that it will be ... you know ... a decent four to five percent in nineteen."

Interviewer 3: "And Birgitte you have talked already about the fact that you continue to see no links to Danske Banks money laundering scandal but given all the scrutiny ..."

Birgitte Bonnesen: "Yes"

Interviewer 3: "... in the Baltics around this situation do you worry that enhanced regulation, tightened scrutiny will mean that you are going to be looking at higher cost issues around compliance too?"

Birgitte Bonnesen: "Not really ... because we have been working with this for years and we continuously improve systems and competence [ohörbart ö.a.] it is ... it is costly but you know what, it is worth it. We need to make sure that what runs through Swedbanks books is you know the standard that we expect and still we act on what I also said in the third quarter – every time we see something we react immediately and we continue to do that."

Översättning av 2020/3528/EN

Birgitte Bonnesen: "Jag tror att det fjärde kvartalet blev något lägre på grund av det du just nämnde. Men jag anser att det viktiga budskapet här är att de underliggande affärerna på alla fyra marknader var mycket starka under det fjärde kvartalet. Vi ser fortfarande bostadslån, vi ser utlåning inom alla segment i Baltikum, vilket är mycket bra. Jag tror att volatiliteten troligen kommer att fortsätta så vi kommer att hålla ett öga på provisionsnettot."

Intervjuare 1: " [ohörbart ö.a.] jag tillbringade lite kvalitetstid med vice riksbankschefen och det väsentliga budskapet jag fick är att de kommer att vara något mer aktiva detta år. Jag menar [ohörbart ö.a.] en del av fördelarna med dessa negativa siffror har verkligen [ohörbart ö.a.] företagslån i synnerhet, i något mindre utsträckning för bostadslån, så vilka

effekter på räntorna förväntar du dig om Riksbanken är mer aktiv i år?"

Birgitte Bonnesen: "Du vet ... om man tittar på sättet på vilket amorteringsreglerna och skuldkvoterna som blev så reglerade av Finansinspektionen tidigare förra året och under tidigare år tror jag att ... våra kunder är mycket väl förberedda på en ... en räntehöjning. Jag vill påminna om att det fortfarande handlar om negativa siffror och ... priset på ett bostadslån är fortfarande mycket, mycket lågt. Vi har också en ny regering och den nya regeringen har utarbetat en reformplan för bostadsmarknaden. Vi får se vad den innebär men det är något som vi välkomnar. Och det finns även initiativ där som stödjer konsumentförtroende och du vet gör så att ... du vet ... människor med vanliga inkomster får lite mer att spendera nästa år eller i år."

Intervjuare 2: "Okej så det finns en möjlighet att intäkterna under denna cykel faktiskt har nått sin topp och de nådde sin topp under det tredje kvartalet ... eftersom om du säger lägre provisionsintäkter i nuläget, lägre rörelseintäkter, skulle det tyda på att människor [osäker på ordet ö.a.] sin transaktionsaktivitet, kanske för att de håller på att tappa förtroendet eftersom de totala tillväxtsiffrorna för Sverige faktiskt inte är goda."

Birgitte Bonnesen: "Mm jag tror att för ... om man ser till Swedbank ... Swedbank är en stor bank som vänder sig till privatkunder i fyra länder och den verksamhet som vi har den är inte ... du vet tradingdelen av vårt resultat är inte betydande skulle jag säga. Det är snarare det som händer i kapitalförvaltningsbolaget som påverkar provisionsnettot. Men om man ser till räntenettot är jag övertygad om att vi kommer att kunna hamna på fina nivåer ... hyfsade nivåer därför att även om aktiviteten kanske kommer att minska något tror jag fortfarande att den kommer att ligga på ... du vet ... en hyfsad nivå på fyra till fem procent under 2019. "

Intervjuare 3: "Och Birgitte du har redan pratat om det faktum att du fortfarande inte ser några kopplingar till Danske Banks penningtvättskandal men med tanke på all granskning ..."

Birgitte Bonnesen: "Ja"

Intervjuare 3: "... i Baltikum kring denna situation är du orolig för att förstärkt reglering, skärpt granskning kommer att innebära att ni kan förvänta er problem med högre kostnader när det gäller efterlevnad också?"

Translated by Språkservice
Reference: 2020/3528
Malmö, Sweden: 2020-04-22
www.sprakservice.se

Birgitte Bonnesen: ”Inte egentligen … för vi har arbetat med det här under flera år och vi förbättrar kontinuerligt system och kompetens [ohörbart ö.a.] det är … det är kostsamt men vet du vad, det är värt det. Vi måste säkerställa att det som förs in i Swedbanks räkenskaper är … du vet … den standard som vi förväntar oss och vi agerar fortfarande på det som jag också sade under det tredje kvartalet. Varje gång vi upptäcker något reagerar vi omedelbart och vi fortsätter att göra det.”

Translated by Språkservice
Reference: 2020/3528
Malmö, Sweden: 2020-04-22
www.sprakservice.se

"MAJOR BREACHES OF AML OBLIGATIONS IDENTIFIED IN SWEDBANK ESTONIA

We have identified major breaches of core AML obligations in Swedbank Estonia. Our preliminary investigation reveals that the most serious breaches occurred within the bank's High Risk Non-Resident portfolio. The customers in this portfolio, mainly Russian citizens were protected from Russian government and tax authorities by the management of the bank. The non-compliance with AML obligations, made it possible for private and corporate customers to misuse the bank to conduct suspicious transactions and activities. The majority of the High Risk Non-Resident customers from Russia should never have been accepted as customers according to core AML obligations. We have identified a number of examples where the management of the bank had no certain confirmation of beneficial owners, source of funds, nature of business or proper understanding of the customers, complex business structures. The management of the bank received information from numerous of their Russian HRNR customers stating that they used offshore jurisdictions for security reasons, tax reasons and to minimize the book keeping for the entities.

Summary of findings and observations:

I. *We found several similar risks in Swedbank Estonia as mentioned in the Report on the Non-Resident Portfolio at Danske Bank's Estonian branch of 19 september 2018. We also identified similar risks as publicly known findings from the Deutsch Bank money laundering probe in 2017. There is an obvious risk that employees in Swedbank Estonia might have colluded with customers or facilitated the customers suspicious transactions and activities in Swedbank Estonia.*

II. *The management in Swedbank Estonia failed to comply with core AML obligations, enabling HRNR customers to misuse the bank for money laundering purposes. Numerous of the HRNR customers from Russia should have been rejected any services or products from the bank due to false information or lack of proper information of beneficial owners, source of funds, nature of business and more.*

III. *We have not been able to find any obvious explanation why the management decided to report only a limited number of suspicious transactions and activities from HRNR customers to the FIU in Estonia."*

Utdrag ur: (sid 4.)

High Risk Non-Resident customers of Swedbank Estonia
Draft preliminary status report on AML to Swedbank AB
10 december 2018

Från advokat Erling Grimstad ställd till Chief Compliance Officer, Swedbank AB

We suspect connection with Swedbank and the Danske Bank investigation.

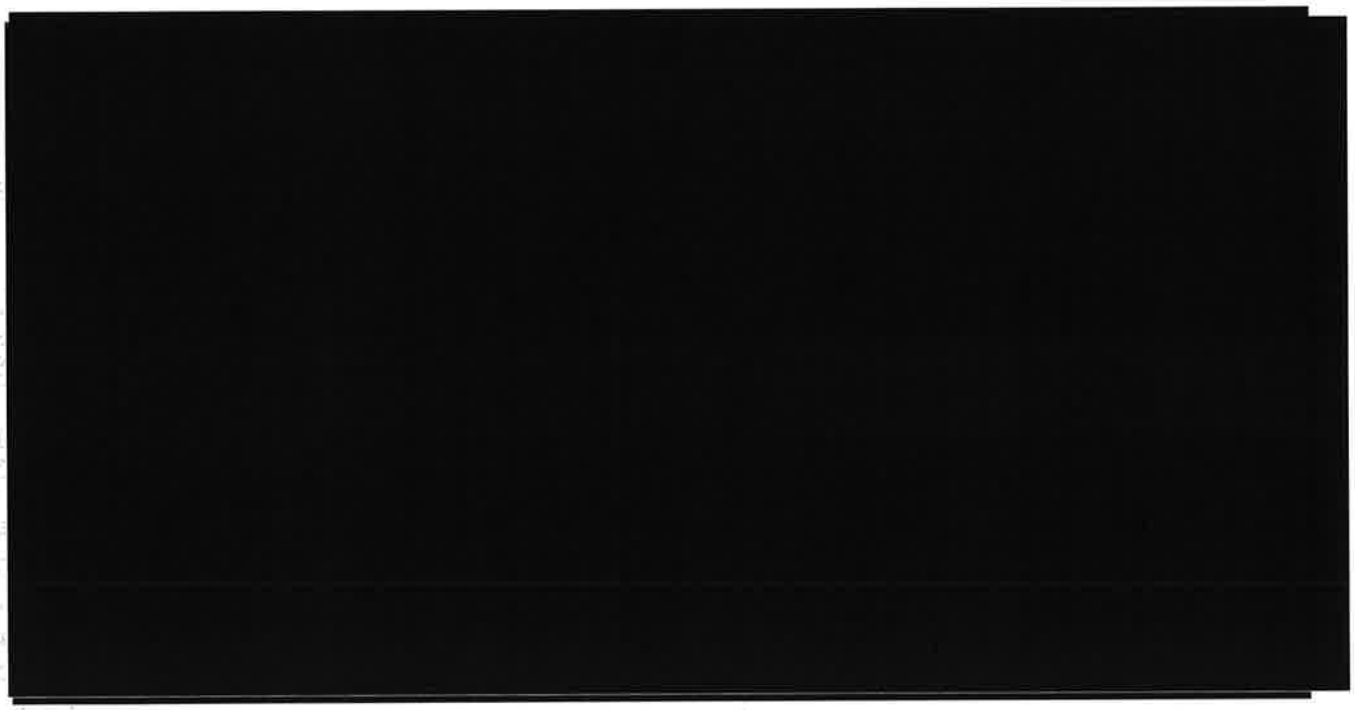

Utdrag ur: (sid 34.)

High Risk Non-Resident customers of Swedbank Estonia
Draft preliminary status report on AML to Swedbank AB
10 december 2018

Från advokat Erling Grimstad ställd till Chief Compliance Officer, Swedbank AB

Transcription

Title: Swedbank Announcement

Date: 20.02.2019
Speakers: Gregori Karamouzis, Birgitte Bonnesen and Gabriel Francke Rodau

Duration: 45:51

Presentation

Operator

Hello and welcome to today's Swedbank announcement. Throughout this all participants will be in listen-only mode and afterwards there will be a question and answer session. And just to remind you this is being recorded. So today I'm very pleased to pass you to Gregori Karamouzis, Head of Investor Relations. Gregori; please begin.

Gregori Karamouzis

Thank you operator and good afternoon everyone and thank you for participating on this call with such short notice. Due to today's Swedish media coverage on money laundering related matters and Swedbanks' mentioning in this context, we would like to make a few comments. I will soon hand over to Birgitte, but after Birgitte's comments we will open up for questions. Birgitte, please.

Birgitte Bonnesen

Thank you, Gregori, and thank you for joining us. Its been quite a dramatic day. But first of all I would like to start off by repeating some of the key messages that we have conveyed to you before. Nothing has changed in that. Swedbank has a domestic business model that focus on local private and corporate customers in all our home markets. We have and have always had a very systematic approach to dealing with all kinds of economic criminal activities. We have a zero tolerance. When we have identified suspicious transactions or suspicious activities of any kind we have acted by conducting in-depth reviews and where appropriate we have reported them to the authorities which is the finance Police.

We have a very low share of non-resident customers in the Baltics; as you know it's around 1%, or a bit more, 1.5% on average. The majority of these are private customers. And in addition we have throughout the years had a very small number of non-resident corporate customers domiciled outside of the EU. It was actually 79 individual customers last year. In Estonia specifically the share of non-resident customers out of total customers is around 1%. I will say this because this was a topic that you – many of you referred to when we had our last call which was in combination with – just before the third quarter. And something we've talked about. You've also seen, and we've shared with you the information that came out of the Estonian central bank about the – our cross-border payments which is an indication of what kind of business you run; that in Estonia, they are predominantly executed within our home markets, cross border payments that go to the other countries where we operate, which is Sweden, Latvia and Lithuania. Also when you look at the amount of cross border they are in line with the corporate banking business that we have in the country, and it has been very stable over time.

I would also like to clarify to everyone in relation to a Swedish news programme that will be broadcasted tonight, but it was released on the Swedish television – their website – this morning. And this was on AML in general. It was connected to the Magnitsky case, but also very much to Danske and to Swedbank. And for many reasons I think because we are the largest one in Estonia, so we were included in this.

And in connection with this I would like to say that something that you're all aware of but still it serves a purpose to repeat it. Money laundering attempts and other types of economic criminal activities have tried to make their way through the banking system, including Swedbank, is the largest challenge for banks overall. It's something, it's a phenomenon which happens across geographies, customer groups and segments, not only in the financial sector; but it happens in all banks. When we in Swedbank identify suspicious transactions we take action; we conduct more thorough investigations as I said and where needed and appropriate, we report it.

So also as we've mentioned to many of you already, during the past ten years the activities have changed shape and form as the regulation regarding AML has developed and our own internal processes and approach has been strengthened and we act in a way that is helped by our monitoring systems in reply to all the suspicious transactions.

So at various points in time we've taken actions by actively offboarding customers that no longer fulfil our requirements. As we mentioned in October, when Danske blew up, so to speak, on top of the fact that we have been monitoring suspicious activities continuously for a long time, we also initiated a look back, which I talked about to many of you, analysts, investors and also media. And in this look back what we did was that we talked to – we took in external help. We thought that it was good and useful for us to get external eyes on our own systems and everything that we found. And we used risk indicators on transaction data between Danske and Swedbank between seven and 15. And we concluded that what we saw we acted on and I think that this is important to repeat: that there's nothing new.

I also have questions today that when Danske first hit the media there was a number of customers – a small number, it was six or seven – mentioned and upon a question from media I replied that none of these are customers of Swedbank. That still holds. Since October, we've taken further actions. We continue to work with this. We continue to do deep dives into things that we see and that is actually nothing out of the ordinary as such. I would also like to mention that today in Swedish media there has been a mentioning of Bill Browder who was the Magnitsky case that I'm sure that you all know about which is a completely horrible case. All of that. Awful in all aspects. And what I would like to share with you – and I think I said to many of you before that we understand in Swedbank that we don't know it all. So we look to the outside constantly to get help, to see if there are indicators, counterparties or traffic that we haven't detected ourselves. We work with other banks, we work with authorities and yeah, with screen media for things, etc. And we apply all that to our own systems to make sure that we actually – in connection with that, I went to London and met with Bill Browder and asked him to share what he saw. Because I think that its important for us to reach out to everyone who works with money laundering and have detected things just to make sure that we have seen the same thing.

And – and that I think could be important information in relation to what we're seeing because there has been a piece of news in the newspaper today that he might come in and – and sue Swedbank. And we actually talked to him today and there's no such thing.

So I think let me just end here and then I think we move on to take questions.

Gregori Karamouzis
Yes, thank you Birgitte. Operator, we're handing back to you to let the questions through.

Q&A

Operator
Thank youvery much. So ladies and gentlemen if you wish to ask a question it is zero and then one on your phone keypad now in order to enter the queue. And then after I announce you simply ask that question. And if you find that question has been answered before it's your turn to speak, just press zero and then two to cancel.

And our first question is from the line of Rob Rane of Kepler Cheuvreux. Please go ahead sir; your line is now open.

Rob Rane
Hi, and thank you for taking the question. So I understand that you have seen the material of the journalists and I understand that you cannot comment on individual cases, but are these figures new to you or have you already reviewed this material before?

Gabriel Francke Rodau
Hi, Gabriel Francke Rodau, Head of Group Communication. We have not seen the full material from Swedish television. They showed us some material but not all.

Rob Rane
Alright, okay. So is there any reason for you to believe there might be individual Swedbank employees that have committed crimes as seems to be the case for Danske Bank?

Birgitte Bonnesen
Of course as part of our due diligence we track this too and we haven't seen anything.

Rob Rane
Alright, thank you, I'll stop there.

Operator
We are now over to the line of Maths Liljedahl at Handelsbanken. Matt, please go ahead. Your line is open.

Maths Liljedahl
Yes, good afternoon. A couple of questions if I may. First of all you mentioned that you had taken in external help or an independent investigation. Is that something that you could share? I know you can't specify details but could you go through,

share maybe the conclusions of it? Because I think that will help us a lot in understanding, building the trust of Swedbank in the market. And also, further on the – I know the Swedish FSA have commented earlier that they saw no risk in the Swedish banks. Is there any way you could get a general comment on the banking society or something from the FSA and the regulator?

And then finally you mentioned that systems or processes have been strengthened in the past years, but if we look or see the article or report today they are mainly from 2007 to 2015. Is there any risk that there's been payments that took place in 2007 to 2008 that could have slipped through the system that were in place by that time? Because I guess it was more lax than it is today. That's all for now, thanks.

Birgitte Bonnesen
If I can answer your last question first – was there any risk that a payment in 2007 could have slipped through – and yes, there is a risk. But that was one thing. But it's right, of course that we work with processes and procedures and we've developed immensely over the years and when we took in the third party, they actually confirmed what we're doing which was very good for us. And there was nothing sort of really that they saw that we hadn't seen or anything so – so that was good. And then you asked about the FSA. We've been in contact with all FSAs, and as you may have seen the Estonian, Latvian and Lithuanian FSAs all came out with press releases commenting on the way that they work so the – the strength of the system as such, we also talk to the Swedish FSA. And I think that they have been conducting investigations over the years which has been thorough and in depth. We are covered as you know by the Baltics in the Baltic countries, by the Swedish FSA in Sweden, but they share their findings with each other and we also share everything we can with all FSAs. This is important to us.

Maths Liljedahl
There's nothing that you could share with us to sort of – I mean we see credit spreads moving today and if we could get some more details I think it would be supportive.

Birgitte Bonnesen
No, I'm sorry.

Maths Liljedahl
Okay. Thank you.

Operator
Okay, we are now over to the line of Marilyn Powley[?] at ER Estonian National News. Please go ahead. Your line is now open.

Merilin Parli
Thank you and good afternoon. So do you claim that the fact that the Swedish TV station wrote this morning are lies? Or is any of it true? Thank you.

Birgitte Bonnesen
I don't claim that it's lies at all. What I'm saying is that it's very difficult for us to comment on it as we haven't seen – we don't know, we haven't seen the material. We haven't seen the list of clients that they're talking about we haven't seen the transactions, so it's really, really difficult for us to comment on it. So this is what we're saying. And then to why we're having this call, and what we can do is, we can reiterate how we work with it and what we see and how we work with others, etc., but we can't really say anything about this as we don't know.

Merilin Parli
Thank you.

Operator
Okay. Our next question is over to the line of Ricardo Rovere at Mediobanca please go ahead, your line is now open.

Riccardo Rovere
Thanks for taking my question and good afternoon to everybody. One follow up if I may. Getting back for one second to the external support that you got to look at some sanctions, is it possible for you to share with us things that would here[?] the external support started looking in the past, transactions in the past two years, past three years, past ten years – is it possible to have an idea on that?

Birgitte Bonnesen
No but kind of what we did is – we've done it several times over the years. When we've seen something that we found was very complex or where there were certain patterns that were needed to understand better then – we've never been stingy on looking to the outside and get more help in understanding because it's been so important for us to act on everything we see. And the Danske thing we did when Danske exploded after the summer. But that was sort of on top of the monitoring and what we'd already done for years.

Riccardo Rovere
Okay thanks. But if I may, maybe it's a naive question. But let's assume you see something suspicious. You proceed with the transaction but you report the suspicious transactions. Are you doing anything wrong, once you have reported it to the values authorities, to the police, to whoever need to know?

Birgitte Bonnesen
No. This is exactly how we work. You are completely right.

Riccardo Rovere
So once you report it you have fulfilled your duties? Do I get it right?

Birgitte Bonnesen
Yes you do, but there's a second part of it, and that is we also act – when we see things we report it but we also ask customers to leave the bank. So we off-board customers, and this is an important part too. We sort of look at everything and then we ask them to leave the bank.

Riccardo Rovere
Okay. Okay;. Thanks.

Operator
Right, so we're now over to the line of Jan Wolter at Credit Suisse. Please go ahead, Jan, your line is now open.

Jan Wolter
Thanks, Jan Wolter at Credit Suisse. A couple of questions then. First I think a key question is how much of the suspicious transactions have already been reported by Swedbank as such and if not today but I think it would be helpful if you could reveal the aggregate data on how much over the years have been reported in regards to the Baltic operation as suspicious flows. I think you can definitely reveal that aggregated data; banks have done that across the globe. So first question is really if you can shed any light on that on today's call or if you can do it perhaps later.

The second question is I think you highlighted that you've seen some but not all material of the broadcaster. And the question is, excuse me, have Swedbank identified the same 50 clients that SVT has identified? And if you haven't gotten the names of these clients, will you ask for the list? Because that would be a natural starting point now to do and I think the broadcaster has highlighted that they would be willing to give you the material. So that's the second question.

And the third one is I think you mentioned that the Baltic non-resident portfolio was 1% of deposits in Estonia just if I could – if you could reiterate that, if that's correct or not. And then what's the size of the total non- resident portfolio between 2007 and 2015? So we can gauge how big it was during those more sensitive years. Thanks a lot.

Birgitte Bonnesen
Okay, Jan. I'll just try to – I think that on your – on the numbers I would just refer you to the documentation that we sent out in relation to the third quarter because you have all the numbers in there. You see exactly both volumes, you see number of clients, etc. All of that is in there. On the question of the document with the 50 customers, we don't know. We haven't seen it. We didn't get the list. And also when I get these questions, some say maybe they mention names of a couple, but we can of course never say yes or no. But the fact that there might be clients on this list, that might have been customers of Swedbank, there might have been customers, we have found, we have reported and we have offboarded. There might also have been customers that came in with one business model that changed into different business models, so we offboarded them. We say this. But we can't say because we don't have the names, and if we had, we could never comment and you know that well.

Then also, what we report to the FIU, the police, we report suspicious activity. We don't report amount. And we actually report everything.

Jan Wolter
Sure, if I could just follow up. So if you don't have the list with these 50 clients, would you ask for it from the broadcaster in order to check against your own list and how many, what proportion are red flagged? Because I think you can do that and then also tell the market whether you have already identified those as sensitive clients or red flagged clients please.

Gabriel Francke Rodau
Hi, Gabriel here again. All the information that can help us we have asked for.

Jan Wolter
Thank you. And the final one from me is I think Birgitte said of Bill Browder you've spoken earlier or today and that he will not make a claim against Swedbank or sue Swedbank, did I get that right? Or what are you saying, or what did he say to you?

Birgitte Bonnesen
Yes you've got that right.

Jan Wolter
Okay. Thanks a lot for those clarifications.

Operator
Okay. We are now over to Paulina Sokolova at Barclays. Please go ahead, Paulina, your line is now open.

Paulina Sokolova
Hi, thank you for taking my question. I just have one left actually. Just going back to Q3, I think you mentioned that you didn't have any of the names in the Danske Bank report as clients. Could you maybe elaborate on what you meant by that comment and whether you think this is still the case? Thank you.

Birgitte Bonnesen
These were clients that were out in media, when all this came out initially.

Paulina Sokolova
Okay. So how many clients approximately? Was this the six or seven clients you referred to earlier or is it a much more extensive list?

Birgitte Bonnesen
No; it was what you said. I think it was seven, yeah.

Paulina Sokolova
Okay. Thank you.

Operator
Right, we're now over to Jacob Kruse at Autonomous. Please go ahead. Your line is now open.

Jacob Kruse
Hi. Thank you. So I guess most of my questions have been asked. But just to get back to the scale here. So the Swedish press is saying they look at a subset of what you do; they look at 50 clients; they focus on where there have been transactions between yourselves and Danske, and they come up with this number of $5.8 billion. And from this call it sounds to me like you're saying, 'We can't really know what those transactions are but we have been continuously reporting.' And I know you say you don't actually collect the sort of reported volumes, but that $5.8 billion number which I guess if they had access to all your data they could probably find additional on the same basis – is that a similar number or is that the same ballpark of number as to the level of transactions, the level of activity that you would already have a report to the authorities?

Birgitte Bonnesen
You know what? Frankly we don't recognise this number but if you look also back at the documentation that we gave you in connection with the third quarter you see very clearly our cross-border – you can see that, how much we've had, you know, annually, for everything we do. So do that. Maybe Gregori wants to add something.

Gregori Karamouzis
Yeah. And you can see there Jacob, on the slide that we present in conjunction with the Q3 report that we have had volumes in terms of cross border outgoing cross-border transactions payments in Estonia of between $10 and $15 billion per year, and the growth in that number has been in line with the economy. So then you can make your own comparison to the number that has been in media.

Birgitte Bonnesen
And that's been everything.

Jacob Kruse
Right, so then to get to that $5.8, you would have had to have reported effectively a tenth of aggregate transactions. It seems like a fairly big number in compared to the numbers you're mentioning now, that you presented on the previous slide?

Gregori Karamouzis
Yeah, that is your conclusion based on the numbers. If the $5.8 is a real number then that is a conclusion you can draw, but we report the transactions that we have and what we see; that's the numbers that we give you in conjunction with the Q3 report.

Jacob Kruse
And have you said how many suspicious activity reports you have filed?

Gregori Karamouzis
We have mentioned that the number in the Baltics on an aggregate level has been around the same number as the one in Sweden the most recent years. So it's a couple of thousand reports typically that you will see on an annual basis.

Jacob Kruse
Okay. Great. Thank you.

Operator
Okay. Before we go onto the next question which is Chris Thompson at Reuters, can I please remind everyone so we can get through as many questions as possible in the time allowed, can you please not re-join the queue with follow up questions. And Chris, over to you.

Chris Thompson
Oh, hi there. Thanks for taking my questions. Just two very straightforward ones. Firstly have you – are you currently in any contact whatsoever with authorities in the US concerning this? And secondly, you mentioned that non-resident accounts accounted for about 1% of your Estonian clients last year. But what about the period in question between 2009 and 2015? Did non-resident accounts account for a higher proportion during the period under investigation? Thank you.

Birgitte Bonnesen
No. We are not in contact with the authorities in the US at all.

Gregori Karamouzis
The last – second part of the question I didn't catch, could you just repeat that?

Chris Thompson
Sorry, it was – at the beginning you mentioned that non-resident accounts are about – constitute about 1% of your Estonian client base last year. But I was just wondering the period under investigation is 2007 to 2015. What roughly was the average proportion of non-resident accounts in your Estonian subsidiary during that period?

Gregori Karamouzis
In terms of customers, again we have given you the data and the aggregate number has not changed a lot. But we have seen that the private part has increased lately and that has to do with the labour -with work – you know, people moving into or working in Estonia. So that's why we've seen a slight increase of individual customers.

Chris Thompson
Okay. Thank you.

Operator
We are now over to the line of Maria Episanova of Novaya Gazeta – I do apologise if I've mispronounced that, but go ahead, Maria.

Maria Episanova
Good evening. Thank you for taking my question. I also wanted to ask about this non-residents portfolio. I'm wondering which part of it are non-residents from Russia. And another question is whether in this period of time between 2007 and 2015, you have recorded any suspicious transactions in particular related to Russian clients.

Gregori Karamouzis
Sorry the first question was about Russia specifically and Estonia? If I understood you correctly? Is that correct?

Maria Episanova
Not only in Estonia. In all countries where Swedbank operates.

Gregori Karamouzis
The majority of the non-resident customers are EU domiciled. And then there is a portion of former CIS countries and other countries but the majority is EU and there is an even split on the other categories. So there is some Russian domiciled – or customers with Russian citizenship.

Maria Episanova
Okay. And the second part was whether you have recorded any suspicious transactions related to those clients that are non-resident and are from Russia in this period of time between 2007 and 2015?

Gregori Karamouzis
We don't have that information available currently I think the country per se is not really what we're looking after. We're looking after the activity; the type of activities and the type of customers. So I cannot exclude it but I cannot confirm it either.

Maria Episanova
Okay. Thank you.

Operator
We're now over to Richard Smith at ABW. Please go ahead. Your line is now open.

Richard Smith
Yeah, thank you very much for the call. Just one quick follow up from me just around your comments around having been in contact with Bill Browder. And I guess you've requested information from him. I mean firstly was there anything that he provided and was there anything that you felt from the information that he gave you that was substantially different to what your own systems were picking up historically? Thanks.

Birgitte Bonnesen
No. There was nothing that was significantly different from what we have seen before. But I can tell you it's always useful to have these discussions and I highly appreciate it when I have it. It can give different context, etc., and I think that is very, very important.

Richard Smith
Okay. Thanks.

Operator
We now go to JP Morgan Asset Management and Steve Sung. please go ahead, your line is now open.

Steve Sung
Hi, yes, thanks for taking my call. I want to get back to your non-resident portfolio you disclosed around 1% non-resident. But this percentage to me is not really helpful. Can you disclose the number of accounts in the both corporate and private, outside non-resident – you know, in the EU, outside the EU, and in Russia and the CIS. Just number of accounts. And then what is the transaction amount involved every year over the seven years? I mean obviously you have the data behind it when you provide all these percentage, but we want to know the real data. Thanks.

Gregori Karamouzis
In terms of the deposits we haven't specifically given that number because we don't think it's a relevant number because deposits are typically money that you know, sits on the accounts, but it's rather the transactions that we are tracking and following. That is one comment. And then when it comes to the actual transactions, as I mentioned before, since most of the non-resident customers that we have are domiciled within EU countries and also private individuals, the transactions that are conducted are primarily done within our home markets. So within Sweden and the three Baltic countries. But of course there are other European countries in these transaction flows as well.

Steve Sung
I'm sorry. So why do you think the disclosure of number of accounts is not relevant? To me it's really relevant, and I want to know do you have 50,000 corporate accounts like, domiciled in [inaudible] estimated 20 billion transactions over one year?

Gregori Karamouzis
We've given you the number of non-resident corporate customers. Birgitte mentioned that. And it was as low number as 79 customers last year and that number has been low throughout the years and that is across the Baltic countries. So that gives you some indication of this type of customers which is very small number.

Steve Sung
Okay. Thanks.

Operator
Okay we now go to the line of Jan Almgren Svenska Dagbladet. Please go ahead, Jan. your line is now open.

Jan Almgren
Hello and good evening. Just wondering a little bit what's your feeling about all this new information about money laundering. Is it something that worries you? Is it a problem or just business as usual today?

My second question is what you say about Mr Bill Browder's demand to start a new external investigation around all this. Is that something you're planning to do?

Birgitte Bonnesen
Yeah, you know, it's a very good question your first one and of course we take this really seriously and we do everything we can to provide as much information to everybody who asks us internally and externally today. But basically I come back to what I've said before: I'm very comfortable with the way that we work with these issues and we've been working through the years. And I see how we've – yeah. So basically we continue to do look backs. We continue to do more investigations. We continue to report and we also continue to talk to as many people who can help us as possible and to take in experts when we hear about people outside who can come in and help us with doing analysis or different view of this because we also know that criminal activity which this is – it's finding new ways all the time so we have to be on our toes constantly to detect where there are new patterns, etc.

And you know what, I haven't seen this thing about Bill Browder requesting a third... I don't know. I don't know. I will have to come back to you on that.

Jan Almgren
Whether you're planning to do that or not.

Birgitte Bonnesen
To date? No. We are not thinking about doing anything more than we're already doing.

Jan Almgren
Okay. Because I talked to Mr Bill Browder just an hour ago; he said that that was one of his demands. That the bank should start some kind of new external investigation.

Birgitte Bonnesen
Yeah. You know. Let me take that with me, but yeah.

Jan Almgren
Okay. Just one last question. What's your main message to customers today after all these big headlines? What's your message to them?

Birgitte Bonnesen
You know, my message is, that I understand if you've seen this programme, I understand very well that you can think it's – did this really happen and this Magnitsky case is so horrible and there's so many dimensions to it that it's very complicated and it's a tragedy in all respects and also when you see this they talk about the customers and things that have come through Swedbank and I can understand that, that you can think – is this what has happened in the bank? And what I can do is I can continue to reiterate that we do everything we can and we do it constantly. We are a big retail bank. We are not a bank that focuses on a small number of non-resident customers that have a specific business model. We're a big retail bank in all countries. We work with mortgages and payments and cards and pensions and corporate banking etc. and we take this extremely seriously. We work so much with government and with everybody; we work with government in all three Baltic countries in order to strengthen infrastructure. So it's not we work with it a lot internally at Swedbank, but we also work it with, yeah, government, politicians, prime ministers, etc., in order to strengthen this, because it's an important part of the confidence issue in banks which is a bit of a – yeah, today. So it doesn't feel good at all. I can tell you it doesn't.

Jan Almgren
But at the same time you don't say that some of the information, some of the figures or numbers in the programme is wrong?

Birgitte Bonnesen
It's impossible because we don't know. We haven't seen all of it so you know, I can't say that – you know – what?

Jan Almgren
Shouldn't you know?

Birgitte Bonnesen
No. Gabriel?

Gabriel Francke Rodau
Jan I think I told some of your colleagues, we have seen the number – that it's 50 customers, that it's SEK40 billion, but we have not seen any specific details, e.g., names of the customers on the list.

Jan Almgren
Okay. Thank you very much.

Operator
Okay. Our next question is from the line of Benjamin Segal at Neuberger Berman. Please go ahead. Your line is open.

Benjamin Segal
Hi. Good afternoon and thanks for doing this call. You make the case which is good to hear that anti money laundering disciplines have improved over time and clearly this is going to be a focus over – of the next few years for everybody in the industry. My question is, you had a process in place during the period under review, and you would have flagged some transactions – I think you said a couple of thousand, both from the Swedish subsidiary but also a similar number from your non-Swedish Baltic operations. My question is, as you look back – and you went over the data perhaps prompted by the Danske Bank story – were there any additional transactions that you reported after the fact under a new stringent, strict and improved reporting system, or are the transactions you reported only the ones that you reported at the time?

Birgitte Bonnesen
You know what? I'm not going to answer your question directly but what I can say is that as we see things we act, and that goes for everything. So there might have been things that developed over time that started off as being okay and then developed into something that we didn't like, and then we acted, off-boarded and reported it to the police.

Benjamin Segal
I guess the reason I'm asking is because it's one thing not to catch bad behaviour which is one thing and we all recognise that the safeguards have improved over time. It's another thing to have sort of spotted them but not reported them. Are you saying -and you've certainly implied – that everything you've seen either at the time or with your subsequent reviews with third parties and even yourselves, you have proactively reported even if it was for transactions which might have slipped through at the time? Is

that – can you confirmed that anything you saw at whatever time you saw it was reported, so you've done everything you could possibly expect to have done as an when you knew the information? Clearly if you were a clairvoyant there might have been other things that you could have spotted but everything you did spot was reported?

Birgitte Bonnesen
Yes.

Benjamin Segal
Thank you.

Operator
Okay. We now go to the line of Connor Middleton at J P Morgan. Please go ahead. Your line is now open.

Connor Middleton
Hi there. Yes. Thanks for taking my questions. Just firstly I was wondering if you could give us a bit more colour on the processes that you have in place in the Baltics in order to monitor this type of risk? I think if I understood the programme correctly, they mentioned about 1,000 customers with accounts outside of the Baltics and I'm just trying to kind of figure out the checks that you have in place to kind of ensure that these are legitimate customers.

And then the second question is, when you say that when you find that customers may have done suspicious transactions and they're asked to leave the bank, I mean, are you actually allowed to do this? Or is this in contradiction with kind of your obligations where you're not supposed to inform them if they've done suspicious activity and that's then been reported? Thank you.

Birgitte Bonnesen
If I take your last question first, we can't say that we've reported them, but what we can say is that we've seen activity that is not in line with the procedures that we have or the standard that we have in Swedbank and for that reason we are absolutely allowed to do that. You are welcome as a client of Swedbank but you need to follow our rules. The thing is also that we have a risk appetite that we apply to this and as you know we are a low-risk bank and in this area we are zero. So we do ask customers to leave and at times it's very difficult but we have followed through on that and it's important, because it's also a very important sign to the market that they know that if you want to be a customer of ours you need to follow these.

So that was you – and then you had your first question. Was it on the processes? There is – we do have a KYC process that everybody has and then we actually update that once a year. But the thing is that – and then on the transaction monitoring we use risk indicators which set up a lot of different scenarios and risk indicators and that is the way we work and when we catch things we go back and also look again at the KYC, what we did initially, and see if something has changed.

So we are reasonably – I think we catch when things change in customer status, etc.

Gregori Karamouzis
And then with regards to your question about the 1,000 customers – non-resident customers, I refer you back to what Birgitte and I mentioned earlier that we have about 1% of our total customer base in the Baltics being non-resident customers and we have roughly three million customers in the Baltics. So 1,000 customers of any sort being non-resident is a realistic number but we don't know what it relates to when they mention it in their programme.

Connor Middleton
Okay. Thank you.

Operator
Right. The next question is from the line of Bruce Hamilton at Morgan Stanley; please go ahead, your line is now open.

Bruce Hamilton
Hi there. And thank you very much for taking my questions. I just wanted to clarify on the comments you made earlier regarding Browder because there's some Bloomberg headlines alleging that he's saying it's not true that he's not planning a case against Swedbank. So can you just sorry – clarify what your comments were, just to make sure I've interpreted correctly?

Gabriel Francke Rodau
Gabriel here. We talked to Bill Browder earlier today; he confirmed that he will look at this based on the TV programme today and then if needed he will hand over the material to us and to relevant authorities.

Bruce Hamilton
Got it. Thank you.

Operator
The final question we have time for today is over to the line of Richard Smith at KBW. For today's final question, Richard, please go ahead.

Richard Smith
Bruce has actually just asked my follow up so I'll pass thank you.

Operator
In that case, may I please pass it back to you for any closing comments at this stage?

Gregori Karamouzis
Thank you and thanks everyone for participating so actively. If there are any follow up questions please direct them to myself and we'll make sure we address them as quickly as possible. Thank you and have a good night. Bye-bye.

Operator
This now concludes today's announcement. Thank you very much for attending. You may now all disconnect your lines.

Förhör

Myndighet
Ekobrottsmyndigheten

Signerat av

Signerat datum

Enhet
Stockholm FMK

Diarienr
9000-K822-19

Hörd person
Bonnesen, Birgitte

Personnummer
19560518-1824

Den hörde är	ID Styrkt	Sätt	Ställning till misstänkt - målsägande - vittne
Misstänkt	Ja	hörd tidigare i utredningen	

Tolk

Språk

Ytterligare information om anledning till förhör
Kompletterande förhör gällande Grovt svindleri samt delgivning av alternativ brottsmisstanke Grov marknadsmanipulation.

Underrättad om misstanke
Ja

Grov marknadsmanipulation

Birgitte Bonnesen har efter Swedbank AB´s (säte Sundbyberg) offentliggörande av delårsrapporten för tredje kvartalet 2018 i efterföljande intervjuer från media den 23 - 24 oktober 2018 och i samband med offentliggörandet av delårsrapporten för fjärde kvartalet
2018 i efterföljande intervju från media (CNBC) den 29 januari 2019 samt vidare den 20 februari 2019 vid en telefonkonferens med journalister spridit vilseledande uppgifter om den Baltiska verksamheten avseende penningtvätt som givit falska eller vilseledande signaler avseende priset på finansiella instrument (aktier i Swedbank).

De vilseledande uppgifterna enligt ovan har haft den innebörden att Swedbank inte haft penningtvättsproblem i den Baltiska verksamheten liknande vad som offentliggjorts av Danske Bank under september månad 2018, detta trots att Birgitte Bonnesen
kände till att Swedbank AB hade intern information om liknande problem att hantera penningtvätt.

Brottet bör bedömas som grovt med hänsyn till att Birgitte Bonnesen var verkställande direktör och koncernchef för Swedbank och hennes uttalanden riskerade att påverka aktiekursen och börsvärdet till avsevärda belopp.

Lagrum
2 kap 4 § 1 st p 4 samt 2 st lag (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden

Underrättelse om att administrativ sanktion kan komma att beslutas
I de fall åklagaren väcker åtal och domstol prövar det straffrättsliga ansvaret kommer

åklagaren som huvudregel begära att domstolen, för det fall att den inte dömer till straffansvar, istället beslutar om administrativ sanktion beträffande gärningen om den konstateras vara en överträdelse av artikel 14 eller 15 i marknadsmissbruksförordningen.

Domstolen kan då vid samma rättegång, om åtalet ogillas eller läggs ned, besluta om en sanktionsavgift och/eller besluta om återföring av den ekonomiska fördel (vinst eller undviken kostnad) som gärningen har medfört.

Lagrum:
4 kap 1 § lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden

Underrättad om rätt till försvarare	Godtar den försvarare som rätten förordnar	Försvarare/ombud önskas	Försvarare/ombud närvarande
		Per E Samuelson	Ja

Förhörsledare	Förhörsdatum	Förhör påbörjat	Förhör avslutat
Ann-Christin Sandén	2020-11-19	13:08	14:46
Förhörsplats	**Typ av förhör**	**Förhörssätt**	
EBM, Hantverkargatan 15, Stockholm	RB 23:6	Ljudbandsförhör	
Förhörsvittne	**Utskrivet av**		
	AS/BS		

Involverad personal	Funktion
Björn Sandman	Biträdande förhörsledare

Berättelse

Birgitte Bonnesen kallas i förhör för Birgitte.

Advokat Per E Samuelson närvarar via högtalartelefon. Advokat Christina Bergenstein från samma advokatbyrå närvarar personligen vid förhöret.

Birgitte informeras om att det kommer ske ljudupptagning av förhöret och att förhöret kommer skrivas ut i sammanfattad form. När förhöret är utskrivet får hon komma tillbaka till Ekobrottsmyndigheten för att ta del och godkänna utskriften. Ljudupptagningen kommer att arkiveras i sin helhet.

Birgitte, advokat Per E Samuelson och advokat Christina Bergenstein delges att åklagaren fattat beslut om att det är yppandeförbud gällande förhöret, det som förhöret handlar om och det som framkommer vid förhöret. Yppandeförbudet gäller tills att åklagaren meddelar annat.

Birgitte, advokat Per E Samuelson och advokat Christina Bergenstein tillfrågas om de förstått innebörden av yppandeförbud och vad en överträdelse av förbudet kan innebära. De svarar att de har förstått.

Birgitte delges muntligen gärningsbeskrivningen för Grov marknadsmanipulation genom att förhörsledaren läser upp gärningsbeskrivningen. Birgitte och advokat Christina Bergenstein förevisas även en kopia av gärningsbeskrivningen.

Gärningsbeskrivningen har innan förhöret skickats per post till Birgitte Bonnesen och advokat Per E Samuelson.

Förhörsledaren informerar Birgitte om att advokat Per E Samuelson kommer att få möjlighet att ställa frågor till henne när förhörsledarna är klara med sina frågor.

Birgitte tillfrågas om hon vill berätta om sin inställning till den alternativa misstanken.

Birgitte säger att hon kan säga så här,
Att de ska ha haft liknande problem som Danske Bank det är helt orimligt. Inte ens Clifford Chance som använde sig av hundra specialister kunde komma fram till att Swedbank hade haft liknande problem som Danske Bank. Det finns mång parametrar som verkligen visar på att Swedbank inte hade liknande problem.

Även det här med att hon hade intern information, det är fel och det var inte så. Det är fortfarande inte så. Man måste på något sätt ta ett steg tillbaka och titta på att, alla banker i hela världen har en jättepenningtvättsrisk och det är därför det finns en sådan utbredd lagstiftning.

Alla banker arbetar med det här, alla banker har utmaningar med det här och precis så har Swedbank det också, och det har de pratat om. Det var sättet Swedbank arbetade på och när man ser på Swedbank i Estland mot Danske Bank i Estland så var det en jätteskillnad.

Om man bara tittar på hur Danske bank i Estland såg ut. De hade en verksamhet som hade en oerhörd hög risk inbyggd i hela verksamheten. Swedbank hade en stor "retailbank" som var en lågrisk bank. Swedbank hade halva marknaden i alla produkter och man hade en miljon kunder. Om man ser på Danske bank i Estland hade de där under tre år över 95 procent av totala intäkter innan kreditförluster, det kom ifrån den här verksamheten med "non resident".

Birgitte tror, hon minns inte exakt, men att det var 28-30 personer som var externa mäklare som det betalades kommission till för att de skulle åka ut och hämta in precis den här typen av kunder. De använde något som kallas för "ryska bonds" och det gjorde de endast för att underlätta för de här kunderna för att kunna transferera pengar.

Birgitte tillfrågas om att hon säger "ryska bonds".

Birgitte förklarar att det är en form av ryska obligationer som man placerade i och sedan kunde man sälja dem.

Birgitte fortsätter och säger, att det var mycket sådant här, *"det var en helt annan sak".*

De kunde läsa i Bruun & Hjejle-rapporten som kom om Danske bank att bara under, hon tror det var under åren 2007 till 2015, hade Danske bank ett "flow" på 200 miljarder EUR på en sådan liten enhet. Swedbank hade två år senare mellan 2009-2017 under 40 miljarder EUR, "skillnaderna är enorma". Det är en helt annan sak, bara när man tittar på utlandsbetalningarna som Swedbank gjorde, det var över 90 procent av betalningarna som gick i banken inom de tre länderna. Det var en helt annan sak och hon tycker också att

Swedbank har utretts så ordentligt i alla dimensioner.

Där ser man väldigt tydligt att Danske bank hade 40 personer som man identifierade och som hade hållit på med, som det kallas, "colluded" med sina kunder. De hade suttit med kunder och försökt "fiffla" och hitta lösningar för att kunna dölja saker. I Swedbank hittade man inget sådant. Man hittade en person som var kundansvarig för en enskild kund, men det är ju en helt annan sak. Det som hände i Danske bank var mer systematiskt och där man anmälde åtta personer till polisen. Birgitte säger, *"Det är ju en jättegrej"*.

Birgitte tror också att Swedbank arbetade helt annorlunda med frågan, Birgitte hänvisar till sitt tidigare förhör, och säger att hon där även pratade om Swedbanks olika sätt att arbeta proaktivt med frågan och hur man tog in externa för att hjälpa till.

I Bruun & Hjejle-rapporten, framgår det att Danske bank i Estland hade brutit mot lagen. Swedbank tog in KPMG som gjorde en undersökning av alla de tre baltiska länderna i penningtvättsarbetet och de kom fram till att Swedbank inte hade brutit mot någonting men att de hade ett "gap" till internationell standard.

Birgitte har därför så otroligt svårt att ta till sig att det här *(Fhls ant. Birgitte pekar på gärningsbeskrivningen hon har framför sig)*. Birgitte säger, *"Det är fel, det är inte så"*.

Förhörsledaren förtydligar för Birgitte att det här är en alternativ misstanke till det Grova svindleriet som hon är delgiven tidigare och att Birgitte sedan tidigare har förnekat brott.

Birgitte säger, absolut.

Birgitte tillfrågas om hon har samma inställning till den alternativa misstanken.

Birgitte säger, absolut och säger, *"Det här är inte rätt"*.

Birgitte säger att hon inte ska säga mer.

Förhörsledaren informerar Birgitte om att det är hennes förhör och att hon ska känna sig fri att berätta precis det hon vill berätta och att det är viktigt att hon förstår det.

Birgitte säger att det hon har berättat nu är utöver det, om hon minns rätt, från förra förhöret och där det gicks igenom hur banken arbetade förebyggande med penningtvätt och har gjort det tillbaka hur länge som helst. Hela det här sättet som de var aktiva på, både med myndigheter men också med statschefer, med finansminister och med centralbanken. Hon satt med alla dem även när hon var koncernchef. Hon åkte över när det var någon kommitté, till exempel när den lettiska statsministern hade någon kommitté och då satt hon med där. Det var inte så att det fanns någon Vd med från Danske bank. För Swedbank var det en helt annan sak .*(Förtydligande vid genomläsning 2020-12-01, Birgitte säger att den lettiska statsministern hade en kommitté angående penningtvätt.)*

För det första när man ser på Swedbank, så var de så otroligt stora i marknaden. För det andra så var det mellan henne som koncernchef en person och sedan kom chefen för Estland. När man såg på Danske bank så var det koncernchefen och sedan hur många "lager" som helst. Danske bank i Estland var en liten, liten nästan oväsentlig del av Danske bank där deras totala andel var "bottom line", det var nästan ingenting. Däremot var Baltikum över 20 procent av Swedbank, *"Det är väldigt, väldigt annorlunda"*.

Birgitte tror att det är väldigt viktigt att förstå att, alla banker har penningtvättsutmaningar men att Swedbank verkligen var jättetransparenta kring det. Hon tror också att när man tittar på vad det är för "plattform" som Swedbank kommunicerar utifrån. Ja de blev bötfällda i Lettland och de fick också en varning i Litauen, de pratade om utmaningarna i det, de pratade om hur de arbetade med myndigheter kring det här. Så det fanns en "bombmatta" med information där ute som allt kunde tolkas utifrån.

När man ser på hur Swedbank arbetade med myndigheterna och också med sina egna kontrollfunktioner då var det så att de hade ingenting utestående.
Det var inte så att myndigheterna hade kommit in och kritiserat Baltikum och att Swedbank struntade i det, utan de möttes. Om myndigheterna hade åsikter då gick banken in och åtgärdade det som de skulle. Det var inte alltid som det var möjligt att göra det inom de ramarna de fick men då gick de tillbaka och pratade med myndigheterna och så fick de en ny "deadline".

Det var samma sak med de interna kontrollfunktionerna. Under den tid som banken hade, i vart fall under tio år, så tror hon det var 25 internrevisions rapporter som berörde Baltikum och det var bara en som inte uppfylldes inom ramen för den tid som hade satts. Så det var ett annat arbetssätt än det som hon i varje fall hade, och också andra hade, starkt intryck av.

Birgitte säger att hon också vill säga, att hon skulle ha skickat dessa signaler och det var innan ett kvartal… *(Fhls ant. Birgitte hänvisar till gärningsbeskrivningen hon har framför sig.)*

Det hon tror är viktigt det är att hon får säga, att all den här informationen samlades av hela koncernen. Allt det som hon sa i samband med kvartalet, det hade hon dragit i styrelsen dagen innan. Det var inte så att hon stod där ute och sa någonting som inte fanns, det var ju för att alla hade ungefär samma "plattform".

Birgitte tillfrågas om hon upplever att hon och banken kommunicerade tydligt hur de hade arbetat och hur de såg på det när de gick ut och kommunicerade.

Det hon upplevde som de gjorde, inte bara upplevde men det som var syftet, det var att det var så otroligt viktigt för banken att få ut hur de arbetade med penningtvätt. Det var det som låg som en röd tråd i hela kommunikationen. Birgitte säger, *"Det är det här vi gör, det är så här proaktivt, det är så här vi tar in externa och så vidare och så vidare. Det var extremt viktigt".*

Birgitte tillfrågas om de var tydliga i den kommunikationen.

Birgitte säger, att de var det. Birgitte syftar på tidigare förhöret och säger om man ser tillbaka när vi gick igenom intervjuen med CNBC, där förklarade hon väldigt tydligt hur det är. Även när man tittar på årsredovisningen och när man tittar på delårsrapporten, där förklarar de precis det här. Det är därför att utgångspunkten är att, alla har penningtvättsrisk. Det som är viktigt är att man förhåller sig professionellt till det.

Swedbanks sätt att arbeta och det var det här, som hon har berättat om tidigare, och som de var så otroligt angelägna om att visa. Hon tror också att det som de pratade mycket om, och som även hon pratade mycket om, det var att Swedbank hade en viss förståelse för att de inte kunde lösa allting själva, de var tvingade att hela tiden arbeta med myndigheter, med andra banker och så vidare. Det var en jätteskillnad i jämförelse med Danske bank, där fanns ingenting, där hade de ett helt annat arbetssätt.

Det är det som är ett korrekt sätt att arbeta med detta på och det var extremt viktigt för banken att få ut det budskapet.

Birgitte informeras om att hon kommer bli visad flera mejl. Mejlen har beslagsnummer 2019-9000-BG294.

Mejl 2018-09-23, 16:18:48
(Se bilaga 1)

Birgitte och advokat Christina Bergenstein förevisas en kopia av mejlet samt de två bilagorna till mejlet.

Birgitte informeras om att det är ett mejl daterat 23 september 2018 med klockslag 16:18:48. Cecilia Hernqvist har skickat mejlet till Birgitte.
Vid attachment i mejlet framgår att det finns med två dokument som heter, 180927 Memo on AML och 180727 The Board of Directors .

På memot framgår titeln, *Memo on how Swedbank work with Anti Money Laundering ("AML"), Combating Terrorist Financing (CF) and Financial Sanctions ("FS")*, daterad 27 september 2018.
Prepared by, Swedbank Compliance.
Prepared for, The Board of Directors of Swedbank AB.

Birgitte informeras om att det andra dokumentet är, *The Board of Directors* och är daterad 27 september 2018. När den visas i mejlet, vid attachment, står det 180727 men när dokumentet skrivs ut står det 27 september 2018.

Birgitte informeras om hon kommer bli förevisad en mejlslinga med några mejl och att det här mejlet är det första.

Birgitte tillfrågas om hon känner igen mejlet och att hon har fått dokumenten.

Birgitte kan inte säga att hon precis minns det här mejlet. Men hon minns att de hade dragningar, vid två styrelsemöten efter varandra. Det ena styrelsemötet var i samband med kvartalet och så hade de ytterligare ett möte innan, där de gick igenom Danske och hur banken arbetade med de utmaningar banken hade.

Förhörsledaren läser upp från mejlet det som Cecilia Hernqvist har skrivit,

"Hej, hej, Bifogat memo och power point, power point är i princip klart, subject till dina kommentarer förstås, det tar mer upp vad vi gjort med anledning av D eftersom resten dagliga arbetet står i memo".

"Memot behöver jag kolla några saker på som du kommer se, skrev det från minnet, har datastrul och har inte allt i huvudet även om jag har mkt…"

"Se båda som utkast och har försökt vara så pedagogisk jag kan för att förklara risker och utmaningar".

"Lösen kommer på mess".

"Håll i hatten när du läser det och låt oss diskutera".

"Ha det skönt/Cecilia"

Birgitte kommer inte ihåg detaljerna i det här men hon minns att de hade två på varandra kommande styrelsemöten.

Birgitte bläddrar i The Board of Directors som hon har framför sig och undrar om det gäller Danske Bank.

Förhörsledaren svarar ja och att det står DBE i dokumentet hon har framför sig.

Birgitte undrar om det är något speciellt som hon ska titta på.

Förhörsledaren svarar att det inte är det. Birgitte informeras om att, som förhörsledaren har sagt tidigare är det flera mejl som kommer efter varandra och har med varandra att göra. Att förhörsledarna börjar med att visa henne detta mejl och de två bilagorna som det mejlet innehöll.

Förhörsledaren förklarar för Birgitte att det är en mejlslinga och att hon blir visad ett åt gången för att hon enkelt ska kunna läsa sammanhanget.

Mejl 2018-09-23, 16:28:29
(Se bilaga 2)

Birgitte och advokat Christina Bergenstein blir förevisad mejlet.

Birgitte blir informerad om att det är ett mejl från Cecilia Hernqvist till Birgitte och som är daterat 23 september 2018, klockan 16:28:29.

I mejlet framgår att det finns attachments, 180927 Memo on AML och 180727 The Board of Directors.

Förhörsledaren läser upp det som står i mejlet,

"Du får dom som pdf obs inget lösenord på eftersom jag inte har det på datorn, det kommer se konstigt ut ser jag på telefonen med bilder".

"Vänligen/Kind regards, Cecilia Hernqvist , Chief Compliance Officer, Swedbank AB och ett telefonnummer". **(Fhls ant. hänvisar till det telefonnummer som står skrivet i mejlet)**

Mejl 2018-09-23, 19:09:30
(Se bilaga 3)

Birgitte och advokat Christina Bergenstein blir förevisad mejlet.

Förhörsledaren förklarar att det mejl hon tidigare har blivit visad också finns med på kopian, men att det mejl som hänvisas till nu är det som går att läsa överst på kopian.

Birgitte informeras om att det är ett mejl från Birgitte till Cecilia Hernqvist daterat 23 september 2018, klockan 19:09:30.

Förhörsledaren läser upp mejlet,

" Bra! Bra om det kan bli tydligt för styrelsen om den skall vara jätteorolig eller inte, det kanske kan förtydligas. Mycket vikt läggs på att beskriva riskerna och lite för lite tycker jag på hur vi har jobbat med frågan. Till exempel frågan om estniska finansinspektionen lämnar öppen fråga om vi är nästa, o slutsatserna i Lettland och Litauen som vi dragit tidigare bör vi kanske sätta i en kontext om det går".

"Vem tror du kan beskriva hur vi jobbat med AML tidigare. Jag kanske kan be Gill beskriva jobbet, det har ju pågått under minst 10 år. Vi kanske också skulle skriva kort om den utredning som vi gjorde i Estland, vad vi hittade och vad det ledde till. Det behöver nästan du skriva eller hur".

"Vi skulle kunna ha ett avsnitt om varje land. Är det Charlotte eller är det compliance som skall skriva det".

"Hörs"

***"Skickat från min Ipad".* (Fhls ant. hänvisar till att det är skrivet så i mejlet)**

Birgitte tillfrågas om hon kan kommentera det som hon har skrivit

Birgitte säger att hon inte minns exakt men att det här var typiskt henne *(Fhls ant. Birgitte syftar på det som är skrivet mejlet)*, för om man är styrelseledamot i banken då sitter man inte med de här frågorna varje dag. Det är otroligt viktigt att man hela tiden "bibringar" styrelsen en kontext, så man inte blir alldeles för inåtvänd i sin kommunikation.

Det är det här som hon var ute efter *(Fhls ant. Birgitte hänvisar till mejlet)*, att dem måste förstå eftersom det hade varit så mycket i media kring Danske, de måste bland annat förstå hur kontexten ser ut för banken och hur banken har jobbat med det tidigare, och så vidare.

Det var det som Birgitte var ute efter och det är inte alls olikt henne.

Birgitte tillfrågas om hon syftar på det som hon har skrivit och gent emot styrelsen.

Birgitte säger, att det är jätteviktigt. För en styrelseledamot som inte kan verksamheten och som inte sitter i det här varje dag kan gärna, *"Ta ett steg tillbaka och tänka holy Moses"*. Det är därför jätteviktigt att de bibringar styrelseledamötena en kontext och talar om för dem hur banken har jobbat och så vidare. Birgitte tillägger och säger att, det är det här som det går ut på *(Fhls ant. Birgitte hänvisar till mejlet)*.

Mejl 2018-09-23, 19:17:40
(Se bilaga 4)

Birgitte och advokat Christina Bergenstein förevisas mejlet.

Birgitte informeras om att det fjärde mejlet är från Birgitte Bonnesen till Cecilia Hernqvist och är daterat 23 september 2018, klockan 19:17:40.

Förhörsledaren läser upp från mejlet,

"Pp är superbra. Vi kanske bara skall gå upp med den och fokusera på den och på styrelses ansvar i samband med danske och vänta med memot till november. Sista slide, vill du att styrelsen skall säga åt mig att sätta av flera resurser:)".
Förhörsledaren säger att Birgitte har skrivit en "smiley".

"God natt och ha en fin dag i morgon".

"Skickat från min Ipad"

Birgitte tillfrågas om hon kan kommentera det som hon har skrivit till Cecilia Hernqvist och vad anledningen var att hon skrev att de skulle vänta med att visa memot för styrelsen.

Birgitte säger att hon faktiskt inte minns det. Hon tror att det här handlade mer om att inte "köra allting" på en gång. De hade ett styrelsemöte om svensk bankverksamhet och Baltikum. LC&I var där och drog hur man arbetade med penningtvätt. Hon tror att det var "kvartalsstyrelsen".

Sedan hade de styrelsemötet om Danske och hon tror att memot hörde till den "allmänna presentationen". Birgitte säger att hon faktiskt inte minns det här.

Förhörsledaren hänvisar till mejlet och läser, ***"vänta med memot till november".***

Birgitte säger, ja men att det inte spelar någon roll, om det var ett styrelsemöte eller ett annat. Det viktigaste var att de täckte frågan med styrelsen. Birgitte säger att det hon kan säga, om att fokusera på styrelsens ansvar, det var för att det var väldigt mycket skriverier kring styrelsens ansvar i Danske.

Birgitte var angelägen om att styrelsen förstod och kunde ta till sig, vad styrelsen har för ansvar. De tog in GDA som var bankens externa jurister sedan många år, och de kom till styrelsen och gick igenom vad styrelsens ansvar är och jämförde med Danske.

Birgitte tror att hon tyckte att det var viktigare och att de inte kunde ta alla frågor på en gång. *(Fhls ant. Birgitte syftar till det som står skrivet i mejlet.)*

Mejl 2018-09-23, 19:54:03
(Se bilaga 5)

Birgitte och advokat Christina Bergenstein förevisas mejlet.

Birgitte informeras om att det är det översta mejlet på kopian som hon ska ta del av.

Birgitte informeras om att det är Cecilia Hernqvist som skriver till Birgitte 23 september 2018, klockan 19:54:03.

Förhörsledaren läser upp från mejlet och säger att det börjar med en "smiley" och att det sedan står,

"Men styrelsens ansvar hänger ju ihop med det som står i memot…fundera så hörs vi. Skickat från min iphone"

Birgitte säger, *"Så bra"* och tillägger att "smileyn" kan hon säga handlade om resurserna. De här framgick hela tiden, Cecilia Hernqvist tyckte alltid att, *"hon hade för lite pengar och för lite människa".*

Mejl 2018-09-23, 19:57:23

(Se bilaga 6)

Birgitte och advokat Christina Bergenstein förevisas mejlet.

Birgitte informeras om att det är ett mejl från Cecilia Hernqvist till Birgitte och är daterat 23 september 2018, klockan 19:57:23.

Förhörsledaren läser upp från mejlet,

"Alltså vi har ju inte jobbat med AML/compliance så mycket men gjort vissa insatser, rädd för att det finns mycket gammalt/historiskt som ingen vet så tror vi ska vara lite försiktiga Skickat från min iPhone"

Birgitte säger att det här kommer hon ihåg. Hon kan säga att hon inte delade det överhuvudtaget. Det var för att hon (Birgitte) hade erfarenhet av alla de insatser som banken hade gjort, men det hade inte Cecilia Hernqvist. Det hade hon och Cecilia Hernqvist en diskussion om. Birgitte kommer inte ihåg om det finns i mejl, men att det här hade de en diskussion om.

Birgitte tillfrågas om hon menar att de hade en diskussion efter att Cecilia Hernqvist hade skrivit mejlet.

Birgitte svarar ja det hade vi.

Det var för att Birgitte ville att man skulle beskriva och det är det som framgår i de tidigare mejlen, om hur de hade arbetat tidigare.

Birgitte hade erfarenhet av det här och hade varit med från det att Centralbanken gav liksom en paus till Swedbanks hon ryska verksamhet 2007 eller 2008 och fram till nu.

Därför visste hon Birgitte att de hade jobbat med det här. Cecilia Hernqvist hade bara jobbat med det här ett par år och därför hade hon och Cecilia Hernqvist en diskussion om det här. Birgitte säger att det vet hon och att hon känner igen det *(Fhls ant. Birgitte syftar på mejlet).*

Mejl 2018-09-23, 20:11:29
(Se bilaga 7)

Birgitte och advokat Christina Bergenstein blir förevisad mejlet.

Birgitte informeras att det är ett mejl från Cecilia Hernqvist till Birgitte och som är daterat 23 september 2018, klockan 20:11:29.

Förhörsledaren läser upp från mejlet,

"Alternativt tar vi bara power pointen nu, rent allmänt om styrelseansvar nu och i oktober memo samt ansvar relaterar till Money laundring, ML.

Josjö har HF, huvudförhandling, och kan inte komma utan det blir Rockborn tydligen. Så då kanske det är ett bra upplägg?"

Birgitte säger att hon tror att beslutet kanske blev så och att det var precis så som det "landade". Birgitte tillägger och säger, att de var jätteangelägna om att komma upp med deras Danskepresentation så snart den var klar.

Birgitte informeras om att hon förevisats sista mejlet i mejlslingan.

Förhörsledaren hänvisar till den diskussion som Birgitte sagt att hon och Cecilia Hernqvist hade angående Cecilias uppfattning om AML. Birgitte tillfrågas när i tid hon och Cecilia hade diskussionen i förhållande till de här mejlen som sker på en och samma dag.

Birgitte säger att det var liksom samma dag eller nästa dag eftersom de jobbade ihop. Hon tog den diskussionen ganska omgående. De kom tillbaka till den diskussionen även senare, för att Birgitte var väldigt angelägen om kontexten och kontexten fanns där det visste Birgitte. Därför var Birgitte väldigt angelägen om att få upp det till styrelsen.

Birgitte tillfrågas om Cecilia Hernqvist förstod Birgitte när de hade diskussionen och Birgitte förklarade det om AML som Cecilia Hernqvist hade en annan uppfattning om, enligt det mejl som Cecilia Hernqvist skrev till Birgitte om att de inte har arbetat med AML.

Birgitte tillfrågas om hon och Cecilia Hernqvist förstod varandra i den diskussionen.

Förhörsledaren förtydligar frågan och säger att Birgitte säger att med anledning av det som Cecilia Hernqvist skrev och att Birgitte hade en diskussion med Cecilia angående AML och hur de har jobbat med det.

Birgitte säger att hon tror det. Birgitte säger att hon förstår vad förhörsledaren frågar henne om. Hon har aldrig tänkt på att Cecilia Hernqvist inte skulle förstå. Det är en jättebra fråga. Birgitte säger att hon faktiskt inte har reflekterat över det men att om man tänker på arbetssättet som var medan Cecilia Hernqvist var chef för Compliance. Hela det arbetssättet gick ut på att hela tiden hitta signaler och arbeta med det.

De jobbade hela tiden med "real time", så snart man hittade någonting. Men det var också så att när man tittade tillbaka, när man gjorde "lookbacks", då letade man i ett speciellt syfte. Man ville hela tiden se om det fanns något som man inte hade "täppt igen", hittade man något som man inte hade åtgärdat.

Birgitte tror att det var därför många gånger som banken var klart ambitiösa i de här genomgångarna. Det var mycket som hände under den tiden som Cecilia Hernqvist var chef över Compliance. De genomgångarna var rätt omfattande och Cecilia Hernqvist tog in många externa, hon tog in "data mining-specialister" och så vidare, och så vidare, så att man verkligen försökte gå till botten med det. För att om man hittade något så lyfte man upp det och kunde agera på det.

Birgitte säger, *"Jag tycker faktiskt att det är ju alltså, det är ju perfekt exempel på att vi var inte Danske Bank, vi var inte det. Det här är helt annorlunda. Du skulle inte kunna se det här hos dom. Så det var ju liksom... Vi hade ett helt annat arbetssätt".*

Förhörsledaren säger att Birgitte frågade Cecilia Hernqvist om det inte gick att beskriva hur ni hade arbetat mot AML under 10-års perioden *(Fhls ant. förhörsledaren hänvisar till tidigare mejl som Birgitte blivit förevisad, se mejl 2018-09-23, klockan 19:09:30)*

Birgitte säger, ja exakt.

Förhörsledaren fortsätter, och säger att Cecilia Hernqvist svarar, *"Alltså vi har ju inte jobbat med AML/compliance så mycket men gjort vissa insatser".* Birgitte tillfrågas om hon tänker att Cecilias svar bara relaterade till den tid som Cecilia hade jobbat som compliancechef.

Birgitte säger, ja det är så. När Cecilia Hernqvist sa så till henne då tyckte Birgitte, *"Men vad då, så är det inte".* Hon kommer ihåg att de hade diskussionen och hon kommer ihåg att de även hade en diskussion senare om en annan sak. Där tyckte Birgitte att Cecilia Hernqvist begränsade sina uttalanden på den tid som Cecilia haft.

Man måste förstå att Cecilia, med all respekt för Per och Christina *(Fhls ant. Birgitte syftar på advokat Per E Samuelson och advokat Christina Bergenstein),* att Cecilia är jurist och Birgitte säger, *"Ni vet ju hur dom är".*

Cecilia Hernqvist var styrelsens sekreterare i många år och hon var chefsjurist i banken. Cecilia Hernqvist säger ingenting som hon inte själv har sett eller varit med om. Det var därför när Cecilia Hernqvist gjorde uttalanden så var det utfall.

Då var Birgitte tvungen att säga till henne att, *"Det räcker inte, vi måste liksom titta bredare och gå tillbaka".*

Det var även så att hon kunde säga till Cecilia att Cecilia skulle titta på allting som hon själv hade gjort och där tittade man tillbaka i tiden.

Förhörsledaren säger att Birgitte och Cecilia Hernqvist pratade om det efteråt och hänvisar till mejlet där Cecilia Hernqvist skriver och läser upp, *"Rädd för att det finns mycket gammalt historiskt som ingen vet".* Birgitte tillfrågas om de diskuterade det och vad det kunder vara för något. Vad menade Cecilia och om det klargjordes i deras diskussion.

Birgitte säger att, *"Det där är ju inte onaturligt, för det fanns ju saker. Alltså det var ju saker som hade tålt förbättring. Och det var ju om du går tillbaka och tittar...alltså jag tycker att bara den här med Lettland, spörboten, och Litauen".*
(Förtydligande vid genomläsning 2020-12-01, Birgitte säger att med "spörboten" menar hon boten som banken fick i Lettland. Både om det i Lettland och Litauen gick det ut Pressmeddelanden om.)

"Om man går tillbaka och tittar på också de diskussioner som vi hade med inspektionerna, det var ju ingenting som man delade med offentligheten. Men det var ju tecken på att vi hade agerat på allting. Och jag tror det var ju ingenting som finns där ute, jag tror mer det var det, eller i alla fall så uppfattade jag det".

"Och om man tänker på det, vi hade ju så..., det var ju många exempel på insatser som vi hade gjort för att liksom hela tiden rätta till saker. Och det var, jag tror vi pratade om det förra gången, Clear var ett jättebra exempel på det. Och där var ju...Clear delades ju med Inspektionen i Estland och med Finanspolisen i Estland, allt det där var ju...man var ju jättetransparent och de hade ju inga åsikter på det. Dom tyckte det var jättebra att vi tog tag i det".

"Det var det ingen på Danske Bank som gjord, kan jag lova dig. Så det där var mer..."

Birgitte tillägger och säger att hon vet att hon upprepar sig.

Mejl 2018-10-04, 19:03:51
(Beslag journal nr 2019/998-60)
(Se bilaga 8)

Birgitte och advokat Christina Bergenstein förevisas mejlet

Birgitte informeras om att det är ett mejl från från Håkan Bengtsson till Andréas Hobbelin 2018-10-04, klockan 19:03:51.

Förhörsledaren läser upp mejlet,
Intressant kväll" och en emoji
"CH ringde och undrade varför jag oroar BB med info/sms. Känns jobbigt men jag står upp för vad vi gör. Skickade därefter följande till BB".

Birgitte säger, till mig.

Förhörsledaren säger, ja och att förhörsledarna förmodar att "BB" är du, Birgitte Bonnesen, och "CH" förmodar vi är Cecilia Hernqvist.

Birgitte säger, ja Cecilia.

Birgitte informeras om att det på baksidan av det utskrivna mejlet finns en skärmdump av sms som bifogats mejlet.

Förhörsledaren läser upp det som står överst,

"20:57, Birgitte, ett antal strategiska felsteg just nu. Jag är mycket orolig. Måste hanteras. Du vet vad vi pratade om för ett år sedan. Tråkigt".

Förhörsledaren fortsätter och läser upp det som står i "bubblan" under,

"Today 20:47, Sorry om jag oroade dig, var inte min mening. CH ringde mig. Ville bara ge den info du bad mig om för ett år sedan regarding Estland och vårt projekt med ryska kunder etc. Tacksam om du håller för dig själv. Ursäkta mig… Trevlig kväll, Håkan".

(Fhls ant. Ang sms:et och tidsmarkeringen "Today 20:47", visar när det understa mejlet skickades. Messet ovanför har ingen tidsmarkering men är skickat tidigare/före. 20:57 som står högst uppe är inte kopplat till något av sms:en utan är iphonens tid när skärmdumpen tas.)

Birgitte frågar vem det är som skriver meddelandena som lästs upp.

Förhörsledaren informerar Birgitte om att det är Håkan Bengtsson som skrivit sms-meddelandena till Birgitte.

Birgitte frågar en gång till om det är Håkan som skrivit dem till henne.

Förhörledaren informerar Birgitte om att det är Håkan Bengtsson som har skrivit båda meddelanden som har lästs upp.

Advokat Christina Bergenstein frågar om hela "bubblan" finns tillgänglig att läsa.

Förhörsledaren svarar nej och att det som finns är det som förevisas på utskriften och att det var så som det var bifogat till mejlet.

Birgitte säger att hon ser vad som står.

Förhörledaren informerar Birgitte och advokat Christina Bergenstein att det som förevisas är det som Håkan Bengtsson bifogat i mejlet till Andréas Hobbelin.

Birgitte tillfrågas om hon kommer ihåg sms:et från Håkan.

Birgitte svarar att hon inte kommer ihåg det. Men hon minns att hon ibland själv tog direktkontakt med folk, även om de rapporterade till någon annan. Hon kommer inte ihåg exakt om hon pratade med honom eller inte.

Håkan hade jobbat i Ukraina, i Ryssland och hade jobbat med Baltikum. Håkan var " *lite sådär svajig, man visste inte alltid".* Ibland kunde hon fråga och Håkan var också med i Clear. Då hade han sagt något till henne om att hon inte hade all information, vilket i och för sig inte var konstigt. Hon var koncernchef och hon skulle inte ha all information, men hon skulle säkerställa att den information som skulle fram skulle hanteras.

Därför ringde Birgitte till Cecilia och sa att, *"Är det något som måste upp eller som inte är täckt".*

Birgitte säger att, *"Att det här var ju ingenting, alltså det här är ju mer en del av vanlig verksamhet. Det är ju ingenting som gör, men här ser vi grejer som är liknande Danske, det är ju ingenting med det att göra. Det här är mer hur man arbetar med penningtvättsrisker i vardagen".*

Birgitte säger att Håkan kan bli väldigt emotionell. Samtidigt har hon alltid tyckt, att oavsett om folk blir väldigt "svajiga", så måste ändå lyssna och ta reda på om det är någonting.

Birgitte tillfrågas om vad hon menar när hon säger "svajig" och ombeds beskriva det.

Advokat Per E Samuelsson bryter in via högtalartelefon och säger, "*Säg som det är".*

Birgitte är övertygad om att Håkan har ett alkoholproblem. När det var som värst, då höll han på att skicka sms och så vidare. Han jobbade för banken i Ukraina och där hade de flera incidenter där han trodde att han var förföljd av "ukrainska gerillan" och han låste in sig på hotellrummet.

Det var ju samtidigt så att det inte fanns så många och han var en av de i banken som hade varit med i alla delar. Därför tycker Birgitte att han ändå var en värdefull människa och ha med. Ibland fick man bara, " *skära ifrån den där, ibland så bara skyade han helt ut och såg massa saker".*

Birgitte säger att det ändå är så att, om han hade något så skulle man ju titta på det, *"Det var ju precis så vi arbetade, varje gång man hittade något som kunde vara en risk eller ett problem så utredde man det".* Det här är ett exempel på hur de var annorlunda än Danske Bank.

Förhörsledaren säger att mejlet är daterat den 4 oktober och att sms:en skickas på kvällen samma dag som Gabriel Rodau Francke var intervjuad i Dagens Industri. Birgitte tillfrågas om hon gör någon koppling till att sms:en hör samman med den intervjuen.

Birgitte svarar att hon inte vet det.

Förhörsledaren informerar Birgitte att förhörsledarna inte har artikeln med vid förhörstillfället. Förhörsledaren informerar om att det varit en intervju med Gabriel i Dagens Industri där reportern frågar om Swedbanks egen interna utredning, Danske-utredning. Senare samma dag skickas sms:en till Birgitte.

Birgitte svarar, "*Jaha*".

Birgitte tillfrågas om hon gör någon reflektion om sms:en har med det att göra.

Birgitte svarar att hon inte vet och säger att han (Håkan Bengtsson) inte alls var så lätt att läsa eller att lita på. Om hon minns rätt avvek Gabriel Francke Rodau aldrig från den kommunikationsstrategi som låg. Han gick inte ut och sa något dumt, eller något annat. Han sa som det var.

Birgitte säger att hon inte kan tänka sig att det är så. Hon kommer inte ihåg artikeln men kan inte tänka sig att Gabriel Francke Rodau har sagt något annat, än det som fanns i bankens kommunikationsstrategi.

Mejl 2018-10-24
(Se bilaga 9)

Birgitte och advokat Christina Bergenstein förevisas ett mejl som Helo Meigas har vidarebefordrat den 24 oktober till Cecilia Hernqvist.

Birgitte säger att hon kommer ihåg det där.

Birgitte informeras om att det är ett mejl från Gregori Karamouzis som han bland annat har skickat till Birgitte, Helo Meigas, Anders Karlsson med flera. Mejlet har subject: Fråga från marknaden. Cecilia Hernqvist har i sin tur skickat det vidare till Andreas Hobbelin den 24 oktober klockan 18:36:48.

Förhörsledaren läser upp det Cecilia Hernqvist har skrivit till Gregori Karamouzis,

"Jag skulle uppskatta om du skickar detta via mig så jag kan rätta eventuella missuppfattningar".

"Se nedan till exempel och jag vill bekräfta en annan sak, men återkommer om jag vill ändra något mer Cecilia".

Förhörsledaren säger att i mejlet från Gregori Karamouzis har han skrivit och som förhörsledarna har förstått det är det senare korrigerat med blå text av Cecilia Hernqvist.

Förhörsledaren läser upp mejlet som Gregori har skrivit,

"Så att vi alla säger samma sak på frågan om hur vi har kunnat gå igenom Danskes kunder mot vår kunddatabas och vad vi exakt gjort. Vi har gjort en portföljanalys på transaktioner mellan Danske och Swedbank mellan åren 2007 och 2015".

Förhörsledaren berättar att "portfölj" i portföljanalys är överstruket.

Förhörsledaren fortsätter läsa från mejlet,
"Vi har använt oss av olika källor för att scanna av vår kundbas".

Förhörsledaren berättar att "källor" är överstryket och att det är skrivet "riskindikationer" istället.

Förhörsledaren fortsätter läsa från mejlet,

"En källa har varit Magnitskyprofilerade bolag akten (listan) där individer och företag omnämns, en annan har varit mediaartiklar genom åren där individer och företag pekats ut som misstänkta av oegentligheter och en tredje har varit utbyte av information mellan oss och andra marknadsaktörer (såsom våra korrespondentbanker) **och så är det skrivet med blå text ,*"tycker inte att vi ska skriva detta".***

Förhörsledaren säger att ovan stycke är överstryket, från där stycket börjar med "En källa…" och med blå text har Cecilia Hernqvist skrivit, och förhörsledaren läser upp,

"Jag tycker inte vi ska tala om vilka risk indikatorer vi har använt, varför ska vi göra detta. Det kommer bara bli följdfrågor och så har vi målat in oss i ett hörn".

Förhörsledaren läser upp nästa stycke där Gregori Karamouzis har skrivit,

"En portföljananlys innebär att vi skurit datan på olika ledder utifrån för oss intressanta parametrar, exempelvis geografi, riskklassificering, valutor, kundnamn och så vidare och sen scannat av enskilda transaktioner.
Vi har alltså inte gått igenom alla enskilda transaktioner mellan oss och Danske, men tittat på enskilda transaktioner utifrån vissa parametrar".

Förhörsledaren säger att det är tillagt med blå text och läser från mejlet,

"Nej vi har inte tittat på risk klass det är inte relevant".

Förhörsledaren läser sedan upp sista stycket som Gregori Karamouzis har skrivit,

"Vi har efter genomlysningen kunnat konstatera att inga kunder, som figurerat i de angivna källorna, varit kunder hos Swedbank. Vi har också kunna bekräfta att vi alltid följt vår policy och agerat i de fallen då vi identifierat misstänkta transaktioner".

Förhörsledaren läser upp den text som efteråt skrivits i blått i samma stycke,

"Vi har ju upprepade gånger sagt att vi inte ska tala i past tense, vi kan ha haft några av dessa som kunder du kan inte ändra budskapen! Vi har inte heller sagt att ingen av de som figurerat inte varit kunder, vi har sagt att de kunder som figurerat i media som kunder i Danske inte är kunder hos oss. Stor skillnad. Och hela genomgången fokuserade på motparterna till våra kunder".

Förhörsledaren säger att längst ned är mejlet underskrivet,
Regards, Gregori Karamouzis

Birgitte tillfrågas om sista stycket som är skrivet i blått, det som senast lästes upp, om Birgitte kan berätta hur hon och Cecilia såg på det. Förhörsledaren säger att det i stycket står, " *Vi har ju upprepade gånger sagt att vi inte ska tala i past tense".*

Birgitte svarar att hon inte exakt minns detaljerna och att det här inte är något ovanligt när man arbetar igenom budskap till kvartal. Birgitte säger igen att det inte alls är något ovanligt.

Birgitte tillfrågas om hon menar sättet att rätta en text.

Birgitte svarar, "*Ja exakt det är inte alls ovanligt och man kan också säga så här att, precis som Per säger, säg som det är, hon är ju pissed över att hon inte var med från början*". Birgitte säger att man ser det väldigt tydligt.

Birgitte säger att Cecilia tyckte att Cecilia skulle ha tillfrågats först eftersom det är Cecilias enhet som har hållit i det där. Birgitte säger att man lite ser det här att, "*Han liksom tycker ja men jag kan det här och så kommer hon in*".

Det Birgitte kommer ihåg att det var någonting som hon inte minns exakt. Det var någonting kring metod i det här med de danske kunderna som var i medierna. Det var ett antal kunder som banken var ute och pratade väldigt mycket om.

Birgitte säger att hon inte minns exakt vad det var och säger att det hade något med det här att göra.

Birgitte tillfrågas om att hon säger, "med det här att göra", och vad det är.
Birgitte svarar, "*Det här som hon skriver om, Jag har ju sagt upprepade gånger att vi inte ska tala i past tense, vi kan ha haft några av dessa kunder, du kan inte ändra budskapen*". *(Fhls ant. Birgitte hänvisar till det som står skrivet i mejlet)*

Birgitte säger att hon säkert har flera mejl som rör det här. Birgitte kommer i alla fall ihåg att det var en diskussion om det här, att det var någon typ av metoddiskussion. Birgitte kommer inte ihåg vad det var.

Birgitte tillfrågar förhörsledaren om det var det som förhörsledaren frågade henne om.

Förhörledaren ber Birgitte att utveckla det som Cecilia Hernqvist har skrivit och läser från mejlet, "*Vi har ju upprepade gånger sagt att vi inte ska tala i past tense, vi kan ha haft några av dessa som kunder du kan inte ändra budskapen*".

Birgitte tillfrågas om hon kan utveckla vad det var för budskap Gregori Karamouzis ändrade.

Birgitte svarar att som hon uppfattar det, var det de där åtta till nio kunderna som var ute och där han har skrivit inga kunder varit kunder hos Swedbank. Birgitte säger att det är det hon (Cecilia) vände sig emot, att hon säger, *"Vi visste ju att dom var inte kunder i Swedbank"*.

Birgitte säger att det var någonting här, men att hon faktiskt inte minns det. Men hon vet att det slutade med att de säger, att de har gått igenom det här och att de inte var kunder i banken, det var de inte heller.

Birgitte säger att resten av det hon har, det är ju jätterelevant *(Fhls ant. Birgitte hänvisar till det som Cecilia Hernqvist har skrivit)*. Birgitte säger att det är rätt vanligt, "*Så går vi tillbaka till Gregori, gör något nytt så skickar han tillbaka till henne och så håller de på*".

Mejl 2018-12-11
(Se bilaga 10)

Birgitte informeras om att nästa dokument som hon och advokat Christina Bergenstein förevisas är ett mejl daterat den 11 december 2018.

Birgitte förevisas mejlet och informeras om att det p.g.a formatet delats på hälften för att få plats på en A4-sida.

Birgitte informeras om att det är Cecilia Hernqvist som vidarebefordrar ett mejl till Birgitte, som är från advokat Erling Grimstad, som han har skickat den 10 december 2018 klockan 16.45 till Cecilia Hernqvist och Håkan Bengtsson med subject: Status report.

Förhörsledaren läser upp det som är skrivet i mejlet från Erling Grimstad,

"Cecilia/Håkan, I recommend you to read the power point format, not the pdf. I look forward to meet with you both and explain over findings and to discuss follow up actions. Best regards Erling Grimstad".

Förhörsledaren informerar Birgitte om att det i det vidarebefordrade mejlet som Cecilia Hernqvist skickade till Birgitte ligger med, AML report EG2018.pdf och en powerpoint, AML report EG2018.pptx (power point)

Birgitte tillfrågas om hon känner igen mejlet, att hon har fått det.

Birgitte svarar, nej. Hon känner igen det där att Cecilia berättade för henne att rapporten hade kommit.

Förhörsledaren läser upp från mejlet som Cecilia Hernqvist har skickat till Birgitte,

"Birgitte, enligt vår diskussion tidigare idag. Tryck inte ut och du får mess om lösen hälsar Cecilia".

Birgitte säger att det hon minns är att hon och Cecilia pratade om det. Cecilia berättade att den hade kommit och hon sa att, " *Han har inte svarat på det han blev ombedd att svara på, han har upprepat mycket av det som han hade gjort i en tidigare rapport och att hon skulle ta det här separat med honom och att det här var ju en draft".*

Förhörsledaren säger att det går att utläsa att hon skriver, " *Enligt vår diskussion tidigare idag".*

Birgitte säger, ja.

Birgitte tillfrågas om hur det kommer sig att Cecilia Hernqvist skickar det vidare till Birgitte, om Birgitte redan har fått den informationen som hon säger, vid diskussionen.

Birgitte svarar att hon bara kan tänka sig och att hon inte minns exakt. Men hon minns det här med att " *om du ändå vill titta på den, typ här är den",* men det ville inte Birgitte. Hon var koncernchef i banken.

Birgitte säger, *"Jag ville inte lägga två minuter på något som inte var relevant på min nivå, så jag fick hela tiden avväga. Sen så var det också så att Grimstads rapport, Grimstad togs in som en underleverantör till något, och mycket av det som han hade kommit med i sin första rapport, som hon inte heller har läst. Det var ju liksom omhändertaget, det var det som var viktigt för mig. Det som kommer upp, finns det planer för det, är det omhändertaget och så vidare och så vidare".*

Om hon minns korrekt hade han fått i uppdrag här att titta på medarbetare, *"Det var ju därför att det var så otroligt många i, ja jag behöver inte säga det en gång till förlåt".*

Birgitte säger att, " *Han hade inte gjort det".* Cecilia Hernqvist skulle gå tillbaka till Erling Grimstad och diskutera det här med honom. Birgitte säger att, " *Därför lägger inte jag tid på sådant, det gjorde jag inte".*

Birgitte tillfrågas om hon menar att hon aldrig läste den.

Birgitte svarar, nej. Hon lade inte tid på det där och säger, *"Det kanske ni också kan se om jag öppnat den eller inte, det tror jag är tveksamt om jag har gjort". (Förtydligande vid genomläsningen 2020-12-01, Birgitte säger att hon med "nej" menar att hon inte har läst den")*

Förhörsledaren säger att det står i den text som Cecilia skriver och läser upp från mejlet, *Tryck inte ut och du får mess om lösen hälsar Cecilia.* Birgitte tillfrågas om varför Cecilia skrev *Tryck inte ut.*

Birgitte svarar att hon inte vet det. Birgitte säger, " *Jag kan säga överordnat så här, att Cecilia var extremt tveksam till det här. Alltså hon var extremt tveksam till Erling, Erlings rapport, eftersom att han liksom upprepade saker han var väldigt liksom dramatisk. Han hade inte svarat på de frågorna som vi hade bett honom om, som Compliance hade bett honom om".*

Förhörsledaren förtydligar och informerar Birgitte om att det som är bifogat i mejlet är Erling Grimstads rapport som heter, *High Risk Non Resident Customers of Swedbank Estonia – Draft Preliminary Status report on AML to Swedbank AB*, daterad 10 december 2018. Det är den som ligger med i mejlet, både som en pdf och en powerpoint.

Birgitte tillfrågas om hon inte har tittat på rapporten.

Birgitte svarar, Nej.

Birgitte tillfrågas om Cecilia Hernqvist förväntade sig att Birgitte skulle läsa rapporten . Birgitte svarar, *"Nej, det gjorde hon inte".*

Förhörledaren frågar, på vilket sätt…

Birgitte svarar, *"Men därför att, det här var ju hennes jobb. Alltså det är inte så det funkar".*

Birgitte säger att hon var koncernchef och att Cecilia Hernqvist var ansvarig för "det här" och att det var andra som var ansvariga för annat. När Cecilia kom till henne och berättade om det här, var det mer att Cecilia berättade att, " *Det är det här jag håller på med nu, jag tycker att det inte är okej, att han inte har svarat på det vi bad honom om",* och då visste Birgitte det.

Cecilia Hernqvist berättade för Birgitte att hon (Cecilia) skulle gå tillbaka till Erling Grimstad och gå igenom "Draft-rapporten". Birgitte berättar att Cecilia Hernqvist sedan reste till Norge och pratade med honom. Det var inte innan jul det året utan nästa år.

Birgitte säger att det här inte var något ovanligt, det var ett samtal som man har med sin chef.

Birgitte tillfrågas om hon berättade för Cecilia Hernqvist att hon inte läste rapporten, om det framgick klart till Cecilia Hernqvist att Birgitte inte hade tagit del av rapporten.

Birgitte svarar att hon tror det. Birgitte säger att det var för att sista dagen innan hon fick lämna banken, frågade Birgitte Cecilia Hernqvist om hur många utredningar det var som de egentligen hade gjort. Cecilia Hernqvist svarade Birgitte att det var nio stycken, och så sa Cecilia, " *Så var det den här Grimstad".*

Birgitte pekar på förhörsledare Sandén och säger, " *Du var ju där"*, och gjorde den där husrannsakan. Birgitte tillfrågar förhörsledare Sandén om hon kommer ihåg diskussionen som var kring Grimstadrapporten.

Birgitte fortsätter och säger att hon (Birgitte) tyckte att det var klart att de (banken) skulle vara helt transparanta, " *Vi har ingenting att dölja".*

Birgitte berättar att hon då på kvällen sa, att det kanske är lika bra att hon ändå läser den här *"förbannade rapporten".* Så därför vet Birgitte att någon "tryckte ut rapporten". Birgitte säger att innan hon (Birgitte) hann få den hade hon (Birgitte) redan fått gå.

Birgitte säger, " *att så var det".*

Birgitte tillfrågas om det då var så att hon inte läste den.

Birgitte svarar, " *Nej, nej, jag gjorde inte det".*

Birgitte säger att det som kan göra henne rätt "förbryllad" är att, " *Vi sitter med allt det här, Grimstad och Clear",* och det visar så tydligt att, *"Vi var verkligen på frågorna, det var inte liknande Danske Bank, det var inte det".*

Birgitte säger att det här är ett exempel på hur olika Swedbank och Danske Bank var i deras sätt att arbeta med penningtvätt.

Birgitte tillfrågas om den diskussion Cecilia Hernqvist hade med Birgitte angående Grimstadsrapporten, om rapporten föranledde några åtgärder från banken. Fanns det något i rapporten som gjorde att banken var tvungen att agera.

Birgitte frågar och säger, *"I den här rapporten", (Fhls ant. Birgitte hänvisar till Erling Grimstads rapport, daterad 10 december 2018.)*

Förhörsledaren frågar Birgitte om Grimstadsrapporten föranledde något merarbete för banken.

Birgitte svarar att hon inte vet det.

Förhörsledaren frågar om det inte är någonting hon minns från deras diskussion.

Birgitte svarar att hon inte minns någonting från "det där". Det enda hon minns är det som hon har berättat, att Cecilia var "jäkligt irriterad" på att han inte hade gjort det som han hade blivit ombedd att göra, och att han bara upprepade en massa saker som var från en tidigare rapport som i stor del var omhändertaget. Det är så Birgitte minns det.

Förhörsledaren informerar Birgitte om att rapporten finns med vid förhöret och att det finns vissa personalbitar i rapporten. Birgitte tillfrågas om hon vill bläddra igenom den

för att se om det är någonting hon kommer ihåg från Cecilia Hernqvist och hennes diskussion. *(Se bilaga 11)*

Birgitte säger att, *"Det kan jag säga, det jag nästan säker på att det inte är. För jag kommer inte ihåg att de... Men jag kan titta i alla fall".*

Förhörsledaren förklarar för Birgitte och säger att förhörsledaren tycker att Birgitte ska beredas möjlighet att i och med att de haft en diskussion om rapporten, att hon ska få möjlighet att få titta i den för att se om det är någonting som hon vill kommentera.

Advokat Per E Samuelson frågar förhörsledaren hur många sidor rapporten är på.

Förhörsledaren svarar advokat Per E Samuelson och säger att förhörsledaren tror det är 36 sidor.

Advokat Per E Samuelson säger att, *"Det kan vi inte göra vid sittande bord".*
Advokat Christina Bergenstein säger, *"Nej det blir väldigt..."*

Birgitte säger, *"Ja det är ju lite svårt det här".*

Advokat Per E Samuelson säger, *"Det är helt omöjligt om man aldrig har läst den"*

Förhörsledaren säger att det är en överskådlig power point.

Birgitte säger, " *Men ändå det är väldigt mycket det här".*

Förhörsledaren säger att Birgitte vid sitt tidigare förhör blev förevisad två sidor ur rapporten och att det var sidan 4 och sidan 34.

Birgitte säger, *"Förlåt men vet du ärligt talat, om man bara så här..."* (Fhls ant. Birgitte pekar på en sida i rapporten) och Birgitte fortsätter, *"Protokoll från the management 2006 är KRU. Alltså KRU var ju off-boardat. Alltså när hela den här Danske kom, var det ju redan klart. Det var ju redan omhändertaget. Så liksom...alltså..."*

Förhörsledaren säger att, det är det som står på sidan 11 ***(Fhls ant. utifrån att Birgitte pekar på den sidan i rapporten).***

Birgitte säger *"Ja, utan att jag...Jag vet Per har ju rätt, alltså jag kunde...Bara när jag ser det här, var det ju redan omhändertaget. Jag kommer ihåg också eller, att det här med den här irritationen om att det handlade mer om och..."*

Förhörsledaren säger till advokat Per E Samuelse att förhörsledaren håller med honom om att man inte kan sätta sig in i det här men att förhörsledaren ändå vill ge Birgitte möjligheten och titta på den.

Advokat Per E Samuelson säger att, *"Jo jo men att det är ingen möjlighet, det är en illusion. Om hon ska ha möjlighet att ta del av den får vi ju ta den med oss och läsa på den och sen komma tillbaka. Du har visat den men det är ingen möjlighet för henne att ta del av innehållet, det är ju omöjligt".*

Förhörsledaren säger att Birgitte får göra bedömningen om hon inte har läst den så får hon bestämma själv om hon vill ta del av den.

Advokat Christina Bergenstein frågar om förhörsledaren menar att Birgitte får ta med sig

rapporten.

Förhörsledaren säger nej och att förhörsledaren inte kan ge ifrån sig något material här nu idag. Då får man beredas möjlighet att titta i den vid ett annat tillfälle.

Förhörsledaren säger att frågan ställs till Birgitte om hon inte har något minne av att de pratade om något annat än kunderna som han inte hade tittat på.

Birgitte säger nej, det var personalen.

Förhörsledaren säger ja förlåt, personalen. Birgitte tillfrågas om det var det de pratade om.

Birgitte säger ja

Birgitte tillfrågas om det var något annat som hon minns.

Birgitte säger nej. *"Det jag minns det är det där med, han hade inte gjort och sen så hade han upprepat en massa saker som var i tidigare rapport, som jag inte heller har läst. Mitt intryck, min minnesbild, det är att det han tog upp det var en massa saker som redan var hanterat".*

"Det tycker jag är lite granna betecknande för det här, hur vi är så annorlunda än Danske och säkert många andra flanker också, därför att penningtvätt det är en jättestor risk för alla banker i hela världen. Och vi hade ju också haft kunder som hade kommit in, vi hade haft olika grejer, men allting tog vi ju tag i direkt, så snart vi började gräva, såg vi, då tog man det, och så vidare och så vidare".

"Det var ju det som var grejen. Det är den plattform som man måste förstå. Hela den här penningtvätts problematiken utifrån, att liksom allting finns, alltid finns det områden som kan förbättras. Det gör det i alla banker, i alla företag, det gör det säkert också hos er. Men det som är stora skillnaden det är när man skiter i det eller man tar i det. Och vi tog i det. Och det här det är ett exempel på hur vi tog i det, att vi tog in en som han som egentligen inte kunde någonting om det här, så... Men jag har svårt och, jag har faktiskt väldigt svårt att...men jag måste säga när jag ser det här med KRU, det tycker, det är ju bara larv, men ja..."

Förhörsledaren säger att Birgitte har klargjort att hon inte har läst rapporten, det är ju tydligt.

Birgitte säger, ja

Förhörsledaren säger att du skrev ut den sista kvällen men läste den inte.

Birgitte säger, *"Det var någon som skrev ut den och den låg på mitt skrivbord och det var efter den här stora diskussionen hade varit om ...var draft".*

"Jag tänker att jag kanske måste läsa den"

Advokat Christina Bergenstein frågar om det blir någon paus.

Förhörsledaren informerar om att det är sista dokumentet som ska förevisas och att det sedan är lite formalia som det ska frågas om, innan förhöret ska avslutas.

Förhörsledaren frågar om de har behov av en paus.

Birgitte svarar nej.

Advokat Christina Bergenstein säger nej.

Pressmeddelande 2019-09-17
(Se bilaga 12)

Förhörsledaren informerar om att det är ett senare Pressmeddelande från 17 september 2019.

Birgitte och advokat Christina Bergenstein förevisas Pressmeddelandet.

Förhörsledaren säger att Birgitte då redan hade slutat i banken.

Förhörsledaren säger att förhörsledaren ska läsa upp det som står i Pressmeddelandet. Birgitte tillfrågas om hon vill läsa det själv först.

Birgitte säger att förhörsledaren kan läsa upp.

Förhörsledaren läser upp hela texten i Pressmeddelandet.

Pressmedelandet biläggs förhöret.

När förhörsledaren har läst upp Pressmeddelandet hänvisar förhörsledaren till det andra stycket i texten och säger att Birgitte även kan läsa det själv. *(Fhls ant. Andra stycket räknat från stycket som börjar med, "Swedbank har under senare år kontinuerligt förbättrat...")*

Förhörsledaren läser upp från det stycket, *"Det har dock funnits brister i bankens arbete mot penningtvätt".*

Birgitte tillfrågas om hon kan kommentera det, som man skriver i Pressmeddelandet.

Förhörsledaren läser upp, *"Det har dock funnits brister i bankens arbete mot penningtvätt och vissa brister kvarstår alltjämt"* och säger att stycket sedan fortsätter.

Birgitte säger, *"Men det är ju korrekt och det var ju det som alltså kom tillbaka om man tittar på boten i Lettland. Det var ju därför att det fanns brister och också den här varningen i Litauen det var ju exakt samma sak. Det fanns ju brister. Men det som de inte skriver det är, de skriver inte att för varje brist som man liksom upptäckte så satt man upp en handlingsplan, för att mitigera bristen, och möten".*

"Det skriver de inte, men så var det. Jo det har funnits brister, det har det. Det har funnits områden som krävde förbättring och det har både myndigheterna och våra egna kontrollsystem hittat, men det är liksom... det som de inte skriver som jag tycker de skulle ha skrivit som hade varit rimligt det var, om det var så att man hade hittat brister men man inte hade upprättat, vad ska man säga handlingsplaner, då kan man tycka det är allvarligt men så var det ju inte".

"Det är också så om man tittar på hur arbetet i de olika kontrollfunktioner pågår, på Internrevision men också Compliance, deras arbete går ju ut på att hitta områden som bör

förbättras. Det är också det myndigheterna gör, de letar ju bara efter områden där man har någon form av liksom brister eller någon svaghet eller något missförstånd eller någon gjort något fel eller inte gjort något. Det är ju lite så det försiggår. Men det som är det är, och jag menar, om vi bara går tillbaka till den presentation. Nu kommer jag inte ihåg...eller om det var en av de, den där presentation det var visst Danske-presentationen. Men kanske i AML, jag kommer inte ihåg. I varje fall så var det en presentation för styrelsen. Jag vet inte om det var den här presentationen som...."

Birgitte tillfrågas om hon tänker på The Board of Directors som hon har framför sig.

Birgitte säger ja och, *"Där visade man ju exakt vad det var för brister som fanns i koncernen, alltså vad man låg efter i Sverige för att liksom kunna leva upp till det nya regelverk som skulle införas och så vidare och så vidare".*

"Så pågår ju ett arbete, det är så det funkar. Så att alla hela tiden letar efter...men det som inte står här (Fhls ant. Birgitte syftar till Pressmeddelandet*) det är det där med...Här ser det ju ut som om att det man liksom...det var en massa brister och så har man suttit där och tänkt, aha. Men så är det inte, det funkar inte så. Alltså det gör inte det, det är också så att KPMG där de gjorde sin stora utredning av Baltikum där var det primära, det var ju att de skulle säkerställa att vi faktiskt levde upp till de lagar som var i alla tre länder och det gjorde vi även om det fanns ju ett gap till internationell standard. Det gapet var inom vissa delar rätt stor och på bakgrund av det tillsatte vi ju ett jättestort AML projekt i Baltikum som bara hade till syfte och ...".*

Birgitte tillfrågas när det AML projektet blev klart.

Birgitte säger, "Jag tror inte det är klart. Det är liksom, där har man lagt in...varje gång man hittade någonting så lägger man ju in det i det, så det är pågående. Så det vet jag faktiskt inte det, det vet jag inte. Men det jag vet det är att, eller det som är viktigt att få perspektiv på det här, alltså mer att vi hade liknande problem som Danske, det är att förstå att liksom alla banker och alla företag har utmaningar och man har också områden som behöver förbättras. Men det finns en stor skillnad om man aktivt letar efter det här och om man gör någonting åt det när man hittar det, det är faktiskt det".

Förhörsledaren säger att det var bra att Birgitte ficks se Pressmeddelandet och kommentera det som stod.

Birgitte säger att hon också tycker det.

Birgitte säger att hon måste säga att hon tycker det är jättemärkligt. Vid den här tidpunkten var det många andra intressen som styrde.

Förhörsledaren informerar Birgitte om att det var sista dokumentet.

Birgitte tillfrågas om hon har något ytterligare som hon vill tillägga utifrån de frågor som förhörsledarna har haft idag. Birgitte har tidigare varit på förhör och berättat flera saker och om det något mer hon vill tillägga.

Birgitte säger att hon inte har något mer att tillägga. *"Jag tycker att det alltså... Jag vet att jag upprepar mig men jag måste bara få säga det. Jag tycker faktiskt att det här är helt orimligt att jag på något sätt skulle ha antytt, vi hade liknande problem, alltså problem att hantera penningtvätt. Det var så stor skillnad på hur Swedbank hanterade penningtvätt och hur Danske Bank hanterade penningtvätt".*

Birgitte informeras om att förhörsledarna ska ta lite formalia i form av inkomstuppgift och så. Att det ligger till grund eventuellt för den sanktionsavgiften och att åklagaren vill att förhörsledarna tar in den informationen så det är gjort.

Birgitte tillfrågas om inkomst.

Birgitte säger att hon inte har någon inkomst idag, 0 kronor.

Birgitte tillfrågas om skulder.

Birgitte säger att hon tror att hon har ungefär 3,5 miljoner i lån.

Birgitte tillfrågas om förmögenhet.

Birgitte säger att det är liksom hennes hus och undrar om det är det som förhörsledaren vill veta. Birgitte undrar om hon kan återkomma om det.

Förhörsledaren säger att det kan hon göra

Birgitte informeras om att frågan även gäller tillgångar i Sverige och tillgångar utomlands.

Birgitte säger att hon har ett hus i Danmark, ett sommarställe.

Birgitte tillfrågas hur det ser ut i Sverige

Birgitte säger att hon har ett hus.

Förhörsledaren säger att det kanske inte är så lätt att svara på det med en gång, men att vi ska träffas och läsa igenom förhöret sedan och då kan Birgitte i lugn och ro gå igenom det, att uppgifterna kan kompletteras.

Förhörsledaren informerar advokat Per E Samuelson att han får ställa sina frågor.

Advokat Per E Samuelson svarar att han bara har en fråga.

Advokat Per E Samuelson säger, *"Jag skulle vilja be dig Birgitte att en gång till kortfattat sammanfatta varför ni inte hade liknande problem som Danske Bank. Det är ju en sak att man har bekymmer men det åklagaren påstår det är att ni liknande problem som Danske Bank. Försök med egna ord berätta för bandspelaren varför det är fel".*

Birgitte säger, *"Alltså för det första, då är det så att Danske i Estland och Swedbank i Estland är två helt olika saker. Danske i Estland drev en verksamhet som var väldigt, väldigt hög risk och Swedbank drev en verksamhet som var väldigt låg risk. Det var det ena".*

"Det andra det var att, det ser man tydligt och jag berättade tidigare igenom hur man ser andelen av den här väldigt hög risk verksamhet i Estland hur stor andel, alltså över 90 procent av totala intäkter under tre år, jag tror det var under -12, -13 och -14 eller -13, -14 och -15. Det är jättemycket. Det här med att man använde intermediära, alltså man tog in mäklare som bara jobbade med, mot kommission, att ta in Non-Resident kunder. Man använde sig av många av de här produkter som hade till syfte att, som de här ryska bonds,

det var det som jag tyckte var mest flagrant egentligen, som man använde som ett medel för att flytta pengar".

" Man hade en onaturlig stor andel av alla crossboarder betalningar i Estland. Man hade också en väldig, väldig stor andel av totala, vad ska man säga, Non-Resident deposits, från sån liten verksamhet. Man hade... jag tycker man ser det på Danskes, alltså deras roll i Danske koncernen, att det var en väldigt liten del av den totala koncernen men det var också så att det var väldigt långt emellan den som var chef i Estland och, vad ska man säga, den högsta ledningen. Det var väldigt långt"

"Man hade en känsla av att de kanske inte brydde sig så mycket. Innan jag kommer över till det mer... sedan kan man också säga, att sättet som de arbetade med penningtvätt, det är att dom var ju inte aktiva i alla de frågor som jag berättade om tidigare, när man träffade statsministern eller man träffade finansministern. Det var de här olika utskott i Baltikum som handlade om penningtvätt, som handlade om hur man skulle...liksom som inte bara bankerna, men också samhället i stort, polisen, rättsväsendet och så vidare, hur man skulle jobba ihop för att minska den där risken, då var ju inte dom närvarande överhuvudtaget".

"Sen så var det ju också så att först när rapporten kom, alltså den här Bruun & Hejejle rapporten, att man såg ju väldigt tydligt den där, alltså det var så enorma belopp, 200 miljarder EUR mot typ 40, det är en helt annan sak".

"Swedbank hade ju 3 miljoner kunder i Baltikum. Det är där när man tittade på också antalet kunder, jag kommer ihåg en gång det var en som frågade mig, Nämen ni har ju ungefär lika många non-resident kunder. Ja, fast grejen var att det var privat personer, det var liksom "Migrant workers" i Litauen och så vidare och så vidare, det var privat personer. Det var en helt annan grej. Så när man såg hela det här sättet med, som kom fram med det här med personalen som alltså tillsammans med kunder försökte hitta... att ett företag kan anmäla åtta personer till polisen, i en så pass liten enhet. Men framförallt också det att den information som jag fick till mig också genom samtal med Finansinspektionen om hur Danske Bank hade fått mycket påpekanden men inte verkat ha tagit i det".

(Förtydliganden vid genomläsning 2020-12-01, Birgitte säger att med uttrycket "Migrant workers" menar hon gästarbetare.)

Birgitte tillfrågas vilken Finansinspektion hon menar.

Birgitte säger, i Estland.

Birgitte fortsätter berätta, *"Jag träffade ju regelbundet, under många år träffade jag regelbundet Finansinspektionen och Centralbanken för att fråga om de såg någonting i Swedbank eller om hur vi jobbade med inspektionerna. Det var ju därför att jag var ju angelägen om att få in så mycket med information även på min nivå. Jag var inte intresserad av detaljerna, för det behövde inte jag för min nivå, men jag behövde höra från myndighetschef, Ja men vi ser inte det där beteendet eller, nämen vi tycker det flyter på eller ibland så säger dom, Jamen nu kommer den här undersökningen. Så det var den information som jag fick och det är ju helt annorlunda, än det som har framkommit kring Danske Bank".*

"Så det är Swedbanks på, vad ska man säga, Operation i Estland men också Swedbanks arbetssätt med penningtvätt, är helt annorlunda och det är därför jag tycker det här är fel. (Förtydligande vid genomläsning 2020-12-01, Birgitte menar att misstanken är fel och att det är det som hon syftar på)

Jag märker också när vi pratar om de här sakerna här, och jag tänker också på det efter förra förhöret, en stor del som är väldigt viktig att förstå det är, hur arbetet pågår i en stor organisation och det är många olika, vad ska man säga, expertområden som man involverat och alla ska liksom stämma av med varandra inför det budskap som ska ut, både till allmänheten och till...Det är mycket fram och tillbaka och liksom, har vi den informationen med och har vi den informationen med. Så det pågår ett stort arbete hela tiden. Men det som... jag kan prata jättelänge, jag ska inte göra det. Jag bara känner att jag säger samma sak igen".

När Birgitte har avslutat att prata hänvisar förhörsledaren Birgitte till advokat Per E Samuelson.

Birgitte tilltalar Per och säger, *"Per".*

Advokat Per E Samuelson säger, *"Ja men det är bra så, tycker jag, det räcker för dagen. Vi har ju mycket mer att komma med om det här skulle gå vidare men för dagen stannar vi där".*

(Fhls ant. De dokument som förevisas vid förhöret kommer att läggas som bilagor till förhöret, se den bifogade sammanställningen.)

Förhöret avslutas klockan 14:46

Genomläsning 2020-12-01
Vid besök på Ekobrottsmyndigheten 2020-12-01 mellan klockan 09.36-11.03 fick Birgitte Bonnesen läsa genom det utskrivna förhöret. Efter förtydligande som anges i texten godkände Birgitte Bonnesen förhöret.

Vid genomläsningen närvarade ombudet advokat Christina Bergenstein, insp Björn Sandman och insp Ann-Christin Sandén.

Bilagor till förhör med Birgitte Bonnesen 2020-11-19

Det som har förevisats Birgitte Bonnesen vid förhöret finns som bilaga till förhöret alternativt i separat bilaga, framgår i sammanställningen.

Mejlen är från beslag 2019-9000-BG294 och beslag journal nr 2019/998-60

1.) Mejl 2018-09-23, 16:18:48
Från Cecilia Hernqvist till Birgitte Bonnesen.

Attachments:
Memo on how Swedbank work with anti money laundering ("AML"), Combating Terrorist Financing (CF) and Financial Sanctions ("FS"), daterad 27 september 2018

The Board of Directors, daterad 27 september 2018

Se separate protokollbilaga för dokumenten (attachments).

2.) Mejl 2018-09-23, 16:28:29
Från Cecilia Hernqvist till Birgitte Bonnesen

3.) Mejl 2018-09-23, 19:09:30
Från Birgitte Bonnesen till Cecilia Hernqvist

4.) Mejl 2018-09-23, 19:17:40
Från Birgitte Bonnesen och Cecilia Hernqvist

5.) Mejl 2018-09-23, 19:54:03
Från Cecilia Hernqvist till Birgitte Bonnesen

6.) Mejl 2018-09-23, 19:57:23
Från Cecilia Hernqvist till Birgitte Bonnesen

7.) Mejl 2018-09-23, 20:11:29
Från Cecilia Hernqvist till Birgitte Bonnesen

8.) Mejl 2018-10-04, 19:03:51
Från Håkan Bengtsson till Andréas Hobbelin
med SMS som Håkan Bengtsson har skickat till Birgitte Bonnesen

9.) Mejl 2018-10-24, 18:36:48

Från Cecilia Hernqvist till Andréas Hobbelin
Där Cecilia Hernqvist skriver till Gregori Karamouzis och har vidarebefordrat ett mejl från Helo Meigas.

10.) Mejl 2018-12-11
Från Cecilia Hernqvist till Birgitte Bonnesen
Till mejlet finns som bilaga Erling Grimstads rapport (pdf och power point) med titeln,

High Risk Non-Resident customers of Swedbank Estonia, Draft Preliminary Status Report on AML to Swedbank AB, daterad 10 dec 2018

Cecilia Hernqvist har vidarebefordrat ett mejl från Erling Grimstad, daterat 2018-12-10 som är skickat till Cecilia Hernqvist och Håkan Bengtsson och där rapporten finns med som bilaga.

11.) Rapport med titeln,

High Risk Non-Resident customers of Swedbank Estonia, Draft Preliminary Status Report on AML to Swedbank AB, daterad 10 dec 2018

Rapporten är utskriven från mejl, se punkt 10.

Se separat protokollbilaga.

12.) Pressmeddelande 2019-09-17 *(hämtad från Swedbanks hemsida)*
Titel, Swedbank har svarat tillsynsmyndigheterna i Sverige och Estland

From: Cecilia Hernqvist <MYNTET/FIRST ADMINISTRATIVE GROUP/RECIPIENTS/P999CHE>
Sent: 2018-09-23 16:18:48 +0000
To: Birgitte Bonnesen <birgitte.bonnesen@swedbank.se>
Subject:
Attachments: 180927 Memo on AML_CTF.docx; 180727 The Board of Directors.pptx

Hej,

Hej,

Bifogat memo och ppt, ppt är i princip klart, subject till dina kommentarer förstås, de tar mer upp vad vi gjort maa av D eftersom resten dagliga arbetet står i memot

Memot behöver jag kolla några saker på som du kommer se, skrev det från minnet, har datastrul och har inte allt i huvet även om jag har mkt...

Se båda som utkast och har försökt vara så pedagogisk jag kan för att förklara risker och utmaningar

Lösen kommer på mess

Håll i hatten när du läser det och låt oss diskutera

Ha det skönt//Cecilia

From: Cecilia Hernqvist <cecilia.hernqvist@swedbank.com>
Sent: 2018-09-23 16:28:29 +0000
To: Birgitte Bonnesen <birgitte.bonnesen@swedbank.se>
Subject:
Attachments: 180927 Memo on AML_CTF.pdf; 180727 The Board of Directors.pdf

Du får dem som pdf obs inget lösenord på eftersom jag inte har det på datorn, det kommer se konstigt ut ser jag på telefonen med bilder

Vänligen/Kind regards,

Cecilia Hernqvist

Chief Compliance Officer

Swedbank AB

Phone no: + 46 70 6810739

Message Headers:

Received: from SRV63093.fspa.myntet.se (10.8.31.66) by SRV63091.fspa.myntet.se (10.8.31.65) with Microsoft SMTP Server (TLS) id 15.0.1367.3 via Mailbox Transport; Sun, 23 Sep 2018 18:28:30 +0200
Received: from SRV62317.fspa.myntet.se (10.8.31.63) by SRV63093.fspa.myntet.se (10.8.31.66) with Microsoft SMTP Server (TLS) id 15.0.1367.3; Sun, 23 Sep 2018 18:28:29 +0200
Received: from SRV62317.fspa.myntet.se ([fe80::4583:8a8:dba3:8634]) by SRV62317.fspa.myntet.se ([fe80::4583:8a8:dba3:8634%21]) with mapi id 15.00.1367.000; Sun, 23 Sep 2018 18:28:29 +0200
Content-Type: application/ms-tnef; name="winmail.dat"
Content-Transfer-Encoding: binary
From: Cecilia Hernqvist <cecilia.hernqvist@swedbank.com>
To: Birgitte Bonnesen <birgitte.bonnesen@swedbank.se>
Subject:
Thread-Index: AdRTWnJFo1T7h6A8Qo2wVWgKf1ZECw==
Date: Sun, 23 Sep 2018 18:28:29 +0200
Message-ID: <73eddde8a7fa40d280ff2c4e9d7a5cd8@SRV62317.fspa.myntet.se>
Accept-Language: en-US
Content-Language: en-US
X-MS-Has-Attach: yes
X-MS-Exchange-Organization-SCL: -1
X-MS-TNEF-Correlator: <73eddde8a7fa40d280ff2c4e9d7a5cd8@SRV62317.fspa.myntet.se>
MIME-Version: 1.0
X-MS-Exchange-Transport-FromEntityHeader: Hosted
X-MS-Exchange-Organization-MessageDirectionality: Originating
X-MS-Exchange-Organization-AuthSource: SRV62317.fspa.myntet.se
X-MS-Exchange-Organization-AuthAs: Internal
X-MS-Exchange-Organization-AuthMechanism: 04
X-Originating-IP: [10.8.33.5]
X-MS-Exchange-Organization-Network-Message-Id: 97d91674-3a07-444d-3f58-08d6217198b3
Return-Path: cecilia.hernqvist@swedbank.com

From: Birgitte Bonnesen <birgitte.bonnesen@swedbank.se>
Sent: 2018-09-23 19:09:30 +0000
To: Cecilia Hernqvist <cecilia.hernqvist@swedbank.com>
Subject: Re:

Bra!

Bra om det kan bli tydligt för styrelsen om den skal vara jätte orolig eller inte, det kanske kan förtydligats

Mycket vikt läggs på att beskriva riskerna och lite för lite tycket jag på hur vi har jobbat med frågan. T.ex frågan om ee fsa lämnar öppen frågan om vi är nästa, o slutsatserna i LV o LT som vi dragit tidigare bör vi kanske sätta i en kontext om det går.

Vem tror du kan beskriva hur vi jobbat m AML tidigare?
Jag kanske kan be Gill beskriva jobbet, det har jo pågått under minst 10 år. Vi kanske oxå skulle skriva kort om den utbredning som vi gjorde i ee, vad vi hittade och vad det ledde till. Det behöver nästan du skriva eller hur?

Vi skulle kunne ha ett avsnitt om varje land. Är det Charlotte eller är det compliance som skall skriva det?

Hörs

Skickat från min iPad

23 sep. 2018 kl. 18:28 skrev Cecilia Hernqvist <cecilia.hernqvist@swedbank.com>:

> Du får dem som pdf obs inget lösenord på eftersom jag inte har det på datorn, det kommer se konstigt ut ser jag på telefonen med bilder
>
> Vänligen/Kind regards,
>
> Cecilia Hernqvist
> Chief Compliance Officer
> Swedbank AB
> Phone no: + 46 70 6810739
>
> <180927 Memo on AML_CTF.pdf>
>
> <180727 The Board of Directors.pdf>

Message Headers:

Received: from SRV63093.fspa.myntet.se (10.8.31.66) by SRV62317.fspa.myntet.se (10.8.31.63) with Microsoft SMTP Server (TLS) id 15.0.1367.3 via Mailbox Transport; Sun, 23 Sep 2018 21:09:30 +0200
Received: from SRV63091.fspa.myntet.se (10.8.31.65) by SRV63093.fspa.myntet.se (10.8.31.66) with Microsoft SMTP Server (TLS) id 15.0.1367.3; Sun, 23 Sep 2018 21:09:30 +0200
Received: from SRV63091.fspa.myntet.se ([fe80::6573:d29b:1568:61de]) by SRV63091.fspa.myntet.se ([fe80::6573:d29b:1568:61de%23]) with mapi id 15.00.1367.000; Sun, 23 Sep 2018 21:09:30 +0200
Content-Type: application/ms-tnef; name="winmail.dat"
Content-Transfer-Encoding: binary
From: Birgitte Bonnesen <birgitte.bonnesen@swedbank.se>
To: Cecilia Hernqvist <cecilia.hernqvist@swedbank.com>
Subject: Re:
Thread-Index: AdRTWnJFo1T7h6A8Qo2wVWgKf1ZECwAFoJPb
Date: Sun, 23 Sep 2018 21:09:30 +0200
Message-ID: <3A431BD6-2D6B-43D1-942F-CAE8255CE617@swedbank.se>
References: <73eddde8a7fa40d280ff2c4e9d7a5cd8@SRV62317.fspa.myntet.se>
In-Reply-To: <73eddde8a7fa40d280ff2c4e9d7a5cd8@SRV62317.fspa.myntet.se>
Accept-Language: sv-SE, en-US
Content-Language: sv-SE
X-MS-Has-Attach:
X-MS-Exchange-Organization-SCL: -1
X-MS-TNEF-Correlator: <3A431BD6-2D6B-43D1-942F-CAE8255CE617@swedbank.se>
MIME-Version: 1.0
X-MS-Exchange-Transport-FromEntityHeader: Hosted
X-MS-Exchange-Organization-MessageDirectionality: Originating
X-MS-Exchange-Organization-AuthSource: SRV63091.fspa.myntet.se

From: Birgitte Bonnesen <birgitte.bonnesen@swedbank.se>
Sent: 2018-09-23 19:17:40 +0000
To: Cecilia Hernqvist <cecilia.hernqvist@swedbank.com>
Subject: Re:

PP är superbra!

Vi kanske bara skall gå upp med den o fokusera på den och på styrelsens ansvar i samband m danske och vänta med memot till november?

Sista slide, vill du att styrelsen skall säga åt mig att sätta av flera resurser :)

God natt o ha en fin dag i morgon

Skickat från min iPad

23 sep. 2018 kl. 18:18 skrev Cecilia Hernqvist <cecilia.hernqvist@swedbank.com>:

> Hej,
>
> Hej,
> Bifogat memo och ppt, ppt är i princip klart, subject till dina kommentarer förstås, de tar mer upp vad vi gjort maa av D eftersom resten dagliga arbetet står i memot
> Memot behöver jag kolla några saker på som du kommer se, skrev det från minnet, har datastrul och har inte allt i huvet även om jag har mkt...
> Se båda som utkast och har försökt vara så pedagogisk jag kan för att förklara risker och utmaningar
>
> Lösen kommer på mess
>
> Håll i hatten när du läser det och låt oss diskutera
>
> Ha det skönt//Cecilia
>
> <180927 Memo on AML_CTF.docx>
>
> <180727 The Board of Directors.pptx>

Message Headers:

Received: from SRV62317.fspa.myntet.se (10.8.31.63) by SRV62317.fspa.myntet.se (10.8.31.63) with Microsoft SMTP Server (TLS) id 15.0.1367.3 via Mailbox Transport; Sun, 23 Sep 2018 21:17:40 +0200
Received: from SRV63091.fspa.myntet.se (10.8.31.65) by SRV62317.fspa.myntet.se (10.8.31.63) with Microsoft SMTP Server (TLS) id 15.0.1367.3; Sun, 23 Sep 2018 21:17:40 +0200
Received: from SRV63091.fspa.myntet.se ([fe80::6573:d29b:1568:61de]) by SRV63091.fspa.myntet.se ([fe80::6573:d29b:1568:61de%23]) with mapi id 15.00.1367.000; Sun, 23 Sep 2018 21:17:40 +0200
Content-Type: application/ms-tnef; name="winmail.dat"
Content-Transfer-Encoding: binary
From: Birgitte Bonnesen <birgitte.bonnesen@swedbank.se>
To: Cecilia Hernqvist <cecilia.hernqvist@swedbank.com>
Subject: Re:
Thread-Index: AdRTWRiEDFwnCRBOQZCKEZfHiIQu/wAGQADG
Date: Sun, 23 Sep 2018 21:17:40 +0200
Message-ID: <081FA8A6-B72B-411C-937B-06997A1D5E83@swedbank.se>
References: <d33b8c74229242078d4dc8d40b73a836@SRV62317.fspa.myntet.se>
In-Reply-To: <d33b8c74229242078d4dc8d40b73a836@SRV62317.fspa.myntet.se>
Accept-Language: sv-SE, en-US
Content-Language: sv-SE
X-MS-Has-Attach:
X-MS-Exchange-Organization-SCL: -1
X-MS-TNEF-Correlator: <081FA8A6-B72B-411C-937B-06997A1D5E83@swedbank.se>
MIME-Version: 1.0
X-MS-Exchange-Transport-FromEntityHeader: Hosted
X-MS-Exchange-Organization-MessageDirectionality: Originating
X-MS-Exchange-Organization-AuthSource: SRV63091.fspa.myntet.se
X-MS-Exchange-Organization-AuthAs: Internal
X-MS-Exchange-Organization-AuthMechanism: 04
X-MS-Exchange-Organization-Network-Message-Id: 8bde4473-d526-4752-ac38-08d621893b04
Return-Path: birgitte.bonnesen@swedbank.se

From: Cecilia Hernqvist <cecilia.hernqvist@swedbank.com>
Sent: 2018-09-23 19:54:03 +0000
To: Birgitte Bonnesen <birgitte.bonnesen@swedbank.se>
Subject: Re:

:)

Men styrelsens ansvar hänger ju ihop m det som står i memot...
fundera så hörs vi

Skickat från min iPhone

23 sep. 2018 kl. 21:17 skrev Birgitte Bonnesen <birgitte.bonnesen@swedbank.se>:

> PP är superbra!
>
> Vi kanske bara skall gå upp med den o fokusera på den och på styrelsens ansvar i samband m danske och vänta med memot till november?
>
> Sista slide, vill du att styrelsen skall säga åt mig att sätta av flera resurser :)
>
> God natt o ha en fin dag i morgon
>
> Skickat från min iPad
>
> 23 sep. 2018 kl. 18:18 skrev Cecilia Hernqvist <cecilia.hernqvist@swedbank.com>:
>
> > Hej,
> >
> > Hej,
> > Bifogat memo och ppt, ppt är i princip klart, subject till dina kommentarer förstås, de tar mer upp vad vi gjort maa av D eftersom resten dagliga arbetet står i memot
> > Memot behöver jag kolla några saker på som du kommer se, skrev det från minnet, har datastrul och har inte allt i huvet även om jag har mkt...
> > Se båda som utkast och har försökt vara så pedagogisk jag kan för att förklara risker och utmaningar
> >
> > Lösen kommer på mess
> >
> > Håll i hatten när du läser det och låt oss diskutera
> >
> > Ha det skönt//Cecilia
> >
> > <180927 Memo on AML_CTF.docx>
> >
> > <180727 The Board of Directors.pptx>

From: Cecilia Hernqvist <cecilia.hernqvist@swedbank.com>
Sent: 2018-09-23 19:57:23 +0000
To: Birgitte Bonnesen <birgitte.bonnesen@swedbank.se>
Subject: Re:

Alltså vi har ju inte jobbat m AMl/compliance så mycket men gjort vissa insatser - rädd för att det finns mkt gammalt/historiskt som ingen vet så tror vi ska vara lite försiktiga

Skickat från min iPhone

23 sep. 2018 kl. 21:09 skrev Birgitte Bonnesen <birgitte.bonnesen@swedbank.se>:

> Bra!
>
> Bra om det kan bli tydligt för styrelsen om den skal vara jätte orolig eller inte, det kanske kan förtydligats
>
> Mycket vikt läggs på att beskriva riskerna och lite för lite tycket jag på hur vi har jobbat med frågan. T.ex frågan om ee fsa lämnar öppen frågan om vi är nästa, o slutsatserna i LV o LT som vi dragit tidigare bör vi kanske sätta i en kontext om det går.
>
> Vem tror du kan beskriva hur vi jobbat m AML tidigare?
> Jag kanske kan be Gill beskriva jobbet, det har jo pågått under minst 10 år. Vi kanske oxå skulle skriva kort om den utbredning som vi gjorde i ee, vad vi hittade och vad det ledde till. Det behöver nästan du skriva eller hur?
>
> Vi skulle kunne ha ett avsnitt om varje land. Är det Charlotte eller är det compliance som skall skriva det?
>
> Hörs
>
> Skickat från min iPad
>
> 23 sep. 2018 kl. 18:28 skrev Cecilia Hernqvist <cecilia.hernqvist@swedbank.com>:
>
> > Du får dem som pdf obs inget lösenord på eftersom jag inte har det på datorn, det kommer se konstigt ut ser jag på telefonen med bilder
> >
> > Vänligen/Kind regards,
> >
> > Cecilia Hernqvist
> > Chief Compliance Officer
> > Swedbank AB
> > Phone no: + 46 70 6810739
> >
> > <180927 Memo on AML_CTF.pdf>
> >
> > <180727 The Board of Directors.pdf>

From: Cecilia Hernqvist <cecilia.hernqvist@swedbank.com>
Sent: 2018-09-23 20:11:29 +0000
To: Birgitte Bonnesen <birgitte.bonnesen@swedbank.se>

Alternativt tar vi bara ppt nu - rent allmänt om styrelseansvar nu Och i oktober memo samt ansvar relaterar till ML

Josjö har Hf o kan inte komma utan det blir Rockborn tydligen

Så då kanske det är ett bra upplägg?

Skickat från min iPhone

Message Headers:

Content-Type: text/plain; charset="utf-8"
Content-Transfer-Encoding: base64
From: cecilia.hernqvist@swedbank.com
MIME-Version: 1.0 (1.0)
Date: Sun, 23 Sep 2018 22:11:27 +0200
Message-ID: <7D75F93A-DFE7-4860-93CF-661F3736623C@swedbank.com>
To: Birgitte Bonnesen <birgitte.bonnesen@swedbank.se>

From: Håkan Bengtsson <hakan.bengtsson@swedbank.com>
Sent: 2018-10-04 19:03:51 +0000
To: Andreas Hobbelin <andreas.hobbelin@swedbank.no>
Subject:

Inressant kväll
CH ringde och undrade varför jag oroar BB med info/sms. Känns jobbigt, men jag står upp för vad vi gör. Skickade därefter följande till BB.

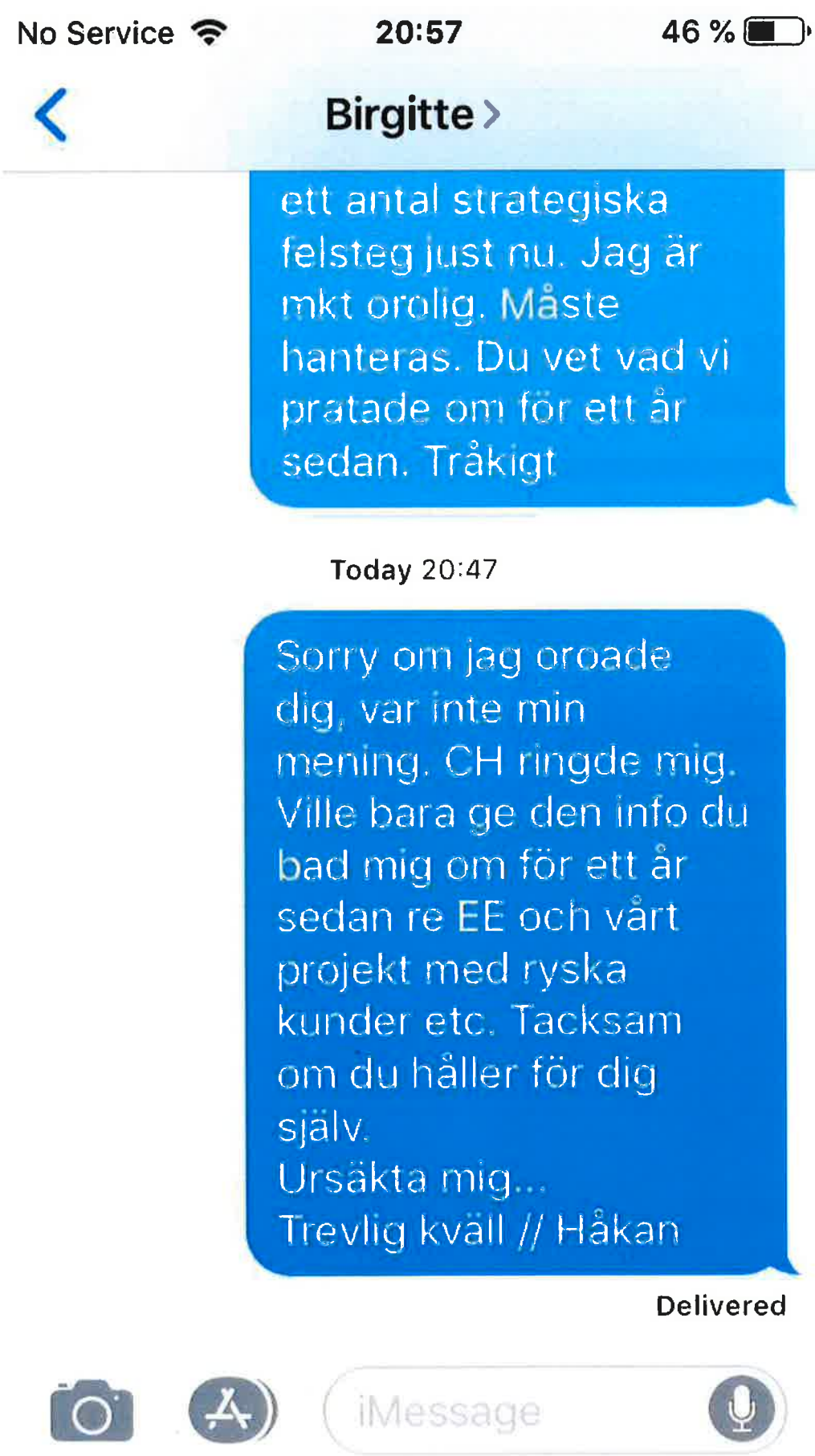

BR // Håkan

Sent from my iPhone

Message Headers: Received: from SRV62318.fspa.myntet.se (10.8.33.61) by SRV63093.fspa.myntet.se

From: Cecilia Hernqvist <cecilia.hernqvist@swedbank.com>
Sent: 2018-10-24 18:36:48 +0000
To: Andreas Hobbelin <andreas.hobbelin@swedbank.no>
Subject: FW: Fråga från marknaden

Hej Gregori,

Jag skulle uppskatta om du skickar detta via mig så jag kan rätta ev missuppfattningar!

Se nedan t ex och jag vill bekräfta en annan sak – men återkommer om jag vill ändra ngt mer

Cecilia

From: Helo Meigas
Sent: den 24 oktober 2018 20:08
To: Cecilia Hernqvist
Subject: Fwd: Fråga från marknaden

Begin forwarded message:

> **From:** Gregori Karamouzis <gregori.karamouzis@swedbank.com>
> **Date:** 24 October 2018 at 20:03:30 CEST
> **To:** Birgitte Bonnesen <birgitte.bonnesen@swedbank.se>, Anders Karlsson <anders.karlsson@swedbank.com>, Helo Meigas <helo.meigas@swedbank.se>, Tomas Hedberg <tomas.hedberg@swedbank.se>
> **Cc:** Mattias Mauritzon <mattias.mauritzon@swedbank.com>, Peter Stenborn <peter.stenborn@swedbank.com>, Magnus Alvesson <magnus.alvesson@swedbank.com>, Annie Ho <annie.ho@swedbank.com>, Charlotta Rydin <charlotta.rydin@swedbank.com>
> **Subject: Fråga från marknaden**
>
> Så att vi alla säger samma sak på frågan om hur vi kunnat gå igenom Danskes kunder mot vår kunddatabas och vad vi exakt gjort:
>
> - vi har gjort en ~~portföl~~janalys på transaktioner mellan Danske och Swedbank mellan åren 2007 och 2015
>
> - vi har använt oss av av olika ~~källor~~ riskindikationer för att scanna av vår kundbas. ~~En källa har varit Magnitsky profilerade bolag akten (listan) - där individer och företag omnämns - en annan har varit mediaartiklar genom åren där individer och företag pekats ut som misstänkta av oegentligheter och en tredje har varit utbyte av information mellan oss och andra marknadsaktörer (såsom våra korrespondentbanker) tycker inte vi ska skriva detta —~~Jag tycker inte vi ska tala om vilka risk indikatorer vi har använt, varför ska vi göra detta? Det kommer bara bli följfrågor och så har vi målat in oss i ett hörn.
>
> - en portföljanalys innebär att vi skurit datan på olika ledder utifrån för oss intressanta parametrar, exempelvis geografi, riskklassificering, valutor, kundnamn osv, och sen scannat av enslilda transaktioner. Vi har alltså inte gått igenom alla enskilda transaktioner mellan oss och Danske, men tittat på enskilda transaktioner utifrån vissa parametrar Nej vi har inte tittat på risk klass det är inte relevant
>
> - vi har efter genomlysningen kunnat konstatera att inga kunder, som figurerat i de angivna källorna, varit kunder hos Swedbank. Vi har också kunna bekräfta att vi alltid följt vår policy och agerat i de fallen då vi identifierat misstänkta transaktioner - Vi har ju upprepade ggr sagt att vi inte ska tala i past tense, vi kan ha haft några av dessa som kunder du kan inte ändra budskapen! Vi har inte heller sagt att ingen av de som figurerat inte varit kunder, vi har sagt att de kunder som figurerat i media som kunder i Danske inte är kunder hos oss! Stor skillnad. Och hela genomgången fokuserade på motparterna till våra kunder.
>
> Regards
> Gregori Karamouzis

Message Headers:

Received: from SRV63093.fspa.myntet.se (10.8.31.66) by SRV63093.fspa.myntet.se (10.8.31.66) with Microsoft SMTP Server (TLS) id 15.0.1367.3 via Mailbox Transport; Wed, 24 Oct 2018 20:36:48 +0200
Received: from SRV62317.fspa.myntet.se (10.8.31.63) by SRV63093.fspa.myntet.se (10.8.31.66) with Microsoft SMTP Server (TLS) id 15.0.1367.3; Wed, 24 Oct 2018 20:36:48 +0200
Received: from SRV62317.fspa.myntet.se ([fe80::4583:8a8:dba3:8634]) by SRV62317.fspa.myntet.se ([fe80::4583:8a8:dba3:8634%21]) with mapi id

FW: Status Report

CH Cecilia Hernqvist
To: Birgitte Bonnesen

AML report EG2018.pdf
pdf File

AML report EG2018.pptx
pptx File

Birgitte,
Enligt vår diskussion tidigare idag,
Tryck inte ut och du får mess om lösen hälsar Cecilia

From: Erling Grimstad
Sent: den 10 december 2018 16:45
To: Cecilia Hernqvist; Håkan Bengtsson
Subject: Status Report

Cecilia/Håkan,
I recommend you to read the pptx format (not the pdf).
I look forward to meet with you both and explain over findings and to discuss follow up actions.

Best regards
Erling Grimstad

Reply Reply All Forward ...

T 11.12.2018 13:45

Swedbank

Pressmeddelande

17 september 2019

Swedbank har svarat tillsynsmyndigheterna i Sverige och Estland

Swedbank svarade igår kväll på de frågor som banken fått från tillsynsmyndigheterna i Sverige och Estland, med anledning av deras pågående undersökningar av banken. I svaren konstaterar Swedbank att tillsynsmyndigheternas iakttagelser på flera centrala punkter överensstämmer med bankens egna.

Swedbank har under senare år kontinuerligt förbättrat systemstöd, processer och rutiner samt avslutat relationer med kunder som inte uppfyller aktuella regelkrav eller bankens policy.

Det har dock funnits brister i bankens arbete mot penningtvätt och vissa brister kvarstår alltjämt. Banken har historiskt inte haft tillräckliga resurser eller kompetens för att fullt ut hantera risken för att kunder och andra aktörer tvättar pengar. Ansvarsfördelningen har inte varit tillräckligt tydlig och banken har inte alltid följt interna regler. Kundkännedom och riskbedömning är också områden där Swedbank har haft, och fortfarande har, brister. Det gäller såväl i den svenska som i den estniska verksamheten.

Utifrån dessa insikter arbetar Swedbank nu intensivt med att säkerställa regelefterlevnad framåt. Den internationella advokatbyrån Clifford Chance fick i februari i uppdrag att genomföra en intern utredning om historiska brister inom banken. Denna utredning beräknas vara klar i början av 2020.

Clifford Chance ska också ge rekommendationer för hur banken ska uppfylla bästa möjliga branschpraxis när det gäller arbete mot penningtvätt och tillgodose alla regulatoriska krav.

Inom ramen för bankens nya enhet, Anti Financial Crime (AFC), pågår sedan april arbetet med att klarlägga historiska brister och utveckla bankens förmåga att motverka alla former av ekonomisk brottslighet.

Banken kommer att lämna information om sina insatser för att bekämpa penningtvätt och annan ekonomisk brottslighet i samband med nästa delårsrapport den 23 oktober.

Styrelsebeslut

Styrelsen för Swedbank har beslutat att tillmötesgå Ekobrottsmyndighetens framställan om att avstå den s.k. advokatsekretessen avseende advokat Grimstads uppdrag åt Swedbank.

Styrelsen har också beslutat att utse Ingrid Harbo till permanent chef för Group Compliance. Ingrid Harbo kommer även i fortsättningen att vara adjungerad till koncernledningen.

Kontakt:
Unni Jerndal, presschef, Swedbank, tel +46 73 092 11 80

Swedbank främjar en sund och hållbar ekonomi för de många människorna, hushållen och företagen. Som en ledande bank på hemmamarknaderna Sverige, Estland, Lettland och Litauen erbjuder vi ett brett utbud av finansiella tjänster och produkter. Swedbank har drygt 7 miljoner privatkunder och ca 600 000 företags- och organisationskunder med 172 kontor i Sverige och 122 kontor i de baltiska länderna. Koncernen har även verksamhet i övriga Norden, USA och Kina. Den 30 juni 2019 uppgick balansomslutningen till 2 480 miljarder kronor. Läs mer på www.swedbank.se

Bilaga - Skäligen misstänkt

Myndighet
Ekobrottsmyndigheten

Enhet
Stockholm FMK

Diarienr
9000-K822-19

Skäligen misstänkt person	Identifierad	Anledning	Personnr
Bonnesen, Birgitte	Nej		19560518-1824

Personalia och dagsbotsuppgift

Utskriftsdatum
2021-12-16

Namn			Personnummer
Bonnesen, Birgitte			19560518-1824
Tilltalsnamn	Kallas för	Öknamn	Kön
			Kvinna
Födelseförsamling	Födelselän	Födelseort utland	
		Odder	
Medborgarskap	Hemvistland	Telefonnr	
Danmark		0708150490: Mobiltelefon	

Adress
Lyngsåsa 11 LGH 1001
137 70 Dalarö

Folkbokföringsort	Senast kontrollerad mot folkbokföring
Dalarö	2021-12-16

Föräldrars/Vårdnadshavares namn och adress (beträffande den som inte fyllt 20 år)

Utbildning

Yrke / Titel

Arbetsgivare — Telefonnr

Anställning (nuvarande och tidigare)

Arbetsförhet och hälsotillstånd

Kompletterande uppgifter

Uppgiven inkomst	Bidrag	Hemmavarande barn under 18 år
Försörjningsplikt		Skulder
Förmögenhet		

Kontroll utförd

Taxerad inkomst	Taxeringsår
13114400	2020
Taxeringskontroll utförd av	Datum
Insp Ann-Christin Sandén	2021-01-28